שועלמית

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

✦

שנה שביעית
גיליון מספר 672

✦

לך לך
תשפ"ז

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

זמני כניסת ויציאת השבת

	ער"ש	מוצ"ש	ר"ת
ירושלים	5:23	6:35	7:15
בני ברק	5:37	6:36	7:11
חיפה	5:28	6:35	7:12
אשדוד	5:38	6:37	7:12
בית שמש	5:22	6:36	7:14
קרית גת	5:40	6:37	7:14
נוף הגליל	5:30	6:33	7:12

ספיר
רפוס מהיר ומתקדם

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

בס"ד

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת לך-לך תשפ"ז
גליון מס' 172

"עומקים" - פרק י"ג | **מוצף רגשית, למה הוא זקוק?** להאזנה בקו התוכן שלנו: 08-6679134 | לצפייה פנה למייל הרשום מטה

על הרצון להרגיש כעס ומרירות

בתגובות על המאמר האחרון, שיתפו קוראים רבים על אופנים נוספים שבהם **אנשים לא הולכים לטיפול**. על אחד מהם, והמרתק יותר, תשמעו כאן. אלו **אנשים שמתקשים להיפרד מרגשות קשים.**

כזה היה הסיפור של ברוך. (שם בדוי כמובן) התקשר. ביקש להיפגש בהקדם.

הבת שלו מתקרבת תיכף לגיל עשרים. כבר בשידוכים שנתיים. המון הצעות עלו וירדו, והכול עלה בתוהו. **ויש הצעה שמתעקשת לעלות שוב ושוב.** והוא מוריד אותה בלי לנמק. כעת הוא מוכן לספר על הסיבה האמיתית.

הם למדו ביחד בישיבה קטנה. הוא ואבי הבן המוצע, שלצורך הענין ברוך בחר לקרוא לו **"סדומניק"**. זה האחרון התעלל בו נפשית באופן קשה ביותר. ביזה אותו, כינה אותו בשמות גנאי, בייש אותו ברבים. לדעת ברוך, החיים שלו השתנו לגמרי בגלל סדומניק.

מאז היה מנודה ומרוחק בחברה, התבודד הרבה בעצמו, איבד את היכולת ליצור קשרים יציבים. נהיה מפוחד בחברה. ובאופן כללי, איבד את הביטחון העצמי שלו.

ברוך יודע שאצל ה'סדומניק' זו נחלת העבר. הוא בירר עליו היטב. משבחים מאוד את העדינות שלו. הסיפור אכן שייך להיסטוריה, ובכל זאת, אוי, הטינה בלב. איך אפשר?

למרבה התדהמה וגם הכאב, הוא מבין שאצל ה'סדומניק' העניינים בשיגרה לגמרי. בעדינות ניסה להבין אצל כמה נאמנים, מה היתה תגובת ה'סדומניק' להצעה. "שמח לשמוע ואף רוצה להתקדם". או שלא ידע בכלל במה שהוא עושה, או שעשה את זה לעוד כמה בחורים וכבר שכח.

והבת ההולכת ומתבגרת, זו שמצהירה השכם והערב: "אני באמת סומכת עליכם לגמרי שאתם באמת מחפשים לי את הטוב ביותר, ואם יש שידוך טוב אתם לא מורידים בגלל שיקולים זרים". וזה **מציק לו, כי מרגיש לו שמדובר בשיקול זר.** בכל אופן, מדובר בסיפור מלפני שלושים שנה. האיש השתנה לגמרי. לא מספיק מוצדק לעכב שידוך טוב לבת בגלל זה.

בכלל, הוא טוען, מזמן כבר חשב שצריך לטפל בזה. עוד הרבה לפני שהציעו לו את השידוך הנ"ל. חשב שהטינה הזאת מזיקה לו. היא מעסיקה אותו, טורדת את מנוחתו.

הוא מצהיר ברורות. לא מסוגל להסתכל לו בעיניים. קל וחומר, שלא ללחוץ את ידו. וכיצד סוגרים שידוך במצב הזה? ולכן נפשו בשאלתו. **האם הטיפול יכול להציע משהו כדי להוציא טינה מהלב?**

ברוך דבק מאוד במטרה. ביקש במהרה להגיע למצב שיוכל ללחוץ את ידי אותו 'סדומניק', ובמקביל כמובן לחזור לשם היהודי המקורי שלו.

קבענו סידרת פגישות. התהליך היה מדהים. לא זה הזמן לספר עליו, למרות שיש מה להאריך בתהליך המדהים הזה. בקצרה ממש. הכרנו את הילדות שלו, את ההתמודדויות בתור בחור, ואז הגענו לסיפור ההתעללות הנפשית. זה היה לא פשוט. באותם ימים, ברוך היה מוצף קשות. המון עצב. חזר לבכות אחרי שנים שכבר לא הכיר את התנועה הזאת.

ואז הגיעו השלבים של הכעס. הפסיכדוראמה שירתה אותנו בנאמנות. שמנו כסא עבור ה'סדומניק'. ברוך הטיח בו בכל הכוח את כל המרירות שהצטברה אצלו בכל השנים.

היה קשה להיות נוכח במעמד הזה. לא יכולתי שלא לדמוע. כל כך הרבה כאב של אדם, שסובל כל כך הרבה בגלל התנהגות של בחור, בגיל שבקושי עמד על דעתו.

ואנחנו ממשיכים להתקדם שלב אחר שלב. **בהתחלה אין מבט בעיניים בכלל.** אין שום רצון לחשוב מה היה ה'סדומניק' רוצה להגיב על כך. לא רוצה להכיר אותו מעתה ועד עולם. ככל שאנו מתקדמים, מגיע השלב שבו הוא מסכים לתת לו מקום להגיב.

ושוב אנחנו שמים כסא עבור ה'סדומניק'. גם אם הוא עצמו לא יכול להופיע כאן. ברוך היה מוכן למלא את התפקיד הזה בשביל עצמו.

ובתוך אותו תפקיד מדומה, **ה'סדומניק' הכיר לראשונה בכאב העצום שנגרם בעטיו.** התחרט בכל לבו. הסכים שנהג בטיפשות רבה, ומתוך הפקרות של ממש, בלי לחשוב לרגע מה הוא מעולל. בהמשך התנצל מעומק הלב.

עבור ברוך זה היה משמעותי מאוד. הנכונות להקשיב למה שכנראה אותו אחד היה רוצה לומר לו. וכך תהליך ההתקרבות הלך והתרחש לנגד עינינו.

איך שהוא הצעתי לברוך, שאולי הגיע הזמן לתכנן מעמד סליחה גמורה ושלימה.

ואז נחתה לנו הפצצה.

אני רואה את ברוך מחוויר. "מה קורה? איך אתה מרגיש?" - אני מברר אצלו. **"אני מרגיש מועקה".**

היו לי בראש כמה סיבות להסביר את המועקה, אך מה יותר טוב מאשר לברר איתו. "אני מבין שאני אמור להיפרד מכל רגשי המרירות, הכעס והעצב שהרגשתי נגדו כל השנים. קשה לי להיפרד!"

בום!!!

וזה היה הרגע שהבנתי שתהליך הסליחה לא יקרה במהרה. אנחנו - קודם כל - נצטרך לתת זמן לתהליך הפרידה מהרגשות הקשים. תיכף גם התברר לנו שתהליך הפרידה הזה לא פשוט בכלל. ואחרי הכול ב"ה הענין נגמר במזל טוב.

*

נגיד על כך כמה מילים, כי יש בכך תועלת עצומה לכולנו.

ברור **שכולנו מעדיפים תמיד להרגיש אושר, שמחה, תקווה, סיפוק**. ועדיין אי אפשר להתעלם. גם לרגשות קשים ישנם אלו הם רווחים. הם נותנים לנו משהו.

לעתים אנו משקיעים המון כוחות כדי להרגיש מאושרים, ובכל זאת יש משהו שמושך אותנו כל הזמן להרגיש מרירות או כעס כלפי מאן-דהוא. המחשבה היא, שאלו רגשות מציקים שצריך להיפטר מהם. אך לפעמים דווקא מתברר שיש לנו משהו בפנים, **שדווקא מושך אותנו מאוד להרגיש את אותם רגשות קשים.**

לא כדאי להתעלם מכך.

במקרה של ברוך, התברר שרגשי הכעס העניקו לו (הרכרוכי והחלש) כל השנים סוג של עוצמה ושל ביטחון מול ה'סדומניק' האכזרי. הכעס היה כמו אקדח שבו השתמש נגדו, כל פעם שדמותו עלתה לו במחשבה. היה לו קשה להיפרד מהאקדח הזה שהעניק לו קצת ביטחון.

במקרים אחרים, יש סיבות רבות ומגוונות.

כמו הסיבה הבאה. תודות לשותפי הנאמן בפודקאסט - ר' דוד יאיר ויינשטוק שזיכה אותי בקטע משובח זה **מהרבי מפיסצנא זצ"ל** (צו וזירוז ט').

> נֶפֶשׁ הָאָדָם אוֹהֶבֶת לְהִתְרַגֵּשׁ, לֹא עַל שִׂמְחָה לְבַדָּהּ רַק גַּם סְתָם לְהִתְרַגֵּשׁ אוֹהֶבֶת הִיא, אַף לְהִתְרַגֵּשׁ בְּעֶצֶב וּבִבְכִיָּה רוֹצָה הִיא. אוֹהֵב הָאִישׁ לִרְאוֹת מַרְאוֹת אֵימוֹת, וְלִשְׁמֹעַ מַעֲשִׂיּוֹת נוֹרָאוֹת עַד כְּדֵי לְבָכוֹת כְּדֵי לְהִתְרַגֵּשׁ עַל יָדָן.

ולכן כאשר אנו רוצים להיפטר מרגשות קשים, כדאי לנו לזכור גם את זה.

אורח לרגע
תגובות הקוראים

תגובות על גליון בראשית 'להקשיב לקושי'

ישבנו יחד כמה חברים, וליבנו את המאמר שלך. ואז אחד פנה לשני בנוסח: "גם לך מותר קצת ללחוץ על הנפש שלך. אל תהיה זהיר כל כך!" מיד ראיתי שהפנים שלו החליפו צבע.

אני חושב שצריך להדגיש לקוראים שלא לנהוג כך. כל אחד יכול להגיד את זה לעצמו, אך לא לאחרים.

כאשר אדם מוכן ללחוץ על הנפש של עצמו, הוא מאתגר את עצמו והוא מתקדם. אך כאשר אחרים מן הצד מנסים ללחוץ עליו, זה יכול לשחזר לו טראומות מוקדמות, וגם להסיג אותו אחורנית.

*

כתבת שפעם אנשים היו במלחמת הישרדות. (אחרי השואה וכו')

גם היום יש אנשים שנלחמים על זכות הקיום שלהם בעולם (מבחינה רגשית) כי אם הם לא 'מספקים את הסחורה' מה שמצפים מהם, אז הם להם בכלל זכות קיום. וזה עובר במדויק בתחושה. אלו אנשים שחייבים להצליח, ואין מקום להכשל.

*

כתבת שמותר קצת ללחוץ על הנפש, אך לא הבאת מספיק דוגמאות והמחשות, כדי שנוכל להבדיל בין דריסה על הנפש לבין לחיצה קטנה.

כי פעמים רבות אני מוצא את עצמי בדיוק בדילמה הזאת. גם לגבי עצמי וגם לגבי הילדים. האם כשאני מבקש מעצמי או מהם משימות קשות קצת, אני לוחץ קצת על הנפש או דורס אותה.

אשמח אם תוכל להרחיב בענין.

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע
שו"ת קצר

שאלה: קראתי את המאמר השבוע (פרשת נח), וזה העלה לי את הדילמה שלי: יש לי תכנים קשים מגיל ילדות שמעולם לא פתחתי. אני מפחד, כי לפעמים יוצא לי לשמוע שאנשים התפרקו כתוצאה מכך שפתחו דברים.

תשובה: מסתובבות הרבה תזות ודעות קדומות בענין הזה בקרב אנשים. רובם אין להם באמת על מה לסמוך. בדרך כלל, כל מה שהנפש שלנו ידעה להתמודד בגיל ילדות, ושרדה את אותם קשיים וגדלה איתם, קל-וחומר שכיום בגיל בוגר, יש לנו את הכלים להתמודד עם אותן חוויות.

אלא מה, זה יכול להביא להצפה רגשית, ולהעצמת הזכרונות של העבר, אחרי שכבר הודחקו הצידה.

אנשים נוטים לפרק את התופעה כהתפרקות הנפש, וזה ממש לא כך.

חשוב כן לציין, שהדבר אכן תלוי בבריאות הנפש של האדם. ויש מטפלים לא מוסמכים, שאינם יודעים לאבחן בדבר, ועלולים אכן לגרום לנזקים.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

לִקּוּטִים וְסִפּוּרִים נִפְלָאִים

פרשת לך לך

"לך לך ... אל הארץ אשר אראך" (יב, א)

בשנים הראשונות להנהגתו של הרבי מליובאוויטש קרא פעם אחת לאחד מחסידיו והטיל עליו משימה, שהייתה בסגנון סיפורי הבעל שם טוב. החסיד נצטווה לנסוע למקום כלשהו, בלי שנאמר לו מה לעשות שם ואל מי לפנות.

כשיצא החסיד מלפני הרבי התחיל לתהות: מה אני אמור לעשות שם? איזו משימה הרבי רוצה שאמלא? אולי לא הבנתי נכון את הדברים שאמר לי הרבי? החליט החסיד להעלות את שאלותיו על הכתב ומסר את מכתבו למזכירות הרבי.

הרבי הגיב על המכתב בשורה אחת, נוקבת: "אם מתחילים להתעורר אצלך ספקות, מתעוררים ספקות גם אצלי".

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך" (יב, א)

סבל רב סבל הסבא קדישא רבי ישראל מרוז'ין משלטון הרשע ברוסיה, ולאחר שישב כמעט שנתים בכלא בעלילת שוא, הצליח בחסדי שמים להמלט מהמדינה והשתקע בעיר סדיגורא שבבוקובינה, שהיתה נתונה אז תחת השלטון האוסטרו הנגרי, יריבתה של רוסיה.

לאחר שהצבא הרוסי גלה כי טרפו חמק מבין אצבעותיו, הגיש לקיסר אוסטריה בקשה נחרצת להסגירו לידיו, ומקורבי הרבי פעלו נמרצות לדחיית הבקשה.

בין השאר הועלתה הצעה, כי הרבי יחליף את שם משפחתו פרידמן כדי להסתיר את זהותו, אולם הרבי סרב ואמר: "אמנם התקיים בי מה שנאמר אצל אברהם אבינו, וגליתי מארצי וממולדתי, אך לא מבית אבי, שכן רק אברהם נאלץ לעשות כן, מפני שבנו של תרח היה, אולם אני בנו של רבי שלום הגדול מפרוהבישט, ועל שמו שם משפחתי, שכן

מַבּוּל מִשְׁפַּחְתִּי

"וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרַיְמָה וַיֹּאמֶר אֶל שָׂרַי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה נָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה אָתְּ" (יב, יא)

לִפְנֵי הַכְּנִיסָה לְמִצְרַיִם, מְסַפֵּר הַמִּדְרָש (תַּנְחוּמָא, לֶךְ לְךָ ה) שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ הֶחְבִּיא אֶת שָׂרָה בְּתוֹךְ תֵּבָה סְגוּרָה, כְּדֵי לְהָגֵן עָלֶיהָ מֵעֵינֵי הַמִּצְרִים.

דַּוְקָא כְּשֶׁהַמּוֹכְסִים דּוֹחֲקִים בּוֹ לִפְתּוֹחַ אוֹתָהּ, מִתְבָּרֵר שֶׁהַתֵּבָה שֶׁנִּרְאֲתָה כְּהַגְבָּלָה הָיְתָה כֹּל הַזְּמַן מָה שֶׁהֵגֵן עָלֶיהָ.

גַּם בַּתֵּיבָה שֶׁבְּמֶרְכַּז הַמַּאֲמָר הַבָּא, הַגְּבוּלוֹת אֵינָם כֻּלָּא - הֵם הַמְסַגֶּרֶת שֶׁמְּאַפְשֶׁרֶת לַחַיּוֹת בְּתוֹכָהּ, וְהַהַדְגָּמָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר לְכָךְ מַגִּיעָה מִתֵּבָה אַחֶרֶת - תֵּבָתוֹ שֶׁל נֹחַ, מֵהַפָּרָשָׁה שֶׁלָּמַדְנוּ בַּשָּׁבוּעַ שֶׁעָבַר.

א. מַה הוֹלֵךְ שָׁם בַּתֵּיבָה?

נָסוּ לִהְיוֹת בִּמְקוֹם נֹחַ, בְּאוֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר חֳדָשֵׁי אֵימָה: סְגוּרִים בְּתוֹךְ קֻפְסַת עֵץ אֲטוּמָה, שְׁחוֹרָה מִזֶּפֶת, וְחוּץ מֵחַלּוֹן אֶחָד קָטָן שֶׁל שִׁשִּׁים סֶנְטִימֶטְרִים אֵין לָכֶם מְקוֹר אֲוִיר.

מִבַּחוּץ, דְּפִיקוֹת בִּלְתִּי פּוֹסְקוֹת שֶׁל גַּלֵּי הַיָּם הַסּוֹעֲרִים. בְּרָקִים וּרְעָמִים מַחֲרִידִים אֶת הַלְּבָבוֹת - וְכָל אֵלֶּה הֵם רַק תַּפְאוּרָה לַדָּבָר הָאֲמִתִּי...

שְׁנֵים עָשָׂר חֳדָשִׁים שֶׁל רוּטִינָה בְּלִתִּי נִגְמֶרֶת. לְהַאֲכִיל וּלְטַפֵּל בְּאַלְפֵי סוּגֵי חַיּוֹת, קְטַנּוֹת וּגְדוֹלוֹת, רוֹעֲשׁוֹת וּשְׁקֵטוֹת, מְלַכְלְכוֹת וּמַפְחִידוֹת, לִפְעָמִים גַּם נוֹשְׁכוֹת - וְגַם הַמִּשְׁפָּחָה הָאִישִׁית שֶׁלּוֹ זְקוּקָה לְיַחַס.

בַּקּוֹרוֹנָה הָיֵינוּ נְעוּלִים חוֹדְשַׁיִם בַּבַּיִת, וְלֹא נִשְׁכַּח אֶת הַתְּקוּפָה הַמַּתִּישָׁה שֶׁהָפְכָה אֶת הַבַּיִת לְג'וּנְגֶל קָטָן. עַכְשָׁיו תַּכְפִּילוּ אֶת זֶה בְּשֵׁשׁ.

וְכָל זֶה בִּשְׁבִיל מָה? לְהַשְׁמִיד דּוֹר, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא זָקוּק לְשָׁנָה שְׁלֵימָה - רְגָעִים סְפוּרִים מַסְפִּיקִים לוֹ. לָמָּה דַּוְקָא שָׁנָה שְׁלֵימָה כָּל כָּךְ אֵימָה?

לעי"נ הרה"צ
ר' **פנחס** בן ר' **בנימין בינוש** רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

פרידמן משמעותה 'איש שלום', ומאב שכזה, איני צריך ואיני יכול ללכת ולהתנתק"...

"לך לך" (יב, א)

להנאתך ולטובתך (רש"י)

איזו הנאה יכולה להיות כתוצאה מהטלטלות בדרכים? בעל המאור עינים היה עוסק רבות במצות פדיון שבויים. יהודים רבים היו חייבים לו את חייהם ואת שחרורם מבית האסורים ומהשבי אצל הגויים. פעם אחת הלשין עליו אי מי, ובעל המאור עינים הושלך לבית האסורים.

רבונו של עולם! קרא הרב בצער, על מה בא עלי כזה עונש, הרי כל חיי מציל אני את היהודים הנמצאים בבית הסוהר, איך יתכן שקרה גם לי כך? ראה ה' בצערו, ושלח אליו את אליהו הנביא.

אין זה עונש, חלילה! אמר לו אליהו, שמחה גדולה יש בשמים כאשר אתה מקיים את מצות פדיון שבויים, אולם כדי שתקיים את המצוה ביתר שאת ובזריזות, רצה ה' להטעים לך פעם אחת את הטעם שמרגיש האדם השבוי.

לאחר שתחוש את תחושותיו של הנתון בשבי, תקיים את מצות פדיון שבויים בהתלהבות ובזריזות רבה אף יותר!

בדומה לכך, ארע לאברהם אבינו, מכיון שכל חייו עסק במצות הכנסת אורחים, רצה הקדוש ברוך הוא להטעימו בטעם שמרגישים עוברי דרכים, ולגרום לאברהם לחוש את תחושתו של מי שנזקק לאכול על שולחנו של השני, לצורך כך אמר לו ה', "לך לך" להנאתך ולטובתך, שתקיים את מצות הכנסת אורחים ביתר שאת, בהנאה ובשמחה, כאשר אתה יודע ומכיר עד כמה גדולה הטובה שאתה עושה לאורחים.

"ונברכו בך כל משפחות האדמה" (יב, ג)

אדם אומר לבנו תהא כאברהם (רש"י)

מדוע דווקא אב לבנו אומר זאת?

באר ה'אוצר אפרים' מפי השמועה: לפעמים אבא אומר לבנו: רצוני שתלמד היטב ושתהיה תלמיד חכם. אומר הבן: אבא, למה אהיה יותר טוב ממך? הרי אתה עם הארץ - גם אני אהיה עם הארץ...

אומר לו אביו: אני מברך אותך כמו אברהם אבינו, גם לאברהם היה אבא תרח, עובד אלילים, ועם כל זאת יצא ממנו אברהם...

"ואת הנפש אשר עשו בחרן" (יב, ה)

כשפגש רבי יצחק בלאזר בפעם הראשונה את רבי יוסף יוזל הורוביץ, שהתפרסם כ'סבא' מנובהרדוק, שאלו רבי יצחק למטרת נסיעתו.

השיב רבי יוזל כי נוסע הוא לללייפציג לרגל מסחרו.

תמה רבי יצחק ואמר, ומה בדבר חובת האדם בעולמו, לימוד תורה?

הצטדק רבי יוזל וסיפר שמטפל הוא באשה ושש ילדים, וללא פרנסה כיצד חיים?!

הרהר רבי יצחק מעט ואמר: אתה שואל כיצד חיים, ואני שואל כיצד מתים?! עם מה עולה האדם לאחר מותו?

נכנסו הדברים לליבו של רבי יוזל וחלחלו בו עמוקות. מאותה שעה ואילך ניצתה בו שלהבת התורה והמוסר שלא משה ממנו כל ימי חייו, עד שהיה לאחד מגדולי התורה והיראה בדורות האחרונים.

ב. תֵּיבַת נֹחַ בְּמַהֲדוּרָה מִשְׁפַּחְתִּית

כֹּל מִי שֶׁמְּגַדֵּל מִשְׁפָּחָה מַרְגִּישׁ לִפְעָמִים קְמִצוּץ שֶׁל 'תֵּיבַת נֹחַ' - כָּבוּל לַעֲשָׂרוֹת שָׁנִים שֶׁל מָרוּץ בִּלְתִּי נִגְמָר:
לְכַבֵּס; לְגַהֵץ; לְקַפֵּל; לֶאֱסוֹף; לְטַאטֵא; לִשְׁטוֹף; לִקְנוֹת; לְבַשֵּׁל; לְנַקּוֹת; לָרוּץ לָרוֹפֵא; לְהַשְׁכִּיב אֶת הַיְלָדִים; לְהַלְבִּישׁ אוֹתָם; לִשְׁלֹחַ אוֹתָם עִם סֶנְדְוִיץ'; לְדַבֵּר עִם הַצֶּוֶת הַחִנּוּכִי; לְחַנֵּךְ; לְהַקְשִׁיב לְסִיפּוּרִים הַיַּלְדוּתִיִּים; לְנַהֵל עוֹד שִׂיחָה שַׁבָּת...
הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הֵרֵי בָּרָא גּוֹזָלִים שֶׁמִּתְעוֹפְפִים מֵהַקֵּן בְּתוֹךְ שָׁבוּעוֹת, מֻשְׁלָמִים וְעַצְמָאִיִּים, וּגוּרֵי חַיּוֹת שֶׁיּוֹצְאִים אַחֲרֵי חוֹדָשַׁיִם לְמַסְעוֹת צַיִד מֻשָּׁל עַצְמָם. לָמָּה אוֹתָנוּ הִצְמִיד לִשְׁמוֹנֶה עָשָׂר שָׁנוֹת גִּדּוּל לְכָל יֶלֶד?

ג. הַגּוֹלֶם קָם

גּוֹלֶם נוֹצַר מֵאֲדָמָה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נוֹפֵחַ בּוֹ נְשָׁמָה אֱלוֹקִית - אָדָם, יְצוּר כְּלָאַיִם עִם שְׁאִיפָה בִּלְתִּי נִגְמֶרֶת לִהְיוֹת כֵּאלוֹקִים. שְׁאִיפָה טוֹבָה, כְּשֶׁהִיא לְפַתֵּחַ אֶת הָעוֹלָם; הַבְּעָיָה מַתְחִילָה כְּשֶׁהָאָדָם רוֹצֶה לִהְיוֹת הַיּוֹצֵר הַיָּחִיד, לִשְׁלוֹט בְּסִיפּוּר חַיָּיו.

ד. הִדְרְדְּרוּת גֶּנֶטִית

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַכְנִיס אֶת יְצוּר הַכְּלָאַיִם לְגַן עֵדֶן, אֶל שֶׁפַע בִּלְתִּי נִגְמָר - וּמְצַוֶּה: "מִכֹּל עֵץ הַגָּן - אָכֹל תֹּאכֵל!" הַתַּפְקִיד שֶׁלְּךָ: לֶאֱכוֹל.
אָדָם חָשַׁב שֶׁהוּא לֹא שָׁמַע טוֹב. זֶה מַה שֶּׁאֲנִי אָמוּר לַעֲשׂוֹת כָּאן? לֶאֱכוֹל?! מָה אֲנִי, בְּהֵמָה?!
אֲנִי רוֹצֶה דַּעַת! אֲנִי רוֹצֶה הַשָּׂגוֹת רוּחָנִיּוֹת! אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת כֵּאלוֹקִים! לֹא מוּכָן לְהִסְתַּפֵּק בְּלֶאֱכוֹל כְּמוֹ בְּהֵמָה.
שְׁאִיפָה רְאוּיָה, לִכְאוֹרָה - אֲבָל כְּשֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְבַקֵּשׁ רַק לֶאֱכוֹל, הִיא מַסְגִּירָה רָצוֹן לִשְׁלוֹט, לִהְיוֹת יוֹתֵר מִמָּה שֶׁאֲנִי.
אֶת גֶּרְעִין הַגַּאֲוָה הַזֶּה אָדָם מַעֲבִיר בְּתוֹרָשָׁה, וַעֲשָׂרָה דּוֹרוֹת מְדַרְדְּרִים: הַשֶּׁפַע בִּלְתִּי נִגְמָר, הָאָדָם לֹא מַכְנִיסוֹ לִגְבוּלוֹת. הַתּוֹצָאָה - מַבּוּל.

לעי"נ האשה החשובה
מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי** ליבוביץ ע"ה
כ"א מר חשון תשפ"א

"ואת הנפש אשר עשו בחרן" (יב, ה)

בחור כבן ארבע עשרה מבית ספר חילוני וממשפחה הרוסה, הגיע כדי להתקבל לישיבת פורת יוסף... הוא לא היה רק בור ועם הארץ גמור בעניני יהדות, אלא גם נטול כל כשרון, נבער מדעת...

בצוות ההנהלה לא היה מי שהסכים לקבלו, ולכן שלחוהו לגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל שיקח עליו אחריות...

הוא החל להבחן, ולא ידע אפילו מתי חל ראש השנה...

לבסוף שאלו רבי בן ציון: "מתי אוכלים גלידה, בחורף או בקיץ"? אורו עיניו. את זה ידע. "בקיץ" - ענה.

"נפלא" - החמיא לו רבי בן ציון - "התקבלת"! ורבי בן ציון הסביר להנהלה: "אמת, לא נראה שיהיה תלמיד חכם גדול... אבל יהודי הוא וחייב במצוות, ילמד לקיימן ויקים בית יהודי, יחנך בניו לתורה ושמא בנו יהיה ת"ח מופלג"...

הנחה רב"צ לתלמידים לקרבו ובוודאי לא ללעוג ולזלזל, נפש יהודית היא ויש להצילה.

להפתעת הכל גדל הבחור לבן תורה מובהק אציל נפש.

פקידת הרווחה שטיפלה במשפחה שלחה לומר: "אינני יודעת כיצד חוללתם את הנס. אבל קיבלתם אבן מחוספסת והפכתם אותה ליהלום זוהר"!

"ואת הנפש אשר עשו בחרן" (יב, ה)

כתב רש"י: "שהכניסן תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים.

מעשה בבחור מתחזק שאחז בשלבים הראשונים של חזרתו בתשובה.

הוא הגיע אל הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל והתלונן בפניו: "רבי, קשה לי לקיים תרי"ג מצוות זה יותר מדאי בשבילי...!"

אמר לו רבי בן ציון: "לו יהי כדבריך, כמה מצוות אתה רוצה להוריד ממך חצי? שני שליש?"

תפס הלה את המרובה: "שני שליש"...

"מוסכם"! השיב לו רבי בן ציון להפתעתו "כמה הם שליש מתרי"ג? חישב הלה וענה: "מאתים וארבע" "ואותן הנך מקבל ברצון"?

"אין לי כל בעיה עם מספר זה" - השיב.

"ובכן" - המשיך רבי בן ציון להפתיעו - "החפץ חיים מנה את המצוות הנוהגות בזמן הזה, והן מאתים ששים ושבע.

האם אתה כהן" "לא" השיב. "א"כ" - אמר לו רבי בן ציון - "ירדו לך עוד שלושים וכמה מצוות.

האם אתה נזיר"? "לא" השיב הלה.

סיכם רבי בן ציון: "באיסורי עריות קרובות אין לך בעיה. ירדו עוד כשלושים. לא לעשות עבודה זרה, לא להשתחות לה, לא להקים מצבה, לא לנחש, לא לעשות מעשה אוב וידעוני, לא להתנבאות לשקר... להמשיך? עוד מגיע לי עודף"...

(רבינו ה'אור לציון')

ה. מַבּוּל בְּכַרְטִיס אַשְׁרַאי

מַבּוּל הוּא תּוֹצָאָה שֶׁל אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה שֶׁבָּהֶן חִנְּכוּ בְּנֵי הָאָדָם שֶׁחָסֵד לֹא צָרִיךְ הַגְּבָלוֹת. גְּבוּלוֹת הֵן סוֹד הָאִזּוּן - הַגְּבוּרָה אֵינָהּ רַע מֻחְלָט, אֶלָּא הַכְלִי שֶׁנּוֹתֵן לְךָ לִיהָנוֹת מֵהַשֶּׁפַע נָכוֹן, בְּלִי לְהִסָּחֵף לִמְחוֹזוֹת נוֹרָאִיִּים.

תְּנוּ לְיֶלֶד בֶּן שְׁתֵּים-עֶשְׂרֵה כַּרְטִיס אַשְׁרַאי לְלֹא הַגְבָּלָה.

הַאִם אַתֶּם מֵיטִיבִים אִתּוֹ? בְּמַבָּט רִאשׁוֹן - וַדַּאי. צָרִיךְ רַק לִרְאוֹת אֶת הַבָּרָק בְּעֵינָיו כְּדֵי לְהָבִין כַּמָּה הוּא מְאֻשָּׁר עִם הַמַּתָּנָה שֶׁהֶעֱנַקְתֶּם לוֹ.

אֲבָל כֹּל בַּר דַּעַת מֵבִין שֶׁלָּתֵת כַּרְטִיס אַשְׁרַאי חוֹפְשִׁי לְיֶלֶד זֶה הַצַּעַד הַגָּרוּעַ בְּיוֹתֵר שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לַהֲרוֹס אֶת חַיָּיו. כִּי הוּא יֶלֶד, אֵין לוֹ גְּבוּלוֹת! וּמָה יַעֲצוֹר אוֹתוֹ מִלְּהִתְפָּרֵע בְּמַאֲכָלִים לֹא בְּרִיאִים, אוֹ לְהִסָּחֵף לִמְחוֹזוֹת לֹא חִנּוּכִיִּים בַּעֲלִיל?

הוּא יִרְקַע בְּרַגְלַיִים אִם תִּקְחוּ מִמֶּנּוּ אֶת הַכַּרְטִיס, יִרְאֶה אֶתְכֶם כְּמוֹ אֲנָשִׁים חַסְרֵי לֵב - אֲבָל יַעֲבְרוּ שָׁנִים, וְאוּלַי יוֹם אֶחָד הוּא יָבִין עַד כַּמָּה הִצַּלְתֶּם לוֹ אֶת הַחַיִּים: לְקַחְתֶּם לוֹ כַּרְטִיס פְּלַסְטִיק, וּנְתַתֶּם לוֹ אֶת הַיְכֹלֶת לִיהָנוֹת בֶּאֱמֶת מֵהַשֶּׁפַע, בְּצוּרָה מְאֻזֶּנֶת, מִתּוֹךְ חִבּוּר לְקַרְקַע הַמְּצִיאוּת.

זֶה הַסִּיפּוּר שֶׁל כֹּל 'גְּבוּרָה': בְּלִי גְּבוּלוֹת הָיִינוּ הוֹפְכִים לְבַעֲלֵי שְׁלִיטָה אֵינְסוֹפִית - גּוֹמְרִים אֶת הַמִּשְׁפָּחָה בִּצְעָקוֹת, מְאַבְּדִים חֲבֵרִים אֲמִתִּיִּים, מְאַבְּדִים אֶת שִׂמְחַת הַחַיִּים בְּכֹל תַּקָּלָה קְטַנָּה, וְחוֹצִים גְּבוּלוֹת מוּסָר בְּלִי לְהָנִיד עַפְעַף. דּוֹר הַמַּבּוּל מִסְפָּר שְׁתַּיִים.

ו. חוֹזְרִים לַמִּיקוּם הַנָּכוֹן

כְּדֵי לְהַחְזִיר אוֹתָנוּ לַמָּקוֹם הַנָּכוֹן, שׁוֹלֵחַ לָנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא גְּבוּרָה שֶׁמַּזְכִּירָה שֶׁאֵיננוּ בַּעֲלֵי הַבַּיִת - וּפִתְאוֹם יֵשׁ כָּאן מִישֶׁהוּ שֶׁנּוֹתֵן לִי אֶת הַכֹּחַ. הַהַכָּרָה בִּגְבוּלוֹת עוֹצֶרֶת אֶת הַהֶאָשְׁמוֹת, וְשִׂמְחַת הַחַיִּים חוֹזֶרֶת.

ז. מוֹנְעִים אֶת הַהַעֲבָרָה הַבֵּין-דּוֹרִית

עֲשָׂרָה דּוֹרוֹת חוֹלְפִים מֵאָדָם וְעַד נֹחַ, כֹּל אֶחָד מְשַׁכְלֵל אֶת הַגַּאֲוָה יוֹתֵר מִקּוֹדְמוֹ - עַד שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר דַּי. אֲבָל הַגַּאֲוָה טְבוּעָה בַּדִּי.אֶן.אַי שֶׁלָּנוּ, וְגַם נֹחַ נוֹשֵׂא אוֹתָהּ - אִם יָקִים כָּךְ אֶת דּוֹר הַמַּחָר, הַמַּצָּב יַחֲזוֹר לְקַדְמוּתוֹ. מַכְנִיסִים אוֹתוֹ לְמְכוֹנַת כְּבִיסָה: שָׁנָה שְׁלֵימָה שֶׁבָּהּ כֹּל הַיְסוֹדוֹת הַיְשָׁנִים מִתְעָרְעָרִים.

קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע... רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ... מְנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדְּמְעָה...
כִּי יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתֵךְ... וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ...
י" א מר-חשון

"ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה" (יב, ח)

אהלה כתוב בלשון נקבה, אולם נקרא אהלו בלשון זכר, בתחילה נטה את אהל אשתו ואחר כך את שלו (רש"י).

אברהם אבינו הקדים לבנות את אהל אשתו, לפי שצריך לכבדה יותר מגופו (יבמות סב).

לאחר פטירתו של ראש ישיבת טלז באמריקה, הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל, סיפר אחד מתלמידיו: לאחר שנתמנתי לשמש כרב שכונה, הגעתי לבית רבי הגר"מ, והצגתי בפניו בעיה מסוימת שנוצרה אצלי בשלום- הבית: מדי בוקר מבקשת ממני אשתי להוריד את פח האשפה, ואני סבור שאין בכך כבוד התורה.

מה עלי לעשות?...'

עשה ראש הישיבה עצמו כחושב ומהרהר בדבר התשובה שיש להשיב ל'שאלה קשה' מעין זו, ואחר כך אמר לאברך: 'חושבני שאינך צריך להוריד את הפח'.

למחרת בבוקר, נשמעות דפיקות על דלת ביתו של האברך. מה נדהמו בני הזוג לפגוש על מפתן הבית, את ראש הישיבה בכבודו ובעצמו. 'במה זכינו שכבוד הרב מגיע אלינו הבוקר?', שאלו בני הבית, והגר"מ גיפטר השיב: 'אני מתנצל על ההפרעה, רק תראו לי בבקשה היכן מונח הפח כדי שאוכל להורידו...'.

(ופריו מתוק)

"ויתן לו מעשר" (יד, כ)

מרן הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל ביקש מגביר סכום עצום לטובת וועד הישיבות, הוא עלה לביתו ודפק על דלתו וביקש את הסכום.

ענה לו הגביר: המתן עד למחר, ואז אחשוב בדעתי.

למחרת אמר לו: הצ'ק נתון על השולחן בתנאי שתבאר לי כוונת חז"ל 'גדול המעשה יותר מן העושה' - אני נותן חמישים אלף רובל, ושכרך גדול ממני - שאתה הוא המעשה.

השיב לו רבי יחזקאל: בוודאי שכרך גדול עד למאוד, בכספך מצילים עשרות אברכים בני תורה לצורך פרנסת החג, אך את הבושה ודפיקות הלב שהיו לי בשעה שבאתי לדפוק על דלתות ביתך לבקש סכום נכבד כזה - דפיקות אלו עולות יותר מחמישים אלף רובל. (מידות והנהגות טובות)

"ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר" (יז, יב)

פעם אחת השתתף רבי שלום מקמינקה בברית מילה, ובסעודה אמר: בברית המילה אנו אומרים "כשם שנכנס לברית, כן ייכנס לתורה, לחופה ולמעשים טובים". וכי מה ענייננו של איחול זה, והלוא תינוק שנכנס לברית הוא חסר דעת, האם כך אנו רוצים שייכנס לתורה ולחופה?

אלא, הסביר רבי שלום, בשעה שמלים את התינוק אין בו אפילו שמץ של גאווה על שעשה מצווה גדולה כזאת. כך אנו מתפללים ומאחלים - כשם שנכנס לבריתו של אברהם אבינו בלי שמץ גאווה, כך ייכנס לתורה ולחופה.

שָׁנָה שֶׁל נְשִׁיכַת שְׂפָתַיִם שׁוּב וָשׁוּב. שָׁנָה שֶׁל סַבְלָנוּת אֵינְסוֹפִית. שָׁנָה שֶׁבָּהּ אַתָּה מִתְפּוֹצֵץ שׁוּב וָשׁוּב עַל הַבַּלָּגָן, עַל הַג'וּנְגֶל, עַל חֹסֶר הַשֶּׁקֶט.

שָׁנָה שֶׁל גִּדּוּל מִשְׁפָּחָה בְּתוֹךְ תֵּיבָה קְטַנָּה, עִם מִילְיוֹנֵי פְּעָמִים שֶׁהַיְלָדִים מְשַׁגְּעִים אוֹתְךָ בְּמִשְׁפָּטִים הָאַלְמוּתִיִּים: אַבָּא, מְשַׁעְמֵם לִי... אִמָּא, אֲנִי רָעֵב...

זוֹ הַדֶּרֶךְ הַיְחִידָה לִבְנוֹת 'נֹחַ' חָדָשׁ שֶׁמַּכִּיר בְּחֹסֶר הָאוֹנִים שֶׁלּוֹ וּבַצֹּרֶךְ בְּרַחֲמֵי שָׁמַיִם - רַק חָרִישׁ עָמֹק בַּנֶּפֶשׁ מֵבִיא אֶת הָעוֹלָם הֶחָדָשׁ.

ח. מְחַנְּכִים דּוֹר חָדָשׁ

גַּם לְגַבֵּינוּ, כְּמוֹ לְגַבֵּי נֹחַ: הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַכְנִיס אוֹתָנוּ לִמְציאוּת שׁוֹחֶקֶת, כְּדֵי שֶׁנִּתְרַכֵּךְ וְנַעֲבִיר לְדוֹר הַבָּא מְציאוּת נְקִיָּה יוֹתֵר.

הַיְלָדִים שֶׁלְּךָ לֹא יִשְׁכְּחוּ אֶת הַזִּמּוּנִים בָּהֶם נִלְחַמְתָּ כְּמוֹ אַרְיֵה לְהַחְזִיק מַעֲמָד; דַּוְקָא אָז יָצוּפוּ מוּל עֵינֵיהֶם הַהוֹרִים שֶׁנִּתְּבוּ אֶת הַקֹּשִׁי לְחִבּוּר אֶל הַבּוֹרֵא - וְזֶה מָה שֶׁיַּעֲבוֹר לְדוֹר הַבָּא.

ט. תַּתְחִילוּ לְדַבֵּר

הַאִם כֹּל מִי שֶׁעוֹבֵר מַסָּע כָּזֶה יוֹצֵא מִמֶּנּוּ מְחֻבָּר יוֹתֵר? לֹא מֻמָּשׁ. מָה אִם כֵּן הַסּוֹד? 'תֵּיבָה'. דִּבּוּר - זֶה שֶׁמְּיַצֵּר חִבּוּר בֵּין אֲנָשִׁים. אַתָּה יָכוֹל לַעֲלוֹת חֲמִשִּׁים קוֹמוֹת בְּמַעֲלִית עִם עוֹד אָדָם, וְלִהְיוֹת מְנֻתָּק מִמֶּנּוּ לַחֲלוּטִין. מָה יוֹצֵר חִבּוּר? הַחְלָפַת מִלִּים. בִּלְעֲדֵיהָ - אֵין חִבּוּר.

בְּכֹל אוֹתָהּ שְׁנַת אֵימָה, הִסְתּוֹבֵב נֹחַ בַּתֵּיבָה, בְּתוֹךְ הַמַּבּוּל וְהַבַּלָּגָן, וְהָיָה מְדַבֵּר עִם הַבּוֹרֵא, מְשַׁתֵּף אוֹתוֹ וּמִתְחַנֵּן, כָּךְ אוֹמֵר הַמִּדְרָשׁ, "הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר נַפְשִׁי". הוּא לֹא נָסָה לְשַׁוֵּק שֶׁהוּא גִּבּוֹר גָּדוֹל - הוּא הָפַךְ אֶת הַקֹּשִׁי שֶׁלּוֹ לְדִבּוּר. לִתְפִלָּה.

הַדִּבּוּר הַזֶּה מוֹצִיא 'נֹחַ' חָדָשׁ לָעוֹלָם: כְּשֶׁאַתָּה מְסַפֵּר לוֹ כַּמָּה אַתָּה לֹא מְסֻגָּל לְהַחְזִיק מַעֲמָד - אַתָּה יוֹצֵא מֵהַתֵּיבָה אָדָם מְחֻבָּר. וְכָכָה זֶה גַּם בַּ'מַבּוּלִים' שֶׁלָּנוּ: אִם נִלְמַד לְדַבֵּר, לְשַׁתֵּף אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמָה שֶׁקָּשֶׁה לָנוּ - נְנַתֵּב אֶת הַתְּקוּפָה הַזּוֹ לְמַסָּע שֶׁל חִבּוּר.

(נְקֻדּוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

טומאה - דפוס ספיד פרשת לך תשפה

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מבשרת ציון

פָּרָשַׁת לֶךְ לְךָ - מְזַכֶּה הָרַבִּים

"וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן" (בראשית י"ב, ה')

בפרשת לך-לך נאמר על אברהם ושרה: "וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן" (בראשית י"ב, ה'). רש"י מסביר כי אברהם גייר את האנשים ושרה גיירה את הנשים והכניסו אותם תחת כנפי השכינה. לכן מעלה עליהם הכתוב כאילו עשאום.

מכאן נלמד כי אדם המקרב אחרים לאמונה ולתורה מעניק להם חיים רוחניים חדשים. אברהם לא המתין שאנשים יפנו אליו, אלא יצא לקראתם, אירח אותם ודאג לצורכיהם, ומתוך החסד פתח את לִבָּם להכיר בבורא העולם. כך החסד נעשה שער להשפעה רוחנית עמוקה ומתמשכת.

מרן הגר"ע יוסף זצ"ל כתב בהקדמתו לשו"ת יביע אומר (חלק י'), כי זיכוי הרבים הוא מן המעלות הגדולות ביותר. גם כאשר המזכה את הרבים נראה בעיני הבריות כאדם פשוט, ערכו בשמיים עצום מאוד, מפני שבכוחו להשיב אנשים לדרך התורה בעבותות אהבה. על אנשים אלו נאמר: "וּמַצְדִּיקֵי הָרַבִּים כַּכּוֹכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד" (דניאל י"ב, ג').

במשנה נאמר: "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו. משה זכה וזיכה את הרבים, זכות הרבים תלוי בו" (אבות ה', י"ח).

משה רבינו נבחר כדוגמה למזכה הרבים מפני שמסר לישראל את התורה ולימדם את חוקיה ומצוותיה. השפעתו לא הייתה זמנית, אלא נעשתה ליסוד המלווה את עם ישראל בכל הדורות.

כוחה של השפעה נלמד גם מיהודה. כאשר הודה במעשה תמר ואמר: "צָדְקָה מִמֶּנִּי" (בראשית ל"ח, כ"ו), גרמה הודאתו גם לראובן להודות במעשהו. מכאן שמעשי האדם נמדדים לא רק מצד עצמם, אלא גם לפי השפעתם על אחרים.

מסופר על ר' צבי איצקוביץ ואשתו, שגרו בבני ברק לפני עשרות שנים. בני הזוג לא זכו לילדים, אך השתוקקו להשאיר אחריהם זכות שתמשיך להתקיים גם לאחר אריכות ימיהם. רבי צבי פנה אל מרן החזון איש זצ"ל וביקש לדעת כיצד יוכל לזכות את הרבים.

בעצת מרן החזון אי"ש פתחו בני הזוג את ביתם לתפילה. בתחילה היה זה בית קטן ופשוט, אך עם השנים הגיעו אליו עוד ועוד יהודים להתפלל וללמוד. המקום הלך והתרחב והפך לבית הכנסת המפורסם 'איצקוביץ' בבני ברק, שבו מתקיימים מניני תפילה ושיעורי תורה לאורך שעות היום.

בני הזוג לא זכו להעמיד צאצאים משלהם, אך זכו להקים מקום שממשיך לחבר יהודים לתפילה ולתורה. גם שנים רבות לאחר פטירתם ממשיכים יהודים רבים להתפלל וללמוד במקום שהקימו.

לעיתים אדם עושה מעשה קטן ואינו יודע עד כמה הוא עתיד להשפיע. מילה אחת יכולה לעורר מחשבה, מחשבה יכולה להוביל למעשה, ומעשה אחד עשוי להצמיח זכות הנמשכת שנים ודורות.

סיפור זה מלמד שלעולם אין לזלזל במילה טובה, ברעיון קצר, במצווה או בדוגמה אישית. כל אחד מאיתנו יכול לזכות את הרבים ולהאיר נשמה נוספת.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

זמני שבת

עיר	כניסת שבת	צאת שבת	רבינו תם
י-ם	17:22	18:35	19:15
ת"א	17:39	18:36	19:12
חיפה	17:31	18:35	19:13
ב"ש	17:41	18:37	19:15

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה — חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי — שגית בת רותי
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב — גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה — ארז בן שושנה
רונן אברהם וב"מ — קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה — משפ' שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה — רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב — אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.י.ש כדורי — נתנאל בן ג'ינה
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב — רז דוד בן לאה וב"ב
דני בן שושנה — אבישג ודניאל בני מירב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר — רונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה נינט — חי דוד בן רחל
אילן בן ג'ולייט — יפית שרה בת ג'ינה
אנאל חביבה בת שולמית — לאה בת תמר
מיטל בת מלכה — מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית — נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית — מירב בת אילנה
שושנה שירה בת סילביה — שמעון בן שולמית
אברהם גורג'י בן דליה אפרת — אורן בן נעמי
סיון רבקה בת אלן אסתר — יניב בן פרידה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי — אליהו נזרי בן ימנה
שמואל אימן בן אסתר זרי — סיון בת אסתר
רחל מרים בת יהודית — לימור בת פרידה
דניאל בן שרה — אושרית בת שושנה
נעמה בת יפה — דגנית בת שושנה
אסף בן סופיה — מיטל בת שושנה
דרור בן סופיה — דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה — יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים
סימי בת סוליקה — מיכאל יהודה בן מרים
אורן בן אסתר — דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה — נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי — אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה — אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה — אורן בן פרידה
אביתר חיים בן אוריין — ישראל בן חווה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה — רחל בת זוהרה
משה בן נזימה — עינת בת רחל ברכה
רפאל משה בן רחל — נטע רותי בת פלורה
רחל ברכה בת פדילה דליה — קסנט בת דגטו
רונית בת סבריה — יצחק בן חנון
רפאל אבידן בן תקווה — אליהו בן רחל
בנימין בן ברכה — אלן אסתר בת שרלוט
נעימה בת שרה — יהודה לייב בן אסתר מלכה
נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה
לימור בת פרידה — יניב בן פרידה
מאיה בת עדי — שירה ברכה בת מלכה חיה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים
יפה בת פדילה דליה — ברק בן דליה
אדל בת יפה

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לעילוי נשמת
נחום בן כיריה ז"ל

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

טוענויה - דפוס ספיד פרשת לך תשפ"ה

שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב בַּהֲלָכָה – בָּשָׂר וְחָלָב – תַּנּוּרִים- חֵלֶק ג'

שאלה: **האם מותר להשתמש בתנור עם 'דו תאים'?**

תשובה: להלן **סיכום ההלכה** מפי ר' אליהו פנחסי שליט"א מתוך ספרו **'הכשרות למעשה':**

בתנורים 'דו תאיים' קיימים חששות רבים להעברת ממשות או אדים מתא לתא או למקום המפגש של התאים משני התנורים, דבר המהווה בעיה גם אם לא יופעלו שני התאים בו זמנית, ואף אם ייעשו באופן מועיל, באיטום מושלם בין תא לתא וכו'.

מצוי שלאחר מספר שנים הגומיות והאטמים נשחקים ואינם אוטמים כראוי, כך שחשש המכשול חוזר וניעור. לפיכך מומלץ לרכוש תנור חד תאי, ובמקום הצורך ניתן לרכוש תנור נפרד קטן לבשרי או לחלבי. **מקורות:** ראה שו"ת להורות נתן ח"א (סימנים לג, לד).

אדם שקנה תנור עם שני תאים נפרדים, מותר לייחד אחד לחלב והשני לבשר. וטוב שהתא החלבי יהיה למטה. הערה: מכיוון שבדרך כלל בחלבי אין אדים רבים כמו בבשרי. מדובר באופן שכל תא עשוי מפח נפרד וגם בנוי בצורה שאין האדים יכולים לעבור מתא אחד לתא השני. יש מחמירים שלא להשתמש בו זמנית בתא אחד לחלב ובתא השני לבשר.

כאשר אפו בתא העליון דבר חלבי, והיו בזמן האפייה תבניות בשריות בתא התחתון, מותר. **מקורות:** ראה רמ"א (יו"ד סימן צב ס"ח).

אפיית בשר וחלב באותה העת בתנור בעל שני תאים מותרת באופן שאין חיבור יציקתי בין שני התאים, כלומר שכל תא עשוי מפח נפרד וגם בנוי בצורה שאין האדים יכולים לעבור מתא אחד לתא השני. **מקורות:** כיום כמעט בכל התנורים המצויים בשוק יש הפרדה טובה. אולם הגר"ש וואזנר כתב שלכתחילה יש להחמיר גם בכהאי גוונא.

חֶסֶד וְיֵשׁוּעָה

מעשה שאירע לאחרונה באחד מן הנגידים הגדולים בניו יורק, אשר חבורת גנבים שמה עליו את עיניה. הם החליטו לרמות אותו ולגנוב ממנו ממון רב. אלא שבזמננו אין הדבר פשוט כל כך. רוב האנשים מחזיקים את כספם בבנק ולא מסתובבים עם מזומן בסכומים גדולים, ולכן הם ישבו וחשבו מזימות. הם זייפו כרטיס אשראי על שמו. לאחר מכן, בתחכום רב, עלה בידם לגנוב את הטלפון שלו באופן שחשב שאבד ממנו. הם נסעו למדינת קולורדו ופנו אל הבנק שם. הם הציגו את הכרטיס המזויף על שמו של הנגיד וביקשו למשוך מחשבונו סכום עצום של קרוב לחצי מיליון דולר.

הבנק, כמובן, אינו מאשר להוציא סכום כזה בלא בירור, ולכן שלחו לטלפון שלו "סיסמה קולית" על מנת לאשר את הפעולה. כאמור, הטלפון היה אצל הגנבים, והם קיבלו את הסיסמה ומיד אישרו אותה. הפקיד פנה לכספת כדי למשוך את הכסף ולהביאו להם. אולם הקדוש ברוך הוא הקדים רפואה למכה... יום לפני כן פנה אל הנגיד ידיד נאמן וביקש ממנו שילווה לו סכום של שני מיליון דולר למשך תקופה מסוימת. אותו ידיד הסביר כי נקלע לקשיים בעסקיו וסכום זה יסייע לו לעמוד על רגליו. הנגיד לא מיהר להיענות לבקשה. בכל אופן, מדובר בסכום גדול לכל הדעות.

ליבו הרחום והחנון של אותו עשיר לא היה יכול לעמוד מנגד כאשר יהודי נזקק לעזרתו, ולמעשה נענה בחיוב והבטיח לו שכבר למחרת, מיד לאחר תפילת שחרית, ילך אל הבנק להעביר לו את הכסף. ואכן, למחרת היום בשעות הבוקר התייצב הנגיד בבנק והעביר מחשבונו סכום של שני מיליון דולר שיסייעו לאותו יהודי לעמוד על רגליו.

כמה דקות לאחר מכן, במדינת קולורדו, הפקיד, לאחר קבלת האישור, ניגש להוציא חצי מיליון דולר לבקשת הגנבים. אולם לפתע שם ליבו לדבר מוזר: במחשב הופיע שרק לפני דקות ספורות בעל החשבון הוציא שני מיליון דולר בניו יורק והעבירם לחשבון מסוים, ועכשיו העשיר הגיע לקולורדו.

הפקיד הבין שדבר זה לא ייתכן (זמן הטיסה מניו יורק לקולורדו הוא קרוב לחמש שעות!). חשדו התעורר והוא מיהר לקרוא לאנשי הביטחון. הללו עצרו את הגנבים, הכניסו אותם לחדר צדדי וחקרו אותם שתי וערב, עד שנשברו והודו במעשה הגניבה. כך הנגיד ניצל מהפסד עצום בזכות מצוות גמילות חסדים. (מעובד מתוך "אסדר לסעודתא")

רְפוּאָה טִבְעִית- דּוֹרְבָּן בְּכַף הָרֶגֶל – חֵלֶק ב'

כיצד מתבטא כאב דורבן בכף הרגל? ◆כאב חד בעקב בצעדים הראשונים בבוקר ◆כאב לאחר ישיבה ממושכת וקימה לעמידה ◆רגישות באזור העקב ותחתית כף הרגל ◆כאב המתגבר לאחר עמידה או הליכה ממושכות.

טיפים שיכולים לסייע: גלגול כף הרגל על בקבוק מים קפוא במשך 10 דקות לסירוגין – להניח את הרגל, לגלגל, להרים ושוב לגלגל. מומלץ לפחות פעמיים ביום תרגיל פלקס-פוינט – כיפוף ומתיחת כף הרגל מספר פעמים ביום

מתיחת השוק והפסיה הפלנטרית בעזרת מדרגה – לעמוד כשהעקבים מחוץ למדרגה ולהוריד אותם בעדינות כלפי מטה.

(גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית- 0775343667)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה
מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

לשאלות בהלכה
נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון
ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,
חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים
לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

אִם רְאשׁוֹנִים כְּמַלְאָכִים- האדמו"ר הָרַב יִשְׂרָאֵל נִיסָן רוֹזֶנְבָּאוּם זצ"ל

האדמו"ר המקובל הרב ישראל ניסן רוזנבאום מקרטשניף-קריית-גת זצ"ל- נולד ב-כ"ד ניסן ה'תש"ט (1949) בעיר רחובות ישראל. בברית נקרא בשם ישראל על שם הרבי מרוז'ין זיע"א. כבר בעת שהיה אברך צעיר לימים היה מקורב לאדמו"ר ה'בית ישראל' מגור. אביו גם שלח אותו לחזק את תושבי קריית-גת. בשנותיו הראשונות לאחר נישואיו גר ברחובות בסמיכות לאביו. בחודש תמוז ה'תשכ"ט (1969) אביו האדמו"ר נפטר בפתאומיות. לאחר פטירת אביו הוכתר לאדמו"ר, בהיותו כבן 20 בלבד. כעבור כשנה וחצי מפטירת אביו עבר לגור בקריית גת. עם השנים הקים ישיבה חסידית מצומצמת. בשנותיו הראשונות בקריית-גת יזם להביא ציבור חרדי לעיר. הראשונים שהגיעו מיוזמתו היו חסידי גור בתקופת האדמו"ר ה'פני מנחם' זצ"ל. עם הזמן השכונה הפכה להיות קריה חרדית. שנים לאחר מכן יזם להקים שכונה חדשה בשם 'קריית רמות דוד' ואכן השכונה הוקמה, כיום הקריה הקודמת מכונה 'הקריה הישנה'. בקריית רמות דוד הקים בית-כנסת בשם 'רמות דוד' ושטיבלך. מוסדותיו כוללים ת"ת, גני ילדים וכולל אברכים. קהילתו מונה כמה עשרות משפחות. בכל שנה, בנר שלישי של חנוכה, חגג את 'יום ההצלה' שלו מהמחלה הארורה וכן נהג לנגן בכינור כפי שנהגו אבותיו. ענוותן מופלא. בעל רוח-הקודש.

רבים פנו אליו ונושעו. רבינו למד את תורת הקבלה עם מקובלים רבים, בעיקר פורסם שלמד חברותא בקבלה עם הרב ששון מזרחי, למרות שרבינו הסתיר זאת מענוותנותו, אבל אחרי פטירתו כבר פורסם. נפטר ב-ט"ז חשון ה'תש"פ (2019) בגיל 70. בהלוויתו השתתפו אלפים שבאו מכל הארץ. ציונו באוהל אדמו"רי קרטשניף רחובות. על מצבתו נכתב שמו בפשטות, ללא תואר "אדמו"ר" כפי שביקש בצוואתו. בנו הבכור רבי דוד משה הוכתר לשמש כאדמו"ר מקרעשניף-קריית גת במקום אביו. שאר בניו הוכתרו לאדמו"רים מטערבישאן, טשרנוביץ ומיאלען.

סבו (מצד אמו): האדמו"ר ר' חיים מרדכי מנדבורנה. **אביו:** האדמו"ר ר' דוד משה מקרטשניף. **אמו:** מרת אסתר רחל. **אשתו:** מרת יוטא מרים (בת האדמו"ר ר' יחזקאל שרגא מערץ מקהילת 'תולעת יעקב' מברוקלין). **מרבותיו:** אביו, האדמו"ר ר' דוד משה. **חברותא:** המקובל ר' ששון מזרחי. **בניו:** האדמו"ר ר' דוד משה (ממשיך דרכו של אביו. נשוי לבת-שבע בת ר' עקיבא רבינוביץ, האדמו"ר מפוריסוב), האדמו"ר ר' יחזקאל שרגא מטרבישאן בבית-שמש (נשוי לרבקה מרים, בת האדמו"ר ר' אריה רוזנפלד מפינסק קרלין), האדמו"ר ר' חיים מרדכי מקרטשניף צ'רנוביץ' (נשוי לבת האדמו"ר ר' דוד קאהן מתולדות אהרן), האדמו"ר ר' שלום אליעזר זאב ממיאלן (נישא לבתו של האדמו"ר מראדושיץ). **בנותיו:** מרת מלכה שרה (נישאה לבן דודה ר' חיים מרדכי, ראש ישיבת קרעשניף ברחובות), מרת נחמה גיטל רבקה (נישאה לר' יחזקאל שרגא לעווי), מרת חיה אסתר רחל (נישאה לר' מרדכי, בן ר' משה קאהן ראש ישיבת תולדות אהרן), מרת חוה ביילא (נישאה לר' צבי, בן הרב דב בערל וייס), מרת פייגא (נישאה לר' שלמה צדוק, בן רבי יהושע זייבאלד גאב"ד אלדשטאדט), מרת שפרה ברכה (נישאה לר' יוחנן, בן הרב מתתיהו טברסקי, רב קהילת רחמיסטריווקא בביתר עילית). **מספריו: •נועם ישראל-** מדברי תורתו שנאמרו בטישים ומעמדים.

ום אחד נכנס אל רבינו יוס'ל, אחד מחסידיו. היה זה כאשר רבינו היה עדיין צעיר לימים. החסיד סיפר לו על חברו הטוב ליפא, שנותר ברוסיה ומצבו בכי רע. הוא היה כלוא בשל שמירת התורה והמצוות וכבר שהה זמן רב במאסר. הרבי שמע את הדברים ואמר: "גש לבית הדואר ושלח אליו מברק ובו תכתוב: בקרוב מאוד תשתחרר, ולא רק מן המאסר הקשה, אלא בכלל מרוסיה!". החסיד סבר שהרבי הצעיר אינו מודע למציאות הקשה שבה חיו היהודים ברוסיה. "רבי, אני מגיע משם. ברוסיה אדם שנתפס בעוון שמירת תורה ומצוות נחשב לעבריין חמור. הוא נמצא שם כלוא כבר זמן רב. ברוסיה לא יוצאים מהכלא ביום אחד, ובוודאי לא אדם שנתפס בעוון כזה", הסביר. אך הרבי עמד על דבריו: "אני יודע. אבל הגיע זמן גאולתו של חברך".

כשראה יוס'ל שהרבי אומר את הדברים בביטחון גמור, מיהר לבית הדואר ועשה כפי שהורה לו. ליפא היה באותה עת סגור בתא כלא בקייב. השהות הארוכה בכלא כבר נתנה בו את אותותיה, ומצבו הגופני והנפשי הלך והתערער. יום אחד ראה בחלומו אברך צעיר הקורא בשמו: "ליפא, הגיע זמן גאולתך. עוד מעט תיפתח דלת התא שלך. צא מיד מהכלא ואל תהסס! סע היישר לשדה התעופה בקייב, ושם יחכו לך אישורי היציאה מברית המועצות". ליפא התעורר מן החלום, שנראה מוחשי כל כך, אך רחוק כל כך מן המציאות שבה היה נתון. והנה לפתע נפתחה דלת התא בחריקה. חייל רוסי שעמד במסדרון סימן לו לצאת. ליפא יצא מן התא וצעד במהירות לעבר שער בית הסוהר. קצינים וסוהרים היו בכל פינה, אך להפתעתו איש מהם לא עצר אותו ואף לא הפנה אליו מבט. השער היה פתוח והוא יצא ממנו והתרחק במהירות האפשרית. רק לאחר שכבר היה רחוק מבית הסוהר העז להסתובב לאחור ולוודא שאיש אינו רודף אחריו.

הוא מיהר לשדה התעופה בקייב, ושם ראה כיצד החלום מתממש לנגד עיניו. גם אישורי היציאה לאמריקה המתינו לו. רק לאחר שהמטוס נחת בארה"ב התקשר לחברו. בני משפחתו ויוס'ל הגיעו אליו ושמעו מפיו בהתרגשות על הנס הגדול שאירע לו. הוא סיפר להם גם על החלום שקדם להצלתו. "איך נראה האברך שראית בחלומך?" שאל יוס'ל. "אברך צעיר לימים, יפה עיניים וטוב רואי", השיב ליפא, "פאותיו וזקנו אדמוניים", והמשיך לתאר את דמותו. יוס'ל נדהם ואמר: "הרי זה הרבי מקרעשניף שגר בקריית גת!". כששמע דודו של רבינו, האדמו"ר מקרעשניף-ירושלים, את הסיפור, התבטא ואמר כי רבינו הוא "הבעל שם טוב של הדור!".

נִיסָּיוֹן וִישׁוּעָה

לפעמים מזדמנת לאדם הזדמנות לעשות טוב דווקא למי שפגע בו. ברגעים כאלה ההתגברות אינה פשוטה, אך דווקא הבחירה להתעלות מעל הכאב יכולה לפתוח שערים של ברכה בדרכים בלתי צפויות.

השעה שבע בערב. הקטנים באמצע ארוחת ערב, אני מאכיל אותם ומספר סיפור שהמצאתי עכשיו. אשתי מכינה סלט לגדולים יותר, עוד מעט יגיע תור המקלחות, המולה רגילה של ערב, והטלפון מצלצל. אחד הילדים מרים. "אבא, רוצים אותך".

אני לוקח את הטלפון ויוצא לרגע מהמטבח. "שלום, מדבר מנחם מישיבת... רציתי לברר על השכן שלך, הרב אהרון. אנחנו מחפשים מנהל טכני לישיבה ושמענו שמדובר באדם רציני ומסור. מה אתה יכול לספר עליו?"

"לברר על מי?" אני עוצם לרגע את העיניים, מוציא כיסא ומתיישב. איך מכל האנשים בעולם הם רוצים לברר דווקא על אהרון? אני לא מצליח לענות. לשוני נדבקת לחיכי. "תראה", אני מצליח לבסוף לומר, "אני בדיוק באמצע להשכיב את הילדים. תתקשר מאוחר יותר ונדבר". הוא מודה לי ומבטיח להתקשר בעוד כשעה. אילו רק היה יודע לאיזה מלכוד הכניס אותי בשיחת טלפון אחת.

לפני שנה עבר כל הבניין תקופה לא קלה. אהרון, השכן שלי מלמעלה, החל לבנות. רעש משבע בבוקר ועד שבע בערב, אבק ולכלוך במדרגות והמולה בלתי פוסקת. בבניין שלנו כולם, ברוך ה', משתדלים לשמוח בשמחתו של השני ולפרגן.

אולי משום כך אהרון הרשה לעצמו יותר מדי. הוא בנה ללא היתרים, הוציא חדרים, מרפסות ויחידות, עד שהבניין קיבל מראה מוזר. כמה שכנים סבלו מאוד מהבנייה, וגם אצלנו היא החשיכה את הסלון. התלבטנו אם לומר משהו, אך החלטנו שגדול השלום והבלגנו.

שנה חלפה. המשפחה שלנו גדלה והבנו שגם אנחנו חייבים להוסיף חדר ולהגדיל מעט את הבית. הפעם עשינו הכול כחוק. הוצאנו אישורים, אספנו חתימות וקיבלנו אישור מהעירייה. הבנייה התחילה, אך באחד הבקרים דפק על הדלת פקח מהעירייה ובידו צו לעיכוב הבנייה. "השכנים התלוננו", הוא אמר.

בהמשך גיליתי שהמתלונן הוא לא אחר מאהרון. לא האמנתי. האיש שבנה שנה קודם ללא אישורים וחסם לנו את שדה הראייה, מתלונן עכשיו על הבנייה הקטנה שלנו?

שלוש פעמים עצר לנו אהרון את הבנייה. במקביל הגיעו שוב ושוב תלונות ממשפחתו. "אבא אומר שהקידוח מפריע", "אבא שואל מתי תנקו את המדרגות", "אולי תפסיקו לבנות בין שתיים לארבע". באחד הימים פגשתי אותו במדרגות והחלטתי לדבר.

"תגיד לי, אהרון, מה יש לך נגד הבנייה שלנו? בשנה שעברה אתם בניתם ואנחנו שמחנו אתכם. לאורך כל התקופה כמעט לא הערנו מילה. אני מרגיש שממש קשה לך לראות אותנו בונים". אהרון הביט בי לרגע בהפתעה, ואז הפטיר משהו כמו "אנחנו היינו הרבה יותר בסדר". המילים שלו כאבו לי. הבנתי שאין לי אלא לבלוע את הכאב ולחכות שהתקופה הזאת תיגמר.

ודווקא עכשיו מתקשרים לברר עליו לצורך עבודה. אני מרגיש לכוד. מצד אחד, אני לא מסוגל בלב שלם לשבח אותו. מצד שני, אינני רוצה להרוס לו את האפשרות להתפרנס. לאט לאט המחשבה מתבהרת.

אני מנסה לשים בצד את מה שקרה בינינו. בסופו של דבר אהרון הוא אדם טוב, יש לו יכולת לארגן דברים ולהוציא אותם לפועל. אני גם יודע שהוא יושב בבית כבר חצי שנה ללא עבודה. אולי עכשיו ניתנה לי הזדמנות לעזור לו?

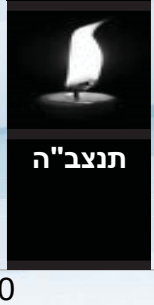
כשהטלפון מצלצל שוב אני עונה. אני מספר על אהרון דברים טובים, משבח את היכולת הארגונית שלו ומדגיש את מעלותיו. האיש שואל שאלות ואני ממשיך לענות. זה לא קל.

יש רגעים שבהם אני צריך ממש לעצור את עצמי מלספר כמה הוא מקשה עלינו וכמה נפגעתי ממנו. אבל הקב"ה נותן לי כוחות ואני נשאר נאמן להחלטה שלי. בסיום השיחה אומר לי האיש שנראה כי אהרון אכן יתקבל לעבודה.

שלוש שעות חולפות והטלפון מצלצל שוב, והפעם השיחה מיועדת לאשתי. היא מוזמנת לראיון עבודה. אשתי מפתחת תוכנה וכבר זמן רב אינה מצליחה למצוא עבודה קבועה. מדי פעם מגיע פרויקט זמני, אך כשהוא מסתיים היא שוב נשארת ללא עבודה. והנה, דווקא עכשיו, היא מוזמנת לראיון באחת החברות שאליהן שלחה קורות חיים.

ביום ראשון היא מגיעה לראיון וביום שני היא כבר מתחילה לעבוד. חברה מצוינת, תנאים מצוינים, שכר גבוה, כל מה שיכולנו לחלום עליו. ואני לא יכול שלא לחשוב על מה שקרה. דווקא ברגע שבו היה לי כל כך קשה לומר מילה טובה על אהרון, בחרתי להתגבר על הכאב ולעזור לו. ובתוך שלוש שעות הרגשתי שהקב"ה החזיר לי טובה תחת טובה, במזומן.

(מתוך הספר "102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים" של ידידי ורעי, הרב צבי נקר.
ניתן להשיג את הספרים בטלפון 0504124438)

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליא ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל
נועה בת עיישה ע"ה

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל עזרא בן כאתון ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
קסאנש בת דגיטו ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה
חיים חמוטל בן רינה ז"ל
ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
נעימה בת שרה ע"ה
דניאל בן מיה ז"ל

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
מרים בת שרה ע"ה
פיבי מלכה בת מזל ע"ה
נעמי בת כתון ע"ה
משה בן רוזה ז"ל
סעדה בת בסה ע"ה
בתיה (מרדה) בת שמחה ע"ה
יוסף יחזקאל בן אסתר ז"ל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
אריה בן מרים ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל
אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה
מאיר בן נעמי ז"ל
שפרה בת פסיה ע"ה
שרה גבריאלי בת נאווה ע"ה
שמעון בן ג'וליה ז"ל

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברקו דב ז"ל
מאירה בת יפה ע"ה
אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק בן מישא אסתר ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה
אליאור בן פרידה ז"ל
שושנה בת נעמי ע"ה
בנימין בן דב ז"ל
גרגורי צבי בן מרים ז"ל
כל נשמות עם ישראל

בעזהי"ת
הוראות למעשה מפרשת השבוע
לך
שנה לצאת העלון
"שמעו ותחי נפשכם"
העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א
מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א
גליון מס' 1287

שבת פרשת לך לך – י"ג חשון תשפ"ז – נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

ה **אדם מצווה שלא להנות ממעשי נסים** וכפי שמובא בגמרא במסכת תענית (דף כב ע"א) על אותו אחד שלא רצה להנות מהחיטים שנתמלאו בנס בחדר. וכן מובא במסכת שבת (דף נג ע"ב) בנוגע לגבר שנעשו דדיו כדדי אישה ונחשב הדבר לגריעותא כי נשתנה עליו מעשה בראשית.

המקור בפרשה: "אם מחוט ועד שרוך נעל וכו' ולא תאמר אני העשרתי את אברהם, כי כבר הבטיחני ה' על העושר. וקשה: וכי יעשה ה' ארובות בשמים וימטיר על אברהם כסף וזהב?! אלא ודאי ה' יתברך יזמין לו סיבה להעשירו, אם כן זוהי הסיבה.

הוראה למעשה

האדם צריך שיקרב קרוביו בכל יכולתו.

המקור בפרשה: "וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמונה עשר ושלוש מאות וירדוף עד דן". רואים מכאן שאברהם מסר גופו עבור אחיינו לוט .

הוראה למעשה

האדם צריך להיות צנוע אפילו בינו לבין אשתו - שיהיו צנועים וביישנים יחד.

המקור בפרשה: "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" "עד עכשיו לא הכיר בה מתוך צניעות שביניהם" (רש"י, של"ה הק').

הוראה למעשה

האדם צריך שלא לשים עיניו על העושר שלו.

המקור בפרשה: "ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב וילך למסעיו". כבר פרשתי למעלה שמסעיו היו מהשגה להשגה, (היינו שמדובר בעניינים רוחניים). יוצא איפא שאברהם לא רצה לבטל עבור ממונו רגע אחד מלימודו.

הוראה למעשה

האדם צריך להתרחק מאד ממחלוקת ובאם חס ושלום מתחיל איזה ריב, עליו לכבות תיכף ומיד את אש הריב וכמו שדרשו רבותינו ז"ל במסכת סנהדרין (דף ו' ע"ב): "פוטר מים ראשית מדון".

המקור בפרשה: "אל נא תהי מריבה ביני וביניך".

ושמעתי על דרך הצחות: תיבת "מריבה" היא מלשון נקבה. ולא אמר אברהם "אל נא תהי ריב", כי ריב כבר הותחל בין הרועים. אמר אברהם: למען ה', יפסיקו דברי ריב ולא יוליד כדרך המחלוקת שתמיד עושה פרי ומתרבה, על זה אמר: "אל נא תהי מריבה" לשון נקבה כאשה המולידה פרי מפרי ודי בזה שהתחיל הריב, יהיה כזכר שאינו מוליד.

הוראה למעשה

האדם מצווה שלא להנות ממעשי ניסים וכפי שמובא בגמרא במסכת תענית (דף כב ע"א) על אותו אחד שלא רצה להנות מהחיטים שנתמלאו בנס בחדר. וכן מובא במסכת שבת (דף נג ע"ב) בנוגע לגבר שנעשו דדיו כדדי אישה ונחשב הדבר לגריעותא כי נשתנה עליו מעשה בראשית.

המקור בפרשה: "אם מחוט ועד שרוך נעל וכו' ולא תאמר אני העשרתי את אברהם, כי כבר הבטיחני ה' על העושר. וקשה: וכי יעשה ה' ארובות בשמים וימטיר על אברהם כסף וזהב?! אלא ודאי ה' יתברך יזמין לו סיבה להעשירו, אם כן זוהי הסיבה.

נקוי הדעת עבור עילום

החסיד עם החיוך הנצחי

לרגל הילולת רחל אימנו שחל השבוע ביום חמישי אנו מביאים בשנית את הכתבה שפרסמנו בעבר אודות שני הרבנים שחוללו את תנופת הלימוד והתפילות בקברה של אימנו רחל בשנים האחרונות.

ב ירושלים עיר הקודש, בין בתי המדרש והרחובות הספוגים ביראת שמים, חי ופועל בענווה ובצניעות רבי קלמן גרינוולד שליט"א - דמות תורנית נדירה, אשר כל מהותו היא קודש, מסירות נפש, וזיכוי הרבים. רבים רואים בו אחד מגדולי החסידים שבדורנו, יהודי אשר חייו הם מסכת של עמל רוחני, אהבת התורה ואהבת ישראל.

רבי קלמן נולד בחוץ לארץ, אך לפני עשרות שנים זכה לעלות לארץ ישראל ולהקים את ביתו בירושלים. מאז ועד היום, הוא עמל ללא הרף להרבות תורה ולהאדירה. בין מפעליו המרכזיים ניתן למנות את הכולל ללימוד הזוהר הקדוש, אשר נוסד מתוך תחושת שליחות עמוקה - להנחיל את פנימיות התורה לאברכים יראי שמים, מתוך התמדה, טהרה ודבקות.

כמו כן, רבי קלמן היה מן הראשונים שפעלו לחיזוק קבר רחל - מקום קדוש אשר בו הקים כוללים ללימוד תורה, והפך אותו למוקד של חיזוק רוחני עבור כלל ישראל. פועלו שם ניכר עד היום, כאשר רבים מגיעים בזכות ההשקעה והחזון שנטע במקום.

בתמונה מצד ימין הגה"צ רבי קלמן גרינוולד שיחי' ומשמאל ידידו ורעיו מנהל מוסדות קבר רחל הגה"צ משה מנחם קלוגר שיחי'

אחד הדברים המאפיינים את רבי קלמן הוא חיוכו הקבוע - חיוך של יהודי מאמין, חיוך של שמחה בעבודת ה', חיוך של אהבת הבריות. במשך שנים רבות, בימי חג הסוכות, היה ניצב בכניסה לכותל המערבי, אוחז אתרוג תימני עצום ממדים ולצידו לולב שגובהו כגורד שחקים ממש, ומזכה את הרבים במצוות ארבעת המינים - מתוך שמחה פנימית ואהבת ישראל.

בביתו של רבי קלמן, ליל שבת אינו רק סעודה - אלא מעמד של קידוש השם. הוא מקפיד שיהיו סביב שולחנו לפחות עשרה יהודים, כדי שיוכל לזמן בשם ה' אלוקינו - זימון של ציבור, מתוך כוונה עמוקה ותחושת שליחות. הכנסת האורחים בביתו ידועה ומפורסמת, והוא מקבל כל אדם בסבר פנים יפות, מתוך אהבת ישראל אמיתית.

רבי קלמן היה קשור לצדיקים גדולים מהדורות הקודמים והנוכחיים, ובין השאר למורי הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זצ"ל, אשר נודע כעמוד האש לפני המחנה בעבודת ה' ובקירוב לבבות. הקשר ביניהם היה קשר פנימי של הערכה עמוקה, שותפות רוחנית והשפעה הדדית. דרכו של רבי קלמן ניכרת בהנהגותיו, בהשקפת עולמו, ובמסירותו לכל עניין של קדושה.

בניו הולכים בדרכו - אנשי תורה, עוסקים בזיכוי הרבים, וממשיכים את הדרך שהתווה להם אביהם. משפחתו היא עדות חיה לכך שמי שזורע בקדושה - קוצר ברכה.

רבי קלמן גרינוולד שליט"א הוא דמות נדירה, אשר ניתן לומר עליה בלב שלם שהוא אחד מגדולי החסידים שבדורנו. יהי רצון שנזכה בזכותו ובזכות כל הצדיקים לראות במהרה בבניין ירושלים ובביאת משיח צדקנו.

הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו השלמה של האברך החשוב הרב יוסף מאיר בן שרה שיחי' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמו ישראל

לעילוי נשמת מורנו המשפיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זיע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה (יב, י)

כתב הרמב"ן וזו לשונו: דע כי אברהם אבינו חטא חטא גדול בשגגה שהביא אשתו הצדקת במכשול עון מפני פחדו פן יהרגוהו" וכו' עיין שם.

מחויבים אנו איפוא לתרץ את התנהלותו של אברהם אבינו הראשון. ויש לומר שאברהם אבינו עליו השלום ידע מגודל צדקתה של שרה אמנו עליה השלום שסוכה ברוח הקודש עד שאברהם היה טפל לה בנביאות. הוא ידע שאם תלקח לבית פרעה, יהיה זה אצלה אונס גמור והרי בענין זה אומרים התוספות במסכת כתובות (דף ג ע"ב) ש"אשה היא קרקע עולם ולא עבדה מעשה" (היינו שלא נחשב שעברה עבירה) ואפילו חילול השם לא יהא מזה. וכן מובא בנוגע ליעל (מסכת יבמות דף ק"ג ע"א) שעשתה עבירה לשמה כדי להציל את ישראל ולכן משבחה הכתוב "מנשים באוהל תבורך", הרי אנו למדים מכאן שאפילו אם חס ושלום היה נעשה המעשה, לא היתה שרה אמנו נכשלת בשום עון, אלא אדרבא הכתוב היה משבחה על אותה הדרך שהכתוב משבח את יעל אשת חבר הקיני שעל ידה היתה הצלה לכלל ישראל. וזה בדיוק היה המצב עם אברהם אבינו: הרי כלל ישראל צריכים היו לצאת ממנו ולכן היה מחויב לנקוט בפעולה שתציל אותו מהסכנה שהיה שרוי בה ולעשות את כל התחבולות בכדי לקיים את הציווי של "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" ולא לסמוך על הנס. ובנוגע למה שהקשה עוד הרמב"ן שהיה לאברהם לבטוח בה', שיציל אותו ואת אשתו ולא לבקש משרה שתאמר שהיא אחותו, תמוהה קושיא זו. הרי חז"ל קבעו שבמקום ששכיחא היזקא, אין סומכין על הנס ואם כן עושים לו נס, מנכים לו כל זכיותיו. ובשל כל הסיבות הנ"ל אברהם צריך היה לומר לשרה שתגיד שהיא אחותו ובזכותה ניצול אברהם. (מתוך הספר "ירים משה להגה"צ המשפיע הרב משה וובר זיע"א)

וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו וגו' (יד, יד)

לכאורה אינו מובן, איך הותר לאברהם אבינו להכניס את עצמו בסכנה עצומה בשביל לוט שכתוב עליו (לעיל יג, יא) "ויסע לוט מקדם", פירש רש"י "הסיע עצמו מקדמונו של עולם, אמר אי אפשי לא באברם ולא באלקיו". ויותר קשה שהכניס גם את חניכיו ילידי ביתו בסכנה זו.

אפשר להסביר את זה, על פי מה שפירש הספורנו על הפסוק "ויבוא הפליט" (פסוק יג): "לא שידע הפליט שהיה אברהם קרוב ללוט, רק ידע שהיה מחזיק בדיעות של עבר כמוהו". אם כן מזה למד אברהם, שזה לא סתם מלחמה בין שני מלכים הנלחמים אלו עם אלו, אלא מלחמה נגד דיעות של עבר, נגד האמונה שהשרישו שם ועבר.

ובשביל זה לקח עמו חניכיו ילידי ביתו, כי גם זה נוגע לחינוך, שידע שאם הגוי בא להעביר על הדת אז יהרג ואל יעבור.

ובשביל זה מלכי צדק מלך שלם, שהוא שם, החזיק טובה לאברהם, ופירש רש"י (פסוק יח) שהראה לו שאין בליבו עליו על שהרג את בניו. רמז לו בזה, דכאשר זה נוגע להאמונה, אזי "את אחיו לא הכיר ואת בנו לא ידע כי שמרו אמרתך" וגו' (דברים לג, ט).

ויחלק עליהם לילה וגו' (יד, טו)

פירש רש"י: "מדרש אגדה שנחלק הלילה, ובחציו הראשון נעשה לו נס, וחציו השני נשמר ובא לו לחצות לילה של מצרים".

אפשר לומר שנרמז זה כאן, בשביל שכתוב לעיל (פסוק יד) "וירק את חניכיו". ואמרו רבותינו ז"ל במסכת נדרים (לב, א) שנענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים, מפני שעשה אנגריא בתלמידי חכמים, שהוליך למלחמה את חניכיו.

והקדוש ברוך הוא מקדים הרפואה למכה, מספרת לנו התורה שבשעה שנגזרה גזירת גלות מצרים, מקודם היה כבר שמור חצות לילה לגאולת מצרים.

ותענה שרי (טז, ו)

וכתב הרמב"ן: "חטאה אמנו בעינוי הזה".

אבל לפי מה שהביא רש"י בתחילת פרשת חיי שרה: "בת ק' כבת כ', מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת ענשין אף בת ק' לא חטאה", אנו מחויבים לתרץ שרה אמנו דכל כונתה היתה רק לשם שמים.

ובכדי להבין מקצת מן מקצת כוונת שרה אמנו עליה השלום, נקדים מה שפירש רש"י על הפסוק "חמסי עליך" (פסוק ה): "דבריך אתה חומס ממני, שאתה שומע בזיוני ושותק".

אם כן ברור שהגר היה לה דין של מבזה את החכם, ועיין בשלחן ערוך יורה דעה סימן רמג (סעיף ח-ט) וזה לשונו: "אם חרפוהו בפרהסיא אסור לו למחול על כבודו, אלא נוקם ונוטר הדבר כנחש עד שיבקש ממנו מחילה ויסלח לו".

אם כן, אפילו אם שרה לא הייתה גבירתה של הגר, היה אסור לה למחול על כבודה ממי שהפקירה כנגדה.

וכן כתב הספורנו על הפסוק ותענה שרי: "כדי שתכיר שהיא משועבדת, ולא תבזה עוד את גברתה".

ויאמר אלקים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה (יז, טו)

איתא במדרש רבה במקומו: "אמר רבי שמעון בן יוחאי יו"ד שנטל הקדוש ברוך הוא משרי היה טס ופורח לפני כסאו של הקדוש ברוך הוא, אמר לפניו, ריבונו של עולם, בשביל שאני קטנה שבאותיות הוצאתני משרה הצדקת. אמר לה הקדוש ברוך הוא, אני נותנך בשמו של יהושע".

להבין קצת דברי חכמים וחדותם, נקדים מה שכתב רש"י במקומו: "לא תקרא את שמה שרי, דמשמע שרה לי (פירוש לאברהם) ולא לאחרים, כי שרה סתם שמה, שתהא שרה על כל".

לפי זה אפשר לומר שזו היתה טענת היו"ד לפני הקדוש ברוך הוא, כשהיה היו"ד אצלה היו יודעים שצדקת בדבריה לגבי אברהם מה שאמרה "גרש את האמה הזאת ואת בנה" (בראשית כא, י), כמו שאמר הקדוש ברוך הוא (שם, יב) "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה", וזה היה נרמז בשם שרי, שרתי, כנ"ל. מה שאין כן עכשיו מי יעיד על זה שהירושה אינה שייכת לישמעאל רק ביצחק יקרא לך זרע (שם), וארץ ישראל שיכת לישראל דוקא.

על זה השיב לה הקדוש ברוך הוא, אני נותנך בשמו של יהושע, שהוא יכבש את ארץ ישראל לישראל.

בעצם היום הזה נמול אברהם וגו' (יז, כו)

הקשו המפרשים, הלא אברהם אבינו קיים את כל התורה עד שלא ניתנה (קדושין פב, א), ומפני מה לא מל את עצמו קודם שנצטוה.

אפשר לפרש, שכל המצוות יכולים לקיים אפילו שאינם מצויים, מה שאין כן מצוות מילה שכל ענינה כריתת ברית עם הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (לעיל פסוק י) "זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם" וגו', שענין הברית הוא כמו ששני אנשים מתקשרים יחד, כמו שנאמר (בראשית כא, כז) "ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית", מובן ששניהם צריכים להשתתף בזה. כמו כן יובן, בריתו של אברהם אבינו שייך דוקא אחרי ששמע מהקדוש ברוך הוא זאת בריתי וגו'.

סיפור קטן על יהודי גדול

הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

כשלעצמו לא חשב רבינו לא על שינה ולא על אכילה, והיה ממעט בהם עד הקצה האחרון. טעימתו מועטה היתה, רק כדי קיומו של אדם. כשהיה טועם, היה משתמש רק בידו אחת, ומעולם לא השתמש בסכין בעת האכילה. מתון מתון היה טועם, גם אם שעות ארוכות לא בא דבר מאכל לפיו. רעבתנות מעולם לא נראתה אצלו. וכל אימת שהיה סועד – ספר קודש היה פתוח בפניו שבו היה מעיין בעת האכילה.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים – מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל – נפטרה בו' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת..נ.צ.ב.ה.

סיפור לשבת

כוחה של אנחה

ב אחד ממוצאי השבת החורפיים, לאחר הבדלה, פקד הבעש"ט על עגלונו לרתום את הסוסים ולהתכונן לנסיעה. לא ארכה השעה והבעש"ט ותלמידיו ישבו כבר במרכבתם אשר החלה בנסיעתה.

כרגיל, ציוה הבעש"ט על העגלון לעזוב את המושכות ולאפשר לסוסים להמשיך בהליכתם ככל אשר יחפצו.

לפתע החלו הסוסים לדהור בדהירה עצומה, הבקעות היו להם למישור וההרים היו כלא היו. הם גמעו בדרכם מרחקים עצומים.

הקור הנורא חדר לגופותיהם הצנומים של התלמידים, וכמעט שהם קפאו מקור. אך צדיקים אלה אצרו כאבם בלבם, בידעם כי נוסעים הם עם רבם הקדוש למטרה נשגבה, אם כי בעצמם לא ידעו על מה ולמה כל הנסיעה הזאת.

בסופו של דבר עצרה המרכבה ליד בית קטן בכפר אחד, שם הזמינם יהודי קטן וצנום להכנס אל ביתו הדל.

הוא סיפר לאורחים, כי זה זמן רב לא נזדמן לו לקיים מצוות הכנסת אורחים, מאחר שבשל החורף הקשה לא באו עוברי אורח לכפר, ושמחה גדולה היא לו שנפלה לידו מצוה זו.

הוא מסר את נפשו, ואת כל אשר עמו בבית, כדי שהאורחים ירגישו בטוב ולא יחסר להם דבר

הבעש"ט בקשו להכין תה וחלב חם לאורחים, ובעל הבית עשה זאת בשמחה רבה. האורחים נחו מעמל הדרך, ולאחר שאכלו ושתו, פתח בעל הבית בשיחה עם האורחים.

"מאין יהודים" – שאל ר' משה את אורחיו.
"ממעז'בוז" – ענו.

כאשר שמע כי האורחים באים מהעיר מז'בוז', שאל אותם אם מכירים הם את הצדיק הגדול רבי ישראל בעל שם טוב. אולם, בטרם הספיק מי מהם לענות, ביקשו הבעש"ט שלא להטריח עליהם בשאלותיו, אלא יכין להם מיטות, בהן יוכלו לישון.

הבעש"ט ותלמידיו התמהמהו אצלו חמש יממות שלימות, בהן אכלו ושתו בביתו ולא חסר להם מאומה. הוא מסר את נפשו, ואת כל אשר עמו בבית, כדי שהאורחים ירגישו בטוב ולא יחסר להם דבר. הוא לקח אוכל מפי הטף, חסך מפיו ומפי אשתו ונתן הכל לאורחים. הוא ואשתו, שמחו שמחה גדולה, שניתנת להם הזדמנות כה גדולה לקיים מצוות הכנסת אורחים. בתום חמשה ימים, נסעו האורחים כלעומת שבאו, ור' משה ליוה אותם, כנהוג, כברת דרך אל מחוץ לכפר.

כאשר נפרדו ממנו, ביקש מהם שיואילו להזכירו לטובה לפני הצדיק הגדול, רבי ישראל בעל שם טוב, שיברך אותו שיזכה להיות יהודי טוב וירא שמים.

"דע לך כי אני הוא האיש, אותו הנך מבקש" – אמר לו הבעש"ט – "וכעבור זמן מה תשכיל לדעת סיבת בואנו אליך".

ר' משה נשאר תוהה ומשתומם, למשמע דברים אלה. הצדיק הגדול רבי ישראל בעל שם טוב בא במיוחד אליו ובגללו!!

אולם, עוד בטרם הספיק להתאושש, נעלמה העגלה והאורחים.

הנני זקן, חלוש וחולה. אמנם אני מתגורר אצל בתי וחתני, אך אינני מסתדר אתם

בחזרו הביתה, מצא ר' משה את הילדים בוכים.

אשתו סיפרה לו כי אין בבית מה לאכול והילדים רעבים. לא רק שהאורחים אכלו כל מה שהיה בבית, אלא נאלצו למכור כלי בית אחדים, כדי שיוכלו למלא את כל משאלותיהם של האורחים. עתה נשאר הבית ריק מכל.

ר' משה הביט על ילדיו הבוכים ועל אשתו המתלוננת ולפתע פרץ בבכי מר.

"רבונו של עולם!" קרא – "מדוע צריכים הילדים שלי לסבול חרפת רעב? מה הם אשמים"??

בעודו יושב שקוע בהרהוריו, נשמעה לפתע נקישה בדלת.

הוא פתח את הדלת וגוי זקן מתושבי הכפר, נכנס פנימה. שמו היה איוון, ונוהג היה להכנס מדי פעם אל ביתו של ר' משה ולהרים כוסית יי"ש לחיי בעל הבית. הפעם רצה ר' משה להגיד לו כי בבית אין מאומה. אלא שהגוי הקדים ואמר לו כי מטרת בואו הפעם חשובה הרבה יותר מאשר כוסית משקה. הוא לחש לאזנו של ר' משה כי רוצה הוא לספר לו סוד כמוס.

"שמע נא משה" – אמר ליהודי המשתאה, "הנני זקן, חלוש וחולה. אמנם אני מתגורר אצל בתי וחתני, אך אינני מסתדר אתם. הקשב נא, אפוא, את אשר ברצוני להציע לך: אני אבוא לגור בביתך. אין אני צריך הרבה, אולם אתה תהנה, בשכר הכנסת האורחים שלך מתמורה גדולה. דע לך כי יש לי אוצר גדול, המכיל עשרות אלפי מטבעות זהב. כעת תוכל מיד ללכת לשם ולקחת לך כמה שאתה רוצה. לאחר מותי יהיה כל האוצר שייך לך, ורק לך בלבד".

בהרגישו כי דבריו המבולבלים אינם מעוררים אמון רב, לקח את ר' משה בידיו והובילו אל המחבוא שביער הסמוך. הוא חפר קצת מתחת לעץ גדול, ועד מהרה הוציא שק מלא מטבעות זהב.

"הבה נקח הכל אליך הביתה" – אמר איוון הזקן – "ואיש אינו צריך לדעת על כך".

עתה עבר האוצר לידיו של ר' משה. הוא החל לפזר סכומים גדולים לצרכי צדקה

שמחה עצומה השתררה בביתו של ר' משה. שוב לא הורגש בו כל מחסור, וכל בני המשפחה הרגישו היטב את תוצאותיו של הנס הגדול שארע. במרוצת הזמן הפך ר' משה לעשיר גדול ששמו הלך לפניו עד למרחקים.

הנכרי הזקן חי בביתו של ר' משה במשך שבועות אחדים בלבד. ביום בהיר אחד הלך לבקר את בתו ושם מת לפתע פתאום. עתה עבר האוצר לידיו של ר' משה. הוא החל לפזר סכומים גדולים לצרכי צדקה בכלל ולצורך הכנסת אורחים בפרט.

עברו שנים וקרנו של ר' משה הלכה וגדלה. באחד הימים נזכר בבקורו של הבעש"ט בביתו והחליט כי הגיע הזמן לנסוע אל הצדיק ולהתבשם מאורו וזיוו.

כאשר נכנס אל הבעש"ט, קירבו מאד התענין לשלומו ולשלום משפחתו. התלמידים התפלאו מאד לראות את הקירוב הגדול אשר איש זה זוכה מרבם. בראותם את מבטי פליאתם, נענה ואמר להם:

"האינכם זוכרים אותו? הרי ביקרנו בביתו והתארחנו אצלו במשך חמישה ימים, כאשר אנו אוכלים את פרוסת הלחם האחרונה שהיתה לו בבית. כעת שמעו ואגלה לכם את סיבת נסיעתנו לכפר ההוא, לביתו של אותו היהודי.

על היהודי הזה נגזר בשמים שיהיה עשיר גדול, בזכות מצות הכנסת אורחים שהוא מקיים בהידור רב. אולם הוא היה מסתפק במועט ומעולם לא ביקש ולא התפלל על פרנסה, ובכך נשקפה סכנה כי הברכה לא תחול עליו, ולעולם ישאר עני. ברם, כאשר ביקרנו אצלו במשך חמישה ימים, לא הותרנו בביתו מאומה והילדים שהיו רעבים ללחם, בכו באזניו ותבעו אוכל. רק אז "נשבר", נאנח מקרב לב וביקש מהבורא שיתן לו פרנסה. או אז, חלה עליו הברכה, ה' שלח אליו את הנכרי עם האוצר וכך הפך לעשיר גדול".

"הנה כי כן" – התלחשו החסידים בינם לבין עצמם – "ראו נא עד היכן מגיע כוחה של אנחה המתפרצת מלב יהודי טהור".

מבט לאירועי השבוע

עד מתי?! הכאב והזעקה לגאולה

השבוע חוויתי חוויה קשה וכואבת במיוחד.

לאחר שנה תמימה שבה בני למד בישיבה בניו יורק, במרכז העולמי של חסידות חב"ד, בבית חיינו 770, הוא שב לארץ הקודש. כולנו הגענו לשדה התעופה בהתרגשות גדולה כדי לקבל את פניו. יחד איתנו עמדו משפחות רבות נוספות, הורים ואחים שבאו לקבל את פני יקיריהם, בחורי ישיבה שלא ראו את משפחותיהם במשך שנה ואף יותר.

אלא שלצערנו הרב, במקום השמחה והחיבוק שלהם ציפינו, התברר לנו כי הבנים נלקחו למעצר, ולא נוכל לראות את פניהם. ומה היה עוונם? שבחרו להקדיש שנה מחייהם ללימוד התורה ולעבודת ה', הרחק מביתם וממשפחותיהם?

קשה לתאר את עוגמת הנפש הגדולה. את הכאב של הורים הממתינים לבנם, יודעים שהוא כבר הגיע לארץ, ובכל זאת אינם יכולים לראותו ולחבקו. ברוך ה', לאחר שעות ארוכות של המתנה, תפילות והשתדלויות רבות, זכינו שבננו שוחרר מן המעצר, ושעות רבות לאחר נחיתתו יכולנו סוף סוף לחבק אותו.

אלא שהסיפור מבחינתנו עדיין לא הסתיים. כעת אנו נערכים לקראת מסע ארוך נוסף, כדי לבחון כיצד יוכל בננו להמשיך את לימודיו בישיבה, כפי רצונו וכפי הדרך שבה בחר ללכת. ולצערנו הרב, אין מדובר במקרה בודד. סיפורים מעין אלו מתרחשים אצל רבים וטובים, שכל רצונם לשבת באוהלה של תורה ולהקדיש את שנות נעוריהם ללימוד ולעבודת ה'.

אבל מעבר לכאב האישי, אני חושב שהסיפור הזה צריך להמחיש לכולנו עד כמה אנחנו עדיין נמצאים בגלות, ועד כמה עלינו להשתדל, להתפלל ולבקש את הגאולה האמיתית והשלמה. אנחנו רגילים לדבר על ביאת המשיח ולהזכיר אותה בתפילותינו, אבל לפעמים דווקא חוויה כואבת גורמת לנו להבין עד כמה אנחנו באמת זקוקים לה.

כמה צער, מחלוקות ועוגמת נפש עוברים על עם ישראל. כמה אנחנו זקוקים כבר לעולם שבו לא יהיו שנאה ופירוד, עולם שבו נזכה לאהוב ולכבד איש את רעהו, גם כאשר איננו מסכימים זה עם זה.

דווקא מתוך הכאב הזה עלינו להתחזק באהבת ישראל ובאחדות, ולא להוסיף חלילה שנאה על השנאה. להפוך את הכאב לתפילה עמוקה יותר ולזעקה אמיתית: עד מתי?!

וכשם שלאחר שנה תמימה של געגועים זכינו לראות שוב את פני בננו ולחבק אותו, כך נזכה כולנו, לאחר שנות הגלות הארוכות, לראות ולקבל את פני משיח צדקנו בשמחה גדולה.

שנזכה לקיום הייעוד "ומחה ה' אלוקים דמעה מעל כל פנים", שלא נדע עוד צער, פירוד ומחלוקת, ונזכה כולנו לגאולה האמיתית והשלמה, בהתגלות הרבי מלך המשיח, תיכף ומיד ממש!

הצלם שהתנפץ והמסר של אברהם אבינו

השבוע נחשפנו לתיעוד של אירוע טרגי וקשה לעיכול, ועוד יותר קשה לצפייה. על פי התיאור שהופץ, כומר שעמד ודרש בפני ציבור גדול נפגע מפסל שהיה תלוי מעל ראשו, לאחר שזה נפל עליו.

מעבר לאירוע הקשה עצמו, קשה להתעלם מהעיתוי המיוחד שבו התפרסם הסיפור. דווקא בשבוע שבו למדנו במדרש כיצד אברהם אבינו ניתץ את הפסלים בחנותו של אביו תרח, והחל להפיץ בעולם את האמונה בבורא עולם, שהוא אחד ושמו אחד, ואין עוד מלבדו.

יש כאן תזכורת מעוררת מחשבה ליסוד הגדול שהנחיל לנו אברהם אבינו. הפסלים והאלילים אינם בעלי כוח משל עצמם, ורק הקדוש ברוך הוא מנהיג את העולם ומשגיח על כל פרט ופרט.

הצלם מתנתק מהקיר שניות ספורות לפני שקרס על הכומר

כמובן, אין אנו יודעים את חשבונות שמים, ואין בידינו לקבוע מדוע התרחש אירוע כזה. אולם עבורנו, עצם המפגש בין הסיפור הקשה לבין דברי המדרש הוא הזדמנות להתבוננות ולהתחזקות באמונה ובביטחון בה'. ולא מדובר רק בעבודה זרה כפשוטה. גם בליבנו עלולים להימצא מעין פסלים קטנים, בדמות המשיכה המופרזת לגשמיות, לחומריות, לכבוד ולשררה, שלעיתים תופסים מקום שאינו ראוי להם.

עלינו ללמוד מאברהם אבינו לנתץ את אותם פסלים שבליבנו, להעמיק את ההכרה שאין עוד מלבדו, ולחיות מתוך ידיעה שהקדוש ברוך הוא משגיח על כל פרט ופרט בחיינו.

ויהי רצון שנזכה להתחזק באמונה טהורה, בביטחון אמיתי ובדבקות בקדוש ברוך הוא, ויתקיים בנו הפסוק: "ואתם הדבקים בה' אלוקיכם חיים כולכם היום".

שי' ובר-אריך

בסיעתא דשמיא

ממחבר העלון שיחי'

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

1. מה הקשר בין סוף פרשת נח לתחילת פרשת לך לך?

תשובה: המסר המעודד שקיבל אברם מה' לאחר מות אביו תרח מה' יתברך, הוא קשר בין הסוף להתחלה. בסוף פרשת נח כתוב: "וימת תרח בחרן" ובתחילת פרשתנו כתוב: "ויאמר ה' אל אברם לך לך." במילים הנ"ל אומר ה' לאברם: לך לך מאבלך על אביך והמשך הלאה במסע חייך להפיץ א-לקות בעולם.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: הגיל שאברהם נימול בו, הוא הקשר בין ההתחלה לסוף. בסוף הפרשה מסופר כיצד אברהם נימול יחד עם אנשי ביתו ואילו בתחילת הפרשה מופיעות המילים "לך לך" שהגמטריא שלהם 100 ומכאן שבשנת המאה שאליה נכנס אברהם (לאחר שמלאו לו 99 שנים), נימול.

3. מדרש פליאה: "אמרי נא אחותי את, מכאן ששוחטים לחולה בשבת." והשאלה היא מה הקשר בין זה שאברהם אמר לשרה שתגיד שהיא אחותו לבין זה שמותר לשחוט לחולה בשבת?

תשובה: ניתן לענות שהיה קשה לשרה לשקר ולומר שהיא אחותו של אברהם. בשל כך שכנע אותה אברהם שמדובר בפיקוח נפש וכשם שמותר לשחוט לחולה בשבת בגלל פיקוח נפש, כך מותר לשקר בכדי שיינצלו חייו.

4. "ויראו אותה שרי פרעה ויהללו אותה" ונשאלת השאלה: מה החידוש שהיללו אותה בשל יופיה, הרי זה טבעי שכך עושים כשרואים אדם יפה!?

תשובה: רבי יונתן אייבישיץ זיע"א מחדש שאברהם צבע את פניה של שרה בצבע שחור בכדי שלא יביטו בה ולמרות זאת "כל כך היה יופיה של שרה שמתוך הצבע השחור, הבהיק

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבהר המנוחות ובשביל שמוליך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון.
רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

לזכות
רבי
מרדכי
ורעייתו
שירלי שיחי'
ולכל
משפחתם
הצלחה
רבה, פרנסה
בשפע ונחת
מכל הילדים

אויש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
חזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: **יצחק בן אהרן**
כל הזכויות שמורות **למכון אהבת אמת**
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת חזולת
ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש יג חשון תשפ"ז:
הדלקת נרות: ירושלים: 5:23 תל-אביב: 5:37 חיפה: 5:28

פרשת לך לך

מוצאי שבת:
ירושלים: 6:35 תל-אביב: 6:36 חיפה: 6:35

ר"ת
י-ם: 7:14

קירוב רחוקים

לקרב רחוקים ולסייע בידם לזכות באושר הרוחני שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "ואת הנפש אשר עשו בחרן" (פרק יב-ה)

וכתב רש"י: "שהכניסן תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו". ושאלו חז"ל (במד"ר): איך יתכן שעשו את הנפש, והרי אם מתאספים כל באי עולם לברוא אפילו יתוש אחד, אין יכולים לזרוק בו נשמה!! אלא אלו הגרים שגיירו, וללמדך שכל המקרב והמגייר... כאילו בראו. עוד אמרו חז"ל (סנהדרין צט:) כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו שנאמר "ואת הנפש אשר עשו".

נאמר בפסוק (משלי מא) "ועתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך זרע אברהם אוהבי". וצריך להבין: מדוע חיבה יתירה נודעה לאברהם אבינו יותר משאר אבות העולם שקרא אותו בשם "אוהבי"?

אלא ביאר **החתם סופר** (בהקדמתו לשו"ת יו"ד), משום שלימד דעת את העם וקירבם לעבודתו, והיא שעמדה לו יותר מכל מעשה הטוב וזכות הנפש אשר היה לו עצמו.

ומוסיף לבאר החתם סופר, כי האוחז במידה זו מראה אהבתו אל ה' ביתר שאת וביתר עוז, כי מדרך אוהב את המלך להתאמץ ולהשתדל בכל האפשר להכניס בני אדם תחת עול מלכותו, ולהרבות לו עבדים כיד המלך. ויען כי זכה אברהם אבינו ע"ה למידה זו טרם ציווה עליו ה', רק משיכלו ומדעתו עמד בראש כל חוצות... העמיד תלמידים הרבה... לכן לו יאות להקרא אוהבו של המלך ית"ש "זרע אברהם אוהבו".

במכתב נדיר ששלח **החזון איש להגראי"ל שטיינמן** זצ"ל (בר"ח חשוון תש"ט, למען הכנסת נער לישיבתו בכפר סבא) כתב בזה"ל: "כמובן בזמן הזה, הצלת ילד לחינוך ישראלי הוא לא פחות מהצלה מטביעה בנהר. לפי גיל הילד אפשר לפתחו ולהעלותו למדרגות תלמיד בזמן קצר, אך צריך טיפול מיוחד ושימת לב. אפשר לסדר שינדבו לו לימוד חצי שעה בבוקר ובצהרים ועוד, וזה יוכל להתקיים ע"י תלמידי הישיבה המבוגרים, והנני מאחלם שיהיה בידם לזכות במצוה הזו ולקיים נפש אחת מישראל".

בשיחה שזעק **הגרש"י בורנשטיין** זצ"ל מנהמת ליבו בעיירה שדרות לפני כשישים שנה (אייר תשכ"ז) אמר בין היתר: "אחים יקרים! כשאנו מסתכלים באלפי בני נוער העבריינים. שאין כיבוד אב ואם ויש זלזול בכל ערכי יסוד אנושיים ואנו שואלים כיצד קרה הדבר?!

"עלינו להשיב: אבל אשמים אנחנו על אחינו"... "והנה נער בוכה ותאמר מילדי העברים זה". כשרואים ילד יהודי, כבר מפניו נשקפת כל הטרגדיה של העם היהודי. כשמסתכלים בפניהם של הילדים המסתובבים בשכונת 'התקוה', נשקפת מעיניהם זעקת חמס, והם צועקים הצילו! הצילונו מהידרדרות נפשעת. החזירו אותנו למקור אבותינו!

"על כן קוראים אליכם אחים יקרים! אל תחטאו בילד! הכריזו קבל עולם ומלואו שאינכם רוצים אלא בחינוך דתי תורני וקדוש. חינוך יהודי אמיתי ללא רבב. חינוך של תורה ומצוות נימוס ודרך ארץ. של אמונה קדושה וטהרה. של מידות טובות. כיבוד אב ואם. של צניעות אמיתית, ולא חינוך של הפקרות ופריצות". עכ"ד.

להציל יקר מזולל...

פעם הופתעו מקורביו של הגאון **רבי צבי פסח פרנק** זצ"ל לראותו שקבע לימוד בחברותא עם יהודי פשוט ממתפללי בית הכנסת. הבחין הרב פרנק בתמהונם ואמר להם כדברים הבאים:

"להוי ידוע לכם, כי אדם זה אינו פשוט כלל וכלל. הוא מאותם קנטוניסטים ברוסיה שנחטפו מזרועות אימותיהם ושרתו עשרים וחמש שנים בצבא של ניקולאי. רבים שכחו את יהדותם ויאבדו מתוך הקהל. ואילו הוא בא במסירות נפש, שמר על גחלת יהדותו. כולנו חייבים לחזקו ולעודדו ולקרבו בכל הדברים. וגם יש לנו מה ללמוד ממנו ביראת ה' וביחוד שמו באהבה". יש לציין כי אדם זה אכן עלה ונתעלה בתורה, והגיע בסופו של דבר לדרגה שיכול להשפיע על אחרים והיה אומר שיעורי הלכה בבית הכנסת ב"ראשון לציון" לשם עבר להתגורר.

שבבי אור – שביבי חיים

שאלה קשה בדיני נפשות...

סיפר הגאון רבי יעקב פרידמן שליט"א: פעם שאלתי את הגאון **רבי חיים גריינמן** זצ"ל האם להוציא בחור סורר מהישיבה. והשיב לי: אם היית שואל אותי אם להרוג מישהו הייתי עונה לך, כי זו שאלה שגם בית דין של עשרים ושלושה דיינים יכולים לענות, אבל להוציא בחור מהישיבה, גם סנהדרין של שבעים ואחד אינם יכולים לפסוק, כי זה נוגע גם לעולם הבא שלו ומי יכול לפסוק בכך...

ופעם הוסיף רבי חיים בנידון כזה ואמר לשואל: "ישנו מסלול מסוים שאם נכניס עצמנו דרכו, אוכל לענות לך. והוא שנחליט שאנו דנים על הבן שלנו! ואז מותר לענות בנפשות"... אחרי ששמע רבי חיים שוב את השאלה על "הבן שלו"... החליט להשאירו בישיבה. וכיום הוא אברך תלמיד חכם נפלא.

הלמות עמלים

עלון השבוע פרשת לך-לך הוקדש לעילוי נשמת
הרב פנחס הלוי זצ"ל בן הרה"ג רבי שמואל שמעלקא הלוי הי"ד רוזנבאום
שיום היאהרצייט חל היום שב"ק – נלב"ע י"ג מרחשון תשמ"א
ת.נ.צ.ב.ה.

להתפלל ולבקש רחמים על הזולת הנמצא בצרה ומיצוקה וזקוק לישועה!

נלמד מהפסוק: "עד מקום שכם" (פרק יב–ו)

וכתב רש"י: להתפלל על בני יעקב כשיבואו להלחם בשכם. כיוצא בזה פירש רש"י על הפסוק להלן: "ויבן שם מזבח" (יב–ח): נתנבא שעתידין בניו להכשל שם על עוון עכן והתפלל שם עליהם. כמו כן אומרים חז"ל (מד"ר לט–יא) על אברהם אבינו ש'היה מתפלל על עקרות והן נפקדות, על החולים והם מרויחים.

כידוע, התפילה המקובלת ביותר היא זו שנאמרת מעומק לב נשבר ומלווה בדמעות. **רבינו בחיי** ז"ל כתב (בספרו **כד הקמח**) "כי הדמעות יוצאות מעמקי ההכנעה והכוונה הרצויה, והם עדות על לב נשבר ונדכא, ועם הדמעה תפילתו של אדם נשמעת, שכן אמר דוד ע"ה (תהילים לט) "שמע תפילתי ה' אל דמעתי אל תחרש". וכן בתפילתו של חזקיהו כתוב (מ"ב ב–ג) "ויבך חזקיה בכי גדול". וכן בתפילת חנה כתוב: "ותתפלל על ה' ובכו תבכה" ומתוך הדמעות נתקבלה תפילתה".

כיוצא בזה כתב **השל"ה הק'** ז"ל: כלל גדול שבקשות ותפילות המלוות בדמעות בוקעות ועולות בלי מחיצות עד לכיסא הכבוד ומפיקות רצון ממנו יתברך, כי ברית כרותה ששערי דמעות לא ננעלו. ורמז לכך בפסוק "מלאתך ודמעך לא תאחר".

רמז מעניין נוסף מצאנו בספר **פיתוחי חותם** (לצדיק **רבי יעקב אבוחצירא** זצ"ל) שרמז עניין זה בפסוק (ויקרא ב' – יג) "וכל קרבן מנחתך במלח תמלח". "קרבן מנחתך" – היא התפילה. "במלח תמלח" – הם הדמעות המלוחות. ובהמשך נאמר: "ולא תשבית מלח ברית אלוקיך" – קראם "מלח ברית" לפי שנכרת ברית עם הדמעות שאינן חוזרות ריקם "ששערי דמעות לא ננעלו".

הגאון רבי עזרא פיג'ו זצ"ל מביא (בספרו **בינה לעיתים** – דרוש סא) כי סגולת מעלת התפילה היא נפלאת בעיני כל יודעיה, כאשר יש לה כח גמור ויכולת מספיקה שישיג בה האדם את כל מבוקשו בין היותו זכאי וראוי לכך, ובין בהיותו חסר הזכות, כי לא תחזור ריקם בכל עת ובכל שעה, כאמרת חז"ל (דברים רבה ב–ז) שערי תפילה לעולם נפתחים.

ואמרו חז"ל (שם): אמר משה לפני הקב"ה, ריבונו של עולם, כשאתה רואה בניך בצער ואין מי שיבקש עליהם רחמים, מיד ענה אותם. אמר לו הקב"ה: משה, חייך בכל שעה שיקראו אותי אענה אותם, דכתיב (דברים ד–ז): "כה' אלוקינו בכל קראנו אליו".

ומוסיף ה"בינה לעיתים" שרואים יתירה מזו, שאפילו בהיות אדם חוטא, אם יתפלל לה', לא תשוב תפילתו ריקם. רואים זאת באזהרת שלמה ע"ה (קהלת ד–יז): "שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלוקים וקרוב לשמוע מתת הכסילים זבח כי אינם יודעים לעשות רע". והיינו שהשי"ת בחסדו הגדול קרוב לשמוע תפילת המתפללים שם בבית תפילתו, יותר מכאשר הכסילים החוטאים נותנים זבח ומקריבים קרבנות על חטאיהם, כאמרת חז"ל (ברכות לב:) גדולה תפילה יותר מן הקרבנות.

ומדוע הזבח והקרבן לכסילים האלו יועיל להם? זאת משום "שאינם יודעים לעשות רע", שלא חטאו במזיד אלא בשוגג, מבלי שידעו בשעת החטא שהם חוטאים ועושים רע, אבל אם היו מזידים, אין הקרבן מכפר כלל. אבל לעומת זאת התפילה תועיל אפילו לחוטאים מזידים, מעצם סגולתה.

דמעות האב עזרו לנכד...

באחד הימים קרא **החזון איש** לגה"צ **רבי יעקב גלינסקי** זצ"ל וביקש ממנו לסייע במזון לבחור מקיבוץ "השומר הצעיר" שברח משם וחזר בתשובה שלמה. היה זה בשנים ששרר בארץ שלטון הצנע והיה קשה להשיג תלושי מזון.

הביע רבי יעקב את תמיהתו לפני החזון איש: היאך יתכן שבחור כזה יתעורר לשוב בתשובה (היה זה הרבה שנים לפני תנועת התשובה הפורחת בימינו) והרי הוא נולד בקיבוץ, ללא זיק של יהדות, מחלל שבת ואוכל נבלות וטריפות וכו' רח"ל?!

השיב לו החזון איש: "כשאביו של הבחור הזה הידרדר לעברי פי פחת, הבאיש ונעשה חילוני, בכה עליו אביו בדמעות שליש. הוא ישב שבעה על בנו שהגיע לשמד. לבן עצמו, כבר לא עזר דבר, אבל הנכד חזר בתשובה! זאת בניגוד לכל היגיון, מעבר לכל ציפייה. למדנו ששערי דמעות לא ננעלו"!

רבי יעקב אומר

"התפלות בקעו רקיעים"...

כאשר לקה הגאון **רבי בן ציון אבא שאול** זצ"ל בשבץ מוחי, אמר הרופא: "המצב אבוד נותרו לך ארבע שעות!" הגיב ע"ז **הגר"י קניבסקי – הסטייפלר** זצ"ל: "הכל תלוי בתפילת הרבים, וגם אני אתפלל עליו".

ואכן נערכו תפילות בהמוני בתי מדרשות וכוללי האברכים. תפילות הרבים בקעו רקיעים, וכשהגיע הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל לבקר את רבי בן ציון בבית החולים. אמר לבנו: "הזוכר אתה את התפילות והזעקות שהיו ערב מלחמת ששת הימים? הם אינם מגיעות לחצי מהתפילות שנערכו על מו"ר אביך!"

וכשאירע הנס ופקח את עיניו, ונתברר שהדיבור והזיכרון לא נפגעו התבטא רבי בן ציון: "מלאכים אחזו במיטתי ומשכוה למעלה, והתפילות הרבות משכוה למטה וגברו"! ולימים אמר עוד: "אילו היו מתפללים על הגאולה כפי שהתפללו לרפואתי היה המשיח בא...!"

וכשהלך והחלים, הוסיף עוד שיעור הלכה לציבור בנמקו: "הציבור התפלל עלי ופעל בתפילתו. עלי להכיר לו טובה ולשלם לו על כך"!

יגילו במלכם

"תגיד תהלים בבכיות"...

הגיע אדם אל הגה"צ **רבי מרדכי צוקרמן** זצל ותינה צרתו: גיסו חולה אנוש רח"ל. הרופאים מיואשים. הוא אדם צעיר ובביתו ילדים רכים... המליצו לו כמוצא אחרון לתת לזכותו סכום עצום לצדקה שמעבר ליכולתו. מה יעשה?

השיב רבי מרדכי: "אין זו מהתבונה לדרוש מסירות מסוימת שכזו... תעשה מה שהיה מקובל כל הדורות: תפתח את ארון הקודש ותגיד תהילים במנין בבכיות ויללות... זכורני מעשים שסיפרו על 'נפטר' שהתעורר מכוח התפילות"...

יחיד ודורו

בכח התפילות תבוא הישועה...

מנהלי מוסד חינוכי לבנות בטבריה תינו צרתם לפני הגה"צ **רבי חזקיהו דב הכהן קוק** שליט"א (בן שושנה לרפו"ש): המוסד במצוקה כלכלית קשה. הם קיבלו צו פינוי לעוד שבועיים ובנתיים אין להם מקום חילופי מה עושים?

יעץ להם רבי דב לבקש מכל תלמידות המוסד להתפלל ג' תפלות ביום ולבקש מאת השי"ת ס"ד לקיום המוסד ושלא יפנו אותו. ובמשך חודש יתפללו להצלחת המוסד ובזה יוושעו.

והוסיף לספר ששמע מהנהלת ישיבת יסודות: אחד הגבירים הגדולים שהחזיק את הישיבה הודיע להם יום אחד שנלקע לקשיים כלכליים ונאלץ להפסיק את התרומות לישיבה, וכבר חשבו לסגור את הישיבה.

אך ראש הישיבה לא נואש אלא ביקש מהתלמידים להתחזק בכוונת מאה ברכות ביום. וראה זה פלא: אחרי שבועיים התקשר הגביר לראש הישיבה והודיע לו שמן השמים נפתרו לפתע בעיותיו בדרך נס, ויכול בעז"ה להמשיך לתמוך בישיבה כבעבר.

איתעלותא

להתרחק מחברים רעים וממקום קלוקל שהשפעתו רעה!

נלמד מהפסוק: "וה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו" (פרק יד–יג)

וכתב רש"י: "כל זמן שהרשע עמו היה הדיבור פורש ממנו" וכן ברש"י על הפסוק "ואנשי סדום רעים וחטאים" (ג,יג) נדרש לוט לגנאי. שאף על פי שהיו רעים וחטאים, לא נמנע לוט מלשכון עמהם.

רגיל היה **רבינו הגרא"מ שך** זצ"ל להביא בשיחותיו את דברי **הרמב"ם** (הלכות נזירות פ"ד ה"י) שכתב: "מדברי סופרים שאסור לנזיר לעמוד במושב שותי יין, ויתרחק ממנו הרבה, שהרי מכשול לפניו, אמרו חכמים סביב לכרם לא יקרב".

למדנו איפוא, שגם העמידה ליד שותי היין היא מכשול למי שאסור בשתיית יין ואין זו חומרא או הידור בעלמא. אם כן – התריע הרב שך – מה נאמר אנו? האם לעבור ברחובות העיר מותר?! האין כאן מכשול בכל ענייני איסור "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"?! הרי חובה מוטלת ללכת סחור סחור ולא להתקרב ל"מושב שותי יין" שברחובות העיר, שהרי מכשול לפניו. וצריך "להתרחק ממנו הרבה" ובכך נקיים חובה מדברי סופרים. עכ"ד.

אמרו חז"ל במד"ר (בראשית ס–טז) שכל הימים שהיתה שרה קיימת היה ענן קשור על פתח אהלה ודלתות פתוחות לרווחה. וביאר **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל (**בדברי אגדה**) שהדלתות היו פתוחות לקבל ולארח, לקרב כל אדם. אבל עם זאת ענן היה קשור על פתח האוהל כדי לחצוץ ולהפסיק, שלא תיכנס אל האוהל אווירת הרחוב ולא יחדרו קולות הרעש והפריצות!

[וזה מחייב אותנו להתייחס למצב בזמננו: כידוע, בשנים הראשונות לקיום המדינה נשלחו ע"י אנשי הממסד (ממפלגות השמאל של היום) אלפי ילדים ונערים חרדים, יתומי השואה, לקיבוצים להעבירם על דתם כדי להטמיעם בחברה הישראלית ככל העמים רח"ל. ועד עצם היום הזה מגבירים את מאבקם בציבור החרדי בדרכים שונות מתוך שנאתם הרבה לשומרי תורה ולומדיה וקנאתם העמוקה בחינוך המבורך של ילדיהם.

ואילולא ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם, אזי חיים בלעונו בחרות אפם בנו, וב"ה שלא נתננו טרף לשיניהם. כי בחסדי ה' עלינו העמיד לנו בגלות הקשה הזו במהלך שבעים ושבע השנים, את גדולי ישראל מנהיגי הדור שיורו לנו היאך להתמודד עם רודפי הדת, החל מהכוונת החזון איש בדור הקודם ועד להגר"ד לנדו והגרמ"ה הירש שליט"א בזמננו. ועמם אדמור"י החסידות וחכמי עדות המזרח.

ומכיון שהנוטל עיצה מהזקנים והמציית לדבריהם אינו נכשל, זכינו לראות במשך כל השנים הללו (למרות הרדיפה התמידית של המסיתים והמוסתים, הן ברחובה של עיר, והן בניסיון חדירתם למוסדות החינוך) את עולם התורה פורח ומשגשג להפליא בלעה"ר. בהכוונתם עם סיעתא דשמיא של גדולי הדור, כאמור.

והוראתם במשך כל השנים הייתה ברורה עפ"י המשל בגזלן אלים ומסוכן שגזל סכום עתק מאדם חכם וחלש. הרי פשוט שאם ינסה הלה להוציא את הגזילה בכוח, יצא 'בשן ועין'. ומאידך, להיכנע ולהשאיר את כל היקר ביד הגזלן גם אי אפשר. אז מה עושים? הפתרון היחיד הוא לשלוח בעל מקצוע מומחה לנהל בחכמה משא ומתן עם הגזלן כדי להציל ממנו ככל האפשר...

כך נוקטים גדולי ישראל כל השנים. הם סוברים שעל כל בני הישיבות והכוללים לעסוק בתלמודם בלבד ללא שום עסק אחר בחוץ, כדי שלא יושפעו ויתקררו ח"ו מאווירת הרחוב הקלוקלת. ק"ו שלא יצאו מבית המדרש להתעמת עם פורקי העול בחוץ, שלא תגבר השפעתם השלילית על נפשם הטהורה של בני התורה המסולאים בפז.

לפיכך שולחים גדולי ישראל נציגים מיוחדים שזהו כל תפקידם, להתנהל עם אנשי הממסד ולהציל מהם את כל מה שניתן, כדי לשמור על "יבנה וחכמיה" וגם על שאר ערכי היהדות הבסיסיים ככל שניתן עד כי יבוא שילה ויגאלנו. ובינתיים אין לנו אלא לציית להוראתם של גדולי ישראל בימים אלו, מתוך אמונה תמימה, כי השומע להם אינו נכשל].

כל זה עושים מפני שהמצב מאלץ לכך ולא שזה האידיאלי. ומובא על המשגיח – **הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל שהיה תקופה קצרה בארה"ב ומיד ברח משם לארץ ישראל נימק במכתב את סיבת בריחתו, בין היתר, בדברים הבאים:

"**בימים** הראשונים שהייתי בארה"ב הרגשתי על כל צעד ושאל את האווירה הטמאה והייתה לי סלידה מכך. אך כשהתחלתי להרגיש שאני מתרגל לזה, שהמבט שלי על המקום נהיה טוב יותר, שאמריקה כבר לא כל כך שלילית בעיני – זה הזמן שצריך לברוח!"

"חששתי שמא ישפיעו עלי"...

סיפר הגר"ר קרלינשטיין זצ"ל: זכורני לפני כמה עשרות שנים גועשה ארץ ישראל על "חיטוטי שכבי" שנעשו בטבריה. שלומי אמוני ישראל נזעקו להגן על כבוד המתים... החליט **הגרי"ז סולובייצ'יק** זצ"ל לזמן לביתו שני שרי ממשלה לנסות לדבר על ליבם שיפעלו נגד חפירת הקברים, אך לא יצא מאומה מפגישה זו, שכן השרים דחו "מתוקף החוק" את דרישות ההלכה.

בצאתם מן הבית שאל הגרי"ז את בניו שנוכחו במפגש: "מה הם אמרו"? התפלאו הבנים: "הלא גם האבא היה איתנו בפגישה ושמע מה אמרו ומדוע שואל אותנו?"

השיב להם הגרי"ז: "אמנם ישבתי שם אבל לא שמעתי מילה ממה שאמרו כי חששתי שמא ישפיעו עלי מהשקפותיהם הנלוזות"...

הלמות עמלים – ח"ג

"להיזהר מהשפעתם המזיקה והקלוקלת"...

חברה חילונית אירופאית בשם ה"אליאנס" רצתה לנעוץ את ציפורניה המורעלות ברעל הכפירה, בתוככי העיר הצנועה ג'רבא. יצאו אז נגדה רבני העיר בכל תוקף. בשנת תש"י הכריזה האליאנס על פתיחת מגרש כדורגל ועוד שאר מרעין בישין.

הצדיק רבי רחמים חוויתה הכהן זצ"ל שהבחין בקלקול שיכול לצאת מזה, פירסם ברבים כי יש לו עניין דחוף להודיע לציבור וכי ידרוש דרשה בבית הכנסת המרכזי בעיר.

דרשותיו של רבי רחמים היו לשם דבר. עד שגם אנשים החיים עמנו מעידים שהציבור היה מוכן להישאר ער אף לילה שלם מרוב מתיקות הדרשה. ואכן רבי רחמים נשא דרשתו והרחיב על עניין הקלקול של האליאנס, ועד כמה צריך להיזהר מהשפעתם המזיקה והקלוקלת.

והנה באמצע הדרשה פרץ בבכי מר מתוך פחדו הגדול שמה יתקלקלו בני העיר. כל השומעים קיבלו עליהם במעמד מרטיט זה, לא לשלוח את ילדיהם. בלית ברירה נאלצו חברי האליאנס לעזוב את העיר.

מעשיהם של חכמי הספרדים

"את פלוני קנה לך חבר"...

כפי שסופר (**בעלון פרשת נח**) היה **כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל** עוקב בעירנות אחר מצבם הרוחני של אחינו בני ישראל שלא ילכדו ח"ו נפשות זכות של ילדי ישראל בכל "פירצה קוראת לגנב" בחומת הקדושה.

וסיפר איש ממקורביו: ילד רך הייתי כאשר קראני הרבי לביתו ביום הקדוש, יום הכיפורים, וכיבדני במאכלים לשבור רעבוני אחרי צום של שעות אחדות. אגב כך התעניין ושאל אותי מי הם הילדים אשר התרועע עמהם כל ימות השנה בתל אביב, עיר מגוריהם של הורי. "את פלוני קנה לך חבר" – אמר בניחותא – "ואילו ילד פלוני – אל תחפש קירבתו".

פאר ישראל

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

בוא נשנה את המציאות! / מאמר מאת הרב נפתלי וינברג

וואו!

אתה קורא / שומע ידיעות חדשותיות, ושואל את עצמך: האמנם עולם כמנהגו נוהג?

צעירים בני ארבע-עשרה יוצאים לטיול מהנה ברכס-רמים, וזה מסתיים באסון עם הרוג - **אלעזר יאיר וילנסקי** ז"ל - ועשרות פצועים, חלקם קשה.

פח מִחזוּר עולה באש בביתר עילית, ומתפוצץ על ילד בן עשר -**אליהו עזריאל** ז"ל.

וכשאתה רואה את התמונות שלהם ומישיר מבט לעיניהם הטהורות, פחות מעניין אותך מי אשם בַּגֶּפֶל שנותר על השביל, או מי הצית את הפח.

האמנם עולם כמנהגו נוהג? רצינו לחשוב שהותרנו את הכותרות הללו מאחורינו אי-שם בתשעה באב...

אבל כנראה שכל עוד שלא תְּקַנְּחוּ את הגורמים לחורבן, אז הגלות רודפת אחרינו.

* * *

חכמינו כבר גילו לנו את הסוד: הברכה הגדולה ביותר היא השלום. וכשאנחנו נמצאים באחדות - אף אחד לא ינצח אותנו. אלו מילים יפות: שלום, שקט, שלווה, אחדות ומנוחה. אבל זה לא יכול להישאר בגדר מילים, זה חייב לרקום עור, גידים ועצמות של פעולות מעשיות.

האם ניתן לשפר את המצב?

כולנו מאמינים בני מאמינים שכל ענייני העולם מתנהלים לפי עניינים רוחניים, ואם כן התשובה לשאלה החלטית: כן! ניתן לשפר את המצב. אם רק נשפר את מעשינו.

* * *

הכנתי עם עצמי רשימה של נקודות הטעונות חיזוק. אני לא בא להטיף לאחרים, אלא משתדל לקיים בעצמי את מה שהעליתי על הכתב, וככל שנזכה ועוד יהודים יצטרפו, הזכויות יגברו והקב"ה יאמר די לצרותנו. מומלץ להפיץ בקרב מכרים.

* * *

א) להגביר את מידות הסבלנות והסלחנות.

ב) להשתדל להיות בגדר "רודף צדקה וחסד", להשתדל לעשות מעשים טובים ולא להמתין עד שתגיע בקשה כזו. אברהם אבינו, איש החסד, לא המתין שיבואו האורחים לביתו. הוא יצא לחפש אותם - כמובא במדרש רבה.

ג) לתת צדקה ולכוון להגביר את מידת החסד בעולם ולהמתיק את הדין (אגב, אם התרומה תיועד לעלון - זה גם יאפשר את המשך הפצת המסרים החיוביים הללו)

ד) לא לומר דברי ביקורת לזולת. כאשר יש צורך לומר, זה יֵעָשֶׂה עם חיוך ובאופן של הענקת עצה טובה מלווה בחיוך לבבי.

ה) להתפלל על אחרים שיחזרו בתשובה - אפשר לכוון עליהם בתפילת שמונה עשרה, בברכת 'השיבנו' שה' יכניס להם מחשבה טהורה ללב לחזור בתשובה.

* * *

שני הנושאים הבאים דורשים הרחבה ולכן הצבנו אותם בנפרד:

ו) הנושא הראשון הוא, להגביר את "שלושת האהבות", אהבת השם יתברך, אהבת התורה ואהבת ישראל.

הבעש"ט הגדיר זאת כ"עיקר העבודה" של יהודי, להמשיך על עצמו את שלושת האהבות הללו - ולא ללכת בדרך הסיגופים של דורות הראשונים.

אהבת השי"ת היא לא "חומרא", אלא מצוות עשה מדאורייתא. כשאומרים "שמע ישראל" כשאומרים "ואהבת" יש לכוון ולעורר את האהבה שבין הבן לאביו שבשמים.

אהבת התורה - מה יש להוסיף?

אהבת ישראל - כן. לאהוב כל יהודי כולל אותם רשעים מסכנים שהם תינוקות שנישבו כשקיבלו חינוך לא נכון וטועים בדרכם.

נשאלת השאלה: הרי דוד המלך כבר קבע בתהילים (קלט, כא-כב) "משנאיך ה' אשנא... תכלית שנאה שנאתים..." אז איך אמר הבעש"ט לאהוב כל יהודי?

מסתבר, וכולם יסכימו איתי, שהבעש"ט הכיר וידע את פסוקי התהילים יותר טוב מאתנו! אלא מאי? יש לחלק בין דברי הבעש"ט לדברי דוד המלך.

ישנם כמה דרכים לחלק, ואין כאן המקום להאריך בסוגיה רחבה זו - לפיכך נציין רק נקודות בקצרה. יש לחלק בין מיני הרשעים השונים, תינוקות שנשבו וכו'; יש לחלק כמו לגבי מצוות תוכחה, האם הדברים מתקבלים? האם השנאה משפיעה לטובה או לא; יש לחלק בין אהבת גוף הרשע לאהבת נפשו. כל עוד יש לו נפש אלוקית, אנו אוהבים ומרחמים על הנפש שלו. אך וודאי שאיננו אוהבים את גופו ומעשיו המרושעים! וכאשר נשדר לו שאנו אוהבים את נפשו האלוקית, אף הוא יתחבר לנפש זו וייטיב את מעשיו! (ובספר **איש לרעהו** ח"ג פרשת קדושים מעמוד תצט האריך לבאר נושא זה)

ז) נסיים עם נושא חשוב והוא: "אין הדין נמתק אלא בשרשו".

מה הכוונה?

עלינו לדעת שכל דבר רע שנופל עלינו מגיע למעלה ממקום טוב. מה זאת אומרת? זה הרי דבר רע! זה בדיוק מה שעלינו להבין ולהפנים: גם אם הדבר הזה התגלגל לכאן בביטוי של דבר רע, אבל למעלה בשורש שלו, הוא דבר טוב.

זו הגדרה שקשה להבין אותה, אבל כאשר אנחנו מקרבים אותה אל השכל נצליח לחיות איתה. בדיוק כמו שאנחנו מבינים שכאשר אבא טוב מעניש את הילד שלו לטובת חינוכו זה לא דבר "רע", למרות שבעיני הילד זה "רע".

כללו של דבר: הקב"ה מקור הטוב והרחמים הגמורים. הוא לא עושה דברים רעים. אלא מאי? נסתרות דרכי השגחת השי"ת שהוא ברא מציאות של רע - אך עדיין: בשורש הדברים הכל טוב.

כדי להאמין בכך אין צורך להבין את זה. די לנו בידיעה הברורה שכל מה שברא הקב"ה בעולמו ברא הכל לכבודו (פרקי אבות ו, יא) ותכלית הכל לגלות כבוד מלכותו בעולם.

מובא בספר התניא הק' שכאשר אדם חי עם הידיעה הזו, שגם הדברים שנראים לנו "רעים" הם בסופו של דבר "טובים" (לטובתנו) אזי הוא ממשיך על עצמו חסדים שהדברים ה"רעים" יהפכו ל"טובים" גם בעיני האדם!

הלוואי שנזכה להתחזק בכל הסעיפים, ולפחות החלקם, ולזרז כבר את ישועת ישראל בקרוב ממש!

יש לכם במשפחה סיפורי "בין אדם לחברו" על יקיריכם (סבים, הורים, אחים או בנים) מוזמנים לשלוח למדור "סיפורים בני זמננו"

פקס: 077-7671812 מייל: ahavemet@012.net.il (הפרסום בהתאם לשיקולי העריכה)

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות

בעם ישראל, התקשרו בבקשה ל: 02-5671812 0542538581

או במכשירי 'נדרים פלוס' "איש לרעהו מכון אהבת אמת"

בס"ד

1021

לך לך

כניסת השבת: **17:40**

יציאת השבת: **18:30**

רבנו תם: **19:07**

ע"פ אופק ת"א

יג' בחשון התשפ"ז

לכו אחריי - אני איתכם!

"אברהם בן תרח", נכתב בפרוטוקול של בית החולים בחרן, "הינו יהודי מבוגר בן 75 שלא יוכל לזכות בפרי בטן לעולם". מתחת שורה זו נכתב: "הארה: אותו אדם מתהלך במסדרונות בית החולים שמח ורגוע ואומר לכל כי הינו סמוך ובטוח שיזכה לילדים בקרוב - תמוה ביותר. על החתום: פרופסור כפירי". אברהם אבינו הולך רגוע ומתנהל בחיי היום יום בשלוה אדירה - ה' הבטיח, וה' יתן ב"ה. אלא, שהדבר מעורר פליאה: בעת אשר עזב אברהם אבינו את ארצו ומולדתו - הקב"ה מבטיח לו שיזכה לירש את ארץ ישראל. אלא שכאן, אברהם אבינו לא בטוח בהבטחת ה' ושואל אותו: "במה אדע כי אירשנה?" (כיצד אדע בוודאות שאזכה בה). **ותמוה: מדוע בהבטחת הבן היה אברהם אבינו רגוע ובטוח בה', בעוד שעל הבטחת הארץ היה מסופק וביקש הבטחה?**

משיב החת"ם סופר בדבר פלא של ממש: אברהם אבינו ידע שע"פ המזל בו הוא נולד, הוא לא יזכה לילדים לעולם. אז מדוע הוא כה רגוע ובטוח שכן יזכה? - כיוון שרק "זכות גדולה" משנה את המזל, **ואין זכות יותר גדולה מאמונה וביטחון שבוטח האדם בה' שיושיעו, שמבטל ומהפך כל מזלו לטובה.** ולכן ידע אברהם אבינו כי הילד שיזכה - זה בכח האמונה, ולכן הוא העצים אותה בכל רגע. אך בזכיה בארץ ישראל אין זה תלוי בו, אלא בחטאיהם של בני כנען היושבים בארץ, שאם יעשו מעשים רעים - יגרשם ה' מארץ ישראל.

ואם כן, כיצד הבטיחו ה' שיזכה בארץ ויוציא את בני כנען, וכי ניתן להיות בטוחים שלא יחטאו?...

בדיוק בשל כך אברהם אבינו לא סמך על ההבטחה, **כי ידע הוא שה' רחום וחנון, שאפילו גוי המתחרט על מעשיו, ה' מיד יקבל תשובתו.** ואם כן, גם אם יחטאו בני כנען, הרי שברגע שישובו בתשובה - מיד יקבלם ה', ולכן, רצה הבטחה שיזכה לארץ, הגם אם ישובו הכנענים בתשובה, וירחם עליהם ה'.

ודבר פלא הוא! **כמה גדולה כוחם של האמונה והביטחון בה', וכמה גדולים רחמי ה' על כל בריה בעולם, שאם רק ישוב אליו וירצה לתקן את מעשיו - מיד הוא יקבלו.**

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מעשה מופלא: "ישנו יהודי צדיק בשם ר' נחום יאס זצ"ל - אחד מזקני ירושלים, אשר יום אחד, הודיעו לו כי מצבה של בתו הדרדר במהירות וכי יש חשש כבד לחייה. רבי נחום עשה את דרכו לעבר בית החולים 'ביקור חולים' בירושלים, שם חיכתה לו רעייתו אשר בכתה ללא הרף ליד מיטת בתם. הרופאים קיבלו את פניו של ר' נחום והסבירו לו כי בתו התמוטטה וכי היא נמצאת בקריסת מערכות, כך שתוך כמה שעות היא כבר לא תהיה בעולם, ולכן טוב שיפרד ממנה כעת.

שמע זאת ר' נחום בתדהמה, והחל לשקוע במחשבות מה עליו לעשות כעת...

- המשך בעמוד 3 -

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה בת מרים. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. שרון בן שושנה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. **בנים זכרים:** הדר בת נחמה. **זיווג הגון:** אביאל בן רויטל. מתן חיים בן ניצה. אביגיל והודליה בנות מזל.

לעילוי-נשמת: מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. אבלין עדינה בת פרחה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נזהת ויוסף. יעקב בן שמחה. חסיבה בת רינה. יוסף בן נג'יה, יחזקאל בן ג'ורגי', פרחה בת טובה, אירית בת צדיקה, תקוה בת פנינה. אבי אמרה פקדו בן אבבה וצהייתו. גביר בן סאלם ורומיה. שמחה בת צאלח ומרים. אוריאנה אורה בת גביר ושמחה. רחמים(רחמון) בן מזל. ינון בן מזל סעידה.

הלכות והליכות

הלכה יומית / הרב יעקב ששון שליט"א

שאלה: כולם מדברים סביבי על הבחירות ושואלים אותי מה דעתי ובמי אבחר. האם יש בעיה לדבר בגנות מתמודדים בבחירות?

תשובה: נאמר בתורה" **לא תלך רכיל בעמך**", והוא עוון לשון הרע, שאומר: 'כך עשה פלוני לאלמוני', שאף שהוא דובר אמת כנגד חבירו, עוונו גדול מאד. (אלא אם אמר כן בדרך המותרת לתועלת ויש לכך כ-5 תנאים).

רבינו בחיי ('חובות הלבבות' שער הכניעה) כתב כי לעיתים יגיע האדם לפני בית דין של מעלה, אחר פטירתו, ויראה כי יש לו הרבה זכויות שמעולם לא עשה, וכשישאל לפשרם, יאמרו לו: 'כל אלו שייכים למי שדיבר עליך לשון הרע, שכל זכויותיו עברו אליך, וכל עוונתיך עברו אליו.

ואין להתפלא על כך, שהרי כתב הרמב"ם (בפ"ג הל' תשובה): "אלו שאין להם חלק לעולם הבא, המינים והכופרים בתורה וכו', ובעלי לשון הרע" (בעלי לשון הרע, משמע, שרגילים בכך תמיד, ולא מדובר שנכשלים באופן חד פעמי).

ואמר שלמה המלך (קהלת ה, ה): "אל תתן את פיך להחטיא את בשרך, ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא, למה יקצוף האלהים על קולך וחיבל את מעשה ידך" - היזהר מהדיבורים שיוצאים מפיך, שהם עולים למעלה לשמיים, וגורמים חלילה לזעם לה'.

נשתדל בכל כוחנו לשמור על אהבת ישראל ולא לדבר על אף מועמד או מפלגה, אלא נצביע כפי שהורונו רבותינו בלבד, ודי!.

סגולות וישועות

רבנו ה"חפץ חיים" /שמירת הלשון

כתב 'משפטי השלום' (פ"ט): "כלל גדול בהלכות לשון הרע - כל מה שאסור לדבר - אסור גם לשמוע".

כתב ה'חפץ חיים': "וְהָאִישׁ הַחוֹסֵם פִּיו מִלְדַבֵּר דְּבָרִים הָאֲסוּרִים, **זוֹכֶה לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא, לְאוֹר הַגָּנוּז לַצַּדִּיקִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרָ"א בְּשֵׁם הַמִּדְרָשׁ שֶׁעַל כָּל רֵגַע וָרֵגַע, שֶׁאָדָם חוֹסֵם פִּיו, זוֹכֶה לְאוֹר הַגָּנוּז, שֶׁאֵין כֹּל מַלְאָךְ וּבְרִיָּה יְכוֹל לְשַׁעֵר**. עַל כֵּן הִזְהִיר אוֹתָנוּ דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשָּׁלוֹם (תהילים ל"ד י"ג): **"מִי הָאִישׁ הֶחָפֵץ חַיִּים" בָּעוֹלָם הַבָּא. וּלְרֹאוֹת טוֹב בָּעוֹלָם הַזֶּה? "נְצֹר לְשׁוֹנְךָ מֵרָע".**

עוד כתב רבנו ה'חפץ חיים': "כְּמוֹ שֶׁהוּא כּוֹבֵשׁ אֶת עַצְמוֹ מִלְּלַמֵּד קַטֵּגוֹרְיָא וּמְחַפֵּשׂ בְּכָל כֹּחוֹתָיו זְכוּת, **כֵּן לְמַעְלָה מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מְלַמְּדִין עָלָיו זְכוּת". "גַּם עֲבוּר כָּל עֵת שֶׁשּׁוֹמֵר אֶת עַצְמוֹ, זוֹכֶה לִידֵי מַעְלָה גְּדוֹלָה בְּגַן עֵדֶן".**

"גַּם הוּא נִצּוֹל עַל יְדֵי זֶה מִגֵּיהִנֹּם, כְּדְאִיתָא בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא: **"אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: 'אִם רְצוֹנְכֶם לְהִימָּלֵט מִן הַגֵּיהִנֹּם, הַרְחִיקוּ עַצְמְכֶם מִלָּשׁוֹן הָרָע, וְאַתֶּם זוֹכִים בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא"**. זהירות בימי הבחירות!.

משפחה של בחירות

משפחת כהן ומשפחת ישראלי הינם שכנים הגרים דלת מול דלת, אך הפערים ביניהם ממש תהומיים ועצומים.

ימים ספורים לפני הבחירות, ביתם של משפחת ישראלי נראה ונשמע כמו חפ"ק (חדר פיקוד) של הבחירות: כלי התקשורת נשמעים בבית ללא הרף, עיתונים וכתבי עט על אחוזי ההצבעה בבחירות נמצאים בכל פינה בסלון, ובעיקר - המילים הקשות, ההכפשות והשיחות מלאות בלשון הרע של אבי המשפחה על כל ראש מפלגה שחושב כי הוא זה שיעשה את המהפכה..., היום שאחרי הבחירות, הוא היום שבה הסערה מגיעה לסיומה.

מאידך, בבית משפחת כהן הימים שלפני הבחירות נעשים טובים ומחוזקים יותר מסתם יום רגיל. אצלם המנגינות ברקע הבית, הינם מנגינות של עבודת ה' בשמחה, שירי תפילה ואמונה. הם לא נותנים לדעות של כותב טורים בעיתון לחדור לחממה הפרטית ולקן האישי שלהם. כשיש חדשות, הם מעבירים לתחנה אחרת או מכבים את מכשיר הרדיו. הם יודעים דבר ברור - הרחוב לא יכניס את כל הרפש שלו פנימה לביתם הזך, הרגוע והשמח. אצלם בבית לא מדברים על אף אחד - יהיה אשר יהיה. לא על מפלגה א' ולא על מפלגה ב', אלא יש רק אזכור אחד קטן: "ביום הבחירות אנו מצביעים למי שמצהיר שיקדש את שמו יתברך, והוא על פי מה שיורה לנו הרב שלנו", וזהו זה!.

בבית שכזה ישנה שימת לב מיוחדת על דיבורי לשון הרע בימים אלו יותר מתמיד. כל טלפון או שכנה שמתחילה להביע דעות על מפלגות או אנשים, מיד הם נתקלים בחומה בצורה: "מחילה, אבל אנחנו לא מדברים או מתעסקים בדברים הללו. אצלנו הבית נקי".

כמה פנאי, שלווה ושמחה יש בבית הזה. "אנחנו מתעסקים בעבודת ה', אמונה וקיום המצוות", מצהירים ההורים בבית.

ואיך נראים הילדים שלהם? - ילדי משפחת כהן רואים הורים שלא מדברים סרה באף אחד, ומשתדלים לחקות את הוריהם באורח חיים שמח, שליו שמתעסק באורח חייהם הרוחני והמבורך.

ילדי משפחת ישראלי, לעומת זאת, מתחילים לנטור שנאה וכעס לחבריהם, אשר הוריהם מצביעים אחרת, הם מביאים את החדשות למקום הלימודים, וממלאים את פיהם וליבם בשנאה ולשון הרע. **איזו משפחה אתם?...**

לכו אחריי - אני איתכם!

הרב מיכאל
לסרי שליט"א

לאחר שעמד ליד מיטתה ואמר תהילים מעומק הלב לישועתה, עשה את דרכו למקוה על מנת לטהר את גופו, רגע לפני שיצטרך לשבת 'שבעה' - אז לא יוכל להיטהר במשך שבעה ימים.

הוא יצא מהמקוה והלך אל ביתו וישב ללמוד הלכות אבלות: אנינות וקריעה, מחשש שמא כאשר תגיע הבשורה, לא יהיה הוא מיושב בדעתו ולא ידע מה לעשות. בעודו מסיים לימודו בעניינים אלו, עשה את דרכו לעבר בית החולים עם סכין ה'קריעה', על מנת להיות עם בתו ברגעים האחרונים, כשתלמידיו ששמעו על המקרה, באו עימו ללוות אותו בדרכו הלא פשוטה.

לפתע, עצר רבי נחום באמצע הדרך ואמר לתלמידיו: "בעוד כמה דקות אצטרך לעמוד ולברך: "דיין האמת", והרי אמרו חז"ל (ברכות ס): "חייב אדם לברך על הרעה, כשם שמברך על הטובה ו'לקבל זאת בשמחה'", אם כן מוטל עליי להכניס בקרבי 'שמחה' בקבלת רצון ה' באהבה וחדווה". ומיד כשאמר זאת החל ליבו להתרגש ולשמוח שזוכה 'למסור' את הפיקדון שנתן לו בורא עולם בחזרה בקדושה ובטהרה. לא יאומן כי יסופר היה לראות את רבי נחום פוסע לבית החולים כשחיוך רחב על פיו!.

אלא, שכאשר היה סמוך ממש לבית החולים, אמר לסובביו: "כעת, אסור לי להראות שום אות וסימן של שמחה, כדי לא לגרום חלילה צער וחלישות הדעת לרבנית העומדת בבכי לצד מיטת חוליה של הבת. לכן, מכאן אכבוש את שמחתי, ואשתתף עם אשתי בצער הפנים. איזו עבודה גדולה ומורכבת - 'דאגתו בפניו, וצהלתו בליבו'.

והנה, ברגע שנכנס ר' נחום אל חדר בתו בבית החולים, באורח פלא ממש פקחה הבת את עיניה וחזרה להכרה. הרופאים רצו מהר לעברה, והודיעו כי אירע נס גמור - הבת יצאה מכלל סכנה!.

מיד פתח ר' נחום בשמחה וריקוד ליד מיטתה בשבח והודיה לה'. תלמידיו של הרב שהיו המומים לרגל הישועה הפתאומית, שאלוהו כיצד הוא מסביר את פשר הנס?. ורבי נחום השיב להם ואמר: **"בכל עת שמביא הקב"ה צרה על האדם, כצרה זו של בתי, שולח הוא זאת אך ורק כ'ניסיון' משמיים: לבדוק האם יאמין האדם בה' שכך צריך להיות, ולא ירע לבבו ולא יתחמץ בקרבו על מצבו.**

ואף כעת שלח לי ה' ניסיון גדול, וכשראה שאני מקבל זאת באהבה ומנסה לשמוח בכל ליבי - הרי שעמדתי בניסיון, ואפשר להותיר אותה בחיים, ואין טעם יותר בניסיון.

רבותיי, אין אדם שלא עובר ניסיונות ובדיקות אצל בורא עולם, האם הוא נאמן לו, וכמה הוא נאמן. וביום שלישי הקרוב יבדוק ה' את הנאמנות שלנו, ונסביר: מזכה הרבים, הרב מיכאל לסרי אמר בהרצאתו: "ניגש אליי יהודי ואמר לי: "כבוד הרב, אתה באמת מתכוון להצביע בבחירות? ועוד למי - לאותם אנשים?!. אתה לא קולט שהם עובדים עליך ומבלבלים את כולנו!. כל אחד דואג לכסא שלו ולעצמו...".

"חייכתי אליו", אומר הרב לסרי, "ואמרתי לו: 'את כל האמת, לא מעניין אותי בכלל מה קורה שם. אני משתדל לא לשמוע בכלל חדשות לפני הבחירות. זהו סתם בזבוז זמן של סקר שמחליף את עצמו כל כמה שעות, כאילו כל כמה שעות מאות אלפי אנשים מחליפים את דעותיהם. ומלבד בעיות הלשון הרע והרכילות בימים אלו, היכולות לעורר שנאת חינם. בוא אני אגיד לך מה אני עושה ביום הבחירות.

אחרי תפילת שחרית, אני ניגש לרב שלי ואומר לו: "רבנו ומורנו, בכל שאלה ביהדות אני ניגש אליך. שיש לי שאלה בכשרות, שאלה בהלכות שבת, שאינני יודע דבר בהלכות ברכות - תמיד אני פונה אליך לדעת מה רוצה ה' ממני. אם כן, גם כעת, ביום הבחירות אני פונה אליך ושואל: "מה בורא עולם דורש ממני ביום זה? מה על פי ההלכה עליי לעשות?".

הרב שלי, ה' ישמרהו ויחייהו, עונה לי: **"ביום הזה יש לנו מצוות עשה מדאורייתא גדולה וחשובה לציית לגדולי ישראל - 'ועשית ככל אשר יורוך'** (דברים יז). מה שגדול הדור שלנו אומר - זו המצוה הכי גדולה לעשות היום". ממשיך הרב לסרי: "אנו הכי לא מבולבלים. לא אכפת לי אם אחד מראשי המפלגות הוא כריזמטי בעל כושר דיבור. בשבילי, יהודי המציית לדעת התורה הקדושה, אין לו בלבולים ואין לו ספיקות - אני עושה רק מה שבורא עולם רוצה ממני. **זה לא מהיום, אני משתדל כל החיים, ללכת על פי רצון ה'. אז מדוע שעכשיו אשנה את דרכי הברורה".**

סיים הרב לסרי ליהודי ואמר: "בוא אספר לך איך באמת אני בוחר. אני ניגש לקלפי, לוקח את המעטפה של גדולי ישראל שלי, מכניס לפתק, נעמד מול הקלפי וממתין. מיד פונים אליי הסדרנים ומבקשים ממני להזדרז. אז אני עוצר אותם ואומר להם בחיוך רחב...

- המשך בעמוד 4 -

לכו אחריי - אני איתכם!

הרה"ג יגאל כהן שליט"א

"רק רגע". ואז אני מתנדנד ומתחיל להתפלל: **"לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו, הריני בא לקיים מצות עשה מהתורה לשמוע בקול גדולי ישראל ולבחור בה' למלך על הארץ"**. ואז, אני עוצם עיניים, ורגע לפני שאני משלשל את המעטפה פנימה אני פונה לבורא עולם: **"רבונו של עולם, אני מצביע למפלגה שבחרת, וכל המצוות, חיזוק התורה, השבת והטהרה שיווצרו בזכות הנציגים הללו - יהיו שייכים גם לי אחר 120 שנה, בעולם הבא. אך אם הם יעשו טעויות או יחשבו על עצמם ויעשו דברים נגד רצונך - זו בעיה שלהם ואין לי קשר אליהם, כי אני הצבעתי לך כדי לקדש את שמך בלבד"**. נפלא ביותר!

"אתה מבין ידידי", פונה הרב לסרי לאותו יהודי מבולבל, "אותי לא מעניין אם הנציגים יעשו טעויות, ילכו עם מפלגות אחרות לא טובות, יחליטו החלטות שגויות - **אני עשיתי את מה שבורא עולם דורש ממני, ועמדתי במבחן שלו. ממילא, אינני כועס על הנציגים, לא מבולבל מהם ולא מאוכזב מהם. הם באמת לא מעניינים אותי. אני מסיים לבחור ברצון ה' וחוזר לחיים שלי, לשמחה והאושר בחיי. אני לא תלוי בדברים אחרים.**

מסופר כי המשגיח הגדול, רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, **היה אומר כי יום הבחירות הוא ממש כמו יום ראש השנה בשמיים, בו ה' דן את כל העולם כולו, ובו הוא בודק דבר אחד: 'מי לה' אליי'.**

ממשיך רבי יחזקאל ואומר כי בשמיים כבר נקבע ונגזר מי ינצח בבחירות ומי לא. תוצאות הבחירות כבר נקבעו בראש השנה האחרון בשמיים, אך ה' מעמיד כל אחד מאיתנו בניסיון אחד ויחיד - **מי הולך איתי ובוחר בקדושה, ומי הולך ע"פ רצונו האישי ועושה כרצונו. מי מקשיב לגדולי הדור ומי הולך נגד רצון גדולי הדור.** ובפרט בדור הזה, הדור של עקבתא דמשיחא, אשר

מנסה היצר הרע לפגוע בתורתו של בורא עולם, בלומדי התורה - כעת, יותר מכל, מצלמים מהשמיים מי בוחר לחזק את לומדי התורה, מי בוחר שלה' יהיה בית בארץ!.

מבהיל כיצד התייחסו גדולי הדור לבחירות הללו, עד כדי כך שאמר גאון הדור ה'חזון איש': אדם שיש בפניו שתי אפשרויות: להתפלל ולהניח תפילין טרם תשקע השמש, או להצביע בבחירות אלא שאז יתבטל מהנחת תפילין ותפילה - **ילך להצביע גם על חשבון הפסד מצות התפילין!**. ומדוע? כי תפילין היא מצוה אחת יקרה וחשובה, אך לא להצביע בבחירות למפלגה תורנית - **זה לתת כח לסטרא אחרא שיפגום ויהרוס לנו את כל המצוות, שלי ושל כל עם ישראל גם יחדיו!.**

מפני שאם בזכות המפלגה התורנית יבנו בהמשך כולל או ישיבה בערד, דימונה או בירושלים, בהם ילמדו תורה כל היום - כל השכר של אותו בית מדרש לכל הדורות נזקף לאותו יהודי שהצביע לאותה מפלגה. אפילו אם אותה מפלגה תעמיד פעוטון דתי בעיר אילת בו הגננת תלמד 'משה קיבל תורה מסיני' - **כל השכר והזכות נזקפים לזכות זה שהצביע למפלגה התורנית.**

עם ישראל היקרים, העלון שלנו הניח לעצמו מטרה לא לדבר כלל על פוליטיקה וכדו', אך בעקבות פניה ישירה של אחד מגדולי הדור למערכת שהתחנן כי כבודו של אבינו שבשמיים, בורא עולם מונח על הכף.

"אנחנו לא מצביעים לבני אדם", זעק מקירות ליבו הרה"ג הרב יגאל כהן שליט"א, "אנחנו מצביעים לבורא עולם. כשאתה מצביע לאדם מסוים - זאת אומרת שאתה מראה שהינך תלוי בו וסומך עליו. אנחנו מצביעים לבורא יתברך. אותו בורא ישתבח שמו שנותן לנו כל כך הרבה דברים טובים בחיים שלנו: חיים, בריאות, הצלחה, משפחה, פרנסה. וכעת הוא שואל אותך אישית: **"בני, תראה לי בבקשה במי אתה מצביע - האם בבני אדם או בי - בבורא העולם". כשאנו הולכים להצביע בקלפי ביום הבחירות, אני אומר לבורא עולם: "מלך מלכי המלכים, אני בוחר בך!".**

ותפילתנו המרכזית היא שיביא את הגאולה, ונזכה שיכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך בקרוב אמן!

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: בנימין בן אלחנן יחיאל, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. **זיווג הגון:** רות לאה בת עליזה, מאירה ועדי בני ברוריה.
לע"נ: מברוקה בת בובה, ניסים בן סניורה. בן ציון בן שלום ושמחה. ושמחה בת שלום, אברהם בן שרה.

העלון להצלחת התורם בעילוי שם

הקדשה לשנה שלימה!

כעת זו ההזדמנות לזכות בזיכוי הרבים בעלון לשנה שלימה. תורמים חד פעמית לזיכוי הרבים, וכל עשרות אלפי העלונים השנה, נזקפים לזכותכם! 0506-425-002

תרומה לעלון לזיכוי הרבים
בנק פאגי (52) סניף 188. חשבון 74-58-58 לכתוב עבור "תורה באהבה" - עלון טוב לחסות בה". ישנו החזר מס

החידה השבועית ?!

מהו היה אותו עץ שבו בדק אברהם אבינו את טיב האורחים?

ופרסם בעלון שלנו, ונזכה לשמוע ממך "משה קיבל תורה מסיני" ו- כל מי שיודע לפתור את החידה

מעוניין בהקדשה או פרסום תורני / יש לך סיפור מרתק - פנה למערכת העלון!

בטחוני בצוק
הוא אוצרי

גליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים

פרשת לך לך
תשפ"ז
גיליון 235

בס"ד. לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים ותגובות:
מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית
5834817@gmail.com * תא קולי 073-2490589 * לפניות בפקס 02-5003608 * לקבלת הגיליון בפקס 02-3132641 קוד גיליון 0026

כשה"מרא דאתרא" המתין ליד הבית

הר"ר מרדכי שלמה שומאיר ביתר

ברשותנו חנות בגדים מוכרת בשם "תפוח" בביתר עילית.

שלחנו לאימי שתחי' בגדים מהחנות לבחור לעצמה, ובאחד הבגדים היא הבחינה כי בתוך הדוגמה מובלעת **צורת שתי וערב**, באופן שרוב בני אדם לא היו שמים לב לזה, היות וזה מובלע בתוך הדוגמה.

קיבלתי טלפון מאמי שנראה לה שיש בעיה באחד הבגדים, ושאוציא את הבגד מהחנות. "**אל תמכור משהו כזה בחנותך**". לא ידעתי למה מכוונים דבריה, שהרי אינני מכיר כל בגד שנמכר בחנות. סיכמתי עם אמי שאעביר את השאלה לרב, ואם יתברר שיש בעיה, בוודאי שאסיר את הבגדים מהמדפים ללא שיהוי.

פניתי בזריזות לחנות לבדוק, ונוכחתי שאכן יש צד לפסול את כל הסחורה. מאידך - חשבתי שיהיו גם רבנים שיורו להקל. מדובר **בהפסד של מאות בגדים**, היות וזה ייצור מיוחד עבורנו ומשווק על ידינו לחנויות נוספות. במקרה שהרב יורה לאיסור, מדובר **בהפסד מרובה של עשרות אלפי שקלים**.

נמלכתי בדעתי למי לפנות עם השאלה. לא חיפשתי קולות. אם יש באמת בעיה - אינני מעוניין לגרום שבנות ישראל ילבשו בגד בעייתי ח"ו.

החלטתי כי שאלה כבדת משקל כזו יש להציג לפני מרא דאתרא, רבה הגדול של ביתר **הרה"ג ר' חיים וייס שליט"א**. התקשרתי אל הרב **אך לא היה מענה, לא בבית ולא בנייד**. אזדקק איפה לנסוע - לביתו של הרב - בקצה השני של העיר.

אני יורד מביתי כשאני אוחז בידי את השקית ובה הבגד, **והנה פלא! הרב שליט"א עומד סמוך לרכב שלי** מקום שאין דרכו להמצא בו כלל, מרחק גדול מביתו ובית מדרשו.

הראיתי לרב את הבגד ואכן, הרב הורה שהבגד בעייתי ואין ללובשו.

השמדנו את כל הסטוק של הבגדים, **ברגשי תודה לה'** על כי בזכות ערנותה של אימי שתחי' זכינו שלא תצא תקלה מתחת ידינו.

אוצר בחטיף "פופסים"

הר"ר ארי רוז ירושלים

בסעודת שבת בבוקר, שחה רעייתי בפני בדאגה כי אינה מוצאת את **טבעת היהלום** שלה. כדי להבין את גודל הלחץ, עלי להקדים ולספר כי רק לפני כשלושה חודשים, באזור חג הפסח, **אבד לרעייתי צמיד זהב יקר ערך** ועד כה לא מצאנו אותו.

הואיל וכך, כזוג צעיר, הידיעה על **אובדן נוסף** בדמות טבעת יהלום הכניסה אותנו **לחרדה של ממש**.

התפללנו מעומק הלב לה' יתברך שנזכה למצוא את האבדה היקרה ושלא תיגרם לנו עוגמת נפש. התחלנו בחיפושים קפדניים בכל מקום אפשרי: הפכנו את הבית, חיפשנו בעגלת הילדים במקום שבו מונחים בדרך כלל התכשיטים, חיפשנו באזור השולחן, אך הטבעת איננה, כאילו בלעתה האדמה מבין הסדקים שבאריחי הגרניט פורצלן.

לאחר שלא מצאנו דבר, קיבלתי על עצמי לתת סכום כסף לצדקה. החלטתי לחזור ולחפש שוב באזור עגלת הילדים, ובפרט בתיק העגלה שבו רעייתי הניחה את תכשיטיה בליל שבת. בתוך התיק היתה מונחת אריזת חטיף "**פופסים**" של בני. פתחתי את האריזה, ולתדהמתי ראיתי את טבעת היהלום מונחת ממש בתוכה.

הסיפור הזה יכול היה להסתיים בדרך שונה לחלוטין. **בקלות יכולנו לזרוק את אריזת החטיף לפח, בלי לשים לב למה שטמון בתוכה**. ראינו עין בעין כיצד בזכות האמונה, התפילה והצדקה, סובב הבורא יתברך את הדברים לטובה, והשיב לנו את האבידה היקרה ואת מנוחת הנפש.

העירוב המרתק בעפולה

הר"ר קורא נאמן עפולה עלית

אירוע מעניין שהסעיר לאחרונה את המתיישבים הצעירים בעירנו **עפולה עילית**, והותיר רושם עמוק בקרב הציבור.

בעירנו פועל בית מדרש שוקק חיים על שמו של רבי ישעיהל'ה מקערסטיר זי"ע, עם שטיבלאך פעילים, וסדרי לימוד שוקקים.

לקראת ימי חול המועד סוכות, שקד גבאי בית המדרש להכין תוכנית עשירה של שיעורים והרצאות מרתקות להנאת הציבור. זמן רב לפני החג הוא סיכם מראש על הרצאה מלווה **במצגת** על הניסים הגלויים במלחמה, לצד נושאים מרתקים נוספים.

ליומו האחרון של החג הוא זימן את **בודק העירוב** המסור של עפולה עילית, תלמיד חכם חשוב, הרה"ג ר' **מאיר איידלמן** שליט"א, כדי שימסור שיעור ביסודות העירוב והלכותיו המעשיות.

הציבור, שראה את המודעות, מעט נמנם מול ההודעה הזו. היו אף כאלה שנדו בראשם ברחמים על ר' מאיר: לאחר הרצאות משולבות באטרקציות מושכות קהל שמילאו את בית המדרש עד אפס מקום, מי כבר יגיע לשמוע שיעור "**כבד**" **ועמוק בהלכות עירוב הסבוכות?**

אלא שכמו תמיד, כידוע לכל באי שער "בטחוני" - **לבורא עולם יש**

*סדר פרסום הסיפורים נקבע אך ורק על פי **הרגשת הלב** בעת חתימת הגיליון. עדיפות ניתנת **לסיפורים מוקלדים** הכוללים **פרטים אמיתיים** ומלאים.*

תוכניות משלו...

ביום טוב ראשון של סוכות, שחל בשבת קודש, עברה הרינה במחנה: בשבת בבוקר, ר' מאיר עבר בין בתי הכנסת והודיע בצער כי **העירוב השכונתי נקרע**. המבוכה וההמולה היו בלתי ניתנות לתיאור. לא מדובר רק באיסור לטלטל את "בטחוני" מביהכנ"ס חזרה לבית; אצל משפחות רבות **הסוכה בנויה מחוץ לבית**, ואילו המטבח ממוקם **בבית**, והמעבר לסוכה דורש יציאה דרך חדר המדרגות או הרחוב, וממילא עלתה השאלה החמורה **כיצד ניתן יהיה להעביר את סעודת החג אל הסוכה**. בכל קרן זווית התקיימו דיונים הלכתיים סוערים, והעיר הצעירה **היתה כמרקחה** [אח"כ התברר שר' מאיר עצמו **הסתפק** אם צריך להודיע לציבור, וההודעה ניתנה **מחמת הספק**]

בהמשך השבת הציעו חלק מרבני העיר פתרון הלכתי מסוים לתקן את העירוב **על ידי גוי**, ושליחים יצאו לבשר לציבור כי התקלה תוקנה באופן ארעי. חלק מהתושבים סמכו על כך, וחלקם החמירו, אך בדבר אחד לא היה ספק: **נושא העירוב היה לשיחת היום המרכזית בעיר**.

סופו של דבר, **בערב הושענא רבה**, כשהגיע מועד השיעור של ר' מאיר שתוכנן זמן רב מראש, **בית המדרש היה מלא וגדוש עד אפס מקום**. הציבור צבא על הדלתות כדי לשמוע ולהבין לעומק את הלכות העירוב, וכך - דווקא השיעור שהוספד מראש היה למוצלח ומבוקש לא פחות מכל שאר ההרצאות הצבעוניות.

השטריימל נסע לירושלים

מדי שבוע אני קורא את העלון בהתפעלות עצומה, ופעמים שתוהה היתי: האם סיפורי השגחה פרטית "**מלאכים**" מופלאים כאלו יכולים לקרות גם **לאנשים פשוטים כמוני?**

ביום **הושענא רבה** קיבלתי תשובה ברורה.

כל תושב ביתר שנזקק לנסוע לקראת חג שמחת תורה לאדמו"ר, יודע היטב כי כדי להספיק לעלות על האוטובוסים האחרונים לירושלים נדרשים רחמי שמים מרובים. וכך, עמדתי גם אני בתחנה הסמוכה לביתי והמתנתי לקו 293. לאחר שכמה אוטובוסים חלפו על פנינו כשהם מלאים עד אפס מקום, החלטתי לעלות על קו 4 העירוני כדי שיקדם אותי **לתחנה הראשונה** בעיר, משם קל יותר לעלות על תחבורה לירושלים.

בסייעתא דשמיא הצלחנו לעלות על אוטובוס שיוצא לירושלים ואף למצוא מקומות ישיבה. אלא שבאמצע הנסיעה חלפה בי צמרמורת: נזכרתי כי **השטריימל שלי נשאר מאחור**, על הספסל באוטובוס קו 4 בביתר... כעת מצאתי את עצמי בדרך לירושלים **באוטובוס האחרון** של ערב החג, **ללא השטריימל**.

לאחר אמירת כמה פרקי תהילים לוהטים ביומא דהילולא של דוד המלך, חייגתי לחברת התחבורה "**קווים**". הנציגה ביקשה את מספר כרטיס הרב-קו שלי כדי לאתר את האוטובוס הספציפי שבו נסעתי בתוך ביתר. כאן אירע הנס הראשון: באותו קו 4 עמוס ומפוצץ עבד רק מכשיר תיקוף אחד, מה שאיפשר לנציגה לזהות במדויק את המאורע.

הנציגה בדקה ואמרה לי כי בשל העומס הרב, האוטובוס שינה את מספרו **לקו בין-עירוני 226**, והוא עושה את דרכו כעת ממש **לירושלים - יחד עם השטריימל שלי**. היא הוסיפה כי בעוד **שש דקות** יגיע האוטובוס לתחנת שמואל הנביא - "**תחנת האבן**". אלא שאני הייתי כלוא באותה עת **בפקק תנועה כבד** באזור גשר המיתרים, ולא היתה לי שום אפשרות להגיע לתחנה תוך שש דקות.

נזכרתי כי גיסי אמור להגיע מביתו שבבית שמש לאותו אזור בירושלים לקראת החג, אך לא ידעתי אם הוא כבר יצא לדרך. חייגתי אליו במהירות, והוא בישר לי כי החליט להקדים ולצאת מוקדם מהרגיל, וכעת הוא עומד בדיוק **בתחנת האבן** וממתין לקו 3 לכיוון הכותל המערבי.

גיסי קיבל מיד את הנחיותי, המתין לאוטובוס שהגיע כעבור דקות, ואסף ממנו את השטריימל שלי. משם נסע לתפילה קצרה בכותל המערבי, ולפני זמן הדלקת נרות הגיע לביתי והשיב לי את האבידה היקרה.

כך זכיתי להגיע להקפות בשמחת תורה כשראשי חבוש בשטריימל, מתוך הפנמה עמוקה של הפסוק "**אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים, אין עוד מלבדו**".

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך", ופירש רש"י: "להנאתך ולטובתך".

הקושיה עצומה: **היכן טמון כאן הניסיון?** אברהם אבינו ע"ה, שזכה להכיר את בוראו והגיע **לדרגות העליונות של אמונה**, והנה בורא עולם **מבטיח לו** כי ההליכה תהיה **להנאתו ולטובתו, ודאי שילך!**

אם כן, מהו החידוש, **למה נחשב זה לניסיון?**

תשובה בדרך אפשר:

הציווי הזה עצמו **"להנאתך ולטובתך"** היה **חלק מהניסיון**. הקב"ה לא ביקש מאברהם למסור כעת את נפשו **כקדוש מעונה** - "הואיל ונצטוויתי - הריני הולך **ומוותר על רצונותי** מפני רצונו". ניסיון כזה כבר נתנסה באור כשדים **כשמסר את נפשו על אמונתו**, ודי בגילוי כזה **פעם בתקופה** כדי להעיד על נכונותו **למסור הכל** למען בוראו!

הפעם ביקש הקדוש ברוך הוא **"עשה רצונו כרצונך"**. שאברהם אע"ה **יהפוך את רצון ה' לרצונו שלו**, שילך מתוך שמחה וחיבור פנימי, **שקיום המצווה יהפוך לחלק מרצונו האישי והעצמי**, ולא מתוך תחושה של ויתור או כפייה.

כשחז"ל אומרים לנו **לקבל ייסורים באהבה**, אין הכוונה שהקב"ה מצפה מאיתנו **להתהלך בפנים חמוצות ולהפוך את הכאב והסבל והמרירות לדרך חיים**. הקב"ה מצפה מאיתנו **לקבל** את המצב שהוא החליט עבורינו, להרכין ראש ולומר "אני מקבל עלי את רצונך, לא בועט בייסורים ולא שובר את הכלים", **ובמצב הזה** - אני ממשיך להתאמץ לנהל חיים תקינים **ולעבוד את ה' בשמחה!**

הזדמנתי השבוע למשרד נדל"ן יוקרתי לפגישה בעניין בירוקרטי. בתחילת השיחה הפנה אותי המארח, שהוא במקרה גם חברותא שלי, אל **מקרר קטן ומרשים** המשולב בארון ההדור שבפינת החדר. עמדו שם כבמסדר צבאי **פחיות ובקבוקי שתייה מכל המינים**, תוססות, צוננות ומזמינות, רק **להושיט יד ולהתכבד.**

למען האמת, לא היה לי כל צורך בשתייה. **שתיתי ממש רגע לפני שנכנסתי**. ולמרות זאת - ניגשתי אל המקרר, **שלפתי פחית** אחת שאגלי כפור מקיפים אותה, וברכתי שהכל.

ח' חשון תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

וזאת **מדוע**? מפני שהמקרר הזה אינו מיועד רק **להרוות את צמאוני**; הוא חלק **מחוויית האירוח** במשרד המרשים, שמטרתה לתת הרגשת שותפות **ולחבר אותי למקום**. כשאני שולף את הפחית, אני בעצם **מגשים את רצונו של המארח** ומעניק לו את התחושה הטובה שהכנסת האורחים שלו צלחה. אם הייתי משיב ברפיון **"לא תודה, אינני צמא"**, בעל הבית לא היה שמח בחיסכון של שבעת השקלים... אלא מתאכזב מכך שלא עלה בידו לארח אותי כפי שתכנן. **שרצוני היה שונה מרצונו**! חוויית האירוח הזו נועדה ליצור **שותפות וחיבור בינינו**, שהרי בהמשך אמורה להתפתח מכך גם עסקת נדל"ן פוריה ומשתלמת...

אז הנה לנו המחשה מהעולם הפשוט שלנו, איך **ה"נאתך וטובתך"** שלי - יכולה לבטא את **ההתמסרות** לזולתי. רק על ידי **שנהניתי** מהמשקה - הצלחתי לגרום **קורת רוח** לידידי!

הביטו על אברך בשנה הראשונה. אחד מהסימנים שהוא מאושר - אם תראו אותו פתאום אוכל **חצילים**... משהו שמעולם לא חלם שיקבל דריסת רגל בבית הבליעה שלו... אבל בבית חמיו **חצילים נחשבים למעדן**! **השותפות והחיבור**, משפיעים גם על **הרצונות** של האדם! אפילו תראו אותו בסודי סודות מתענג על **נוסח התפילה** הייחודי לשטיבל של השוער...

הקב"ה **מצפה** מאיתנו שלא נקיים את רצונו כאנוסים מתוך קבלת עול **כפויה**, **אלא שנשמח במצוותיו**, שנהנה מהן ונחוש כי הן אכן "להנאתך ולטובתך" - **עד שרצונו יתברך יהפוך לרצוננו ממש.**

וכשהתוכנית בחיים שלנו משתבשת... מצפים מאיתנו **לקבל באהבה**, לא להסכים מתוך **התמרמרות**, אלא **לנסות למצוא את הטוב**, **ולהמשיך לשמוח** במצב שנגזר עלינו.

שורש הדברים בספר הנפלא **"ואהבת"** מבית **"אז נדברו"** ולא יאמר האומר: **הואיל ולא מחי בהו - שמע מינה מיחא ליה**. ח"ו

רכב במתנה לרך הנולד

הר"ר
אריה גוטווין
קרית אתא

אני אברך צעיר, אב לשלושה ילדים חמודים, מתגורר **בקרית אתא**. מכיוון שההורים שלנו מתגוררים בירושלים, אנו מוצאים את עצמנו מתניידים המון על הציר שבין הצפון ליהודה. לצורך הנסיעות הללו רכשנו לאחר המעבר לצפון **מכונית קטנה**, ובמשך תקופה ארוכה היא שירתה אותנו נאמנה.

לאחרונה החלתי להפנים שהרכב הקטן כבר לא יספיק למשפחתנו המתרחבת. **חששתי מאוד ממצב שבו נאלץ להצטופף מעל המותר בניגוד לחוק ולכללי הבטיחות, לצד החשש מאימת שוטרי התנועה הצפוניים שפעילים במיוחד בסופי השבוע.** החלטתי שהגיעה השעה לחפש **רכב של שבעה מקומות, שיתאים גם למצב שבו המשפחה תגדל בעזרת ה'.**

אלא שהתכנית נתקלה בקשיים. כמה וכמה פעמים כבר עמדתי ממש לפני סגירת עסקה, אך ברגע האחרון היא טורפדה מסיבות שונות ומשונות. החיפוש החל שוב ושוב מחדש, וכך נמשך הדבר **במשך חודשים ספורים**, עד שבשבועות האחרונים מצאתי סוף סוף את הרכב המבוקש: **"פריוס פלוס"** שבעה מקומות, שמור ומטופל, עם קילומטראז' נמוך, השייך לאדם מוכר ונאמן, **"סובארו אברכים מודרנית"** כזו שאני יכול לרכוש בלב רגוע לחלוטין. התכוננתי כבר לברך על המוגמר.

אלא שבדיוק בימים אלו לא היה בידי את סכום הכסף הנדרש. עברנו דירה ונזקקנו לשפץ אותה, מה שרוקן את חשבון הבנק עד התחתית. היו כמה אנשים שהיו חייבים לי כספים והיו אמורים להעבירם, אך הם בושש מלהגיע. והנה, זה קורה דווקא כעת, אחרי חודשים של חיפושי סרק, כשנמצא סוף סוף הרכב המבוקש, שבאיתורו השקעתי טרחה וזמן בלי שיעור.

אבי שיחי' שמע על הסיטואציה ושאל אותי: **"ובכן, מה תעשה? תוותר כעת על הרכב?** " אמרתי לו בביטחון: "לא. אני זקוק לרכב **בעיקר לכבד את השבתות**, ואני סמוך ובטוח שהקדוש ברוך הוא לא יזנח אותי בהשקעה שאני משקיע לכבוד שבת קדש. אני מסכם עם המוכר על רכישת הרכב, וה' כבר יעזור עם הכסף".

נפגשתי עם המוכר וחתמנו על זיכרון דברים. ואז פנה אלי המוכר ואמר: "מכיוון שאנחנו מכירים, אני רוצה להרגיש בנוח גם כשנמשיך להפגש בשטיבלאך בעתיד... אני רוצה למסור לך את הרכב כשהוא **במצב מושלם**. יש כמה דברים קטנים שברצוני לטפל בהם לפני המסירה. האם אכפת לך להמתין לי כשבועיים עד שאסדר את הכל? " הנהנתי בראשי, כשאני כולא בתוכי את אנחת הרווחה שאיימה להימלט מריאותי - כעת לא אאלץ להמציא את הכסף באופן מיידי.

חלפו שבועיים. המוכר התקשר ואמר: "הרכב מוכן, אבל שמתי לב שמבחינת הקילומטרים בקרוב מגיע הזמן לערוך לרכב **טיפול 10.000** שגרתי. הרשה נא לי **להכניס אותו למוסך לטיפול**, בטרם אני מוסר לך אותו". כמובן שהודיתי לו מקרב לב, וכך העניין נדחה בעוד יומיים.

בסוף השבוע התקשר המוכר שוב: "הכל מוכן, **מחר ביום שישי ניפגש** ונסיים את העסקה". ולי לא נותר אלא **לשאת עיני לשמים בתפילה.**

למחרת בצהרים הגיע עוד ביטול קטן: **"תפס אותי יום שישי עמוס במיוחד, תמחול לי ונמתין ליום ראשון".** הדברים כבר החלו להיראות מעט **כחוכא ואיטלולא**... אך הבנתי שמהשמים מנהלים **לטובתי** את הכל, וקיבלתי את הדחייה באהבה ובתודה.

ביום ראשון התקשר המוכר שוב: "זכור לי כי כשהתעניינת ברכב, דיברת על כך שאתה מעדיף **רכב עם חלונות כהים** בגלל השמש והשוטרים. ברשותך אעכב אצלי את הרכב עוד יום, ומחר תבוא לקחת את הרכב **כולל חלונות כהים**".
הודיתי לו בחום, והמתנתי בלב פועם.

למחרת, **יום שני בבוקר**, הטלפון רטט. על הקו היה יהודי שהיה חייב לי כסף כבר זמן רב: **"יש לי בשבילך 70 אלף שקלים**, איפה נפגשים? "

70 אלף שקלים! הסכום המדויק אותו סיכמתי לשלם עבור הרכב!

אחרי שעה קלה המעטפה החליפה ידיים. בו ביום אחר הצהרים נפגשתי עם המוכר האדיב, המסמכים הוחתמו בבית הדואר, והרכב החליף ידים, כששפתי אינן פוסקות מלמלמל: **"תודה לך אבינו שבשמים, תודה, ושוב תודה".**

אך בזאת לא הסתיים הסיפור. **למחרת**, ביום שלישי בבוקר, **נולד לנו במזל טוב בננו הרביעי!**

ביום המדויק שבו המשפחה גדלה, גם **הרכב** המתין לי **מושלם ומצוחצח**, וגם **הכסף** עבורו הגיע בדיוק בזמן!

הרגשתי כאילו בת קול יוצאת משמים ומכריזה כנגדי: **"בני אהובי, מה לך כי נחפזת והקדמת את המאוחר, מה**

ח' חשון תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

שאתה צריך תקבל באהבה, בעתו ובזמנו, בא תינוק וכיכר בידו, מאן דיהיב חיי - יהיב מזוני. אתה זקוק לרכב של שבעה מקומות לעת שהמשפחה תגדל? הנה - הרכב המתין לך לרגע המיוחל, לשווא התרוצצת במשך חודשים ארוכים, הגזירה אמת - והחריצות שקר" רמב"ן.

אין בקולמוסי די מילים להודות. **כמה קטנים אנחנו, וכמה אבא שבשמים דואג לנו** - הרבה יותר ממה **שאנחנו** יודעים לדאוג לעצמנו!

בעקבות הנכתב - תוצאות בשטח:
מנין בפיליפינים

אני נמצא **בפיליפינים** לצורך השגחה מטעם וועד הכשרות של העדה החרדית.

הייתי בבית חב"ד והיינו 6 אנשים, **ואני ממהר לטיסה**. התפללתי מנחה ביחידות כדי לצאת לדרך. מיד אחרי מנחה היו שם בדיוק 10 כולל אותי... אמרתי: **אמתין להם שהם יתפללו, ואני אצטרף אליהם להשלים את המניין.**

בינתיים **הגיעה המונית לאסוף אותי לשדה התעופה**, ואני בלאו הכי **באיחור** רב. אמרתי לעצמי: הרי בהלכה כתוב על מי שיוצא ומבטל מנין **ועוזבי ד' יכלו** ח"ו, החלטתי: **אני לא יוצא**, עד שיסיימו שמונה עשרה וגם חזרת הש"ץ, **ויהי מה!**

ברגע שהחלטתי זאת, נכנס יהודי נוסף לבית חב"ד, ואני **שוחררתי לדרכי!**

את האומץ וההחלטה קיבלתי בזכותך!

ביקשתי מה' "רק כסף שלי"!

כבר שנתיים שאני קורא את העלון בקביעות ומתחזק ממנו מאוד. אודה על האמת, יש גם תקופות שקשה לי. אני קורא את הסיפורים ולא רואה אצלי דברים דומים. ובכל זאת, העלון מלווה אותי ושומר אצלי על **רצף של אמונה וביטחון.**

כמה פעמים רציתי לשתף בסיפורים משלי, אבל בשלב זה אני עדיין מעדיף להישאר בעילום שם. מכיוון שהבנתי בעלונים, שיש פחות העדפה לסיפורים כאלו, עצרתי את עצמי. **הפעם הרגשתי שאני בכל זאת רוצה לשתף.**

יש לי מפעל ייצור, ואני עובד עם לקוחות גדולים. בכל עשירי לחודש יוצאים התשלומים לספקים מחשבון הבנק.

בשמיני לחודש הודיע לי מנהל הכספים שחסרים בחשבון **92 אלף שקלים** לכיסוי התשלומים.

הלם. מאיפה אני מביא עכשיו סכום כזה? התחלתי להתפלל לה' **במילים פשוטות.** ביקשתי שאוכל לשלם את מה שאני חייב, **בלי הלוואות מהבנק, או טובות מאנשים.** רק מכסף שעבדתי עליו ושמגיע לי לקבל.

ותוך כדי תפילה עלה גם הקול הפנימי שאמר: **בסדר, אבל מאיפה זה יגיע?** הרי אין כרגע שום אפשרות ריאלית. אצלך הרי לא קורים הסיפורים האלו, **שפתאום אחרי תפילה מגיע בדיוק הכסף שהיה חסר...**

נזכרתי בסיפורים שקראתי בעלון, והם נתנו לי **כוח להמשיך לבקש.** לצד הספק - שטחתי תפילה לה' עד כמה עז רצוני לשלם את חובותי **מכסף שהרווחתי ביגיע כפי.** ועדיין הדהד בתוכי הקול העקשן: **תרגיע, "אין לך שום השקעה מלפני 15 שנה ששכחת".**

בתשיעי לחודש בלילה נזכרתי בלקוח שאני עובד מולו כבר תקופה ארוכה. בעקבות ויכוח ביניהם בעניין דחיית התשלום, נותר אצלו חוב פתוח. אפילו לא ידעתי כמה.

בעשירי לחודש בבוקר התקשרתי אליו ושאלתי אותו מהו הסכום שנותר לתשלום. הוא בדק ואמר: **114 אלף שקלים.**

ואז, עוד לפני שביקשתי דבר, הוא אמר: **"אנחנו בדרך כלל מעבירים תשלומים רק בעשרים לחודש, אבל אני מוכן להעביר לך את הכסף כבר היום".**

שלחתי לו חשבונית, **ובאותו יום הסכום הועבר במלואו!**

פתאום גם אני מצאתי את עצמי בתוך סיפור מהסוג שאני קורא בעלון. **אותו כסף שלא ידעתי מאיפה יבוא, הגיע מתשלום על עבודה שכבר עשיתי, ממש כפי שבקשתי מה', בדיוק בזמן שהייתי צריך אותו.**

תודה לך, אייבישטער, על החסד הזה, ועל כל החסדים שעשית ועתיד לעשות **עמדי.** ותודה לך, הרב מלאכי, על החיזוק הקבוע, **שנותן כוח להמשיך להאמין ולבקש** גם כשבפנים יש **שאלות וספקות.**

בהערכה ובתודה, החפץ בקשתם שאו

תקדיש 2 דקות כדי להנצל מחשש ברכה לבטלה

לנוהגים לומר בקיץ ברכנו ניתן לפנות במייל לקבל נוסח

ואת כל מיני תבואתה לטובה ותן טל ומטר לברכה

ח' חשון תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות.** אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.

בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

בס״ד

״אור שרה״

ע״ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז״ל

עלון מס׳ **1113**

זמני כניסת השבת

נתניה

הדלקת נרות: 17:37

צאת השבת: 18:36

ר״ת: 19:10

פרשת לך לך - ״יש מנהיג לבירה״

על הפסוק בפרשתינו **״והאמין בה׳ ויחשבה לו לצדקה״** (פרק ט״ו, ו׳) אומר רש״י ״הקדוש ברוך הוא חשבה לאברהם לזכות ולצדקה על האמונה שהאמין בו״. וכך מובא במדרש (במדרש רבה פרק ל״ט, י״א) ״רבי יצחק פתח: שמעי בת וראי, והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך״ (תהלים פרק ס׳ פסוק מ״ה) **אמר רבי יצחק משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום, וראה בירה אחת דולקת (היינו ארמון מואר, הכוונה לעולם הגדול על כל מורכבותו) אמר תאמר שהבירה הזאת בלא מנהיג? הציץ עליו בעל הבירה אמר לו אני הוא בעל הבירה, כך לפי שהיה אבינו אברהם אומר תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג? הציץ עליו הקדוש ברוך הוא ואמר לו אני הוא בעל העולם״.**

אברהם אבינו, מיום שעמד על דעתו, הטרידה אותו שאלה מוסרית ורגשית דוחקת: למי תודה? למי ברכה? מי הוא אדוני כל השפע הבלתי פוסק הזה, השופע בכל יום תמיד על כל אחת מבריותיו, מעניק לה חיים, מספק לה את כל צרכיה? רבים, רבים מאוד, מצליחים להדחיק שאלה תביעה זו הנובעת מאבי אבות המוסר האנושי, מתכונת הכרת הטוב הטבועה בכל אדם הראוי לשם אדם, ומהווה את התשתית של מוסרו להנות מכל טובו של עולם, ולרמות את עצמו כאילו כל זה בא לו מאליו ועל כן פטור הוא מלומר תודה, ומלחפש כתובת לתודה זו, זוהי פריקת עול. חוסר הכרת הטוב דומה הוא לתינוק השוכב מוגן בחיקה של אימו, יונק מחלבה, ו... כופר בקיומה. אברהם אבינו היה קודם לכל מוסרי. דרך ארץ שלו קדמה לא רק לתורה אלא גם לאמונה. ללא לאות חתר לגלות את בוראו ובורא העולם כולו, מתוך התבוננות וחקר הבריאה עצמה. בהתמדה ובעקביות עסק עשרות שנים בחשיפה של בורא העולם בתוך העולם, וצרף פרור ידע לפרור ידע, גילוי לגילוי, ״מידה״ ל״מידה״, וכך הלך והתקדם בפתרון חידתו העלומה של האל המסתתר במעשה ידיו. ואז, בהגיעו לגיל ארבעים ושמונה שנה, ברום פיסגת חקירתו להכיר את אדון העולם, והשתנותו העצמית בהתאם לכך, אז נגלה אליו הבורא: אני הוא בורא העולם! אותי חיפשת, הנני! אברהם אבינו לא הניח אחריו יומן או כתבי זכרונות, אך לא קשה לנחש כיצד הרגיש באותו רגע מופלא כאשר נוכח לדעת שהנה הבורא, אותו התאמץ כל כך להכיר ולגלות, הנהו, והרי הוא נראה לו בדיוק כפי שנצטייר לו בעבודתו רבת השנים. **כן, כל אחד מאיתנו חי בתוך עולם המדבר אלינו ללא הרף, כל שאיפת אוויר המוגשת עד לאפנו, כל פיסת מזון המוגשת לנו בחן, בחסד וברחמים, כל ארוע הקורה לנו בחיינו הפרטיים ובחיינו המשפחתיים והלאומיים, כל נתח היסטוריה המופיע בצורת ידיעה בתקשורת ובעתון, וכל מידע על הטבע, חוקיו ושימושיו, כל אלה מכילים בהכרח את סימני ההיכר של יוצרם ומנהלם, טביעת אצבעותיו של הבורא מוטבעת בכל מה שקורה בעולם ומתגלה לעינינו, אם נפקח אותן נגלה ונראה, את ה׳ שאותו אנו מצווים להכיר ולאהוב. אולם השוחד, הנגיעה, הרצון להתנתק מכל כבל ולהנות מכל מנעמי החיים, הם שמונעים את האדם מלהגיע למסקנה הכל כך פשוטה והמתבקשת מאליה, האמונה שיש מנהיג לבירה.** זוהי מהותה של מצוות האמונה. האמונה היא עמוד השדרה, ובריח תיכון העובר כחתך לאורך כל חיי יהודי מקיים מצוות, באמונה יהודי מוצא נוחם, מתרפק עליה כמרגוע נפשטים ספקותיו, וחי הוא חיי שלווה ובטחון חיים שאין בהם תחושת מתח, והטלת אשם על כל גוף שהוא כי כמובן הוא חי בידיעה מוחלטת שיש מנהיג לבירה ושרק הוא ואין עוד מלבדו מנהל את עולמו. אין כוונת התורה לחייב את האדם להגיע להכרה פילוסופית עמוקה, שרק מתי מעט יכולים לעכל אותה. שכן, לאמיתו של דבר ההכרה במציאותו של הבורא מתבקשת מאליה והיא מסקנה המוכרחת מתוך התבוננות פשוטה בטבע. כשיתבונן האדם בבריאה, כשישים דעתו על היצורים כולם – עולם חדש יתגלה לעיניו. כל הטבע כולו הינו ציור גדול המורה על הבורא ומידותיו. כל יצור, כל תופעה וכל תהליך בטבע רומזים על חוכמתו, על חסדו, על השגחתו וייחודו יתברך. ועל כך אמר הנביא (ישעיה פרק מ פסוק כו) ״שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה״. מעשה בגוי אחד שבא לרבי עקיבא ושאלו: מי ברא את העולם? אמר לו רבי עקיבא: הקדוש ברוך הוא. אמר הגוי: הראני דבר ברור. אמר לו רבי עקיבא: מי ארג את בגדיך? השיב לו הגוי: האורג. אמר לו רבי עקיבא: כך הוא בכל דבר ודבר בבריאה מעיד שיש מי שעשאו. אלא מה ההרגל התמידי מאפיל על כל הנפלאות לראותם כדבר טבעי. **סיפור ידוע שהיה עם רבינו הרמב״ם יוכל להזכירנו יסוד זה. במהלך ביקור נימוסין של קבוצת נכבדים מצריים בבית הרמב״ם אשר היה, כידוע, רופאו האישי של המלך, לא יכל אחד הנוכחים הידוע בדעותיו הכפרניות לכבוש את פליאתו: הכיצד אדם גדול כהרמב״ם מאמין במציאות האלוקים ואף מנהיג על פי אמונה זו את כל אורחות חייו. במקום לענות תשובה, דפדף הרמב״ם בספר הרפואות שלפניו הכתוב בכתב ידו, ותוך כדי עיון בעמוד עמוס אותיות צפופות נקב במחלה סבוכה, ביאר את גורמיה, והקריא את דרך הטיפול המורכב והממושך שבה עד להחלמתה המלאה. ״היודע אתה״ שאל הרמב״ם את המלך ״מנין לי כל זאת? יום אחד, לאחר שכתבתי את תיאור המחלה אשר הגיעה לפני, בעודי מתלבט בדרך הטיפול הרצוי, נתקלה ידי מבלי משים בקסת הדיו, והנה הדיו הנשפך זחל לגמרי במקרה בצורה של אותיות אשר הרכיבו את המילים אשר לפליאתי היוו תשובה מושלמת לשאלות אשר ניקרו במוחי״. למראה עיניו הבולטות בתמיהה והחיוך המתמלא אשר רפרף על שפתי הנוכחים, המשיך הרמב״ם לאחר שהיית מה, ואמר בקול מוכיח ״סיפור הבל קטן על יצירה מקרית אינך מוכן לקבל, והבל בקנה מידה עולמי, לומר שכל פרטי ופלאי העולם והבריאה כולה נוצרו מאליהם ובמקרה, נשמע לך הגיוני?! האינך שומע את קולו של כל פריט בבריאה הזועק לעומתך, בורא בראני?!״.** אי אפשר שלא להתפעל ולהתרגש מעוצמת

הבריאה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, ומיופי שלמותה. השמש מאירה ביום, הירח בלילה, כוכבים לאלפים ולרבבות שכל אחד מהם עולם בפני עצמו ומהם אף גדולים פי כמה מכדור הארץ כולו. ההרים והגבעות הצמחים והפרחים, הפירות והירקות למיניהם בגווני צבעיהם, החיות והבהמות, העופות והדגים למיניהם, ועל כולם האדם נזר הבריאה מגידולו לקיומו בחדרי בטן אמו, ועצם גופו המפליא, עצמותיו ובשרו, גידיו ושריריו, עורקיו המתפצלים לנימים ובני נימים לאלפים ולרבבות, וכולם פועלים נאמנה ובהתמדה כאחד, ועד שיכלו של האדם הנועד להבין ולהשכיל, להתבונן ולהתעמק ולהשיג עניינים לאין שיעור. ופניו של האדם ותנועותיו המעידים על מהותו ועל מצב רוחו. שמחה ועצב, כעס ורצון, הכנעה וגאווה, שחוק ורצינות, צער ושביעות רצון, טוב לב והיפוכו, והכל בא לידי ביטוי בציורים שונים על לוח פנים של אדם אחד. ועל כך התפעל איוב ושיבח את ה' יתברך ואמר (איוב פרק יט פסוק כו) "ומבשרי אחזה אלוה". וכשהתבונן דוד המלך עליו השלום בכל מהלכי היקום בבריאה, שיבח ואמר (תהלים פרק קד פסוק כד) "מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית". **כך גם אנו כשנתבונן בכל הנ"ל בוודאי נשכיל להבין את האמת הברורה, שיש בורא ויוצר לכל היצירה הגדולה והנפלאה הזאת, ובכך נבנה בליבנו את היסוד לקיום רצונו יתברך בעשיית מצוותיו כפי שציוונו בתורתו הקדושה בכל מהלך חיינו.**

והוסיף על דברים אלו הגרי"ד סלומון שליט"א במאמרו "אמת ואמונה". "חיים אנו בדור טכנולוגי שהעניק הילה זוהרת לכל אשר בשם המדע יתיימר, אך הבה נבדוק מהי מידת הכנות של מי שטוען לקני מידה קפדניים של המדע בבדיקת האמת, נערוך לכופר שלנו תחקיר קצר: "רציתי לשאלך על אביך, שמעתי שעבר ניתוח לאחרונה, מה שלומו?". "הניתוח לא הצליח כנראה, מצבו קשה". "אמור לי, האם ראית בכלל את הרשיון הרפואי של הרופא שניתח את אביך?". "אומר לך את האמת, אינני יודע אפילו מי ניתח את אבי. אני מאמין שבית החולים מתנהל כשורה ומאפשר רק למנתחים מוסמכים לנתח". "זוהי הקביעה המדעית שלך? כך אתה בודק ומוודא דבר החשוב לך באמת ונוגע לחיי אדם?! כאשר שוחחנו על מסורת האומה כולה בדבר מעמד הר סיני נשמעת הרבה יותר מדעי (איני יודע מה עונה כאן האפיקורס שלכם, אך זה שלי גמגם כמה דברים לא מדעיים. החלטתי לא להרפות ממנו), ספר נא לי על סדרת הבדיקות שאתה עורך לפני שאתה נכנס למעלית. אתה משער כמוני עד כמה לא נעים ליפול עם המעלית ולהחבט בתחתית הפיר בקומה התת-קרקעית. דבר כזה עלול לקרות בגלל כבל שנשחק עד שנקרע. מאחר שאינך בודק דבר לפני כניסתך למעלית רשאי אני להניח שאתה מאמין שעורכים בדיקה תקופתית של הכבל, ושאתה מאמין בכשירותו של הבודק לבצע בדיקה זו. אתה גם מאמין שהוא מבצע את הבדיקה כהלכה. אתה מהמר על חייך ומאמין לאנשים לא מוכרים לך ושלא ראיתם מימיך בתקווה שהללו מבצעים תפקידם כיאות. אכן "בעל אמונה" אתה. כאשר אתה רץ לבית המרקחת לקנות חומר לזריקה לילדך החולה, אז אינך מדעי כלל וכלל. אז אתה "בעל אמונה" גדול, אתה מאמין לאנשי המחקר הרפואי שקבעו את הנוסחה לחומר המוזרק. אתה מאמין לבית החרושת לתרופות שביצע מלאכתו כיאות והכניס לשפופרת הזכוכית הקטנה את החומר הדרוש שהוכן כהלכה. אתה מאמין שהיבואן והסיטונאי איכסנו את החומר בטמפרטורה הנכונה, ושהאחראי לכך ווידא שלא עבר התאריך של תפוגת פעילותו של החומר. אתה מאמין שהרוקח קרא נכון את הלטינית המקושקשת של הרופא ואף נתן לך את החומר הנכון לזריקה. אתה יודע יפה שדי לעתים בטעות אחת בלבד לאורך השרשרת הארוכה הזאת כדי שחיי ילדך יועמדו בסכנה. אך אתה איש מאמין הנך. אתה מוכן לסכן את חיי ילדך על אמונתך זו. אינך חושש אף לרגע שמא אחד מאלה שאתה בוטח בהם נכשל... אתה אפילו מאמין שאף אחד מהמומחים הרפואיים בהם אתה מאמין לא הסתייע בהשגת תעודותיו על ידי העתקה במבחן... וכך אתה מהלך לך בכל דרכי חייך כשכולך אמונה. ממש "צדיק באמונתו יחיה". רק כשאתה מגיע לוודאי מכל וודאי למסורת של אבותינו, של אומה שלמה שחייה העידו על אמת מסורתה, ועליה אף נתנה את נפשה, שם לפתע אתה פושט את אדרת האמונה ולובש את החלוק הסטרילי של המדען כביכול, ורוצה לבדוק כל דבר במיקרוסקופ. ומה שאינו נכנס מתחת למיקרוסקופ, סימן שאינו קיים! חוסר הכנות והעדר היושר זועקים מאחורי העמדת הפנים ה"מדעית", אמור בפשטות: איני רוצה להכיר את האמת, היא אינה נוחה לי, אני מוכן לשלם באיבוד כל חיי עבור תאוותי. **כן, על זה אומר הנביא (הושע פרק יד פסוק י) "ישרים דרכי ה', צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם" (הושע י"ד). את האמת הניח הבורא ממש לפנינו, אך נתונה הבחירה החופשית לאדם לעצום את עיניו ולזעוק: איני רואה!... והתורה קוראת לעומתו "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב. ובחרת בחיים!**

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, כי הכול מגיע לנו מלמעלה, הבית שלך, המזל שמשחק לך, הרווח או ההפסד שעשית החודש, הכול כבר הוכרז בשמיים, הכול יורד לכול אחד מאיתנו על פי החלטת המנהיג האמיתי-בורא עולם ...

עמוס כנרת היה עורך דין מומחה. לא, הוא היה הרבה הרבה יותר מזה. עורכי דין מצויינים הם דבר שבנמצא, אם כי לא בשפע, אבל אנשים כמו עמוס כנרת הם ענין של נדירות שבנדירות. כוח הניסוח המשפטי שלו הפך לשם דבר בעולם החוק והמשפט. רוב עורכי הדין נעזרים בחוזים ובהסכמים כתובים מוכנים. יש מלאי עצום העונה כמעט לכל הדרישות. מקסימום משנים כמה מילים כדי להתאים את החוזה או את ההסכם למקרה ספציפי, השונה במשהו מהנוסח המוכן. אבל לא כך נהג עורך הדין ד"ר עמוס כנרת. "אם לוקחים הסכם מוכן בשביל מה צריך עורך דין?" נהג לשאול. על כן ניסח בעצמו, מילה במילה, כל חוזה וכל הסכם שעליו החתים או חתם, או כמו בדרך כלל שניהם גם יחד. היצירות שלו, הגם שלא היה בהן אפילו שמץ של ספרותיות (שהיא כמעט ההיפך מענינים חוקיים), נקראו בהתעניינות מרובה מאוד על ידי בעלי המקצוע, וזכו לשבחים מכל עבר. הוא אהב את החוק. היה זה לגביו כמו משחק בחפצים מרתקים, שמעולם ולעולם לא חדל להתפעל מהם. אילו תשלובות יפות! איזו מערכת הקשרים הגיונית! אם יהיה כך הרי לא יוכל להיות אחרת, ומכיוון שלא נרצה שתעשה כך הרי שאנו מגבילים את אחריותנו למקרה שתנהג כך, ואתה תפקיד ערבות כזו אצל זה וזה שתבטיח אותנו מפני תוצאות לא רצויות של העניין ההוא, וכך הלאה... שום מקריות, שום אפשרות להתחמקות או להסתתרות מאחורי ניסוח מעורפל. עמוס שחה במימי החוק בקלילות ובטבעיות. לגביו לא היו אלו (כמו שהן לגבי רובנו) מילים יבשות וארוכות, בעלות קצב קבוע של שיעמום ואי בהירות ומנדנדות בחזרתן על עצמן ובדברן על דברים לא

סבירים ולא הגיוניים. הוא אפילו לא הבין איך יכול מישהו לחשוב כך. מילות החוק נדמו לו ממש כמו שנדמות מילות השיר למשורר. הוסף מילה, הורד, קצר למען החרוז, הארך למען המשקל, תן כפל משמעות, בחר בצבת עדינה את המילה הזו שעדיפה על המילה ההיא מבחינה מסויימת. תן לכל הקבוצה משהו מלכד, אפשרות לחיות בשלום זו לצד זו. עמוס כנרת הרגיש הנאה יצירתית אמיתית בכל פעם שניסח מסמך משפטי. לא, הוא עשה זאת לא רק למען ההנאה. הייתם, בוודאי, פוערים עיניים לרווחה אילו הייתם שומעים את הסכום בארבע ספרות שקיבל עורך הדין עבור כל ניסוח. וגם כך, לא יכול היה לעמוד בהזמנות. אם רצית למכור דירה בעוד חצי שנה על פי חוזה שינוסח בידי כנרת כדאי היה שתרשם בתור כבר עתה. כך אולי תזכה לניסוחו של המומחה. בדיחה קבועה הילכה בין המשפטנים שנהגו לנצל את שרותיו: אצל כנרת כדאי להיכנס לתור ברגע זה, בלי כל קשר לכך שאינך עומד לבצע עתה שום עסקה. עד שיגיע תורך כבר תהיה בוודאי בעצומן של כמה וכמה עסקות... היו שניסו להתחרות בו, אולם ללא הצלחה. לכנרת הספיקה דקה של עיון במסמך כדי לשסע לגזרים את האמון שנתן אי מי במסמך הזה. החסרונות כאילו צצו ועלו לפניו, בלי שיהיה עליו להתאמץ לחפש אותם. הוא היה מציג כמה שאלות ציניות, והמסמך איבד את ערכו. כללו של דבר, אם רצה מישהו חוזה סגור מכל צדדיו, שלא ישאיר אותו עומד באיזה שהוא שלב של הדרך בפני שוקת שבורה, היה כדאי לו להשקיע הרבה כדי לקבל הרבה. אילו היה מקובל במדינתנו ציון לשבח למנסחים משפטיים אין ספק שעמוס כנרת היה זוכה בו ללא ערעורון של אף אחד. ובכל זאת, מעולם לא המלצנו לאף אחד מבין הקוראים שלנו להיעזר בשרותיו של עורך הדין כנרת. לא בגלל המחיר היקר, כי אנחנו סבורים שלפעמים כדי לקבל משהו מושלם צריך להשקיע הרבה כסף. הסיבה היא הרבה יותר פנימית וערכית. עמוס כנרת היה למרבה הצער אפיקורוס אמיתי. כופר בעיקר. קשה אפילו לכתוב את המילים האיומות הללו, וכמובן שלא נצטט לכם את מילותיו הארסיות, רק נאמר לכם את העובדה: הוא היה אפיקורוס בעקשנות מוחלטת. סירב לבקוע אפילו סדק בחומת הכפירה שלו. בן אדם אינו נוהג להסתובב ולהכריז על אמונותיו ודעותיו, אבל הדבר נחשף בפומבי דווקא על ידי רעייתו עפרה. היא היתה לבורנטית בעלת ותק, וכששמעה שבתל אביב נערכות הרצאות מעניינות בענייני מדע ניגשה לשמוע. היה מרתק, אבל התברר שהדבר לא כל כך תמים כמו שחשבה, מאחורי ההרצאות המדעיות הסתתרו מרצים שומרי תורה ומצוות, אנשים הבקיאים בנבכי המדע ויחד עם זה בקיאים לא פחות בשבילי אביי ורבא, התורה שבעל פה והתורה שבכתב. עופרה נמנתה על קבוצה שלא חדלה לבקר בהרצאות גם לאחר שהבינה שהן מגמתיות. החוטים שנשזרו באומנות רבה בין המדע לאמונה נשאו חן בעיניה. היתה ישרה מכדי לבטל במחי יד. עדיין לא התחייבה לשום דבר, אבל רצתה בהחלט להוסיף ולשמוע דברים שהיו חדשים לגביה, מרתקים ואפופי משמעות. "למה אינך באה אף פעם עם בעלך?" שאל אותה הרב פרופסור מרדכי רגב, אחד המרצים. "אין על מה לדבר איתו. הוא רחוק מכל נדנוד של אמונה. כאילו היה לו חוזה כתוב ומוסכם שאמונה היא בשבילו מחוץ לתחום" השתמשה עופרה בדימוי מתאים עבור בעלה עמוס. "אין בכלל דבר כזה. בכל העולם כולו אין אדם שכופר בגלל ששכלו אומר לו כך" אמר הרב רגב בלהט. עכשיו התנגדה גם עופרה "יש אלפים ורבבות, אתה מדבר שטויות". אבל הוא לא נכנע "אין ולו אחד. אפילו לא גוי, קל וחומר שלא יהודי. אנחנו נבראנו עם אמונה, ממש כמו שנבראנו עם רפלקסים אחרים. היא צריכה להתפתח, בוודאי, אבל לכפור אינה מאפשרת. מהשכל הישר עוד לא שיכנע אף אחד שציור צוייר לבדו, קל וחומר שעולם מופלא לא נברא מעצמו. לא צריך שכל מפותח כמו של בעלך כדי לדעת שלכפירה אין כל אחיזה בהיגיון". "אז איך תסביר שהוא בכל זאת כופר?". "הוא מפחד להאמין. האמונה מחייבת הרבה מאוד, ומזה בורח אומן הניסוחים שלך. נוח לו להישאר משוחרר לנפשו ולתרץ זאת באי אמונה מבחינה שכלית". "אפילו אם אתה צודק, לא תצליח לשכנע אותו, גם אם תשוחחו שנה שלימה. החוזים שלו סגורים היטב, אתה יודע". "אין חוזה סגור בעניין הזה. אני אמצא את הסדק, היי סמוכה ובטוחה בכך". הרב רגב הבטיח והתכונן גם לקיים. בעזרת השם. כשראה עמוס כנרת את הלקוח שנכנס הסתמנה איזו שהיא תמיהה על פניו. לא שהיה לו משהו נגד לקוחות חרדיים, בכלל לא. כל עוד הלקוח אדם הגון ומשלם מה שנדרש ממנו לשלם, לא איכפת לו מי שהוא. אבל בדרך כלל חרדים אינם נעזרים בשרותיו, משום שהוא אינו מחביא את דעותיו הכפרניות. ללקוח הזה, רגב, אין כנראה בעיה עם הדעות. בסדר, אם הן אינן מפריעות לו אז גם לי אין שום בעיה איתו. כנרת ידע שהלקוח הזה שילם מחיר מפולפל מאוד כדי להשיג פגישה בלי לחכות זמן רב, ועל כך בוודאי מגיע לו יחס נאה. "מר כנרת, אנחנו עומדים לשכור בית הארחה לכמה שבועות רצופים, מדי שנה בשנה, וא...". כנרת קטע אותו "מי זה אנחנו? נא לדבר במונחים ברורים ומדוייקים". רגב לא נבהל "אנחנו זו אגודה מסויימת שאני נמנה על הנהלתה. יש לי מסמכים חוקיים המאשרים כל מה ששייך לאגודה". כנרת ביקש לעיין במסמכים. כך נהג תמיד, לא לסמוך על אף אחד ולא לדון בענין כל עוד משהו אינו ברור לחלוטין. העיון סיפק אותו והוא ביקש מרגב להמשיך. "היות שבשנים קודמות נתקלנו בכמה בעיות, היינו מבקשים שאתה תערוך את החוזה. אני יודע גם שאתה לוקח אחוז גבוה כשכר עורך הדין, אבל משום שבעבר נכווינו עם עורכי דין זולים, החלטנו שעדיף לשלם בשלב הזה מאשר להסתבך אחר כך". הכל היה אמת לאמיתה, אלא שהיתה עוד אמת: הסיבה היותר חשובה שבגללה הופיע לכאן רגב. אבל בשלב הזה של הדברים הוא העדיף לשמור אותה לעצמו. עמוס כנרת קם ממקומו וניגש לאחד המדפים שמימינו. הוא הביא דיסקט חדש, כמה חוברות הדנות בחוזים מן הסוג הזה, לוח שנה נוח לדפדוף ומחשב קטן. תוך כדי הפעלת המחשב אמר לרגב "אתה בוודאי יודע שהשיטה שלי היא לא להעתיק חוזה אחד מחוזה אחר, אלא לחבר לכל ענין חוזה חדש על פי נתוניו וצרכיו. גם הפעם נעבוד כך". רגב הסתיר חיוך מתחת לשפמו. יופי, הכל הולך לפי התוכנית. כנרת הקליד במחשב והתקדם, סעיף אחר סעיף, בהתאם לתשובותיו של רגב על השאלות. אפשר היה להתפעל מהיסודיות שלו. הוא כתב באיזו שעה יפסיק בית ההארחה לפעול במתכונת הקודמת, מי אמור להכינו למטרות האגודה, מה מותר ומה אסור לאגודה לעשות בתקופת השכירות, מי אחראי לנזקים שעלולים להיגרם לשמו הטוב של בית ההארחה בתקופת השכירות, ועוד כהנה וכהנה. כשגמר לתחקר את רגב אמר כנרת "עכשיו המתן בשקט כרבע שעה ואני אוסיף כמה עניינים חוקיים והמקובלים בחוזים מסוג זה. אחר כך תקרא ותחתום". ורגב

חייך בשנית. הוא התפלל להצלחה, תפילה שבלב. "זהו זה" אמר כנרת בעודו מוציא מן המדפסת טיוטה של החוזה ומגישה לרגב לקריאה. "האם יש כאן גם ניסוחים סטנדרטיים ששלבת בלי תשומת לב מיוחדת?" שאל רגב. כנרת הביט בו בתמיהה נעלבת "לא, לא לשם כך שילמת כמה ששילמת. כל מילה כאן היא על דעתי ובאחריותי". "פשוט, אני רואה כאן מילים שנמצאות גם בחוזים רגילים" הסביר רגב את שאלתו. כנרת חייך "נו, בודאי. אותה שפה לכולנו. אם בחוזים אחרים מדבר על 'מועד התשלום' או 'כתובת המשכיר' זו לא סיבה שאני לא אכתוב כך. אין לי כלל לשנות, הכלל הוא לבדוק שכל דבר מתאים במאה אחוזים. אני עומד מאחורי כל ניסוח, בין שהוא שלי ובין שלאו". ואת זה חיכה רגב לשמוע. עיניו רצו על פני השורות, מחפשות שתי שורות מסויימות מאוד. הוא עבר רגע קשה כשחשש שהן אינן, אבל הן היו שם, הוא מצאן מודפסות שחור על גבי לבן "המשכיר אינו אחראי לתקלות שעלולות להיגרם בגלל כוח עליון, והוא מסיר מעצמו מראש כל אחריות לנזקים שעלולים להיגרם בגינו. הדברים אמורים גם במצב הפוך, השוכר אינו אחראי ולא ידרש לשלם במקרה שכוח עליון ימנע ממנו את שכירת המבנה לתקופה הנקובה בחוזה". "מה זאת אומרת?" משאל רגב. "אינך מכיר זאת? אלו מילים שכיחות בחוזים. אם יקרה משהו שאין עליו כל שליטה מורידים אחריות משפטית, ששום סחטן לא יעלה בדעתו לתבוע אותך על כך". "מה זה נקרא דבר שאין עליו שליטה?" שאל רגב. "רעידת אדמה, למשל. בית ההארחה אינו יכול למנוע אותה, נכון? וכל דבר אחר מסוג זה". "אז למה קוראים לדברים האלו כוח עליון?". כנרת התבלבל. "א... ככה מנסחים את זה". רגב לא הניח לו לחמוק בקלות "אמרת שכל מילה היא על דעתך, כן?". "כן, כוח עליון זאת אומרת ש...". "שמה? יכולת לכתוב שרעידת אדמה היא דווקא כוח תחתון, היא מתרחשת למטה, לא כך?". שתיקה, והוא ממשיך "זאת אומרת שעמוס כנרת יודע היטב ולוקח על אחריותו המלאה את הידיעה שרעידת אדמה אינה קורה מעצמה ולא בגלל תופעות קרקעיות אלא מונחית בידי כוח עליון, שאחרים קוראים לו אלוקים, מה?". כנרת היה המום. הוא ישב, סנטרו נשען על כף ידו, ובפיו אין דברים ואין גם אומר. מול עיניו מתמוטטת השקפת עולמו, יש להניח שאחרי הקל יבוא גם החומר. אצבעותיו עברו להקלדה פראית על המחשב. כן, כמעט בכל קובץ שהעלה הופיעו חוזים עם המילים האיומות הללו: כוח עליון. ואני לא יכול לומר שהקלדתי בלי לחשוב ובלי לבדוק, זה יהיה שקר. בדקתי וחשבתי, ונטיתי להאמין שרעידות אדמה או קרינה רדיואקטיבית או מגיפות פתע או דברים נוראיים אחרים שעלולים לקרות בלי אשמת אחד הצדדים מונחים בידי כוח עליון. לא כתבתי: כוח המקרה, כוח הדברים הנעשים מעצמם. לא. ורגב המשיך "אומרים שאתה פיקח, כנרת. אם אתה עומד מאחורי הניסוח ומבין שכאשר האדמה רועדת זו תוצאה של מנהיגות שמימית, הרי עליך להבין שכאשר האדמה אינה רועדת אלא יציבה, מצמיחה ומגדלת, מנביטה ונזרעת, זו בוודאי תוצאה של כוח עליון. אם הבלגן לא נהיה לבד, הסדר לא כל שכן?". איזה טענה הגיונית. שום ניסוח חוקי לא יוכל לעמוד בפניה. אני פשוט בורח מן האמת, למרות שהיא ידועה לי. לא יאמן! ואחר כך לא היה מנוס מן ההמשך, אם יש בורא ומנהיג אז יש לעשות את רצונו, ואם יש לעשות את רצונו צריכים לברר מהו, ואם מבררים מהו אזי מתוודעים לכך שלעולם ולאדם יש תכלית, ואם יש תכלית אז אין מנוס מלחיות למענה ובשבילה. ואם לחיות למענה ובשבילה אז עמוס כנרת החתים את רגב ואת הנהלת בית ההארחה על חוזה השכירות. כי כאשר יתקיים בבית ההארחה סמינריון של "ערכים" גם עמוס כנרת ישהה בו וינסה ללמוד על חובת האדם בעולמו ועל הקרבה האפשרית והמעגנת בין יצור אנוש לכוח עליון...!

אחים יקרים!

אדם יכול לחשוב שכל מה שמתרחש סביבו הוא צירוף מקרים. פעם הולך ככה ופעם אחרת, לפעמים מתרחשת התפתחות כזו ולפעמים אחרת. הכל קורה מעצמו, או באמצעות השליטה שלנו – בני האדם – על המתרחש. אך האמת הפוכה בתכלית: הכל בכל מכל כל, כל מה שקורה בעולם, יש לו מטרה, מכוון ליעד מוגדר שקבע בורא עולם. אין הצלחות מפתיעות או כישלונות מאכזבים, אין טעויות נוראיות ולא זכיות יוצאות דופן. אין מושג של "לא יודע איך נפלתי לתוך זה", וגם לא "באופן מוזר התחלתי לעסוק בנושא פלוני". בורא עולם האחד והיחיד, מנהיג את העולם וקובע את התוכניות, מסדר את החיילים על לוח השחמט העולמי וגם מוביל אותם בכל מהלך. הכל נהיה בדברו, הוא המנהיג והוא המכוון! ככל שאדם יודע כי כל הנעשה בעולם נעשה בהשגחה פרטית וכל המתרחש מונהג ומנוהל בצורה הטובה ביותר, כך הוא מצליח לחוש ולהרגיש ואף לראות בעיניים, שכל הפעולות והמעשים, המחשבות והדיבורים מופעלים מלמעלה. ואז הוא לא חווה אכזבות ולא נפילות, הוא מבין שלא הכל תלוי בו ולכן חייו שמחים ומאושרים, עליזים ומלאי סיפוק, כי הוא יודע שיש מנהיג לעולם שמכוון את הכל ברצונו וכיוון שמה' יוצא הדבר אז כל מה שקורה הוא לטובתינו ולאושרינו הנצחי בזה ובבא.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

כלנו יודעי שמך

טוב להודות לה'

מאמרים, רעיונות, פרפראות וסיפורים, לחיזוק באמונה ובטחון בבורא יתברך שכל הנהגתו לטובה

- הרב שכנא וונגר -

פרשת – לך - לך - ה'תשפ"ז

"יד לעין, תקצץ"

<u>סיפור א':</u> בעלון המפורסם 'עקבתא דמשיחא' פורסם מעשה אמיתי מכלי ראשון. אחד מבניה של משפחה חשובה, שהיה צעיר בריא וחסון, התעורר בוקר אחד והבחין מיד שהראיה שלו לא כתמול שלשום. הוא ראה הכל באופן מטושטש. בתחילה הוא חשב שזה קורי שינה, לכן שטף היטב את פניו, אבל הראיה לא חזרה לקדמותה. הוא החליט שבלילה הקרוב יישן מוקדם מהרגיל, וחשב שזו תופעה זמנית בעקבות עייפות מצטברת, וקיווה שלאחר שינה טובה הכל יחזור לקדמותו. אך גם למחרת הוא קם עם ראיה מטושטשת, והדבר הפריע לו מאוד בתפקוד ובחיי היום יום.

הלחץ והדאגה היו גדולים, ולכן ניגש הבחור עם הוריו במהירות למרפאת עיניים. מספר רופאי עיניים בדקו היטב את עיניו, ולאחר הבדיקות ניגש אליהם הרופא הבכיר ואמר, לאחר כל הבדיקות שעשינו לא נמצאה בעיה, העיניים נמצאו בריאות לחלוטין. מה יהיה? שאל הבחור, הראיה שלי במצב נוראי, לאן אגיע אם המצב יימשך כך ויתדרדר? אמרו לו הרופאים, לך לבית החולים, שם תעבור בדיקות מקיפות לבירור מצבך.

הוא נכנס למספר ימים לאשפוז ובדיקות בבית החולים, ולבינתיים ביקשו ממנו הרופאים ליטול מספר תרופות בתקווה שישפיעו לטובה, והוא שוחרר לביתו עם התרופות תחת מעקב. לאחר כמה שבועות כשהמצב המשיך להתדרדר, והבחור כבר לא מזהה את מי שבקרבתו, נפתרה התעלומה בעיצומה של שבת קודש אחת.

הורי הבחור שהו בשבת אצל חברים בכפר שלם, שכונה בדרום תל אביב. בצהרי יום השבת אמר בעל הבית לאבי הבחור, בוא איתי לשיעור תורה. מדובר בשיעור בהלכה ובאגדה של רב מקובל וצדיק שנפטר לפני מספר שנים, הרב שמעון חיררי זצ"ל.

הם הלכו לשיעור ושם קרה הלא יאומן. במהלך הדרשה הסתכל הרב על אבי הבחור, ולפתע העביר נושא ללא שום קשר למהלך השיעור ואמר: לפעמים אדם קם בבוקר ומבחין שהראיה שלו מטושטשת..."

האב שומע את הדברים ורעדה אחזה אותו, הרי לא דיברנו מעולם, מהיכן הרב יודע? והרב המשיך בדרשה ואמר: "לא צריך לדאוג כי הסיבה היא אחת ופשוטה, הוא לא הקפיד על נטילת ידיים כדת וכדין, ולפעמים נוגע בידיו בעודם טמאות בעיניו ובשאר איברים, וזה מה שגורם לראיה המטושטשת. לא צריך להבהל מכך, אלא מכאן ואילך להקפיד על נטילת ידיים כמו שצריך מיד בקומו בבוקר, ויזהר שלא יגע בעיניו קודם לכן".

שומע האב את הדברים וצמרמורת אחזה את גופו, דברי הרב היו מופנים ישירות אליו, אך מרוב פחד ומורא בתום השיעור הוא לא ניגש אל הרב, ומיד במוצאי שבת אמר לבנו את דברי הרב, וביקש ממנו שמכאן ואילך יקפיד על נטילת ידיים בכלי כמו שצריך.

השיב לו הבן: "הצדק איתך, אבא, מדי פעם הייתי מסתפק בהכנסת ידי תחת הברז, בלי להשתמש בנטלה, ולפני זה לעיתים הייתי נוגע באיברי גופי". שמע האב וחזר והזהירו שממחר יקפיד על נטילת ידיים כראוי סמוך לקימה, ולא יגע באיברי גופו קודם לכן, ושניהם קיוו לראות ישועות בקרוב.

למחרת עשה הבן כדברי הרב, ומיד התחיל להבחין שיפור בראיה. עברו מספר ימים, ובכל יום שעבר המצב הלך והשתפר, ולאט לאט הטשטוש נעלם, עד ששבוע לאחר מכן אפשר היה לומר שהטשטוש נעלם לחלוטין.

כשהגיע הבחור למעקב בבית החולים, הפרופסור הבכיר שטיפל בו בדק את עיניו ומיד שאל: "מה קורה פה, להיכן נעלם הטשטוש, האם אתה רואה טוב"?.

כן – ענה הבחור – אני רואה מצוין. "כיצד זה יתכן?", שאל הפרופסור בתדהמה, והבחור ענה בפשטות, "בזכות נטילת ידיים. רב צדיק אמר שנטילת ידיים תעזור."

התפלא הפרופסור עוד יותר, וביקש מהבחור שיקרא להוריו. כאשר הגיעו ההורים אמר להם הפרופסור: "אינכם מבינים את גודל הנס שהיה לכם. כשבדקנו את בנכם גילינו מחלה קשה מאוד ונדירה בעיניו, שיש אותה למספר אנשים מועט בכל רחבי תבל, והבעיה היא שאין לה מזור ומרפא. לא אמרנו לכם, מכיוון שלא רצינו לייאש אתכם, ניסינו לחכות מעט ולראות האם תרופות שונות ייצבו את מצב הראיה, ואמרנו לעצמנו שאם נראה שדבר לא עוזר, נספר לכם את האמת ונודיע לכם שהבן לקה במחלה שמביאה לידי עיוורון. והנה, עכשיו הבחור לפנינו, ואנו מגלים שהמחלה פשוט נעלמה לחלוטין. דעו לכם שזו הפעם הראשונה המתועדת בהיסטוריה שדבר כזה קורה"!

הגמרא אומרת (שבת קח:): "יד לעין תקצץ" וכו', ורש"י מפרש, שאדם הקם בבוקר, שלא יגע בעיניו ובשאר איבריו קודם שיטול ידיו, משום שיש בידיו רוח טומאה, שחס ושלום יכולה להזיק לאדם. נטילת ידיים היא אמנם דבר קטן ופשוט, אבל כשאדם קם בבוקר סהרורי, מתוך רגילות הוא עלול לחכך בידיו ולנגוע באיבריו, וחז"ל מלמדים אותנו שהדבר מסוכן, והמעשה הנ"ל מעיד כאלף עדים על אמיתות דברי חז"ל.

נמצינו למדים עוד, שכל מעשה של האדם משפיע, הן לטוב והן למוטב, ועלינו לדעת שכל מעשה משפיע לא רק בעליונים, אלא גם על האדם בעודו בעולם הזה, ולכן צריך לשים לב לכל פרט ולכל דבר קטן בהלכה, ולדעת שאם אנחנו נוהגים בכל ענין כהלכה, כפי שמורה לנו השולחן ערוך, בודאי שנזכה מהקב"ה לסיעתא דשמיא ורוב טובה, אמן ואמן. (הרב אברהם עטיה, גיליון פניני בית לוי).

**** ****

ומספר הסיפור, הרה"ג רבי נפתלי זילברצווייג, מוסיף פרט מצמרר: "רבותיי, לאחר שנה נולד לה בן. ואם תרצו לדעת – אני הוא אותו בן!

סיפור ב': היה זה בתקופה שאחר מלחמת העולם השניה בצרפת. היהודים ששרדו את השואה האיומה היו מוכים וחבולים בגוף ובנפש מסיוטים והתעללויות קשות ואיומות שלא יעזבו אותם עד סוף חייהם. באחד מימי שישי, ערב שבת, אירעה טרגדיה קשה ונוראה. בביתם של זוג יהודים, הכינה בעלת הבית את בישולי השבת וסידרה את הבית. היה זה זוג שעבר עינויים קשים ומרים בשואה, עד כדי כך שמרוב הסבל הפיזי שעברו, על פי הטבע לא יכלו לזכות בילדים. בני הזוג השלימו עם העובדה שלא יזכו בילדים עד סוף חייהם, והמשיכו לחיות באמונה ובשמחה.

והנה, באמצע שהניחה האשה את הסירים על הפתיליה, יצאה לכמה דקות לקנות מוצר מסוים במכולת השכונתית, אלא שאז אירע הנורא מכל. האש הגלויה אחזה באחד מחפצי הבית והחלה להתלקח בכל אזור המטבח והסלון. תוך דקות בודדות החל עשן סמיך ושחור להתפשט החוצה, אשר החל לכלות את כל אשר עומד בדרכו.

השכנים המבוהלים שהבחינו בלהבות הזמינו את לוחמי האש, כשתוך כדי הם רצים אל עבר מעונו של הגאון רבי מרדכי פורגמנסקי זצ"ל, על מנת לשאול אותו מה ניתן לעשות במצב שכזה.

רבי מרדכי אשר שמע את הדברים אמר בזה הלשון: "כשהגברת תגיע לבניין תאמרו לה בשמי שלא תוציא מפיה מילה אחת של צער וטרוניה ושלא תיקח ללב, כי זה כפרה, ובעזרת השם בזכות זה היא תזכה השנה לילד."!

והנה, כשהגיעה האשה לבניין וראתה שריפה והמולה רבה סביב ביתה, הבינה כי ביתה – רכושה היחיד שנשאר לה אחרי השואה – היה למאכולת אש, שעות ספורות קודם השבת הקדושה. האשה נשברה לחלוטין לאור המראה הקשה, אך אז רצו אליה השכנים ובישרו לה את דברי הרב פורגמנסקי: "הרב אמר כי אם תצליחי לקבל זאת באמונה ככפרה ולא תוציאי מפיך שום מילת צער או טרוניה, תזכי בשנה הבאה בילד ב"ה.

היה זה ניסיון נורא ואיום. אשה גלמודה שעברה את כל סבל השואה האיומה, וכעת גם ביתה הולך כליל. היא עמדה עם דמעות בעיניים, אך לא הוציאה מילה אחת לרעה. היא התחזקה באמונה כי אכן זוהי כפרה מיוחדת במינה על מנת לטהר את נשמתה.

מספר הסיפור, הרה"ג רבי נפתלי זילברצווייג שליט"א, מוסיף פרט מצמרר: "רבותיי, לאחר שנה נולד לה בן... ואם תרצו לדעת –אני הוא בנה.

ויש לי עוד אחות, שנולדנו אחרי אותה כפרה, למרות שעל פי הטבע לא יכלו הוריי לזכות בילדים אחר השואה, אך בזכות שאמי קיבלה זאת באהבה, היא זכתה לכפרה ונושעה בילדים". (גיליגון 'טוב לחסות בה' ויצא תש"פ).

**** ****

לכל תפילה יש התחלה ויש סוף

סיפור ג': הסיפור שלפנינו סופר מפי אחד מגדולי פוסקי דורנו, הגאון הגדול רבי משה שאול קליין שליט"א, והוא טומן בחובו מסר נוקב וחשוב, אשר בבחינת 'והחי יתן אל לבו', יש בו כדי לחזק כל יהודי באשר הוא באחד משלשת העמודים שעליהם העולם עומד, הלא הוא עמוד התפילה.

הידיעה על פטירתו של ר' צבי הירש הכתה בתדהמה את כל בני משפחתו ואוהביו. למרות גילו המבוגר, ר' צבי הירש היה יהודי פעיל ושופע חיים אשר רבים נהנו ממנו עצה ותושייה, ודבר פטירתו הפתאומית היכה כרעם ביום בהיר.

רבים היו הצועדים אחר מיטתו, ולא בכדי, שכן כולם הכירוהו ואהבוהו. ר' צבי הירש היה הרוח החיה בכל ענין שבקדושה. תדיר היו מחשבותיו נתונות לחיזוק והאדרת ענינים רוחניים שהשעה נצרכת להם. מוחו היה הוגה ללא הרף רעיונות חדשים, כאלו שיש בהם כדי לעורר את הציבור ולהוסיף ולהרבות חיילים לתורה ולירא.

דמותו הנלבבת היתה אהובה על כל רואיו. אישיותו הנדירה שילבה נחישות והשקפה בהירה, לצד נעימות ודרכי נועם, ומתוך כך פעילותו הנמרצת, אף שלעיתים נגעה בנושאים כואבים, היתה מתקבלת מבלי לעורר התנגדות טבעית. ר' צבי הירש ניחן בלשון לימודים ובשפה עשירה: בשיחותיו עם צעירים ידע לברר היטב את מילותיו ולהשתמש במילים המתאימות ביותר, כאלו שתמשוכנה את הלבבות לכיוון החיובי. לעומת זאת, בשיחותיו עם מבוגרים היה משתמש באימרות חז"ל ובדברי רבותינו שהיו שגורים על לשונו, באמצעותם היה מעורר רגשות כבויים ורדומים למען הנושא שביקש לחזק. הנושא שהיה חביב במיוחד על ר' צבי הירש היה נושא התפילה. בכל מעמד שנקלע בדרכו הוא השתדל לעורר על חובת קיום מצוות התפילה כדבעי, ופעילותו נשאה פירות לתפארת.

עם פטירתו שחו הכל על אודות צוואתו המיוחדת. לא, לא אותה צוואה מרטיטה שחלק ממנה הוקרא במעמד הלוויה, כי אם דוקא זו שלא הוקראה. שמועה מבוססת טענה כי ר' צבי הירש כתב צוואה נוספת, אותה הטמין במקום סתר שהיה ידוע רק לאיש אחד, אדם שהיה נאמן עליו ביותר, והוא הורה בתוקף שלא לפתחה אלא לאחר עבור שנה מפטירתו.

ילדיו, שהיו מסוקרנים מאוד לדעת מהו המסר שהותיר להם אביהם, נאלצו להמתין בסבלנות עד לעבור שנה ממועד הפטירה, או אז עתידים היו לקבל מאת אותו נאמן את הגישה לצוואה המסקרנת, וכך סוף סוף יוסר הלוט מעל התעלומה שהטרידה את מנוחתם במשך שנה שלמה.

בין לבין 'רצו' לא מעט השערות בנוגע למהותה של הצוואה. השמועות נעו בין סיפור על נכס עלום ומניב רווחים להפיק ליורשים רווח משמעותי, לבין ידיעה מרעישה הקשורה לתולדות המשפחה.

היו שטענו בתוקף כי מסתבר שהאב מבקש לעורר את ילדיו לחיזוק כלשהו באחד מהנושאים שהיו קרובים לליבו ואותם עמל לחזק במשך כל ימי חייו בקרב משפחתו ומכיריו. יהיה איך שיהיה הכל נאלצו להמתין בסבלנות עד שיגיע הרגע והצוואה תיפתח, או אז תבוא התעלומה לידי פתרון.

שנה חלפה מפטירת האב, במהלכה קיימו ילדיו את כל מנהגי האבלות ופעלו ככל יכולתם לטובת נשמת אביהם, הן בגישתם לעלות כשלוחי ציבור בכל שלוש התפילות, כשלשם כך הם מרגילים את עצמם לבוא לתפילה מוקדם כדי שיוכלו לגשת בזמן לעמוד, והן בלימוד משניות שבועי במשך כל שנת האבל שבמהלכו סיימו האחים יחדיו ללמוד ש"ס משניות שלם לעילוי נשמת אביהם הדגול.

בסיום השנה, לאחר שבני המשפחה עלו לקבר האב כנהוג, נערך סיום משניות רבתי בהשתתפות כל צאצאיו וקרוביו של ר' צבי הירש. ההתרגשות היתה בשיאה, הן מחמת עצם המעמד שבו העלה זכרו הבלתי נשכח של האב הדגול, הן בשל סיום הש"ס שנערך במהלכו, והן מפאת הידיעה על התעלומה שעומדת סוף סוף להיפתר.

בשעה היעודה נאספו ובאו כל קרוביו של ר' צבי הירש לסעודת המצוה שנערכה באולם מכובד. בשיאו של האירוע נקרא לבמה שרכש האב אי שם לפני כמה עשורים ואוטוטו מגיע מועד מימושו שעשוי בשעה היעודה נאספו ובאו כל קרוביו של ר' צבי הירש לסעודת המצוה שנערכה באולם מכובד. בשיאו של האירוע נקרא לבמה אותו יהודי נאמן שבמשך כל השנה שמר בקפדנות על הפיקדון שהופקד בידו מאת רבי צבי הירש המנוח. האיש אחז בידו מעטפה קטנה, דבר שרק העצים את התעלומה, כך שהעיניים כולן היו נשואות אליו, והאוזניים היו כרויות לשמוע את דבריו.

בחרדת קודש פתח האיש את מעטפת התעלומה, ולהפתעת כולם נשר מתוכה פתק 'ממו' קטן וצבעוני. כולם היו מסוקרנים לשמוע מה כתוב בו: מתברר שהצוואה המסקרנת הכילה בתוכה שני משפטים בלבד, והנאמן החל להקריאם:

"בניי היקרים, לאחר שנה שבה התפללתם לפני העמוד, זכיתם לחוות את התחושה המיוחדת של תפילה הנאמרת בשלמות, מ'מה טובו' ועד אחרי 'עלינו', ללא הפסקה. מבקש אני מכם, אנא, המשיכו בכך גם לאחר תום השנה, ועד לסוף חייכם הקפידו לבוא לתפילה בזמן ולשהות בבית הכנסת עד סיומה".

הנאמן סיים להקריא את הצוואה ושתיקה כבדה השתררה באולם. כן, התברר שהאב הנערץ אכן ביקש בחכמתו לנצל את הרגעים המכוננים הללו כדי לעוררם ולחזקם בדברים העומדים ברומו של עולם, ולבקשם להמשיך בחיזוק המתבקש גם לאחר תום התקופה שבה היו מחויבים בכך מתוקף שנת האבל.

האירוע הסתיים, אך רשמו נחקק בלבבות המשתתפים בו לנצח. המסר שביקש הנפטר הדגול להנחיל לא יישכח מקרב המשתתפים עד סוף ימיהם, וכפי שהיטיב להגדירו אחד מבניו של הנפטר:

"לתפילה יש התחלה ויש סוף. תפילה שמגיעים אליה באיחור או יוצאים ממנה לפני סיומה, היא תפילה חסרה. פשוטו כמשמעו". (גיליון 'וכל מאמינים', ע"פ 'לרומם').

**** ****

<u>האהבה שמקלקלת את השורה, ומקבלת לישיבה.</u>

<u>סיפור ד':</u> 'לארץ ישראל'? התפלאו החברים בכיתה.

'לעזוב ארץ מולדת, בית ומשפחה, סביבה וחברים, וללכת אל הכלום והבלתי נודע שבארץ הקטנה והנידחת הזו? האם השתבשה עליך דעתך??' לא היססו חלק מהם לברר בדאגה כנה...

מייק היה אז נער צעיר שעמד לסיים את חוק לימודיו בתיכון היהודי המקומי שבגולדס-גרין, אנגליה. כל חבריו לכיתה ולשכבה המשיכו את לימודיהם במוסדות שבהם הקודש והחול היו מעורבים, ואילו הוא - חשקה נפשו בתורה, ובתורת ארץ ישראל דווקא...

גם ההורים ניסו לעצור אותו מחלומותיו המוזרים, תיארו בצבעים עזים את הקשיים שבהם הוא עלול להיתקל. דיברו על השנים החשובות שבהן הוא צריך לרכוש מקצוע, להתכונן לחיים, ולא לבזבז את זמנו אי שם בארץ לא זרועה... אבל גם הם הבינו בסופו של דבר שאי אפשר לעצור אותו. ראו את הלהט שבער בליבו, חשו את התשוקה העזה שפיעמה בו לזכות ללמוד בישיבה קדושה של ממש, ולא סתם אלא בישיבה שנמצאת באווירה המחכים של ארץ הקודש, ונתנו את הסכמתם לרעיון הבלתי שגרתי.

מזוודה גדולה. בגדים ארוזים ונפנוף אחרון של פרידה. מייק עלה לאונייה והפליג ארצה, מאושר עד גדות מול התגשמות חלום חייו. בכיסו מידע על כמה וכמה קרובי משפחה שיוכלו לארח אותו ולסייע לו בשלבי ההתאקלמות הראשונים בארץ, ובליבו תקווה ענקית

- - - ולא העלה בדעתו שהוא נמצא רק בתחילתו של מלול מלא מהמורות וקשיים...

****

'דחו אותך שלוש פעמים, ארבע, חמש... תקלוט שאין לך סיכוי'...

'חבל על המאמצים ועל הניסיונות שלך, מייק. תחזור לאנגליה, תיכנס לאוניברסיטה. אתה לא מתאים לישיבה, לא תצליח להתקבל כאן לשום מקום'.

אלו היו התגובות שהוא שמע סביבו. בחור שבקושי מבין את השפה, שלא יודע מאיזה צד להסתכל בדף הגמרא, ובתמימותו מנסה להתדפק על דלתותיהם של ראשי ישיבות ומבקש שיקבלו אותו...

והלב שלו, הלב שהיה מלא בכל כך הרבה תקוות, נשבר והתנפץ בכל פעם מחדש.

ובכל זאת, הוא לא אמר נואש. לא היה מסוגל לחשוב על הרעיון של חזרה לאנגליה בידיים ריקות'.

לפני שאתה מרים ידיים, שווה לך לנסות את מזלך אצל רבי אליהו לופיאן, המשגיח של ישיבת כפר חסידים', לחש אחד הידידים באוזניו, 'הוא יבין לנפשך, ואולי יסכים לקבל אותך לישיבה שלו'...

מייק שמע וקיבל, אבל לא מיהר לארוז תרמיל ולצאת לדרך. 'שב תלמד כמה דפים של גמרא, תעשה לפחות איזושהי היכרות עם הסוגיות. אתה צריך להגיע מוכן אל המשגיח. להראות לו שיש לך ידיעות', יעצו לו.

והוא מלמד, חזר ושינן את הדפים הראשונים של מסכת ביצה, וזה לא היה קל בכלל. וכעבור מספר ימים עמד בלב פועם מאחורי דלת ביתו של הרב לופיאן.

****

מול דמותו ההדורה ומבטו הנעים של המשגיח נמס ליבו של מייק. סיפר קצת על עצמו ועל התיכון היהודי שבו למד עד כה, תיאר איך חשקה נפשו ללמוד תורה ואיך עזב ארץ ומולדת, והעז להביע את משאלתו לזכות ולהתקבל לישיבת כפר חסידים.

המשגיח הגיב במאור פנים, וכצפוי, הציע למייק לומר חידוש כלשהו מהמסכת שבה הוא עוסק' .לא זכיתי ללמוד עד היום גמרא בדרך שבה לומדים בישיבות, התנצל מייק במבוכה, 'ובכל זאת, את חמשת הדפים הראשונים של מסכת ביצה אני יודע.'

'נו, חמישה דפי גמרא זה דבר גדול', עודד המשגיח את רוחו, והחל לשאול אותו שאלות פשוטות מתוך הסוגיות הראשונות שבמסכת ביצה.

אבל מייק - - -

לשונו דבקה לחיכו מרוב התרגשות, ומוחו הפך להיות ריק וחלול לגמרי. כל מה שלמד וחזר ושינן לקראת המפגש עם המשגיח - נעלם ונשכח ממנו לגמרי מרוב החיל והרעדה שאחזו בו.

והמשגיח ממשיך לנסות במילים רכות, מלטף את כתפו בחיבה, משתדל לנסוך בו עוז ותעצומות.

לבסוף אמר לו הרב לופיאן: 'הבה ואשאלך, בני היקר, שאלה פשוטה מתוך דברים מפורשים שנאמרו במשנה הראשונה של המסכת. מה עושים בביצה שנולדה ביום טוב'?

אבל לרוב התבהלה שאחזה בו, לא הצליח מייק להיזכר אפילו במידע הפשוט הזה. מה, מה באמת עושים בביצה שנולדה ביום טוב??

ורבי אליהו שוב שואל, מבטו רך ומתחשב: 'אמור נא לי, יקירי. מה עושים בביצה שנולדה ביום טוב'?

מייק, מייק הנבוך והמבולבל שלא זכר מילה וחצי מילה מכל מה ששינן בימים האחרונים, נענה והשיב בפשטות: 'עושים ממנה חביתה...'

רגע של הלם.

המשגיח רבי אליהו לא קיבל מעולם תשובה מהסוג הזה. גם הבחורים החלשים ביותר מתוך אלו שהגיעו אליו למבחן, לא הפגינו בורות מדהימה כל כך.

ובכל זאת ' - - --

אני מקבל אותך לישיבה, מייק. מקבל אותך בזכות אהבת התורה העצומה שיש בליבך'. אמר לו המשגיח ולחץ את ידו. 'אומנם התשובה שלך לא הייתה נכונה כלל', הוא הוסיף, 'אבל אתה נראה לי בחור בעל שכל ישר, וכשתהפוך בעזרת ה' לתלמיד מן המניין בישיבה שלנו, תדע לענות לא רק על השאלה הזו אלא על עוד רבות אחרות...'

לא רק בשורה טובה, גם מחמאה זכה מייק לקבל באותו ערב. מילים טובות שליטפו את נפשו ורוממו אותה.

הוא מסוגל. אפילו המשגיח מרגיש וחושב כך. הוא אומנם מגיע מרקע שונה כל כך, עומד בקו ההתחלה וכולו תוהה ומבולבל, אבל המשגיח אומר שיש לו אהבת תורה ושכל ישר - - --

והוא באמת היה מסוגל. והשקיע את כל כוחו ואונו בלימוד התורה הקדושה. והתקדם בצעדי ענק והפך להיות תלמיד חכם ממש. וידע לענות לא רק על שאלתו הראשונה של רבי אליהו, מה עושים בביצה שנולדה ביום טוב, אלא ידע את כל סדרי נשים ונזיקין, בעל פה, עם רש"י ותוספות.

****

בית כנסת באחת משכונותיה של תל אביב. מנין יהודים שהתאסף לתפילת מנחה.

דפיקה קלה על הבימה, הגבאי המסור, ר' מנשה, מבקש להודיע כי מכיוון שמגיד השיעור הודיע שאינו יכול להגיע, לא יתקיים היום שיעור המשניות הקבוע שבין מנחה למעריב.

בין המתאספים לתפילה היה גם אברך בני ברקי, הרב א' יוטקובסקי שנקלע במקרה אל בית הכנסת הזה. כשהוא שמע את ההכרזה על ביטולו של השיעור, ניגש אל ר' מנשה הגבאי והציע את עצמו כממלא מקום. חבל שיהודים טובים יבטלו את הקביעות שלהם ללימוד תורה.

התפילה הסתיימה, השיעור החל, אך מהר מאוד הבחין הרב יוטקובסקי כי מרבית היושבים מולו אינם מצליחים לרדת לעומקם של דברים. המשניות שבהן הם אחזו באותו זמן היו באחד הפרקים הקשים ביותר בסדר 'טהרות', ורק אחד מבין המשתתפים, יהודי מבוגר ונשוא פנים, גילה הבנה והתעניינות רבה, הקשה ושאל, ביקש להבין וללבן כל פרט.

ובתום השיעור, כשלחץ הרב יוטקובסקי את ידיו של אותו תלמיד חכם בלתי מוכר שהתברר כי שמו מיכאל, הוא זכה לשמוע את סיפורו של מייק - - - מייק שלפני שנות דור היה מלא באהבת התורה אבל ריק מידיעתה. מייק שהפך לרבי מיכאל וזכה להקים משפחה לתפארת ולהעמיד שלושה עשר ארזים בכרם בית ה'. (מתוך 'משמרת השלום', מעובד ע"פ הספר 'לחנך בשמחה' של הרב זילברשטיין).

**** ****

נאר אמונה, נאר אמונה.. עובדות נפלאות מהרה"צ

רבי אלימלך בידרמן שליט"א

סיפור ה': מעשה היה אצל הגה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל שהזמין כמויות אדירות של עופות בכדי לחלקם לעניים (וכידוע כמה גדולים מעשיו בגמילות חסדים, ומ'אשר' שמנה לחמם של דלים ואביונים), ובאותו הזמן לא היו לו מעות לשלם, על כן לווה ממון ודמים בכדי לשלם על העופות.

בעזהשי"ת הגיע ה'משלוח' ואברכים חשובים העמיסו את העופות בתוך מכולה המשמשת כ'מקרר', אך היה שם אחד אשר מסיבות שונות שאין כאן המקום לפרטם חרה אפו והלך וניתק את זרם החשמל, והימים ימי קיץ לוהטים, תוך כמה שעות נדף ריח נורא בכל המקום, ונגלה השבר הגדול, כי כל הכמות הגדולה של העופות הבאישה והוכרחו להשליך את הכל לאשפה... וגם כל הכסף הלך לטמיון...

שמע רבי אשר על אשר אירע, ומיד ביקש מהנהג שיוליכו ברכבו עד היער, שם ציווה על הנהג להמתין לו, והוא העמיק בגפו למעמקי היער, סקרנותו של הנהג גברה עד מאד מה מצא לו רבו לעשות שם, ודווקא עתה, על כן התקרב אל מקום עמדו, הסתתר ושמע את כל 'שיחתו' לפני ה', ושמע איך שר' אשר שופך נפשו בקולי קולות, וחוזר על דבריו פעמים רבות עד אין מספר, 'ריבונו של עולם, ס'איז נישט ער, ס'איז דו, ס'איז נישט ער, ס'איז דו. (ריבונו של עולם, זה לא הוא, זה אתה.. זה לא הוא, זה אתה..) כאומר, לא מי שניתק את הזרם במו ידיו הוא שקלקל את העופות, והוליך לטמיון השקעות של רבבות ואלפים, אלא אתה אבי שבשמים עשית זאת לטובה וברכה.

****

בערוב ימיו של הגה"ח רבי זלמן בריזל זצ"ל ביקר בבית אחד מחתניו, בצאתו משם הזמינו מונית שייקחהו לביתו – באותם הימים כבר הייתה ההליכה וכל תנועותיו קשים וכבדים עליו והוכרח לסיוע ועזר על כל צעד ושעל...

והנה לאותו בנין בו שהה ר' זלמן היו שני שערים משני צידי הרחוב, וכבר התקרב בקושי רב ומאמץ גדול לאחד השערים בלווית נכדו, והנה הם שומעים כי המונית ממתינה להם בשער השני, החל ר' זלמן מדדה עם נכדו לכיוון השער השני, אך בינתיים פנה הנהג לשער הראשון, ושוב דידו השניים אל השער הראשון... תוך כדי ההקפות הנה והנה פנה ר' זלמן לנכדו – בל נהיה אפיקורסים ח"ו, וכי הנהג הוא המדדה הנה והנה – הרי הוא שליח שלוח מאת הבורא, ונמצא כן הוא רצון הבורא, והרי את רצון ה' יש לקיים מתוך שמחה, ותוך כדי ההליכה הקשה הנה והנה פצח בריקוד ומחול למען כבוד שמו יתברך שמו.

****

מסופר על רבי מאיר לאמשינוב מ'בית וגן' בירושלים, שסיפר לתלמידיו כי אצלם ישנו מנהג במשפחה, והוא כי אחרי שהם קמים משבעה על אדם שנפטר ל"ע, הם מוזגים לכולם כוס 'קוניאק' ומברכים עליו. ומדוע? מפני שכל זמן 'השבעה' יושבים האבלים והמנחמים שבעה ימים על הריצפה ודנים בצער: "אם הרופאים היו נותנים לו תרופה אחרת, זה לא היה קורה... אם הוא היה שומר על עצמו בגיל צעיר - הוא היה איתנו עכשיו... אם הוא לא היה עולה לרכב בשעה כזו, הוא לא היה נפטר בתאונה..."

כך שבעה ימים ממלאים את הראש בדברי כפירה, נגד האמונה בבורא עולם שכך גזרה חכמתו יתברך על אותו אדם ע"פ שורש נשמתו, וכל הדברים שהביאו לצערו ופטירתו היו רק שליחים להוציא לפועל את הגזירה. על כן, לוקחים כוס 'קוניאק' בשביל לנקות ולשטוף את הראש ממחשבות הכפירה ומברכים בקול: "שהכל נהיה בדברו", שכך היה חייב להיות, והכל נעשה בדיבורו ורצונו של בורא העולם. (מקורות: 'באר הפרשה', 'טוב לחסות בה').

**** ****

הרב ישראל היימן עם נקודה מפרשת השבוע — והפעם: אתה צודק במאה אחוז, אבל בכל זאת...

סיפור ו': החום הבני ברקי של שלהי דקייטא לא הרתיע אותו, יהודי חשוב מתושביה של בני ברק. הוא הסתובב מהכא להתם סורק דוכן אחרי דוכן בשווקי ארבעת המינים הפזורים בעיר במטרה למצוא לולב מהודר ומיוחד שיענה על דרישותיו הגבוהות.

ליד אחד הדוכנים הוא התעכב שעה ארוכה וברר לולב אחר לולב במתינות. עיניו כבר כהו מהשעות הארוכות של המבטים המרוכזים אבל הוא לא אמר נואש, ועל אף שהוא לא מצא את מבוקשו גם בדוכן הזה הוא החליט להמשיך הלאה ולא להתייאש.

רגע אחרי שהוא פנה להמשיך הלאה צדה עינו את דמותו ההדורה של בעל הקהילות יעקב – 'הסטייפלער' זצוק"ל כשהוא ניגש לדוכן גם הוא בנסיון למצוא לולב כלבבו. הוא עמד שם מספר רגעים והביט במחזה בעניין. לתדהמתו הוא רואה את הסטייפלער בוחן מספר לולבים בודדים מתוך הערימה ולאחר דקותיים מרים לולב כלשהו משלם וחוזר לכיוון ביתו.

מיודענו האברך נרעש מה'מופת' שנגלה לעיניו בלי להתאמץ... הוא עומד שעה ארוכה ובודק לבלי תועלת, והסטייפלער שכנראה משמיים חסים על זמנו היקר מוצא לולב תוך דקות בודדות מאותו דוכן גופא... בדרכו הלאה פגש האברך את אחד מנכדיו של גדול הדור. הוא נרעש לעומתו ואמר לו: בוא אני אספר לך מופת טרי טרי... ממש עכשיו לנגד עיני קרה המעשה. הוא סיפר לו את אשר ראו עיניו ולא זר.

הנכד הנהן בראשו וענה לו, אמת נכון הדבר, אבל המופת הוא לא מה שראית אלא משהו אחר. בוא ואסבר את אוזניך בעיקרם של דברים. זקני הקדוש מדקדק עד לאחת בכל מצווה כמובן, בפרט במצוות ארבעת המינים שחביבה עליו עד מאד. הוא טורח שעות וימים ארוכים למצוא את ארבעת המינים המהודרים ביותר שהוא יכול.

למעשה בביתו מונחים כל שנה מספר סטים מיותרים שנמצאים שם ללא שום שימוש. כאשר ניגש סבא לדוכן ומיד הוא רואה שאין מה לחפש שם, דרכו בקודש היא לקנות לולב אחד או אתרוג אחד מאותו דוכן. הוא חושש שמישהו יראה את המחזה שהוא עומד ליד הדוכן ומפשפש קמעה וממשיך הלאה ויסיק מזה שכאן אין מה לחפש, הלא גם הסטייפלער כבר היה כאן ולא מצא כלום... ובעל הדוכן יינזק.

בביתו מצטברים כל שנה מספר לולבים ואתרוגים שהוא בחר בהיסח הדעת בלי שום בדיקה, תוצאה של שיטוטיו הרבים למציאת ארבעת המינים.

אם תמצי לומר, זהו המופת האמיתי!!

**** ****

מסלול **VIP** ללומדי התורה

<u>סיפור ז':</u> חדרו של ה'חזון איש' זצ"ל היה תל תלפיות שרבים באו בשעריו. אלה מבקשים עצה, אחרים מבקשים ברכה, לצד צורבים שביקשו להתפלפל בלימוד עם גדול הדור. ביום מן הימים נכנס בחור בשערי ביתו של ה'חזון איש', ונראה שביקש ליהנות מכל העולמות...

הוא פתח וסיפר, כי הוא מתמודד עם מחלה משונה, והוא אינו יודע מה לעשות. רופא אחד מציע דרך טיפול אחת, רופא אחר מציע דרך טיפול אחרת, והוא מבקש עצה כיצד לפעול. ה'חזון איש' האזין לו בקשב, דן בפרטי תוכניות הטיפול המוצעות לבחור, ולבסוף הכריע בעד ניתוח, שיש בו סיכונים לצד סיכויים...

עתה, ביקש הבחור ברכה להצלחת הטיפול, וגם לכך נענה לו ה'חזון איש' ובירכו בחום רב. ועדיין לא נחה דעתו של הבחור, והוא ביקש לדון עם ה'חזון איש' בכמה סוגיות תורניות בהן הוא עוסק עתה, כשהוא מתחיל לדון עם ה'חזון איש' בכמה סברות ויסודות בסוגיות הנלמדות...

לא היה ל'חזון איש' תענוג גדול יותר מלעסוק בדברי תורה. הוא דן בנושאים שהעלה הבחור, יישב את קושיותיו והעלה שאלות חדשות. מפה ומשם הביא ה'חזון איש' ראיות גאוניות, ואף הבחור דן בהן כתלמיד לפני רבו, והעלה סברות שונות לדחות את חלקן...

שעה ארוכה של קורת רוח עברה על ה'חזון איש' והבחור, שעה של התבוננות בעיון בנבכי סוגיות התורה. כשקם הבחור שעה של התבוננות בעיון בנבכי סוגיות התורה. כשקם הבחור לצאת ונפרד מה'חזון איש' לשלום, עצר אותו ה'חזון איש' ואמר לו לפתע: 'אבל בקשר למה שדיברנו בתחילה, והוריתי לך לעשות ניתוח, חוזרני בי. אין צורך בו, בעזרת השם תבריא גם בלעדיו!

'מה?!' - נחרד הבחור, 'מה השתנה? הלא מקודם הרב היה סבור קודם שיש צורך בניתוח. וכי עתה הנתונים השתנו? הן לא הבאתי כל מידע חדש, הנושא הרפואי כבר הוסר מעל השולחן לפני זמן רב. אם מלכתחילה היה צורך בניתוח - צורך זה כיצד פקע?!' - שאל הבחור בהשתוממות...

השיב לו ה'חזון איש' תשובה מנומקת ומפתיעה, החושפת בפנינו טפח מהנעשה בעולמות העליונים: 'לפני שדיברנו בלימוד, השבתי לך כפי שהייתי משיב לכל אדם. עתה, לאחר שדנתי עימך בלימוד והתפעלתי מעמלך בתורה, לאחר שראיתי והבחנתי שאתה בחור שמתייגע בתורה ומתאמץ להבינה - אין כל ספק כי יש עבורך בשמים מסלולים אחרים, על טבעיים, ובעזרת השם תתרפא גם ללא הניתוח'!

גילוי זה, המצוטט מפי ה'חזון איש' בספר 'מעשה איש', מגלה רובד חדש שלא הכרנו על עמל התורה. לא זו בלבד שהתורה מתקיימת בעמלי התורה, לא רק שעמל התורה הוא הפותח את שערי החכמה ומקנה יכולת הבנה בתורה, אלא שעמל התורה פותח כל שערי שמים, ומשפיע דרך התנהלות של למעלה מדרך הטבע לעמלי התורה!

למעשה, אלו הם דברי חז"ל: 'כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ'. כלומר - האדם הרגיל יש לו מסלול רגיל, הכולל עול מלכות שמים, עול דרך ארץ, הנהגה טבעית מצויה. לא כן המקבל על עצמו עול תורה, מי שמתמסר למען התורה ומתייגע בה - הוא משתחרר מכל עול אחר, זוכה במסלול 'אח"מים' מיוחד בשמים, זוכה להשפעה של רחמים מעל לדרך הטבע. כולנו יכולים להיות כאלה, לזכות במעלת עמלי התורה.

כל הנדרש מאיתנו הוא להתייגע בתורה, לעמול על הבנתה, להתמיד בתורה גם כשאין לנו חשק, להיות מוכנים להדיר שינה מעינינו ולוותר על חלקים מתענוגות העולם הזה למען המטרה הנשגבה. כך נזכה לעלות ולצמוח בתורה לתפארה, וגם נפתח לנו שערי רחמים ורצון שמימיים, להשפיע לנו ולמשפחתנו חיי אושר ושמחה! (פניני פרשת השבוע).

סיכום: אנחנו כולנו שייכים לבורא העולם, ואנחנו כן מאמינים בו ועובדים אותו בכל לבבנו, ואפילו שיש זמנים שאנחנו לא מרגישים את העבודת ה' בכל חוזקה, גם אז אנחנו קשורים לבורא העולם בקשר בל ינותק, ולכן כולנו כן נקראים 'עובדי ה' – עבדי ה' באמת'.
לכן בס"ד אנחנו קוראים לדפים הללו בשם "כלנו יודעי שמך", כדי להודיע לכל באי עולם, על הטעות והשקר הגורא שהיצר מנסה לפתותינו שנחשוב שאנחנו לא "יודעי שמך", ואילו אנחנו נצעק ונאמר לעצמינו ולסביבותינו שאנחנו שייכים לקבוצת "כלנו כן יודעי שמך", אנחנו כלנו עבדי ה', כל אחד בדרגא וברמה שלו, אבל המכנה המשותף לכלנו הוא, ש"כלנו יודעי שמך".
והיינו צריכים לכתוב את שם החוברת ככה: "**כלנו יודעי שמך!!!**" עם סימני קריאה מרובים, כדי להדגיש את הוודאות והבהירות אשר השם הזה מסמל עבורנו, ושאין פה שום ספקות או אי וודאות ויאושים, ורק מפני שבכותרות ושמות של ספרים לא כותבים סימני קריאה, לכן לא נכתוב את זה, אבל לעצמנו אנו נשנן ונחזור ונשנן את האמת היחידה והבלעדית, בעוז בשמחה ובגאווה דקדושה, שאנו כמובן שייכים לקבוצה הנבחרת של בורא העולם הנקראת "**אנחנו - כלנו יודעי שמך!!!**"

בס"ד

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר
ושרה בת פְּכַב ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

יו"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל
ואסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י–ם לפרטים ותרומות:050–4120812

835

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס:
כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש
לע"נ יעקב בן מיכל

מעשה חסד

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך העלון השגחה פרטית. יש בו כדי ללמדנו עד כמה גדול מעשה החסד עם הזולת. לא לחינם אמרו רבותינו שאם אדם עושה חסד עם הזולת - בורא עולם עושה חסד עימו. האדמו"ר הרב שלמה גולדמן מזוועיהל הוסיף ואמר, שכל פסיעה ופסיעה שאדם עושה למען הזולת, הוא חוסך בכך אלף פסיעות עבור עצמו.

כל מי שהיה נכנס לחנות של הרה"ח ר' משה שטרן זצ"ל, היה מוצא אותו חבוש בירמולקה הלבנה, עטוף במלבוש העליון המפוספס של חסידי תולדות אהרון וספר בידו.

כשקונה היה נכנס, ר' משה היה מרים את עיניו מהספר והיה עוזר לו. הוא הבין בסוגים של מקררים ותנורים ובכל מה שקשור למוצרי חשמל בסיסים שבכל בית. הוא גם ידע לתקן אותם ובכך סייע רבות לתושבי הסביבה.

לחנותו נכנסו גם אנשים שחשבו, שלא די בכך שתושבי הסביבה הקרובה יודעים על החנות, לדעתם כדאי שגם תושבי הסביבה הרחוקה ישמעו עליה ויבואו לקנות בה.

נציגים מחברות פרסום ביקרו אצל ר' משה. הם הסבירו לו כמה טוב יהיה כשלא יהיה לו זמן להסתכל בספרים שלו מרוב קונים. כמה חשוב לפרסם את החנות בפרסומונים המקומיים וכמה זה משתלם להשקיע במודעה טובה שתביא בעקבותיה הרבה קונים.

ר' משה לא התייחס לכל העצות. "פרנסה מן השמים", היה אומר בקול בטוח ויציב, "אני משתדל מספיק וסומך על הקב"ה שיפרנס אותי". הוא שלח את הפרסומאים למיניהם מעליו, שימצאו את פרנסתם אצל בעלי עסקים אחרים והמשיך בדרכו הפשוטה והשקטה.

יום שישי אחד, יהודי משכונה מרוחקת התקשר אליו ובקשה נואשת בפיו:

"אתה יכול לבוא לתקן לי את המקרר?"

"ביום שישי אחר הצהריים? שאל ר' משה בתמיהה, "אני לא עובד בזמן הזה, עלי להתכונן לשבת".

"אשלם לך כפול", האיש ניסה להציע.

"איפה אתה גר?"

"ברחביה".

"ברחביה אין טכנאים? אני לא עובד ביום שישי אחרי חצות, תנסה אצל מישהו אחר".

"אין לי מישהו אחר, ניסיתי את כולם", האיש ענה, "תבין, אין לי מקרר לשבת, איך אני אשמור על האוכל? מה אני יכול לעשות? מאכלי השבת יתקלקלו".

ר' משה לא עמד בתחנוניו של האיש. הוא בירר את הכתובת המדויקת, הזמין מונית ונסע לביתו של היהודי שהמקרר שלו התקלקל בדיוק בערב שבת. בעל הבית השתומם לראות את הטכנאי מגיע בכובע, ירמולקה ומעיל עליון מפוספס.

ר' משה השפיל את קומתו ארצה, נשכב על הרצפה עם כל ה'שמונה בגדים' עד שהגיע לקרביו של המקרר. הוא סובב מה שסובב, שחרר מה ששחרר, הטעין גז, פתח וסגר, ולבסוף התרומם מלוא קומתו והודיע שהמקרר מוכן ומזומן להמשיך במלאכתו כמימים ימימה.

"כל טוב, שיהיה לכם שבת שלום", ר' משה בירך מעומק הלב ופנה לצאת מהבית.

"רגע", בעל הבית עצר אותו, "אני רוצה לשלם, הבטחתי שאשלם כפול".

"אני לא עובד בערב שבת", ר' משה הבהיר, "לא באתי בשביל כסף. לפעמים אין ברירה, וכשצריך לעזור ליהודי עושים חסד. הבנתי שאין לך שום מוצא אחר ולכן באתי, זה הכל. שתהיה לך שבת שלום ושתשתמשו במקרר לבריאות".

סימני שאלה התעגלו על פניו של בעל המקרר ההמום.

בעל הבית חשב שהוא לא שומע טוב, וניסה להתווכח, אבל כבר לא היה לו עם מי לדבר. ר' משה רץ, נכנס אל המונית שהזמין על חשבונו ומיהר הביתה להתכונן לשבת קודש. הכסף היה ביד של בעל הבית, מה הוא עושה עם זה? ר' משה הרי לא מוכן לקחת את הכסף והוא חייב לו תשלום.

הוא כבר יכיר לו טובה. הוא יעשה משהו שיביא לאיש הטוב הזה הרבה כסף. מכיון שעבד בעיתון, הוא כתב על ר' משה כתבה שמשתרעת על שני עמודים.

בכתבה הוא תיאר איך יהודי אותנטי ממאה שערים הגיע אליו בשעת לחץ ביום שישי. הוא עבד כמו טכנאי מעולה ולא לקח פרוטה, כי הוא אמר שהוא לא עובד בערב שבת. עבודה - לא, חסד - כן.

הוא המשיך ותיאר, צילם את החנות והוסיף כיד ה' הטובה עליו עד שהוציא מתחת ידו כתבה מפוארת ומרתקת.

ר' משה המשיך לדבוק בדרכו באמונה תמימה, שלא להשקיע בפרסומות ושלא לעבוד ביום שישי אחר חצות היום.

ראו זה פלא, בבת אחת קונים חדשים התחילו להגיע ממקומות מרוחקים. אנשים שחיפשו מוכר ישר ואמין, מצאו בו את האדם המתאים.

כל הלקוחות החדשים הגיעו בזכות הכתבה של האיש שר' משה עשה איתו חסד ולא הסכים בשום אופן לקחת ממנו תשלום. ר' משה עמד בניסיון, הוא סמך על הקב"ה שייתן לו פרנסה והקב"ה השפיע עליו שפע רב בזכות מעשה החסד.

בהלה ב'בייסמינט'

הסיפור המופתי הבא הגיע בעדות אישית ממקור נאמן, מהרב נטע שלמה זילבר מניו יורק, אשר שלחו אל הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א. ומעשה שהיה כך היה:

בשכונת מגורים שקטה בפאתי מונסי שבניו יורק, התגורר ר' קלמן א. שנודע בקרב מכריו ורעיו כיהודי ירא שמים, המוצא את פרנסתו ביבוא סחורות מסין. מספר פעמים בשנה, נפרד ר' קלמן ממשפחתו וממכרו, ועולה על המטוס בואכה בייג'ין הרחוקה, שם הוא רוכש סחורה מגוונת במחירי מציאה, אותה הוא מוכר בארה"ב ברווח נאה, ומכאן פרנסתו.

במשך שנים התנהל מסחרו של ר' קלמן על מי מנוחות, עד להסתבכות אחת. היה זה באמצע החורף, כשר' קלמן הופתע לגלות כי הפעם חושיו המחודדים לא עמדו לו, והסחורה שייבא בראשית החורף היתה פחותת ערך ומעוטת איכות. הוא נאלץ להשיב את הכסף לרוכשים, ומצא עצמו - לראשונה בחייו - מתמודד עם חור ענק בתקציב.

בס"ד

המשך סיפור לשבת קודש

פרנסתו של ר' קלמן ניזוקה קשות, אך חששו העיקרי היה לקראת הנסיעה הבאה. הן כדי לנסוע לסין לייבא סחורה, הוא זקוק לסכום עתק, רבבות דולרים במזומן. בדרך כלל לא היתה לו כל בעיה בכך - כי סכום הכסף עמד הכן מהכנסות מסע הייבוא הקודם. אלא שהפעם - הכסף איננו, מה עושים? כיצד מתמודדים? מהיכן תתפרנס המשפחה עד לשיקום העסק מהנזקים הקשים?

שבועות מספר התהלך ר' קלמן, כשעננה מרחפת מעל ראשו, עד שחש שאין עוד ברירה. ביום רביעי אחד, החליט לקום ולעשות מעשה, על אף אי הנעימות הרבה שבדבר. בראש חפוי ועיניים מבוישות, ניגש בבית הכנסת לידידו ר' משה, וביקש לשוחח עמו על נושא חשוב.

"ר' משה", פתח ר' קלמן, "סליחה אם אני מטריח אותך, אך יש לי שאלה חשובה".

בדקות הקרובות פרש ר' קלמן את מצוקתו על העסק שנתקע, הנזקים הקשים, דאגת הפרנסה והמסע הבא שלא יכול לצאת לדרך בלי מזומנים ביד. לבסוף העז לשאול: "אולי יש לך להלוות לי כסף לזמן מה?"

ר' משה הופתע מהבקשה, הן ר' קלמן מוכר כסוחר מצליח ומרוויח, לא להאמין מה קרה לו. מחשבות שונות התרוצצו בראשו: על סכום העתק המבוקש, על יושרו הידוע של ר' קלמן, על נפילתו הקודמת, ועל סיכויי ההצלחה הנוכחיים. נכון, ר' קלמן נודע עד עתה כאדם ישר ומהימן, אך עדיין, להפקיד בידיו סכום כסף כה רב?

התמודדות קשה התחוללה באותם רגעים באותם רגעים בליבו של ר' משה. הוא יודע היטב כי ב'בייסמנט' - מרתף ביתו, נמצאת קופסת נעליים ישנה, אותה היסב זה לא מכבר לכספת מאולתרת, ובה הטמין קרוב למאה אלף דולרים שהוא שומר לנישואי ביתו. הסכום הזה יכול להציל את ר' קלמן עכשיו ולחזור זמן רב לפני שבתו תתארס, אך מנגד - יש גם את הסיכון שמי יודע מה יהיה בעסקים, ואולי ר' קלמן יפסיד שנית, ואולי ואולי ואולי...

רק לאחר דקות ארוכות של מחשבה התאזר ר' משה בגבורה:

"יש לי בבית", הנמיך את קולו, "סכום עתק, קרוב למאה אלף דולר שחסכתי במשך השנים לצורך נישואי בתי הבכורה. עד אז יש עוד קצת זמן, ואני סמוך ובטוח שתצליח בסייעתא דשמיא, ולכן אני מוכן להלוות לך את הכסף במלואו למשך חמישה חודשים. עד אז - תעשה בו עסקים ותראה בעזרת ה' ברכה והצלחה".

עודם מדברים, וכבר עלו שניהם לביתו של ר' משה. ר' קלמן התבקש להמתין בסלון, בעוד ר' משה ממהר לרדת ל'בייסמנט'. להפתעתו הוא מבחין כי עוזרת הנקיון היתה חרוצה במיוחד בשנה זו, וכבר ניקתה את ה'בייסמנט' ללא התראה מוקדמת. חשש קל לשלום הכסף הזדחל לליבו...

הוא פונה לפינה בה היה הכסף מוטמן היטב תחת ערימת גרוטאות ישנות, אך מגלה כי הפינה נקיה מכל גרוטאה, חפה מכל קופסא, בוהקת מכל לכלוך. שניות בודדות לקח לו לעכל את המידע החדש והמטלטל:

'הכסף איננו, קופסת הנעליים נזרקה לאשפה על תכולתה היקרה'! הרהר בעגמת נפש עצומה ושברון רוח בלתי נתפס. שוד ושבר! ליבו של ר' משה חישב להישבה, מוחו הסתחרר. סכום עתק, הון תועפות, הלך אחר כבוד לפח האשפה! לא פחות ולא יותר! לא נעשה בו שימוש, לא הפסידו אותו בעסקה כושלת, לא התבזבז לחינם - אלא הלך לאשפה, הפך לזבל! האם יש דרך למצוא אותו? אולי כבר הגיע למזבלה העירונית?

"מה יש?", עובדת הניקיון נבהלה משיחת הטלפון ההבהול והבירור על קופסת הנעליים החסרה. "אתם צריכים את הנעליים? אולי הן עוד בפח האשפה, הן פיניתי אותן אתמול - יום שלישי, ובמונטי מפנים את הזבל בשני ובחמישי. היום יום רביעי - מסתבר בהחלט שהנעליים עודן בזבל, אולי לא הכי נעים להגיע אליהן, אבל זה אפשרי" אמרה המנקה.

ר' משה שמע את דברים, וזיק ניצת בעיניו. 'לא נעים, כן נעים', הרהר, 'זה כה דחוף!'. הוא לבש כפפות על ידיו ומיהר לחדר האשפה, העמוס עד להתפקע. במהירות ובזריזות כאחוז בהלה הוציא את עגלות האשפה בזו אחר זו, ושפך את תכולתן על המדרכה. הוא פותח שקית אחר שקית ונובר בה. לפתע בצבץ משהו מוכר - היתה זו קופסת הנעליים.

אין רץ ר' משה הביתה בצעדי ריקוד, חובק את הקופסא בידיו, ופיו ממלמל שבח לבורא עולם. בחדר פנימי וסגור, פתח את הקופסא וספר את השטרות שנית. אחת מהנה לא נעדרה... 'אני לא מאמין, רבבות דולרים הושלכו לפח האשפה, ומבלים שם כבר יותר מיממה! אם לא הייתי מגלה את דבר האובדן היום - כבר לא הייתי זוכה לראותם עוד עד עולם'!

הוא יצא מהחדר, וגילה את ר' קלמן יושב בסלון וכוסס ציפורניו בעצבנות. כבר חלפה שעה מאוד ארוכה מאז ירד ר' משה ל'בייסמנט' להביא את הכסף, ועדיין לא חזר. עיניו אורו כשראה את ר' משה נכנס וצרור המזומנים בידיו..

"איזה נס שביקשת ממני הלוואה, אמר ר' משה והודה בחום לר' קלמן, "הצלת את הכסף שלי! בלעדיך - לא הייתי נזכר בכסף, ולא הייתי ממהר לחפשו! הרצון להלוות לך את הכסף - הציל אות מאובדן והפסד סכום כה גדול!".

"אם לא הייתי מתנדב לתת לך את ההלוואה", סיכם ר' משה, "הייתי מפסיד סכום שחסכתי במשך שנים. אם ליבי היה נכנע ליצר שאמר 'אין מקום בטוח לכסף כמו בידיים שלי' - הייתי מגלה כי זה המקום הכי פחות בטוח... בזכות העובדה שסמכתי עליך והלכתי להביא לך את הכסף, גיליתי את דבר זריקתו לאשפה רגע לפני שהיה מאוחר מידי...'.

למרות שנראה כי הלוואה עשויה לגרום לקושי - זה בוודאי לא כך. הלוואה היא מצווה חשובה, שמזכה ברווחים רבים, גם גשמיים - כלכליים ממש. לא תמיד לא תמיד זוכים לראות זאת בעיניים, ברור שהלוואה היא 'ביטוח' שמימי על הכסף שלנו...

כמה כדאי לנסות להתאמץ, אולי בכל זאת נוכל להלוות, אולי נצליח איכשהו לסייע... וגם אם אין לנו כרגע מה להלוות, כמה חשוב להעניק לפחות את העידוד והתמיכה! גם לאמירה 'הייתי מלווה לך בשמחה, אולי אוכל לסייע בעתיד', יש משמעות טובה הרבה יותר מאמירה סתמית 'אין לי'.

מצוות הלוואה מאירה באור יקרות את האחריות שלנו לתת לזולתנו את המפתח להצלחה, להעניק לו את הכלים. ומשעה שסייענו לחבר להצליח, נפתחו בפנינו שערי הצלחה שמימיים! (רבי אשר קובסלקי שליט"א)

(מתוך הספר בך בטחנו מאת הרב צבי נקר 438-4124-050)

מבקשים מקוראי העלון ללמוד לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!

אולם חדש בבי"כ חזון נחום עד 80 מקומות ישיבה לפרטים 050-4120-338

לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, 6730*

העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלוה, משה בן שרה, שרה בת גוהר, אשר בן טל ה

נא להתפלל על **רבקה בת רחל לרפו"ש** ולזווג הגון

שדכנית (לבחורים מגיל +30): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 **שידוכי "חסדי שרה"** בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 **שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים:** 053-4163681 **לגברים:** 053-4110655 **ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד** c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.

לע"נ נעימה בת ככב | **לע"נ ככב בת גוהר**

נא לבקש רחמים על **יוסף אברהם בן חנה לרפו"ש!**

נא לבקש רחמים על **ליליאן בת פאני לרפו"ש!**

נא להתפלל על **הרב ישראל בן אסתר לרפו"ש!**

נא להתפלל על
יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפו"ש

נא להתפלל על **רפאל שלמה בן מאיר לרפו"ש**

לע"נ רחל בת מסעודה

להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, מיכאל בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה

נא ללמוד לע"נ משה בן רוזה

לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה | **לע"נ הודיה בת מרגלית**

לעילוי נשמת שושנה בת מרים | **לע"נ ציון בן נובר מרים**

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו, כַּ רְ כְּמִיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו. עובל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעיתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו. יעקב אליהו בן רחל חיה ורעיתו

נא להתפלל לרפואת דוד בן פרילה

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

העלון לע"נ גדעון בן יפה

לע"נ משה בן שרה

לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעיין, מיכל בת שמחה, איתן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיחה בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'וג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים

נא לבקש רחמים על אסתר רוחמה בת זויה

לעילוי נשמת: משה בן מהין, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנום בשי, מרים בת רחל, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליכה, רותם בן טליה, ככב בת גוהה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהה, אורלי אורה בת כתון, בנימין אקלר בן חנה

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

סגולה מרבי נחמן לזש"ק

שתשים אישה עליה עלה עין שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בזש"ק.

בֶּן אֲחִי אַבְרָם!

הדקדוק מפורסם, שלכאורה תיבות **'בֶּן אֲחִי אַבְרָם'** קאי על לוט שהוא בן אחיו של אברהם, ולא על רכושו, ואם כן היה לו לומר **'ויקחו את לוט בן אחי אברם ואת רכושו'**.

ובדרך הפשט תירצו כוונת הכתוב לפרש הטעם שלקחו את לוט בפני עצמו, מלבד מה שאמר בפסוק הקודם שלקחו את כל רכוש סדום ועמורה, וחילקו את לוט בפני עצמו - מחמת רכושו, שמתחילה לקחו את סדום ואת כל רכושם, ואילו את לוט ורכושו לקחו בפני עצמו, וחילקו אותו משאר העם.

ומפרש הכתוב טעמא: **'בֶּן אֲחִי אַבְרָם'**, לפי שידעו שאברהם דודו יהיה מוכן לשלם הרבה כסף על פדיונו ופדיון רכושו, ולכן חילקו אותו בפני עצמו.

ובדרך הרמז תירצו, שרומז על כוחות הסטרא אחרא, שהם לקחו ממנו את כל מעט הקדושה שנשאר בו. וזה שאמר **'וַיִּקְחוּ אֶת לוֹט וְאֶת רְכֻשׁוֹ'** [הוא הרכוש הרוחני] מה שהיה בידו ממה שקיבל בהיותו **'בֶּן אֲחִי אַבְרָם'**. ולכן שינה הכתוב סדר הלשון לרמוז שלקחו וחטפו ממנו החיצונים גם את כל רכוש הקדושה שהיה בידו מבית אברהם אבינו ע"ה.

> **"וַיִּקְחוּ אֶת לוֹט וְאֶת רְכֻשׁוֹ בֶּן אֲחִי אַבְרָם וַיֵּלֵכוּ"**
> (יד, יב).

ובהעמיק יותר רומז כאן הכתוב: **'רְכֻשׁוֹ בֶּן אֲחִי אַבְרָם'** - שאף זה בכלל 'רכושו' שהיה לו מה שהוא 'בן אחי אברם', ויש לו אחוה והתקשרות מעט עם אברהם. שאף כי נתרחק מאתו עדיין היה בידו מעט מרכוש קדושה זו שהוא 'בן אחי אברם' ומקושר בו. - ועתה כשנשבה גזלו ממנו החיצונים גם את רכוש זה של האחווה וחיבור ההתקשרות שיש לו עם אברהם, וממילא נמצא לוט מופקע מאחוותו עם אברהם בנופלו שם בשבי.

ומספרת לנו התורה את זאת בשבחו של אברהם אבינו ע"ה, כדי שנבין עד כמה התגבר אברהם להציל את בן אחיו בגשמיות וברוחניות, שאף על פי שלוט נפקע ממנו ומאחוותו, לא שת לבו לכל זה, ויצא במסירות נפש למלחמתו, אף שלא היה שום סיכוי לנצח במתי מספר את כל אותם המלכים, ובכך השפיע לדורות עולם שיוכלו ישראל לתקן גם מידות משחתות של היפך האחוה ח"ו, ולהפוך את כולם בלב שלם לאחווה ואהבה שלום ורעות, **אמן**.

* * *

נודע בשערים גודל התקשרות תלמידיו וחסידיו של **הרה"ק בעל "דברי חיים" מצאנז זצוק"ל** ברבם הקדוש, באהבה עצומה בכל לב, רוח ברוח ונפש בנפש.

גם מגדולי צדיקי ורבני הדור היו עומדים לפניו באימה וביראה, ומחוברים באהבתו בהתקשרות איתן.

אחד הרבנים מגדולי תלמידיו הגיע פעם אחת 'נסיעה' לצאנז לחסות תחות צילא דמהימנותא האילן הגדול, ביחד עם עדת צאן מרעיתו. והנה באחד הימים בהיותו בצאנז יצא יום אחד אל המקווה כדרכו, ובהיותו שמה אחר שטבל ונתקדש בטהרה עילאה, החל לפתע לזעוק בקול נורא: **אוי וויי אני נחנק! אני מרגיש מחנק!**

כמובן שתיכף זינקו אליו כמה אברכים מסורים להציל את נפשו מן החנק, נעשה שם 'בלגן' גדול, והזעיקו אליו את הרופא הנאמן שהחל לבודקו ביסודיות, אך לא מצא בו ולא כלום, גם כשהעמיק את הבדיקות הדק היטב היטב הדק, לא הצליח למצוא בו שום סיבה ועילה להרגשת החנק שאחזה בו לפתע פתאום.

לאחר זמן מה התברר, שבדיוק באותו זמן כשנכנס התלמיד אל המקווה, היה הרבי הקדוש מסאנז מתהלך בביתו בדבקות עצומה ונוראה, כשלפתע התלהב והחל צועק בקול גדול: **ריבונו של עולם, איך דערשטיקזעך צו דיר!** [אני נחנק אליך], **איך דערשטיקזעך צום אייבערשטעין!** [אני נחנק להשם יתברך]. - או אז הבינו הכל למפרע את פשר צעקותיו של התלמיד במקווה באותה שעה בדיוק שמרגיש שהוא נחנק... - כי בגודל התקשרות רוחו ונפשו בחיבור הנשמה אל רבו, השפיעו עליו למרחוק צעקותיו של הצדיק שהוא נחנק להשם יתברך, עד שאף הוא הרגיש הרגשים הללו בדיוק באותה שעה ממש.

כיוצא בדבר מצינו בספרי קורות הימים כמה וכמה מעשיות מעין אלו, מחסידים ותלמידים שהיו חשים ומרגישים למרחוק את אשר מתרחש בבית רבם הקדוש.

וכענין שסיפר הגה"ח הזקן **רבי יהודה לייב [לייבל] פרידמן זצ"ל מוואורשא**, שהכיר בפולין את ה'חוזר' של **הרה"ק רבי יעקב יצחק זצוק"ל בעל "דברי בונה" מבילא**, שהיה מקושר ודבוק עד מאוד ברבו, והיה 'חוזר' על דברי קדשו מילה במילה אף עם הניגון והתנועות, הגם שהיה אומר מאמרים ארוכים ועמוקים מאוד כנודע.

ועד כדי כך הגיעה מידת התקשרותו הנאמנה, שאף בהיותו יושב בעירו ובביתו הרחק מעירו של רבו הקדוש, היה יכול בליל שבת קודש להתחיל לפתע לחזור את דברי קדשו של הרבי שנאמרו זה עתה ב'טיש' שבחצר קדשו, אף שהיה רחוק משם כמה מאות פרסאות. כי מגודל דבקות והתקשרות הנשמות כאחד ממש היתה נשמתו שומעת ממרחק את כל דברי רבו, ולא היה בכוח מגבלות הגוף לעצור את שמיעת אוזנו הרוחנית, **ויהי לפלא!**

על דרך המבואר **בזוהר הקדוש** כמה פעמים, עד היכן מגעת התקשרות חבריא קדישא ברבם בוצינא דנהורא **רבי שמעון בר יוחאי זי"ע**, וכמ"ש בפרשת אחרי (ח"ג עא.): **"דְּשַׁוְיָין רְעוּתָא דִּלְהוֹן, לְאִתְדַּבְּקָא נַפְשָׁא בְּנַפְשָׁא וכו'"**. וכן היתה אחדות והתקשרות עצומה בין התלמידים כאיש אחד בלב אחד, כולם יחדיו סמוכים ומחוברים בנשמת צדיק הדור. כמ"ש שם (ח"ג עט.): "תָּנֵי **רבי יְהוּדָה**, דָּרָא דְּרִבִּי **שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי** שָׁארֵי בְּגַוֵּיהּ, כְּלָהוּ זַכָּאִין, חֲסִידִין, כְּלָהוּ דַּחֲלֵי חַטָּאָה נַיְנְהוּ. שְׁכִינְתָּא שָׁרְיָא בֵּינַיְיהוּ, מַה דְּלִית כֵּן בְּדָרִין אָחֳרָנִין. בְּגִינֵי כָךְ מִילִּין אִינּוּן מִתְפָּרְשָׁן, וְלָא אִתְטַמָּרָן וכו'". ושם (ח"ג קכח.): **"אֲנָן בַּחֲבִיבוּתָא תַּלְיָיא מִלְּתָא"**, ע"כ.

*

סיפר **הגה"צ רבי יצחק שלמה אונגר זצוק"ל** גאב"ד וראש ישיבת **'חוג חתם סופר'**, שבימי חורפו ערך 'נסיעה' ביחד עם אביו הקדוש **הגה"צ רבי אברהם אונגר זצוק"ל הי"ד בעל "מחנה אברהם"** מגדולי הרבנים והצדיקים שבארץ **אונגארין** לפני הרס עולם, ביום **ז' אדר** יומא דהילולא רבא של **הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זצוק"ל** אל ציון קדשו בעיר קאליב, שכידוע היו נוהגים אחינו בית ישראל בהונגריה לנסוע באלפיהם אל העיר קאליב הגדולה לאלקים ביומא דהילולא ז' אדר. [ואמרו האונגארישע יודען בדרך צחות, ז' אדר בקאליב שבאונגארין דומה כל"ג בעומר במירון שבארץ הקודש...].

ויהי בנסוע האב עם בנו באותה נסיעה אריכתא ברכבת המתפתלת שערכה כמה שעות, פגשו בקרון הרכבת איש יהודי נכבד בעמיו מן העיר 'טעקאיי' הסמוכה לקרעסטיר, שאף פניו היו מועדות לקאליב. הוא היה מחסידיו הגדולים של הצדיק הפלאי הנודע **הרה"ק רבי ישעיה'לי מקרעסטיר זצוק"ל**, מתלמידיו הנאמנים ודבוק בו בעוז שנים רבות.

באותה נסיעה סיפר החסיד להגרי"ש אונגר ולאביו כמה וכמה פלאות מאותו צדיק נשגב זי"ע.

אחד הסיפורים שסיפר לפניהם אודות האי צדיק חסיד ועניו הרה"ק מקרעסטיר, שכידוע היה דרכו לכבד עד מאוד את סעודת **"מלוה מלכא"** במוצאי שבת קודש, שמלבד השפע הגדול שהכינו לסעודה זו בשחיטה מיוחדת לכבוד המאורע, היתה נערכת סעודתא קדישתא בנהירו עילאה והרבה ישועות נושעו בה ישראל קדושים.

וסיפר החסיד דנן, שברוב התקשרותו באהבה עצומה לרבו היה מקפיד מאד שלא להחסיר אף פעם מלוה דמלכא במוצאי שבת אצל הרבי ר' ישעיה'לי. וסיפר ומנה וחישב לפני הגרי"ש אונגר זצ"ל באותה נסיעה, **שזכה להשתתף ביותר מאלף סעודות מלוה מלכא בקרעסטיר!**

היה לו לאותו חסיד חמור חזק ובריא, שהיה רוכב עליו בכל מוצאי שבת מביתו שבטעקאיי אל העיירה קרעסטיר וחזרה. - והנה בשובו הראשון שלאחר פטירת הרבי ר' ישעיה'לי זי"ע, כשהגיעה עת מוצאי שבת קודש נעלם לפתע החמור הווותיק מן הבית, כל החיפושים אחריו לא הועילו, רק לאחר כמה שעות ראוהו חוזר לבדו מן הדרך בואכה קרעסטירער. - התברר שמרוב שהורגל החמור בכל מוצאי שבת לצאת לדרך זו הלוך ושוב, יצא אפוא לבדו גם באותו מוצאי שבת בגפו, ועשה את כל הדרך לקרעסטיר הלוך ושוב!

ללמדך עד היכן מגעת טיב ההתקשרות, שהיו עם בני ישראל

המשך בעמוד הבא

סיפורי השגחה פרטית
שנשירחו רמיערכת ע"י הקוראים

'ויהפוך ה' ... את הקללה לברכה'

ערב ראש השנה דפק אצלי בחור ואמר שיש עליו קללות שהוא לא יודע איך להשתחרר מהם למרות התרת נדרים וקללות שעשה...

הסברתי לו שהדבר הטוב ביותר להשתחרר מקללות זה לבדוק איזה הלכות מהשולחן ערוך אנחנו לא מקיימים בשוגג או מאי שימת לב ואז הקללות לא שולטות עלינו...

הודיתי לה' ששלח לי את השכן להזכיר לי שעדיין לא עשיתי התרת נדרים. כל שנה אני עושה בבית התרת נדרים ביישוב הדעת והפעם שכחתי והקב"ה שלח לי תזכורת עד הדלת...

הקב"ה מדבר אתנו, רק צריכים להקשיב!!!

הלל פאנעס אוריען פרס ווען

• • •

'גבר עלינו חסדו'

בגלל קשיי נשימה יש לי מיטה עם גב חשמלי מתכוונן שאני מסדר עם שלט המחובר למיטה לפי הצורך הנשימתי באותו רגע.

בצהריים סידרו את המיטה ובלילה רציתי לישון ולא מצאתי את השלט. מתברר שלא שמו לב והניחו את המיטה הכבידה על השלט. בשביל להרים את המיטה צריך גבר חזק ועוד מישהו שישלח יד מלמטה.

הבנתי שהלילה בדרך הטבע אני כבר לא אישן. נשאתי תפילה לבורא עולם ובקשתי שיעזור לי וישלח מישהו שירים את המיטה כדי שאוכל לישון לקראת יום עמוס מחר.

סיימתי לבקש ונכנס נכד נשוי. שאלתי אותו מה אתה עושה כאן בשעה כה מאוחרת? והוא ענה שבא לאסוף את אשתו. אשתו הגיעה מוקדם יותר לדבר עם סבתא והוא בדיוק היה באזור והחליט לקפוץ לסבתא וללוות את אשתו הביתה.

כל כך שמחתי על הישועה כי בליבי כבר השלמתי עם העובדה שכנראה לא אישן כל הלילה.

הוא ברגע הרים את הארגז והוציא את השלט שהיה מתחת למיטה הכבידה וזכיתי לישון ולאגור כוחות למחר...

הלל פאנעס אוריס

המעונין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

קשורים עם הצדיקים בכל הדורות, זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

*

שח לי איש יהודי נכבד בא בימים מאנשי הדור הקודם, את מה שזוכר מילדותו בעת שהגיע פעם מרן איש האלקים **ה'חפץ חיים' זצוק"ל** אל עיר הבירה **וארשא**, בשתדלנות אצל אנשי השלטון והמלוכה אודות הגזירה שגזרה המלכות שכל הילדים יהיו מוכרחים ללמוד את שפת המדינה ושאר לימודי חול על חשבון שעות לימודי הקודש.

וסיפר לי אותו יהודי: באותו יום סיימנו את הלימודים אצל המלמד בתלמוד תורה מוקדם יותר, כדי לצאת אל תחנת הרכבת [באן-סטאנצייע] לקבל את פני רבם ומאורם של ישראל ה'חפץ חיים'. ברם מחמת הקהל העצום והדוחק הרב שהיה שם לא הצלחתי לראותו, כי נאספו שמה אלפי רבבות ישראל, ובגלל גילו המופלג וחולשתו של הצדיק נישא על כיסא בידי תלמידיו ומעריציו, המסביבים אותו כחומה, כשראשו מורכן ומכוסה ב'קאסקעט' כדרכו בקודש.

חזרתי לביתי ממרר בבכי, על שלאחר רוב מאמצים ודחיפות לא עלתה בידי לראות את פני הקודש. הרגיעני אבי האהוב והבטיחני בהזדמנות הבאה לשאת אותי על כתפיו, בכדי שיתאפשר לי לראות את פני הצדיק.

ועוד סיפר על ילד אחד מחבריו, שנגע - בלא מתכוון - בדש מעילו של **ה'חפץ חיים' זי"ע**, כאשר מרוב הדחיפות מצא את עצמו נדחק מכאן לכאן, ובפתאום עבר הצדיק ופמלייתו סמוך אצלו, ונגעה ידו בחליפתו של הצדיק. - לפיכך פחד במשך כמה ימים מלרחוץ את ידו זו שנגעה במעיל הקדוש...

טיב זה המעשה ממחיש לנו את גודל הרגש הפנימי שהיה לילד קטן בדורות שעברו כלפי גדול בישראל, ועד כמה היו קשורים ישראל קדושים וצדיקים שהשפעת קדושתם נשארה טבועה וחדורה בהם היטב, והדברים מבהילים.

*

אחד מתלמידיו הקרובים של **הרב הקדוש רבי יהושע בוקסבוים מגאלאנטע זצוק"ל הי"ד** בעל **"אור פני יהושע"**, שהיה דבוק בו עד מאוד, נשא לאשה בת גביר נכבד מבית אמיד ועשיר. כמובן שהחתונה נערכה ברוב פאר והדר, וקיבלו כל צרכיהם בעושר רב בשלמות, כנאה וכיאה לגביר נכבד בעמיו, ונשאר לדור בעירו של חותנו הגדול, בבית גדול ונאה שסידר עבורו כנהוג.

זמן מה לאחר נישואיו תכפוהו געגועים עזים, ונסע לגאלאנטע לחסות בצל רבו. - כידוע שדבקות התלמידים בו היתה באהבה עזה וקרבת התקשרות עצומה.

כשנכנס אצל הרב שמח מאוד לקראתו, וקבלו בחיבה יתרה ובשמחה כדרכו, והחל שואל ממנו בדקדוק ובפרטות על כל אורחות חייו הרוחניים והגשמיים, ועל כל סדרי ביתו וכו', כאב הדואג לשלום בניו, ועל הכל השיב התלמיד בהן צדקו, מאומה לא הסתיר ממנו.

אחר כך החל הרב לתחקר על הרהיטים שבביתו, וסיפר לו התלמיד שקנו עבורם רהיטים יוקרתיים ביותר, חדישים ונוצצים, כיד השם הטובה עליהם. - על אתר נענה הגאלאנטע רב: זה לא מתאים לך! אין זה טוב בביתך כאלו רהיטים יקרים, עליך לגור בפשיטות יותר כאחד האדם! אסור לנו לשכוח שחיינו כאן בזה העולם הינם עראיים בלבד, אין זה אלא עולם עובר, ופרוזדור הכנה לעולם הטרקלין, ויש לחיות כאן בכל צרכי חיים הגשמיים בדרכי עראי בלבד.

התלמיד הנאמן לא היסס אף לרגע, ותיכף בבואו לביתו אמר לזוגתו הצעירה את מצוות הרב, ועל אתר הלכו שניהם יחדיו למכור את כל הרהיטים היקרים והמפוארים, וקנו תחתם מן הרהיטים הפשוטים. -

על אף שלא נחסר להם ממון כלל לקניית הרהיטים הטובים והמשובחים ביותר, כי את פקודת רבם שמרה רוחם בנאמנות ומסירות אין גבול!

ללמדך עד כמה היו התלמידים קשורים ובטלים ומבוטלים אל רבם הקדוש, והערצתם אליו ללא גבולות. - וכמובן כמים פנים אל פנים, היתה אהבת הרב לבניו תלמידיו אהובים למעלה מן המשוער, ויותר ממה שהעגל רוצה לינוק הפרה רוצה להניק (פסחים קיט.), והדברים עתיקין.

*

אחד מיקירי ירושלים של מעלה, מת עליו בנו הצעיר ל"ע בהניחו אחריו שלשה יתומים, ולמחרת יום היארצייט הראשון של אותו הבן מת עליו רח"ל בן נוסף בעיצומה של שבת קדשנו. - כדת תורתנו הקדושה לא התאבל בבכייתו בשבת, רק המשיך להתנהג כהרגלו מדי שבת בשבתו בשמרו על כבוד שבת מלכתא במסירות נפש. בבית הכנסת אף נשאר לאחר התפילה לשוחח עם רעיו כהרגלו, מבלי שירגישו עליו שמתו מוטל לפניו, בביתו ערך את סעודות השבת עם הזמירות כדרכו, ורק לאחר צאת השבת פנה לטפל במתו, ולבכות בדמעות שליש על יגונו במר נפשו.

בהיותי קרוב לאיש מורם זה, שאלתי אותו בימי השבעה, מנין שאב כוחות נפש אדירים שכאלו, להתאפק כל השבת בגבורה עצומה כזו?

השיב לי האיש, שחיזק את עצמו במעשה שקרא בספר אחד על **מרן הגאב"ד הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל מרא דארעא דישראל**, ששבעה מילדיו נפטרו על פניו רח"ל, אחד הילדים הצעירים נפח את נשמתו ממש עם כניסת השבת, מבלי שהספיקו לקוברו קודם השבת. הניחו אפוא את המת בתיבה מלאה קרח וכיסו את הארון בטלית, ורבי יוסף חיים נהג באותה השבת כהרגלו הקבוע מדי שבת, מבלי שיראו בו שום שינוי מעבודת הקודש, רק עם צאת השבת נתפנה להתעסק בצערו ובמתו.

וכן סיפר, שקרא על מקרה כזה ממש שאירע ל"ע אצל הצדיק הירושלמי **רבי אריה לוין זצ"ל**, שנפטר לו בן בשבת קודש רח"ל, והמשיך בכל עסק השבת כדת וכדין.

ומסיפורים אלו שקרא לפני רבות בשנים, שאב עתה את כוחותיו לעמוד אף הוא איתן בניסיונו, כשהסיק לעצמו שיש כוח מיוחד בזה לאיש ישראל.

כשלעצמי למדתי ממקרה נורא זה, כמה גדולה השפעת סיפורי צדיקים על נפש האדם, שאי אפשר לדעת במה ומתי תועיל השפעת טיב המעשה שקוראים או שומעים על צדיק נשגב. שלפעמים שנים רבות לאחר ששמע אותו מעשה ייזכר באותו מאורע ויסייע בידו ויחזקהו, וימסוך בו כוחות נפש לעמוד בניסיון. והשם יתברך מסבב עולמו בטיב השגחה נפלאה, להביא אל אוזן כל איש את מה שצריך לשמוע, ואין לזלזל בשום מעשה ועובדא של צדיק. ויתן השי"ת שנשמע ונתבשר בשורות טובות תמיד, אמן.

*

עובדא ששמעתי מפי **כ"ק אאמו"ר הגה"צ בעל "מעדני השולחן" זצוק"ל**, שהיה עם הצדיק הנודע מאנשי ירושלים של מעלה, ה"ה **הגאון רבי אליהו מייזעס זצ"ל**, שעוד זכיתי בעצמי להכירו בצעירותי, והיה אדם גדול ומורם מאוד. [ראה אודותיו בספר **"טיב הקהילה"** פרשת נצבים וילך תשע"א].

שנה אחת ביומא רבא **דל"ג בעומר**, בעת שהיה בציון הקודש באתרא קדישא **מירון יצ"ו**, היה מתאמץ עד מאוד בעבודת המקום, מתחילה בתפילות ובתחנונים בבכיות ודמעות רבות **כביום הכיפורים** בתוכפי פנים המערה. ולאחר מכן בצאתו חוצה אל חצר המערה, היה שש ושמח מאוד, ורקד בכל כוחו **כבשמחת תורה** שבחצר הציון, ונמשכו ריקודיו זמן רב, כשהוא מפזז ומכרכר בכל עוז עד כלות הנפש!

חתניו המסורים שהיו עימו החלו לחשוש לשלומו, כאשר הגיע כבר לגיל זקנה ושיבה, והעבודה המאומצת הזו לאחר שעות של נסיעה קשה ומפרכת עלולה להשפיע על בריאותו. הם ניסו לדבר על ליבו, שמא כבר יצא ידי חובתו בעבודת מירון... ואפשר כבר לחזור הביתה. - אך רבי אליהו לא אבה לשמוע מזה כלל, הוא המשיך בעבודת קדשו ובריקודי אש להבת שלהבת, כשכל כולו אחוז דבקות עילאה בהתקשרות עצומה רוחא ברוחא ונפש בנפש בהילולא קדישא דבר יוחאי! וכל ההפצרות שהפצירו בו חתניו, שכבר התאמץ כאן יותר מדי, וצריך לתת את דעתו לשוב לביתו לא הועילו מאומה.

משראו בני משפחתו שמגיע המצב קרוב לידי סכנה, ניגשו בחרדת קודש אל חדרו המפורסם של הגאון הצדיק המקובל **רבי אשר זעליג מרגליות זצוק"ל**, שהיה ספון בבגדי לבן בתורת הרז בחדרו הקבוע שלמעלה בעלייה שמעל הציון, והפצירו בו בתחנונים שירד למטה אל החצר וינסה להפסיק את רבי אליהו מריקודיו ולשדלו לשוב לביתו, כי הוא נחלש מאוד ועלול לבוא לידי סכנה חלילה.

רבי אשר זעליג זצ"ל נענה תיכף ומיד, הוא ירד במהרה בגרם המדרגות ונחפז היישר אל רבי אליהו, הוציאו בבת אחת מן המעגל וטפח על שכמו באהבה ובידידות, **ר' אליה!** - פנה אליו בחביבות - מן הנראה שכבר יצאת ידי חובה בעבודת היום בהידור רב, ועתה מן הראוי לתת את דעתו לשוב לביתו.

לפליאת הכל ענה לו רבי אליהו בתמיהה: וכי כיצד ניתן לעזוב את הציון הקדוש, כאשר עדיין לא ראיתי את רבי שמעון זי"ע?

על אתר נענה לו רבי אשר זעליג זצ"ל, כמי שמבין היטב לרוחו, ואמר לו כממתיק סוד: הלא יודע אתה היטב שכשמקושרים ומחוברים היטב עם רבי שמעון אם זוכים ניתן לראותו גם בבית, ואין צורך להמתין עליו דווקא פה!... ותיכף על אתר יצא רבי אלי' בדרכו לביתו.

ומי יבוא בסוד קדושים.

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'
מהגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
0733-22-76-09 מתקשרים מזמינים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגורך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.
Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

מחודדים

ת"ר ושננתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפיך (קידושין ל.)

סיכומי דף היומי
מערכת: 073-249-0403
m@sdaf.co.il

לע"נ
הגה"ח ר' **פינחס רוזנבוים** זצ"ל
נלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
480-481

בכורות דף כ"ט. יום שב"ק פרשת נח * ו' חשון תשפ"ז
לזכות פינקיל פעריל בת רבקה פייגה

דף כ"ט - ע"א

משנה, הלוקח שכר לראיית בכורות - אין שוחטים על פיו רק אם הוא מומחה כאילא ביבנה שהתירו לו לקחת 4 ארבע איסר לבהמה דקה, ולבהמה גסה משום שטירחה מרובה להשליכה לארץ קשורה ולראות מומה 6. ולקח שכר בין כשהיה בעל מום והתיר, ובין כשהיה תם, שאם לקח רק בבעל מום חשדוהו שמתיר כדי לקבל שכר. אבל אם אמר שהוא תם לא חשדו בו שהוא בעל מום ואומר תם כדי שיבואו פעם שניה לבדוק - משום שלא לקח שכר לבדיקת בהמה שנית.

משנה, הלוקח שכר לדון - דיניו בטילים. **הלוקח שכר להעיד** - עדותו בטילים. **שכר להוראה ותלמוד תורה** - אין נוטלים, שנאמר 'ראה למדתי אתכם', מה אני בחינם אף אתם בחינם. ואם לא מצא בחינם שילמד בשכר, שנאמר 'אמת קנה'. ואל יאמר כשם שלמדתי בשכר כך אלמד בשכר, שנאמר 'אמת קנה ואל תמכור'. **הלוקח שכר להזות מי חטאת, ולקדש** (לערב אפר חטאת במים חיים לכלי) - מימיו הם כמי מערה, ואפרו כאפר מקלה. אבל לוקח שכר הבאה ומילוי, ולכן המקדש אשה במי או באפר חטאת מקודשת.

הפסד או הוצאה הנגרם מקיום מצוה - אם הרואה בכורות או דיין ועד או המזה ומקדש כהן, ומעבירו במקום טומאה שאין דרך אחר באופן שאין איסור לכהן לטמאות בו, כמו בית הפרס דרבנן, או בשאר טומאות כגון בנבילות ושרצים, ומטמאו מלאכול תרומה ומפסידו שצריך לקנות אוכל חולין בדמים יקרים, רשאי לתת לו אוכל ומשקה וסיכה. ומרכיבו על החמור - אם היה זקן. ומותר באלו לקחת שכר כפועל בטל של אותה מלאכה שבטל מזה, שאם היה נוקב מרגליות שנוח לעשותה והשכר מרובה, ואומר לו קח כך וכך ותתבטל היום ממלאכה - פוחת מהשכר רק דבר מועט, משום שנוחה ואין בה טורח. ואם הוא נגר שעבודתה קשה, אם אומר לו קח זוז ותתבטל היום מאותה מלאכה ועשה מלאכה קלה זו - נוח לו להתבטל ולקחת זוז.

טהרת בית הפרס - מנפח אדם בית הפרס והולך, שעצם כשעורה מטמא במגע ובמשא ולא באוהל, וכשמנפח אותו נדחה ממנו ולא נגע בו. אבל עדיין אסור לאכול בתרומה. ובית הפרס שנידש ברגלי בני אדם - טהור, שאי אפשר לעצם כשעורה שלא נידש ברגל.

דף כ"ט - ע"ב

משנה, החשוד להטיל מום בבכורות - אין קונים ממנו בשר צבאים, שאדום הוא ומתחלף בבשר עגל, ופעמים מוכר עגל בכור תם ואומר שהוא בשר צבי, ועורות שאינם עבודים, אבל לוקחים ממנו עורות עבודים, שאם היה בכור לא טרח להעבידו, שמא ישמעו חכמים ויפסיד. **עורות נקיבה - לרבי אליעזר: לוקחים ממנו** שניכר, **לחכמים:** חוששים שחתך זכרותו ויאמר שאכלו עכברים. אין לוקחים ממנו צמר מלובן מלכלוך אף על פי שטרח בו - כיון שהוא טירחה מועטת, וכל שכן שאין לוקחים ממנו צמר מלוכלך. אבל לוקחים ממנו צמר טווי, או בגדים הגם שלא נטוו - שלא היה טורח בו אם היה בכור.

משנה, החשוד על השביעית - אין לוקחים ממנו פשתן וגם אם הוא כתוש ומתוקן במסרק, אבל לוקחים ממנו טווי, או ארוג אף על פי שלא נטווה כגון שרשרות.

משנה, החשוד למכור תרומה כחולין * לרבי יהודה: אין לוקחים ממנו משום קנס גם מים ומלח, **לרבי שמעון:** אין לוקחים ממנו כל שייך בו זיקת תרומה ומעשר, לרבות קרבי דגים שמערבים בו שמן זית. וכן קנס רבא לטבח שמכר חלב הכליות בחזקת חלב טהור שלא יקנו ממנו גם אגוזים - אבל לא קנס במים ומלח, שפסק כרבי שמעון שקונסים רק על גוף האיסור, וקנס באגוזים משום שבזה שכר את בני הטבחים כדי שיגנבו מאביהם החלב ויביאו לו.

בכורות דף ל'. יום א' פרשת לך לך * ז' חשון תשפ"ז

יום זה הוקדש בסיכומי דף היומי - מחודדים
לעילוי נשמת מורינו ורבינו מחולל הדף היומי
רבי יהודה מאיר בן רבי יעקב שמשון זצ"ל

דף ל' - ע"א

משנה, החשוד על השביעית - אינו חשוד על המעשרות, שהמעשרות חמור עליו משום שצריך חומה. **'לרבי יוחנן'** זו לדברי רבי עקיבא, אבל לרבי יהודה החשוד על השביעית - חשוד על המעשר שבמקומו התייחסו באיסור שביעית לחומרא.

החשוד על המעשרות - אינו חשוד על השביעית, שהשביעית חמור עליו משום שאין לו פדיון. **'לרבי יוחנן'** זו לדברי רבי עקיבא, אבל לרבי מאיר החשוד על המעשר - חשוד על השביעית, שסובר שחשוד לדבר אחד חשוד לכל התורה כולה.

החשוד על מעשר ושביעית * חשוד על טהרות, שאם חשוד על דין תורה כל שכן שחשוד על דין דרבנן.

החשוד על טהרות * לרבי אילעי: אם ראינו שנוהג דין תרומה ומעשר בביתו - אינו חשוד על שביעית ומעשר משום שטהרות מדרבנן ושביעית ומעשר מן התורה, ולא יתכן שעושה רק בפנים, אבל אם לא ראינו כן * הרי הוא חשוד גם על שביעית. **לרבי ינאי בר ישמעאל:** החשוד על הטהרות - אינו חשוד בתרומה ומעשר, אבל אם היה חשוד על מעשר ושביעית, וקיבל לפני חכמים נאמנות על שניהם יחד, ונחשד על טהרות - חושדים אותו גם על שביעית, שמתוך שנחשד על הטהרות חשדו גם על השביעית.

נאמן על טהרות * נאמן על שביעית.

חשוד על דבר * אינו דן ומעיד.

דף ל' - ע"ב

עם הארץ שקיבל דברי חבירות ונחשד לדבר אחד * **לרבי מאיר:** נחשד לכל התורה כולה, **לחכמים:** נחשד רק לאותו דבר בלבד.

גר שקיבל עליו דברי תורה, נחשד לדבר אחד - חשוד לכל התורה כולה, והוא כישראל מומר וקידושיו קידושין.

הבא לקבל עליו: חוץ מדבר אחד - עם הארץ וגר שבא לקבל דברי חבירות חוץ מדבר אחד, אין מקבלים אותו. **לרבי יוסי ב"ר יהודה:** גם בחומרא מדרבנן. וכן בן לוי שבא לקבל דברי לויה, או כהן הבא לקבל דברי כהונה חוץ מדבר אחד * אין מקבלים אותו, שנאמר 'המקריב את דם השלמים', העבודה המסורה לבני אהרן כל כהן שאינו מודה בה אין לו חלק בכהונה.

הבא לקבל דברי חבירות * לתנא קמא: מקבלים אותו רק אם ראינו שנוהג בצינעה בביתו, ואחר כך מלמדים אותו. ואם לא ראינו שנוהג בדברי חבירות בביתו - מלמדים אותו ואחר כך מקבלים. **לרבי שמעון בן יוחי:** מקבלים אותו בין כך ובין כך ולומד במשך הזמן.

נטילת ידים, מקבלים לדיני נטילת ידים (לפני אכילת לחם, ונגיעה בתרומה) - ואחר כך מקבלים לטהרות. אמר מקבל עלי רק לנטילת ידים - מקבלים אותו, שזה עיקר אכילת חולין בטהרה. קיבל לטהרות ולא קיבל לנטילת ידים - גם לטהרות לא קיבל.

משך זמן לדברי חבירות - לבית שמאי: למשקים - 30 יום, ולהחזיק כסותו כחבר - 12 חודש. **לבית הלל:** זה וזה 30 יום.

בכורות דף ל"א. יום ב' פרשת לך לך * ח' חשון תשפ"ז

דף ל"א - ע"א

קבלת חבירות:

לפני כמה * צריך לקבל בפני 3 חבירים. בניו ובני ביתו * לתנא קמא: אינם צריכים לקבל עליהם בפני 3, **לרבן שמעון בן גמליאל:** צריכים, משום שאינו דומה חבר שקיבל לבן חבר שקיבל משום קבלת האב.

תלמיד חכם * לתנא קמא: צריך לקבל בפני 3 חבירים, וכן נהגו בימי בן רבי חנינא בן אנטיגנוס. אבל זקן ויושב בישיבה - אינו צריך לקבל בפני 3 חבירים, שקיבל עליו משעה שנכנס לישיבה, **לאבא שאול:** גם תלמיד חכם אינו צריך לקבל בפני 3 חבירים, וגם יכול לקבל אחרים לפניו.

חבר שמת * אשתו ובניו ובני ביתו הרי הם בחזקתם עד שיחשדו. **וחצר שמוכרים בה תכלת** * הרי היא בחזקתה עד שימכרו בה קלא אילן לתכלת.

המחוברים לחבר, אשת או בת עם הארץ הנישאת לחבר, ועבד עם הארץ הנמכר לחבר * צריכים לקבל עליהם דברי חבירות. אבל אשת או בת חבר הנישאת לעם הארץ ונישאת לחבר, ועבד חבר הנמכר לעם הארץ וחזר לחבר * **לתנא קמא:** אינם צריכים לקבל דברי חבירות ונשארים בחזקת חבר, **לרבי מאיר:** בטילה חזקתם ראשונה, וצריכים לקבל דברי חבירות.

חזרו בהם - עם הארץ המקבל דברי חבירות וחזר בו, כהן המקבל דברי כהונה וחזר בו, או לוי שקיבל עליו דברי לויה וחזר בו, ורוצים להתקבל שוב * **א. לרבי מאיר:** אין מקבלים אותם עולמית. **ב. לרבי יהודה:** 'יש אומרים' חזרו בצינעה - אין מקבלים אותם, חזרו בפרהסיא - מקבלים אותם, 'ויש אומרים' שאם עשו דבריהם בצינעה - מקבלים אותם שלא חיללו שם שמים, בפרהסיא - אין מקבלים אותם. **ג. לרבי שמעון ורבי יהושע בן קרחה:** מקבלים אותם בין כך ובין כך שנאמר 'שובו בנים שובבים'. והלכה כאותו הזוג.

חבר שנעשה גבאי (לגבות מס מישראל) * בתחילה אמרו: שדוחים אותו גם פירש מהגבאות ואין מקבלים אותו. חזרו לומר: פירש מקבלים אותו ככל אדם.

ראיה דברי עצמו - אינו רואה בכורו אם הוא יחיד מומחה, אבל יכול לראות ולהצטרף בשלושה, שאין שלושה חשודים, (וכן שנינו שאם מיאנה או חלצה לפניו ישאנה מפני שהוא בית דין). רואה שלמים שלו שנפל בהם מום * משום שאם רצה להוציאם לחולין היה יכול לשאול עליהם. רואה מעשר בהמה שלו * משום שאם רצה היה מטיל מום בכל העדר. **ורואה טהרותיו** (אם הוא בקי בהלכות נשאל בעצמו על טהרותיו אם אירע בהם ספק ואינו צריך ללכת לחכם אחר) - משום שגם אם הם טמאות הם ראויים לו בימי טומאה.

הדרן עלך פרק עד כמה

פרק חמישי - כל פסולי המוקדשין

דף ל"א - ע"ב

משנה, פסולי המוקדשים (קדשים שנפל בהם מום), אם מוכרים אותם ביוקר - היא הנאת הקדש, ולכן נמכרים לאחר פדיון באיטליז, ונשחטים באיטליז, ונשקלים בליטרא כמו שמוכרים הקצבים בשר חולין, ובכך יפדה מרשות הקדש כיון שמתירים למכור ולשחוט באטליז לאחר פדיון.

בכור ומעשר - הנאתם לבעלים, וכיון שהנאתו להדיוט אין מזלזלים בהם לנהוג בהם מנהג חולין למוכרם באיטליז רק בבית (באופן שמותר למכור מעשר כמו של יתומים), והגם שלא ירצו לקנות כל כך. ואינם נשקלים בליטרא רק באומד - ואם יפסיד מפסיד. ושוקלים מנה כנגד מנה בבכור - שאם יש

"עולו והזדכשו להילולת רבינו"
המרכז העולמי להפצת סיכומי דף היומי - מחודדים
מזמין בזאת לבוא ולהשתתף בציון הקדוש
של מורינו ורבינו
המהר"ם שפירא מלובלין זיע"א
מחולל הדף היומי
באוהל בהר המנוחות בירושלים
•
הותקן על ידינו
תאורה חדשה בציון, החזקת הנר תמיד
מידי יום, ניקוי ושיפוץ האוהל,
לזכרון עולם בריכל ה'

לו חתיכת בשר חולין שנשקל בליטרא יכול לשקול בשר בכור כנגדה.

מכירת בכור – נמכר חי, שנאמר 'לא תפדה'. ומשמע שהבעלים אינם פודים אותם אבל נמכר לאחרים משיבוא לידי כהן. **מכירת מעשר בהמה** – אינו נמכר חי ושחוט, תם ובעל מום – שנאמר 'לא יגאל'.

מעשר בהמה שנפל בו מום - לאביי: מוכרים של יתומים משום השבת אבידה, ונמכר רק בהבלעה, ולאחר שחיטה מבליע דמי בשר בעור וחלב, בגיד ובקרן. אבל של גדול אינו נמכר גם בהבלעה, ונדחו דברי. **לרבא:** של יתומים – מוכרים כדרכו משום השבת אבידה, אבל מעשר בהמה של גדול – מוכרים בהבלעה. משום שמדברי תורה נמכר רק מחיים, שנאמר 'והיה הוא ותמורתו יהיה קודש לא יגאל', אימתי עושה תמורה? מחיים, אימתי אינו נגאל? מחיים, אבל לאחר שחיטה נגאל, וגזרו חכמים שלא למכור לאחר שחיטה משום לפני שחיטה, וגזרו רק על דבר הנמכר מחיים, ולא גזרו על העור והגידים שאינם נמכר מחיים, ולכך מותר למכור בהבלעה. וביתומים – העמידו דבריהם על דין תורה והתירו למכור כדרכו לאחר שחיטה. **רב שמואל בר יצחק** (דף ל"ב - ע"א) סובר כרבא מהנאמר 'רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר' איזה דבר שאין בו ברכה מחיים רק לאחר שחיטה? זה מעשר בהמה, הרי שמדברי התורה נמכר לאחר שחיטה, ולא גזרו חכמים ביתומים.

דבר שמועה מפיו - נאמר 'אגורה באהלך עולמים' וכי אפשר לאדם לגור בשני עולמים? רק כך אמר דוד, ריבונו של עולם יאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה. ותלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר, שנאמר 'וחכך כיין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים', מה כומר של ענבים כיון שאדם נוגע בו דובב, גם תלמידי חכמים כיון שאומר אדם דבר שמועה מפיו דובבות שפתיו בקבר.

הלוקח לולב מחבירו בשביעית – נותן לו אתרוג במתנה, משום שאסור לקחת בשביעית דמים. ואם לא רצה לתת לו במתנה – מבליע לו דמי אתרוג בלולב.

בכורות דף ל"ב. יום ג' פרשת לך לך - ט' חשון תשפ"ז

דף ל"ב - ע"א

המבליע דמי בשר מעשר בהמה בעצמות – בבהמה דקה: אסור, שהעצמות לא ראוי לכלום, בבהמה גסה: במקום שעושים כלים מהעצמות - מותר, במקום שאין עושים כלים – אין מבליעים גם בבהמה גסה.

מעשר בהמה אינו נמכר משום שנאמר בו 'לא יגאל', ומנין שמכירה בכלל 'לא יגאל'?

לרב ורבי יוחנן: שנאמר 'לא יגאל' במעשר, ונאמר כן בחרמים, מה חרמים מכירה עמו גם מעשר בהמה מכירה עמו. ומופנה לדרשה, שהרי לא נצרך לומר 'לא יגאל' בחרמים, וילמד בגזירה שווה 'העברה העברה' מבכור שקדוש ואינו נגאל, וכן לא נצרך 'לא יגאל' במעשר שהרי 'והעברת' הנאמר בבכור מיותר ללמד העברה העברה במעשר שאינו נגאל.

לרבא: הנאמר 'לא יגאל' בחרמים אינו צריך, כי הרי בבית בעלים הוא הקדש, ובבית כהן הוא חולין, ואם אינו עניין לחרמים תנהו עניין למעשר שנאמר בו לשון גאולה כחרמים.

דף ל"ב - ע"ב

לרב אשי: הנאמר 'לא יגאל' הכוונה על מכירה, שנאמר 'והיה הוא ותמורתו יהיה קודש לא יגאל', אימתי עושה תמורה? מחיים, אימתי אינו נגאל? מחיים, אבל לאחר שחיטה נגאל, ולא מצאנו דבר שאין לו פדיון מחיים ויש לו לאחר שחיטה, רק בהכרח שהנאמר 'לא יגאל' הכוונה שלא ימכר. וכתבה תורה בלשון גאולה, לומר שגם אינו נפדה הגם שהמעות מגיעות להקדש.

'ושב הכהן' 'ובא הכהן' - נלמד זה מזה בגזירה שוה, כי זו היא שיבה זו היא ביאה. ורק במקום שאין לשון שדומה לו, אבל כשיש לשון דומה ולשון שאינו דומה, לומדים גזירה שווה דומה מדומה ולא מזה שאינו דומה. ולכן לומדים איסור מכירה מחרמים במעשר שהרי בשניהם נאמר לשון 'גאולה', ואין לומדים מחרמים בבכור שבבכור נאמר לשון 'פדיה', הגם שמשמעות של גאולה ופדיה שווה.

חרמים – בבית בעלים: הם כהקדש לכל דבריהם, שנאמר 'כל חרם קדש קדשים הוא לה'. נתן לכהן: הם כחולין לכל דבריהם – שנאמר 'כל חרם בישראל לך יהיה'.

בכורות דף ל"ג. יום ד' פרשת לך לך - י' חשון תשפ"ז

דף ל"ג - ע"א

משנה, אכילת בכור בעל מום לישראל - לבית שמאי: אסור, שנאמר 'ובשרם יהיה לך כחזה התנופה וכשוק הימין', מה חזה ושוק רק לכהנים גם בכור. **לבית הלל:** מותר, שנאמר 'הטמא והטהור יחדו יאכלנו', מה טמא שאינו אוכל בקדשים קלים אוכל בבכור, זר שאוכל בקדשים קלים אינו דין שיאכל בבכור. **גוי לבית הלל** - לברייתא: לא יאכל, לרבי עקיבא: יאכל, שנאמר 'כצבי וכאיל', מה צבי ואיל מותר לגוי, גם פסולים מותר לגוי.

שלשה פעמים נאמר בתורה 'צבי וכאיל' - א. לדרשת רבי יצחק ורבי אושעיא (לא נתפרש), **ב.** לדרשת רבי אלעזר הקפר (שצבי ואיל ניתר בשחיטה כפסולי המוקדשים), **ג.** לדרשת תנא קמא שפסולי המוקדשים פטורים מבכורה כצבי ואיל.

אכילת בכור בעל מום לנידות - לבית שמאי: אין מאכילים לנידות, והגם שנאמר 'הטמא והטהור יחדו יאכלנו', אינו מותר למי שיוצא טומאה מגופו, וכן מצינו בפסח הבא בטומאה ובכל זאת אין אוכלים ממנו זב מצורע, זבות ונידות ויולדות. **לבית הלל:** מאכילים לנידות, שבפסח שנאמר 'טמא נפש', אבל בבכור נאמר 'טמא' סתם וכל טומאות בכלל.

הפשטת עור הבהמה דרך הרגלים שיהא הכל שלם, אסור לעשות כן ביום טוב – משום שטורח טירחה שאינו צריך לו ביום טוב. וכן בבכור אסור לעשות כן - **לרב חסדא:** 'כבית שמאי' שעומד בקדושתו גם לאחר שחיטה ואסור להאכילו לנידות - ולכן דינו כתם שאין מרגילים בו משום בזיון קדשים, שמתיירא לחתוך העור וחותך הבשר. וכן אסור לעשות כן בפסולי המוקדשים: לרב חסדא: כרבי אלעזר ב"ר שמעון שאם נזרק דם של תמימה, גם אם בשר בעלת מום בקדירה אסורה באכילה - שהיא עומדת בקדושה כחטאת שכיפרו בעליה. אבל לבית שמאי אפשר שאין קדושה לאחר שחיטה רק בבכור שקדוש מרחם, ולא בשאר פסולי מוקדשים. ולרבי אלעזר ב"ר שמעון אפשר שיש קדושה לאחר שחיטה רק בפסולי המוקדשין שתופס פדיון, ולא בבכור. **לרבינא:** האיסור להרגיל בפסולי מוקדשים ובבכור הוא לדברי הכל - שנראה כעובד עבודה בקדשים. **לרבי יוסף בר אבין:** גזירה שמא יגדל מהם עדרים עדרים.

היו לפניו שתי חטאות, (שהפרישם לאחריות שאם יאבד אחת יכפר בחבירתה) **ונפל מום באחת מהם:**

תמימה - יקרב לחטאת, בעלת מום - תיפדה ודמיה לנדבת שופרות. **נשחט בעלת מום לאחר פדיון - לתנא קמא:** אם נשחט קודם שנזרק דם של תמימה - מותרת גם לאחר זריקת דם תמימה, שמאחר שבאה בעלת מום להיתר זביחה שוב אין בה קדושה. ואם נשחט משנזרק דם תמימה - אסורה בהנאה כחטאת שכיפרו בעליה. **לרבי אלעזר ב"ר שמעון:** גם אם בשר של בעלת מום בקדירה ונזרק דם תמימה - אסורה, שעומדת בקדושה גם לאחר שחיטה. והגם שהתירו למכור פסולי מוקדשים באיטליז ולשקול בליטרא משום ריווח להקדש - לא התירו להרגיל העור לשיטתו, כי מה שמשביח בעור פגם בבשר.

דף ל"ג - ע"ב

משנה, בכור שאחזו דם:

א. לרבי יהודה: אין מקיזים לו דם, גם אם הוא ימות וגם במקום שאין עושה בו מום שיכול לחזור ולהתרפאות - שמתוך שבהול על ממונו, אם יתירו לו מקום שאינו עושה מום יעשה גם במקום שעושה מום.

ב. לחכמים במשנה (שיטת רבי מאיר בברייתא): מקיז רק במקום שאין עושה בו מום ולא במקום שעושה מום, שאם לא יתירו במקום שאינו עושה מום, בוודאי יבוא לעשות בו מום. ואם הקיז ועשה בו מום - לא ישחוט עליו עד שיפול בו מום אחר.

ג. לחכמים בברייתא: מקיז גם במקום שעושה מום אם צריך להקיז מאותו אבר, ולא יניח שימות, אבל לא ישחוט על אותו מום.

ד. לרבי שמעון: מקיז אף על פי שעושה בו מום שסובר דבר שאין מכווין מותר, וגם מותר לשחוט על אותו מום. **'הלכה'** פסק שמואל (דף ל"ד - ע"א) הלכה כמותו.

מטיל מום בבעל מום - לרבי מאיר: לומדים מהנאמר כל מום לא יהיה בו' שאסור להטיל מום גם בבעל מום, וסובר שלומדים מפסוק 'תמים יהיה לרצון' שפסולי המוקדשים לאחר פדיון מותר להטיל בהם מום הגם שעדיין אסורים בגיזה ועבודה. **לחכמים:** לומדים מהנאמר 'תמים יהיה לרצון' שאסור להטיל מום רק בתם, ולכן מותר להטיל מום בבכור שאחזו דם, משום שאין לך בעל מום גדול ממנו שהרי ימות כולו, וסוברים שמותר להטיל מום בבעל מום. **מודים הם:** במחמץ אחר מחמץ במנחות - ששניהם חייבים שנאמר 'לא תאפה חמץ ולא תעשה'. וכן חייב במסרס אחר מסרס - שנאמר 'ומעוך וכתות ונתוק וכרות', אם על כורת חייב על נותק לא כל שכן, רק ללמד על נותק אחר כורת שחייב.

בכורות דף ל"ד. יום ה' פרשת לך לך - י"א חשון תשפ"ז

יום זה לזכות שותפינו היקרים החפצים בעילום שמם ולברכה והצלחה וסייעתא דשמיא

דף ל"ד - ע"א

מום בקדשים על ידי גרמא – אסור להטיל מום בקדשים גם על ידי גרמא, לכן לא יניח דבילה ובצק על האוזן כדי שיבא כלב ויאכל, שנאמר 'כל' מום לא יהיה בו.

חבית תרומה שנולד בה ספק טומאה

לרבי אליעזר: צריך לשומרה מטומאה וודאית, שמא יבוא אליהו ויטהר, לכן אם היתה במקום התורפה - יניחה במקום המוצנע, ואם היה מגולה - יכסה שנאמר 'ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי', בשתי תרומות הכתוב מדבר, אחת תרומה טהורה ואחת תרומה תלויה, ואמרה תורה תעשה לה שימור, ונחשב לשיטתו ראוי 'לך' שמא יבוא אליהו ויטהר.

לרבי יהושע: אם היה מונח במקום המוצנע - יניחה במקום התורפה, אם היה מכוסה - יגלה, שעכשיו אינה ראויה לאכילה שמא היא טמאה, ואינה ראויה לזילוף שמא היא טהורה ואסור לאבד, לכן יגלה ותיטמא, ויהא ראויה לזילוף, שנאמר 'לך', שמור רק תרומה שראויה לך, ושאינה ראויה לך - אל תשמור.

לרבן גמליאל: לא יחדש בה דבר.

מכירת בת לשפחות אחר אישות - לרבי עקיבא: אינו מוכר לשפחות אחר אישות, שנאמר בפסוק 'לא ימשול למכרה בבגדו בה', שלרבי עקיבא יש אם למקרא ובבגדו לשון בגד הוא. **לרבי אליעזר:** אינו מוכר לשפחות אחר שפחות, אבל מוכר לשפחות אחר אישות, 'וסובר יש אם למסורת, וכיון שלא נאמר 'בבגדו' (עם י'), אנו קורים בבגדו מלשון בגידה, כלומר כיון שבגד בה ומכרה, שוב אינו חוזר ומוכר.

דף ל"ד - ע"ב

משנה, הצורם אוזן בבכור - לרבי אליעזר: קנסו שלא ישחוט עולמית, **לחכמים:** אם נולד בו מום אחר ישחוט עליו.

היה לו צרעת ונקצץ בלי כוונה – טהור. **קצצה בכוונה - לרבי אליעזר:** טהור רק לכשיולד לו נגע אחר. **לחכמים:** טהור רק אם תפרח בכולו, שאז אינו טמא גם אם נגע ראשון נשאר בו, או עד שיתמעט הבהרת ראשונה משיעור גריס קודם שקצץ, אבל אם בשעה שקצץ היה בו שיעור נגע - קנסו שאין לו טהרה עולמית.

לרבי אליעזר קנסו בבכור ולא בצרעת: משום שבבכור יאמר אטיל בו מום, אם יתירו נשכרתי, ואם לא אפסיד שאמתין למום אחר, כי בין כך הייתי צריך להמתין עד שיפול בו מום, לכן קונסים אותו שגם אם יפול בו מום אחר אינו מותר, אבל בצרעת לא יקצוץ גם אם לא יקנסו, שחושש שמא לא יהא לו נגע אחר, ולא יטהר לעולם, וגם אם יהא לו נגע אחר לא יועיל לו בקציצה שנגוע בכתחילה, ועדיף לו להניח זה שמא יתרפא. **לחכמים קנסו בצרעת ולא בבכור:** שקנסו רק במה שעשה ולא במה שלא עשה, לכן קנסו בבכור רק שלא יתירו לו מום שעשה, אבל לא קנסוהו במום אחר שלא עשה. ובצרעת כיוון לטהר עצמו בקציצה זו, ולכך קנסו בקציצה זו, ונמצא טמא עולמית שמחשבים לנגע כאילו יש שם, ומי אמר שיתרפא.

בדיקת נגע: חתן שנראה בו נגע - נותנים לו 7 ימים ולכסותו. וכן ברגל - נותנים לו כל ימי רגל. ואם קצץ צרעת, ונולד לו נגע אחר בימי המשתה או ברגל - הסתפקו בגמרא 'לרבי אליעזר' אם כבר נטהר מנגע ראשון, ולנגע שני אין מטמאים אותו עד שיעברו 7 ימים או הרגל, או שלא נטהר מנגע ראשון כל זמן שלא טמא בנגע שני? תיקו.

קנס ליורש:

צורם אוזן בכור ומת – אין קונסים בנו אחריו.

מוכר עבדו לגוי ומת – הסתפקו האם קנסו לבנו אחריו? משום שכל יום מפקיעו ממצוות.

המכווין מלאכה במועד (שמניח כרם לבצור ואומר במועד אבצור שהרי הוא דבר האבוד) - תאבד ולא יבצור, משום שלכך נתכוין. והסתפקו כשמת האב קודם המועד? אם קנסו לבנו אחריו ולא יבצור במועד, או שאולי לא קנסו לבנו משום שלא עבר האב על איסור כיון שמת קודם מועד.

שדה שניקו בשביעית – תיזרע למוצאי שביעית. **שדה שזיבלו בשביעית** – לא תזרע למוצאי שביעית. ואם מת - זורע הבן, שרק לו קנסו חכמים ולא בנו.

טימא טהרות חבירו ומת – לא קנסו בנו אחריו, משום שהיזק שאינו ניכר לא שמיה היזק, וקנסו חכמים רק לו ולא לבנו.

גוי וקטן שעשו מום בבכור, אם לא כיוונו להתיר על ידי זה: מותר. ואם כיוונו להתיר: אסור. וגם אם עשו על ידי גרמא, כגון שהניח בצק ודבילה באוזן בכור כדי שיבוא הכלב ויטול.

בכורות דף ל"ה. יום ו' פרשת לך לך - י"ב חשון תשפ"ז

דף ל"ה - ע"א

משנה, כל מום שנעשה להתיר הבכור - אסור, מום שנעשה שלא לדעת - מותר. וכן היה מעשה בזכר רחלים זקן ושערו מדולדל וראה שוטר יווני, אמר מה טיבו של זה? אמרו לו בכור הוא ואינו נשחט 'אלא אם כן היה בו מום', לקח רומח וצרם אוזנו, והתירו שלא נתכוונו הגוי להתיר, שהרי לא ידע שבמום שיעשה בו ישחט רק אם נפל מאליו. לאחר שהתירו הלך וצירם באזני בכורות אחרים, ואסרו.

לרב חסדא: אם היו אומרים לו מתחילה 'אם נעשה בו מום' היו אוסרים גם את הראשון, שכאילו אמרו לו הטל בו מום. **לרבא:** גם אם אמרו בלשון 'נעשה' ממילא משמע ומותר. גם אם לא שאל מה טיבו, והם בעצמם אומרים לפי תומם ואומרים ראה לא ישחט זה לעולם רק במום - ולא נתכוונו לכך שיטיל בו מום, והלך הגוי והטיל בו מום, מותר. ומעשה ששיחקו תינוקות בשדה וקשרו זנבי טלאים זה בזה, ונפסק זנב של בכור - והתירו חכמים. ראו שהתירו הלכו וקשרו זנבות בכורות אחרים - ואסרו.

משנה, בכור שרדף ועשה בו אדם מום: אם בעט בו בשעת רדיפה - שוחטים עליו, שנתכוונו להצלתו. אם בעט בו לאחר רדיפה - ללשון ראשון: אסור. ללשון שני: מותר, שאנו תולים שנזכר בצערו ומשום כך בעטו.

מום קודם שיצא לאוויר עולם - מותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאוויר עולם, בגדי - יכול להטיל באוזניו, שהם ארוכות ונראה לפני שיצא כל ראשו ועדיין אינו כילוד. בכבש - יכול להטיל בשפתיו, שנראה תחילה. ויש אומרים: שגם בכבש יכול להטיל מום באוזניו, אם יצא דרך צדעיו.

מום בפה: חניכיים החיצונות שבפה שניטל מהם מעט, ושנחתכו ברוחב מלמעלה בעומק, הגם שלא חיסרו כלום - הרי זה מום, הואיל ונראים אותם חוטים. הפנימיות שנעקרו - הרי זה מום, הגם שאינו נראה בשעת אכילה, כיון שנראה בשעה שהוא צועק. (אבל נפגמו או נגממו, אינו נראה כלל ואינו מום).

דף ל"ה - ע"ב

משנה, בכור שיש בו אחד ממומים הראוי לבוא בידי אדם:

'שיטה ראשונה' לתנא קמא: רועים ישראלים: נאמנים על בכור של כהנים - ואין חוששים שמשקר ובא להתיר כדי שישחוט רבו כהן ויאכל עמו. אבל רועים כהנים: אינם נאמנים, לא על בכור ישראל - שמא הטיל אותו הכהן בעצמו וסובר שבגלל טורחו יתן לו הישראל, ואינם נאמנים על בכור כהן - שחוששים שסובר אעיד עכשיו, והוא יגמול לי שיתן לי ישראל בכור תם ואטיל בו מום, יבוא כהן זה ויעידני שנפל בו מאליו. אבל כהנים מהשוק נאמנים - שאין חוששים רק ברועה. **לרבן שמעון בן גמליאל:** נאמן גם הכהן על בכור חבירו, בין רבו ובין אחר, וחשוד רק על בכורו, שקיבל מישראל. **לרבי מאיר:** כהנים אין

נאמנים - גם שנים מהשוק, וגם על בכור של ישראל, שהחשוד על הדבר אינו דן ומעיד.

'שיטה שניה' לתנא קמא: רועים כהנים נאמנים על בהמות של ישראל - שסתם רועה עם הארץ הוא, ויודע שלא יניח הישראל כהן תלמיד חכם ויתננו לו. רועים ישראלים - אינם נאמנים על בהמות של כהנים, שחוששים ללגימא. וכל שכן שרועה כהן אינו נאמן בבכור של כהן, שחוששים שמשקר ומצפה לשכר וגם שיאכילו הבעלים מבשר הבכור. **לרבן שמעון בן גמליאל:** נאמן על בכור חבירו וגם כהן לכהן - שאינו חושש ללגימא ולגמול, ורק על בכור שלו אינו נאמן. **לרבי מאיר:** רועה כהן - אינו נאמן על בכור של כהן וישראל, שהחשוד בדבר לא דנו ולא מעידו.

בכור של כהן:

לרבי יהושע בן קפוסאי: צריך שנים מן השוק שיעידו עליו (וגם כהנים - כתנא קמא), אבל כהנים שבביתו אינם נאמנים עליו.

לרבן שמעון בן גמליאל: נאמנים גם בנו ובתו, שהכהן נאמן על בכור חבירו וגם של אביו, וחשוד רק על שלו. **'הלכה'** לרב נחמן: כרבן שמעון בן גמליאל. ורק בן ובת נאמנים אבל אשתו כגופו - ואינה נאמנת.

לרבי יוסי: בני ביתו - אינם נאמנים עליו וגם עשרה, מן השוק - נאמן עליו גם אחד ולא צריך שנים. **'הלכה'** לרבא: כרבי יוסי. ואם היו הבעלים ובניו ובני ביתו עומדים עמנו בחוץ, ונכנס הבכור לבית כשהוא שלם, ויצא חבול - מעיד עליו רועה שהיה בפנים, ואין חוששים שהטילו הרועה.

ספק בכור שנולד אצל ישראל - לרב קטינא: צריך שנים מהשוק להעיד עליו שלא הוטל בו מום בכוונה, וכמו שאמר רבי יהושע בן קפוסאי בבכור אצל כהן. **לרב נחמן:** מעידים עליו גם בעלים, שרק כהנים נחשדו על מומים, וישראל לא נחשדו - גם על ספק בכור הנאכל להם. שאם לא תאמר כן, מי יהא נאמן על ספק בכור לרבי מאיר, ולא יתכן שאין לו תקנה, שהרי מחייבו רבי מאיר במתנות, ומשמע שמותר באכילה.

בהמת מעשר שנפל בו מום - לדברי הכל מעידים עליו בעלים, שאם היה רוצה היה מטיל מום בכל העדר קודם המניין.

כהנים לדון דין 'לרבי מאיר' - אף על פי שלשיטתו חשודים הם על בכור - כשרים הם לדון, וכמו שאמרה תורה 'ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע'. ואומרים החשוד לדבר אחד חשוד לכל התורה רק אם הוחזק לעבור על דבר איסור, ולא בזה שהוא רק חשש.

בכורות דף ל"ו. יום שב"ק פרשת לך לך - י"ג חשון תשפ"ז

דף ל"ו - ע"א

עד מפי עד - 'לעדות אשה' כשר, 'לעדות בכור' - לרב אשי: כשר לעדות, שהרי גם האשה כשרה לזה, **לרב אסי:** פסול. 'להלכה' כשר.

'הפה שאסר הוא הפה שהתיר'

בא אחד ואמר שהוא בכור ומומו עמו - נאמן אף על פי שלא היינו מוחזקים בו, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. והגם שהיה צריך לומר שהוא בכור כדי שלא יאכל קדשים בחוץ - היה יכול להטיל בו מום שניכר לכל ואוכל בלי לומר שהוא בכור. ואין זה 'מה לי לשקר במקום עדים', שאין זה ברור שהטיל בו מום רק חשש.

אשה שאמרה אשת איש הייתי וגרושה אני - נאמנת, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר.

מיגו במקום עדים', המשכיר חמור לחבירו, והזהירו שלא ילך בדרך שיש שם מים, והלך דרך מקום שיש שם מים ומת החמור, וטוען שלא היה שם מים - **לרבא:** נאמן, כי אם רוצה היה אומר הלכתי במקום שאין שם מים. **לאביי:** אנן סהדי שיש שם מים, ואין אומרים 'מה לו לשקר' במקום עדים.

נאמנות חבר - לרבי יהושע: נאמן חבר - על בכורו לומר שהמום נפל בו מאיליו, ועם הארץ - אינו נאמן. **לרבן גמליאל:** לא חילקנו בין חבר לעם הארץ.

משנה, נאמנות הכהן על מום בכור - נאמן הכהן לומר הראיתי בכור זה לחכם ואמר לי שמום קבוע הוא ושוחט (ורק שיהא לו עדים שלא הטילו בו). - משום שיכול החכם לבוא ולומר לא התרתי לך, ודבר שיכול להיוודע אינו משקר בו אדם, או משום שלא נחשדו כהנים לאכול קדשים תמימים בחוץ, ואם לא היה מתירו חכם לא היה שוחט.

נאמנות כהן לומר בכור זה נתן לי ישראל במומו - לרב: נאמן הכהן לומר בכור זה נתן לי ישראל במומו, משום שכל דבר שעתיד להיוודע אינו משקר בו אדם. **לרבי ירמיה בר אבא:** נאמן הישראל לומר בכור זה נתתי לכהן במומו, גם אם היה הטלה קטן והגדיל, ואין תולים לומר שאינו מכירו ושמא אחר הוא והטיל בו הכהן מום, אבל הכהן עצמו אינו נאמן. **'הלכה'** כרב וגם הכהן נאמן, וכן פסק רפרם ורק כהן אחד מחוצף אבל שאר כהנים נאמנים.

מי שאינו נאמן על המעשר - אם אמרו לו קח ממי שנאמן או ממי שמעשר: אינו נאמן, ואין אומרים שנאמן משום שכל דבר שעתיד להיוודע אינו משקר בו אדם, שיכול להשתמט ולומר אצלי הוא חשוב כנאמן. ואם אמרו לו קח לי מאיש פלוני: נאמן לומר שלקח מפלוני, גם אם לא נאמר שדבר שעתיד להיוודע אינו משקר בו אדם, משום שירא שיתבעו אותו כיון שהקפיד המשלח להזכיר שם האיש.

דף ל"ו - ע"ב

המביא בכור שעין אחת גדולה ואחת קטנה - מתירים לו, שגם אם הוא כהן וחשוד על בכור, הרי הוא בכור ומומו עמו, שכך נולד. וגם אם הוא ישראל הרי יודע שהוא מום מובהק והביאו רק משום כבוד חכם, ואם הוא חושש על כבוד החכם, וודאי שלא יעבור על איסור.

בדיקת בכור ישראל - רואים רק אם כהן עמו, שמא אינו אוכל קדשים בחוץ, אבל חשוד על ממון כהן.

משנה, נאמנות במעשר בהמה - כולם נאמנים, שאם רצה היה יכול לטיל מום קודם המניין בכל העדר.

עשירי בעל מום - כשמעביר בהמות במניין, אסור להעמיד העשירי בעל מום, שנאמר 'לא יבקר בין טוב לרע'.

משנה, בכור שנפל בו מום מובהק (כגון שנסמית עינו או נקטעה ידו או שנשברה רגלו), - **לחכמים:** ישחט על פי 3 הדיוטות שאינם חכמים. **לרבי יוסי:** אפילו יש שם סנהדרין של 23 נשחט רק על פי מומחה, **'הלכה'** כחכמים ולא כרבי יוסי הגם שטעמו עמו.

התרת בכור בחוץ לארץ - דינו כהתרת בכור בארץ ישראל, ורק מומים מובהקים ניתר על פי 3 הדיוטות.

התרת בכור: אם אין מומחה - 3 הדיוטות מתירים בכור (במומים מובהקים) ואינם מתירים במקום שיש מומחה.

התרת נדר: במקום שאין חכם - 3 הדיוטות מתירים נדר, אבל אם יש חכם, מתיר החכם לבד. וחכם - כרב נחמן. **לרבי יהודה:** צריך שיהיו 3 ואחד מהם חכם, והשנים לא יהיו עמי הארץ, רק כאלו שמסבירים להם טעמי הלכות נדרים ומבינים.

בכורות דף ל"ז. יום א' פרשת וירא - י"ד חשון תשפ"ז

דף ל"ז - ע"א

קנו בטעות דבר שאסור באכילה ובהנאה

משנה, השוחט בכור ומכר בשרו ונודע שלא הראה לחכם, מה שאכלו הלוקחים - אכלו, ויחזיר להם דמים. ומה שלא אכלו - הבשר יקבר, שבכור תם אסור בהנאה, ויחזיר הדמים.

השוחט פרה ומכרה, ונודע שהיא טריפה, מה שאכלו - אכלו, ומה שלא אכלו - הם יחזירו לו הבשר והוא יחזיר להם הדמים. מכרו הקונים לגוי או הטילו לכלבים - משום שלא גרם להם איסור ישלמו דמי טריפה בזול, ויחזיר להם המותר.

המוכר לחבירו בשר - ונמצא מבכור, המוכר פירות - ונמצא טבל, המוכר יין ונמצא יין נסך - לתנא קמא: מה שאכלו אכלו ויחזיר להם הדמים, **לרבי שמעון בן אלעזר:** דברים שהנפש קצה בהם (נבילות, טריפות, שקצים ורמשים) - יחזיר להם כל הדמים. דברים שאין הנפש קצה בהם (בכורות, טבל, יין נסך) - ינכה להם חלק מדמים. ובאופן שאם היה נשאר אצל מוכר היה יכול לתקן, בבכור - שמכר לו מקום מום ויכול להראות לאחר שחיטה לדעת רבי יהודה, בטבל - היה יכול לתקן ולעשר, ביין נסך - כשמכר בתערובת, לדעת רבן שמעון בן גמליאל שאם נפל לבור ימכר כולו לגוי חוץ מדמי יין נסך שבו.

הדרן עלך פרק כל פסולי המוקדשין

פרק שישי - על אלו מומין

משנה, שחיטת בכור מום מחוץ לעזרה - א. נפגם האוזן מתנוך האוזן, אבל לא באליה רכה של האוזן, **ב.** נסדק אף על פי שלא נחסר, **ג.** ניקבה מלא כרשינה, **ד.** יבשה - **לתנא קמא:** כל שתינקב ואינה מוציאה טיפת דם, **לרבי יוסי בן המשולם:** שיהא נפרכת.

נאמר 'וכי יהיה בו מום פסח או עור' - בכל זאת שוחטים הבכור על מום שבגלוי ואינו חוזר, גם אם אינו בטל ממלאכה - שנאמר **'כל'** מום רע לרבות. אבל במומים בחניכיים הפנימים, שנחסר מהם, או נחתכו בסכין לרוחב כסדק - אין שוחטים עליו, שאינו בכלל **'מום רע'** ורק באופן גלוי שמנוול את הבהמה.

דף ל"ז - ע"ב

מום עובר - אין שוחטים עליו הבכור: **א.** שהרי בשאר קרבנות אין פודים עליו, שנאמר 'ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה', שמדבר בבעלי מומים, ומשמע שלא יקריבו ממנה כל עיקר, יצאתה זו שיש בה מום עובר שאינה קריבה היום רק למחר, וכל שכן שאין שוחטים עליו. **ב.** לכן הועיל מה שנאמר 'פיסח ועיור' למעט מום עובר.

שיעור סדק - כל שהוא, בין בידי שמים בין בידי אדם. **שיעור פגימה** - כדי שתחגור בה ציפורן, בין בידי אדם ובין בידי שמים. **שיעור נקיבת האוזן - לתנא קמא:** מלא כרשינה הנכנסת ויוצאה בריווח (והביאו ראיה ממקום אחר ששיעורו כמלא מקדח, והוא כמקדח נכנס ויוצא). **לרבי יוסי ב"ר יהודה:** בכעדשה. וקרובים דבריהם להיות שווים. פחות מכעדשה - אין שוחטים עליו, ופוסל - שהרי עבד עברי נעשה בעל מום ברציעה כשנרצע במחט.

רציעת עבד עברי - לרבי יוסי ב"ר יהודה: אין צריך לרצוע דווקא במרצע, ואפשר גם בסול, בקוץ, במחט, במקדח ובכל דבר הניקח ביד, שנאמר 'ולקחת'. **לרבי:** אין רציעה רק בשל מתכת כמרצע. **מקומו - לרבי אלעזר:** באליה של אוזן, **לחכמים:** נעשה בתנוך אוזן - ממה שלמדנו שעבד עברי כהן אינו נרצע מפני שנעשה בעל מום, ובאליה של אוזן אינו נעשה בעל מום.

טומאת אוהל בשדרה - מטמא רק בשלם, נחסר אינו מטמא - **לבית שמאי:** שתי חוליות, **לבית הלל:** חוליא אחת.

טומאת אוהל בגולגולת - מטמא רק בשלם, נחסר אינו מטמא - **לבית שמאי:** כמלא מקדח. **לבית הלל:** כסלע, שיטול מחי וימות (להלן דף ל"ח. יבואר עוד שיטות בבית שמאי ובית הלל).

שיעור בחלון שלא נעשה בידי אדם, שנפל הכותל מאיליו מעט בין בית לבית - מביא טומאה מבית זה לבית זה, כמלא אגרוף גדול, כאגרופו של בן אבטיח (בעל בשר), וכראש גדול של אדם. **שיעור בחלון שנעשה בידי אדם** - כמלא מקדח גדול של לשכה, שהוא כפונדיון האיטלקי וכסלע נירונית, והוא כמלא נקב של עול.

בכורות דף ל"ח. יום ב' פרשת וירא - ט"ז חשון תשפ"ז

דף ל"ח - ע"א

טומאת כלי חרס - רק מתוכו ולא מגבו. ואם אין לו תוך - אינו מקבל טומאה. וגם אינו מקבל טומאת מדרס - שאין מדרס לכלי חרס, שנשבר בישיבת אדם.

טומאת כלי עץ - מקבל טומאה מדין תורה מתוכו ומגבו. ולכן אם יש לו תוך ונטמא בטומאה דאורייתא - נטמא תוכו נטמא גבו, נטמא גבו נטמא תוכו. נטמא בטומאה דרבנן (במשקים) - נטמא תוכו כולו טמא, נטמא מגבו - אחוריו טמאים. אבל תוכו, אגנו, אזנו וידיו - טהורים, שמן התורה אין אוכל ומשקה מטמא כלי, וגזרו חכמים משום משקה זב וזבה, ועשאו כטומאת כלי חרס ולא כשאר טומאה מן התורה שבכלי שטף, כדי שלא ישרפו על טומאה זו תרומה וקדשים.

כלי עץ שאין לו תוך: אם אינו ראוי למדרסות - אינו מקבל טומאה מדין תורה, משום שאינו דומה לשק שמיטלטל מלא וריקן. ואם ראוי למדרסות - מקבל טומאה. ובאופן זה אין אחוריו חלוקים מתוכו גם לטומאת משקים, שאם נטמא תוכו (צד שמשתמשים בו אף על פי שאין לו בית קיבול) - נטמא גבו, נטמא גבו - נטמא תוכו. שמאחר שכבר עשו היכר שהוא מדרבנן בכלי שיש לו תוך, לא הוצרכו לעשות היכר גם אם אין לו תוך.

נחסר בגולגולות 'כמלא מקדח - לבית שמאי' אינו מטמא טומאת אוהל, **לרבי מאיר:** מקדח קטן של רופאים, **לחכמים:** בגדול של לשכה. והרי לבית הלל השיעור הוא כדי שינטל מהחי וימות כסלע. אם כך **לרב חסדא:** שיעור לבית שמאי הוא כמקדח וחיסומו (שמרחיבים הנקב כדי שיכנס ויצא בריווח) שהוא יותר מסלע, שאם מלא מקדח לבד הרי שיעורו כסלע ואין ביניהם לבית הלל ולא כלום. **לרב נחמן:** שלבית שמאי אפשר לומר כמלא מקדח לבד בלי חיסומו, ולבית הלל: כסלע נירונית ולא כסלע סתם, שהוא קטן גם ממקדח של רופאים, ונמצא שגם לרבי מאיר בית שמאי מחמירים ובית הלל מקילים.

דף ל"ח - ע"ב

משנה, מום שבעין: בשורה החיצונה שבעין - ניקב/ נפגם/ נסדק, היה לו דק, תבלול, חלזון נחש, עינב - הרי אלו מומין ששוחטים עליהם בכור. **תבלול - לרבי יוסי:** שיוצא חוט של לבן מהלבן ופוסק את השורה שמסביב לשחור ונכנס בשחור. אבל אם חוט השחור יוצא מהשחור ופוסק בשורה ונכנס בלבן, אינו מום, שהלבן אינו נקרא עין רק שומן העין, שנאמר 'חלב עיניהם', **לרבי מאיר:** בין לבן ונכנס בשחור, ובין שחור שנכנס בלבן הרי זה מום, שלשון תבלול הוא דבר המבלבל את העיניים.

דק שחור - משוקע: הרי זה מום, צף: אינו מום. **דק לבן** - משוקע: אינו מום, צף: הרי זה מום. וסימן 'ברקא', שהוא לבן וצף, והוא מום.

כהן מומחה - אף על פי שאמרו שאינו רואה מומים לעצמו, אבל מורה הלכה לתלמידים ותלמידים מורין לו. **הוראת תלמיד חכם** - אמרה קודם שבא מעשה לידו: שומעים לו, אמר לאחר שבאה מעשה לידו: אין שומעים לו.

משנה, יש לו טיפים לבנות בעין - הרי הם מום. **חורוור קבוע - לרבי מאיר:** ששהה 40 יום, **לרבי יהודה:** ששהה 80 יום. **לרבי חנניא בן אנטיגנוס:** בודקים אותו 3 פעמים בתוך 80 יום, ואם לא בדקו אף על פי שנמצא שם ביום 80 אינו מום, שמא ביניתיים הלך לו וחזר, שכן דרכו. (והבדיקות יהיו משולשים, שאם בדק יבדוק פעם שני ליום 26 וחצי, ולאחר מכן ליום 26 וחצי, ולאחר מכן ליום 27, שבשלשה זמנים אלו דרכו לעבור. להלן דף ל"ט).

מים הקבועים בעין - הרי זה מום, **לרבי מאיר:** אם שהו 80 יום. **לרבי יהודה:** אם האכילו לרפואה תבן ומספוא כדרך רפואה ולא נתרפא - הרי זה מום. ודרך רפואתו - שיאכל מספוא כגרוגרת לח הגדל באדר וחצי ניסן, ואחר כך יאכל יבש הגדל באלול וחצי תשרי, של שדה בית הבעל שדי לה בגשמים. והסתפקו בגמרא א. אם מאכילים אותו לח בחודש וחצי של זמן הלח, ויבש בזמן היבש, או שמאכילים אותו לח ויבש בזמן הלח? ב. אם אכל לח ויבש יחד, או שאכל יבש ואחר כך לח? ג. שהיו משל שדה בית השלחין, אף על פי שלא נתרפא אינו מום.

בדיקת מום קבוע בעין - הסתפקו בגמרא **א.** אם מאכילים אותו כגרוגרת בסעודה ראשונה, או בכל סעודה וסעודה? **ב.** לצד שמאכילים אותו רק בסעודה ראשונה - אם אכל קודם אכילה או קודם שתיה וודאי דרך רפואה היא, ונסתפקו אם האכילו לאחר אכילה או לאחר שתיה? **ג.** ואם אכל כשהוא מותר בוודאי היא דרך רפואה, והסתפקו אם אכל כשהוא קשור? **ד.** ואם אכל עם חבירו בוודאי היא דרך רפואה, והסתפקו כשאכל לבד? **ה.** אם אכל בשדה בוודאי היא דרך רפואה, והסתפקו אם אכל בעיר? **ו.** לצד שמועיל רק בשדה, הסתפקו אם אכל בגינה הסמוך לעיר. **ז.** אכל עשבים לרפואת מים קבועים ולא נרפא מום האם למפרע הוא מום, ואם כן בפדה קודם שאכל ונהנה מדמי הפדיון - מעל, או שהוא מום רק מכאן ולהבא - ולא מעל בפדיון? תיקו.

בכורות דף ל"ט. יום ג' פרשת וירא - ט"ז חשון תשפ"ז

דף ל"ט - ע"א

משנה, מום בחוטם: שניקב/ נפגם/ נסדק הרי זה מום. ניקבו חוטמים זה לתוך זה - מבחוץ: שניקבו מחיצות החיצונות של החוטם ונראה הנקב - הרי זה מום. מבפנים: שניקבה מחיצה החולקת החוטם - אינו מום.

מום בשפה: בשורה חיצונה של שפה - שניקב/ שנפגם/ שנסדק - הרי זה מום ושוחטים עליו הבכור.

משנה, מום בפה: חניכיים חיצונות שנחסר מהם מעט, ושנתכו בסכין לרוחב, והפנימים שנעקר – הרי זה מום. הפנימית – מן השיניים גדולות, שאחת נראה כשנים) ולפנים, תיומת עצמה – כלפנים. **לרבי יהושע בן קפוצאי:** גם בנעקר הפנימי אין שוחטים עליהם, ופוסלה מהמזבח. **לרבי חנינא בן אנטיגונוס:** מן השיניים המתאימות ולפנים אין בודקים כלל, וגם אם נעקר החניכיים כנגד המתאימות עצמם אינו מום, לא לשחוט עליו ולא להיפסל מהמזבח.

מחוסר אבר – אין שוחטים עליו בכור, ואין פודים עליו קדשים, משום שאינו מום שבגלוי. הסתפקו אם נפסל מעל המזבח – משום שנאמר 'תמים יהיה לרצון', ולא מי שיש בו חסרון. או שהנאמר 'יהיה' בא לרבות, מה בעל מום אינו רק במומים שבגלוי, גם חיסרון אינו רק חיסרון בגלוי.

בעל כוליא אחת – נאמר 'ואת שתי הכליות' לברייתא אחת ללמד שבעל כוליא אחת או בעל שלש כוליות פסול, ויש אומרים: שהנאמר 'יסירנה' בא לרבות בעל כוליא אחת. **לרב חייא בר יוסף:** כולם מודים שחיסרון מבפנים שמו חסרון, ונחלקו אם יש בריה בכוליא אחת ואינו נקרא חיסרון, או אם אין בריה בכוליא אחת ונקרא חיסרון. **לרבי יוחנן:** לדברי הכל אין בריה באחת, וחיסרון מבפנים שמו חיסרון, ואם נחסרה קודם קבלה – פסולה, ואם נחסרה לאחר קבלה – כשירה.

דף ל"ט – ע"ב

הפוגם אוזן פר לאחר שחיטה – פסול, שנאמר 'ולקח מדם הפר', הפר שהיה כבר.

קרבן צריך שיהא תמים ובן שנה: בשחיטה – שנאמר 'שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם' קבלה והולכה והזייה: שנאמר 'יהיה' שיהו הכל בבן שנה. ששעות פוסלות בקדשים, ואפשר שבשעת שחיטה היה בן שנה, ובשעת קבלה או הולכה הוא בן שתי שנים.

נאמר 'ומעוך וכתות ונתוק וכרות'

לרבי יהודה: בין בגיד ובין בביצים הם מומין שבגלוי, במעוך וכתות – משום שהם מתכווצות, ונתוק וכרות – משום שהם תלויות.

לרבי אליעזר בן יעקב: הכל בגיד, ולא בביצים – שגם מתחילה הם לפעמים מתכווצות או תלויות.

לרבי יוסי: מעוך וכתות גם בביצים – שהרי אינם. נתוק וכרות בגיד ולא בביצים – משום שישנם.

משנה, מום באיבר רביה: נפגם הזובן, [או] העריה של נקיבה במוקדשים – הרי זה מום. ורק אם נפגם הכיס. ניטל, או שנפגם הזכרות – אינו מום. ומעשה שנטל זאב הזובן וחזר לאיתנו.

מום בזנב: נפגם הזנב מהעצם – הרי זה מום. נפגם מהפרק – מעלה ארוכה ואינו מום. היה ראש הזנב מפצל העצם, שנקלף העור ונשאר העצם מגולה, או שיש בשר בין חוליא לחוליא מלא אצבע – הרי זה מום.

אצבע שאמרו חכמים – הוא אחד מארבעה בטפח של כל אדם. (נפקא מינה – י"א לעניין ציצית. וי"א: לעניין שתי אמות (יבואר להלן דף מ'). וי"א: לעניין בשר שיש בין חוליא לחוליא כמלא אצבע שהוא מום.

חוטים בציצית – לבית שמאי: 4, **לבית הלל:** 3. **משולשת** (תלויה מעל כנף הבגד, וי"מ: כמה יהא בגדיל חוץ מהענף) – **לבית שמאי:** 4 אצבעות, **לבית הלל:** 3. וכל אצבע הוא אחד מארבע בטפח של כל אדם.

שני מקלות מדידה שאורכם אמה היו ביציע שעל שער המזרח הנקרא 'שושן הבירה' – אחת מונחת בקרן מזרחית צפונית, והיא היתה יתירה על אמה של משה חצי אצבע, ושניה מונחת על קרן מזרחית דרומית, ויתירה מראשונה חצי אצבע, ונמצא יתירה על של משה באצבע. שכשהיו האומנים פוסקים עם הגיזבר לעשות מלאכה כך וכך אמות, היו פוסקים על פי מידה קטנה, ועושים במידת גדולה, שלא יבואו לידי מעילה, שאם היו עושים באותה מידה שהיתנו אפשר שיפחתו, שאי אפשר לצמצם. והטעם שהוצרכו לעשות שנים לבד משל משה, הקטנה לכסף וזהב שהיא מלאכת טורח, לכך היתנו בשל משה, ומחזירים לאותה שגדולה הימנה חצי אצבע. וגדולה לבניין החומה, שהיו פוסקים בשל משה ומחזירים בזו שיתירה עליה אצבע.

בכורות דף מ'. יום ד' פרשת וירא - י"ז חשון תשפ"ז

דף מ' – ע"א

משנה, מום בביצים וכיס – אין לו 2 ביצים בשתי כיסים רק בכיס אחד, או שיש לו 2 כיסים וביצה אחת, **לתנא קמא:** הרי זה מום. **לרבי ישמעאל:** אם יש לו 2 כיסים, בידוע שיש לו 2 ביצים ואינו מום. ואם יש לו רק כיס אחד, כמו שאין לו רק ביצה אחת ומום. **לרבי עקיבא:** אם יש לו 2 כיסים אין אומרים בידוע שיש לו 2 ביצים, רק מושיבו על עכוזו וממעך, אם יש ביצה – סופו לצאת, ואם לא יצאה – הרי זה מום. מעשה שמיעך ולא יצא, נשחטה ונמצאת דבוקה בכסלים - **לרבי עקיבא:** מותר, **לרבי יוחנן בן נורי:** אסור.

משנה, בעל 5 או 3 רגלים - בידוע: הרי זה מום. ברגל: כל חסר ויתר הוא גם טריפה, שכל יתר כנטול דמי. **רגליו קלוטות כחמור** – הרי זה מום. ואין צריך שיהיו גם עגולות וגם אינם סדוקות, רק מאחר שהם עגולות, אף על פי שהם סדוקות הרי זה מום.

שחול – שנשמטה יריכו, מום. **כסול** – שרגלו אחד בתוך הכסל ורגל אחד על גבי הכסל. **שרוע** –שנשתברבב לו יריכו, או שאחת גדולה מחברתה, מום. **קלוט** – שרגליו קלוטות כחמור וכסוס, מום.

משנה, שבר – נשבר עצם היד או הרגל, אף על פי שאינו ניכר מחמת עצמו ואינו נראה, וניכר מחמת מלאכה, שהוא צולע בהילוכו – הרי זה מום. מומין אלו מנה אילא ביבנה והודו לו חכמים.

הוסיף אילא: א. שגלגל העין עגול כשל אדם, והוא בבית מושב העין שאצל בהמה אינו רגיל להיות עגול כשל אדם. **ב.** פיו דומה כחזיר, ואין צריך שיהא גם פיו עגול וגם שפתה ולחיים עליונות עודפות על התחתונות, רק די בכך ששפה ולחיים עליונות עודפות על התחתונות. **ג.** שניטל רוב המדבר בלשונו (אותו קצת מהלשון שאינו דבוק לחיך). אמרו לו חכמים שמענו רק את אלו שהוזכרו למעלה, ובית דין של אחריהם אמרו שגם שלושה אלו הם מום.

המפלת מין בהמה או חיה ועוף טמאים וטהורים – לרבי מאיר: אם זכר – תשב לזכר (7 ימי טומאה, 33 ימי טהרה), ואם נקבה תשב לנקבה (14 ימי טומאה, 66 ימי טוהר). ואם אינו ידוע, תשב לזכר ולנקבה (לחומרא, 14 ימי טומאה כנקיבה, וימי טוהר עד יום 40 כזכר). וטעמו, לפי שגלגל השחור שבעין של כל אלו עגול כשל אדם.

ניטל הלשון - לתנא קמא: שינטל רוב הלשון, **לרבי יהודה:** גם אם ניטל רוב המדבר של הלשון הרי זה מום.

משנה, פיו דומה לחזיר – גם לחכמים החולקים לרבי אילא וסוברים שפיו דומה לחזיר אינו מום, הוא רק כששפתו עליונה עודפת תחתונה, אבל אם התחתונה עודפת על עליונה – הרי זה מום. ורק כשעצם הלחי התחתון עודף על עליון, אבל אם אין בה עצם, רק ששפתו התחתונה ארוכה ונקפל על העליונה ועודפת עליה – אינו מום בבהמה. באדם – גם אם אין בה עצם הרי זה מום, שנאמר 'איש איש מזרע אהרן', איש ששוה בזרעו של אהרן.

דף מ' – ע"ב

משנה, אוזן בתוך אוזן: אם אין לה רק תנוך אחד, שנכפל תנוך העליון לתוכו ונתחבר למטה – הרי זה מום. ואם התנוכים מובדלים למעלה – אינו מום.

מום בזנב: גדי דומה לשל חזיר שעגול, אף על פי שעבה כבהמה – הרי זה מום. טלה שהיה לו 2 חוליות – הרי זה מום. טלה שהיה לו 3 – אינו מום. גדי שהיה לו חוליא אחת – הרי זה מום, גדי שהיו לו 2 אינו מום.

פיו נפוח, קצר – אם מחמת הריווח: שאין לו ריווח כל כך בפה ולא בעצם ולא בבשר השפתים – אינו מום. מחמת העצם: שהשפתיים פתוחות יפה, אבל הלחיים אדוקות זו בזו שאינו יכול לפתוח – הרי זה מום. **רגליו נפוחות, קצרות** – אם מחמת הריווח, שלא היה ריווח לעצמות ובשר של כפות הרגלים לגדול כדרכם, ומשום כך העצמות והבשר צרים באותה מידה – אינו מום. ואם מחמת העצם, שהעצם קצר והבשר מרחיב מלמטה ויוצא לחוץ – הרי זה מום.

משנה, יבלת בעין, ושנפגם עצם ידו או רגלו, ושנפסק עצמו של פיו, עינו אחת גדולה ואחת קטנה, כגון שהגדולה היא כעגל, או שהקטנה היא של אווז, **אוזן אחת גדולה ואחת קטנה,** והוא נראה לכל שזו גדולה מזו – הרי זה מום. ניכר רק במידה – אין זה מום.

ביצה אחת גדולה כשתים שבחבירתה – לרבי יהודה: הרי זה מום. **לחכמים:** כשר.

דין יבלת – יבלת שיש בה עצם: הוא מום מהתורה בין אם היא בגופה של בהמה ובין אם היא בעין. יבלת שאין בה עצם: בגוף הבהמה – אינה רק תלתול בעלמא וכשר. באדם הוא פסול – משום שאינו שוה לזרע אהרן. **יבלת שאין בה עצם בעין:** בשחור – מום גמור הוא, ושוחטים עליו הבכור. בלבן של עין – אם יש בה שיער: אינו נשחט במקדש ונשחב מום להיפסל מהמזבח, אבל אינו נשחט במדינה, שאינו מום לשחוט עליו. ואם אין בה שיער: אינה מום כלל.

בכורות דף מ"א. יום ה' פרשת וירא - י"ח חשון תשפ"ז

דף מ"א – ע"א

משנה, זנב העגל שאינה מגעת לאמצע הירך – הרי זה מום. והוא קשר העליון בארכובתו במקום חיבור השוק והירך, וכנגדו בגמל ניכר, שיש לו כנגד הארכובה העליונה זו עצם בולט לחוץ. שאמרו חכמים כל תרבות עגלים כן שיהא זנב מגעת לערקוב, וכשהם גדולים הולכות ונמתחות עד למטה.

משנה, על כל אלו מומים [שנמנו במשנה עד הנה] **שוחטים הבכור**, ופסולי המוקדשים נפדים עליהם. וגם אלו שנאמרו בשם יחיד, כגון רבי חנינא בן אנטיגונוס ורבי חנינא בן גמליאל – אין חולקים עליהם חכמים.

משנה, בכורות שאינם נשחטים מחוץ לעזרה: א. חוורור והמים שאינם קבועים, חוטים הפנימיות שנפגמו אבל לא נעקרו, בעל גרב (לח מבפנים ומבחוץ), ובעל יבלת, ובעל חזזית. **ב.** זקן חולה ומזוהם (מסריח), שנאמר 'מן הצאן מן הכשבים ומן העזים'. **ג.** שנעבד בו עבירה (שנרבע) ושהמית אדם על פי עד אחד או על פי הבעלים, שנאמר 'מן הבהמה' להוציא רובע ונרבע, 'מן הבקר' להוציא את הנעבד, 'מן הצאן' להוציא את המוקצה, והנאמר 'מן הצאן' להוציא הנוגח. וכשהיה על פי עד אחד או בעלים, שאם בעדים הם בני מיתה. **ד.** טומטום (שספק הוא אם זכר וקדוש או נקיבה ואינו קדוש), ואנדרוגינוס (לת"ק).

חזזית – אינו נשחט במקדש ובמדינה. **חזזית המצרית** – מום גמור הוא, שזו היא 'ילפת' האמורה בתורה, ונקרא 'ילפת' שמלפפת והולכת עד יום המיתה.

שחין: יבש מבפנים ובחוץ – מום גמור הוא, וזה 'גרב' האמור בתורה. יבש מבפנים ולח מבחוץ – זה שחין שהיה מצרים, וגם זה מום גמור הוא, שאין לו רפואה. לח מבחוץ ומבפנים – אינו נשחט במקדש ובמדינה.

'אנדרוגינוס'

א. לתנא קמא: אינו נשחט במקדש שמא נקיבה היא, ולא במדינה שמא הוא זכר. ואינו נקרא 'חרוץ' מחמת נקבות שלו, משום שאינו במקום עצם. **לאביי:** לומדים זאת מהנאמר 'חרוץ או שבור', מה שבור במקום עצם גם חרוץ כן. **לרבא:** אם חרוץ הוא גם במקום בשר, לא היה צריך לומר 'גרב', שהוא חרוץ, שנאמר 'ומראהו עמוק מן העור' כמראה חמה העמוקה מהצל, וגרוע מחרוץ משום שמאוס, ואמרה תורה גרב – ללמד על חרוץ שבמקום בשר אינו מום.

ב. לרבי ישמעאל: אנדרוגינוס אין לך מום גדול מזה מחמת נקבות, ונשחט במדינה. **לאביי:** אינו לומד חרוץ משבור, **לרבא:** רק אם אין חריצותו ניכרת אינה פוסלת כשהיא בבשר, אבל אנדרוגינוס שחריצותו ניכרת נקרא 'מום רע'.

ג. לחכמים: הוא בריה בפני עצמו, ואינו כלל בכור ונגזז ונעבד.

דף מ"א – ע"ב

אנדרוגינוס לרבי ישמעאל - הסתפקו אם הוא בוודאי בכור, ומומו עמו, ולפי זה לוקים עליו בגיזה ועבודה, וצריך לתת לכהן. או שהוא ספק אם הוא בכור, רק שגם אם הוא בכור מומו עמו, ולפי זה אין לוקים עליו מספק על גיזה ועבודה, ואינו צריך לתת לכהן.

נאמר 'זכר' בעולת בקר, וגם נאמר בעולת צאן – אחד למעט נקיבה, והשני להוציא טומטום ואנדרוגינוס. וכחכמים היא שאנדרוגינוס בריה בפני עצמו (כי לת"ק שהוא ספק, לא יתכן שהכתוב בא למעט ספיקות). וגם בבכור נאמרו שני מיעוטים, 'הזכר' ו'הזכרים', אחד למעט נקיבה והשני למעט אלו.

בכורות דף מ"ב. יום ו' פרשת וירא - י"ט חשון תשפ"ז

דף מ"ב – ע"א

טומטום – לרב חסדא: נחלקו רק באנדרוגינוס, שלתנא קמא הוא ספק זכר ספק נקיבה, לחכמים בתראי: הוא בריה בפני עצמה. אבל טומטום לדברי הכל – ספק הוא, וקדוש מספק. **לרבי יוחנן** (ע"ב): נחלקו גם בטומטום, שלתנא קמא: הוא ספק זכר ספק נקיבה, לחכמים בתראי: הוא בריה בפני עצמה.

ערך טומטום ואנדרוגינוס - לחכמים: אין להם ערך שנאמר 'והיה ערכך הזכר' ולא טומטום ואנדרוגינוס, וגם ערך של אשה אין להם, שנאמר 'אם נקבה' זכר ודאי ונקיבה וודאית. **לרב חסדא:** ממעט הפסוק רק אנדרוגינוס שבריה בפני עצמה, אבל טומטום נערך לחומרא כזכר.

קרבן עוף שנעבד או מוקצה או אתנן או מחיר וטומטום ואנדרוגינוס – כולם מטמאים בגדים בבית הבליעה, שאין מליקתם מליקה והם בגילה. **לרבי אליעזר:** טומטום ואנדרוגינוס אינם מטמאים בגדים בבית הבליעה, שכל מקום שנאמר זכר ונקבה אתה מוציא טומטום ואנדרוגינוס מבניהם, ועוף שלא נאמר בו זכר ונקבה אין אתה מוציא טומטום ואנדרוגינוס מבניהם. **לרב חסדא:** אמרו רק באנדרוגינוס, אבל טומטום כשר לקרבן ממה נפשך, כיון שאינו בריה בפני עצמה, ונקיבה כשרה בעופות.

הטריפה והכלאים ויוצא דופן טומטום ואנדרוגינוס – לרבי אליעזר: אינם קדושים בתמורה, שאפילו תמורה שחלה על בעל מום קבוע אינה חלה עליהם. ולא מקדישים לעשות תמורה, שאם הם קדושים, כגון שהיו ולדות קדשים שקדושים אגב אמם – אינם עושים תמורה. **לרב חסדא:** אמרו רק באנדרוגינוס אבל טומטום קדוש ממה נפשך.

חמישה אינם קדושים ואינם מקדישים – לרבי אליעזר: אלו הם, טריפה, כלאיים, יוצא דופן, טומטום, אנדרוגינוס. **לרב חסדא:** צריך להוציא טומטום ולהכניס יתום.

דף מ"ב – ע"ב

טומטום – לרב חסדא: המטיל מים במקום זכרות – לדברי הכל זכר הוא. מטיל מים במקום נקבות – לחכמים בבריתא: חוששים שמא נהפכה זכרותו לנקבותו, וקדוש מספק. לרבי שמעון: אין חוששים לכך, ובוודאי נקיבה היא. **לריש לקיש** – אמרו שהטומטום ספק רק באדם, והואיל וזכרותו ונקבותו במקום אחד, אבל בהמה: אם מטיל מים במקום זכרות – זכר הוא, ואם מטיל מים במקום נקבות – נקיבה היא. ואינו חושש שמא נהפכה זכרותו לנקבותו, שאין חוששים למיעוט אף על פי שנשתנה.

רבי אלעאי הורה שטומטום המטיל מים במקום נקבות חולין – רב חסדא: פירש שסובר כרבי שמעון בן יהודה שבוודאי נקיבה היא ואין בה קדושת בכור. **רבי יוחנן:** תמה על רבי אלעאי למה סובר כחכמים בתראי (שטומטום בריה בפני עצמה היא, ומשום כך אינו קדוש) ולא חשש לדברי שנים, והם תנא קמא ורבי ישמעאל הסוברים שהוא ספק זכר ספק נקיבה. ופירשו בגמרא שסובר רבי אלעאי כריש לקיש שטומטום בבהמה אינו ספק, ואם מטיל מים במקום נקבות וודאי נקיבה היא.

טומטום שקידש: קדושיו קידושין – שמא זכר הוא. נתקדש על ידי אחר – קידושיו קידושין, שמא נקיבה הוא. וחולץ. י"א: שחולצים ומייבמים לאשתו, שממה נפשך אם זכר הוא שפיר מייבם אחיו, ואם נקבה הוא אשה בעלמא הוא שנשא. וי"א: שאשת טומטום חולצת ולא מתייבמת. וטעם המחלוקת: שלדברי הכל חוששים על טומטום שסריס חמה, שהואיל ונשתנה להיות טומטום שמא נשתנה גם להיות סריס חמה, והסובר שאין מייבמים לאשתו סובר כרבי עקיבא ששאת סריס חמה אינה מתייבמת, וסובר כרבי יוסי ברבי יהודה שטומטום אינו סריס וודאי. והאומר שמייבמים לאשתו סובר כרבי אליעזר ששאת סריס חמה מתייבמת.

טומטום שנקרע ונמצא זכר - לרבי יהודה: אינו חולץ, מפני שהוא וודאי כסריס ואין חליצתו כלום, לכן במקום אחים אין חליצתו פוסלת, ושלא במקום אחים אין צריך לחלוץ. **לרבי יוסי ב"ר יהודה:** במקום אחים לכתחילה לא יחלוץ שמא יקרע וימצא נקיבה, ואם ימצא זכר שמא ימצא סריס חמה, רק אחד משאר אחים חולץ. ואם חלץ – חליצתו פוסלת, שמא אינו סריס. ושלא במקום אחים – מצוה שיחלוץ, שמא אינו סריס.

הדרן עלך פרק על אלו מומין

פרשת
לך לך
תשפ"ז
גליון 979

מעשים מדברש
ונפלא צופים

הדלקת נרות:
5:36
יציאת השבת:
7:11
זמני השבת
לפי אופק ב"ב

העיקר היא היגיעה העצמית

לך לך וגו': הרה"ק הצדיק כבוד מורי חמי מוה"ר אליעזר זצללה"ה מליזענסק הוכיחני פעם אחת בפסוק זה, וזה לשונו 'לך לך מארצך' כי יש ארץ מגדלת גיבורים, לא תסמוך על זה, גם 'ממולדתך' יש אנשים אשר בתולדה מוטבעים להיות טובים, גם אל זה אל תביט, וגם 'מבית אביך' היינו שיש לו אב צדיק וקדוש מכל זה 'תלך', כי אם 'אל הארץ אשר אראך', היינו יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, עד כאן לשונו הטהור. (דעת משה)

כשם שנכנס לעולם כך יצא

לך לך וגו': על דרך אומרם ז"ל (בבא מציעא קז.) הלוואי שתהא יציאת כביאתי, מה ביאתי לעולם בלא חטא אף יציאתי יהיה בלא חטא, וזהו 'לך לך מארצך' היינו כאשר תלך מהעולם הזה תהיה בבחינה זו כאשר 'ממולדתך ומבית אביך' ועל ידי זה תזכו ל'ארץ אשר אראך' בעולם הבא. (עטרת ישועה)

הדרך ממעט ג' דברים מעבודת ה'

ואעשך לגוי גדול ופרש"י שהדרך ממעטת שלושה דברים ממעטת את השם וממעטת פריה ורביה וממעט את הממון: פירש הרה"ק מלובלין זצ"ל 'ממעטת את השם', פירוש עבודת השם יתברך, 'וממעטת פריה ורביה' בתורה, היינו שאינו פרה ורבה בתורה, 'וממעט את הממון', שבדרך לא יכול לתת צדקה כראוי כי לפעמים ירא שיחסר לו מכיסו והוא במקום זר שלא יוכל להשיג הלוואה או שירא להראות שיש לו ממון פן יגנבו ממנו. (אילנא דחיי, פר' בהעלותך)

כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו

וילך אברם כאשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט: כשאדם הולך בעבודת השם ממעלה למעלה אז יצר הרע גורר אחריו לילך עמו להביאו לידי פניות ומניעות מלעבוד לד' עבודה זכה, וזה אמר 'וילך אברם' שהיא הנשמה היה לה הליכה בעבודת ה', 'וילך אתו לוט' רצה לומר היצר הרע, הולך עמו לבטלו ולהביא תלו מניעות בעבודת ה'. (תורי זהב)

שומר עיניו קדוש יאמר לו

וישובו ויבואו אל עין משפט היא קדש: הרמז על איסור הסתכלות בדבר ערוה שהחמירו מאוד בדבר שהוא פגם גדול מאוד והדמיון להיפך, וזה הוא 'ויבואו אל עין משפט' רק שבהיות האדם כבר בא אל מדרגת שישפוט את עצמו על עין שלו, דהיינו שיגדור עצמו מאוד בעניין הסתכלות, אזי 'היא קדש' רצה לומר שכבר הוא אז בגדר הקדושה וקדוש יאמר לו. (תפארת עוזיאל)

גם דרך האכילה עבד להשי"ת

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לקל עליון: שמעתי פירוש מפי דודי הגה"ק מוה"ר אריה לייבוש ז"ל אבד"ק ווישניצא ששם הוא 'מלכי צדק' (נדרים לב:) 'הוציא' ענין זה 'לחם ויין' רצה לומר אפילו בהיותו עוסק במאכל ובמשתה בלחם ויין הוא עצמו באותו שעה 'כהן' עובד 'לקל עליון' עד כאן דבריו. (ייטב לב פר' וישב ד"ה וזה שאמר)

בטחון בה' מביא לענוה

אנכי מגן לך: לשון 'בטחון' מלשון 'מגן ומחסה' ורצה לומר, אם 'אנכי' היינו השכינה שנקראת אנכי היא לך למגן ולמחסה, היינו שיש לך אמונה ובטחון בהקדוש ברוך הוא, 'שכרך' רצה לומר שכר ייתן לך השם יתברך בעד זה ועל זה אמר הכתוב 'הרבה מאוד' מא"ד בגמטריא 'מה' היינו מידת 'ענוה' ורצה לומר השכר ממידת הבטחון הוא שתביא למידת הענוה. (דגל מחנה יהודה)

הקב"ה שמר על אברהם שלא יחלה

אנכי מגן לך: אמר הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנא זי"ע בדרך הלצה, אברהם אבינו ע"ה קיים הכנסת אורחים כהוגן ובוודאי אכל הרבה עם כל אורח בכדי שהאורח לא יבוש מלאכול כל צרכו והיה ירא מחולי מעיים כדין אכילה גסה, הבטיחו הקב"ה שיחזיק לו הקיבה שקורין 'מאגין', כי שומר מצוה לא ידע דבר רע. (מאמר מרדכי)

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין.

כתב בשולחן ערוך סי' רס"ג דיני הדלקת הנרות סעי' א' במשנ"ב סק"א הנה עיקר הדלקת הנר הוא חובה משום מצות עונג שבת.

- וברמב"ם (פ"ל מה' שבת ה"ה) כתב וצריך לתקן ביתו מבעוד יום מפני כבוד השבת, ויהיה נר דלוק ושולחן ערוך. וכתבו הפוסקים ששניהם איתנהו ביה וכלשון הפמ"ג הדלקת הנר מכלל הכבוד והעונג הוא, במקום אכילתו יש בו משום עונג שבת שלא יסעד בחושך, ובשאר הבית כבוד השבת שלא יכשל בעץ ואבן. וגם איתא שזהו מכלל שלום ביתו והכל הוא מטעמים הנ"ל שאם היה חושך בבית כתב הב"ח שהולך ונכשל ואוכל באפילה.
- והיא אחת משבע מצוות דרבנן כגון נר חנוכה ומגילה ועוד וקבלה היא בישראל עוד מימות משה רבינו להדליק נר שבת (עפ"י פסיקתא זוטרתי שמות ל"ה ג') וחובה היא על כל בני הבית והאישה היא השליחה לזה מפני שעוסקת בצרכי הבית, אמנם אין בני הבית צריכים לשמוע הברכה ולכיון לצאת, אלא בזה שהודלק נרות לכבוד שבת יוצאים בני הבית חובתם.

ועיין עוד בזה בספר פסק"ת

העלון מוקדש לזכות
רבי **אריה חיים** בן **סלימה שולמית**
שיחי' ובני ביתו להצלחה וסייעתא דשמיא בכל העניינים ולרפואת אורי בן אפרת בתושחו"י

קוראים נכבדים **נהנתם, החכמתם?** להוי ידוע כי הוצאות ההדפסה עולים ממון רב, נא טלו חלק בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו חלק בהפצת תורה ויראת שמים, ותתברכו בכל הברכות האמורות בתורה, **לתרומות וכל ענייני הגליון ניתן לפנות בטל' 054-8559959**

מזל טוב נשגר קמיה כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א לרגל שמחת הולדת הנכדה
בת אצל נכדו הרב יקותיאל יהודה הלברשטאם שליט"א בן לבנו ראש הישיבה אב"ד ק"ק בארה"ב יזכו לרוות רוב נחת

לע"נ איש החסד משמח אלוקים ואנשים הר"ר מנחם מענדל ז"ל בן יבלחט"א הר"ר בן ציון גבריאל הי"ו לוק
ת.נ.צ.ב.ה.

קו הגעשמאק
חיזוק, ואמונה
מתעדכן
בתדירות גבוהה
עם דרשות,
סיפורים, וניגונים
077-3249316

סיפור לשבת

הרגשת קדושת שבת

באחת השבתות, התארח קדוש ישראל, רבי ישראל בעל שם טוב, עם סיעה מתלמידיו הקדושים באחת מקהילות ישראל, כדי להביא ליושביה את דבר ה' ואת נועם אורו. בליל שבת לאחר התפילה, כאשר אך סיימו המתפללים לעבור על פני קדשו ולברכו ב'שבתא טבא', קרא אליו הבעל שם טוב את סגל תלמידיו ונם להם בלאט: יש את נפשי לזכותכם במחזה מאלף, אשר תוכלו להפיק ממנו, בסייעתא דשמיא, תועלת מרובה להשגת קדושת השבת. אך דא עקא, שחוששני שמא לא תוכלו להתאפק, ותמלאו שחוק פיכם ממראה עיניכם אשר תראו. מבקשני, איפוא, כי תבטיחוני תחילה להתגבר על עצמכם בכל היכולת ולא להעלות על שפתותיכם אפילו חיוך אחד מיותר, מקבלים אנו על עצמנו את הדבר - השיבו התלמידים, כשהם אחוזים בחבלי צפיה ודריכות. בחשאי, הצביע להם הבעל שם טוב על אחד היהודים אשר ניצב על סף בית הכנסת בדרכו החוצה. צאו בעקבותיו של יהודי זה, והשקיפו אל עבר שולחן השבת שלו! כדאי הוא ללמוד ממנו 'עונג שבת' מהו... חרש צעדו התלמידים בעקבותיו של היהודי המתרחק, תוך שהם מבחינים כי לפניהם אדם קשיש דל ואביון, אשר קומתו שחוחה ולבושיו בלואים. אמנם, צעדיו המתרוננים העידו על שמחת עולם השוכנת בקרבו והמפיחה בו רוח חיים. כאשר הגיע האיש לשכונת עוני מוזנחת בקצה העיר, פנה אל עבר חצר עלובה, אשר במרכזה הזדקר צריף מט ליפול, ששימש לו כבית. מבעד לחלונות הצריף הפרוצים לרווחה, בקע אורן הקלוש של נרות שבת קטנים. בחסות החשיכה, אשר שררה בשכונה בכלל, ובאותה החצר בפרט, לא מצאו התלמידים כל קושי, להתייצב מאחורי חלונות הצריף, ולחזות בנעשה מסביב לשולחן השבת של היהודי. במרכזה של הדלות, אשר בצבצה מכל פינה בצריף המפוחם, ניצב ארגז במקום שולחן. לעברו, פסע עתה בעל הבית בהרחבת הדעת של ממש, תוך שהוא משמיע אל החלל בקול רם ובנימה מפוזמת, ברכת 'שבתא טבא' כפולה ומשולשת. אי משם, השיבה בעלת הבית 'שבתא טבא' לעומתו, כשגם קולה שלה, רווי חדוה ורון אין קץ. לאחר שפיזם 'שלום עליכם' ושאר זמירות ופיוטים, הנאמרים לפני הקידוש, פתח בעל הבית והכריז בעליצות מדושנת עונג: הגישי נא הלום את היין העתיק והטוב, ונקדש לכבוד שבת, בזריזות מופתית, התקרבה בעלת הבית אל השולחן, נטלה את שתי לחמניות הקיבר שמונחות היו על השולחן בסמוך לפמוטות הטיט שהכילו את הנרות, וקירבתן לפני בעל הבית. אה! יין עתיק ומבושם להפליא! - קרא היהודי בהתפעלות - 'לכבוד שבת המלכה ...'! הוא נטל את ידיו, ופתח לקדש בקול עורג על שני לחמי העוני שלפניו, כשזיו איקוניו מבהיק באור יקרות, שלא מעלמא הדין. לאחר שסיים, בצע את אחת הלחמניות ואכלו הימנה כזית, וכל אותה העת אין פיו חדל להלל את טעמו המופלא של יין הרקח המשומר, שנפל לו בנעימים ...לאחר שכילו לאכול את הפת, נשמע שוב קולו המתרונן של בעל הבית: 'נו! ועתה הגישי נא את הדגים המובחרים, לכבוד שבת המלכה'! בצלחת חרס, הוגש אל השולחן קומץ של פולים, אשר נתחלק בין שני הסועדים... פניו של היהודי זרחו מאושר ומשביעות רצון. ניתן היה לדמות ללא כל ספק, כי מתענג הוא, אכן, מלוא נשמתו, על טעמם הנפלא של דגים משובחים, אשר הוגשו לפניו לכבוד שבת קודש ...לאחר שסיים לאכול את ה'דגים', פצח היהודי בשיר מזמור לכבוד השבת, וקול נגינתו עלה ממחשכי הצריף, והתפשט על פני הרחוב כולו. לאחר הזמירות, ציוה להגיש את המרק. שוב הוגשה אל השולחן אותה צלחת חרס גופה, כשבתוכה, קומץ פולים נוסף... 'טעמו' המגרה של ה'מרק' השמן והמהביל, הביא את היהודי אל סף זחיחות הדעת, וכמעט שלא יצא מכליו מרוב עונג ושביעות רצון. את הזמירות שלאחר מכן, שורר בקול אדיר ובהתפשטות הגשמיות, כשאך בקושי מחזיק הוא מעמד על מקום מושבו. לאחר שאכל גם את קומץ הפולים השלישי, אשר הוגש לפניו בתור 'בשר', שוב לא יכול היה היהודי להכיל את שמחת השבת שיקדה בקרבו, ותוך שהוא מדלג ממקומו אל טבור הצריף, יצא במחול משחקים סוער ...כאן, לא יכלו עוד התלמידים להתאפק, ונתחייכו בעל כרחם. ריקודו הסוער עד כלות הנפש ואפיסת הכוחות, של היהודי הקשיש והעני, במרכזה של בקתת העוני, החורקת תחתיה לפי קצב ריקודיו, הוציא אותם משלותם, ולמרות אזהרת רבם, נבצר מהם לכלוא את חיוכיהם ... כאשר שבו התלמידים אל הבעל שם טוב, לאחר שסיימו לצפות במחזה המופלא, נענה הבעל שם טוב ואמר להם: 'שיגרתי אתכם ללמוד מאותו עני, כיצד יש לשמוח את שמחת השבת דייקא, ולא את שמחת מאכליה. כיצד יש לחוש את עונג השבת עצמה, ולא רק את עונג מטעמיה עונג שבת אמיתי, מעין עולם הבא, כאשר זכה לחוש היהודי הזה אשר ראיתם! אך דא עקא, שלא עמדתם בדיבורכם, וחייכתם. אלמלא כן, זוכים הייתם אף אתם, לבוא עתה לאותה המדרגה.'!

(אמוני עם סגולה, ח"ד - עמ' רי"ז)

נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א

ברכת מזל טוב להרב מנחם מענדל רייך שליט"א לרגל שמחת נישואי הבת יה"ר שיעלה הזווג יפ"ה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל לבנין עדי עד, המערכת

העלון נדבת המחנך הנכבד הרב נפתלי יצחק זלמנוביץ שליט"א לרגל שמחת אירוסי הבן החתן ישראל אריה הי"ו במזל טוב
יה"ר שיעלה הזווג יפ"ה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל לבנין עדי עד

חצי מהוצאות הדפסת הגליון נודב לרגל יומא דהילולא של רחל אימנו ע"ה יה"ר שיעמוד זכותה לתורם ולכ"ב לברכות עד בלי די

לע"נ איש החסד והחינוך הבלתי נשכח הרה"ח ר' חיים שרגא פאוויל ב"ר מיכאל שר זצ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לע"נ האישה החשובה בעלת החסד הדגולה מרת חיה קראוז בת אלקה ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים ולע"נ אברהם דוד חי ז"ל בן יבלחט"א יקותיאל יהודה נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות

העלון נדבת הרב שרגא שמואל דוד ריינין הי"ו לרגל שמחת אירוסי הבת הכלה תחי' במזל טוב עב"ג החתן החשוב החבר יקותיאל יהודה דופלט הי"ו יה"ר שיעלה הזווג יפ"ה ויזכו לבנות בית נאמן בישראל לבנין עדי עד

העלון נדבת הרב משה חיים יוספוביץ הי"ו לרגל שמחת הולדת הנכד בן לחתנו הר"ר עזריאל בלומנטל הי"ו ולע"נ אמו מרת אלטא חיה לאה ב"ר בן ציון זאב יצחק ע"ה

נדבת הרב זאב דוב דייטש הי"ו לרגל שמחת נישואי הבן במזל טוב יזכו לבנות בית נאמן בישראל

חידות השבוע
1. "לשכנו או לרשע"
2. "בית שנפגע"
תשובות ניתן להעביר לידי יו"ר המערכת הבה"ח יקותיאל יהודה הלוי גרוס הי"ו

המשגיח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים

לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

גליון מס' 255

שבת פרשת לך לך תשפ"ז

ד"ת מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

פְּנִינִים מִשֻּׁלְחָן מְלָכִים

"וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרַיְמָה" (יב, יא)

מובא בַּזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ (פָּרָשַׁת לֶךְ לְךָ דַּף פא ע"ב): רַבִּי אֶלְעָזָר שׁוֹאֵל, הַפָּסוּק אוֹמֵר "כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב", אֲבָל לְפִי הַדִּקְדּוּק הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר "כַּאֲשֶׁר קָרַב" (כְּלוֹמַר: כְּשֶׁהִתְקָרֵב), מַדּוּעַ אִם כֵּן נֶאֱמַר "כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב" ? אֶלָּא הַכַּוָּנָה דּוֹמָה לְמָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּפָרָשַׁת "בְּשַׁלַּח": "וּפַרְעֹה הִקְרִיב". שָׁם אֵין הַכַּוָּנָה שֶׁפַּרְעֹה הִתְקָרֵב בְּעַצְמוֹ בִּלְבַד, אֶלָּא שֶׁהוּא הִקְרִיב אֶת יִשְׂרָאֵל לִתְשׁוּבָה – עַל יְדֵי הַלַּחַץ וְהַפַּחַד שֶׁרָדַף אַחֲרֵיהֶם, גָּרַם לָהֶם לְהִתְקָרֵב אֶל ה', כָּךְ גַּם כָּאן – כְּשֶׁהַפָּסוּק אוֹמֵר "כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב", פֵּרוּשׁוֹ שֶׁהָאָדָם הִקְרִיב אֶת עַצְמוֹ אֶל הַקָּדוֹשׁ ב רְּ הוּא לֹא מִפְּנֵי שֶׁנִּדְחַף מִבַּחוּץ, אֶלָּא מִיָּזְמָתוֹ, מֵרְצוֹנוֹ, כָּרָאוּי וּכְהוֹגֵן . אַבְרָהָם אָבִינוּ, לִפְנֵי שֶׁיָּרַד לְמִצְרַיִם, קֵרֵב אֶת עַצְמוֹ לְקב"ה. וְאָכֵן, בַּהֶמְשֵׁךְ (יג, א) נֶאֱמַר: "וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם" - לֹא רַק שֶׁלֹּא יָרַד שָׁם בְּדַרְגָּה, אֶלָּא שֶׁעוֹד הָיְתָה לוֹ עֲלִיָּה. זֶה לֹא פְּשֶׁעְטָלַךְ, זֶה הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ !

הָרַבָּנִית קַנְיֶבְסְקִי ע"ה הָיְתָה נוֹסַעַת מִפַּעַם לְפַעַם אֶל אָבִיהָ, מָרָן הָרַב אֶלְיָשִׁיב זצ"ל. פַּעַם אַחַת רָאֲתָה שָׁם אֶת אָחִיהָ, רַבִּי אַבְרָהָם, וְהוּא אוֹמֵר לָהּ: הִנֵּה כָּאן, עַל הַבַּלְטָה הַזֹּאת, אֶת עֻמְדַּת כָּל יוֹם מֵאַרְבַּע לִפְנוֹת בֹּקֶר וְקָרֵאת תְּהִלִּים . אַחַת הַנָּשִׁים שֶׁהִתְלַוְּתָה אֵלָיו שָׁאֲלָה אוֹתָהּ בְּחָזוֹר: לָמָּה הוּא הִתְכַּוֵּן? הָרַבָּנִית נִסְּתָה לְבַטֵּל אֶת הַדְּבָרִים בְּאִמְרָהּ: שׁוּם דָּבָר, זֶה סִפּוּר יָשָׁן... אַךְ הַהִיא הִפְצִירָה בָּהּ, עַד שֶׁלְּבַסּוֹף פָּתְחָה וְסִפְּרָה: אָבִי לֹא עִנְיֵן אוֹתוֹ שׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם חוּץ מִתּוֹרָה, וְאִמִּי לֹא עִנְיֵן אוֹתָהּ שׁוּם דָּבָר בָּעוֹלָם חוּץ מֵהַדְּאָגָה שֶׁאַבָּא יִלְמַד, בַּבַּיִת לֹא הָיָה לֶחֶם לֶאֱכֹל, כְּפְשׁוּטוֹ. אֲנִי, הַבַּת הַבְּכוֹרָה, לָמַדְתִּי הַנְהָלַת חֶשְׁבּוֹנוֹת, וּמֵאַחַר וְלֹא הָיָה הֵיכָן לִלְמֹד, רַק אֵצֶל הַמְּזַרְחִיסְטִים, פָּחַדְתִּי שֶׁאֶכָּשֵׁל, ה' יְרַחֵם, שֶׁהֵם יִזְיְקוּ לִי, לָכֵן כָּל בֹּקֶר, לִפְנֵי לֶכְתִּי לַלִּמּוּדִים, בְּמֶשֶׁךְ שָׁעָה אֲרֻכָּה אָמַרְתִּי אֶת כָּל סֵפֶר הַתְּהִלִּים וְהִתְפַּלַּלְתִּי שֶׁלֹּא אֶנָּזֵק, שֶׁלֹּא אֶפָּגַע . רַבִּי דָּוִד יוּנְגְּרֵיז, גָּאוֹן וְקָדוֹשׁ, הָיָה דַּיָּן בְּבֵית הַדִּין שֶׁל הָעֵדָה הַחֲרֵדִית. הוּא הִתְגּוֹרֵר בָּעִיר הָעַתִּיקָה, וְלֹא יָצָא מֵהַבַּיִת עַד שֶׁהִתְפַּלֵּל שהקב"ה יַצִּיל אוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל בְּשִׁמִּירַת עֵינַיִם. רַק אַחֲרֵי שֶׁהִתְפַּלֵּל - יָצָא. כָּךְ אַבְרָהָם הִקְרִיב עַצְמוֹ לקב"ה לִפְנֵי שֶׁיָּרַד מִצְרַיְמָה, וְהַסּוֹף הָיָה שֶׁהָיְתָה לוֹ שָׁם עֲלִיָּה. (יְחִי רְאוּבֵן).

עניין של חינוך

"וַה' אָמַר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד לוֹט מֵעִמּוֹ" (יג, יג)

מַעֲשֶׂה בִּיהוּדִי תָּמִים שֶׁלֹּא יָדַע מְאוּמָה מִתּוֹרָה וּשְׁמִירַת מִצְוֹת . וְהִנֵּה נִכְנַס לָגוּר בִּשְׁכֻנּוֹתוֹ אַבְרֵךְ תַּלְמִיד חָכָם אֲשֶׁר בְּדִבְרֵי טַעַם הִצְלִיחַ לְקָרְבוֹ לַתּוֹרָה וּלְיַהֲדוּת עַד שֶׁהֵחֵל הַלָּה לְקַיֵּם מִצְוֹת קַלָּה כְּבַחֲמוֹרָה . לְאַחַר זְמַן נִכְנַס לָגוּר בִּשְׁכֻנּוֹתָם "מַשְׁפִּיל" הָרָחוֹק מִשְּׁמִירַת הַמִּצְוֹת וְהֵחֵל לְהִתְרוֹעֵעַ עִם אוֹתוֹ יְהוּדִי תָּמִים וְהִשְׁפִּיעַ מִמֶּנּוּ הַשְׁפָּעָה שְׁלִילִית וּקְלוֹקֶלֶת עַד שֶׁלִּמְגִנַּת לִבּוֹ שֶׁל הַשָּׁכֵן הת"ח חָזַר הַלָּה לְסוּרוֹ . בַּצַּר לוֹ פָּנָה הת"ח אֶל הֶחָפֵץ חַיִּים לְקַבֵּל עֵצָה מִמֶּנּוּ מָה יַעֲשֶׂה. אָמַר לוֹ הֶחָפֵץ חַיִּים בְּעֵרֶךְ בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "יוֹדְעִים אָנוּ כְּלָל, שֶׁכָּל מָה שֶׁנִּבְרָא בָּעוֹלָם, לְתוֹעֶלֶת נִבְרָא, אִם כֵּן נִשְׁאֶלֶת הַשְּׁאֵלָה, מַהִי הַתּוֹעֶלֶת בַּלָּשׁוֹן הָרַע וּבִרְכִילוּת שֶׁנִּבְרְאוּ בָּעוֹלָם ? אֶלָּא הַכַּוָּנָה הָיְתָה לְמִקְרֶה דְּדָן - אָמַר הח"ח - כַּאֲשֶׁר יֵשׁ לְמַשְׁפִּיל הַהוּא הַשְׁפָּעָה שְׁלִילִית עַל חֲבֵרוֹ, אַזַי מְצָוָה לְדַבֵּר עָלָיו לָשׁוֹן הָרַע וּרְכִילוּת בִּכְדֵי לְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם . שָׁמַע הת"ח לַעֲצָתוֹ שֶׁל הח"ח, וְאָכֵן הַשָּׁכֵן הַתָּמִים הִתְרַחֵק מֵאוֹתוֹ אָדָם קָלוֹקֵל וְשָׁב לְמַצָּבוֹ הַקּוֹדֵם לִשְׁמִירַת הַמִּצְוֹת כְּהִלְכָתָן

(שַׁעֲרֵי אַהֲרֹן)

בברכת שבת שלום מערכת לב ארי

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה...

מופת הדור\ סִפּוּר עַל מרן קלונימוס קלמיש שפירא זצ״ל הי״ד האדמו״ר מפיאסצינה זצ״ל זיע״א. (מלוקט

בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

סִפֵּר עֵד רְאִיָּה מִזְּקֵנֵי הַחֲסִידִים מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה עִם רַבֵּנוּ בַּשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה לִפְטִירַת אָבִיו הקדוש זי״ע וְהָיוּ מְבִיאִים אֶת הַיֶּלֶד רַבֵּנוּ לביהמ״ד - לוֹמַר קַדִּישׁ, וְהִנֵּה פַּעַם אַחַת, בִּתְפִלַּת מִנְחָה, הִתְעַקֵּשׁ הַיֶּלֶד וְסֵרֵב לוֹמַר אֶת הַקַּדִּישׁ בְּהַטְעִימוֹ ״אֵיךְ אוֹמֵר קַדִּישׁ בְּשָׁעָה שֶׁאֲנִי רוֹאֶה אֶת - אָבִי כָּאן יוֹשֵׁב עַל כִּסְאוֹ כִּבְעוֹדָנוּ חַי!״

מְסֻפָּר עַל אַחַד הַבַּחוּרִים בַּעַל מִבְנֶה גּוּף חָסוֹן, שֶׁנִּקְרָא לְהִתְיַצֵּב לַעֲבוֹדַת הַצָּבָא, נִכְנַס הַלָּה אֶל רַבֵּנוּ וְשָׂטַח בְּפָנָיו אֶת צָרָתוֹ, פָּנָה רַבֵּנוּ לְעֵבֶר הַתַּנּוּר, טָבַל אֶת אֶצְבָּעוֹ בְּפֶחָם, וְרָשַׁם דְּבַר מָה עַל מִצְחוֹ שֶׁל הַבָּחוּר, וְשׁוּב נָטַל פִּסַּת נְיָר וּמָחַק בָּהּ אֶת רֹשֶׁם הַפֶּחָם מֵעַל הַמֵּצַח, אח״כ הִבְטִיחוֹ שֶׁלֹּא יְגֻיַּס, הָלַךְ הַבָּחוּר בְּכֹחַ אוֹתָהּ בְּרָכָה וְהִתְיַצֵּב בְּלִשְׁכַּת הַגִּיּוּס, הָרוֹפְאִים וְהַקְּצִינִים, שֶׁבְּדָקוּהוּ הִבִּיטוּ בְּפָנָיו בְּפִלְיאָה וְשׁוּב הִבִּיטוּ זֶה בָּזֶה בְּהִשְׁתּוֹמְמוּת וּמִיָּד רָשְׁמוּ לוֹ תְּעוּדַת פְּטוֹר... שָׁב הַבָּחוּר לְרַבֵּנוּ, סִפֵּר בְּהִשְׁתָּאוּת עַל שִׁחְרוּרוֹ הַפִּלְאִי וּבִקֵּשׁ לָדַעַת, מָה רָשַׁם רַבֵּנוּ עַל מִצְחוֹ, הֵשִׁיב לוֹ רַבֵּנוּ בְּחִיּוּךְ: 'רָשַׁמְתִּי עַל מִצְחֲךָ בִּכְתָב שֶׁמִּשְׁתַּמְּשִׁים בּוֹ מַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת'.

מַעֲשֶׂה הָיָה בְּחָסִיד וָתִיק אֶחָד ורי וואווע ווארקער שְׁמוֹ. בַּהַתְחָלָה נָסַע לְאַדְמוֹרִי״ם מֵרָאדוֹשִׁיץ שִׁידְלוֹבְצָא וּבְיָאלוֹבְזִיג ואח״כ מָצָא אֶת מְקוֹמוֹ בְּפִיסְצֶ׳נָא. פַּעַם בְּאִישׁוֹן לַיִל בְּשִׁכְבּוֹ כְּבָר עַל עֶרֶשׂ יְצוּעוֹ בְּבֵית רַבֵּנוּ. מִשֶּׁאָמְרוּ לוֹ שֶׁהָרַבִּי קוֹרֵא לוֹ, הִתְחִיל לִרְעֹד וְאַרְכּוֹבוֹתָיו דָּא לְדָא נַקְשָׁן, לְאַחַר זְמַן סִפֵּר כִּי בְּדִיּוּק בְּאוֹתוֹ זְמַן יוֹשֵׁב הָיָה וּמַפְלִיג בְּהֶרְהוּרִים אַחֲרֵי רַבּוֹ הֶחָדָשׁ: ״הֲרֵי נָסַעְתִּי לְרָאדוֹשִׁיץ וּלְשִׁידְלוֹבְצָא, וּמָה לִי וּלְרַבִּי זֶה שֶׁהוּא צָעִיר לְיָמִים?״ תּוֹךְ כְּדֵי הִרְהוּר נִקְרָאתִי לְבֵית הָרַבִּי וְנִבְהַלְתִּי, כְּשֶׁנִּכְנַסְתִּי אֵלָיו, אָמַר לִי: ״עָשִׂיתִי לִי כָּעֵת חֶשְׁבּוֹן נֶפֶשׁ וְלֹא מְצָאתִיךָ בָּרְשִׁימָה שֶׁלִּי״... וּמֵאָז הִתְקַשֵּׁר ר׳ וואווע לְרַבֵּנוּ

כָּל תַּלְמִיד שֶׁהִגִּיעַ לִפְרָקוֹ, הֲרֵיהוּ מִשְׁתַּדֵּל עִמּוֹ לְהַשִּׁיאוֹ אִשָּׁה, וְאִם בֶּן עֲנִיִּים הָיָה, נָשָׂא גַּם בְּכָל הוֹצָאוֹת חֲתֻנָּתוֹ, בְּנִשּׂוּאֵי בֶּן הַיְשִׁיבָה הָיָה רוֹאֶה עַצְמוֹ כְּמְחֻתָּן רָאשִׁי, כְּאִלּוּ אָבִיו הָיָה. מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד מִתַּלְמִידָיו שֶׁדִּבְּרוּ בּוֹ נִכְבָּדוֹת, וְהַצַּד הַשֵּׁנִי חָכַךְ בַּדָּבָר, מִכַּיָּוֵן שֶׁלֹּא הָיָה הַצָּעִיר מְרוֹם הַיִּחַס, מִיָּד קָרָא רַבֵּנוּ לְאָבִי הַמְּדֻבָּרֶת, וְאָמַר לוֹ: ״שֶׁמָּא אֵין זֶה לְפִי כְּבוֹדֵךְ לִהְיוֹת הַמְּחֻתָּן שֶׁלִּי? בָּחוּר זֶה אֲנִי הוּא הָעוֹמֵד מִצִּדּוֹ״.

מְסֻפָּר שֶׁאֶחָד מִמְּקֻרְבֵי רַבֵּנוּ נָסַע פַּעַם לְלוֹנְדוֹן וְעָשָׂה חַיִל בְּמִסְחָרוֹ וּלְיָמִים נֶהֱפַךְ עָלָיו הַגַּלְגַּל, וּמִתְחָרִים רַבִּים קָמוּ עָלָיו וְעֵרְעֲרוּ אֶת מַעֲמָדוֹ, הַלָּה הֵרִיץ מִכְתָּב לְרַבֵּנוּ לְהַפְקֵד בִּישׁוּעָה וְרַחֲמִים וְרַבֵּנוּ הֵשִׁיבוּ: ״אִם תִּשְׁלַח מִיָּד יי״ד פְּעָמִים יי״ד לִירוֹת שְׁטֶרְלִינְג לְטוֹבַת הַיְשִׁיבָה מַבְטִיחֵנִי לְךָ שֶׁיְּדֻךְ הָיָה עַל הָעֶלְיוֹנָה״. הָאִישׁ מִהֵר לַעֲשׂוֹת כֵּן, וּבְאֹרַח פֶּלֶא נָחַל הַצְלָחָה מֵעַל כָּל מִתְחָרָיו.

הילולא דצדיקיא

הילולת כ״ק מרן רבי קלונימוס קלמיש שפירא האדמו״ר מפיאסצינה זצ״ל זיע״א

(ה׳ חשון תש״ד)

רבי קלונימוס קלמיש שפירא זצ״ל הי״ד האדמו״ר מפיאסצינה זיע״א נולד בגרודזיסק בשנת - ה׳תרמ״ט לאביו ר׳ אלימלך שפירא מגרודזיסק (בעמ״ח ״דברי אלימלך״, ו״אמרי אלימלך״ זקן אדמור״י פולין. בן הרה״ק רבי חיים מאיר יחיאל ממאגלניצא). ולאמו: מרת חנה ברכה ע״ה. רבנו נקרא ע״ש סבו מצד אמו הרה״ק)בעל ה״מאור ושמש״(. עודנו תינוק בעריסה העמיד עליו אביו משמש מיוחד, שייטול ידיו בכל עת שיתעורר משנתו, וישגיח לבל יישאר רגע ללא כיסוי הראש. בהיותו כבן שנתיים חלה אנושות ובחסדי ה׳ הבריא. עוד בטרם הגיע לגיל שלוש נפטר אביו הקדוש. בהיותו כבן ט״ז התחתן ועבר לגור בקאזניץ כדי להיות סמוך על שולחן חותנו. לאחר כארבע שנים בשנת ה׳תרס״ט בעקבות פטירת חותנו הוסמך לרבנות והחל לשמש כאדמו״ר. ומשנת ה׳תרע״ג החל לכהן כרב הקהילה בפיסצ׳נה. גאון בנגלה ובנסתר. ניתן לראות בספריו את גדולת הבנתו וידיעותיו בכתבי האריז״ל, הזוהר הקדוש ובספרי קבלה נוספים. ענוותן מופלא. מלומד בניסים. רבים פנו אליו ונושעו. בעל מסירות נפש מופלאה. בעל אהבת ישראל עזה. את כל כוחו ואונו היה מפזר על שחרורו של בחור מחסידיו שהגיע תורו להתגייס לצבא הפולני, מוציא עליו ממון רב לשוחד, עושה תחבולת שונות ואינו נח ואינו שקט עד כי ישוחרר. כל תלמיד היה לו כבנו. כוחות אדירים השקיע בחינוך, הן לקטנים והן לגדולים. בשנת ה׳ת״ש הנאצים ימ״ש הפציצו את וורשה ופגעו בבנו יחידו. לאחר מספר שעות התפוצץ פגז ליד ביה״ח שהרג את כלתו. בנו נפטר ל״ע ביום השני של חג סוכות. באהבה רבה הצדיק עליו רבינו את דינו, ומפני קדושת החג הבליג על יגונו, ואפילו אנחה קלה לא הוציא מפיו הן בעצם יום החג והן בשבת שחל למחרתו.. למרות בקשות חוזרות ונשנות סירב להצעת הבריחה והעדיף להישאר עם חסידיו בגטו עד הסוף. כתביו הוטמנו בבור, ולאחר המלחמה נמצאו בדרך נס ע״י גוי, שחפר בגיטו וכך הובאו לדפוס. נלקח למחנה העבודה בבודז׳ין באזור לובלין ובה׳ בחשון ה׳תש״ד העלו את רבינו עם רוב אנשי - הגטו על מוקד משרפות הכבשן. רבנו חי ופעל כ-54 שנים.

ת.נ.צ.ב.ה. וּזְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ אָמֵן!.

"וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן" (יב, ה)

וְכָתַב רָשִׁ"י: "שֶׁהִכְנִיסָן תַּחַת כִּנְפֵי הַשְּׁכִינָה, אַבְרָהָם מְגַיֵּר אֶת הָאֲנָשִׁים וְשָׂרָה מְגַיֶּרֶת אֶת הַנָּשִׁים וּמַעֲלֶה עֲלֵיהֶם הַכָּתוּב כְּאִלּוּ עָשָׂאוּ"

מַעֲשֶׂה מֻפְלָא שֶׁאֵרַע בַּשָּׁנִים הָאַחֲרוֹנוֹת, בְּבָחוּר מִמִּשְׁפָּחָה חֲרֵדִית שֶׁלְּדַאֲבוֹן הַלֵּב פֶּרֶק מֵעָלָיו עֹל תּוֹרָה וּמִצְוֹות, רח"ל, הוּא הֵחֵל לְהִתְחַבֵּר עִם חֲבֵרִים כָּמוֹהוּ, עַד שֶׁהִתְדַּרְדֵּר לְעֶבְרֵי פִּי פָּחַת וְהֵחֵל לַעֲבֹר עַל עֲבֵרוֹת דְּאוֹרָיְתָא כְּחִלּוּל שַׁבָּת וְכוּ'. הָיָה לוֹ בֵּן דּוֹד חָפְשִׁי וְהֶחֱלִיטוּ לָצֵאת יַחְדָּיו לְחו"ל וּלְבַלּוֹת שָׁם בְּהֶפְקֵר גָּמוּר . הַמַּצָּב הָלַךְ וְהֶחֱמִיר עַד שֶׁיּוֹם אֶחָד הִגִּיעַ אוֹתוֹ בָּחוּר לְבֵן דּוֹדוֹ הַחָפְשִׁי וּבִשֵּׂר לוֹ כִּי עוֹמֵד לְהִתְאָרֵס עִם נַעֲרָה נָכְרִיָּה, רח"ל. הַבֵּן דּוֹד אַף שֶׁהָיָה 'חָפְשִׁי' הִזְדַּעְזֵעַ עֲמֻקּוֹת לִשְׁמֹעַ זֹאת, הוּא לֹא צִפָּה שֶׁהַהִתְדַּרְדְּרוּת תַּגִּיעַ עַד כְּדֵי הִתְבּוֹלְלוּת. הוּא פָּנָה לַבָּחוּר וְהִצִּיעַ לוֹ: לְפָנֶיךָ שֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה כָּזֶה צַעַד גּוֹרָלִי, כְּדַאי לְךָ בכ"ז לְהוֹדִיעַ לַהוֹרִים קֹדֶם מַעֲשֶׂה כְּדֵי לֹא לְהַפְתִּיעָם לְאַחַר מַעֲשֶׂה וְלִגְרֹם לָהֶם לְהִתְקֵף לֵב וְכַדּוֹמֶה.. . הַבָּחוּר קִבֵּל אֶת הַהַצָּעָה, הוּא חָזַר לְבֵית הוֹרָיו לְהִתְאָרֵחַ אֶצְלָם בְּשַׁבָּת וּלְהוֹדִיעַ לָהֶם עַל תָּכְנִיתוֹ. הֵם קִבְּלוּ אוֹתוֹ יָפֶה, אַךְ גַּם שָׁם הִמְשִׁיךְ לְחַלֵּל אֶת הַשַּׁבָּת. בִּשְׁעוֹת אחה"צ שֶׁל יוֹם הַשַּׁבָּת פָּנָה הָאַבָּא וְהִצִּיעַ לִבְנוֹ לָבוֹא עִמּוֹ לִשְׁמֹעַ שִׁעוּר מֵהגראי"ל שְׁטֵינְמָן זצ"ל... לְמַרְבֵּה הַפְּלִיאָה הַבֵּן נָתַן הַסְכָּמָתוֹ וְהָלְכוּ לַשִּׁעוּר . לְאַחַר הַשִּׁעוּר נִגְּשׁוּ הָאָב וּבְנוֹ לְהָרַב שְׁטֵינְמָן, וְהגראי"ל שׁוֹאֵל אֶת הַבֵּן כַּמָּה זְמַן הוּא בְּמַצָּב כָּזֶה... וְהֵשִׁיב: שְׁנָתַיִם. שָׁאַל הָרַב שְׁטֵינְמָן: הַאִם הָיָה לְךָ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה בְּמֶשֶׁךְ זְמַן זֶה? וְהֵשִׁיב, שֶׁזּוֹכֵר אַרְבַּע פְּעָמִים שֶׁאָכֵן הִרְהֵר בִּתְשׁוּבָה, וּשְׁאָלוֹ הָרַב שְׁטֵינְמָן: כַּמָּה זְמַן אָרַךְ כָּזֶה הִרְהוּר שֶׁל תְּשׁוּבָה, וְהֵשִׁיב: כְּעֶשֶׂר דַּקּוֹת כָּל פַּעַם. הֵגִיב הָרַב שְׁטֵינְמָן וְאָמַר: "יוֹצֵא, א"כ, שֶׁבְּמֶשֶׁךְ הַשָּׁנָתַיִם הָיוּ לְךָ אַרְבָּעִים דַּקּוֹת שֶׁל הִרְהוּר תְּשׁוּבָה שֶׁזֶּה לִהְיוֹת אַרְבָּעִים דַּקּוֹת בְּדַרְגָּא נִשְׂגָּבָה שֶׁל "בְּמָקוֹם שֶׁבַּעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים אֵין צַדִּיקִים גְּמוּרִים יְכוֹלִים לַעֲמֹד! אֲנִי מְקַנֵּא בָּךְ" ! הַדְּבָרִים הַקְּצָרִים הַלָּלוּ, חִלְחֲלוּ וְחָדְרוּ עָמֹק לִלְבּוֹ שֶׁל הַבָּחוּר, שֶׁזִּעְזְעוּ אוֹתוֹ, וְעִם צֵאת הַשַּׁבָּת הֶחְלִיט לְבַטֵּל מִיָּד אֶת הַקֶּשֶׁר שֶׁלּוֹ עִם הַנָּכְרִיָּה, וּמִכָּאן נִכְנַס לְתַהֲלִיךְ שֶׁל חֲזָרָה בִּתְשׁוּבָה. כְּשֶׁנִּשְׁאַל לְאַחַר זְמַן מָה גָּרַם לוֹ לָבוֹא וְלִשְׁמֹעַ בַּשַּׁבָּת הַהִיא אֶת שִׁעוּרוֹ שֶׁל הגראי"ל שְׁטֵינְמָן... הֵשִׁיב בְּמַעֲשֶׂה שֶׁאֵרַע עִמּוֹ בִּילְדוּתוֹ: לִפְנֵי שָׁנִים, כְּשֶׁלָּמַדְתִּי בַּחֲיִדֶּר, הִגַּעְנוּ כָּל הַתַּלְמִידִים עִם הַמְלַמְּדִים לְהִבָּחֵן אֵצֶל הָרַב שְׁטֵינְמָן בְּבֵיתוֹ, הוּא שָׁאַל שְׁאֵלָה לְכָל יֶלֶד, וְאַחֲרֵי שֶׁהַיֶּלֶד עָנָה, נָתַן לוֹ סֵפֶרְיָה. כְּשֶׁהִגִּיעַ תּוֹרִי לֹא יָדַעְתִּי לַעֲנוֹת, הוּא חָזַר וְשָׁאַל שְׁאֵלָה קַלָּה יוֹתֵר וְשׁוּב לֹא עָנִיתִי, וְכָךְ נִסָּה עוֹד פַּעַם שְׁאֵלָה קַלָּה עוֹד יוֹתֵר, אַךְ לְלֹא מַעֲנֶה מִצִּדִּי. כְּשֶׁהִסְתַּיֵּם הַמִּבְחָן הִרְגַּשְׁתִּי מֻשְׁפָּל וּמְבֻיָּשׁ, כָּל יֶלֶד קִבֵּל סֵפֶרְיָה חוּץ מִמֶּנִּי.. . וְהִנֵּה טֶרֶם צֵאתֵנוּ מִבֵּיתוֹ, קָרָא לִי הָרַב שְׁטֵינְמָן וְאָמַר לִי: בָּעוֹלָם הַזֶּה מְקַבְּלִים שָׂכָר עַל הַמַּאֲמָץ וְלֹא עַל הַתּוֹצָאָה. כָּל הַיְלָדִים הִתְאַמְּצוּ לַעֲנוֹת עַל שְׁאֵלָה אַחַת וְאַתָּה הִתְאַמַּצְתָּ לַעֲנוֹת עַל שָׁלוֹשׁ שְׁאֵלוֹת לָכֵן תְּקַבֵּל מִמֶּנִּי שָׁלוֹשׁ סֵפֶרְיוֹת... אֵין לְתָאֵר אֶת הַהִרְגָּשָׁה הַנִּפְלָאָה וְהַמְּרוֹמֶמֶת שֶׁקִּבַּלְתִּי אָז... הַזִּכָּרוֹן הַזֶּה מֵהָרַב שְׁטֵינְמָן נוֹתֵר בִּי עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, וְהוּא שֶׁהֵבִיא אוֹתִי גַּם בְּמַצְבֵי הַגָּרוּעַ, בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת, לָלֶכֶת וְלִשְׁמֹעַ אֶת שִׁעוּרוֹ.. .

ד"ת מוקדשים לעילוי נשמת מו"א ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

פעם היה מלך...

בעקבות התובנה שפרסמתי בשבוע שעבר, "מאחורי חלון הראווה", שבה כתבתי על נטייתנו לקנא באנשים שחייהם נראים לנו מוצלחים ומאושרים, בלי לדעת אילו קשיים והתמודדויות מסתתרים מאחורי החזות החיצונית, קיבלתי תגובות רבות מקוראים שסיפרו עד כמה הדברים עוררו בהם מחשבה והזדהות.

אחד מהם כתב לי שבהמשך אותו יום השתתף בחתונה, ולהפתעתו הרגיש כאילו משהו השתנה אצלו. במקום להסתכל סביבו ולמדוד אנשים, להשוות ולשפוט, כפי שהיה רגיל לעשות, הוא הרגיש פתאום שכולם אהובים עליו. הרי אין לו מושג מה באמת מתרחש בחייו של כל אחד מהם, ומה מסתתר מאחורי החזות שהוא רואה.

"כבר המון זמן לא היה לי סוויטש (- מפנה) כזה גדול בראש, ובמהירות כזאת", כתב לי.

אבל בין התגובות שקיבלתי היה גם סיפור אחד, שגרם לי לחשוב על צד נוסף של הדברים.

"נעבעך, פעם היה מלך. והיום? כלום!".

את המשפט הזה שמע פעם יהודי בשעה שעמד בחנות הדגים הקטנה שלו, כשהוא עסוק בניקוי דגים, מוקף בריח ובלכלוך.

שני אנשים שעמדו בסמוך אליו דיברו ביניהם, ולא העלו בדעתם שהוא מקשיב.

וכדי להבין מדוע הם אמרו זאת, צריך לחזור כמה שנים לאחור.

וכה סיפר לי האיש עצמו:

גרתי באחד היישובים בצפון הארץ, והיה לי סופרמרקט גדול, אבל מה זה גדול, עובדים, משלוחים, משאיות נכנסות ויוצאות עם משטחים כל היום. משהו ענק. גם נהגתי ברכב והייתי עדיין אברך צעיר בן 25, זה היה חידוש גדול בימים ההם.

בסוף פשטתי רגל! והמקום נסגר.

אחרי תקופה פתחתי חנות דגים, מקום קטן, עבדתי לבד, 10 שעות ביום, לכלוך דם וריח... חותך ומגרד לבד את הדגים.

אנשים פשוט ריחמו עלי. והנה יום אחד אני שומע שני אנשים שאמרו אחד לשני: **"נעבעך, פעם היה מלך, והיום? כלום!"**.

מה שאותם אנשים לא ידעו, שדווקא בחנות הדגים הקטנה הזאת הצלחתי, בעזרת ה׳, לפרוע את חובותיי, להשתקם כלכלית, ואף לחתן את ילדיי.

הם ראו אדם שירד מגדולתו. אני ראיתי את המקום שבו הצלחתי סוף סוף לעמוד שוב על רגליי[1].

כשאנחנו מדברים על הנטייה לשפוט אנשים על פי מה שאנחנו רואים מבחוץ, אנחנו חושבים בדרך כלל על שיפוט של ביקורת, קנאה או זלזול.

אבל מתברר שגם **רחמים** עלולים להתבסס על אותה טעות.

אותם אנשים לא התכוונו לפגוע בבעל חנות הדגים. להפך, הם ריחמו עליו באמת. הם זכרו את האיש המצליח, בעל הסופרמרקט הגדול, וראו אותו עכשיו עומד לבדו ומנקה דגים.

אלא שהם החליטו בעצמם מהי הצלחה ומהו כישלון, ומכאן הסיקו מה האיש מרגיש ומה מצבו.

לפי איזה סרגל?

וכאן כדאי לעצור לרגע ולשאול שאלה פשוטה: מי קבע שבעל סופרמרקט גדול הוא אדם מצליח יותר מבעל חנות דגים קטנה?

אנחנו רגילים למדוד הצלחה באמצעות דברים שאפשר לראות מבחוץ. גודל העסק, מספר העובדים, המחזור הכספי, הבית שבו אדם מתגורר, הרכב שבו הוא נוסע והמעמד שהוא תופס בחברה. כל אלה דברים שאפשר לראות, להשוות ולמדוד.

אבל האם אלה באמת הדברים שקובעים עד כמה טוב לו לאדם?

ייתכן שאדם מנהל עסק גדול ומרשים, אבל אינו ישן בלילות מרוב דאגות. ולעומתו, אדם

---

[1] **ואיך הגיע דווקא לחנות דגים?** כשביקשתי ממנו רשות לפרסם את הסיפור, סיפר לי פרט מדהים נוסף.

לאחר שפשט את הרגל, קנה ממנו אחד ממכריו את הסופרמרקט עם כל הסחורה שנותרה בו, **מלבד קופסת קרטון אחת של דגי סול קפואים.** ״אני לא סובל דגים״, אמר לו הקונה, ״את זה תיקח לעצמך״. וכך, לאחר שאיבד את עסקו ואת כל הסחורה שהייתה בו, נותר האיש עם קופסת דגים קפואים אחת בידיו.

הוא פנה לחנות דגים בשכונה, בתקווה שבעל החנות יסכים לקנות ממנו את הקופסה. אלא שבמקום להתעניין בדגים, החל בעל החנות לשפוך בפניו את תסכולו. הוא סיפר כמה קשה העבודה בחנות, כמה לכלוך וריח כרוכים בה, וכמה מעט הוא מרוויח מכל העמל הזה. ״אתה רוצה למכור לי קופסת דגים?״, אמר לו. ״אני מוכן למכור לך את כל החנות, עם כל הדגים שיש בה!״

מה שהחל כניסיון למכור קופסת דגים אחת, הפך פתאום להצעה לרכוש חנות שלמה. האיש התקשר לקרוב משפחה שהייתה לו חנות דגים בעיר אחרת, ולאחר שהלה בירר את הפרטים ואת כדאיות העסקה, המליץ לו לקבל את ההצעה.

וכך, דווקא קופסת הדגים שאיש לא רצה, הובילה אותו לעסק שממנו הצליח לפרוע את חובותיו ולחתן את ילדיו. נפלאות דרכי ההשגחה!

שעובד בעבודה פשוטה, בלי עובדים ובלי מעמד מיוחד, חוזר לביתו עייף אך מרוצה, ומתפרנס בכבוד ובשלוות הנפש.

אנחנו רואים את ההבדל בגודל העסקים, אבל איננו רואים את ההבדל באיכות החיים.

והטעות שלנו עמוקה עוד יותר. לא רק שאיננו יודעים מה באמת עובר על האדם. לפעמים אנחנו אפילו לא עוצרים לשאול מה חשוב לו עצמו.

ייתכן שאנחנו מרחמים על אדם משום שאיבד דבר שבעינינו הוא יקר ערך, בשעה שהוא עצמו שמח שהשתחרר ממנו. אנחנו מתפעלים מהישג שאדם אחר היה מוכן לוותר עליו בשמחה, ומצטערים על ויתור שמבחינתו היה דווקא צעד מבורך.

ובמילים אחרות: לא פעם אנחנו מודדים את חייו של הזולת בסרגל שלנו, ומסיקים מכך אם טוב לו או רע לו.

אבל מה שמתאים לי, מה שחשוב לי ומה שנחשב בעיניי להצלחה, אינו בהכרח מה שמתאים לאדם אחר.

ואולי זה מה שהופך את הסיפור על חנות הדגים למעניין כל כך. שני האנשים לא טעו במה שראו. הסופרמרקט באמת היה גדול, וחנות הדגים באמת הייתה קטנה. הם טעו במשמעות שנתנו לדברים.

הם ראו עסק שהצטמצם, והסיקו שחייו של בעל העסק הצטמצמו יחד איתו.

אבל מי קבע שחיים טובים נמדדים במטרים רבועים?

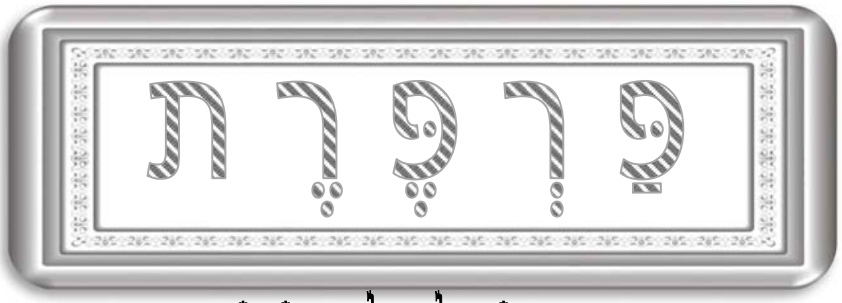
ויש כאן עוד נקודה שכדאי לזכור.

גם כשאנחנו רואים אדם שנמצא באמת בתקופה קשה, איננו יודעים מה משמעותה של התקופה הזאת בתוך סיפור חייו. האם זו תחילתה של הידרדרות, או דווקא תחילתה של התאוששות? האם הוא הולך ומאבד את מה שהיה לו, או מתחיל לבנות לעצמו משהו טוב יותר?

אנחנו שומעים על אדם שזכה לעשות "א גאלדענע שידוך", ומסתכלים עליו בקנאה: איזה מזל נפל בחלקו! בלי להעלות בדעתנו שייתכן שדווקא השידוך המפואר הזה יביא עמו שנים של סבל. ולעומתו, אדם שנאלץ להתגרש מעורר בנו רחמים, אף שייתכן שדווקא הפרידה הזאת שמה קץ לשנים של סבל ופותחת בפניו אפשרות לחיים טובים יותר.

אנחנו ממהרים לקבוע מי הצליח ומי נכשל, למי שיחק המזל ולמי התאכזרו החיים. אבל לא רק שאיננו מכירים את כל סיפור חייו של האדם. לפעמים אנחנו אפילו לא מבינים נכון את מה שאנחנו רואים במו עינינו.

לע"נ
נתנאל בן ציפורה ושלמה רפאל בן אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

גליון
660

פרשת לך-לך תשפ"ו

וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה (יב, ט)

'מעשה אבות סימן לבנים', וכשם שלמסעותיו של אברהם אבינו היתה מטרה ותכלית ובהם הושלמה דמותו הרוחנית, כמו"כ לדורות יודע היהודי - שנדודיו, מסעותיו ותלאותיו אינם בחינם, אלא יש להם מטרה ותכלית, ומשתדל הוא ללמוד מהם לקח ומוסר ולהפיק מהם את מירב התועלת.

* * *

בעת מסע החיזוק של מרן **הגראי"ל שטיינמן** זצ"ל בארצות הברית נוצר עיכוב בלתי צפוי בשדה התעופה. הטיסה מטורונטו הגיעה לבירת מדינת ניו יורק בשעת ערב מוקדמת, לא היה עומס אווירי בשדה שמיועד לטיסות פנים, ולכאורה אמור היה הכל להמשיך להתנהל באופן שגרתי. אלא שבמפתיע עלתה הטיסה הזו על מדגם חריג של בדיקות ביטחוניות. מאז הרגישות של ה'אחד עשר בספטמבר' הנורא ההוא, הבדיקות מהסוג המדגמי הינן קפדניות ביותר ואז אין 'אח"מ' ואין 'הנחות' בבדיקה. כל אחד חשוד עד שיוכיח את חפותו... זוהי שעתה הרעה של הביורוקרטיה... כל תיקי היד נפתחו, השאלות צולבות, שתי וערב. "מהו עיסוקך?", נשאל גם רבינו במסגרת אימות פרטים. מתרגם השיחה היה הרב שלמה גוטסמן שליט"א - עורך הקובץ התורני 'ישורון' ויו"ר 'ועד ארגון מסע החיזוק'. "זהו אחד מגדולי הדור", הבהיר הרב גוטסמן לשוטר הגבולות שחור העור שלעס מסטיק במלתעות של פלדה. כחול המדים ענק המידות הפגין חוסר התעניינות מוחלט ובקוצר סבלנות בולט התעקש: "אבל מה לרשום בסעיף המקצוע?". אמר לו הרב גוטסמן: "תרשום 'גדול הדור'". "איך מאייתים זאת?", הוסיף להציק איש משטרת הגבולות. הרב גוטסמן איית - כמובן בשפה האנגלית, והשוטר האמריקני הקליד ישירות לתוך המחשב, במשבצות המיועדות לסעיף המקצוע. "בפעם הבאה כששואלים אותך על סעיף המקצוע ומה אתה עושה, תשיב 'גדול הדור', כי זה חייב להיות תואם למה שנרשם במחשב המדינה", הוסיף השוטר והמשיך ללעוס את מסטיקו... ואלה מהנוכחים ששמעו והבינו את שפת המדינה, השתדלו שלא לחייך...

"בתום העיכוב הלא צפוי", סיפר הרב גוטסמן, "ניגשתי אל רבנו וביקשתי ממנו סליחה על אי הנעימות שבבדיקות הבטחוניות הלא מתוכננות, למרות שמדובר באח"מ".

ראש הישיבה התבונן בי כלא מבין. "מה רע בזה?", שאל, "זו פשוט תזכורת מן השמים שחייבים לבדוק. אדם עלול לטעות ולחשוב שהוא אח"מ ומובטח לו מעבר חופשי. תמיד צריך לזכור שנכונה לו בדיקה רצינית, נוגעת בכל עניין ובכל פרט. בדיקה קשה, נוקבת, בלי ויתורים וללא פשרות. אין מדגם בעניין הזה, כל אחד יעבור את זה. אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה!".

"ראש הישיבה לא חדל מלהרהר בדברים", ממשיך הרב גוטסמן לספר. "זה היה על המטוס בדרך ארצה. זמן קצר לפני תפילת יום כיפור קטן ניגשתי אליו, הוא היה אחוז בשרעפיו. כשהבחין בי העיר: "בתפילה צריך הפעם לכוון כוונה נוספת: צריך כפרה על כל הכבוד המדומה שלא מגיע; ובכלל, האם כל זה היה כדאי? האם זה השפיע על ההמונים שבאו? האם הייתה התועלת המצופה? האם היה שווה לעזוב את כל הבעיות הבלתי פתורות שנותרו בוערות בארץ הקודש? האם התועלת מצדיקה את אותה השקעה שמנעה לימוד תורה?". כמי שעמד מול התיאום עם ראשי המארגנים בכל אתר ואתר, סיפרתי לו על תגובותיהם הנלהבות. סיפרתי לו על מה שאנחנו ראינו כשהוא עצם עיניים. אבל דעתו של רבנו לא נחה. הרי הכל ייקבע על פי התוצאות, על פי ההשלכות שאי אפשר עדיין לדעת אותן. "בעיקר צריך כפרה על כל הכבוד המדומה שלא מגיע", אמר והמשיך בהרהוריו. עד שהגיעו תלמידיו ואמרו לו: רבינו הגיע זמן תפילת המנחה".

* * *

בנסיעה אחרת לארצות הברית התעקשו הפקידים שרבינו זצוק"ל יעבור דרך גלאי המתכות. הוא עבר והמכשיר צפצף. ביקשו שיוציא את מה שיש לו בכיסים, והוציא. אבל לא הועיל במאומה. ביקשוהו שיוריד את הפראק, הוריד. ועדיין המכשיר מצפצף. כששאל את מקורביו מה הבעיה, אמרו לו שהמכשיר מגלה כל מתכת בגוף, ואינם מבינים מדוע הוא מצפצף על אף שכבר רוקנו אותו מכל וכל. אמר רבינו: "הלוא עברתי שבר והכניסו לי פלטינה"... אמרו למפקד והלה קד קידה וביקש סליחה בשם אמריקה הגדולה...

בחדר האח"מים המתינו לרבינו מספר מכובד של גדולי ישראל שבאו לקבל את פניו, אך רבינו נעמד בצד והחל ממרר בבכי. לשאלת בנו על מה ולמה בוכה כך, אמר לו: "שמעת את המכשיר שמגלה מתכת קטנה המסתתרת

בתוככי הרגל איך הוא מצפצף. חשבתי לעצמי כשאעלה למעלה בכניסה לבית דין של מעלה יעמוד מכשיר, יעבירו אותי דרכו והוא יצפצף, או יותר מזה - ישמיע אזעקות עולות ויורדות... ויבקשו ממני: אהרן לייב, תוציא את העבירות על השולחן! והמכשיר ימשיך לצפצף, יבקשו את המצוות לבדוק אם אין בהן פניות, ועדיין הצפצוף יימשך... הלוא הקב"ה בוחן כליות, בוחן לבבות, ויגלה כל דבר קטן כגדול. אוי נורא נוראות...!".

* * *

בנסיעתו של רבינו לארצות הברית הוא התקבל בכבוד מלכים. כל בתי הספר ותלמודי התורה יצאו לקראתו. הילדים נשאו דגלים ועמדו בשורות לפניו וכל ציבור בני התורה בא לחזות בפני קדשו, לעמוד לכבודו, ולשיר לו בליווי תזמורת אדירה. היה שם מעמד אדיר לכבודה של תורה. באחד ממעברי הגבול שהיה צריך לעבור, נשא אליו הפקיד את עיניו ושאל: "אדוני, מה אתה עושה?". רבינו השיב: "אני יושב ולומד". המשיך הפקיד: "מה אתה לומד?". - "לומד תורה". "ומה תעשה במה שאתה לומד?", סנט בו הפקיד, "הלוא אתה כבר זקן!". - "אני רק לומד. זה כל מה שאני עושה. רק לומד". - "כל הזמן זה מה שאתה עושה? כמה שנים אתה כבר לומד?". - "מקטנות". זיק של רוגז חלף בעיני הפקיד והוא הרים את קולו: "אתה... אני לא אתן לך להיכנס לארץ! מה פתאום תיכנס לפה? אדם שכל חייו לומד ואפילו לא מלמד? מה יהיה אתך, אם כל היום אתה רק לומד?!". רבינו יצא מלפניו כשדמעות בעיניו. מקורביו הקיפו אותו בדאגה: "למה הרב מוטרד? בתוך רגע אחד אנחנו מסדרים את העניין, מבהירים לפקיד עם מי הוא דיבר, ודואגים לאישור כניסה מיידי!".

נשא אליהם את עיניו והשיב: "אינכם מבינים. יש תזמורות, יש דגלים, ילדים עומדים ושרים... ופתאום בא מישהו ושואל אותך בארבע עיניים: עזוב את כל התזמורת ואת כל הדגלים. תגיד לי, מה אתה עשית? מה בפועל עשית בעולם? רק זה מה שאתה עושה? זה כל מה שהספקת? אני רואה כאן את כל הכבוד שנותנים לי - מטוס פרטי, מוליכים אותי, יש לי כניסה באח"מים, מכוניות ממתינות בכל מקום שאני מגיע, אבל הקב"ה יגיד לכולם: תישארו לרגע בצד, ויישב איתי בארבע עיניים לשאול שאלה אחת: "תגיד לי, מה אתה עושה?!".

כל אחד מאיתנו יצטרך לעמוד מול השאלה הזו, כשהוא בארבע עיניים עם הקב"ה... יהודי צריך להכין לעצמו תשובה - אני עושה משהו, נעשיתי יותר טוב במשהו אחד. שיפרתי את עצמי ותיקנתי את מעשיי. **[מתוך 'ומתוק האור']**

וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיָּרֶק אֶת וְחֲנִיכָיו... (יד, יד)

אברהם שומע שנשבה לוט, לא מתמהמה ומיד מתארגן להצילו. זו מידת 'חסד לאברהם' במיטבה.

* * *

מרן ה**'חזון איש'** זיע"א [-היארצייט ביום שני הקרוב - ט"ו מרחשון], היה יוצא בכל יום לטייל זמן קצוב כפי מה שנצרך לו לבריאותו. בדרך כלל היה יוצא לטייל כאשר מתלווה אליו אחד מהבחורים שהיו קרובים אליו, או אחד מבני המשפחה. הרבה פעמים זכה הגאון רבי **בן-ציון פלמן** זצ"ל בימי בחרותו להתלוות אליו בטיולו זה, לאחר שכמעט מדי יום ביומו היה הגרב"צ יורד מהישיבה לבית החזו"א כדי לשאול אותו את ספקותיו ושאלותיו בסוגיה, ומתוך כך יצא הרבה פעמים שזכה להתלוות עמו בטיול, כאשר בדרך היה משוחח עם החזו"א בלימוד ונהנה ממנו בעצה ותושיה בספיקות שעמדו לו על הפרק.

פעם אחת כשטייל החזו"א באזור של פרדס ברמן [כיום זהו המשך רחוב 'חזון איש'], מצא הגרב"צ את שעת הכושר להתייעץ עמו בנושא הבא: בבית הוריו של הגרב"צ, התגוררה לעת זקנתה הסבתא, אמו של אביו הג"ר שמואל פלמן זצ"ל רב שכונת 'היכל מאיר' בתל אביב. מטבע הדברים הקשר בין הסבתא לנכדים שהתגוררו עימה יחד היה מאוד חזק, והסבתא נהנתה רבות מחברת נכדה ונכדותיה. בתקופה מסוימת הסבתא לא חשה בטוב והוצרכה להתאשפז בבית החולים לרפואתה. המשפחה דאגה כל הזמן לשהות לצידה ולעזור לה לעבור בקלות ובמהירות את ימי ההחלמה. הגרב"צ שכבר היה בעת ההיא בישיבה, היה מגיע מפעם לפעם לביקור קצר כדי לשמחה ולדרוש בשלומה, ומיד היה שב לישיבה לתורתו ולעבודתו. הסבתא שמאוד נהנתה כאשר נכדה הגרב"צ בא אליה, ביקשה ממנו שוב ושוב שיואיל לבוא לעיתים יותר קרובות, ולזמן יותר ממושך.

הגרב"צ לא ידע מה לעשות, מצד אחד עתה הינו בחור ישיבה, ותפקידו ללמוד בכל עת, ואם ילך לבקר הרבה את הסבתא לא יוכל לשבת וללמוד כל היום, כי יצטרך הרבה זמן לבטל בשביל לשהות לצידה כמו שהיא רוצה. ומצד שני, אולי עתה זהו תפקידו לשמח את הסבתא במחלתה, וזהו כמצווה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים, וחייב ללכת לבקרה אפילו שזה יבוא על חשבון הלימוד. ומצד שלישי, הוא לא היה היחידי מבין בני המשפחה ששהו לצידה. בני המשפחה היו כל הזמן לידה, וממילא מי אומר שזה נחשב כמצווה שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים, הרי יש אחרים שעושים כבר את המצווה הזו. אלא שבכל זאת הסבתא מבקשת שדווקא הוא יבוא, ואולי על זה אינו מחויב לבטל מתלמודו.

את צדדי הספק הזה שטח הגרב"צ לפני ה'חזון איש' בעת הזו שהתלווה עימו בטיולו הקבוע. ה'חזון איש' הקשיב לכל השאלה בתשומת לב מרובה, ולא הסתפק בשמיעה בלבד, אלא תוך כדי ההליכה המשיך לדרוש ולחקור את העלם

הצעיר בכל הפרטים ופרטי הפרטים, "למה היא רוצה דווקא שהוא ישהה לצידה? האם לא טוב לה כשאחרים שוהים לצידה?", כאשר הוא מקבל תשובות מפורטות על הכל, עד שהתמונה במלואה היתה ברורה לו לכל צדדיה. ואז ה'חזון איש' אומר לו: "תלך לבקרה ותשהה לצידה כמה שהיא רוצה, ותדע לך שאתה מקיים כאן לא רק מצוות 'חסד' ו'ביקור חולים', אלא גם מצוות 'תלמוד תורה'!!!".

הגרב"צ שומע את התשובה ומתפלא מאוד. איזה מצוות תלמוד תורה הוא מקיים בזה, הרי כשילך לשם לא יוכל ללמוד כמו שהוא לומד עתה בישיבה, ומיד הוא שואל את ה'חזון איש' בתמיהה: "איך אני מקיים בזה מצוות 'תלמוד תורה'?".

ה'חזון איש' שכבר היה מוכן לשאלה הזו, השיב ואמר: "אני יודע שאתה מתמיד ועמל בתורה, ולמה אתה כל כך עמל בתורה? כדי לזכות לקנות את התורה, שהתורה תהיה אצלך 'תורה דיליה', ולזכות להגיע לבחינה כזו של 'תורתך בתוך מעי'. אבל באמת איך יתכן שיהיה לאדם חיבור עם התורה, הרי התורה היא מציאות רוחנית ואילו האדם הוא יצור גשמי, ואלו שני דברים שאינם מתחברים זה בזה?. התשובה לזה היא, שיש כלל: 'אין התורה נדבקת אלא לנפש עדינה'. כדי לזכות שהתורה תדבק בך צריך לקנות 'עדינות הנפש', והוא בית הקיבול שיכול לקבל את התורה. ואיך קונים עדינות? על ידי חסד, ויתור, וכל המידות הטובות. אמנם אתה לא צריך לסגור את הגמרא כדי לחפש היכן לעשות חסד, אבל כעת שמזדמן לך לעשות חסד בבחינה כזו שאי אפשר לעשותה על ידי אחרים, כי הסבתא נהנית דווקא כשאתה נמצא בקרבתה, אז דע לך שכל רגע שאתה שוהה במחיצתה, וכל תרופה שאתה נותן לה, וכל השגחה שאתה משגיח עליה לרפואתה, אתה עושה פעולה של תורה. משום שאתה יוצר עדינות בנפשך שגורמת לחיבור יותר טוב של קדושת התורה שתוכל להדבק בנפשך". **[מתוך 'שלמים מציון']**

וְהָאֱמֹן בַּה' וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה (טו, ו)

האמונה בה' ירושה היא לנו מאברהם אבינו, ולמרות זאת עדיין צריכים אנו להמשיך ולהשרישה בליבנו ע"י התבוננות בהשגחת ה' על עולמו.

* * *

סיפור מפי בעל המעשה: "אני אברך המתגורר באחת מערי השדה, מבורך ומטופל בתשעה ילדים קטנים שיהיו בריאים, ועסוק עד למעלה מהראש בללמוד וללמד וגם בעבודה צדדית קטנה של משגיח כשרות. אין לי רשיון נהיגה ולכן מעולם לא רכשתי מכונית, אלא שהמציאות מוכרת לכולנו - פיזור הילדים בבתי הספר ובגנים אילצה אותי מפעם לפעם לרכוש אופניים מתאימים. בשנתיים הראשונות רכשתי אופניים פשוטים, הצמדתי להם שני כסאות ויצאתי למשימת הפיזור... כשנוסף הילד השלישי הוספתי עוד כסא. אומנם הכל בטיחותי וחוקי, אבל הנשמה שלי פרחה ממאמץ הלחיצה על הדוושות. לא הספקתי לחשוב כיצד אתמודד עם עול הפיזור והאיסוף, והאופניים נגנבו... התנחמתי בעובדה שבין כה וכה עלי לרכוש זוג אופניים יותר איכותי עם הילוכים מיוחדים, וזה בדיוק מה שעשיתי, כמובן שרכשתי גם שרשרת הגנה מתאימה ונקטתי בכל אמצעי זהירות למנוע הישנות הגניבה. אחרי ארבע חודשים של עונג עם אופניים משובחים אלו, גיליתי בוקר אחד שגם הללו עברו לידי גנבים ערלי לב. אינני זוכר כמה זוגות אופניים 'נלקחו' ממני בעשור האחרון. אבל כבר סיגלתי לעצמי עמידות וחוסן נפשי מפני הגזירה הזו, ושוב ניחמתי את עצמי שעדיפים יסורי ממון על פני בעיות אחרות שלא כאן המקום לפרטן.

כשנולד בני השביעי ועול הפיזור והאיסוף הפך לקשה מנשוא, שכן אמור הייתי לבצע שניים שלושה סיבובי בוקר לתת"ים ולגנים, הציע לי ידיד לרכוש אופניים עם מנוע: "תשמע, באופנים הללו אתה לוחץ בעדינות על דוושת הגז והם מרחפים. אתה לא מתאמץ ולא מזיע ומבצע את חלוקת 'הדור הבא' למוסדותיו בצורה זריזה ונעימה הרבה יותר מאשר עם אופני הילוכים".

"וגנבים?", שאלתי.

"גנבים נשלחים מן השמים, ותתפלל כל ערב ובוקר שאופניך יהיו רואים ואינן נראים לבעלי ידיים גזלניות אלו", אמר.

נו טוב, אספתי את כל פרוטותי חסכונותי והלוואתי, ורכשתי בכמה אלפי שקלים אופניים חדשים ממונעים בצבע לבן-קרם ונסיעתם חלקה ונעימה להפליא כמעט ללא רעש. הפלא ופלא, זה מכשיר מבורך, שעושה נחת רוח לכל אברך שאין ידו משגת להחזיק מכונית. מבצעי הבוקר היו נפלאים ונוחים ממש, והגעתי לכולל רענן ונינוח, מודה להשי"ת על הרעיון והרכישה והברכה. לא היה מאושר ממני בכל העיר. שלוש שרשראות כבדות כבלו אותם לקיר החנייה בחצר הבניין האחורית, שלוש תפילות ביום נישאו כדי שלא ישאו חן וחסד וחמדנות בעיני כל רואיהם...

החדווה נמשכה בדיוק שלושה חודשים. יום שישי, שבע ורבע בבוקר, שני ילדים בידי, והאופניים הממונעים? אינם... שרידי השרשראות החתוכות זעקו את השבר והאובדן. בכיתי, פשוט בכיתי. שאריות ממוני הסתיימו להן, ההלוואות הן עול על צווארי ועכשיו צא לפיזור ברגליך...

עברה עלי שבת קשה, ורק במוצאי שבת נשמתי אויר של נחמה. זה רצון השם והכל לטובה. לוויתי 100 דולר מהחברותא שלי, וחזרתי לאופניים הזולים שדורשים כוח ברגליים. נו מילא.

יום שישי שבוע אחר כך, סיימתי את מבצע הפיזור ודהרתי על אופני הפשוטות לכיוון המרכול השכונתי. בצומת אני מבחין בתאונה, שוטרים, ניידות, אמבולנסים. עליתי עם

אופני למדרכה כדי לעקוף את הפקק. והנה לנגד עיני אופניים ממונעים נשענים על מעקה בטיחות. צבען שחור מבריק, והם אינם דומים לצבע הקרם לבן של אופני הגנובות. חמישה בחורים גברתניים ורעשניים ניצבו בסמוך לאופניים, והביטו בפינוי הפצועים. במבט נוקב סקרתי את הממונעות השחורות, כנף אחרי כנף, כידון, רגלית, בטריה לפתע הבחנתי בנקודת כסף בכסא. היא מוכרת לי, אפילו מאד... החלטתי לאזור אומץ ולהודיע לגברתנים ש"אלו האופניים שלי ואני מתכוון לקחתם בחזרה".

נשאתי עיני למרומים, ושיוועתי שהעסק לא יסתיים בקטטה. "תראו חמודים", נשמתי עמוק, "אלו האופניים שלי!!!".

צעיר חסון כבן 21 נפנה אלי: "שטויות, הם שלי. ואין לך שום הוכחה".

- "יש לי, אני מכיר אותן היטב. אם יש בך קצת אמת, בוא איתי למוכר האופניים ושם אוכיח לך".

"בסדר", ענה הצעיר וקרץ בזווית עין לחבריו, "אתה תיווכח שאין לך שום סימן שהם שלך...".

ושוב נקודת הכסף הקטנה בכסא נצנצה למול עיני, אי אפשר לטעות בה, אבל זו לא הוכחה מספקת.

"סע אחרי" ביקשתי.

אני על אופני הדוושות, והוא באופניים ממונעים נוסע באיטיות אחרי. הגענו עד לחנותו של 'שלמה אופניים' בינתיים התקשרתי לאשתי וביקשתי שתשלח את בני הבכור עם מסמכי הקניה. 'שלמה אופניים' אוחז בניירות ומתחיל לבדוק: "הנה, מספר שילדה A-5506. מצטער, מספר השילדה כאן שחוק, נבדוק מספר מנוע - גם הוא שחוק, לא נותר ממנו שריד". שלפתי את מפתח הסוויץ', אך הוא לא נתחב פנימה. "נו טוב", טענתי "הגנב החליף את הסוויץ', שחק את מספר השילדה והמנוע, אבל אלו האופניים שלי!".

דמעות בצבצו בעיני, ונקודת הכסף הקטנה המשיכה להבהב, כמו אומרת: "אל תאמר נואש, תסמוך עלי - תראה ניסים".

ואז אומר 'שלמה אופניים': "אולי נבדוק את הצבע", הוא גירד את הצבע בעדינות, ולא גילה את הלבן קרם.

"כנראה שעשו צביעה מקצועית בתנור מיוחד", סיכם שלמה.

הצעירצ'יק הביט בי במבט נלעג: "סתם הטרדתם אותי, אבל בשביל הכבוד שלך שאתה דתי נסעתי איתך".

הנשמה שלי שאגה מתוכי: "ריבונו של עולם, אתה יודע שאלו האופניים שלי, עשה משהו".

חיטטתי בשקית הניירות וגיליתי שם מפתח קטן המיועד לפתיחת מכסה הבטריה. הכנסתי אותו לחורו, 'הודו לה' כי טוב' המפתח נכנס חלקות ופתח את המכסה. פניו של הצעיר התכרכמו והחווירו קלות. 'שלמה אופניים' ערך סיכום מחודש: "כן בחורצ'יק, אלו האופניים שלו, מפתח הבטריה הוא יחודי למוצר הזה. זה אפילו רשום ברשיון".

"אז מי שמכר לי את האופניים רימה אותי", התנצל הבחור, "אם אתה רוצה את אופנייך בחזרה, שלם לי 400 שקל כי שיפצתי אותם, הכנסתי גם חלפים חדשים, אני לא מוכן להפסיד. תשלם - תקבל".

האמת היא שהזמנתי ניידת, אך זו בוששה לבוא. בכיסי היו 400 שקל שנועדו לקניות השבת. התחלתי להתחשבן. אם אתן לגנב את הכסף, אין לי קניות לשבת, וחוץ מזה שזו גזילה על גזילה... אבל כיון שרציתי להציל את האופניים היקרים, תחבתי 4 שטרות של מאה שקל לידיו.

לפתע הגיע מלאך משמים. שכן שלי, יהודי מסורתי ששמע על הפרשייה ועל תביעתו של הבחור. הוא חיבק את הבחור בכתפיו ופנה עמו לפינת החנות ואמר לו: "תקשיב חבוב, אני מאמין לכל מילה שלך, סידרו אותך וקנית אופניים גנובים, ועכשיו אתה דורש ממנו 400 שקל, שזה הלחם והחלב של שבעה תינוקות. אני חילוני ואתה חילוני, ושנינו יודעים שהקב"ה אוהב לומדי תורה, היהודי הזה לומד תורה ומתפרנס בדוחק, והוא שילם לך את מה שאתה דורש, אבל אני חייב להזהיר אותך שעכשיו פתחת חשבון עם בורא עולם, שלא אוהב את המעשה הזה".

הבחורצ'יק השתכנע, הוציא את השטרות מכיסו והחזירם לי. חזרתי עם אופני הממונעים השחורים... ובבית? צהלה ושמחה.

בשבוע הבא באחד הימים בחצות לילה צלצל הפלאפון. "שלום, אני דניאל של האופניים, אין לי מושג מדוע נסעתי אחריך כמו טלה מכושף, יכולתי לברוח ולהיעלם לך, אבל הרגשתי כמו חתיכת ברזל שנדבקת למגנט. אני מודה, אני הגנב. אני מבקש סליחה... נוכל להיפגש?".

נפגשנו עוד באותו לילה, הוא סיפר לי מסכת חיים נוראית של ילד שגדל בבית בלא מינימום של ערכים, משפחה שהכל מותר בה.

"אני לא רוצה להיות כמו האחים שלי" התחנן, "תציל אותי, זה לא סתם שזיהית את האופניים שלך... זה לא סתם שבאתי אחריך ל'שלמה אופניים', זה לא סתם שעלה בראשך לבדוק את מפתח מכסה הבטריה".

עד כאן הסיפור. חלפו מאז חודשיים ימים, אנחנו נפגשים שלוש פעמים בשבוע ולומדים פרק 'אלו מציאות', הסברתי לו ש'צורבא מרבנן', כלומר תלמיד חכם, יכול לקבל את אבדתו בטביעת עין, ו'אופני אנפוריא' שכמעט אין ראייה לזיהויים ושיש בהם נקודת כסף פיצפונת בכסא, עונים גם הם על הכלל הזה... **[מתוך 'קבלת שבת'-ר' יעקב לוי]**

פרשת לך לך

מעלת זיכוי הרבים

את **הנפש אשר עשו** בחרן
אומר רש"י עשו- אברהם מגייר את הגברים שרה את הנשים
הרב עובדיה לרב אלבז תמסור שיעור ותזכה את הרבים
אמרתי למרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל, שאני רוצה לגדול,
ואז הוא קם ואמר לי: "וכי אני לא רוצה לגדול? אני הולך
ומלמד במשך שעה וחצי ומספר סיפורים ובשבילי זה ביטוי
תורה. בזמן הזה הייתי יכול להספיק הרבה יותר. לי מותר
לבטל ואתה לא תבטל את עצמך?
הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על החובה לרומם את נשמות
ישראל דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאָמַרְתָּ אֲלֵיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנֵּרֹת (ח, ב)
הפסוק לכאורה כופל את עצמו – "דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן, וְאָמַרְתָּ
אֲלֵיו". ועוד, ידוע ש"וידבר" הוא לשון קשה (מכות יא ע"א).
"דברים הקשים כגידים" (רש"י שמות יט, ג), ואילו "ויאמר"
הוא לשון רכה (מכילתא פרשת יתרו), לשון רוממות ואמרי
נועם. ואם כן לא מובן, בתחילה הקב"ה פותח עם הציווי
לדבר עם אהרון בלשון קשה – "דבר אל אהרן", ואילו אחר
כך משמע שיש לפנות אליו בלשון רכה – "ואמרת אליו", מה
הסברם של דברים?
הביאור נראה כך: אף על פי שמצוה זו של הדלקת הנרות
היתה בדרגת רוממות וצריכה להיאמר רק בלשון "ואמרת",
מכל מקום על אהרן הכהן היה מוטל גם להדליק את נשמות
ישראל, וזהו תפקיד קשה הדורש עמל וטורח רב.
לכן קיבל אהרן גם ציווי בלשון "וידבר" לשון קשה, לפי
שעבודה לא קלה להרים ולרומם את נשמות ישראל, לא קל
להפסיק באמצע הלימוד וההתעלות האישית ולדרוש בפני
אנשים ולקרבם. "אתה תאכל בשר והם יאכלו חצץ?!..."
לפני קרוב לחמישים שנה, אחד משומעי לקחו של מרן רבנו
עובדיה יוסף זצוק"ל, הציע לי למסור שיעור תורה בבית
כנסת מסוים בירושלים, שבכדי להגיע לשם הייתי צריך
לנסוע במשך כשעתיים באוטובוסים [הלוך וחזור] כדי למסור
דרשה של חצי שעה. בתחילה דחיתי אותו על הסף, כיון
שהייתי אז אברך צעיר שישב ועסק בתורה ולא הייתי מעוניין
לבזבז את זמני. אם אלך לשיעור זה, תורה מה תהא עליה?
יום אחד לאחר השיעור של מרן, קרא לי הרב והכניס אותי
למכוניתו בדרך לביתו. כשהגענו לביתו, פנה אלי מרן ואמר:
"שמעתי שאתה לא רוצה ללכת למסור שיעור תורה שהציעו
לך". "רבינו, תורה מה תהא עליה?" עניתי לו.
"והאנשים המסכנים האלה מה יהיה עליהם?" השיב לי מרן
זצוק"ל. "הלא אין אפילו מי שיגיד להם הלכה אחת!..."
אמרתי לו שאני רוצה לגדול, ואז הוא קם ואמר לי: "וכי אני
לא רוצה לגדול? אני הולך ומלמד במשך שעה וחצי [ומסביר
להם לפי רמתם] **ובשבילי זה ביטול תורה. בזמן הזה הייתי
יכול להספיק הרבה יותר. לי מותר לבטל ואתה לא תבטל
את עצמך? אתה רוצה את ההתקדמות האישית שלך ושהם
יישארו עמי ארצות גמורים? אתה תאכל בשר והם יאכלו
חצץ?" ואז סיים ואמר: "אל תדאג, תלך, והקב"ה ישלם לך
על זה כפל כפליים".**
שמעתי לדברי מרן והלכתי לשם [בשעות הערב, ולאחר מכן
הייתי הולך לכולל ערב] ונדהמתי לראות ארבעה אנשים...
אפילו מניין לא היה. אך לאט לאט ליקטנו מניין ותוך תקופה
קצרה, פחות מחודש ימים, ארבעים איש היו מגיעים לשיעור
ועוד למעלה מעשרים מילדיהם! ואלו אנשים שלא היו באים
להתפלל בבית הכנסת אלא היו מתפללים בביתם [או בכלל
לא, רח"ל], ומחוסר ידיעה היו מוכרים ארטיקים וגלידות
ביום שבת קודש. בחסדי ה' יתברך, לאט לאט התחילו אותם
אנשים להתעניין בדברי התורה הקדושה והיו שואלים
שאלות בהלכה. כיום הם יראי שמים בתכלית וקובעים עתים
לתורה, ובניהם תלמידי חכמים מופלגים וכל נכדיהם זרע
קודש ברך ה'. ברוך ה', בזכות ששמענו לעצת מרן זכינו לקבל
את רבנות שכונת "בית ישראל" והסביבה, וממנה צמחה
תנועת התשובה בארץ ובעולם. כמובן שאנו תמיד רוצים
להגדיל תורה ולהאדירה עוד יותר ועוד יותר, בחינת "יש לו
מנה רוצה מאתיים", אך גם בזה צריך זהירות וסבלנות, וכפי
שאמר לי פעם מרן זצ"ל שבחינת איזהו עשיר השמח בחלקו.
שייכת גם בתורה הקדושה! האדם צריך למסור את עצמו
למען ה' ותורתו. אם יש ציבור צמא לתורה, ובאפשרותך
לזַכּוֹת אותו בדרשה, בשיעור, בדבר תורה – אסור לך לעמוד
מנגד ולפטור את עצמך בכל מיני תירוצים: "אני לא בנוי לזה,
אין לי כוחות, אין לי זמן, יש לי את סדרי הלימוד שלי, יש לי
צרכים משפחתיים"... הכל תירוצים! אם אתה צריך לעשות
– אתה יכול לעשות! ואם תעשה – הקב"ה יהיה בעזרך.
תראה הרבה סיעתא דשמיא בכל התחומים. יש לך את סדרי
הלימוד שלך? אין לך מה לחשוש. כבר
אמרו חז"ל (אבות ד, ה): "הלומד על מנת ללמד – מספיקין בידו
ללמוד וללמד". מי שמקדיש מזמנו ומתורתו לאחרים – לא רק
שתורתו לא תיפגע מכך, אדרבה, תורתו תתגדל, תתרומם
ותתעלה. אין לנו מושג איזו זכות גדולה יש למי שמזכה את
הרבים. התועלת איננה רק לאחרים, גם הוא עצמו יוצא נשכר,
הוא נבנה ומתגדל מכל הבחינות.
כאשר אדם מקהיל קהילות ומזכה את הרבים בתורה וביראת
שמים, הקב"ה מתקלס על ידו. ומי ששם שמים מתקלס על ידו,
אין ערוך לשכרו מן השמים.
אומר המדרש (מדרש משלי י): "בא לפניו מי שיש בידו חמשה
חומשי תורה, אומר לו הקב"ה: בני, למה לא למדת הגדה ולא
שנית?" – **יכולת להקהיל קהילות וללמד ברבים את תורת ה',
יכולת לזכות אותם בדבר תורה – למה לא עשית זאת?!**
ממשיך המדרש: **"שבשעה שחכם יושב ודורש, אני מוחל ומכפר
עוונותיהם של ישראל".** עזבת את הבית, הנחת בצד את כל
העיסוקים שלך ונסעת למסור שיעור – דע לך שבזכותך הקב"ה
מוחל ומכפר על עוונותיהם של ישראל! אין לך השגה באיזה
מקום מרומם אתה נמצא!
יש תוהים: מה כל כך חשוב בשיעור, הרי כל אחד יכול ללמוד
לעצמו! נכון, אבל אין תחליף ללימוד תורה ברבים. כשיש דרשה
או שיעור, באים ציבור ושומעים את דבר ה'. "ברוב עם הדרת
מלך" – הקב"ה מתהדר ומתקלס, הקב"ה אומר: בניי אהובי
מניחים את כל עיסוקיהם וטורחים ובאים לבית המדרש לשמוע
את דבר ה'. איזה קידוש ה'! לא תמיד זה קל. יש קשיים, יש
התמודדויות. לפעמים הדבר כרוך בטרחה, בחוסר נוחות. נתאר
לעצמנו: אדם יושב בחיק משפחתו בשבת, משוחח בדברי תורה
עם ילדיו. איזו שעה של קורת רוח, מעין עולם הבא! ואז, בבת
אחת, עליו לקטוע הכל ולצאת מהבית לשיעור הקבוע שלו. קשה
לו לעזוב, הוא מרגיש שעדיין לא מיצה את ה'עונג שבת' שלו עם
הילדים. אבל אין ברירה – הציבור מחכה. אין ספק, זו הקרבה
גדולה, מסירות נפש. ומי שמוסר נפשו לזיכוי הרבים, הקב"ה
ישלם לו כגמולו בשפע רב.
מזכה הרבים זוכה לסיעתא דשמיא
פעם הוריתי לאברך מהישיבה שילך לבית הכנסת פלוני בשבת
וידרוש שם בפני הציבור. האברך ניסה להתחמק, אמר לי: "כבוד
הרב, אין שם ציבור. למי אדרוש?" אמרתי לו: "איך יהיו אנשים
אם אין דרשה?... תתחיל לדרוש, וכך יהיו אנשים". לאחר שבת
משם, שאלתי אותו: "נו, איך היה שם? כמה היו?" אמר: "היו
שניים"... אמרתי לו: "מצוין. איזו זכות גדולה יש לך! הנה, כבר
יש לכם זימון... תמשיך, אל תרפה, וה' יהיה בעזרך! בעזרת ה',
מהשניים יהיו שלושה, מהשלושה יהיו ששה, כן ירבה וכן
יפרוץ"... לאחר כמה שבועות הוא בא אלי ומספר לי שיש לו
בשיעור למעלה מעשרים וחמישה אנשים!
וזה לא נגמר בזה. כדי לרתק את הציבור צריך לעשות להם 'עונג
שבת', להגיש כיבוד, עוגות, שתיה... זה פותח את הלב. "גדולה
לגימה, שמקרבת את הרחוקים" (סנהדרין קג ע"ב).
האברך אינו משופע בממון, מאין יהיה לו תקציב לכיבוד? אמרתי
לו: "זה דבר חשוב, תיקח מהמעשר, ה' לא יעזוב אותך, תראה
שפע". האברך הלך למכולת וקנה כיבוד לשבת. פגש אותו אדם
אחד שהסתקרן לשם מה הוא קונה את הכיבוד. הוא סיפר לו
שהוא מוסר שיעור קבוע בבית הכנסת פלוני בשבת, והוא קונה
את הכיבוד עבור משתתפי השיעור. אותו אדם התלהב מהעניין,
הוא פנה לבעל המכולת ואמר לו: "כל הקניה שלו עבור בית
הכנסת – עלי!"... פעם דרשתי באיזה מקום. ניגש אלי אדם ואמר
לי: "כבוד הרב, אני שייך לבית הכנסת פלוני. איזה מגיד שיעור
נפלא שלחת לנו! אנחנו מוכנים לתת לו כל מה שיבקש!"
ואיך הכל התחיל? בקושי הוא הסכים, ניסה להתחמק... הוא לא
האמין בעצמו: מי אני ומה אני, מי יבוא וכמה יבואו... היה צריך
להכריח אותו להתחיל. וההתחלה לא היתה מרשימה. הכל
התחיל משני אנשים... וראו להיכן הגיע!
לא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם
זה לא קל לדבר אל העם, לרומם אותם ולהוציאם מההסתכלות כלפי
הארץ, הארציות, ולהובילם למצב של "שְׂאוּ מָרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בָרָא
אֵלֶּה" (ישעיה מ, כו). לא פשוט לגרום ליהודים לעזוב את הבלי העולם
ולהשקיע בדבר האמיתי שזהו לימוד התורה הקדושה, להרבות
בקביעות עתים לתורה, לקום להתפלל מוקדם בבוקר ולהספיק
ללמוד קודם העבודה, אבל התלמיד חכם מחויב בזה, "מִבְּשָׂרְךָ
לֹא תִתְעַלָּם" (ישעיה נח, ז), "לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם" (דברים כב, ג).
לא כולם מתאימים לכך, במדבר זה היה תפקידו של אהרן הכהן,
שהיה אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה
(אבות א, יב), אך הרבה אברכים יקרים שחשבו שאינם מתאימים
התחילו, ונוכחו לגלות שיש להם לשון לימודים והם מצליחים
לקרב ולחזק את העם, ולכן צריך כל אחד לנסות, וה' יהיה בעזרו.

סיפורים מחזקים- שבת קודש

הרכב נסע ללא דלק כיון שלא רצה לתדלק בתחנה לא שומרת שבת

אברך יקר ואציל נפש הוא ר' אריה, כשמעבר לכך הוא בעל ערכים, שיודע להציב גבולות לו לעצמו ולסובב אותו, גבולות אותם לא ניתן לחצות, בבחינת "עצור גבול לפנֵיך".אחד הערכים החשובים ביותר ביהדות היא "השבת", אות היא בין הקב"ה ובין עם ישראל. ר' אריה לא ימכור את השבת בעד נזיד של תענוג, הוא גם לא יעגל פינות, ולא יחבא את הגבול אף לא באופן חד פעמי... לא ולא! הוא יכניע את עצמו תחת אותה מתנה טובה שנתן הקב"ה לבניו אותה הוציא מבית גנזיו.ובמה דברים אמורים?בכך, באחד מימי חול המועד לקח ר' אריה את בני משפחתו לטיול ל"מערת הנטיפים". מרוב לחץ של מבקרים, לקח שעה שלמה למצוא מקום חניה, וכשזה סוף סוף נמצא, נעמדו בני המשפחה בתור הארוך לפני הקופה לרכישת כרטיסים.הילדים שמעו רבות על המערה המופלאה, ממש פלאי הבריאה, עתה באו לחזות בחוש הראיה בבחינת "מבשרי אחזה אלוק".והנה בתוך כל הרעש וההמולה הבחינה בתו הקטנה של ר' אריה בשלט גדול שהוצב בפתח הכניסה למערה המכריז על שעות הפתיחה, בשורה השלישית כתוב היה "בשבת בבוקר פתוח האתר משעה..."

"אבא" קראה הבת הקטנה לאביה, "תראה מה כתוב כאן", והיא הצביעה על השורה השלישית שבשלט. ליבו של ר' אריה נחמץ. הוא כלל לא ידע כי המקום פתוח בשבת, ומחלל אותה בפרהסיה ובריש גלי. הוא אסף את כל הילדים ואמר להם: "מקום שמחלל שבת באופן כה מחפיר עבור בצע כסף ובועט בערך הנעלה והמקודש ביותר של עם ישראל, אין לנו פה מה לחפש, שבים הביתה!"

אנשים מסביב ששמעו את דבריו חשו בגאווה של עמידה על עיקרון ללא עיגול פינות... הם שבו הביתה מאושרים ולא מאוכזבים, הם עמדו בניסיון וחשו בליבם כי יש ערכים עליהם לא ניתן להתפשר ויהי מה! אנחנו יהודים ואת דגל השבת מניפים בעוז ובגאווה!!! זה חינוך!"ידע לך" אומר לי ר' אריה כבדרך אגב, "לא אכנס לתדלק בתחנת דלק שאינה שומרת שבת. נקודה! וזה נובע מאותו עיקרון ומאותו יסוד, מי שמחלל שבת לא אתמוך בו לא במישרין ולא בעקיפין". יום אחד יצא ר' אריה מבני ברק לאשדוד. כמה דקות לאחר היציאה הבחין כי מד הדלק החל להבהב, מה שאומר שצריך דחוף למלאות דלק, אחרת בתוך מס' קילומטרים (עשר ק"מ או חמש עשרה ק"מ במקרה הטוב) הרכב ידמום ויעצור, הוא חש בגופו צמרמורת, קור וחום משמשים בערבוביה, הוא ידע כי עד אשדוד אין שום תחנת דלק השומרת שבת, האם יתדלק הפעם בתחנה המזלזלת במצוות השבת?מה עושים?הוא התלבט קשות, האם לחרוג הפעם ממנהגו...ואז התאזר בעזות דקדושה, "לא! לא! הוא לא יעשה זאת, הוא לא יתן ידו לדבר שכזה ויהיה מה!". הוא הרים עיניו לשמים ואמר "רבש"ע יודע אתה למה אינני נכנס לכל התחנות שבדרך, לכבודך ולא לכבוד בית אבא, הם עדיין לא עושים רצונך ואינם שמחים במתנה הנפלאה שנתת לנו, לא הייתי רוצה להיות שותף למעשיהם, אנא ממך קח אותי עם רכבי עד שאגיע לתחנת דלק שומרת שבת". הוא ביקש והתפלל, וראה זה פלא, לא יאומן! האוטו נסע ונסע עד שהגיע לאשדוד כשכל הדרך המנורה של מד הדלק מהבהבת, הוא נכנס לתחנה כשכולו קורן מהתרגשות ומילא את רכבו. מי שאמר לחומץ שידלק יאמר לאוטו בלי דלק שינוע...

בזכות שמירת השבת הצליח במכירת התפוחים

עד סיום מלחמת העולם השנייה הסתובבו בפולין יהודים אשר שרדו את המחנות, הצרות והעינויים, הם היו "כלואים" בפולין, השלטון הקומוניסטי ששלט אז, בפולין הגיף בפניהם את שעריו, ולא נתן לאותם ניצולים לצאת מהארץ אשר היתה ספוגה בדם ובדמעות של מיליוני יהודים ובהם גם בני משפחותיהם אשר נשפך דמם כמים.בשנת תש"י לאחר כארבע שנים של ציפייה נפתח פתח צר על ידי השלטונות לאפשר לתושבי פולין לעזוב ולצאת מארצם, רבים מהניצולים מיהרו לממש זאת ויצאו כדי לעלות לארץ הקודש, ארץ אבותינו – ארץ ישראל.כמה מאות אנשים נשים וטף עלו על האוניה שהייתה אמורה להפליג אל ארץ הקודש, במהלך הנסיעה הגיעו בערב שבת לונציה שבאיטליה, האוניה היתה אמורה לעגון עד ליום ראשון בבוקר, כעבור שעות ספורות עמדה השמש לשקוע ושבת המלכה פרשה את כנפיה על כל היקום.בין נוסעי האוניה היה הרב ישראל ארנברג אשר הקפיד על שמירת וקדושת השבת – קלה כבחמורה, לצערו כל אנשי האוניה אשר שבעו מרורים במחנות, זנחו את דרך התורה והמצוות לאחר שעברו כל אחד ואחד את הגיהנום הפרטי שלו.בבוקרו של יום השבת הגיעו לנמל ואל מול פני האוניה שעגנה - רוכלים איטלקיים, הם צצו מכל עבר עם שלל מרכולתם, ופרסו את סחורותיהם לפני אנשי האוניה, המחירים היו זולים והאנשים ירדו ורכשו מלאי סחורות, בגדים, כלים, ועוד מיני מוצרים שיוכלו להשתמש בהם בהגיעם ארצה.המוצר המבוקש ביותר היה תפוחים! שהיו יפים, אדומים ומתוקים. המחיר שלהם היה זול במיוחד, והנוסעים רכשו הרבה מאד ארגזים מלאים בתפוחים כדי למכרם בהגיעם ארצה, וליהנות מפער המחירים. (בארץ היו המחירים של התפוחים האיטלקיים גבוהים מאד).

אי שם בירכתי הספינה ישב הרב ארנברג וקרא בספר תהילים, עיניו זלגו דמעות על יהודים "אחים תועים" שאחר שעבר עליהם מה שעבר, לא רצו לשמוע מאומה ממצוות התורה, ושבת קודש הפכה ליום חול רגיל רח"ל, את השבת הוא העביר מתוך התעלות הנפש עם אכילת שלושת הסעודות, מנוחה, תפילה, וקריאת תהילים.מספר נוסעים "ריחמו" על אותו יהודי שישב והתפלל אליו ואמרו לו שהם מוכנים לקנות עבורו מה שיצטרך, ואף היו מוכנים להלוות לו כסף עבור זה, אך הוא הודה להם מקרב ליבו, והסביר להם כי יום השבת הוא יום קדוש, ומוקדש כולו לבורא עולם – בורא שמים וארץ. אט אט שככה ההמולה, כספם של הנוסעים תם, והרוכלים האיטלקיים קיפלו את סחורתם.עם יציאת השבת קיבלו כל הנוסעים הוראה להעביר את כל החפצים לאוניה שעגנה בנמל בשם "גלילה", היא האוניה שאמורה להגיע בסוף אותו שבוע ארצה. הרב ארנברג אסף את מעט חפציו בעוד נוסעים רבים אחרים היו עמוסים בארגזים מלאים תפוחי עץ ושאר מיני סחורות, תוך כמה שעות היתה האוניה "גלילה" מפוצצת באנשים ובסחורות עד אפס מקום, משראה זאת רב החובל, פקד על כל באי האוניה להעביר את כל חבילותיהם, מזוודותיהם וארגזיהם פנימה למטה אל בטן האוניה מלבד חפציהם האישיים, בסיועם של מלחי מאוניה וקציניה רוקנו כל התאים והמעברים, הכל הורד למטה, ועל אף מחאות הנוסעים הם עלו על יצועם מתוך תחושת נעימות הנה "חוזרים הביתה".עם בוקר התעוררו כולם, ולהפתעתם הבחינו כי הם עדיין בוונציה, האוניה תפליג בשעות הבוקר המאוחרות. הרב ארנברג התעטף בציצית ותפילין, ולאחר התפילה וטעימה של פת שחרית, יצא מתאו ולהפתעתו הבחין כי הנמל החל שוקק חיים, אותם רוכלים שהיו אמש, גונב לאזניהם כי יציאת האוניה תתאחר במספר שעות והם מיהרו לשוב ולשטוח את הסחורה שלהם.ירד הרב ארנברג מהאוניה, ואז נכונה לו הפתעה, הקונים היו מעטים שכן כספם של רוב הנוסעים אזל במסחר שנערך אמש ביום השבת האיטלקים החליטו להיפטר , מתפוחי העץ שברשותם, והמחירים ירדו פלאים.הרב ניגש ובדק תפוח תפוח, אף אחד לא דחק בו, המסחר התנהל בנחת, הכל נעשה בשלווה ומתוך יישוב הדעת.בתאו שבתוך האוניה הוא כיסה את הארגזים שמלאו כמעט את כל התא מחשש לעינא בישא, נראה היה שאף אחד לא שת ליבו לדבר.בשעה אחד עשרה הרימה האוניה עוגן ויצאה לדרכה, משך כל זמן הנסיעה טיפל הרב בתפוחים, דאג לאויר נקי שיכנס לתאו, כמו כן הפריד את התפוחים שהחלו לגלות סימני ריקבון.לקראת סוף השבוע הגיעה האוניה ארצה ועגנה בנמל חיפה, מיד בירידתם מהאוניה סובבו את כולם סוחרים שבאו לרכוש מהעולים החדשים את אשר ניתן לרכוש מהם, המטענים הוצאו מבטן האוניה, וכשהוצאו החוצה חשכו עיניהם של בעליהם, חלקם הגדול נרקבו, חלקם נראו כצלויים באש, אף אחד מהם לא צלח לאכילה, ולא נותר להם אלא להשליכם לפח האשפה.ולעומת זאת התפוחים של הרב ארנברג היו, טובים וטריים אדומים ומתוקים, והרוויח במכירתם הון רב."שומר מצווה לא ידע דבר רע!".

שמירת שבת שהצילה מהנאצים

בשעה שהנאצים פלשו לעיירת מגוריה הקטנה שבגרמניה ופינו את תושביה היהודים, בילתה רבקה אצל חברתה בכפר הסמוך. כששבה לביתה הבינה שעליה להימלט ומיד, לפני הנאצים ישובו לחפש את אלה שהם פספסו בפעם הראשונה.רבקה החליטה לנוס אל היער הסמוך, היא רצה מהר ככל שיכלה, עד שכעבור זמן שהיה נדמה לה שעברו כמה שעות, רגליה כבר לא נשמעו לה, והיא התיישבה תחת גזע עץ ועיניה נעצמו.כשהתעוררה מצאה עצמה בסביבה לא מוכרת, בתוך בית, היא היתה עטופה שמיכה חמה, על מיטה, ובחדר בער תנור שהפיץ חום ונעימות. הפסלונים וקישוטי הקיר גילו לה שהיא בבית של גויים. והנה שומעת היא קולות בגרמנית בוקעים מהחדר השני, היא אימצה את אוזניה וקלטה כי השיחה מתנהלת בין בעל ואישה, והויכוח ביניהם הוא על הילדה שבחדר הסמוך מה עושים איתה? הבעל טען שאי אפשר להשאיר אותה, הנאצים ירצחו אותה ואותנו אם ימצאו אותה פה, והאשה טענה שלא ניתן לשלוח אותה כך, היא תמות בקור ביער הקפוא.כאשר שמעה את הויכוח, קמה ממיטתה בשקט, נכנסה חרישית לחדר השני, והתחננה לפני הזוג "אנא בבקשה מכם הניחו לי להישאר כאן! עוד תראו שכדאי יהיה לכם להשאיר אותי אצלכם".

הם הביטו בה בתמיהה והיא נימקה דבריה "אני תופרת מקצועית, אתפור לכם בגדים חדשים שתוכלו למוכרם בשוק השחור תמורת הון רב... בא נתחיל תקופה נסיון" התחננה רבקה והצליחה לשכנעם להחזיקה בביתם.

הם העלו אותה לעליית גג שם היה מיטה ומכונת תפירה. רבקה ישבה שעות ותפרה ואכן המארחים שלה הרויחו יפה מהבגדים שתפרה, וזה היה התמריץ שעודד אותם להשאיר אותה אצלם.בכל בוקר צהרים וערב, היתה בעלת הבית מזמינה את רבקה לרדת מהקומה השניה ולקבל את ארוחותיה, הארוחות כמובן לא היו כשרות, ורבקה אכלה מעט מהן, אך ורק כדי לשרוד. קשה היה לה להשלים עם המציאות שהיא לא יכולה לשמור מצוות בעליית הגג, אחרי הרבה התלבטויות החליטה שהיא תבחר לעצמה מצווה אחת שאותה היא תשמור בדביקות ויהי מה! כעבור מחשבה מעמיקה קיבלה רבקה על עצמה לקיים מצוות שמירת שבת.בכל יום היה עליה למלאות מכסה מסוימת של ביגוד, ובבוקר שלמחרת היתה רבקה מגישה לבעלת הבית את עירמת הבגדים שאותה תפרה יום קודם. כדי להימנע מעבודות בשבת, היתה רבקה נשארת ערה כל הלילה של יום חמישי וכך השלימה את מכסת השבת, היה לה קשה מאד להיות ערה לילה שלם אך התנחמה בכך שהיא לפחות מצליחה לשמור על המצווה שקיבלה על עצמה.וכך עברו חודשים ארוכים, מבלי שבעלת הבית מבחינה כי ביום חמישי עובדת התופרת כל הלילה על מנת להשלים את מכסת השבת. שבת אחת אחר הצהרים קראה בעלת הבית לרבקה, "אני זקוקה לעזרתך" אמרה לה. "דבר כזה מעולם לא קרה" התפלאה רבקה וירדה אליה."אני צריכה שתעשי לי טובה, יש לי מסיבה חשובה הערב, ואני חייבת שתגהצי לי את הבגד הזה". רבקה היתה במיצר, מצד אחד מאד רצתה לרצות את בעלת הבית, אך מצד שני, זו המצווה היחידה שנותרה לה, והיא היתה נחושה בדעתה להגן עליה בכל מחיר!. כששמעה את בקשת בעלת הבית, לא ידעה איך להגיב, וקפאה על מקומה. "מה הבעיה?" שאלה. ורבקה החלה לגמגם, עד שהסבירה לה שהיום זה שבת, ואסור לה לעבוד ביום הקדוש הזה. "על מה את מדברת?" לא הבינה בעלת הבית "עד היום לא היתה לך אף פעם בעיה לעבוד בשבת למעני, מה יום מיומיים?" רבקה השפילה את עיניה ואמרה "אודה על האמת, מעולם לא עבדתי בשבת, בכל יום חמישי בלילה אני נשארת ערה כל הלילה למלאות את המכסה, כדי שלא אאלץ לעבוד בשבת". בעלת הבית לא האמינה למשמע אוזניה "את בעצם אומרת, שפעם אחת כל שבוע באופן קבוע את לא ישנה כל הלילה?" רבקה הנהנה בראשה "הן".

"אני מאד מצטערת על כך", התנצלה בעלת הבית וחיבקה אותה, "מעולם לא שמתי לב למעשיך, מעתה את פטורה מעבודה של שבת, ומיותר לציין שאת הבגד אגהץ אני בעצמי". כשכולה התפעלות ממסירותה של רבקה לשמירת הדת שלה הוסיפה "אני בטוחה שלא נחמד לך לחגוג את השבת בבית שלנו, עם כל ההמולה והרדיו המרעיש, לא הרחק מכאן באסם יש כמין עליית גג, אולי שם יהיה לך נעים יותר בשבת, האם תעדיפי לבלות שם את השבת שלך?"

רבקה לא האמינה למשמע אוזניה, ומיד קיבלה את ההצעה הנדיבה ברצון. בשבת הבאה הבטיחה לה בעלת הבית להביא לה את הארוחות בשעות הקבועות, בתשע בבוקר, בשתים עשרה בצהרים, ובחמש בערב.ובדיוק כפי שהבטיחה על פי תקתוק השעון הגרמני המדויק בשעה תשע אפס אפס הביאה את ארוחת הבוקר, אך משום מה כשהורה השעון על השעה שתים עשרה, לא נראתה דמותה של בעלת הבית. הזמן חלף, ואין שום אות חיים. "בעלת הבית כל כך ייקית, מה הסיבה לעיכוב הלא צפוי?" דאגה רבקה. השעת חלפו, ורבקה הפכה לחסרת מנוחה יותר ויותר, סוף סוף בשעה שלוש אחה"צ עלתה בעלת הבית לעליית הגג באסם, ורבקה נשמה לרווחה. אך מיד הבחינה בבעלת הבית שפניה חיוורות כפני מת. "עכשיו אני רואה מה קרה?בעלת הבית נתנה לה להבין, החיילים הנאצים הגיעו היום לבית, כדי לערוך חיפוש, כשהם הגיעו לעליית הגג היו בטוחים ומשוכנעים שהם גילו ראיות שיהודי מתחבא שם, הסברתי להם שזה חדר עבודה שלי, ושאני תופרת מקצועית וזה חדר עבודתי, הם לא האמינו לי, אבל אחרי שעות של סריקה חסרות תועלת הם התייאשו ועזבו בידיים ריקות. אלו היו הנאצים מגיעים הנה בכל מהלך ששת החדשים האחרונים, הם היו בטוח מוצאים אותך, והורגים את כולנו, בזכות שמירת השבת שלך הצלת את החיים של כולנו". דמעות של שמחה הציפו את פניה של רבקה "סימן שבשמים מרוצים ממעשיי". הרהרה לעצמה. היא שרדה את המלחמה ולאחריה עברה לגור באוסטרליה, במשך שנים שלחה חבילות של מתנות וכסף אל בעלת הבית שלה, וביטאה בכך את הכרת הטוב על שהצילה את חייה בשנים הקשות של המלחמה.את הסיפור הזה, [מעלון קהילתינו]

[א] רבינו האר"י ז"ל כותב תכוין בזמן האכילה ולפחות בפרוסת כזית של המוציא כוונה כללית קצרה שהבירור הוא על ידי ל"ב שיניים שהם כנגד ל"ב נתיבות חכמה המבררין הכל שבמחשבה מתברר הכל, והם הטוחנין ומפררין את המאכל ועל ידי כן מתברר האוכל מתוך הפסולת כדרך הרחיים הטוחנות את התבואה ואחר כך מתפרדין הסובין והמורסן שהם הקליפות מן הקמח שהוא האוכל, וכן לכוין בשתי בחינות בבירור במאכל שאוכל, א. בירור המאכל בעצמו הטוב שבו מן הסיגים המעורבים בו על ידי חטא אדם הראשון, וגם מה שהיה מעורב בהם מתחלת ברייתן מששת ימי בראשית, ב. ענין תיקון נפשות המגולגלים הנמצאים במאכל ומשקה , ותכוין לבלוע המאכל אחר שנטחן כי באסטומכא הוא גמר הבירור, וכל אלו כוונות פשוטות הן וצריכות מאד אפילו לאדם פשוט, וכל אדם יודע ספר צריך להרגיל עצמו בהם ואף מי שנפלו שניו עושה התיקון מושלם מאחר דמתחלה היו לו ל"ב שיניים:

[ב] שיורי מאכל הנשארים בעצמות ובקליפות של הפירות אם יש בהם נצוצי קדושה יתבררו על ידי ברכה אחרונה שאומר האדם על שלחנו אף על פי שזורקם לאשפה, לפיכך יזהר האדם שלא יסיר מעל השלחן עצמות וקליפין אלא עד לאחר ברכת המזון, ולכך אזהרה שמענו שלא יוציא מעל השולחן דבר להאכיל לבהמה וחיה ועוף הטמאים קודם ברכת המזון ואם אוכל אחר כך פירות ורוצה לזרוק העצמות שמאוסים יכסה אותם במפה אחרת:

[ג] מאחר שברכת המזון עושה תיקון גדול על השלחן וכאמור, לכך הזהירו חז"ל לשייר האדם פת על שלחנו בעת ברכת המזון, ובזוהר הקדוש החמירו בזה ואסמכוה אקרא דלא תשא את שם ה' א-להיך לשוא, ואם אכלו כל הפת קודם ברכת המזון ולא הרגישו אלא עד שעת ברכת המזון לא יביאו פת שלימה ויניחו על ההשלחן אלא יביאו פרוסה, ואם היה על השלחן פת שלימה מעת שבירך המוציא לא יסירנה בשעת ברכת המזון ואדרבה עדיף טפי למעבד הכי להשאיר ככר אחד שלם על השלחן מעת שבירך המוציא, ולא אסרו בפת שלימה אלא רק אם יביאנה מחדש בעת ברכת המזון:

[ד] צריך ליזהר שלא ישאר כלי ריק על השלחן בשעת ברכת המזון, כגון כפות כוסות וקערות וכיוצא, גם יזהר שלא להניח סכין על השולחן בעת ברכת המזון:

[ה] אסור לאבד פירורין שיש בהם כזית, ואפילו אין בהם כזית אסור לאבדם ולהמאיסם דקשה לעניות בר מינן אפילו בדבר מועט, ותזהר לכבד האשה בידיה תמיד מקום האכילה אחר האכילה ותזרוק לתנור, ובליל שבת תצניע הפירורים, ואחר שבת יזרקו לתנור, וכן יזהרו מוכרי הלחם לכבד סביבות הלחם, ויזרקו העפר עם הפירורין לתנור:

[ו] קודם ברכת המזון יזהר ליטול מים אחרונים לתוך הכלי דמים אחרונים חובה אפילו אכל פת בלבד על פי הסוד בעת נטילת מים אחרונים יחבר ד' האצבעות לבד והגודל לבד וישפיל אצבעותיו כלפי מטה:**[ה"ע מים אחרונים חובה וגם הנשים חייבות]**

[ז] במילים מים אחרונים חובה רמוז כמה כוונות סודיות של מים אחרונים, ולכן טוב שהאדם קודם שיושיט ידו ליטול מים אחרונים יאמר הלכה זו מים אחרונים חובה וגם אם לא אמר דברי תורה יועיל לו שיחשב שאמר דבר תורה בשולחן:

[ח] יזהר שיהיו מים האחרונים מעט ולא ירבה בהם כי הם חלק הסט"א, ואם ידיו מזוהמות הרבה מן התבשיל וכן פיו ושפמו שצריך להם מים הרבה ברחיצתם, טוב שירחצם קודם נטילת מים אחרונים אדעתא לאכול עוד אחר כך, ויהיו אלו כמים אמצעים וכן יעשה, אחר שירחצם יאכל חתיכת מן השלחן כדי שלא תהיה נחשבת רחיצה ההיא למים אחרונים, ואחר שיאכל חתיכת הפת וכיוצא יטול מים אחרונים מעט ויברך ברכת המזון:**[ה"ע אין צריך לאכול פת]**

[ט] כתבו האחרונים בשם המקובלים ז"ל כשנוטל מים אחרונים יאמר זה חלק אדם רשע מאלהים, ויכוין חלק אדם רשע ר"ת אחי"ר דהוא הסט"א והנוהג בזה יאמר דברים אלו בלחש:

[י]אין נוטלין מים אחרונים על גבי קרקע אלא בכלי, ואם אי אפשר בכלי יטול על גבי עצים, רצפה דאין רוח רעה שורה על הרצפה כמו ששורה על גבי קרקע, **[ה"ע אין צריך כלי אלא כדי שלא יעברו עליהם משום רוח רעה]**וגם מים אמצעיים שנוטלין בין חלב לבשר גם כן צריכין כלי:

[יא] אין נוטלין בחמין שהיד נכוית בהם, ויש אומרים צריך שיהיו צוננין ממש ונכון להזהר בזה, ויש מי שאומר שצריך שיהיו ראויים לשתיה שלא יהיו מרים או סרוחים, גם שיהיו באים מכח גברא, ואם עבר ולא נטל מים אחרונים יטול אחר ברכת המזון, ואם אין לו מים יטול בשאר משקין ואפילו ביין כיון דאין לו ליטול בענין אחר:

[יב] צריך ליטול עד סוף פרק שלישי של האצבעות וראש פרק השלישי בכלל:

[יג] המודד מלח והנוגע במלח חייב ליטול ידיו אחר כך, וכן אפילו בלא סעודה כשאוכל קישואין וכיוצא בדברים שדרכן להניח עליהם מלח באצבעותיו צריך ליטול ידיו אחר כך, דאף על גב דמלח סדומית אינו מצוי יש לחוש למין מלח שטבעו כמלח סדומית:

[יד] יש מי שאומר אם אכל מאכל לח שאז ידיו מזוהמות בו, אז מן הדין כשירחץ ידיו מברך על רחיצת ידים, ולא נהגו העולם לברך כן אף על גב דהמצריכין ברכה זו הם גדולי עולם, דקיימא לן סב"ל, מיהו צריך כל אדם להרהר ברכה זו בלבו

[טו] צריך להיזהר שלא להפסיק בין מים אחרונים לברכת המזון אפילו בדברי תורה, ורק פסוקים אלו יאמר אותם אחר מים האחרונים קודם ברכת המזון והם המזמור א-להים יחננו ויברכנו כולו וטוב לצייר במחשבתו בצורת המנורה, ואחריו יאמר אברכה את ה' בכל עת וגו' ויכוין לגרש הסט"א העומדת על השלחן, ואחריו פסוק סוף דבר הכל נשמע וגו', ופסוק תהלת ה' ידבר פי וגו' ופסוק ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללוי-ה, ואחר כך וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה', ויכוין ס"ת זה על השלחן אשר נה"ר, ויברך ברכת המזון בעינים סגורות כתפילת העמידה, וישים יד שמאל כנגד החזה ויד ימין על יד שמאל ויברך בכונה, דהסט"א עומד שם לקטרג עליו אם לא יברך בכונה:

[טז] ישתדל לברך על הכוס אם יש שנים עמו שאז יש להם זימון, אבל יחידי לא יברך על הכוס, וצריך שימסור לו הכוס אדם אחר כשאוחזו בשתי ידיו, וכן הוא יקבלנו בשתי ידיו, וקודם שיאמר וידבר אלי זה השלחן וגו' אז יקבל הכוס בשתי ידיו, ואחר שיקבל אותו בשתי ידיו יאחזו אותו ביד ימין בלבד, ואז יאמר וידבר אלי זה השלחן וגו' ויתחיל לעשות זימון ולברך:

[יז] מנהג החסידים כשמברכין ברכת המזון עם כוס שיהיה הפת שבשלחן בצד שמאל המברך,כדי שיהיה הכוס של ברכה בימינו והפת בשמאלו, ויש טעם על דרך הסוד:

[יח] כוס ברכת המזון צריך הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ, גם צריך שיהיה חי, ויש בזה כמה דעות דיש אומרים הכונה הוא דבתחלת הברכה לא יהיה מזוג שלא ימזגנו אלא עד ברכת הארץ ויש אומרים הכונה הוא שימלאנו מן הצלוחית או מהחבית לשם ברכה ולא משיורי כוסות, ויש אומרים הכונה שיהיה הכוס שלם, ומן הדין צריך להזהר בכל הסברות הנזכר לקיים אותם ואחר שימזגנו בברכת הארץ יהיה מלא, אך לא יהיה המלא כל כך שיהיה נשפך ממנו, ואחר שיקבלנו בשתי ידיו משתי ידים של הנותן יאשר ביד ימין בלבד בכל הברכה כולה, ולא תסייע השמאל לימין, גם צריך שיגביהנו מן השלחן טפח לפחות, ונותן עיניו בו בכל הברכה שלא יסיח דעתו ממנו, ואחר שישתהו ישייר מעט יין בו לשגרו לאשתו אפילו לא אכלה עמו:

[יט] איטר יד כתבו הפוסקים יטלנו בימינו שהוא שמאל כל אדם, ונראה לי על פי הסוד גם איטר יד יטלנו בימין דאין תלוי ביד כהה:**[ה"ע איטר אם יכול להחזיק ביד ימין כהמקובלים יעשה ואם לאו יחזיק בשמאל כדעת מרן]**

[כ] צריך שלא יהיה פגום שאם שתה ממנו פגמו, ואפילו שתה מן הכד או מחבית קטנה הוי פגום, ולכתחילה צריך להיזהר אפילו בחבית גדולה, ויש אומרים גם במים פגומים פסולים למזוג בהם כוס של במהרי זה, וצריך להיזהר בזה:

[כא] כשיגיע לברכת הארץ באומרו וברכת את בתיבת את ימגנו במים שאינם פגומים, ואף אם היין חזק שצריך הרבה מים ואיננו מלא בתחילת הברכה ימזגנו בברכת הארץ מיהו צריך שיהיה רביעית בתחילת הברכה**[ה"ע אם רצה למוזגו לפני ברכת המזון ושוב למוזגו בברכת הארץ הרשות בידו]:**

[כב] כשימזוג הכוס בברכת הארץ יסתכל במים ההם אשר יתנם בכוס ויזהר שימזוג בשלוש פעמים:

[כג] כוס של ברכת המזון וכן של קידוש צריך שיהיה שלם בשפתיו וכן בבסיס שלו שלא יהיה בו פגימה וחסרון כלל ובשעת הדחק מותר, ויש מי שפוסל אפילו בשעת הדחק, והסדק אפילו בלא חסרון פוסל:

[כד] הנותנין לו כוס של ברכת המזון ואינו מברך מקצרין ימיו, ובזמננו שכל אחד מברך ברכת המזון לעצמו אין בזה חשש הנזכר שכל אחד מברך בעצמו וממילא כל אחד ואחד מברך לבעל הבית ויתקיים בו ואברכה מברכך ובטל טעם של מקצרין אך ודאי צריך לרדוף אחר מצוה זו גם בזמן הזה כי יקרה היא מאד, ואין נותנין כוס של ברכה אלא לטוב עין שהוא שונא בצע ועושה חסד בממונו.

הליכות עולם אות ג. אף על פי שאין נוטלים ידים למים אחרונים על גבי קרקע, אלא לתוך כלי, ומותר ליטול ידים למים אחרונים לתוך הכיור שיש בו נקבים, והמים ניגרים משם לצינורות מי השופכים. והנוטל ידיו למים אחרונים אל תוך כלי, טוב להחמיר ממדת חסידות להסיר הכלי מלפניו בעת שמברך ברכת המזון. ומכל מקום מעיקר הדין אין איסור לברך ברכת המזון כשמי נטילת מים אחרונים נמצאים בכלי לפניו.

זוהר הקדוש - לחדש חידושי תורה ובפרט בשבת

זוהר מתורגם: בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁנִּכְנֶסֶת שַׁבָּת, נְשָׁמוֹת יוֹרְדוֹת לִשְׂרוֹת עַל הָעָם הַקָּדוֹשׁ, וְנְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים עוֹלוֹת לְמַעְלָה. כְּשֶׁיּוֹצֵאת הַשַּׁבָּת, הַנְּשָׁמוֹת עוֹלוֹת, אוֹתָן שֶׁשָּׂרוּ עַל יִשְׂרָאֵל. וּנְשָׁמוֹת יוֹרְדוֹת, אוֹתָן נְשָׁמוֹת הַצַּדִּיקִים. כֵּיוָן שֶׁעוֹלוֹת כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁשָּׂרוּ עַל יִשְׂרָאֵל, עוֹלוֹת וְעוֹמְדוֹת בְּדִמּוּת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ, **וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹאֵל אֶת כֻּלָּם: אֵיזֶה חִדּוּשׁ הָיָה לָכֶם בְּאוֹתוֹ עוֹלָם בַּתּוֹרָה? אַשְׁרֵי מִי שֶׁאוֹמֵר לְפָנָיו חִדּוּשׁ עַל הַתּוֹרָה. כַּמָּה חֲדָוָה עוֹשֶׂה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. מְכַנֵּס פָּמַלְיָה שֶׁלּוֹ וְאוֹמֵר: שִׁמְעוּ חִדּוּשׁ תּוֹרָה שֶׁאוֹמֶרֶת נִשְׁמַת פְּלוֹנִי זֶה. וְכֻלָּם מַעֲמִידִים אוֹתוֹ דָּבָר בְּשִׁבְתֵי יְשִׁיבוֹת. הֵם לְמַטָּה, וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה חוֹתֵם לְאוֹתוֹ דָּבָר. בֹּא וּרְאֵה, כְּשֶׁדָּבָר מִתְחַדֵּשׁ בַּתּוֹרָה וְנִשְׁמָה שֶׁיּוֹרֶדֶת בְּשַׁבָּת הִתְעַסְּקָה בְּאוֹתָם דְּבָרִים חֲדָשִׁים וְעוֹלָה לְמַעְלָה, כָּל הַפָּמַלְיָה שֶׁל מַעְלָה מַקְשִׁיבָה לְאוֹתוֹ דָּבָר, וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ מִתְרַבִּים בִּכְנָפַיִם וּמִתְלַבְּשִׁים בִּכְנָפַיִם.** וּכְשֶׁשּׁוֹאֵל אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְלֹא מְשִׁיבִין, וְשׁוֹתְקִין, אָז חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ מַה כָּתוּב? (יחזקאל א) בְּעָמְדָם תְּרַפֶּיְנָה כַנְפֵיהֶן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב לב) כִּי עָמְדוּ לֹא עָנוּ עוֹד. (נחמיה ח) וּכְפִתְחוֹ עָמְדוּ כָּל הָעָם. ׃אִם תֹּאמַר, לָמָּה לַשְּׁתִיקָה קָרְאוּ עֲמִידָה? אֶלָּא בַּדִּבּוּר יֵשׁ שִׁבְעָה אֵיבָרִים שֶׁמִּתְנַעְנְעִים יַחַד אִתּוֹ: לֵב, רֵאָה, קָנֶה, לָשׁוֹן, שִׁנַּיִם, שְׂפָתַיִם, בָּשָׂר. וּבַשְּׁתִיקָה עוֹמְדִים בָּעֲמָדָם לְלֹא נְעִנּוּעַ, וְעַל זֶה קוֹרְאִים לַשְּׁתִיקָה עֲמִידָה

אמרי חז"ל: מובא במדרש רבא נח פרשה לח אות ג רַבִּי יוֹחָנָן פָּתַח (משלי יז, יג): מֵשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לֹא תָמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן אִם קִדְּמָךְ חֲבֵרְךָ בַּעֲדָשִׁים קַדְּמוּ בֶּבְשָׂר, לָמָּה שֶׁהוּא גָּמַל עָלָיו יִדְּ תְּחִלָּה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר אַבָּא לֹא סוֹף דָּבָר מֵשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה, אֶלָּא **אֲפִלּוּ מֵשִׁיב רָעָה תַּחַת רָעָה לֹא תָמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתוֹ**.[לכן חובה תמיד להוקיר טובה לחבירו ובפרט לאביו לאימו ולרעיתו] *** בספר "הצדיק רבי שלמה" (עמ' לו) מובא שרבינו החפץ חיים זיע"א היה לומד כל שבת קודש את הזוהר על הפרשה. גם היה אומר לאחרים שילמדו את הזוהר על הפרשה, ואפילו בחורים, **והיה אומר שרובו כמדרש**. *** במטו משמיה דהרה"ק בעל התפארת שלמה זי"ע על תפילתו של הרה"ק ה'אור לשמים' זי"ע, שהינה סגולה נוראה לפרנסה ולהצלחה לאומרה בכל יום , ואף הוא בעצמו אמר תפילה זו פעמיים בכל יום בערב ובבוקר. וכך הוא נוסח התפילה: **ריבון העולמים ידעתי כי הנני בידך לבד כחומר ביד היוצר, ואם גם אתאמץ בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני להושיעני ולתמוך נפשי מבלעדי עוזך ועזרתך אין עצה וישועה , ואם חלילה יחפצו כולם להרע אז אתה בחמלתך תשים עיניך עלי ותשקיף עלי השקפה לטובה ממעון קדשך . הנה חבלים נפלו לי בנעימים וישועתי בראש ועזרתי תגלה.**

שואל ומשיב / הרב יהורם חדד שליט"א — נכתב לעורר לב המעיינים בלבד לא למעשה

שאלה: בית הכנסת או אדם פרטי שביטח את הספר תורה שלו ונגנב וחברת הביטוח שילמה את הנזק האם מחוייבים הבית הכנסת לקנות בכסף זה ספר תורה אחר או שאפשר להשתמש בזה לשאר צרכי בית הכנסת **תשובה** כתב בציץ אליעזר חלק י"ח סימן ס"ז שאף שנפסק בשו"ע שספר תורה שמכרו חייב לקנות בדמיו ספר תורה אחר כמבואר בסימן קנ"ג ס"ב מ"מ יש לחלק שבמכירת ס"ת הוא ממש תמורתו של הספר תורה אבל הכא שחברת הביטוח משלמת זה צד שלישי והוי כעסק ואינו דמי הספר שהרי חברת הביטוח אינה משלמת לפי שויי הספר אלא לפי המחיר שבטחת את הספר וכיון שאינו דמי הספר אלא מכספי הביטוח שבטחת ולכן יכול להוציאו לצרכיו וראיתו היא שביטוח אינו דמי הנזק אלא ענין עסקי שכתב האור שמח בפ"ז מה' שכירות ה"א, שהשוכר בית מחברו וקיבל עליו אחריות דליקה, ואח"כ הלך המשכיר וביטח ביתו, ונשרף הבית, והלכה העלה שמה שחברת האחריות משלמת דמי הפסד הבית, אין זה פוטר את השוכר מתשלומים, ובסיס סברתו, מפני דהמשכיר יכול לומר לשוכר מה איכפת לך מה שהרווחתי מן עלמא, וכן פסק המהרשד"ם לגבי בית מבוטח שנשרף שחייב לשלם אף שגם הביטוח משלם שרואים שביטוח אינו דמי הנזק אלא עסק צדדי והוא הדין לגבי הספר תורה הוי כעסק ואינו נחשב כדמי הספר תורה ע"כ [א.ה ראוי לציין שהיום תשלום דמי הביטוח היום הוא עבור הנזק ולכן אם הוא מפוצה ממקום אחר הוא אינו זכאי לתבוע את חברת הביטוח ואף על פי כן הדין אמת שהביטוח הוא אינו דמי הספר תורה אלא כעין עסק כמבואר לעיל]

שאלה: ראובן שכר משמעון דירה בחוזה לשנה במחיר שכירות מסויים ותוך השנה מכר את הדירה ללוי האם יכול לוי הקונה להעלות לראובן את שכירות הבית **תשובה:** מרן בחושן משפט סימן ש"ב סעיף י"ג כתב וז"ל מכר הבית או נתנו או הורישו, אין השני יכול להוציאו עד שיודיעו מקודם ל' יום, או מקודם י"ב חדש, שהרי השוכר אומר לו אין כחך יותר מכח זה שזכית בבית זה. וכמו שאין יכול להוציאו לפני י"ב חודש כפי התנאי כיון שאומר לו איו כחד יותר מכח זה שזכית בבית זה. הוא הדין שאין יכול להעלות לו את השכירות

מצוות ברית מילה

ביום ההוא נימול אברהם וכו'

פרשתנו עוסקת במצוות ברית מילה שהיא החותם בכל יהודי, המילה 'ברית' מוזכרת בתורה שלוש עשרה פעמים בהקשר למילה, לומר שנכרתו על הברית מילה י"ג בריתות. לעומת זאת, על קיום התורה ומצוות נכרתו רק שלוש בריתות.

מכאן רואים את חשיבותה, את גודלה ואת מעלתה של מצווה **משום כך כותב הרמב"ם,** (הל' ברכות פ"ב, ה"ג) מקדימים בברכת המזון את המילה 'ברית' ל'תורה', אומרים בברכת המזון "ברית ותורה חיים ומזון", כדי להדגיש שברית מילה גדולה מהתורה.

בספר "תורת המנחה" כותב שמצות מילה אינה כשאר מצוות, מצוות תפילין וציצית, אינם קבועים בגוף, וכאשר יסירם - תסור האות, ואילו המילה היא אות חתום בבשר האדם,

בספר אוצר הברית מביא את המדרש שמסופר על דוד המלך שבהיותו בבית המרחץ היה מצטער שהוא ללא מצווה באותו זמן, וכשנזכר במצוות מילה - נחה דעתו. מכאן למדים, שהאדם הנימול מקיים כל רגע ורגע מצוות מילה שכן אם לאחר קיום המצווה (דהיינו חיתוך העורלה) כבר נעשתה המצווה ואינו מקיים עוד מצווה מדוע נתיישבה דעתו של דוד המלך לאחר שנזכר במילה ?! שונה איפה מצוות מילה ממצוות תפילין, שבה, אם הסיר את התפילין, הוא אינו מקיים מצוות תפילין, ולא כך הדבר במצוות מילה שכל רגע ורגע שהמילה בגופו מקיים מצווה. לכן נחה דעתו של דוד המלך, שגם בהיותו בבית המרחץ מקיים הוא מצוות מילה.

במצוות ברית המילה נרמזים תרי"ג מצוות. מניין 'ברית' בגימטריה שש מאות ושתים עשרה (תרי"ב), עשיית המצווה עצמה היא אחד, וביחד עם התרי"ב הן תרי"ג, רמז לתרי"ג מצוות.

הגר"א כותב, שברית זה גימטרייה תרי"ב, ויש תרי"ג מצוות. זה בא לרמוז, שללא המילה, שהיא המצווה המשלימה לתרי"ג, אין באפשרות האדם לקיים את תרי"ב המצוות.

מעשה (מהספר ובחרת בחיים) שהרב בן ציון אבא שאול זצוק"ל, התחיל ללמד מסכת פסחים ואמר לכל התלמידים לקרוא את המשנה ביחד בקול רם. כולם קראו 'אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר', והרב אמר להם לחזור שוב על הקטע הזה, וחזרו שוב 'אור לארבעה עשר' וכו' והרב ביקש שיחזרו שוב פעם וכן עשו. שאל אותם הרב 'האם יש כאן בחור שלא עשה ברית מילה?'. והנה קם אחד הבחורים ואמר 'כן, כבוד הרב. לא עשו לי ברית מילה כיוון ששני האחים שלי מתו אחרי שעשו להם ברית מילה, ולכן לפי ההלכה אני פטור'. אמר לו הרב 'אתה צודק, אבל עכשיו תלך לרופא מומחה ותבדוק אם עכשיו כבר אפשר לעשות ברית. וכן היה, שלבסוף עשה ברית. שאלו את הרב 'איך ידעת?'. אמר להם הרב 'אתם קוראים אור לארבעה עשר, ואני שומע **עורלת בשר**. חשבתי שאולי אני לא שומע טוב, ולכן ביקשתי שתחזרו. ושלוש פעמים זה חזקה'. עד כאן. ונלמד ממעשה זה שמי שמקדש את מחשבתו בדברי קדושה זוכה לדעת דברים המונעים את הקדושה

בטעם מצוות מילה האבן עזרא מביא את הפסוק: "והיה תמים". האדם אינו צריך לשאול מהי מצוות מילה, ומהם הטעמים להנהגתה, כמו כן, פירש הכוזרי, שאין האדם יכול להבין בשכלו קצר הדעת את הציוויים האלוקיים.

לעומתם **יש מפרשים** שכן מבארים את טעם לברית מילה שמצוות ברית מילה היא ברית בין ה' יתברך לבין עם ישראל, כפי שכתוב: " ויאמר ה' אל אברהם ואתה את בריתי תשמר אתה וזרעך אחריך לדרתם." פסוק זה בא לאמר, כי עצם קיום מצוות מילה היא כריתת ברית בינינו לבין הקב"ה.

המהר"ם מבהיר, שהטעם למצווה הוא: כמו שני אוהבים שמעוניינים לעשות אות וברית, קשר ביניהם, ומסמנים סימון באש על בשרם או שמקיזים דם, וכל אחד ואחד שותה את דמו של השני, כך גם במצווה זו עם ישראל מקיימים את מצוות ברית מילה, שהיא גם דם וגם רושם בבשר, המציינים את הקשר. קיום מצוות מילה מסייעת ביצירת הפרדה בין ישראל לבין אומות העולם.

בעל החינוך כותב: אמר הקב"ה לבני ישראל, שיקיימו מצוות מילה, משום שרצה להבדילם מן האומות, שכן שם השם נקרא עליהם, ורצה שיהיו מובדלים בצורת גופם, כשם שהם מובדלים בצורת נפשם

כותב על כך המהר"ם, שכשם שעם ישראל מובדלים מהגויים במוצאם, בדעותיהם ובנפשותיהם, כן ציווה הקב"ה לעשות סימן שיהיו מובדלים מהם גם בגופם, ועל ידי כך ידעו כל הגויים, שעם ישראל הוא זרע בירך ה'

מדוע המילה היא כשהתינוק בן שמונה ימים

כותב במורה נבוכים שלו היו מניחים את התינוק עד שיגדל ללא ברית, הוא היה עלול להימנע מלקיים כלל ברית מילה, בגלל הכאב הרב הכרוך בה. בגיל שמונה ימים העור של הברית רך ואין לתינוק פחד דמיון וחרדה מן המילה. לעומת זאת, כאשר ילד גדל, הוא עלול לפחד מן העניין, שכן ככל שאדם מתבגר, כך הכאב חד יותר, וזמן הריפוי ארוך וממושך יותר. מבוגרים הרוצים לזכות במצוות ברית מילה, מקיימים את המצווה מתוך הקרבה גדולה מצידם. אז המילה מתבצעת בהרדמה מקומית, והיא כרוכה בצער רב ובמשך ריפוי ממושך.

טעם שני הוא אהבת האם והאב בקטנותו של הנימול אינה חזקה כאהבתם אותו בגיל שנתיים שלוש, ואילו ציווה הקב"ה למול את הבן בגיל שנתיים או שלוש, היה חשש שההורים היו מבטלים את המצווה מחמלתם בנם.

טעם נוסף מחקרים הוכיחו, שהיום השמיני הוא העיתוי הטוב ביותר למילה, כיון שביום זה, ייצור ויטמין K הנחוץ לתהליכי קרישת הדם מגיע לשיאו באופן עצמאי על ידי היילוד. לפני כן הויטמין Kהוא ברמה של 80% ביום הברית הוא מגיע ל-120% ביום התשיעי והלאה הוא עומד על 100%

במדרש כתוב שיעשו ברית מילה ביום השמיני, שאז יתחזק כוחו, מדרש זה מובן יפה לאור המחקר באשר לוויטמין K ביום השמיני

כל יהודי ביום השמיני למילתו מקיים מצוות ברית מילה ,הגמרא אומרת כל מצווה שעשו אותה בשמחה עד היום עושים אותה בשמחה ומצוות מילה כיון שקיימו אותה בשמחה עד היום עושים אותה בשמחה ובמסירות

מְסִפְּרִים (מובא באבות ישראל) עַל יְהוּדִי שֶׁחַי מֵעֵבֶר לָמָסָךְ הַבַּרְזֶל בְּרוּסְיָה הַקּוֹמוּנִיסְטִית, אֲשֶׁר מָסַר נַפְשׁוֹ לְמַעַן קִיּוּם מִצְוַת מִילָה הוּא הָיָה עוֹבֵר מִמָּקוֹם לְמָקוֹם, וּמָל אֶת יַלְדֵי יִשְׂרָאֵל מִבְּלִי לְהִתְחַשֵּׁב בְּסִכּוּן הָאִישִׁי שֶׁהוּא נוֹטֵל עַל עַצְמוֹ. גַּם הַהוֹרִים גִּילוּ בְּכָךְ גְּבוּרָה רוּחָנִית מֵאֵין כָּמוֹהָ. בְּאַחַת הַפְּעָמִים, לְאַחַר שֶׁמָּל בַּסֵּתֶר יֶלֶד יְהוּדִי כְּבֶן שְׁנָתַיִם, נִדְּהֲם לְרְאוֹת כִּי לְאַחַר הַמִּילָה, אִמּוֹ שֶׁל הַיֶּלֶד מִתְנַפֶּלֶת עַל בְּנָהּ בְּחִבּוּקִים וּנְשִׁיקוֹת, כְּאִלּוּ הִיא רוֹאָה אוֹתוֹ לָרִאשׁוֹנָה. הָאֵם שֶׁהִבְחִינָה בְּתַדְהֳמָתוֹ, הִסְבִּירָה כִּי בְּעֵת לִידַת בְּנָהּ, הִיא חָשְׁשָׁה שֶׁמָּא יִתְרַגְּלוּ לְמַצַּב שֶׁהַיֶּלֶד אֵינוֹ נִמּוֹל, וּמֵה שֶׁהִתְחִיל בְּחֹסֶר בְּרֵירָה, יַהֲפֹךְ לְעֲבָדָה מְגֻמֶּרֶת, לָכֵן הִיא נָדְרָה נֶדֶר שֶׁלֹּא תְּנַשֵּׁק לוֹ עַד שֶׁיֵּעָשׂוּ לוֹ בְּרִית.. כָּךְ בְּמֶשֶׁךְ כִּשְׁנָתַיִם, הִיא הִתְאַפְּקָה מִלְּנַשְּׁקוֹ, וְעַכְשָׁו כְּשֶׁקִּיְּמָה אֶת נִדְרָהּ וְהַיֶּלֶד מָהוּל, הִיא יְכוֹלָה לְנַשֵּׁק וּלְחַבֵּק אֶת בְּנָהּ...

מעשה (מובא באמרי יחזקאל) בזמנינו באדם שהיה המנכ"ל של אחד הגופים נגד 'הכפייה הדתית'. נולד לו בן, והזמין את המוהל הרב אהרון לוי שליט"א. אמר לו הרב 'איך אתה עושה לו ברית? אולי הוא לא יסכים, והרי אתה נגד הכפייה הדתית'. 'אל תגיד לי מה לעשות, אני מוכרח לקיים בו את מצוות ברית המילה', ענה האב.

-אחדות מופלאה - הרבי מקלויזנבורג עבר את מחנה אושוויץ ,הוא פעם אמר: "לדבר אחד אני מתגעגע לשואה ,כשצעדנו אחד לצידו של השני ,ואף אחד לא ידע האם האיש שצועד לצידו הוא ליטאי או חסדי אף אחד לא ידע שאני אדמו"ר שילבנו זרועות כדי להתחמם יחד בקור המקפיא

העלון מוקדש להצלחת משפחת יהורם בן טיטה חדד וב"ב: שה' יתברך יצלחם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוקים והסירותי מחלה מקרבך, אני ה' רופאיך והסיר ה' ממך כל חולי, וכל אשר יעשה יצליח, ימלא ה' כל משאלותיך

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרון דוד ושלמה הוא יברך וישמור ויצער ויעזור וירומם ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם: חדד אשר, דוד ושרה חניה, צבן יגאל וציפורה, יצחק ויוכבד ת חדד, גד חדד, ישראל וקרין חניה, ציפורה חדד ומשפחתה, חי ואביבה חדד, משה טרבלסי ורעיתו ,זבולון וברברה חדד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו ורות נחמה חדד, רפי ואביבה זגזון, יסכה ויעקב שמסיאן, שמואל ונורית חדד, כהן שמעון ומרים, מיכאל ואלים חדד, עמוס רזיאל ואוריה חדד, יצחק וכוכבה חדד, כהן יואל ורעייתו, כהן עוזיאל ורעייתו, יהונתן ושילת חדד, הדס ודניאל פראנציי, יוסף ומינה חדד, הרב אסף נתן ורעיתו, בת שבע חדד וכל משפחתה, אברהם וסיגלית מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילנה ביתן, ר' יעקב אזוביב, כהן רחמים וסוזי, בר רבקה ובן, מנושי יונתן, לרפואה שלמה: שרה בת טיטה, יוסף בן טיטה, לזיווג הגון: מוריה רחל בת בת שבע,, רבקה בת רות, עינב ליטל ומזל אורין בנות ציפורה. זש"ק רינת בת סיגלית יהונתן בן בת שבע שתורמים לכוללי קול כמוס. [כולל יום, כולל ליל שישי, כולל ערב, כוללי בין הזמנים ועוד] ולעלוין השבועי.ועוד מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרם ויחיים מכל צרה ונזק יצילם ובכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל הא-ל מעליהם כל גזירות קשות ורעות ויגזור עליהם הא-ל גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תגן בעדם ויסלא ה' כל משאלות לבם לטובה, לחיים טובים ומוצלחים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאושרים אכי"ר. לע"נ: יורם בן זילו, רחל בת מזלה, אליהו בן מבירכה, לקבלת העלון במייל: ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 כל הזכויות שמורות ,לצורך זיכוי הרבים הכל מאתר

הנפש והחינוך שביבי אור
ע"פ התורה

תכונות תורשתיות - אפשר להשתחרר

לפעמים אומר האדם: "יש לי תכונות תורשתיות שירשתי מהוריי - מה ביכולתי לעשות?" כאילו גזר דין חרוץ עליו מלידה.

אמנם ה'תורת אבות' פרשת לך לך מלמדנו שהתורה עצמה מכוונת את האדם כיצד להשתחרר מכל שכבות העבר:

"ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך - מתחילה צריך לטהר ולהסיר מעליו את הגורמים המעכבים אותו. מצד מולדתך - שהם תכונות הנפש שמחלק האם, ומבית אביך - אלו שמצד חלק האב. ואח"כ אומר הקב"ה: אל הארץ אשר אראך - אני מאיר לך את דרך האמת".

אדם שגדל עם "תוויות" תורשתיות צריך לדעת שהתורה אומרת לו: אתה לא כבול לעבר. יש דרך חדשה, ברגע שתשחרר את עצמך מכבלי התורשה השלילית, ה' יאיר לך את דרך האמת של עצמך.

✦ ✦ ✦

כל ניסיון - בריאה חדשה

החיים מלאים מהמורות וניסיונות, אלא שהכל תלוי במבט הנכון של האדם מול כל אותו מקרים המאתגרים אותו. אפשר להסתכל על ניסיונות החיים בשני היבטים: היבט אחד מתמקד בצרה, בקושי ובמסכנות. אולם ההיבט השני והבריא הוא להביט על האתגר המרתק, על הכוחות החדשים שיש בי, על הסייעתא דשמיא שהולך כאן לקרות, ועל החידושים שאלמד מניסיון זה:

כפי שמבאר לנו השפת אמת פרשת לך לך (תרנ"ו):

"לך לך מארצך - כי אדם נקרא מהלך, וצריך לעולם ללכת ממדריגה למדריגה ולצאת מן ההרגל והטבע. ואפילו כשזוכין לאיזה מדריגה בעבודת הבורא ית', מכל מקום גם בזה ההרגל נעשה טבע שני. ולכן צריכין בכל עת לחדש דרכים בעבודת ה' בנפשו".

"ואברהם אבינו ע"ה נתנסה עשרה ניסיונות, ובכל ניסיון נעשה כבריה חדשה, עד שזכה לצאת מכל הטבע. כמו שכתוב (קהלת ז, יט): 'החכמה תעוז לחכם מעשרה שליטים' - שלעולם יש שליטה מכח הטבע להפוך הכל אל הטבע, לבד מאותן החכמים שנתעלו על הכל".

כל משבר, כל ניסיון הוא הזדמנות להתחדשות, ליצור "בריאה חדשה". לא לחזור להרגל - אלא לגלות כוח חדש שלא היה קודם.

✦ ✦ ✦

אל תסמוך על איצטלות חיצוניות

ישנם אנשים שמרוב "איצטלות" (כיסויים, עמדות, פרוטקציה וכדו') סביבתיות שיש להם, הם סומכים על דברים חיצוניים ואינם מפעילים את עצמם: כאשר האדם חושב: אני גדול בגלל שאני מקושר טוב, או שיש לי הורים מכובדים, או שאני אדם טוב מטבעי. ה'דעת משה' מקאזניץ מביא תובנה מעניינת: (דעת משה, בשם הרה"ק רבי אלעזר מליזענסק זי"ע)

"לך לך מארצך - כי יש ארץ מגדלת גיבורים, לא תסמוך על זה. גם ממולדתך - יש אנשים שבתולדה מוטבעים להיות טובים, גם על זה אל תביט. ומבית אביך - היינו שיש לו אב צדיק וקדוש, מכל זה תלך. כי אם אל הארץ אשר אראך - היינו יגיע כפיך כי תאכל, אשריך וטוב לך".

בחור שגדל בסביבה טובה ובתנאים טובים, עלול לחשוב שהכל מגיע לו מאליו. תפקיד המחנך ללמד אותו: הצלחה אמיתית באה מ"יגיע כפיך" - מעבודה אישית.

✦ ✦ ✦

בהירות השכל - לדעת מתי לפעול

לפעמים מסופק האדם על דבר - מה נכון לעשות? וכאשר הוא שוקל היטב את כל הצדדים, או אז מתעוררת בקרבו בהירות פנימית. הקדושת לוי מלמד שבהירות השכל הזו היא הסימן:

כפי שמבאר הקדושת לוי, פרשת לך לך

"אל הארץ אשר אראך - הכלל, כאשר האדם מסופק אם לעשות או לא, אזי ישכיל בשכלו: אם יש לו איזה בהירות השכל - אזי יעשה. וזהו 'אשר אראך' - לשון בהירות השכל".

כשיש התלבטות לגבי החלטה מסוימת, הסימן מה שקובע על ההחלטה הנכונה, הוא אותו רגע שבו מגיעה בהירות פנימית. מה שבהיר לך - את זה ראוי לעשות.

דבר האירה
חינוך לחיים.

ישבתי השבוע עם מחנך שיש לו בכיתה כמה ילדים מאתגרים. המחנך טען בפני שהיה מעדיף להוציא את אחד הילדים מהתלמוד תורה למקום אחר. "אין לי כוח להתמודד איתו", הוא אמר, "הילד הזה לא מתאים לכיתה שלי".

אמרתי לו: כי גישתו, הינה בדיוק ההיפך ממטרת החינוך. חינוך אינו למצוא ילדים מושלמים וטובים בכיתה וללמד אותם. חינוך הוא דרך להכשיר את האדם מול החיים - באופן שכשיגדל, יוכל לעמוד בו ולהצליח בדרכו.

ומניין למדנו את זה? מרש"י הקדוש על פרשת לך לך.

חינוך - הכשרה לעתיד

כאשר אברהם אבינו יצא להציל את לוט מיד המלכים, נאמר בתורה (בראשית יד, יד):

"וירק את חניכיו ילידי ביתו". רש"י מפרש:

"חניכיו - חניכו כתיב. זה אליעזר, שחינכו למצוות. והוא לשון התחלת כניסת האדם או כלי לאומנות שהוא עתיד לעמוד בה".

שימו לב ללשון רש"י: חינוך הוא לא מטרה בפני עצמה. חינוך הוא **"התחלת כניסת האדם לאומנות שהוא עתיד לעמוד בה".** כלומר - החינוך שאנחנו נותנים היום, הוא ההכשרה לחיים אותם יחיה הילד מחר.

המחנך שרוצה להוציא ילד מאתגר מהכיתה - שוכח שתפקידו אינו ליצור כיתה נוחה, אלא להכשיר כל ילד לחיים. גם את הילד המאתגר. ואולי דווקא ובמיוחד את הילד המאתגר.

בזכות מי המחנך מצליח?

אבל הרבה יותר מזה.

ה'ייטב לב' מגלה לנו שורש עמוק יותר במעשה של אברהם - שנוגע ישירות לשאלה: מה נותן כוח למחנך?

הפסוק אומר "וירק את חניכיו" - ומבאר הייטב לב שהמילה "וירק" מרמזת על ענוותנותו של אברהם:

"הכתוב עצמו הודיע כי כל זה גרם לו לאברהם מידת ענוה שבו, וזהו שנאמר 'וירק את חניכיו' - כלומר, כי לא בטח בזכות עצמו ללחום מלחמתו, כי כלא הוא נחשב בעיניו. כי אם בזאת בטח לבו - במה שהיה מכניס רבים תחת כנפי השכינה וחינכן למצוות".

אברהם לא בטח בעצמו. הוא בטח **בזכות התלמידים שחינך.** זו נקודה מדהימה: הכוח של המחנך - בא מהתלמידים שלו.

כל המלמד בן חבירו - כאילו ילדו

הייטב לב ממשיך ומבאר את המילים **'ילידי ביתו'** שנאמרו על חניכיו של אברהם:

"וזהו שנאמר 'וירק את חניכיו ילידי ביתו', ועל דרך שאמרו (סנהדרין יט, ב): כל המלמד את בן חבירו תורה - כאילו ילדו".

המחנך שמלמד ילד - לא רק מעביר לו ידע. הוא 'מוליד' אותו מחדש. הוא יוצר אותו. ולכן, אומר הייטב לב, הכתוב קורא לתלמידים 'ילידי ביתו' - כי אברהם חינך אותם, ובכך הוא כביכול ילד אותם.

ענוות המחנך - הכוח האמיתי

והנה החידוש הגדול. אברהם ניצח את המלחמה - אבל סירב לקחת מהשלל. הייטב לב מבאר למה:

"וזהו שאמר 'ולא תאמר אני העשרתי את אברם', כלומר להחזיק עצמו לעשיר בדעתו לומר כי מידי היתה זאת - כי עני אני ויודע שפלותי כי לא בכוחי. כי אם בכוח וזכות הנערים אשר איתי".

"על כן בלעדי - רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו איתי, הם יקחו חלקם. כלומר כי חלקם הוא, כי מכחם וזכותם נכבשה המלחמה לפניהם".

המסר למחנך

כשאנחנו חוזרים לאותו מחנך שרצה להוציא את הילד המאתגר מהכיתה - התמונה משתנה לחלוטין:

רש"י משתית יסוד איתן: חינוך זה הכשרה לעתיד - לא סינון של ההווה. התפקיד הוא להכניס את הילד "לאומנות שהוא עתיד לעמוד בה".

הייטב לב מלמדנו: דווקא הילדים האלה - המאתגרים, הקשים, אלה שצריכים חינוך אמיתי - הם שנותנים למחנך את הכוח והזכות. "בכוח וזכות הנערים אשר איתי".

כאשר יש למחנך חזון ארוך טווח - להביא את התלמיד לעתיד טוב, שיוכל לעמוד לבד בחיים בזכות החינוך שהוא מקבל עכשיו - הוא גם זוכה להצליח באופן נפלא. כי הכוח של המחנך הוא בזכות תלמידיו.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן ריצמן

התבוננות
במשנת האירה

עין טובה משנה את המציאות

השאלה מישיבת הצוות

בישיבת צוות השבוע עלתה שאלה גדולה: עד כמה יש להסתכלות של המחנך השפעה על תלמידיו? והאם יש נפקא מינה בכלל בצורת ההסתכלות? ומהו השפעתה לטווח ארוך?

שאלה זו נראית פשוטה - אבל ה'ישמח ישראל' בפרשת לך לך מגלה שמדובר בכוח עצום, שיכול לשנות את כל המציאות של התלמיד.

מידת עין טובה - הכוח להפוך רע לטוב

הישמח ישראל פותח בגילוי יסודי: מידתו של אברהם אבינו הייתה "עין טובה". ומהי עין טובה? בדיוק ההיפך מעין רעה:

"מידתו של אברהם אבינו היה עין טובה. מידת עין טובה הוא להיפך מעין רעה - וכמו שעין רעה גורמת לדבר טוב שיתהפך לרע, וכמאמרם ז"ל (בבא מציעא קז, ב) תשעים ותשע מעין הרע - כן עין טובה מהפכת כל דברים רעים לטובה".

ההסתכלות של התלמיד ברב - "חזו לפומיה"

הישמח ישראל מביא את דברי הגמרא (הוריות יב, א) שמגלים כמה עוצמה יש בעצם ההסתכלות:

"כמו שמצינו שההסתכלות בפני הצדיק הוא ענין גדול ומועיל לקדושה, וכמאמר חז"ל (הוריות יב, א): כי יתביתו קמיה רבייכו - חזו לפומיה, דכתיב (ישעי' ל, כ) 'והיו עיניך רואות את מוריך'. כלומר: כאשר אתם יושבים מול רבותיכם - תסתכלו על פניהם".

הגמרא מלמדת שעצם ההסתכלות של תלמיד בפני רבו - מועילה לקדושה. זו לא סתם דרך ארץ. זו השפעה רוחנית ממשית.

ההסתכלות של הרב על התלמיד - כוח התיקון

אבל הישמח ישראל מגלה שהכוח הזה עובד גם בכיוון ההפוך - ההסתכלות של הצדיק על תלמידיו מתקנת אותם:

"כן ההסתכלות מהצדיק על פני תלמידיו מועיל לתקן אותם".

וכאן מגיע הפירוש המדהים על הפסוק. כאשר שרה אומרת לאברהם שהגר מזלזלת בכבודה, אברהם עונה לה: **"עשי לה הטוב בעיניך"** (בראשית טז, ו). מה הכוונה?

"אמר לה אברהם אבינו: עשי לה הטוב - היינו עשי ותקני אותה בעיניך הטוב, שתהפכי כל הענינים הרעים שבתוכה לטובה".

"עשי לה הטוב בעיניך" - אברהם אומר לשרה: תסתכלי עליה בעין טובה! המבט הטוב שלך הוא הכלי שיתקן אותה. אל תסתכלי על הרע שבה - תסתכלי על הטוב, והטוב הזה ישנה את המציאות.

כאשר התלמיד רואה את פני המלמד ורואה בו את העין טובה שבו, אזי המחנך נוסך בו כוחות וממש יכול לשנות אותו על ידי כך.

התנאי - הכנעת התלמיד

אבל הישמח ישראל מגלה שיש תנאי הכרחי. ההסתכלות הטובה מועילה - רק כאשר התלמיד מוכן לקבל:

"אבל האמת הוא שההסתכלות מהצדיק מועיל הוא רק כשהתלמיד והמקבל מכניע את עצמו תחתיו, ובזה הוא מוכשר לקבל קדושת השפעת הצדיק בהסתכלו עליו".

המסקנה - תהלוכות התלמיד והרב

הישמח ישראל מסכם את העיקרון ומביא שכך גם ביאר הרבי הזקן מוורקא:

"היוצא מדברינו אלה - שלקבל ברכות הצדיק וקדושתו, נחוץ מאוד שהמקבל יכניע ויבטל את עצמו, ובזה ימשיך הברכה והקדושה העליונה. וכדברינו אלה ראיתי באיזה כתב שדיבר בקדשו קדושת איתן אדמו"ר הזקן מהר"י מוורקא זצללה"ה, שענין הגר ושרה היה בחינת תהלוכות התלמיד והרב".

הרבי מוורקא עצמו ראה בסיפור הגר ושרה - מודל לקשר בין תלמיד ורב. זו תורת החינוך. תלמיד שמרגיש שהרב רוצה את טובתו, ורואה אותו בעין טובה ובנפש חפיצה, הוא תלמיד שנכנע לרבו ורק מבקש את טובתו.

יישום חינוכי - שני הצדדים של ההסתכלות

כשאנחנו חוזרים לשאלה שעלתה בישיבת הצוות - "עד כמה יש להסתכלות של המחנך השפעה?" - התשובה של הישמח ישראל היא: השפעה עצומה, בשני הכיוונים.

מצד המחנך: ההסתכלות שלו על התלמיד היא כלי ממשי. מבט של עין טובה - מתקן. מבט של עין רעה - הורס. "עשי לה הטוב בעיניך" - זו עבודת המחנך.

מצד התלמיד: ההסתכלות שלו ברב - "והיו עיניך רואות את מוריך" - גם היא כוח. אבל היא מועילה רק כשהתלמיד מכניע את עצמו ומוכן לקבל.

כשהתלמיד מתגאה - הוא חוסם את הברכה וגורם שהעין הטובה תתהפך. לכן תפקיד המחנך הוא גם לבנות אצל התלמיד את הכלי של הכנעה - היכולת לקבל.

"עשי לה הטוב בעיניך"

המבט שלך על התלמיד - הוא הכוח שמשנה אותו

סיפורים מאירים בחינוך

מילים שהצילו את החיים

אצל אברהם אבינו כתוב: "ואת הנפש אשר עשו בחרן" (בראשית יב, ה). חז"ל אומרים: "ולוקח נפשות חכם" (משלי יא, ל). כיצד אפשר להשפיע ולקחת נפשות? מהסיפור הבא נלמד שלפעמים מספיקות כמה מילים - שמונה, ליתר דיוק - לשנות מציאות, וגם להציל חיים.

לונדון הגדולה, שכונת 'סטמפורד היל', 11:30 בלילה. העיר הפעילה והשוקקת חיים נכנסת אט אט לתרדמת הלילה. גם סביבת בית הכנסת שקטה. במניין חצות האחרון התפלל ר' יצחק - מנכבדי הקהילה וגבירה. לאחר התפילה השתהה קלות, ויצא לעבר רכבו ההדור הממתין בחנין האחורי.

לגודל ההלם - ממש מאחורי הרכב, המתינו לו שלושה גברתנים, שמזמן שמו עליו עין. הם זינקו עליו בהפתעה מוחלטת, טפחו בעוצמה על כתפו, וצווחו לעברו באנגלית: 'אתה רוצה לתת לנו את הכסף בחיים או לאחר המוות? באיזה דרך אתה בוחר?'

ר' יצחק עמד נדהם, המום, מבולבל, ובעיקר - לפתה אותו חרדה עצומה. הוא רואה את המוות מול עיניו. וככל שהוא מביט לצדדים - אין נפש חיה בסביבה, איש לא ישמע גם אם יצעק. בלית ברירה הוא מתחיל לחשב את חשבון נפשו. יודע שרק יד שמימית יכולה להציל את חייו; בדרך הטבע - אבד כל סיכוי. הוא נושא עיניים מתחננות לשמים, ובשבריר שנייה מנסה לא לאבד את העשתונות.

בקול הרגוע ביותר שהוא מצליח לגייס, פונה הוא לראש החבורה: 'אמור לי, אתה נראה אדם הגון, לא אחד שירצח סתם באמצע הלילה. תגיד לי - בשביל מה אתה צריך כסף וכמה אתה צריך, ואתן לך ככל שתבקש.'

הגברתן הגבוה נראה מופתע. הוא ציפה לצעקות או לאובדן עשתונות. ולפתע - הנשדד מתחיל לשוחח עמו... הוא מיהר להגיב בצחוק פרוע: 'אני רוצה לשתות ונגמר לי הכסף. אני צריך כסף, צריך בקבוק!'

'אם זו הבעיה' - החזיר ר' יצחק - 'בוא ואפתור לך אותה. כמה עולה בקבוק?' '5 יורו.''

אני נותן לך 10. סגרנו? אדם הגון כמוך, למה לו להסתבך ברצח? קח כסף, תשתה כאוות נפשך!'

הושיט לו ר' יצחק שטר של 10 יורו, והגוי - פשוט כך - לקח והלך, כששני חבריו פוסעים מאחוריו.

~ הבוקר שאחרי ~

כמדי יום, בחמש ורבע בבוקר, כבר צלצל השעון להחישו למניין הנץ החמה. עיניו היו טרוטות מעייפות, רושם האירוע המבעית טרם חלף ממנו, אך הוא מיהר לבית הכנסת לתפילת שחרית. הוא שב והחנה את רכבו ממש סמוך למקום ההתרחשות אמש, וכשהוא צועד לעבר בית הכנסת - גילה לחרדתו את אותו גברתן גבוה, עומד וממתין לו שוב.

לרגע שבה החרדה ולפתה את לבו. 'מי יודע מה יהיה עכשיו', הרהר בבעתה, והחל לוחש 'שמע ישראל' במתח גואה... אלא שלנגד עיניו המופתעות, ניגש אליו הגברתן והושיט לו 5 יורו, באומרו:

'אמרתי לך אתמול לתת לי 5 יורו, כדמי עלות בקבוק, אבל נתת לי 10 יורו. מגיעים לך 5 יורו עודף.'

ר' יצחק עמד מופתע, המום, הלום רעם. לכזו התפתחות לא ציפה! השוודד מאמש - בא להשיב לו כסף?! האם זה סרט אימה או התרחשות דמיונית? כיצד זה ייתכן?!

לאחר רגע התאושש מההלם, ניגש לגוי ולחץ את ידו.

'איננו מכירים משום מקום', פתח ר' יצחק, 'ובכל זאת נפגשנו פעמיים בשש השעות האחרונות. בפעמיים הללו הייתה נפשי נתונה בידך - בפעם הראשונה איימת ליטול אותה ממני, ובפעם השנייה אתה מחזיר לי כסף. אני מבולבל לחלוטין. אתה צוחק עלי? אתה רציני? למה כוונותיך?'

הגבוה צחק שוב, והשיב בפשטות:

'תראה, אני סטודנט באוניברסיטה, ואם לומר זאת בעדינות - לא כל כך הולך לי בלימודים. אני יותר מדי נחשל ונכשל, וכל סביבתי בזה לי על כך. המצב הוביל לכך שהתמכרתי לטיפה המרה. כל ערב אני צריך את הבקבוק שישכיח ממני את תלאות חיי וכשלונותיי הרצופים, אלא שכמה צפוי - גם להשיג את המימון לזה קשה לי.'

'בלית ברירה אימצתי את דרך השוד. כל ערב אני תופס קורבן ומוציא ממנו כסף - לפעמים באיומים, לפעמים במכות, בכל דרך אפשרית. הרי מישהו צריך למען את הבקבוק שלי, לא? אמש זה היית אתה, והאמן לי שברגע אחד הייתי יכול לסיים את חייך ולצאת עם הכסף שבארנקך העמוס...'

הוא השתתק לרגע, ואז אמר:

'שמעתי פתאום משהו שלא שמעתי מעולם. וכך אמרת לי, מילים שנכנסו בלבי בעוצמה רבה:'

"אתה נראה לי אדם הגון - לא מתאים לך.."

'שנים אני מחכה שמישהו יגיד לי מילים כאלו, כל היום אני שומע כמה אני לא יוצלח, לא מוכשר, לא הגון, לא ישר, חסר סיכוי, פושע נתעב. פתאום, באמצע הלילה, סתם מישהו, נשדד פוטנציאלי, בא ואומר לי שאני אדם הגון? שמעשים מזעזעים לא מתאימים לי?' 'אתה יודע מה עשית לי באותו רגע, בשמונה המילים הללו?' לראשונה, החיוך הגדול שלו נעלם. עצב השתרר בקולו, ועיניו לבשו לחלוחית אנושית:

'באותו רגע החלטתי לא לנגוע בך לרעה. לקחתי את 10 היורו והלכתי לדרכי, ולאחר שקניתי את הבקבוק ונותרו לי 5 יורו - החלטתי להשיבם אליך. מי שנתן לי מילה טובה שהחייתה את נפשי - אינני יכול להזיק ולהרע לו. לו היה בידי להשיב לך את חמשת היורו האחרים - גם אותם הייתי מחזיר לך!' הגברתן מחה דמעה לא אופיינית, נשא רגליו והלך. רק ר' יצחק נותר עומד המום, מסומר למקומו. הוא צבט את עצמו להאמין שאינו הוזה. וכששב לבית הכנסת, סיפר את סיפור הצלת חייו.

(פניני פרשת השבוע - הרה"ג ר' אשר קובלסקי שליט"א)

לשליחת סיפור מאלף על **'חינוך מאיר'** לפרסום כאן במדור

אנא שלח למייל: m025667066@gmail.com

ייעוץ וליווי חינוכי ניהולי
למערכות חינוך, תתי"ם וישיבות
פל' - 053-3101081

לב הילד
מרכזי קידום אישי בתתי"ם
פל' - 050-4150217

לב הבחור
משפיעים אישיים וקבוצתיים
להתאמת משפיע פל' - 053-3120261

האירה
אור לכל אחד
ע"ל ע"י 'מפעל האירה' בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מייל: m025667066@gmail.com
טלפון: 02-566-7066 דוא"ל: info@ahira.org
אתר: ahira.org

חזן ממנהטן, מלחמה בירושלים...

לך לך מארצך (י"ב, א)

פרשתנו היא פרשה יסודית, פרשה יסודית מאוד בדברי ימיה של היהדות, ובעצם מלווה את לידת זהותנו הראשונית כיהודים, שונים ונעלים מעל עמי תבל. אברהם אבינו - הוא אבי האומה והיהודי הראשון עלי חלד, חצב בסלע וחקק באבן, נאבק ונלחם, עלה והתעלה, סולל עבור כולנו את הדרך ומתווה את נתיב החיים של יהודי.

בעשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו, מספרים חז"ל, ועמד בכולם. טרם היות אברהם למורה הדרך ולאבי האומה, הוא נדרש לעמוד בעשרה מבחנים קשים ומייגעים, בהם עמד בגבורה, בעוז ובנחישות, מוכיח במעשיו כי הוא הוא הראוי להיות אבי האומה היהודית לנצח נצחים. כל נסיון היה מבחן קשה, כל נסיון היה מהמורה לא פשוטה, אך אברהם אבינו צלח את כולם, וגם הוכיח לנו כי דווקא זו הדרך...

הנסיון, הוא הנושא הרגיש והמרגש כאחד בחיי היהודי. הרגיש - כי הנסיון הוא מבחן, הוא בא דווקא בעת קושי, נראה שהוא מתייצב דווקא כדי 'לתקוע', לעצור, כביכול לחבל בהצלחה הרוחנית של היהודי. אך הנסיון הוא גם ובעיקר מרגש, כי בעצם הוא מנוף, מקפצה של ממש.

משול הדבר למשחק 'סולמות וחבלים', בו מתקדמים צעד אחר צעד לפי הטלת הקוביה. הנסיון הוא חבל - כי גם כשהגיע האדם למרומי המשחק, נוגע כמעט בנצחונו - הוא יכול ליפול ברגע אחד לתחילת המשחק, ולמצוא עצמו במצב לא נעים. אך הנסיון הוא גם סולם - כי גם אם האדם התחיל בשעה זו את המשחק - סולם אחד מעלה אותו למרומיו, מקפיץ אותו כמה עשרות משבצות למעלה, מוביל אותו לנצחון מהיר ושאפתני...

היצר, אויבנו משכבר הימים, לא רק מציב בפנינו את הנסיון ומנסה להפילנו ברשתו, הוא גם מציג בפנינו מצג שווא, שהנסיון מוכיח עד כמה אנו חלושים ונחותים, מעוטי ערך ופעוטי דרגה. 'אם עוד יש לך נסיון ללכת לשיעור היומי', אומר היצר ומחייך חיוך שטני, 'משמע טרם זכית לעבור את הסף הראשוני בלימוד התורה'...

האמת, היא כמובן הפוכה. הנסיון הוא מתנה יקרת ערך, הניתנת דווקא לבעלי היכולת שיש לבורא עולם אמון בהם, והוא חפץ להעניק להם הזדמנות נדירה להתקרב אליו בצעד ענקי, ברגע אחד. למרות שהנסיון קשה, לפעמים מייסר, נראה בלתי עביר, בעצם הוא 'מקפצה'. ביום יום, לטפס במדרגות הרוחניות זה עמל רב, דורש יגיעה אינסופית, מצריך זמן והתגברויות רבות. ואז בא הנסיון - ומאפשר קפיצה של כמה מדרגות ביום אחד, התעלות בכמה רמות ברגע אחד של התגברות!

הנסיון, הוא מתנה יקרה אותה נותן השם למי שהוא חפץ לראותו מזנק, מקפץ בפתאומיות כמה וכמה מדרגות בבת אחת. הקב"ה מטיל בפני אדם נסיון, ומעניק לו הזדמנות, כביכול אומר לו: 'בוא יהודי יקר, רוצה להתקרב אלי ברגע אחד מה שלא התקרבת כבר שנה? רק אל תסתכל לשם, רק אל תדבר על פלוני!'

וזה קשה, אוהו כמה קשה... צריך לנשוך שפתיים, להתאפק כל כך... מעניין להסתכל שם, וכמה מגרה לדבר על אותו פלוני... אבל כאן זה רגע הנסיון, וברגע אחד אנו יכולים לקפוץ אל על, להתעלות שבעתיים על כל מה שידענו - פשוט לעצור, להתאפק, להתגבר, לנצח - ולקפוץ!

על הנסיון נאמר 'נתת ליראיך נס להתנוסס'. צריך לקרוא את הפסוק הזה כמה פעמים כדי להבין מה כתוב בו: ראשית - 'נתת'. הנסיון הוא מתנה, נתינה של ממש. שנית - 'ליראיך'. בניגוד למה שאנו חושבים, שנסיונות ניתנו לאנשים חלשים, ושעצם הנסיון מוכיח את החולשה הרוחנית שלנו - מתברר כי ההיפך הוא הנכון, ודווקא יראי השם וחושבי שמו זוכים לעמוד בנסיונות קשים...

שלישית - 'נס להתנוסס'. מטרת הנסיון היא 'להתנוסס', להתרומם, להתעלות. הנסיון מעניק לנו הזדמנות בלתי חוזרת 'לתפוס גובה', לקפוץ כמה רמות מעל. לכן הנסיון - קשה ככל שיהיה - ניתן דווקא לאנשים נעלים, גם אם הנסיון עוסק בדברים פחותי ערך ונחותי דרגה. כי הנסיון אינו מוכיח על מקומו העכשוי של היהודי, אלא על המקום אליו הוא יכול להגיע, בעקשנות אמיצה אחת...

את הדברים אמר מורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר מנדבורנה זי"ע, והובאו בהרחבה בספר הנפלא 'וחי בהם' מהוראותיו והליכותיו, בהוסיפו כי כדאי לזכור זאת, כדי שבעת הגעת הנסיון נהיה ערוכים ונבין כי זה רגע מכריע. באותו רגע, צריך לזכור שבורא עולם שלח את הנסיון הזה כי הוא מעריך אותי, רוצה לתת לי כלי להתקרב אליו, נותן לי הזדמנות לקפוץ לקרבתו. אחד מחלקי הנסיון הוא העובדה שבאותו רגע אנו עשויים לשכוח זאת, ולכן כה חשוב לשנן זאת בעתות פנאי ורוגע, כדי שברגע הגעת הנסיון נזכור היטב:

קבר תל תלפיות...

אל חדרו של הרבי בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זי"ע, נכנס חסיד ותינה בעצב את מר גורלו. 'מדי יום', סיפר לרבי, 'אני נופל מחדש. מדי יום אני קם ומנסה ללמוד, אבל לא מצליח. היצר פשוט נטפל אליי - מפריע, מדאיג, מבלבל את המוח... כל יום אני קם, ומנסה, ומשתדל, אבל היצר, עקשן שכמותו, בא כל יום להפריע, לשבש...

אני יכול להחליט שהיום אני לומד ויהי מה - ואז פתאום המזגן לא יעבוד... אני יכול להחליט שהיום אני מתפלל ברצינות ובכוונה, ואז בשל עיכובים לא צפויים אני מגיע מאוחר... רבי, מה יהא עליי?'

החסיד סיכם בייאוש: 'בבוא יומי, על המצבה שלי לא יכתבו ידע ללמוד, היה איש חסד, גאון או מתמיד. יכתבו פשוט 'בעל השאיפות והנפילות' - כי כזה אני וכאלה חיי, שאיפות שנכשלות תמיד...'

חייך הרבי: 'אוי, קבר שכזה יהיה בוודאי תל תלפיות, מקום תפילה נשגב. אני מחפש מציבה כזו, זה המקום לקבלת התפילות'...

והסביר: 'הרי המציאות אותה אתה מתאר הינה המעלה הגבוהה ביותר. יהודי שכל יום מתנסה, כל יום שואף ונכשל אך ממשיך לנסות למחרת מחדש - הרי זו המעלה הגדולה והחשובה ביותר, אשריך!'

כי איננו נבחנים בתוצאות, אנחנו נבחנים בהתמודדות, בהיאבקות, ביכולת ההתגברות. נכון, לפעמים הלב אומר להתייאש, לעמים היצר מציב נסיונות קשים ביותר, לפעמים לא נראה שנוכל לשרוד - אך עדיין הנסיון הזה הוא המרומם אותנו, הוא המוביל אותנו לדרגות גבוהות ביותר!

בפסוק כתוב 'שבע יפול צדיק וקם'. הביאור הנפוץ הוא, כי הצדיק - למרות שהוא נופל שבע פעמים, הוא ממשיך להתאמץ ולקום. אך רבי יצחק הוטנר זצ"ל פירש - 'שבע יפול צדיק וקם' - הדרך להיות צדיק, הנתיב המוביל להתרוממות - הוא הנפילות, הנסיונות. כך הופך האדם לצדיק, כך הוא מתרומם, כך הוא מתעלה, הנסיונות הם לא ברירת מחדל, הם הדרך היחידה!

רגעי הנסיונות, הם רגעים לזהות הזדמנויות. לדעת שעכשיו בדיוק אנחנו בדרך, מובלים ומכוונים ליעד הנשאף ביותר!

לעילוי נשמת
ר' **שלמה פרץ** ז"ל ב"ר **מאיר הלוי גולדשמיט** (אריאלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

מצוה לפרסם! סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת
הרה"ח הקדוש רבי **פתחיה סעליישער** בן הר"ר **יוסף יונה** הי"ד **רוזנברג**
מזקני חסידי בעלזא, נעקה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

אם אני עומד מול דיבור אסור, אך הוא נורא מסקרן..., אם אני עומד מול הבטה אסורה, אך היא מאוד מעניינת..., אם אני עייף מאוד מאוד, אך השיעור עומד להתחיל – זה הרגע בו קיבלתי מתנה. זה הרגע בו אני יכול להתגבר, ולהתקרב לרמות קרבת אלוקים שלא הכרתי בעבר!

מלחמה בדרך ל'החורבה'...

מודעות צהובות גדולות הודבקו בסמטאות ירושלים, מכסות במעטה זהוב את הפאשקווילים המודבקים על הקירות דבר יום ביומו. גל הפרסום היה חריג בהיקפו, כמויות המודעות היו גדולות לאין ערוך מהכמויות המוכרות כמודעות פרסום.

ולא בכדי. לא בכל יום מגיע מלך החזנות העולמי, החזן הנודע ר' יוסל'ה רוזנבלט, להופעה חד פעמית בירושלים רבתי. יוסל'ה, ששמו הלך לפניו מסוף העולם ועד סופו כגאון הגאונים בעולם החזנות, מי ששמו מוזכר בערגה עד ימינו אנו כמי שבנה וחידש את יצירות החזנות היהודיות, התגורר במנהטן שבארצות הברית, ובאותם ימים, לפני כשמונים שנה, הגעה ארצה היתה פרוייקט מורכב ויקר מאוד...

מה רבה היתה ההתרגשות לקראת בואו של החזן המהולל. תושבי ירושלים שמחו והתרגשו על הזכות הייחודית והנדירה, מה שגרם בציבור הירושלמי לחרושת שמועות על המועד והמקום המדוייקים בהם יופיע, ואז יוכלו הכל לשמוע את קולו הערב ולראותו מסלסל באומנות בקולו הנפלא...

בסופו של דבר, המודעות הגדולות הן שבישרו את העובדות לאשורן: יוסל'ה יגיע ארצה ביום חמישי, כ"א בסיון תרצ"ג, ויעבור לפני התיבה לתפילות שחרית ומוסף בשבת קודש, כ"ג בסיון תרצ"ג, בבית הכנסת 'החורבה' שבעיר העתיקה. עתה, הפכה ההתרגשות לציפיה של ממש, כאשר הכל ממתינים בדריכות לשבת המופלאה, בה יתנגן קול הטנור המפורסם והיפה בתבל בחוצות ירושלים...

רבים מתושבי ירושלים הצליחו לתפוס מקומות לינה בבית מכרים וידידים ברובע היהודי, על מנת להשכים קום עם שחר ולתפוס מקומות טובים בבית הכנסת 'החורבה'. אלה שלא הצליחו, התארגנו קבוצות קבוצות ליציאה משכונת 'מאה שערים' ופרבריה לכיוון העיר העתיקה, לקראת תחילת תפילת יום השבת. אין לב ירושלמי שלא נע וזע לקראת הופעתו של יוסל'ה, וגם ארגוני החסד כבר נערכו לחלק שתיה בדרכים המובילות לרובע...

עם שחר יום השבת, רחובות ירושלים דמו לנחשול אדם ענקי. מאות מאות אנשים צעדו במרץ, רגליהם מוליכות אותם לבית הכנסת 'החורבה' שכבר היה מלא מפה לפה בשעות בוקר מוקדמת, הרבה לפני שעת התחלת התפילה המתוכננת. אלה שניחונו בכישורים מוזיקליים יוצאי דופן – הקדימו והזדרזו להיות מהיושבים ראשונה...

בשכונת מאה שערים, התגורר גם אברך מתמיד נחבא אל הכלים, בשם ר' יוסף שלום אלישיב. לא הרבה ידעו עליו, מי הוא ומה הוא ובמה הוא עוסק. רוב זמנו הוקדש לסטנדר המתקלף בבית הכנסת 'אוהל שרה', על יד הגמרא האהובה ממנה לא הניח ידו...

אך ההתרגשות המוסיקלית, לא פסחה גם עליו. מנעוריו, ידע כי יש בו חושים מוסיקליים נפלאים, אך מעולם לא היה לו פנאי להקדיש להם מספיק תשומת לב. עתה, עם בואו של המוסיקאי הבכיר ביותר בעולם השירה היהודית, שבו החושים הללו ונדרכו, צפו וניעורו לחיים.

הספסל עליו ישב, מעודו לא היה עד למאבק איתנים שכזה, כמו שהתחולל בנפשו באותה שבת בשעת בוקר. היתה בו נימה אחת, עקשנית ומרובעת משהו, שלחשה באומץ: 'נו, וכי בשביל קטע חזנות לעזוב את סוגית מודה במקצת? וכי יוסל'ה מעניין יותר מדף הגמרא האהוב?'

מאידך, קול אחר, עקשן לא פחות מקודמו, זעק ללא לאות: 'יוסל'ה הוא חזן עולמי, ויש לך הזדמנות של פעם בחיים לשמוע אותו. הוא יהודי ירא שמים, גם גדולי ישראל האזינו לו ושבחו את תפילתו המרגשת. יוסל'ה נמצא כאן רק היום, ואילו דף הגמרא יהיה כאן גם מחר, גם מחרתיים, גם בשבוע הבא'...

אחרי מאבק ממושך, הקול האחרון ניצח. הרב אלישיב סגר את הגמרא באנחה כבידה, והלך בעקבות ההמון לכיוון העיר העתיקה. בדרך ניסה להרהר בדברי תורה עד ההגעה ליעד, אך משלא הצליח, הרגיש כי אולי טעה בהחלטתו. תחושה רוחנית חזרה והתעוררה בו, זועקת באלם קול: 'תורה מה תהא עליה? איך מלאך לבך לעזוב את דף הגמרא לטובת חזנות? מה יהיה על דף הגמרא שנותר מבוייש בבית המדרש?'

בשערי העיר העתיקה, החליט לשוב על עקבותיו. התחושה הזו הכריעה, והרב אלישיב מצא עצמו חוזר את כל הדרך בואכה שכונת מאה שערים, רץ שוב לעבר הגמרא שאהבה נפשו...

אך בזאת לא תם המאבק. בבואו לשכונה, ראה קבוצת יהודים של צורה, אברכי חמד תלמידי חכמים נודעים, צועדים אל העיר העתיקה, להצטרף לתפילתו של יוסל'ה רוזנבלט. המלחמה הפנימית שבה והתחדשה כמקדם: 'ראה נא, אברכים תלמידי חכמים מבינים שאין כל פסול בללכת לשמוע את החזן הנדיר. וכי מה רע? סלסול של תפילה, נגינת חזנות מרוממת, הרי זה עונג שבת עילאי, ובכלל – עולם הנגינה קרוב לעולם התשובה!'

הקול לא ויתר, היה עקשן וחזק מאוד: 'מה לך כי נחפזת לחזור בשעה שהמונים גודשים את מבואות העיר העתיקה בדרכם לחזן המופלא – וכי יקרה משהו אם תנוח מעט מעמל הלימוד ותתענג על צלילים יהודיים מרגשים? וכי הדבר אסור או אינו ראוי? והרי זה עונג שבת שאין למעלה הימנו, והרי זה רגע נדיר ובלעדי ששוב לא יחזור?'

הוא כבר היה בשכונת מאה שערים, אך שב וסב על עקבותיו, מצטרף להליכה ההמונית אל העיר העתיקה. הוא זירז את צעדיו על מנת לכסות על האיחור, וכעבור כעשרים דקות כבר עמד בחצר בית הכנסת 'החורבה', נדחק בין ההמונים הממלאים גם את החצר, צובאים על הפתחים וממלאים את החלונות...

ניצחון ברגע האחרון...

הוא תפס לעצמו עמדת האזנה נוחה, ועשה אוזניו כאפרכסת. אכן, הקול הצלול והבהיר, המתוק והיציב, החזק והנפלא של יוסל'ה, הוא בדיוק כמו באגדות. 'יש לו משהו שאין לאף אחד אחר', קבעו החושים המוסיקליים שלו, שעה שהמיית קולו של יוסל'ה וצלילי סלסוליו כובשים כל נים בנשמתו, מרגשים אותו עד דמעות...

ההתרגשות הזו זעזעה אותו, הניעה בנפשו את אמות הסיפים. 'להתרגש מחזנות?' – נזף בעצמו, 'היעלה על הדעת? והרי ההתרגשות הזו בהכרח תבוא על חשבון התרגשות מדף הגמרא! זהו, בשביל חזן אחד עוזבים את הגמרא ומחליפים אותה בקול טנור – מרגש ככל שיהיה?'

הוא ירד מהמקום אותו תפס בדי עמל, ובצעדים בוטחים החל חוזר לכיוון 'מאה שערים', בפעם השניה באותו היום... 'יוסל'ה הוא אכן חזן רם דרג', לחש לעצמו, 'אין ספק שזו הזדמנות חד פעמית לשמוע אותו... אבל דף הגמרא חשוב יותר, מושך יותר, מרגש הרבה יותר...' הרהר, ושב ורץ כל הדרך עד לסטנדר המתקלף, חוזר ושוקע בסוגיית 'מודה במקצת ואחר כך באו עדים'...

שנה חולפת ועוד שנה, עשרות שנים חלפו. אותו אברך לא מוכר קם והיה לגדול הדור, פוסק בקנה מידה עולמי שכל היהדות חרדה למוצא פיו. חלפו כשבעים שנה מאז אותו מאורע, עד ששב וחלף בחצר בית הכנסת 'החורבה' עם חתנו, כשהוא מצביע על בית הכנסת, ממקד מבטו במקום בו עמד באותו יום השבת, וקורא בהתרגשות ובהתעוררות רבה: 'ברוך שעשה לי נס במקום הזה...'

אחרי רגע של תדהמה, הוסיף והסביר במילים ספורות אך מטלטלות: 'תאמין לי, הנסיון היה גדול מאוד. רוב ההמונים לא הבינו במוזיקה, לא ידעו מהי עוצמתו של יוסל'ה... הם באו כי כולם באו, הם באו בשל ההמון הרב, מיעוטם הגיעו מתוך הבנה מעמיקה מהי משמעות קולו של יוסל'ה, אחד מהם הייתי אני...

ואחרי שכבר שמעתי, והאזנתי, והתרגשתי – לא היה קל לעזוב את המקום ולברוח לדף הגמרא. אבל זה היה הנס שלי, שהצלחתי להתגבר ולברוח!'

כי רגע המאבק בנסיון, היה קשה ומר עד מאוד. המלחמה היתה קשה – החושים המוסיקליים, האורח הנדיר, והיצר המפעפע – כל אלה עשו חריש עמוק בנבכי נפשו הצעירה של הרב אלישיב! אך העמידה בנסיון, העקשנות באותם רגעים, ההחלטה הנחושה לתת לדף הגמרא לנצח – היא שיצרה את גדול הדור, היא שהפכה את האברך הצנום לפוסק וגאון!

כי הנסיון, ככל שהוא גדול יותר – הוא מקפצה גבוהה יותר. כשהוא מגיע וניצב מנגד, כשהוא מגרה, וקשה, וכמעט בלתי אפשרי, אות וסימן הוא כי הנסיון הזה יקפיץ גבוה, יוביל לשיאים חדשים של הישגים! זה לא הרגע להישבר – זה בדיוק הרגע להתעקש, להחזיק מעמד, להילחם בציפורניים!

הסיפור המפעים, המובא בספר 'הסוד' על צמיחתו וגדילתו של הגרי"ש אלישיב זצ"ל, מלמד באופן ברור: כדאי להתעקש, להילחם, להיאבק בכל הכח. כי התוצאה היא העפלה לשיאים לא מוכרים, נגיעה ביעדים לא מושגים!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א
לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו:1613-316-053| ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

רפידתו זהב

פנינים, הנהגות ואמרות מגדולי ישראל

גליון מספר 245

פרשת

לך לך

יג' חשון תשפ"ז

"אוי לי, שבדיוק טעיתי בכך אמש!"

בשבת בבוקר, הודיעו פעם לגאון רבי משה קליערס זצ"ל (אב"ד טבריה) כי נראה שהעירוב בעיר אינו כהלכה. אחרי שחקר ודרש, נתברר לו שהעירוב הותקן על פי הוראת הרב הספרדי הגאון רבי יעקב חי זריהן זצ"ל. **הורה רבי משה לשואליו: "העירוב כשר**, אלא שאין זמני פנוי עכשיו להסביר טעמו של דבר".

למחרת הלך לרבי יעקב זריהן וביקש להסתייע עמו בבירור שמעתתא... נכנסו שניהם לבית המדרש. פתח רבי משה מסכת עירובין כדי 'לברר הלכה' ופילפל בסוגיא עם איש שיחו **עד שהרב זריהן זעק מעצמו: "אוי לי שבדיוק טעיתי בכך אמש!"** אמר לו רבי משה: "לשם כך קראתי לכבודו".

שאל אותו הרב זריהן: "אם כבודו ידע מכך, מה הורה מר לציבור על העירוב?" השיב הרב קליערס: "פסקתי שהוא כשר". התפלא: "מדוע?" השיבו רבי משה: **"מפני שעירוב מדרבנן וכבוד התורה מדאורייתא"!**

(מרביצי תורה מעולם החסידות, איש לרעהו)

"זה כל מה שיש לי כרגע בכיס"

פעם ניגש גבאי צדקה אל הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל וביקש ממנו תרומה.

חיפש רבי איסר זלמן בכיסו, נתן לגבאי את הכסף שמצא והוסיף לציין: "זה כל מה שיש לי כרגע בכיס". לאחר זמן מה ניגש רבי איסר זלמן לביתו של הגבאי ודפק על הדלת. פתח הגבאי **ונדהם לראות לפניו את רבי איסר זלמן בכבודו ובעצמו.**

אמר לו הרב: "כאשר נתתי לך קודם את תרומתי, אמרתי שאין בכיסי יותר. אח"כ מצאתי בכיס פרוטה נוספת **והייתי חייב כעת לתת את הפרוטה הזו לאותה המטרה".**

(בדרך עץ החיים)

"איזו אהבה היא זו להתפלל יחיד?!"

סיפר רבי גואל אלקריף שליט"א על דודו, שהשתתף פעם בחתונה שנערכה באולם בנתיבות. בשעה שתים עשרה ורבע בלילה הוא יצא מהאולם עם הרכב, וכשהגיע לצומת, ראה אברך שמסמן לו ביד לעצור. חשב הדוד: אולי קרה משהו, עצר לו.

שאל האברך את הדוד: "סלח לי, לאן אתה מגיע?". "לבני ברק". "האם אני יכול לבוא איתך?". "כן, תעלה". מספר הדוד: **האברך הזה נכנס לרכב והיה נראה "באורות", באושר, כמו ילד קטן שאביו אומר לו שהולכים לים בפעם הראשונה...**

האברך ישב בשקט. פנה אליו הדוד ואמר: "אני רואה שאתה כל כך שמח לנסוע לבני ברק בשעה שתיים עשרה ורבע בלילה. לשמחה מה זו עושה? אתה יכול לספר לי?".

האברך חשב קצת ואמר: "אגיד לך את האמת, הייתי מעדיף לשמור זאת לעצמי, אבל משום שלקחת אותי ברכב אספר לך: אצלי, אין דבר כזה שאני לא מתפלל תפילת ערבית במניין, המניין האחרון בשטיבלאך שלנו כאן בנתיבות, הוא לפני חצות. אין דבר כזה שאני לא מספיק לתפוס את המניין. היום הגעתי ב'עלינו לשבח'. תפסתי את עצמי ואמרתי: **"אבא שבשמים, איך אתפלל יחיד ואומר 'ואהבת את השם אלקיך בכל לבבך?' איזו אהבה היא זו להתפלל יחיד?!"**

עוד אמרתי לקדוש ברוך הוא: "ריבונו של עולם, אני אוהב אותך, והרי 'כמים הפנים לפנים' - אם אני אוהב אותך, אתה אוהב אותי, **אז אם אתה אוהב אותי תן לי להגיע לבני ברק**, שם יש מניינים של תפילת ערבית עד הבוקר". רק אמרתי זאת ואתה עובר לידי ומציע לי לנסוע איתך לבני ברק!

אמר לו הדוד: "בסדר, אתה תגיע עכשיו לבני ברק להתפלל ערבית, חזק וברוך, אני מתפעל ממך, אבל איך תחזור מבני ברק לנתיבות?".

אמר האברך: "תראה, הקדוש ברוך הוא אוהב אותי, הוא עוזר לי להגיע לבני ברק, ובוודאי גם יעזור לי לחזור לנתיבות. וגם אם לא, המחשבה שלי היא ללכת לישיבת פוניבז', ללמוד שם עד הבוקר, ובבוקר אתפלל ואסע באוטובוס לנתיבות".

ביקש הדוד: "עשה לי טובה, קח את מספר הטלפון שלי ותן לי את מספר הטלפון שלך, **אני חייב לדעת מה היה איתך אחרי תפילת ערבית". האברך הסכים.**

מאוחר יותר התקשר הדוד אל האברך ושאל אותו: "אתה עדיין בבני ברק? אתה רוצה לבוא אלי לאכול משהו בבוקר?". "אני כבר בנתיבות", אמר האברך. "איך הגעת לנתיבות?" התפלא הדוד. "הגעתי לבני ברק והייתי עשירי למניין של ערבית" ענה האברך.

אחרי שסיימתי את התפילה יצאתי ואמרתי 'שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי', **הרמתי את העיניים לשמים לקדוש ברוך הוא**, אמרתי לו: 'ואהבת את השם אלוקיך'. אתה יודע כמה אני אוהב אותך, אתה גם אוהב אותי - 'כמים הפנים לפנים'.

פתאום אני שומע מישהו צועק לחברו: **"יוסי, כמה אתה מפטפט? בוא כבר, יש לנו עוד נסיעה ארוכה לנתיבות!"**. זה היה באחת וחצי בלילה. כששמעתי שהוא אמר 'נתיבות' רצתי אליו, שאלתי אותו: "אתם מגיעים לנתיבות?". אמר לי: "כן". "אני יכול לבוא איתכם?". "בשמחה".

חזרתי לנתיבות, ישנתי בבית, קמתי בבוקר טבלתי במקווה והלכתי לתפילת שחרית, ישתבח שמו לעד. מי שאוהב את הקדוש ברוך הוא - גם הקדוש ברוך הוא אוהב אותו ומראה לו את האהבה הזאת בחוש!

(אור שרה)

"כל אחד צריך לדאוג לעצמו!"

סיפר רבי יהודה מאנדל שליט"א:

רבינו גרשון אדלשטיין זצ"ל פעם הלך לאסוף כסף אצל איזה גביר מבוגר, עבור ישיבתו. האיש התחיל לצעוק לו שאין ענין לתרום כסף לבטלנים היושבים באפס מעש בישיבה! הוא נותן רק כדי לקדם אנשים להיות עו"ד ורופאים. **תוך כדי שצעק, הוא גם דחף את רבי גרשון החוצה!!!**

רבי גרשון שאל אותו אם יוכל להיכנס רק כדי לספר לו סיפור. הוא הסכים, והרב סיפר לו שבאמצע מלחמת העולם השניה, הלך ברחוב עם כמה תלמידים מהישיבה (ישיבה שהקים בגטו,

ע"פ פסק של הרב זילברשטיין שליט"א

אנו מבקשים לא לקרוא בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה, שלא יצא שכרנו בהפסדנו

מתחת לאפם של הנאצים ימ"ש), הוא שם לב לאיזה זקן מורעב מאוד, שהתחנן למישהו לתת לו קצת אוכל. ההוא החזיק בידו שתי מנות אוכל והזקן ביקש ממנו קצת. הוא סירב לתת לו כלום בטוענו "כל אחד צריך לדאוג לעצמו!" **הזקן נפל ומת במקום!**

רבינו עם הבחורים שלו, השתדל מה שהיה אפשר באותם מצבים נוראים לתת לו קבורה מכובדת.

בגמר הסיפור הפטיר רבי גרשון לאותו גביר: בישיבה שלנו אנחנו מגדלים אנשים שאכפת להם מאחרים! האיש התחיל לצעוק מצער: **"אתה יודע מי היה אותו האיש שלא רצה לתת אוכל?! זה הייתי אני!!"** הוא היה מאוד מבויש, והוא החליט לתת סכום הגון לרבינו!

(בטחן שבועי)

החזירו אותי למטה כיוון שאינני מדבר בתפילה!

בשנת תשפ"א, בשבת הסמוכה שלאחר האסון הנורא במירון, בבית כנסת לעלוב בצפת, ניגש לבימה אברך בשם ר' ישראל יהודה רוטנברג שליט"א וסיפר בהתרגשות, שביום שישי הלך לבית חולים 'זיו' בצפת כדי לדרוש בשלומם של הפצועים מאתרא קדישא מירון.

היה שם אברך בשם רבי אברהם קרויס הי"ו מחסידי 'תולדות אברהם יצחק' שנפגע בצורה קשה ואיבד את ההכרה. **אנשי ההצלה סימנו אותו בין הגופות שלא אמורות להישאר בין החיים,** אך לפתע אחד מאנשי ההצלה הציע שאולי בכל זאת נסה לבצע בו החייאה, וכך עשו, ובחסד השם הוא התעורר.

והנה, כשהגיע הרב רוטנברג למיטתו, להגיש לו אוכל ולשוחח עימו, אומר לו אותו אברך: **"תדע לך שאני כבר הייתי למעלה, אך החזירו אותי למטה כיוון שאינני מדבר בתפילה!".**

בהמשך, אמר האברך שהיות ובמהלך ההחייאה קרעו מעליו את כל בגדיו ונשאר בלי בגד ללבוש, על כן מבקש שיעזור לו בהשגת בגדים ללבוש, או לחילופין שיביא לו את מזוודתו שנשארה במירון, ששם יש לו את בגדיו.

הרב רוטנברג רצה מאוד לעזור לאותו אברך שכ"כ יקרו בעיניו בגדי שבת, אך המשטרה סגרה את הכניסה למירון. סמוך לשעה 15:00 כשנפתחו שערי מירון, התקשר מיד הרב רוטנברג לאברך ואומר לו: "אני נוסע להביא לך את המזוודה ממירון".

האברך עונה לו: **"אין צורך, אני כבר קמתי, הולך על רגלי ושוחררתי מבית החולים!** כעת אני בדרך למירון, בשבת אצל ר' שמעון!".

(פחד דוד, דרשו, גיליון מקדש מעט)

"לא מצינו שהוא יודע לתת פרנסה רק למי שיש תואר ראשון"

לכבוד הרה"ג רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

אני אמא למשפחה ברוכת ילדים ב"ה, נמצאת כרגע בחופשת לידה, בעלי אברך כולל יום שלם.

אני כיום עובדת במקום שההכנסה לא גבוהה ולא מספקת את צרכי המשפחה, וכן העבודה מאוד תובענית שזה כולל שעות עבודה רבות כולל בערבי חג ושבת וגם בחול המועד, מה שקשה לי מאוד בתור אמא למשפחה ברוכה, ניסיתי לחפש עבודה אחרת אבל כל העבודות האחרות שמצאתי הם עם שכר נמוך יותר, מכיון שאין בידי תעודת תואר ראשון.

אז העבודות שמוצעות לי הן מוגבלות מאוד כי רוב המעסיקים דורשים שיהיה תואר ראשון לפחות, ואם אין תואר אז המשכורת מאוד נמוכה, אני מרגישה מאוד מיואשת.

רציתי לשאול את הרב, מהי חובתי בתור שליחה לפרנסה? האם עלי לגשת ללימודים בנוסף לעבודה, מה שיגרום לעומס גדול בבית, ובעלי לא יוכל לשבת וללמוד בשקט, כי זה דורש הרתמות שלו לענין וכן אני לא יהיה בבית עם הילדים שעות רבות? מצד שני אם לא אלמד משהו לא אוכל להתקדם לשום דבר. אשמח לשמוע דעת תורה, וגם לקבל ברכה מהרב על פרנסה.

תשובת הרב:

כתוב בתורה "וידעת היום, והשבות אל לבבך כי השם הוא האלוקים, אין עוד מלבדו". והנה בעוד שב'וידעת' היום יש לכל ישראל פחות או יותר אמונה שלימה, שיש מנהיג לבירה, כי ששת ימים עשה השם את השמים ואת הארץ, ומאז לא עזב את השגחתו על הארץ, וכל מה שקורה זה בהשגחה פרטית צמודה, ואם הקב"ה עוזב את הארץ לשניה אחת, העולם חוזר לתוהו ובהו.

אך כשזה מגיע לחלק השני של 'והשבות אל לבבך', להחדיר את זה ללב ולחיות עם זה, כאן זה עיקר הקושי, וזה עיקר העבודה של האדם, ואמרו חז"ל במסכת ברכות (דף ע"ב) כל האומר 'תהילה לדוד' בכל יום שלוש פעמים - מובטח לו שהוא בן העולם הבא. והטעם שזה נאמר בסדר א-ב וגם שכתוב בו הפסוק "פותח את ידך". וכתב במשנה ברורה (סימן א ס"ק יג) ואין די באמירה אלא שיתבונן מה שהוא אומר ויכיר נפלאות ד'.

ומה כתוב במזמור זה? "מלכותך מלכות כל עולמים, וממשלתך בכל דור ודור", "עיני כל אליך ישברו, ואתה נותן להם את אכלם בעתו", "פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון". **ולא מצינו בכל המזמור הגבלה שהקב"ה ח"ו מוגבל, והוא יודע לתת פרנסה רק למי שיש לו תואר ראשון...**

גם כתב בטור שיש לכוון בפסוק "פותח את ידך", שעיקר מה שקבעוהו לומר בכל יום הוא בשביל פסוק זה, שמזכיר בו שבחו של הקדוש ברוך הוא שמשגיח על בריותיו ומפרנסן. וכתב בשו"ע (שם ס"ז) ואם לא כיוון, צריך לחזור ולאומרו פעם אחרת.

בראש השנה ויום הכיפורים כל התפילות והפיוטים שאנו אומרים בהתעוררות נוראה באה לבטא מצד אחד את גדלות השי"ת, ומצד שני איך שהקב"ה אוהב את עמו ישראל. נקח את הפיוט של השם מלך, כשכולם זועקים, "השם מָלָךְ" דהיינו שכל מה שקרא בעולם עד עכשיו הכל מכוחו יתברך, "השם ימלוך" כל מה שיקרה בעתיד הכל הוא יעשה, **אבל גם אומרים "השם מָלָךְ" - כל מה שקורא בהווה הכל הוא עושה,** "אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא מנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים".

שנה שלימה שלוש פעמים ביום אמרנו את המזמור "תהילה לדוד", אנו מברכים כמה פעמים ביום ברכת המזון, "הוא נותן לכל בשר כי לעולם חסדו, ובטובו הגדול לא חסר לנו, ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד בעבור שמו הגדול", ואנו לאחר התעוררות גדולה של ראש השנה ויום הכיפורים.

וכעת איך אפשר לגמד את הקב"ה עד כדי כך, שמה שמעכב אותו לתת פרנסה זה תואר ראשון? ומי שלמד במכללה, שהקב"ה סולד מהמקום הזה, וגם המנהלים שלהם מעידים בפה מלא **שהמקום לא מתאים למי שמוגדר שומר תורה ומצוות, רק לו הוא יתן פרנסה?!**

העצה היא פשוטה - להתפלל להשי"ת, ובפרט בימים גדולים אלו, ראש השנה יום הכיפורים וסוכות, שהם ימים שאז כל השפע נשפע וכל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה, וזה יפתח לכם את שערי הפרנסה. וצריך להאמין, שמה שמגיע לכם לא תלוי בתואר כזה או אחר, כי יש אנשים שיש להם תואר ואין להם מה לאכול, ויש אנשים שאין להם תואר, ומתפרנסים בשפע גדול, **והכל תלוי רק בדבר אחד, בסייעתא דשמיא, ואת זה אפשר לקבל בשפע על ידי תפילה.**

(ויי העמודים)

זכות העלון לרפואת ולהצלחת: יוסף בן שרה, נורית בת רחל, יעל בת איריס, אוהד בן דבורה, לימור בת אוליביה, רינת בת שושנה, הרב הופמן שליט"א ומשפחתו. זיווג הגון לתהילה בת רותי מלכה. **ולהבדיל לע"נ:** אמנון חיים בן יוסף, עלייה בת מרים, נחמן בן רינה ז"ל

בסיעתא דשמיא, י"ב חשון תשפ"ז.
העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!
ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו בברכה בטל': 052-7620219.

גליון מס' 567

קבלת שבת

שנת העשרים- עלון דו שבועי

פרשת לך לך

"אִמְרִי נָא אֲחֹתִי אָתְּ לְמַעַן יִיטַב לִי בַּעֲבוּרֵךְ וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ" (יב, יג).

פירוש חדש ומפתיע בפסוק זה, מובא בשמו של הגאון רבי שלמה זלמן זצ"ל, אב"ד ניישטאדטנ-סוגידנט:

לכאורה קשה: איך יצוה לה אברהם שתאמר שקר בשביל שייטיבו עימו? ועוד: מדוע אמר בתחילה 'למען ייטב לי', שנראה שזה לו עיקר הדבר, היה לו לומר קודם 'וחיתה נפשי בגללך', ואחר כך 'למען ייטב לי'? ועוד: מדוע לגבי 'למען ייטב לי' נקט לשון 'בעבורך', ואילו לגבי 'וחיתה נפשי' נקט לשון 'בגללך'?

אלא, כותב בנו, הגאון רבי אברהם זצ"ל (בהקדמתו לספר 'בית אבות') **בשם אביו, פירוש הפסוק שונה מהביאור המקובל:**

אברהם הכיר את המצרים, וידע כי שטופי זימה הם, וכלל לא ישאלו אותם מי הם ומה היחס ביניהם, שלא כמו אנשי גרר שעליהם נאמר (להלן כו, ז): "וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחותי היא", אך המצרים לא ישאלו כלל.

ואמנם, אילו שאלו אותו על אשתו, היה משיב להם כיצחק: 'אחותי היא', וכן אם היו שואלים את שרי, היתה משיבה: 'אחותו אני', אך כאמור המצרים לא ישאלו, אלא רק: "והיה כי יראו אותך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אותי ואותך יחיו", ולכן - אמר אברהם לשרי - אין עצה מלבד זאת: שכאשר תבואי בשער העיר, "אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך", כלומר: אמרי להם שאחותי את, ותאמרי להם שהסיבה שאת מספרת להם דבר זה היא כדי שייטיבו עמי בעבורך!

ולמה? משום שאילו תאמרי סתם, מבלי שנשאלת על ידם, כי אחותי את - מיד יחשדו שבודאי יש ערמה בדבר, כי מיהו המשיב לשאלה שכלל לא נשאל? ולכן אל תסתפקי באמירה שאחותי את, אלא הסבירי מיד מהי הסיבה שאת טורחת להודיע להם זאת מבלי שנשאלת: משום שאת חפצה שייטיבו עמי בעבורך, שיתנו לי מתנות, ועל ידי זה יאמינו לדברך הראשון - שאחותי את!

אולם לך - הוסיף אברהם ואמר לשרי - אני אומר את האמת: שעל ידי אמירתך זו: 'וחיתה נפשי בגללך', וזו הסיבה האמיתית, ולא שבאמת חפץ אני במתנותיהם...

ודברי פי חכם חן! (ושלל לא יחסר)

"וּלְאַבְרָם הֵיטִיב בַּעֲבוּרָהּ וַיְהִי לוֹ צֹאן וּבָקָר וַחֲמֹרִים וַעֲבָדִים וּשְׁפָחֹת וַאֲתֹנֹת וּגְמַלִּים" (יב, טז).

מדוע הסכים אברהם לקחת מתנות, בעוד ממלך סדום (להלן יד, כג) סירב אברהם לקחת. מחוט ועד שרוך נעל? וכי פרעה אינו יכול לומר אני העשרתי את אברהם"?

עוד עלינו לברר: למה כאן, כאשר פרעה לקח את שרה, נתן לאברהם מתנות בעבורה, ואילו כאשר אבימלך לקחה - לא טרח לתת לאברהם מאומה תמורתה (ומה שנתן לאחר ששילחה, היה זה כפיצוי על העוול שגרם לו)?

יישוב נפלא אמר על כך **מרן רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל** באוזני נכדו, בשולחן שבת:

כאשר שמואל הנביא מבקש להסביר לעם את משמעות בקשתם "שימה לנו מלך", הוא מפרט באוזניהם מהו משפט המלך כלפי העם (שמואל א' ח, י-יג): "ויאמר זה יהיה משפט המלך אשר ימלוך עליכם: **את בניכם יקח** ושם לא במרכבתו וגו' **ואת בנותיכם יקח** לרקחות ולטבחות ולאופות..."

מעתה, הלא אברהם הלך להשתקע בגרר, כמאמר הכתוב (כ, א): "ויגר בגרר", ואם כן מותר היה לאבימלך לקחת את שרה לאחר שאמר לו "אחותי היא", ואין הוא צריך להתנצל על כך כלל וכלל ולא לתת שום תמורה.

במעשה פרעה, לעומת זאת, הרי היה רעב בארץ, ואברהם ירד לשם רק אופן עראי, כדי להתקיים ולשוב מיד כשיסתיים הרעב לארץ כנען. לאור זאת, לא היה אברהם תחת ממלכתו של פרעה, ואם כן לקיחת שרה היא מעשה גזילה וחוצפה, ולכן ראה פרעה צורך לפצות אותו על כך במתנות רבות!

ולפי זה מובן גם מדוע אברהם סירב לקחת מתנות ממלך סדום ומפרעה לקח, שכן מה שנתן פרעה לא היה בגדר מתנת חינם - אלא תמורה ותשלום על שלקח את שרה שלא כדין! (ושלל לא יחסר)

"וַיִּקַּח אֶת לוֹט וְאֶת רְכֻשׁוֹ בֶּן אֲחִי אַבְרָם וַיֵּלֵכוּ וְהוּא יֹשֵׁב בִּסְדֹם" (יד, יב).

וכי הרכוש היה בן אחי אברהם? מדוע אמר הכתוב "ויקחו את לוט **ואת רכושו** בן אחי אברם...", ולא כפי שמתבקש: "ויקחו אל לוט בן אחי אברם ואת רכושו..."? מדוע 'נעץ' הכתוב את הרכוש בין שמו של לוט לבין יחוסו?

ביאר הגאון רבי מרדכי יאהלין זצ"ל (בעל שו"ת 'תכלת מרדכי') **בספרו 'קהלת מרדכי' כפי ששמע מדרשן אחד:**

הלא ידענו שאברהם היה מכניס אורחים גדול, והנה, אירע פעם שנמרוד התאכסן אצל אברהם, שקיבל אותו כדרכו בסבר פנים יפות והאכילו והשקהו ואירחו אצלו במשך כחודש ימים. וכאשר רצה נמרוד ללכת לדרכו הודה לאברהם בחום על כל הטוב אשר גמלהו, אך להפתעתו תבע ממנו אברהם לשלם עבור כל מה שאכל ושתה.

התפלא נמרוד: הלא שמעתי עליך כי מכניס אורחים הנך, וכל אורח מקבל כאן אכילה ושתיה חינם אין כסף, ומדוע אהיה גרוע מכולם?

אמת מה ששמעת, השיב אברהם, אולם אני נותן זאת רק לבני אדם, אולם אתה נמרוד הלא לטענתך אלוה אתה, ואלוה מוכרח לשלם!

ניחא, השיב נמרוד, כמה מגיע לך?

נקב אברהם בסכום כסף עצום. התקצף נמרוד וזעק: הכיצד תבקש להונות אותי בסכום כה עצום, שערכו פי כמה וכמה מכל מה שאכלתי ושתיתי? הכיצד זה הפכת ממכניס אורחים - לגזלן?

לא ולא, השיבו אברהם, הנח לי להסביר לך כיצד החשבון הוגן ומדוייק להפליא: כל חיי האכלתי והשקיתי המוני בני אדם ללא כל תמורה כספית, והכל בירכו אותי שאלוקים ימלא לי חסרוני וישלם לי בכפלים על הטוב שעשיתי עימם, ואני רשמתי על פנקסי את סך כל הכסף שהוצאתי על המאכל והמשקה שנתתי לאורחי כל השנים, והסכום שתבעתי ממך הוא בדיוק כפליים, כפי שכל אותם אנשים בירכוני, ומאחר והנך מצהיר כי אלוה אתה, הרי מוכרח אתה לשלם לי את כל הוצאותיי בכפלים, עבור כל האורחים שאכלו ושתו ובירכוני כל השנים!

ואם אסרב לשלם? הפטיר נמרוד.

אם לא תמלא את מבוקשי, השיב אברהם אקח את מרכבתך וסוסיך ואפשיט מעליך את בגדי המלכות, ותלך ריקם לביתך. האם תעדיף זאת?

אבל אין כספי תחת ידי, נזעק נמרוד, הלא בדרכים אני נע ונד עתה! הנח לי ללכת, ואני מבטיחך ב-הן צדקי, כי מיד כשאגיע לארמוני אשגר לך את כל הסכום טבין ותקילין...

לא ולא, אמר אברהם, וכי היכן שמענו על אלוה שאין כספו בידו? הלא על אלוקינו שבשמיים, להבדיל, נאמר (חגי ב, ח): "לי הכסף ולי הזהב נאום ה' ", ואתה שזה עתה הודית שאין לך לא כסף ולא זהב - רשום נא בכתב ידך, כי הנך מצהיר מפורשות שאין אתה אלוה - ואמחול לך על התשלום המגיע לי, וסע לביתך לשלום...

לא נותרה ברירה בידי נמרוד, והוא הודה בכתב כי אין הוא אלוה וחתם בחותמת המלך. ומאז פרסם אברהם את הודאתו של נמרוד שאינו אלוה, ורק ה' הוא האלוקים.

ונמרוד, בזעמו כי רב, הבין כי לאברהם לא יוכל לעשות מאומה, ואין עצה אחרת מלבד זו: לתפוס את לוט שקלסתר פניו דומה לאברהם, לאסרו בשלשלאות של ברזל ולהוליכו בכל העולם, ולספר לכל שזהו אברהם, שעתה הוא מסור בידי, ושקר הוא מה שבדה מליבו כאילו אינני אלוה!

הוא אשר הדגיש הפסוק: "ויקחו את לוט ואת רכושו", ולמה? משום שהוא "בן אחי אברם, וילכו" - לא הרעו לאיש אלא רק לקחו עימם את לוט, כדי להוציא את תכניתו של נמרוד לפועל.

ולכן משמע אברהם "כי נשבה אחיו", כלומר: שנשבה משום שהוא 'אחיו' ודומה לו בקלסתר פניו, ועל ידי זה יהיה חילול ה' גדול בעולם, לכן "וירק את חניכיו", ורדף אחריהם ומסר את נפשו להצילו מידם, כדי שלא יתחלל שמו יתברך, וידעו כולם שה' אחד ושמו אחד! (כמוצא שלל רב)

העלון מוקדש לע"נ של ידידנו הבלתי נשכח, שתמך בעלוננו במשך למעלה מעשור, יהודה ז"ל בן מרגו, שהשבוע ביום חמישי י"א בחשון - חל יום פטירתו השישי. ת.נ.צ.ב.ה.

שבת שלום ומבורך

סיפר מורנו הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א:

אם כבר בדורות קודמים צפו חז"ל בעיניהם הצופיות את כל המידות של האדם, ותכונותיו הלא חיובית, הרי שבימינו כאשר אומרים על פלוני שהוא 'אגואיסט', כבר כמעט לא מתכוונים לגנותו. על אחת כמה וכמה, ואנחנו לא מדברים כמובן על מי שלא זכה להימנות על יושבי בית המדרש, שהוא ממש נמשל כבהמה ואף גרוע ממנה, להוותנו אפשר להיתקל באירועים מכוערים המלווים ביצרי נקמה וקנאה, גם בתוך המחנה פנימה, כל אחד לפי מדרגתו ויש בכך אלף אלפי מצבים ושלבים.

אם רק נדמה לנו לפעמים שמישהו התכוון להציק לנו, כמה אנרגיה נוציא אז כדי להשיב לו מנה אחת אפיים! הלא אלו דברים של יום יום! סף הסבל של האדם בן דורנו הוא כה נמוך, שכמעט אי אפשר לדבר איתו במושגים של 'התגברות' או 'סליחה ומחילה למי שפגע בו'.

כור ההיתוך של היווצרות חברה משותפת, שהוא הביטוי המטאפורי לשותפות של אנשים שהגיעו מרקעים שונים, ולמרות זאת הם משתלבים יחד לחברה אחת ומצמצמים את הפערים שביניהם, התדלדל מאוד. עד כדי כך שקל יותר לייצר כור גרעיני מאשר כור היתוך של חברה המורכבת מבעלי תכונות שונות.

אין בדברים אלו משום הכללה, אבל ככל שחולפות להן השנים, כך רואים עוד ועוד תופעות הנגזרות מכל הנ"ל, וכשמדובר באירועים שבהם משתבצות מידות נקמה וקנאה, בני אדם כמעט ואינם מסוגלים להתגבר על עצמם, ונוקטים במעשים ופעולות שאינן עולות בקנה אחד עם תורת בית המדרש, ומוסריו.

לכן חשוב מאוד להתעמק בסיפור שלפנינו, שפורסם במדור 'עין יהודית' במוסף השבועי של 'יתד נאמן' **(והוספנו עליו בתיאור ובפירוט הדברים)**, כי הוא מוכיח שאפשר גם אחרת, ואפשר גם להתגבר על היצרים הבוערים ביותר בנפש האדם.

האמת, שכשקוראים את הפרטים אי אפשר כמעט להאמין שהם התרחשו אצל בן תמותה, אצל בשר ודם, שרוקם מבשר גידים ועצמות. אבל זה קרה, והמקורות לסיפור זה הם אמינים במיוחד, אז גם אם נצליח ליישם רק חלק מזערי ממה שכתוב כאן, כבר התקדמנו הרבה.

ה"שוואלר רב", הגאון רבי אהרן בקשט הי"ד, היה מחשובי תלמידי ישיבת סלבודקה, ומגדולי פארי תנועת המוסר בשנים שלפני החורבן. הוא נמנה גם על מייסדי אגודת ישראל וממנהיגיה, וכיהן כרבה של לומז'ה, ולאחר מכן כרבה של שאוול, והיה רבה האחרון של עיירה זו בתקופה לפני החורבן.

בשל רום גדולתו בתורה ובמוסר הציע לו הסבא מסלבודקה לכהן פאר בראשות ישיבת סלבודקה, שנחשבה בשנים ההן לישיבה החשובה ביותר באירופה. הייתה זו הצעה חשובה מאוד, אולם רבי אהרון אמר שעליו לחשוב בטרם ייתן תשובה.

כעבור כמה ימים חזר אל הסבא, והודיע שאינו מעוניין לקבל על עצמו את התפקיד הנכבד. הסבא הופתע עד מאוד, שכן כאמור הייתה זו הצעה נחשקת ביותר, וכזו שגם התאימה למידותיו של רבי אהרן, שגם התחמק ממתן הבהרה לפשר הסירוב שהיה נראה תמוה ולא מתקבל על הדעת.

הסבא ניסה ללא הצלחה לשכנע אותו לגלות לו את סיבת הסירוב, וכעבור תקופה גזר עליו בגזירת רב לספר לו מדוע הוא מסרב, ורבי אהרון סיפר:

"בהיותי בחור הייתי מאורס עם אחת מבנותיו של רבי שרגא פייבל פרנק, יהודי תלמיד חכם ונשוא פנים. הרב פרנק היה גם עשיר גדול, ונודע כתומך תורה וכאוהב תורה. הוא נפטר צעיר לימים והותיר אחריו את רעייתו האלמנה וארבע בנות, שהיה עליה לחתן.

"כסף רב הותיר הרב פרנק כירושה, ובצוואתו הורה לרעייתו להשיא את בנותיהם לתלמידי חכמים בעלי שיעור קומה, ולא לחוס על הממון ועל ההוצאות, וכן לדאוג לכך שהחתנים המיועדים לבנות, יעמדו ברבות הימים בראשות ישיבות חשובות כשהממון הרב שהותיר אחריו יספק להם לפרנסה ברווח.

"הרב פרנק היה תלמידו של רבי ישראל מסלנט, ונודע ברוחב דעתו וברוחב לבבו. כאשר היה מגיע לפניו אדם עני שביקש נדבה, היה רבי שרגא פייבל תוחב ידו למגירה, מוציא שטרות כסף ומעניק אותם לאיש בלי לספור. ואכן האלמנה המפורסמת, מרת גולדה פרנק, לקחה על עצמה את המשימה למצוא חתנים שיענו על הדרישות שהציב בעלה בצוואתו. היא חקרה ודרשה אחרי טובי הבחורים בישיבות ליטא, וביקשה בכל לב לקיים את דברי בעלה, שיהיו אלה חתנים שיעמדו ברבות הימים בראשות ישיבות חשובות.

"הבת הבכורה הייתה מאורסת איתי", סיפר הגאון רבי אהרן בקשט הי"ד לסבא מסלבודקה. "והנה, בתקופת האירוסין הציעה לי האמא לבקר במפעל המשפחתי שלהם. הביקור היה מרתק, ובמהלכו שאלתי שאלות שעניינו אותי, מדוע עושים כך ולא אחרת, איך משנעים את הסחורות, ומה טיבה של כל מכונה ומכונה במפעל הגדול. היו לי גם כמה עצות להשיא להם.

"למחרת הודיעה לי הכלה שהמשפחה החליטה לבטל את השידוך. הצטערתי מאוד, שכן היה זה לכאורה שידוך מצוין, אולם משפחת הכלה הסבירה כי החלום שלהם הוא לזכות בחתן שיגדל ברבות הימים למדרגה של ראש ישיבה חשוב ותלמיד חכם גדול, ולא סוחר ממולח...

"הביקור במפעל, והשאלות ששאלתי במהלכו, עוררו את חשדן של האלמנה ושל הכלה, שחשבו שיש לי שאיפות אחרות, ואני רוצה להיות סוחר מוצלח ולא ראש ישיבה, כצוואת רבי שרגא פייבל המנוח.

"כשקיבלתי את ההצעה לכהן פאר בראשות הישיבה החשובה בליטא", אמר הגאון רבי אהרון בקשט לסבא מסלבודקא, "ביקשתי לבדוק האם האלמנה עדיין בין החיים, והאם כלתי לשעבר אכן זכתה והיא נשואה לבעל תלמיד חכם כחפץ ליבה הטהור, שהפך להיות ראש ישיבה.

"בדקתי את העניינים הללו והתברר לי שהאלמנה עדיין בין החיים, אולם לא הצלחתי לברר את מעמדו של בעל כלתי לשעבר, ולכן משכתי ידיי מההצעה". הסבא שמע והחריש.

כעבור ימים ספורים חזר הרב משאוול אל הסבא ואמר לו שהמשיך לברר ושמע שבעלה של הבת הינו תלמיד חכם עילוי ובר מעלה גדול, ושמו רבי משה מרדכי אפשטיין, שיושב ולומד ברציפות ובהתמדה מופלגת. הרב משאוול ביקש מהסבא שימנה את בעלה של כלתו לשעבר לראשות הישיבה, שכן הוא מתאים לתפקיד הרם והנכבד, וכך אכן היה.

מרן הגרמ"מ אפשטיין התמנה לעמוד בראשות ישיבת סלבודקה, ובשנים שלאחר מכן כיהן פאר כראש ישיבת חברון בעיר חברון. זה הסיפור המופלא שכאשר נתבונן בו, נראה עד כמה יש בכוחו של אדם לזכך את עצמו ואת מידותיו. הרי הסירוב של הרב בקשט לקבל את ההצעה נבע אך ורק כתוצאה מהרצון לא לגרום צער לבני אדם, על אחת כמה וכמה לאלמנה, שכאשר תשמע שהבחור שהיה מאורס לביתה התמנה לראש ישיבה, ועוד איזו ישיבה, עלולה להיתקף בצער גדול.

וזה עצמו דבר שאי אפשר להכיל אותו. הרי אם הרב בקשט היה 'אדם רגיל', ואפילו הרבה יותר מאדם רגיל, וכי הוא היה צריך להתחשב עד כדי כך בצערה של אלמנה? וכי הוא היה אשם בביטול השידוך? ומאידך, הרי מציעים לו כאן הצעה כל כך מפוארת, שתאפשר לו להרביץ תורה עד סוף ימיו לאלפי אלפי תלמידים, וכי אפשר לבטל בהינף יד זכות אדירה שכזו של הרבצת תורה וזיכוי הרבים, שמתי מעט בעולם זוכים לה?

ואם נדבר במושגים של אנשים רגילים, הרי ליבו של הרב בקשט היה צריך להסית אותו, ולומר לו 'הנה יש לך כאן אפשרות מצוינת לנקום במי שביטל את השידוך שלך, ולכאורה שלא בצדק. הרי אתה בוודאי לא התכוונת להיות סוחר, אלא שהם טעו בך כשראו את ההתעניינות שלך במפעל. נו, אז עכשיו בוא תראה להם איזה ראש ישיבה תהיה, ואיך היית מתאים אחד על אחד לדרישותיו של האבא הרב פרנק'.

וגם אם היה הרב בקשט נכנע להרהורי ליבו, הרי אף אחד לא היה חושד בו שהמינוי לראשות הישיבה נעשה כדי 'לנקום' במשפחת פרנק. הרי הכל הכירו במעלתו וגאונותו של הרב בקשט, וגם היה מתפרסם שהסבא היה זה שפנה אליו והציע לו את המינוי. אז הנה, יש לי כאן אפשרות לנקום, כשאף אחד לא יידע שזו היתה כוונתי.

וגם אם לא נחשוד בהרב בקשט שרצה לנקום, אבל אי שם בסתרי ליבו הגדול עלולה היתה להתגנב מחשבה שכזו. דהיינו, שכוונתי העיקרית היא להרביץ תורה ולזכות בזכות הגדולה של הרבצת התורה, אבל בדרך אגב הייתה עלולה לנצנץ מחשבה שהנה יש באפשרותי 'להוכיח' למשפחת פרנק עד כמה הם טעו בביטול השידוך שלי.

אבל הרב בקשט, בזיכוכו הגדול, לא עשה כך, והחליט לדחות את ההצעה הכל כך מפתה. אבל נתקדם הלאה, ונראה באיזה אדם מזוכך מדובר. שהרי, גם אם כבר החליט להתחשב בצער האלמנה, הרי די היה בהבעת הסירוב ליטול על עצמו את המשרה. גם זה היה כבר וויתור עצום ונורא, שהיה מעורר רעש גדול בשמי שמים. מי ביקש ממנו להציע את בעלה של כלתו לשעבר שיכהן כראש ישיבה?

אבל הוא ביקש לעורר רעש עוד יותר גדול בשמים. ומגיע לדרגה שאי אפשר לתאר בוויתור, בהכנעת הלב, ובשאיפה לגרום טוב לבני אדם גם אם זה יהיה על חשבוני. ומבקש מהסבא שימנה את בעל כלתו לשעבר כראש הישיבה. לא פלא הוא, שכאשר שמע מרן החפץ חיים את הסיפור, ביקש לפגוש את רבי אהרן בקשט, קם לכבודו ונשקו על ראשו.

וכפי שאמרנו, גם אם לא נצליח להגיע למדרגותיו העצומות של הרב בקשט, נשתדל להשיג את מה שאפשר.

(מהספר 'מאה ושניים סיפורים' - חלק 5, מאת הרב צבי נקר)

מַשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה

דרושים יקרים ורעיונות נפלאים בפרשת השבוע ובעניינא דיומא
מגנזי אוצרותיו הברוכים של כש"ת מורנו הגה"צ רבי יהושע נתן פייפער שליט"א
אב"ד קהל ברכת מנחם – קראקא

פרשת לך לך, תשפ"ז

גליון מ"ט

שלום שלום לרחוק

וַיֹּאמֶר אַבְרָם אָל לוֹט אַל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ... הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי (יג, ח-ט)

כתב בעל הטורים (פסוק יא) כי סופי תיבות של המילים ויפרד"ו אי"ש מע"ל אחי"ו אבר"ם הן שלו"ם, לומר: **כדי לעשות שלום נתפרדו.**

על פי דברים אלו כתב הרה"ק **בעל 'דברי ישראל' ממודזיץ זי"ע** (כללי אודייתא' אות ג) להביא רעיון יפה בשם אביו הרה"ק **רבי שמואל אליהו מזאוולין זי"ע** על מאמר חז"ל (ויק"ר ט, ט) "גדול השלום, ששם הגדול שנכתב בקדושה אמר הקב"ה ימחה בשביל השלום", שבפשטות יש להבין באמת איך יתכן שיסכים הקב"ה למחות את שמו הקדוש בשביל השלום, הרי כמה פעמים נעשה על ידי זה פירוד? אם מתגלה שהאשה חטאה והיא מתה, אלא נשמע מכאן שלפעמים דווקא הפירוד הוא השלום, כי אכן אם חטאה האשה והיא מקבלת את עונשה במיתה על ידי המים המאררים, זהו השלום הטוב ביותר, ודברי פי חכם חן.

כיוצא בזה מובא מהרה"ק **בעל 'ייטב לב' מסיגעט זי"ע** לרמז בדברי חז"ל (קידושין סו:) על ברית השלום שקיבל פנחס בשכרו, כדכתיב (במדבר כה, יב) "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום", כשהוא שלם ולא כשהוא חסר, והא שלום כתיב? אמר רב נחמן "**וי"ו דשלום קטיעה היא**", שהכוונה בזה כי לפעמים למען השלום צריך לקטוע ולהפריד בין הדברים, כי לא תמיד האחוה והאהבה הם במקומם.

למותים חפשי

פרפרת נאה ראיתי מכ"ק **מרן אדמו"ר מפאפא שליט"א** שהיה נוכח פעם באסיפת רבנים חשובים, אשר דנו שם בכובד ראש אודות ענין מסוים שיכול להועיל למען הכלל והפרט של יהדות ארה"ב, אבל אחד הרבנים שם הביע חוות דעתו להתנגד להצעה, באמרו שהיות ואין זה דבר שיכול להתקבל על דעת כולם, הרי שעלולה להיות מזה מחלוקת בבית המדרש, שזה יאמר בכה וזה יאמר בכה.

נענה **הגאון הצדיק חכם הרזים רבי ישכר בער הלוי ראטנבערג זצ"ל אב"ד וואוידיסלאוו** (יומא דהילולא י"ב חשון) בצחות לשונו: "**וכי איך אומרים 'בית הקברות' בשפת הדייטש? 'פריעדהויף', ולמה? כי רק שם יש שלום**"... באמרו: "**אזוי גייט די לעבן, ווילאנג מ'לעבט איז דא חילוקי דעות**" (כך אנו חיים עלי אדמות, שכל זמן שאנו חיים יש חילוקי דעות)...

למדנו מכאן שעצם ההתפרדות איש מעל אחיו בדעות חלוקות בא מחמת היותינו בארץ החיים, כי רק בבית הקברות כשכולם כבר באו למנוחת עולמים, אפשר לקרוא את שם המקום 'פריעדהויף', אבל כל זמן שאנו חיים בין אנשים, יש חילוקי דעות והמחלוקת היא מטבע הבריאה.

יחד שבטי ישראל

והנה ראיתי לרבן של ישראל **מרן ה'חתם סופר' זי"ע** שכתב להסביר למה יש אצל כלל ישראל כל-כך הרבה מנהגים של קהילות שונות ועדות שונות, לעומת אומות העולם להבדיל אא"ה שאצלם לא רואים שיש כל-כך הרבה כיתות של מאמינים שזה אומר בכה וזה אומר בכה, כמו שאנו רואים אצל כלל ישראל שלכל עשרה אנשים יש קהילה נפרדת ומנהגים מיוחדים.

ואמר פה קדוש שזהו **סימן טוב ויפה לעדת בני ישראל, שכל אחד מהם רוצה באמת לעשות רצון הבורא בלב שלם, לכן כל אחד אומר על מנהגיו השונים כי אלו הם רצון הבורא ואפילו מוצאים רמז ודרש בתוך התורה הקדושה למנהגיהם, והקב"ה חפץ בכל אלו ואלו, כי תוכם רצוף אהבה.**

נמצא גם כאן מעין הנאמר לעיל, שדווקא ההתפרדות של קהילה אחת מעל רעותה על ידי דרך אחרת ומנהגים שונים, זהו השלום האמיתי והמתבקש, כי כל זמן שהולכים עם התורה הקדושה ובאמת רוצים לעשות ולקיים רצון הבורא, זהו אכן הפירוד הטוב והנכון שמביא את השלום, ועל כגון דא נאמר (זכריה ח, יט) "והאמת והשלום אהבו".

לכן היה אהרן הכהן אוהב שלום ורודף שלום, אבל בעיקר נאמר עליו באותה משנה (אבות א, יב) **"אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", כי את השלום האמיתי אפשר לעשות רק אם הולכים בדרך התורה ולקרב את הבריות אליה, ולא את התורה אל הבריות.**

הלא המה דברי החת"ס, שכל זמן שהמנהגים השונים באים רק כדי להביע את הרצון הפנימי לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו, בוודאי שזהו הסימן היפה והטוב ביותר אשר יחד שבטי ישראל, שאפילו שהם חלוקים במנהגיהם הרי תוכם הפנימי טוב ואמיתי. לא כן אם חלילה מבקשים לקרב את התורה אל הבריות, שאז עיקר חסר מן הספר ואין שום טעם ויופי לחילוקי הדעות.

היפרד נא מעלי

מעתה ניתנה ראש ונשובה ליסוד שלמדנו בדברי בעל הטורים, ה'ייטב לב' וה'דברי ישראל', שלפעמים דווקא הפירוד הוא השלום הגדול ביותר.

מרן ה'חתם סופר' זי"ע בדרשותיו (לחג השבועות תק"ס) כותב שהמילה **מחלק"ת** בגימטריא **שלו"ם ר"ב**, והמילה **שלו"ם** בגימטריא **עש"ו**, חושבנא דדין כחושבנא דדין. ולהורות נתן שלפעמים עושה התלמיד-חכם פירוד ומחלוקת מעל אנשי דמים ומרמה, שלאנשים כלפי חוץ נראים הדברים כמחלוקת שאינה לשם שמים, אבל האמת היא שדווקא אותה מחלוקת היא "שלום רב", כי כבר למדנו שלפעמים צריך להיפרד איש מעל אחיו רק כדי שלא תהא מריבה בינו לבינו.

לעומת זאת לפעמים יש כאלו שמחזרים אחרי השלום בכל מחיר וגם עם אנשים שאינם הגונים שמצוה להיפרד מעליהם, ועל אלו נאמר כי תיבת שלו"ם עולה בגימטריא עש"ו שהוא "על חרבך תחיה".

לכן אמר אברהם אבינו ללוט "אל נא תהי מריבה ביני ובינך, היפרד נא מעלי", כדברי בעל הטורים שבשעה שנפרדו איש מעל אחיו היה השלום האמיתי, כי תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם, וכבר אמר הרה"ק **ה'אהבת ישראל' מוויזניץ זי"ע** בנועם חכמתו: **"מ'דארף זיין גוט צו יעדער, אבער נישט מיט יעדער"** (צריך להיות טוב לכל אחד, אבל לא עם כל אחד), ואידך פירושא זיל גמור.

עושה שלום במרומיו:
חידושו הנפלא של המהרש"א שבעולם הזה אין מציאות למידת השלום

לגופם של דברים ברעיונו הנהדר של הגה"צ אב"ד וואוידיסלאוו זצ"ל שבית הקברות נקרא 'פריעדהויף' כי רק שם אין חילוקי דעות, יש לציין את דבריו הנפלאים של רבינו המהרש"א (חא"ג שבת י:) למה נקרא שמו של הקב"ה 'שלום', הרי יש להקב"ה עוד מידות טובות כמו 'רחום וחנון' וכדומה, למה דווקא שלום הוא שמא דקודשא בריך הוא?

מסביר המהרש"א רעיון נשגב על פי דברי המדרש (בראשית רבה ח, ה) שהקב"ה התייעץ עם הברואים לפני שברא את האדם: "חסד אומר יברא שהוא גומל חסדים, אמת אומר אל יברא שהוא כולו שקר, צדק אומר יברא שהוא עושה צדקות, שלום אומר אל יברא שהוא כולו קטטה".

אמנם כיוון שבכל שאר המידות כגון 'רחום וחנון' יכולים גם בני האדם להיות מעין זה, **"כיוון שהאדם משותף בו לעשות חסד ורחמנות וחנינות, אין שמו של הקב"ה נקרא כן... משא"כ שלום שאין מידה זו באדם כלל ושמו יתברך ב"ה מיקרי שפיר שלום על שם שהוא עושה שלום, וכן למידת אמת כיוון שאינה באדם, חותם של הקב"ה נקרא אמת"**, עכ"ד.

למדנו מכאן שבעולם הזה אין מידת השלום שייכת אצל האדם כלל, ולכן הקב"ה נקרא בשם 'שלום' כי רק בשם זה יש בו דבר שאין לאדם עצמו, כפי שאמרו חז"ל (ברכות נח. וכן הוא במדרש במדבר רבה כא, ב) "כשם שאין פרצופותיהן דומין זה לזה, כך אין דעתן שווין זה לזה, אלא כל אחד ואחד יש לו דעה בפני עצמו".

לכן היה אהרן הכהן 'אוהב שלום ורודף שלום', אבל לא נאמר בו שהיה **'איש השלום'**, כי בעולם הזה אי אפשר להיות איש שלום, אלא רק יכול להיות 'רודף שלום', וזהו כדברי הגה"צ אב"ד וואוידיסלאוו זצ"ל שרק בבית הקברות יש שלום ושלווה בלי חילוקי דעות.

י"א חשון:
הרה"ק רבי מנחם נחום מטשערנאביל זי"ע
בעל 'מאור עיניים'

ישועות מַלכו

גיצי אש קודש משולחנם הגבוה של גדולי הדור וצדיקי אמת לרגל יומי דהילולא רבה

סיפר **כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטרייווקא זי"ע בעל 'אמרות טהורות'**, שזקינו הגה"ק המאור עיניים' זי"ע היה בעל לב טוב באופן נפלא ומצוין במידת אהבת ישראל מופלגת. בין השאר היה מכתת את רגליו לקבץ ממון רב עבור פדיון שבויים, וגם היה שולח כסף הרבה לעניי ארץ ישראל יוצאי מדינת רוסיא.

כל-כך טוב ומיוחד היה ה'מאור עיניים' להיטיב עם הבריות באהבת ישראל טהורה והאמיתית, שאמר **הרה"ק רבי דוד מראחמיסטרייווקא זי"ע**, שמה שהיו מכנים את הצדיקים מהדורות הקודמים בשם 'גוטע אידן', התחיל אצל ה'מאור עיניים', שמחמת טוב ליבו קראו לו 'גוטער איד' ומזה נמשך אחר כך לכנות כן את כל הצדיקים.

כדי לשבר את האוזן עד היכן הגיעה מידת טובו של ה'מאור עיניים' כלפי כל יציר נוצר, סיפר הרבי מראחמיסטרייווקא שפעם בא אליו עני לבקש נדבה, ונתן לו, אולם אז התרעם העני ואמר: "וכי מה תועיל לי הנדבה הקטנה הזו, הלא אני זקוק לכסף רב וצריך לחזר על פתחי נדיבי עם, ואין לי בגד חשוב שיכבדוני על ידו בנדבות הגונות?" נתן לו ה'מאור עיניים' בגד נאה שיהיה לו להתנאות לפני העשירים.

יצא העני את ביתו שמח וטוב לב, אבל לפני צאתו החוצה הבחין בכלי כסף שמונח שם בצד, ולא היה יכול להתאפק, ולקחו אותו עמו. כעבור זמן קצר הבחינו בני הבית שהכלי חסר והבינו שהוא נגנב זה עתה, ותיכף רדפו אחריו. כמובן שאכן תפסוהו עם הכלי בידו, אבל העני טען שהרבי נתן לו את הכלי במתנה...

מיד הוליכוהו חזרה לבית ה'מאור עיניים' ושאלוהו האם אכן נתן לו את הכלי במתנה, והשיב ה'מאור עיניים' כי אכן אמת ונכון הוא, כי ברגע ששמע שהכלי נגנב, מחל לו ונתנו לו במתנה כדי שלא יעבור הלילה על איסור 'לא תגנוב'... העז הגנב פניו ואמר: "אם כן נמצא שביישו אותי לחינם, שרדפו אחריי לעיני קהל ועדה וחשדו אותי לגנב"... הסכים ה'מאור עיניים' לדבריו ואמר לבני ביתו לתת לו עוד מעות לפייסו על בושתו...

כששמע הרה"ק רבי מרדכי מלעכוויטש זי"ע מעשה זה, התבטא ואמר: **"אזא מעשה קען נאר א גוטער גוטער איד"** (כזה מעשה יכול רק אדם טוב בפיוחד לעשות)...

ברוך פודה ומציל

דרכו של הרה"ק ה'מאור עיניים' זי"ע היתה לנסוע ולעבור בין הערים כדי לאסוף כסף למצוות פדיון שבויים ולהוציא יהודים מן המיצר, ובמצוה רבה זו היה עוסק תמידים כסדרם.

סדר הדברים באותם הימים היה, שהפריצים החזיקו ברשותם הרבה יערות, שדות, בתי ממכר ופונדקאות, וכיוון שלא יכלו לנהל הכל בכוחות עצמם, היו משכירים אותם ליהודים שהיו מנהלים את העסקים. היה ביניהם הסכם כספי שלא היה לפי אחוזים מהצלחת העסק, אלא היה סכום קבוע לכל שנה ושנה.

בשנה שהמסחר עלה יפה, בוודאי שהכל היה טוב ויפה, שהרי אם באו אורחים רבים אל הפונדק והשוכר הרוויח הרבה כסף, היה לו מהיכן לשלם לפריץ את דמי השכירות. אבל בשנה שלא הצליח העסק, היה צריך היהודי להשיג כסף להביא אל הפריץ. אם לא היה לו די כסף לשלם בזמן, היו הפריצים – שהיה בידם כח רב כמו מלכים ודוגים – משליכים את היהודי לבורות ולבית כלא, שם היו מענים אותם ואת משפחתם בעיניים קשים.

לכן היו יהודים טובים משרכים את רגליהם לאסוף כסף בכל העיירות, כדי לשחד את הפריץ ולשלם לו את התשלום המגיע לו, ותמורתו ישחרר את היהודי מבית האסורים.

אחד מאותם 'גוטע אידן' היה הרה"ק ה'מאור עיניים' זי"ע, שהיה מוציא יהודים מבית המעצר על ידי כספים שהלך ואסף מאנשים טובים ברחבי העיירות והכפרים.

פעם אחת נתן ה'מאור עיניים' הבטחה לפריץ אחד שיתן לו סך מסוים בזמן נקוב תמורת הוצאת יהודי אחד מבור הכלא, אבל כשלא הצליח ה'מאור עיניים' לקיים את הבטחתו ולהשיג את הסכום המדרש, לקח הפריץ את ה'מאור עיניים' עצמו והשליכו אל הכלא.

בית האסורים אליו הושלך הצדיק היה מקום סגור וחשוך, שבכל הקירות מסביב לא היה שום חלון. ארבע קירות ללא צוהר. רק בגג היה חלון קטן אשר משם יכלו להביט לתוך הכלא ולזרוק דבר מה לתוכו.

פעם אחת שמע ה'מאור עיניים' מהחלון למעלה קול אשה המדברת אליו ושואלת אליו: **"רבי נחום'ל, היודע אתה למה הינך שרוי בבית האסורים? כיוון שאתה פועל בענין פדיון שבויים והקב"ה רוצה שתחוש קצת את הרגשתו של היושב בבית האסורים, וזו הסיבה שרבינו של עולם סיבב כך"...**

כאשר שמע ה'מאור עיניים' את הקול הזה, תמה מאד מי היא אותה אשה? וחשב הרבה מי היא יכולה להיות, עד שעשה שאלת חלום וגילו לו מן השמים **שהיתה זו רחל אמנו ע"ה.**

כשיצא לחפשי פירש בזה ה'מאור עיניים' את הפסוק בפרשתינו (בראשית יב, א) **"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך"**, וברש"י: "להנאתך ולטובתך", שיש לומר כי הרי אברהם אבינו ע"ה היה מכניס אורחים גדול ונתן לאנשים שנדדו בדרכים לאכול ולשתות ולישון אצלו, אמנם כדי שיבוא לדרגה שיוכל לקיים את המצוה ביתר שלימות, שירגיש קצת את ההרגשה של עובר אורח הנודד בדרכים, **אמר לו הקב"ה "לך לך מארצך", שגם הוא ינדוד בדרכים ויצטרך להתארח אצל אחרים, שאז יוכל להבין את הרגשת עוברי דרכים, וכך יקיים מצוות הכנסת אורחים בשלימות יתירה ובהידור רב.**

וזכר חסדי אבות

סיפור נפלא זה יש לו כמה וכמה גרסאות, אמנם נציין בזאת מה שסיפר הרה"ק **בעל 'מנחת אלעזר' ממונקאטש זי"ע** שמעשה זה היה עם **הרה"ק רבי מרדכי המגיד מטשערנאביל זי"ע** שהושם בבית האסורים ואז באה אליו רחל אמנו ושאלה אותו בדבר המעשה עם בתו של נחוניא חופר שיחין כמובא במסכת בבא קמא (נ.) שלא יתכן כי דבר שאותו צדיק מצטער בו יכשל בו זרעו, א"כ איך יתכן שהוא כבנו של הרה"ק ה'מאור עיניים' שמסר נפשו על מצוות פדיון שבויים, ישב עתה בבית האסורים על לא עוול בכפו? ואכן בירכה אותו שיצא לחפשי, ובאותו יום בא אליו שר בית הסוהר והודיע לו שיכול לילך לביתו.

בספרו **'שער יששכר'** (מאמר חודש תשרי, מאמר תקע בשופר עמ' פד) כותב הרה"ק ממונקאטש מנהמת ליבו הטהור לעורר רחמים וחסדים של ישראל קדושים בדרוש לפני תקיעת שופר:

"ומעתה רחל אמנו הקדושה, ראי נא בשפלותינו וצרותינו באחרית ימי גלותינו, ואם בעד צדיק אחד באת מן השמים להצילו מן הסוהר בטענה הנ"ל, והרי בניך לאלפים ורבבות וריבי רבבות נתונים בצרה ובשביה בגלות המר והאריך הלז, והרי אבותינו ואבות אבותינו הק' מסרו נפשם מעולם בעד כלל ישראל וקיימו פדיון שבויים לכלל ישראל, בין בכלל בין בפרטם, בין בגופם בין לנשמתם, ומדוע דבר שנצטער בו אותו צדיק יכשל בו זרעו, הם זרעיהם כלל ישראל הטבועים בבוץ הגלות והשביה, ומדוע תחשי ח"ו בטענה זו לפני כסא הכבוד ית"ש להצילם ולגאלם במהרה בימינו בשנה זאת".

תָּבוֹא אֵם: למה דווקא רחל אמנו באה לחזק את ה'מאור עיניים' בבית האסורים?!

והנה להבין ולהשכיל למה באה רחל אמנו ע"ה דווקא אל הרה"ק ה'מאור עיניים' וגילתה לו את הסיבה שסובבו מן השמים שישב בבית האסורים, כי הוא היה 'גוטער איד' כפי שהבאנו לעיל את המלצת הצדיקים עליו, והרי רחל היתה ה'גוטער איד' הראשונה שמצאנו בתורה הקדושה, שנתנה את כל מה שהיה לה למען אחרים, גם כשידעה מה יעלה בגורלה אחר כך באופן איום ונורא.

הבה נתבונן כמה גדולים היו מעשיה הטובים של רחל במסירת הסימנים ללאה אחותה הגדולה ממנו, כי הרי לא ידעה רחל שאחר כך יבקש יעקב אבינו לעבוד עבורה עוד שבע שנים נוספות, אלא מסרה לה את הסימנים מתוך ידיעה שהיא מוותרת בזאת על חלקה להינשא עם יעקב ולהעמיד ממנו את שבטי ישראל.

ביותר היה גדול ונשגב הוויתור שלה ללאה אחותה במסירת הסימנים, שהרי כולם ידעו שיש שתי בנות ללבן ושני בנים ליצחק, הגדולה לגדול והקטנה לקטן, ולכן היו עיני לאה רכות שלא תעלה בגורלו של עשו חלילה.

אמנם מעתה שנתנה רחל את הסימנים ללאה והיא נישאה ליעקב, הרי נותרה הקטנה לגדול והיתה עלולה ליפול בחלקו של עשו רח"ל, אבל עם כל זה לא עשתה רחל שום חשבון אישי ופרטי מה יהיה עמה אחרי שתוותר ללאה אחותה, אלא נתנה את הסימנים בלב שלם ובעין טובה.

זו היתה דרכה הטובה והמיוחדת של רחל אמנו ע"ה, שמסרה את נפשה למען אחרים בלב ובנפש חפצה, בלי לחשוב על טובת עצמה מאומה, ולכן קיבלה רשות מן השמים לירד ולבוא אל הרה"ק ה'מאור עיניים' שהיה ה'גוטער איד' בדורו, שמנו החלו לקרוא כן לצדיקים אחרים במרוצת הדורות בשם 'גוטע אידן', וטובים השניים מן האחד.

"גם עתה עומדת לטובה"

ראה נא לשונו הזהב של הרה"ק ממונקאטש בשו"ת 'מנחת אלעזר' (ח"ב סי' נג):

"הנה בפרטות קבר רחל אמנו ע"ה, אשר דרשו חז"ל ופירש"י בפרשת ויחי וכן בפסיקתא רבתי (פסיקתא ג) **כשיגלה אותם נבוזראדן כשהם הולכים בדרך באים ומחבקים קבורת רחל והיא עומדת ומבקשת רחמים וכו', והרי שמסוגל ביתוד תפילות ישראל על קבר רחל אמנו להושיענו ולהוציאנו מאפילה לאורה, כמו שכתוב "רחל מבכה על בניה מאנה להינחם על בניה כי אינם", שגם עתה עומדת לטובה לעורר רחמים על בניה".**

מכאן אנו למדים על כוחה הגדול של רחל אמנו, שאפילו בימינו יש לה כח לעמוד לטובה ולעורר רחמים על בניה, ולכן כלל ישראל הולכים תמיד להתפלל על ציון קדשה "ומחבקים קבורת רחל" כלשון חז"ל, כי היא היתה 'גוטע איד' ולכן באה אל ה'מאור עיניים' שהיה גם הוא 'גוטער איד', ולפלא יש לציין שיומא דהילולא של רחל אמנו הוא באותו יומא דהילולא של הרה"ק ה'מאור עיניים'.

אשרי חלקו של האיש הטוב והמיטיב עם הבריות שהוא 'גוטער איד', שיכול לזכות להתגלות רחל אמנו ע"ה גם בימינו ולהיוושע בזכותה בכל מילי דמיטב, אמן ואמן.

בְּדַבַּר יְשׁוּעָה

פרפראות לחכמה בפרשת השבוע ובעניינא דיומא

אב המון גויים

אברהם אבינו היה מתחילה אב לארם, אחר כך נעשה ל'אב המון גוים', והוא אבינו, אבי האומה הישראלית.

כבר הקשו **למה אין אנו קוראים לנח בתואר 'אבינו'**, והרי היה איש צדיק תמים ורק הוא נשאר מכל אנשי דורו, וכל העולם כולו מבניו ובני בניו, ולמה אין קורין אבות אלא לשלשה (ברכות טז:)?

אמנם ביארו קדמאי ובתראי, שאכן נח היה איש צדיק תמים בדורותיו, אולם יש שדורשים אותו לגנאי, לפי שלא הוכיח את בני דורו ולא לימדם דרך ד'. גם לא התפלל עליהם שישובו ויחזרו בתשובה, לא הפציר באלוקי עולם שיחזור בו ממחשבתו אשר חשב עליהם שלא יבוא המבול מים על הארץ, ולא עשה כלום למנוע את החורבן, אפילו שהיו עשרה דורות מאדם ועד נח שהכעיסו את בוראם, מכל מקום למד נח תורה לעצמו ועובד את ד' בינו ובין קונו, ודאג רק לעצמו ולמשפחתו ולא עשה כלום להשפיע על דורו.

על כן, בוודאי שהיה נח צדיק תמים, אבל אינו 'אב' של הדור ולא 'אב' של האומה, כי 'אב' הוא מי שדואג לבניו ולדורו ולאומתו, ואב הדור נקרא מי שלא עביד לגרמיה כלום, אלא הכל הוא עושה לבני דורו ולפיכך לא נקרא 'נח אבינו'.

לא כן אברהם אבינו שדאג לדורו לכל צרכיהם, הן בגשמיות שנטע אש"ל והאכיל והשקה לכל עובר ושב והכניסם לאוהלו, ואל הבקר רץ אברהם, ויקח בן בקר רך וטוב וג' לשונות של חרדל, והצטער צער רב כשלא היה יכול לקבל אורחים. כן כשנשבה לוט בן אחיו, חרף את נפשו להילחם עם מלכים גדולים ועצומים ממנו.

כשהקב"ה גילה לו על ידי המלאכים שהולכים להפוך את סדום, שהיו באמת אנשים רעים וחטאים לד' מאוד, מכל מקום לא מנע אברהם מלהשתדל בעדם ומיד נעמד אברהם להתפלל ולהרבות והפציר בתחנונים, ואף אמר: "חלילה לך השופט כל הארץ לא יעשה משפט".

כמו כן ברוחניות, שהכריז אברהם קבל עולם ומלואו שא-ל אחד בראנו והכניס רבים תחת כנפי השכינה, ועשה נפשות בחרן וגייר את האנשים, וכן היה מצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ד'.

זהו אב!! שאומרים אברהם אבינו, שהיה אב לארם ואב המון גוים, ואבי האומה הישראלית.

בני נח

כדברים האלו מצינו בס' 'בית יעקב' **להרה"ק רבי יעקב מאיזביצא זי"ע** שהביא בשם מורו **הרה"ק הרבי ר' בונים מפרשיסחא זי"ע**, ביאור נחמד אף נעים על הפסוק (יהושע כד, ג) "ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר", וזה לשונו:

"ואקח את אביכם את אברהם, שלקח השי"ת ענין שם 'אב' ונתנו לאברהם, כי אנחנו בני ישראל אינם נקראים רק על שמו, אברהם אבינו, ולא אדם אבינו, ולא נח אבינו, כי ממנו יצאו בני ישראל ואנחנו נקראים על שמו, ובפרט ההולכים בדרכיו ועושין חסד של אמת".

יש להוסיף לפי זה, שהרי אומות העולם שפיר נקראים **'בני נח'**, והנודר מבני נח מותר בישראל ואסור בשאר אומות (נדרים פ"ג מ"א), כי הענין שנח לא נקרא 'אבינו' הוא משום שלא דאג לאחרים, וכל מה שטרח לא טרח אלא בשבילו, וכן הענין ממש בבני נח, כמו שביארו חז"ל (בבא בתרא י:) על הפסוק (משלי יד, לד) "וחסד לאומים חטאת", שהגויים אף אם עושים חסד הוא רק לטובת עצמם ואין כוונתם בשביל טובת חבריהם כלל, **ולכן נאה להם להיקרא 'בני נח', בנים של נח אביהם.**

אבל אנחנו עמך בני בריתך, בני אברהם אוהבך, צריכים ללמוד מאבינו איך להתנהג עם אחרים, לקרבם לעבודתו יתברך שמו, להאכילם ולהשקותם, להלבישם ולכסותם, ולומר: מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, ואבות מכלל דאיכא תולדות כיוצא בו.

ואולי יש להביא ראיה ליסוד האמור מהפסוק (בראשית מה, ח) "וישימנו לאב לפרעה", ופירש רש"י: לחבר ולפטרון.

זהו אב, חבר ופטרון.

יו"ל ע"י מכון 'משמיע ישועה' • להנצחות ולקבלת הגליון, ניתן לפנות לכתובת mashmiayeshuah@gmail.com • כתיבה ועריכה: יוסף מאיר האס

לֶךְ לְךָ

עלון מס' 802
שנה י"ז

הַזּוֹרְעִים בְּדִמְעָה
בְּרִינָה יְקַצְּרוּ
בֹּא יָבֹא בְּרִינָה

י"ב חשון
תשפ"ז

הֶעָלוֹן מֻקְדָּשׁ לע"נ הַחָזוֹן אִישׁ (אַבְרָהָם יְשַׁעְיָהוּ)
הָרַב אַבְרָהָם יְשַׁעְיָהוּ קַרְלִיץ זצ"ל – ט"ו חשון

דבר העורך

בְּפָרָשָׁתֵנוּ אָנוּ מִתְוַדְּעִים לַאֲבִי הָאֻמָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וּתְחִלַּת הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁהִתְנַסָּה בָּהֶם.

הָרַמְבָּ"ן עַל הַפָּסוּק "וְהָאֱלֹקִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם" (כ"ב, א) כָּתַב: שֶׁכַּאֲשֶׁר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹצֶה לָתֵת מַשֶּׂהוּ טוֹב לַצַּדִּיק הוּא מֵבִיא לוֹ נִסְיוֹנוֹת בִּשְׁבִיל לְהַצְדִּיקוֹ, מָה שֶּׁאֵין כֵּן רְשָׁעִים הוּא לֹא מֵבִיא לָהֶם נִסְיוֹנוֹת. וְדַע כִּי הַשֵּׁם צַדִּיק יִבְחַן, כְּשֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּצַדִּיק שֶׁיַּעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ וְחָפֵץ לְהַצְדִּיקוֹ יְצַוֶּה אוֹתוֹ בְּנִסָּיוֹן, וְלֹא יִבְחַן אֶת הָרְשָׁעִים אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ. וְהִנֵּה כָּל הַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה לְטוֹבַת הַמְּנוּסֶּה.

וְכֵן כּוֹתֵב **הַשָּׁלֵ"ה** שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא נִסָּה אֶת אַבְרָהָם אָבִינוּ בִּשְׁבִיל לָתֵת לוֹ אֶת הַשָּׂפָע שֶׁקִּבֵּל, וְלָכֵן כָּל אֶחָד כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְיָדוֹ נִסָּיוֹן הַאִם לְדַבֵּר לָשׁוֹן הָרַע, הַאִם לְדַבֵּר בְּאֶמְצַע הַלִּמּוּד, הַאִם לָקוּם בַּזְּמַן לַתְּפִלָּה, הַאִם לְכַוֵּן בַּתְּפִלָּה, הַאִם לַעֲשׂוֹת חֶסֶד וְכוּ' יֵדַע שֶׁהַכֹּל נִשְׁלַח לוֹ כְּנִסָּיוֹן מֵהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁרוֹצֶה לָתֵת לוֹ שֶׁפַע רַב וְעַל יְדֵי שֶׁיִּתְגַּבֵּר וְיַעֲמֹד בְּנִסָּיוֹן וְיַעֲשֶׂה רְצוֹן ה' יִזְכֶּה לְקַבֵּל אֶת הַשֶּׁפַע שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹלֵחַ לוֹ כָּעֵת.

וְהַנִּסְיוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לָנוּ הֵם הַמְרוֹמְמִים אוֹתָנוּ וּמְבִיאִים אוֹתָנוּ לַמְּקוֹמוֹת הַגְּבוֹהִים וְהַנַּעֲלִים בְּיוֹתֵר, וְהַדְּבָרִים נֶאֱמָרִים גַּם כְּשֶׁיֵּשׁ לָאָדָם אֵיזֶה צַעַר אוֹ עֲצָבוּת עָלָיו לַעֲשׂוֹת רְצוֹן ה' וּלְהַמְשִׁיךְ לְהַאֲמִין שֶׁהוּא יָכוֹל לַהֲפֹךְ הַכֹּל לְטוֹבָה וּלְקַבֵּל הַכֹּל בְּשִׂמְחָה וּבִידִיעָה שֶׁהַכֹּל מֵאִתּוֹ יִתְבָּרַךְ.

וְאוֹמֵר ה'**חָפֵץ חַיִּים**' (בְּסֵפֶר דִּבֵּר בְּעִתּוֹ פֶּרֶק י'): וְהִנֵּה בְּדֶרֶךְ כְּלָל צָרִיךְ הָאָדָם לְהִתְחַזֵּק עַצְמוֹ בְּכָל זְמַן וּזְמַן וְאַף אִם סָבְבוּהוּ הַרְבֵּה עִנְיָנִים מִמְּצוּקוֹת הַזְּמַן אַל יִהְיֶה מֵצַר וְדוֹאֵג אֶלָּא יְקַבֵּל אוֹתָם בְּאַהֲבָה כִּי הַכֹּל מִיַּד ה' הוּא שֶׁהוּא טוֹב לַכֹּל, כִּי בֶּאֱמֶת כָּל נַפְשׁוֹת הָאָדָם יָרְדוּ לְנִסָּיוֹן לָזֶה הָעוֹלָם יֵשׁ שֶׁנִּסְיוֹנוֹ הוּא בְּעִנְיֵי אוֹ שֶׁאָר מְצוּקוֹת הַזְּמַן. וְיֵשׁ שֶׁנִּסְיוֹנוֹ הוּא בַּעֲשִׁירוּת אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי שֶׁיָּדוּעַ לוֹ עֵרֶךְ נַפְשׁוֹ וּבְאֵיזֶה נִסָּיוֹן רָאוּי לָהּ לְהִתְנַסּוֹת לְפִי עִנְיַן הַתִּקּוּן הַנִּדְרָשׁ מִמֶּנָּה וּכְפִי שֶׁמּוּבָא בְּמִדְרַשׁ רַבָּה: אַשְׁרֵי אָדָם שֶׁעוֹמֵד בְּנִסָּיוֹן שֶׁאֵין אָדָם שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְנַסֶּה אוֹתוֹ מְנַסֶּה לְעָשִׁיר אִם תִּהְיֶה יָדוֹ פְּתוּחָה לַעֲנִיִּים וּמְנַסֶּה הֶעָנִי אִם יוּכַל לַעֲמֹד וּלְקַבֵּל הַיִּסּוּרִין וְאֵינוֹ כּוֹעֵס וְאִם עָמַד עָשִׁיר בְּנִסְיוֹנוֹ וְעוֹשֶׂה צְדָקוֹת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַצִּילוֹ מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהִנֹּם וְאִם עָמַד עָנִי בְּנִסְיוֹנוֹ וְאֵינוֹ מִבַּעֵט הֲרֵי הוּא נוֹטֶל כְּפָלַיִם. עכ"ל.

וְאֵיךְ הַדָּבָר שֶׁכָּל אָדָם מִתְנַסֶּה בָּזֶה הָעוֹלָם אִם נִזְדַּמֵּן לוֹ אֵיזֶה עִנְיָן שֶׁהוּא מְצוּקָה גְּדוֹלָה אַל יִפֹּל לִבּוֹ עָלָיו כִּי רַק מְנַסֶּה ה' אוֹתוֹ אִם יְקַבֵּלֵם וְלֹא יְהַרְהֵר אַחֲרֵי מִדּוֹתָיו וּבַעֲבוּר זֶה יִתְגַּדֵּל שְׂכָרוֹ מְאוֹד וְיִהְיֶה לוֹ רַק טוֹב כָּל הַיָּמִים. מָה שֶּׁצָּרִיךְ זֶה לְהַכִּיר שֶׁהַכֹּל מֵאִיתּוֹ יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו שֶׁהַכֹּל יַעֲבֹר.

וְכַמָּה חָשׁוּבִין מְאוֹד בַּעֲלֵי יְסוּרִין אֵצֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא מְיַחֵד שְׁמוֹ עֲלֵיהֶן. וְהוֹסִיף עַל כָּךְ הָרַב שִׁטְיֶינְמַן זצ"ל שֶׁאָדָם צָרִיךְ לָדַעַת שֶׁאִם הֶעְמִידוֹהוּ בְּנִסָּיוֹן הוּא יָכוֹל לְהַצְלִיחַ שֶׁאִם לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַצְלִיחַ לֹא הָיוּ מַעֲמִידִים אוֹתוֹ בְּנִסָּיוֹן. וְהִנֵּה בֶּן אָדָם הַרְבֵּה פְּעָמִים מַרְגִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בְּמַצָּב קָשֶׁה. יֵשׁ מַצָּבִים קָשִׁים, אֲבָל צָרִיךְ לְהִתְבּוֹנֵן שֶׁאִם יֵשׁ לוֹ נִסָּיוֹן וְיַעֲמֹד בּוֹ זֶה יָבִיא אוֹתוֹ לַעֲלִיָּה וּמִמֵּילָא יִסְתַּכֵּל עַל כָּל הַדְּבָרִים בְּצוּרָה אַחֶרֶת, כָּל דָּבָר שֶׁבָּא עָלָיו הַיְצֶר הוּא יִסְתַּכֵּל שֶׁזֶּה נִסָּיוֹן אוֹלַי אוּכַל לַעֲלוֹת, מְזַמְּנִים לִי אֶפְשָׁרוּת וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּוַדַּאי יַעְזֹר לוֹ. וְצָרִיךְ לִהְיוֹת מְאֻשָּׁר מִנִּסְיוֹנוֹת שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם כִּי אִם לֹא נוֹתְנִים לוֹ נִסָּיוֹן סִימָן שֶׁלֹּא רוֹצִים לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ.

המשך דבר העורך

שָׁנִים אֲחָדוֹת אַחֲרֵי נִשּׂוּאֵי ה'חָפֵץ חַיִּים' רַבִּי מֵאִיר יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֵן מֵרַאדִין זצ"ל, בִּתְקוּפָה זוֹ הוּא חַי בְּעֹנִי וּבְדוֹחַק רַב, אִשְׁתּוֹ הָיְתָה קוֹנָה מִדֵּי יוֹם לֶחֶם יָשָׁן אֵצֶל הָאוֹפֶה בְּמְחִיר מוּזָל וּבְהַקָּפָה, לֶחֶם זֶה הָיְתָה מַגִּישָׁה לְבַעְלָהּ עִם כּוֹס קָפֶה, וְהוּא הָיָה שׁוֹרֶה אֶת הַלֶּחֶם בַּקָּפֶה וְאוֹכְלוֹ.

בְּאַחַד הַיָּמִים הִגִּיעָה הָרַבָּנִית אֶל הָאוֹפֶה כְּדֵי לִקְנוֹת לֶחֶם וְהַלָּה סָרַב לִמְכֹּר לָהּ בְּטַעֲנָה שֶׁהִצְטַבֵּר חוֹב גָּדוֹל, 'עַד שֶׁלֹּא תִּפְרְעִי אֶת הַחוֹב' אָמַר לָהּ הָאוֹפֶה 'אֵינִי מוּכָן לִמְכֹּר לָךְ לֶחֶם'.

הָרַבָּנִית שָׂבָה לִבְיתָהּ בְּמַפַח נֶפֶשׁ וְלִבָּהּ הָיָה דָּוֶה עָלֶיהָ, הִיא הִגִּישָׁה לְבַעְלָהּ כּוֹס קָפֶה בְּלִי לֶחֶם, וּמִיָּד פָּרְשָׂה לְקֶרֶן זָוִית וּפָרְצָה בִּבְכִי מַר. בִּתּוֹ שֶׁל ה'חָפֵץ חַיִּים' שֶׁהָיְתָה נוֹכַחַת לְמַחֲזֶה קוֹרֵעַ לֵב זֶה, סִפְּרָה לָרַב מִפּוֹנִיבֵ'ז' אוֹדוֹת תִּגּוּבָתוֹ שֶׁל אָבִיהָ.

תְּחִלָּה כָּךְ סִפְּרָה אַבָּא שָׁתַק וְלֹא הֵגִיב, אוּלָם כַּעֲבֹר כַּמָּה דַּקּוֹת הִכָּה בְּחָזְקָה עַל הַשֻּׁלְחָן, וְאָמַר בְּקוֹל: שָׁטָן שָׁטָן אֲנִי יוֹדֵעַ מָה אַתָּה רוֹצֶה! אַתָּה רוֹצֶה שֶׁאֶסְגֹּר אֶת הַגְּמָרָא וְאַפְסִיק לִלְמֹד, דַּע לְךָ שֶׁלֹּא אֶשְׁמַע בְּקוֹלְךָ.

וְאָנוּ יוֹדְעִים דָּבָר נוֹסָף שֶׁאִלּוּ הָיָה שׁוֹמֵעַ בְּקוֹלוֹ, לֹא הָיִינוּ זוֹכִים לְחִבּוּר הָאַדִּיר שֶׁל 'מִשְׁנָה בְּרוּרָה' הָיִינוּ חֲסֵרִים אֶת 'חָפֵץ חַיִּים הִלְכוֹת לָשׁוֹן הָרַע' אֶת 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' עַל סֵדֶר קָדָשִׁים כְּמוֹ כֵן לֹא הָיוּ יוֹצְאוֹת לַפֹּעַל כָּל פְּעִילְוִיּוֹתָיו הָעֲנָפוֹת, וְלֹא הָיוּ אַלְפֵי תַּלְמִידָיו שֶׁהֵפִיצוּ תּוֹרָה בָּעוֹלָם, זֹאת אָנוּ יוֹדְעִים הַיּוֹם, אֲבָל כַּאֲשֶׁר אֵרַע הַמַּעֲשֶׂה שֶׁהִזְכַּרְנוּ רַק אֶחָד יָדַע זֹאת בְּבֵרוּר 'הַשָּׂטָן' וְלָכֵן עָשָׂה מָה שֶׁעָשָׂה כְּדֵי לִמְנֹעַ אֶת הַתְּרוּמוֹת הַכַּבִּירוֹת שֶׁעָתִיד הָיָה ה'חָפֵץ חַיִּים' לִתְרֹם לְעוֹלָמוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא.

בְּתְחִלַּת הַסֵּפֶר '**מִסְלַת יְשָׁרִים**', כְּשֶׁהוּא עוֹנֶה עַל הַשְּׁאֵלָה מָה חוֹבָתוֹ בְּעוֹלָמוֹ הוּא כּוֹתֵב: נִמְצִינוּ לְמֵדִים, כִּי עִקַּר מְצִיאוּת הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה הוּא רַק לְקַיֵּם מִצְוֹת וְלַעֲבֹד וּלְעָמֹד בַּנִּסָּיוֹן. **הַנִּסָּיוֹן הוּא עִקַּר הַתַּפְקִיד שֶׁל הָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה!**

מִכָּאן, שֶׁהַנִּסְיוֹנוֹת בָּאִים עַל מְנַת לְרוֹמֵם וּלְחַשֵּׁל אוֹתָנוּ וּלְגָרֵם לָנוּ לְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְקָרֵב יוֹתֵר אֶל ה' יִתְבָּרַךְ.

לֶךְ לְךָ - תוכן עניני הפרשה

א. נִסָּיוֹן אַבְרָהָם אָבִינוּ בַּהֲלִיכָה לְחָרָן, וּמִשָּׁם לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

ב. נִסְיוֹנוֹת: רָעָב בָּאָרֶץ, אַבְרָהָם וְשָׂרָה יוֹרְדִים לְמִצְרַיִם, שָׂרָה נִלְקַחַת לְפַרְעֹה, וּבְדֶרֶךְ נֵס, עוֹלִים מִמִּצְרַיִם בְּכָבוֹד.

ג. רִיב רוֹעֵי אַבְרָהָם עִם רוֹעֵי לוֹט, כְּתוֹצָאָה מִכָּךְ נִפְרַד לוֹט מֵאַבְרָהָם וּמִתְיַשֵּׁב בִּסְדוֹם (י"ג, ה-י"ח).

ד. מִלְחֶמֶת הַמְּלָכִים, רְדִיפַת אַבְרָהָם לְהַצָּלַת לוֹט, וְנִצָּחוֹן אֶת הַמְּלָכִים, וְהֵשִׁיב לַחֲמִשֶּׁת הַמְּלָכִים אֶת הָרְכוּשׁ, קִבֵּל אֶת בִּרְכַּת שֵׁם - מֶלֶךְ שָׁלֵם, וְנִשְׁבַּע לְמֶלֶךְ סְדוֹם שֶׁלֹּא יִקַּח מֵרְכוּשׁוֹ (פֶּרֶק י"ד).

ה. הַבְטָחַת ה' לְאַבְרָהָם: כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ, וְהֶאֱמִן בַּה'.

ו. בְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים וּנְבוּאַת הַשִּׁעְבּוּד בְּמִצְרַיִם וְהַגְּאֻלָּה מִשָּׁם (פֶּרֶק ט"ו).

ז. שָׂרָה וְהָגָר הַמִּצְרִית, וְהוֹלֶדֶת יִשְׁמָעֵאל (פֶּרֶק ט"ז).

ח. הַבְטָחַת ה' לְאַבְרָהָם עַל הַלֵּדֶת יִצְחָק.

ט. בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ - מִצְוַת מִילָה (פֶּרֶק י"ז).

"וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ..." (י"ב, ג) – בִּרְכַּת כֹּהֲנִים 'בְּאַהֲבָה'

כָּתוּב בַּגְּמָרָא (סוטה ל"ח:): וְאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, כָּל כֹּהֵן שֶׁמְּבָרֵךְ - מִתְבָּרֵךְ, וְשֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ - אֵין מִתְבָּרֵךְ, שֶׁנֶּאֱמַר 'וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ'.

וְהִקְשָׁה ה'**בֶּן יְהוֹיָדָע**' לְרַבֵּנוּ יוֹסֵף חַיִּים זצוק"ל (שם): מַהִי כְּפִילוּת הַלָּשׁוֹן 'וְשֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ אֵינוֹ מִתְבָּרֵךְ', הֲרֵי מֵאַחַר שֶׁאֲמַרְנוּ שֶׁכֹּהֵן שֶׁמְּבָרֵךְ מִתְבָּרֵךְ, יוֹצֵא שֶׁכֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ אֵינוֹ מִתְבָּרֵךְ, וּמַיְתֵי לְכִתּוּב שׁוּב 'וְשֶׁאֵינוֹ מְבָרֵךְ אֵינוֹ מִתְבָּרֵךְ'.

וּמְתָרֵץ: הֲרֵי הַכֹּהֵן צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּאַהֲבָה, וּכְמוֹ שֶׁמְּבָרְכִים 'אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל **בְּאַהֲבָה**', כְּמוֹ שֶׁהֵבִיא הַ'מִּשְׁנָה בְּרוּרָה' (סִימָן קכ"ח קל"ז) בְּשֵׁם הַזֹּהַר - דְּהַיְנוּ בְּפִיו וּבְלִבּוֹ, שֶׁאִם אֵינוֹ מְבָרֵךְ בְּאַהֲבָה יוֹצֵא שֶׁהוּא מְבָרֵךְ רַק בְּפִיו וְלֹא בְּלִבּוֹ, וְכַוָּנַת הַגְּמָרָא עַל כֹּהֵן שֶׁלֹּא מְבָרֵךְ בְּלִבּוֹ, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהוּא מְבָרֵךְ בְּפִיו - הוּא לֹא מִתְבָּרֵךְ, **כִּי עָלָיו לְבָרֵךְ גַּם בְּלִבּוֹ**.

וּמוֹסִיף עוֹד, שֶׁהַמִּלָּה '**אַהֲבָה**' בְּגִימַטְרִיָּה **13**, וְאִם כֹּהֵן מְבָרֵךְ בְּאַהֲבָה גַּם בְּפִיו וְגַם בְּלִבּוֹ - נִמְצָא ב' פְּעָמִים אַהֲבָה - בְּפִיו וּבְלִבּוֹ, וְזֶה יוֹצֵא **26** שֶׁזֶּה גִּימַטְרִיָּה שֶׁל שֵׁם **הוי"ה**, וְזֶה הָרֶמֶז בַּפָּסוּק 'וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי אֲבָרֲכֵם', שֶׁעַל יְדֵי שֶׁיְּבָרְכוּ אֶת עַם יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה בְּפִיהֶם וּבִלְבָבָם יִתְקַיֵּם מַה שֶּׁכָּתוּב 'וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי' שֶׁשְּׁנֵיהֶם גִּימַטְרִיָּה **26**.

וּמְבָאֵר עוֹד לְפִי זֶה: לָכֵן בְּבִרְכָה כָּתוּב בִּלְשׁוֹן רַבִּים 'וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ', וּמָה שֶּׁאֵין כֵּן בַּקְּלָלָה כָּתוּב בִּלְשׁוֹן יָחִיד 'וּמְקַלֶּלְךָ אָאוֹר', שֶׁבִּבְרָכָה - צָרִיךְ שֶׁיְּבָרֵךְ בְּפֶה וּבַלֵּב, וְזֶה רַבִּים, וּמָה שֶּׁאֵין כֵּן בְּקִלָּלָה שֶׁאֶפְלוּ שֶׁמְּקַלֵּל אוֹ בְּפֶה אוֹ בַּלֵּב - הוּא יֵעָנֵשׁ.

וְיֵשׁ לְהוֹסִיף בְּעִנְיָן זֶה, שֶׁהַנָּה יְדוּעָה הַמַּחֲלֹקֶת בֵּין ה'בֵּית הַלֵּוִי' לַ'חֲזוֹן אִישׁ' (שֶׁהֵיאַרְצַיְט חַל הַשָּׁבוּעַ - ט"ו חֶשְׁוָן) אִם מוֹעִיל 'שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה' בִּבְרָכַת כֹּהֲנִים. ה'בֵּית הַלֵּוִי' (עַל הַתּוֹרָה בְּסוֹף חֲמַשׁ בְּרֵאשִׁית) סוֹבֵר שֶׁכֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ דִּין שֶׁיִּהְיֶה בְּ'קוֹל רָם', אִם כֵּן בָּזֶה אֵין דִּין שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה, כִּי שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה מוֹעִיל רַק לְגַבֵּי הַדִּבּוּר וְלֹא לְגַבֵּי דִּינִים אֲחֵרִים, אַךְ ה'חֲזוֹן אִישׁ' (אֹרַח חַיִּים סִימָן כ"ט אוֹת ג') סוֹבֵר שֶׁשּׁוֹמֵעַ שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה גַּם לְגַבֵּי קוֹל רָם, כֵּיוָן שֶׁהָעִקָּר הוּא הַדִּבּוּר טוֹב וּמוֹעִיל עַל יְדֵי שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה לָצֵאת יְדֵי חוֹבָה, כְּמוֹ שֶׁשּׁוֹמֵעַ מוֹעִיל לְעִנְיַן קְרִיאַת הַמְּגִלָּה, שֶׁאֵינוֹ נֶחְשָׁב 'קָרְאָה עַל פֶּה', וְכֵן בִּשְׁמִיעַת קִדּוּשׁ נֶחְשָׁב קִדּוּשׁ עַל הַכּוֹס.

וְהָרַב מִפּוֹנִיבֵ'ז זצ"ל אָמַר סְבָרָא נוֹסֶפֶת, שֶׁלֹּא מוֹעִיל בָּזֶה שׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ דִּין בִּבְרָכַת כֹּהֲנִים שֶׁזֶּה יִהְיֶה 'בְּאַהֲבָה', עַל זֹאת לֹא מוֹעִיל שֶׁאֶחָד יוֹצִיא אֶת הַשֵּׁנִי. [דִּבְרֵי הַשִּׁירָה]

לְבָרֵךְ בְּאַהֲבָה

הַבְּטוּי "בְּאַהֲבָה" מוֹפִיעַ בְּנֻסַּח הַהֲלָכָה וְהַמִּנְהָג, וְהוּא לֹא סְתָם תֹּאוּר רִגְשִׁי. הוּא תְּנַאי מַהוּתִי: הַכֹּהֵן אֵינוֹ רַק "אוֹמֵר מִלִּים", אֶלָּא צָרִיךְ לַעֲמֹד מוּל הַצִּבּוּר מִתּוֹךְ כַּוָּנָה פְּנִימִית שֶׁל אַהֲבָה, רָצוֹן טוֹב, וְשָׁלוֹם, בְּלִי זֶה - הַבְּרָכָה מְאַבֶּדֶת אֶת עָצְמָתָהּ.

לְבָרֵךְ **בְּאַהֲבָה מַשְׁמָעוּתוֹ** הִיא: **רָצוֹן אֲמִתִּי בְּטוֹבַת הַצִּבּוּר, שִׂמְחָה עַל הַזְּכוּת לְבָרֵךְ, לֵב נָקִי מִמַּחֲלֹקֶת, תְּחוּשַׁת שְׁלִיחוּת - לֹא כּוֹחַ, אֶלָּא נְתִינָה.**

חָז"ל אוֹמְרִים שֶׁהַכֹּהֵן צָרִיךְ לְבָרֵךְ "בְּלֵב שָׁלֵם", וְשֶׁהַבְּרָכָה עוֹבֶרֶת דֶּרֶךְ הַלֵּב לִפְנֵי שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת דֶּרֶךְ הַפֶּה.

הַ'חִנּוּךְ' אוֹמֵר: הַכֹּהֲנִים מְצֻוִּים לְבָרֵךְ "בְּאַהֲבָה וּבְכַוָּנָה טוֹבָה".

הָרַמְבָּ"ם (הִלְכוֹת תְּפִלָּה) אוֹמֵר: הַכֹּהֵן צָרִיךְ לְבָרֵךְ "בְּשִׂמְחָה".

הַזֹּהַר אוֹמֵר: בִּרְכַּת כֹּהֲנִים פּוֹעֶלֶת רַק כְּשֶׁהַכֹּהֵן "מַמְשִׁיךְ אַהֲבָה מִלִּבּוֹ".

אִם כֵּן הָאַהֲבָה הִיא לֹא תּוֹסֶפֶת - הִיא הַמָּנוֹעַ, אוֹ עִקַּר הַבְּרָכָה הִיא אַהֲבָה, וַיִּשְׁמַע הֶחָכָם וְיוֹסִיף לֶקַח.

הַכּוֹחַ שֶׁל בִּרְכַּת כֹּהֲנִים בְּאַהֲבָה – סְפוּרִים

מַסָּפֵר עַל כֹּהֵן אֶחָד שֶׁהָיָה מְסֻכְסָךְ עִם אָדָם בַּקְּהִלָּה. כְּשֶׁהִגִּיעַ זְמַן בִּרְכַּת כֹּהֲנִים - הוּא סֵרֵב לַעֲלוֹת לַדּוּכָן לְבָרֵךְ בִּרְכַּת כֹּהֲנִים.

הָרַב נִגַּשׁ אֵלָיו וְשָׁאַל: "לָמָּה אֵינְךָ עוֹלֶה"? עָנָה הַכֹּהֵן: "אֵיךְ אֲבָרֵךְ אוֹתוֹ? הַלֵּב שֶׁלִּי לֹא נָקִי".

הָרַב עָנָה לוֹ: "דַּוְקָא עַכְשָׁו תַּעֲלֶה. הַבְּרָכָה תְּתַקֵּן אֶת הַלֵּב"...

הַכֹּהֵן עָלָה, וּכְשֶׁהִגִּיעַ לַמִּלִּים: "וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם" - הוּא פָּרַץ בִּבְכִי. אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה נִגַּשׁ אֶל אוֹתוֹ אָדָם, הִתְחַבְּקוּ, וְהִסְכִּימוּ נִגְמַר.

הַבְּרָכָה לֹא רַק יָצְאָה מִמֶּנּוּ - הִיא שִׁנְּתָה אוֹתוֹ.

הַכֹּהֵן הַזָּקֵן בִּירוּשָׁלַיִם

בְּאֶחָד מִבָּתֵּי הַכְּנֶסֶת בִּירוּשָׁלַיִם הָיָה כֹּהֵן זָקֵן, כְּמַעַט בֶּן תִּשְׁעִים. כָּל פַּעַם שֶׁהָיָה עוֹלֶה לְדוּכָן הָיָה אוֹמֵר בְּלַחַשׁ לִפְנֵי הַבְּרָכָה: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי לֶאֱהֹב אוֹתָם הַיּוֹם יוֹתֵר מֵאֶתְמוֹל".

הַקָּהָל הָיָה מַרְגִּישׁ אֶת זֶה. אֲנָשִׁים הָיוּ אוֹמְרִים: "כְּשֶׁהוּא מְבָרֵךְ - זֶה כְּמוֹ קְרָנֵי הַשֶּׁמֶשׁ הַנִּכְנֶסֶת לְבֵית הַכְּנֶסֶת, כְּמוֹ זִיו.

הוּא לֹא הָיָה בַּעַל קוֹל גָּבוֹהַּ, לֹא בַּעַל הוֹפָעָה מַרְשִׁימָה - אֲבָל הָיְתָה לוֹ **אַהֲבָה טְהוֹרָה**, וְהַבְּרָכָה שֶׁלּוֹ הָיְתָה מַרְגֶּשֶׁת כְּמוֹ לִטְפָּה חַמָּה.

בְּרָכָה בְּאַהֲבָה

מְסֻפָּר עַל כֹּהֵן שֶׁחַי בִּצְפַת בַּדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים. אִשָּׁה אַחַת בָּאָה אֵלָיו בּוֹכִיָּה שֶׁבִּנָּהּ חוֹלֶה מְאוֹד. הַכֹּהֵן אָמַר לָהּ: "מָחָר בַּבֹּקֶר, בִּזְמַן בִּרְכַּת כֹּהֲנִים, תַּעֲמְדִי מוּלִי. אֲנִי אֲבָרֵךְ אוֹתוֹ כְּמוֹ בְּאַהֲבָה שֶׁל אָב לִבְנוֹ". לְמָחֳרָת, כְּשֶׁהוּא אָמַר "יְבָרֶכְךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ" - הוּא עָצַם עֵינַיִם, וּבָכָה. הוּא אָמַר אַחַר כָּךְ: "הִרְגַּשְׁתִּי כְּאִלּוּ אֲנִי מְבָרֵךְ אֶת בְּנִי שֶׁלִּי".

הַיֶּלֶד הִבְרִיא! הָאֵם הָיְתָה אוֹמֶרֶת כָּל חַיֶּיהָ: "הָאַהֲבָה שֶׁלּוֹ פָּעֲלָה וְהִבְרִיאָה אֶת בְּנִי"...

הַכֹּהֵן שֶׁלֹּא יָדַע קְרֹא וּכְתֹב

בִּכְפָר קָטָן בִּצְפוֹן הָאָרֶץ הָיָה כֹּהֵן פָּשׁוּט, שֶׁלֹּא יָדַע קְרֹא וּכְתֹב. אֲבָל אֶת בִּרְכַּת הַכֹּהֲנִים הוּא יָדַע בְּעַל פֶּה.

מִתְפַּלְּלֵי בֵּית הַכְּנֶסֶת שָׁאֲלוּ אֶת הָרַב: "אֵיךְ אָדָם כָּזֶה יָכוֹל לְבָרֵךְ אוֹתָנוּ"?... הָרַב עָנָה לָהֶם: "הוּא לֹא יוֹדֵעַ לִקְרֹא סְפָרִים - אֲבָל הוּא יוֹדֵעַ לִקְרֹא לְבָבוֹת"!

הַכֹּהֵן הַזֶּה הָיָה מְבָרֵךְ בְּאַהֲבָה כָּל כָּךְ גְּדוֹלָה, שֶׁאֲנָשִׁים הָיוּ אוֹמְרִים: "הוּא לֹא אוֹמֵר אֶת הַבְּרָכָה, הוּא מַעֲנִיק אוֹתָהּ בְּאַהֲבָה".

מִכָּאן, הַבְּרָכָה הִיא לֹא רַק טֶקְסְט. הִיא הַעֲבָרַת שֶׁפַע. וְהַשֶּׁפַע עוֹבֵר רַק דֶּרֶךְ לֵב פָּתוּחַ.

הַכֹּהֵן הוּא כְּעֵין צִנּוֹר. אִם הַצִּנּוֹר מָלֵא כַּעַס, קִנְאָה, גַּאֲוָה- הַשֶּׁפַע לֹא עוֹבֵר וַאֲפִלּוּ לֹא יוֹרֵד. אִם הַכֹּהֵן מָלֵא אַהֲבָה - הַבְּרָכָה זוֹרֶמֶת כְּמוֹ מַיִם חַיִּים בְּשֶׁפַע רַב.

לְלַמְּדֵנוּ, אַהֲבָה פּוֹתַחַת, גַּאֲוָה סוֹגֶרֶת, שִׂמְחָה מַרְחִיבָה, כַּעַס מְצַמְצֵם.

לָכֵן הַכֹּהֵן חַיָּב לְבָרֵךְ בְּאַהֲבָה. כִּי עִקַּר הַבְּרָכָה עוֹבֶרֶת קֹדֶם דֶּרֶךְ הַלֵּב. ["בְּרִינָה יְקָצוֹרוֹ"]

"וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן..." (י"ב, ה) -
"אֵלֶּיהוּ מַלְאַךְ הַבְּרִית עָמַד לְצִדִּי" – סִפּוּר מַדְהִים

וּבָרְשָׁ"י: שֶׁהִכְנִיסָן תַּחַת כַּנְפֵי הַשְּׁכִינָה, אַבְרָהָם מְגַיֵּר אֶת הָאֲנָשִׁים וְשָׂרַי מְגַיֶּרֶת הַנָּשִׁים, וּמַעֲלֶה עֲלֵיהֶם הַכָּתוּב כְּאִלּוּ עָשָׂאם.

דִּבְרֵי שֶׁל רָשִׁ"י מְבֻסָּסִים עַל דִּבְרֵי הַמִּדְרָשׁ רַבָּה (ל"ט, י"ד): אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בַּר זִמְרָא אִם מִתְכַּנְסִין כָּל בָּאֵי הָעוֹלָם לִבְרֹא אֲפִלּוּ יַתּוּשׁ אֶחָד אֵינָן יְכוֹלִין לִזְרֹק בּוֹ נְשָׁמָה, וְאוֹתָ אָמַר 'וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ', אֶלָּא אִלּוּ הַגֵּרִים שֶׁגִּיְּרוּ, וְאִם כֵּן שֶׁגִּיְּרוּ לָמָּה אֲשֶׁר עָשׂוּ, אֶלָּא לְלַמֶּדְךָ שֶׁכָּל מִי שֶׁהוּא מְקָרֵב אֶת הָעוֹבֵד כּוֹכָבִים וּמְגַיְּרוֹ כְּאִלּוּ בְּרָאוֹ. וְיֹאמַר אֲשֶׁר עָשָׂה, לָמָּה נֶאֱמַר 'אֲשֶׁר עָשׂוּ', אָמַר רַב הוּנָא **אַבְרָהָם הָיָה מְגַיֵּר אֶת הָאֲנָשִׁים וְשָׂרָה מְגַיֶּרֶת אֶת הַנָּשִׁים**.

בַּסֵּפֶר 'זִכָּרוֹן לְמֹשֶׁה' (סִימָן י"ד אוֹת ח') מוּבָא סִפּוּר נִפְלָא: בִּימֵי הַ'חָתָם סוֹפֵר' זצ"ל אֵרַע מַעֲשֶׂה פֶּלֶא בִּקְהִלָּה קְטַנָּה הַסְמוּכָה לְפָרְשְׁבּוּרְג: גּוֹי אֶחָד בָּא לְרַב הָעִיר בְּבַקָּשָׁה לְהִתְגַּיֵּר, וּלְאַחַר חֲקִירָה שֶׁאָכֵן כַּוָּנָתוֹ לַשָּׁמַיִם, גִּירוּהוּ כַּדָּת וְכַדִּין.

וְהִנֵּה, לְיוֹם שְׁלִישִׁי לְמִלָּתוֹ חָלָה בְּמַחֲלָה אֲנוּשָׁה עַד שֶׁהָרוֹפְאִים הִתְיָאֲשׁוּ מֵחַיָּיו. וְנַעֲשָׂה רַעַשׁ גָּדוֹל אֵצֶל קְרוֹבָיו הַגּוֹיִים, שֶׁאָמְרוּ שֶׁהַיְּהוּדִים הָרְגוּ אוֹתוֹ וְשִׁבְּמִלָּתוֹ גָּרְמוּ לוֹ מַחֲלָה זוֹ, וּבְשֶׁל כָּךְ סָבְנָה גְּדוֹלָה רִחֲפָה עַל הַקְּהִלָּה וְעַל כְּלַל קְהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל.

רַב הָעִיר לֹא יָדַע מָה לַעֲשׂוֹת, וּלְכָךְ הָלַךְ לְפָרְשְׁבּוּרְג לְ'חָתָם סוֹפֵר'. גָּעַר בּוֹ ה'חָתָם סוֹפֵר': 'הֵיתֵכֶן לְקַבֵּל דָּבָר זֶה בְּעִיר קְטַנָּה כְּזוֹ, אֲשֶׁר אֵינָם מְלֻמָּדִים לְמוּל אִישׁ מְבֻגָּר בְּלִי הֲכָנָה נְכוֹנָה לָזֶה?! אֲבָל כֵּיוָן שֶׁכְּבָר נַעֲשָׂה הַדָּבָר, נָכוֹן הָיָה הָרַב לַעֲשׂוֹת כָּל שֶׁיְּצַוּוּהוּ ה'חָתָם סוֹפֵר' בְּכְדֵי לְהָסִיר אֶת הַסַּכָּנָה מִכְּלַל יִשְׂרָאֵל. ה'חָתָם סוֹפֵר' אָמַר לָרַב כִּי מְחֻיָּבִים הָרַב וְהַמּוֹהֵל לְמָסֵר נַפְשָׁם לְמִיתָה בְּעַד הַכְּלָל, כִּי הַסַּכָּנָה בָּאָה עַל יְדֵי הִתְרַשְּׁלוּתָם.

צִוָּה אוֹתָם לָקַחַת עֶגְלָה, וְיִתְּנוּ אֶת הַגֵּר הַנְּמוּל עָלֶיהָ, וְהָרַב וְהַמּוֹהֵל יֵשְׁבוּ בָּהּ, וְאֶחָד מֵהֶם יְנַהֵג אֶת הָעֶגְלָה, וְיֹאמְרוּ שֶׁהֵם נוֹסְעִים עִם הַחוֹלֶה לְעִיר גְּדוֹלָה לְרוֹפֵא מֻמְחֶה, וּבַדֶּרֶךְ, בְּבוֹאָם לְנָהָר הֲדָנוּבָּה, יִכָּנְסוּ עִם הָעֶגְלָה לַמַּיִם, וְהַנָּהָר יִשְׁטֹף אוֹתָם וְגַם הָרַב וְהַמּוֹהֵל יִטְבְּעוּ, וְאָז לֹא יֵחָשֵׁב אָדָם שֶׁהִיְתָה כַּוָּנָתָם לְאַבֵּד אֶת הַגֵּר, וְעַל יְדֵי זֶה יִנָּצֵל הַכְּלָל כֻּלּוֹ.

הָרַב קִבֵּל עָלָיו אֶת הַדָּבָר בְּאַהֲבָה, וְאָמַר בְּלִבּוֹ 'הֲרֵינִי כַּפָּרַת כָּל יִשְׂרָאֵל'. הָלַךְ הָרַב לְעִירוֹ וְסִפֵּר אֶת הַדְּבָרִים לַמּוֹהֵל, וְגַם הוּא קִבֵּל זֹאת עַל עַצְמוֹ, וְקִדְּשׁוּ עַצְמָם בַּתְּפִלּוֹת וּבְדוּיִים לְמָסֵר נַפְשָׁם, וְלָקְחוּ עֶגְלָה וְנָתְנוּ אֶת הַחוֹלֶה עָלֶיהָ, וְנָסְעוּ לְדַרְכָּם וְלֹא הִגִּידוּ כַּוָּנָתָם לְאִישׁ, רַק נִפְרְדוּ אִישׁ מִבֵּיתוֹ בִּבְכִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וּבִדְמָעוֹת שְׁלִישׁ.

וַיְהִי כְּבוֹאָם סָמוּךְ לְנָהָר הֲדָנוּבָּה, וּכְבָר הָיוּ בְּרֶגֶל אַחַת בְּתוֹךְ הַנָּהָר, לְפֶתַע רָאוּ אִישׁ יְהוּדִי קוֹפֵץ לִקְרָאתָם וְצוֹעֵק לְעֻבְרָם: 'לְאָן אַתֶּם נוֹסְעִים, עוֹד מְעַט וְאַתֶּם טוֹבְעִים בַּמַּיִם'! וְעָצַר בַּעֲדָם מִלְּהַמְשִׁיךְ, עַד שֶׁיָּרַד הָרַב מֵהָעֶגְלָה, וְהִכִּיר בּוֹ שֶׁהוּא תַּלְמִיד חָכָם וַיִּרְא שָׁמַיִם, וְסִפֵּר לוֹ אֶת הָעִנְיָן.

עָנָה לָהֶם אוֹתוֹ יְהוּדִי: 'בִּטְלָנִים, הֲרֵי יֵשׁ לִי קְצָת מַיִם בַּצַּלַּחַת, וְאִם תִּתְּנוּ מֵהֶם קְצָת עַל מְקוֹם הַמַּכָּה שֶׁל הַחוֹלֶה - וְנִרְפָּא לוֹ מִיָּד'! וַיַּעֲשׂוּ כֵּן, וּבְרֶגַע רָאוּ שֶׁהַחוֹלֶה הִתְרַפֵּא לְגַמְרֵי.

וְנָסְעוּ בַּחֲזָרָה לְבֵיתָם שְׂמֵחִים וְטוֹבֵי לֵב וְחַמַּת מִשְׁפַּחַת הַגֵּר שָׂכְכָה, וְלַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה.

אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ נָסְעוּ לְ'חָתָם סוֹפֵר' וְסִפְּרוּ לוֹ אֶת כָּל הַדְּבָרִים, וּכְשֶׁחִיּוּךְ עַל שְׂפָתָיו אָמַר: הִצְטָרֵךְ אֵלִיָּהוּ מַלְאַךְ הַבְּרִית לָבוֹא וּלְרַפֵּא אֶת הַגֵּר הַנְּמוּל. אֶלָּא שֶׁרָצָה ה'חָתָם סוֹפֵר' שֶׁיְּזַכּוּ לִרְאוֹתוֹ, וְלֹא הָיוּ כְּדַאי לְכָךְ בִּלְתִּי אִם יְקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם מְסִירוּת נֶפֶשׁ עֲבוּר הַכְּלָל, עַל כֵּן צִוָּה לַעֲשׂוֹת כָּךְ, אֲבָל יָדַע מֵרֹאשׁ שֶׁלֹּא יֵאָנֶה לָהֶם רַע, שֶׁ'שׁוֹמֵר מִצְוָה לֹא יֵדַע דָּבָר רָע'!

"וַיָּבֹא הַפָּלִיט..." (י"ד, י"ג)

וּבָרְשָׁ"י: לְפִי פְּשׁוּטוֹ **זֶה עוֹג** שֶׁפָּלַט מִן הַמִּלְחָמָה.

לְהַלָּן **מִדָּרָשִׁים עַל עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן**:

סִיחוֹן וְעוֹג אַחִים הָיוּ בְּנֵי אֲחִיָּה בַּר שַׁמְחֲזַאי (מַסֶּכֶת נִדָּה ס"א), "וַיָּבֹא הַפָּלִיט וַיַּגֶּד לְאַבְרָם" (י"ד, י"ג), זֶה עוֹג שֶׁפָּלַט מִדּוֹר הַמַּבּוּל.

- עוֹג הוּא אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם, וּפַרְסוֹת רַגְלָיו הָיָה אַבְרָהָם אָבִינוּ טוֹמְנוֹ בְּכַף יָדוֹ, וּפַעַם אַחַת גָּעַר בּוֹ, וּמִיָּרְאָתוֹ נָפַל מִמֶּנּוּ שִׁנּוֹ וּנְטָלוֹ אַבְרָהָם אָבִינוּ וַעֲשָׂאוֹ מִטָּה שֶׁל שֵׁן וְיָשַׁן שָׁם, וְיֵשׁ אוֹמְרִים כִּסֵּא עֲשָׂאוֹ וְיָשַׁב בּוֹ כָּל יָמָיו, וּמִי נְתָנוֹ לְאַבְרָהָם, נִמְרוֹד (שָׁם).
- רֵישׁ לָקִישׁ בְּשֵׁם בַּר קַפָּרָא הוּא עוֹג הוּא פָּלִיט, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ עוֹג שֶׁבָּא וּמָצָא אֶת אַבְרָם יוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בְּמִצְוֹת עוּגוֹת, הוּא לֹא נִתְכַּוֵּן לְשֵׁם שָׁמַיִם אֶלָּא אָמַר אַבְרָהָם זֶה קוֹנְיוֹן הוּא, וְעַכְשָׁו אֲנִי אוֹמֵר לוֹ נִשְׁבָּה בֶּן אָחִיךָ וְהוּא יוֹצֵא לַמִּלְחָמָה וְנֶהֱרַג וַאֲנִי נוֹטֵל אֶת שָׂרֵי אִשְׁתּוֹ. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא חַיֶּיךָ שְׁכַר פְּסִיעוֹתַיִךְ אַתָּה נוֹטֵל, שֶׁאַתָּה מַאֲרִיךְ יָמִים בָּעוֹלָם, וְעַל שֶׁחָשַׁבְתָּ לַהֲרֹג אֶת הַצַּדִּיק חַיֶּיךָ שֶׁאַתָּה רוֹאֶה אֶלֶף אֲלָפִים וְרִבֵּי רְבָבוֹת מִבְּנֵי בָנָיו. (מִדְרַשׁ בְּרֵאשִׁית רַבָּה מ"ב, ח).
- בְּשָׁעָה שֶׁנִּכְנַס יַעֲקֹב לְפַרְעֹה לְבָרְכוֹ, הָיָה עֹג יוֹשֵׁב שָׁם, אָמַר לוֹ פַּרְעֹה לְעוֹג, לֹא כָּךְ הָיִיתָ אוֹמֵר, אַבְרָהָם פִּרְדָּה עֲקָרָה הִיא וְאֵינוֹ מוֹלִיד, הֲרֵי הֵן 70 נֶפֶשׁ מִיֶּרְכוֹ. הִתְחִיל עוֹג מַכְנִיס עֵין הָרַע בָּהֶם. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא תִּמַּס עֵינוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רָשָׁע (שָׁם).
- אָמַר עוֹג לְפַרְעֹה, אַבְרָהָם עַצְמוֹ הוּא זֶה, שֶׁהָיָה סָבוּר שֶׁהוּא אַבְרָהָם שֶׁהָיָה קִלְסְתֵּר פָּנָיו דּוֹמֶה לוֹ, הִתְחִיל לִשְׁאֹל אוֹתוֹ שְׁאֵלוֹת 'כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ' (מִדְרַשׁ הַגָּדוֹל מ"ז, ח).
- קָשִׁים הָיוּ סִיחוֹן וְעוֹג לְיִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִפַּרְעֹה וְחַיְלוֹתָיו, וּרְאוּיִים הָיוּ לוֹמַר שִׁירָה עַל מַפַּלְתָּם שֶׁל סִיחוֹן וְעוֹג, אֶלָּא שֶׁבָּא דָּוִד, וְאָמַר עֲלֵיהֶם שִׁירָה 'לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמוֹרִי' (תְּהִלִּים קל"ו, י"ט) (מִדְרַשׁ שׁוֹחֵר טוֹב קל"ו, י"א).
- "אַל תִּירָא אוֹתוֹ" (דְּבָרִים ג, ב), לָמָּה מֵעוֹג הָיָה יָרֵא וּמִסִּיחוֹן לֹא הָיָה יָרֵא? אָמַר שֶׁמָּא תַּעֲמֹד לוֹ זְכוּת אַבְרָהָם אָבִינוּ (מַסֶּכֶת נִדָּה ס"א).
- אָמַר מֹשֶׁה: אֲנִי בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, וְזֶה יוֹתֵר מֵחֲמֵשׁ מֵאוֹת, אֵלּוּלֵי הָיָה לוֹ זְכוּת לֹא חַי כָּל הַשָּׁנִים הַלָּלוּ (מִדְרַשׁ בְּמִדְבַּר רַבָּה י"ט, ל"ב).
- כֵּיוָן שֶׁרָאָה עוֹג שֶׁיִּשְׂרָאֵל מִתְקָרְבִים אֵלָיו, אָמַר: בֶּטַח זְכוּתִי (שֶׁל מִילָה) יְקַדִּים אֶת זְכוּתָם, וְשָׁם עַל זֶה מִבְטָחוֹ. בְּאוֹתָהּ שָׁעָה יָרָא מֹשֶׁה, אֵיךְ הוּא יוּכַל לַעֲקֹר הָאוֹת שֶׁרָשַׁם אַבְרָהָם. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: אַל תִּירָא אוֹתוֹ. אַל תִּירָא מֵהָאוֹת שֶׁלּוֹ, כִּי הוּא פֻּגַם הָאוֹת שֶׁלּוֹ, וּמִי שֶׁפּוֹגֵם לְאוֹת שֶׁלּוֹ - רָאוּי לְהֶעָקֵר מֵהָעוֹלָם (זֹהַר ח"ג קפ"ד).
- בָּאוּ מֹשֶׁה וְיִשְׂרָאֵל לְתִחוּמָהּ שֶׁל אֱדֶרְעִי, אָמַר לָהֶן מֹשֶׁה נַחְנֶה כָּאן וְאָנוּ נִכָּנְסִין בְּשַׁחֲרִית, בָּאוּ לְכָנֵס לְאֱדֶרְעִי וַעֲדַיִן לֹא הָיְתָה הָעַיִן רוֹאָה, תָּלָה מֹשֶׁה אֶת עֵינָיו וְרָאָה אֶת עוֹג יוֹשֵׁב עַל הַחוֹמָה וְרַגְלָיו מַגִּיעוֹת לָאָרֶץ, אָמַר מֹשֶׁה אֵינִי יוֹדֵעַ מָה אֲנִי רוֹאֶה, חוֹמָה אַחֶרֶת בָּנוּ אֵלּוּ בַּלַּיְלָה, אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מֹשֶׁה, זֶה שֶׁאַתָּה רוֹאֶה הוּא עוֹג... עוֹג הָיָה תּוֹלֵשׁ הַר וְזוֹרֵק עַל יִשְׂרָאֵל, וּמֹשֶׁה הָיָה נוֹטֵל צְרוֹר וּמַזְכִּיר עָלָיו שֵׁם הַמְפֹרָשׁ וּסְמָכוֹ (מִדְרַשׁ דְּבָרִים רַבָּה א', כ"ד).
- הָאֵבֶן שֶׁבִּקֵּשׁ עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן לִזְרוֹק עַל יִשְׂרָאֵל, זֶה יֵשׁ לָנוּ בַּקַּבָּלָה, אָמַר עוֹג: מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל כַּמָּה זֶה תּוֹפֵס? שָׁלוֹשׁ פַּרְסָאוֹת, אֵלֵךְ וְאֶעְקֹר הַר שֶׁל שָׁלוֹשׁ פַּרְסָאוֹת וְאֶזְרֹק עֲלֵיהֶם וְאֶהֱרְגֵם. הָלַךְ וְעָקַר הַר כָּזֶה וְהֵבִיאוֹ עַל רֹאשׁוֹ, הֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָלָיו תּוֹלָעִים וְנִקְּבוּהוּ וְיָרַד עַל צַוָּארוֹ.

רָצָה לִשְׁלֹף אוֹתוֹ, הִגְדִּילוּ שִׁנָּיו מִכָּאן וּמִכָּאן וְלֹא יָכוֹל הָיָה לְשׁוֹלְפוֹ. מֹשֶׁה כַּמָּה הָיָה - עֶשֶׂר אַמּוֹת, לָקַח מַקֵּל שֶׁל עֶשֶׂר אַמּוֹת וְקָפַץ עֶשֶׂר אַמּוֹת וְהִכָּהוּ בְּקַרְסֻלָּיו (מַסֶּכֶת בְּרָכוֹת נ"ד).

הַכּוֹחַ שֶׁבַּנִּסְיוֹנוֹת

שָׁנִינוּ בְּפִרְקֵי אָבוֹת: עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת נִתְנַסָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם וְעָמַד בְּכֻלָּם לְהוֹדִיעַ כַּמָּה חִבָּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם". וּמַעֲשֶׂה אָבוֹת סִימָן לַבָּנִים, כָּל אָדָם עוֹבֵר נִיסְיוֹנוֹת בַּחַיִּים, יֵשׁ יוֹתֵר וְיֵשׁ פָּחוֹת, אֲבָל אֵין לְךָ אָדָם שֶׁאֵינוֹ עוֹבֵר נִיסְיוֹנוֹת, וְתַכְלִית כָּל הַנִּסְיוֹנוֹת הִיא לְזַכֵּךְ אֶת הָאָדָם וּלְהָבִיא אוֹתוֹ אֶל תִּקּוּנוֹ. אֲנַחְנוּ קוֹרְאִים בְּפָרָשִׁיּוֹת לְךָ לְךָ וְכֵן וַיֵּרָא עַל אַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁאָבִיו הָיָה עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה וּמַעֲצָמוֹ הִכִּיר קוֹנוֹ, וְנִלְחַם מִלְחֶמֶת ה' וּמָסַר עַצְמוֹ לְמִיתָה בְּכִבְשַׁן הָאֵשׁ, וְהִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת נְפָשׁוֹת בְּחָרָן, עָבַד אֶת ה' בְּאַהֲבָה עַד שֶׁהַכָּתוּב מֵעִיד עָלָיו אַבְרָהָם אֹהֲבִי. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְנַסֶּה אוֹתוֹ בַּעֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים, וְהוּא נִשְׁאַר בֶּאֱמוּנָתוֹ שָׁלֵם וְתָם.

הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לוֹ 'לֵךְ לְךָ' אֶל אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא יָדַעְתָּ, וּמַבְטִיחַ לוֹ 'וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל', 'וְהָיֶה בְּרָכָה' - בְּרָכוֹת לְמַכְבִּיר. אַבְרָהָם נַעֲנָה מִיָּד וְיוֹצֵא לַדֶּרֶךְ. וּכְשֶׁבָּא לְאֶרֶץ כְּנַעַן מִיָּד תּוֹכְפִים אוֹתוֹ צָרוֹת, 'וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ', הוּא חַיָּב לָרֶדֶת מִצְרַיְמָה. אַחַר כָּךְ לוֹקְחִים אֶת אִשְׁתּוֹ וְלֹא שָׁאַל הֵרֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ אָמַר לוֹ 'וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וֶהְיֵה בְּרָכָה', וְאִם כֵּן הֵיכָן הֵם הַבְּרָכוֹת שֶׁהִבְטִיחַ לִי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא!!

וְהִנֵּה, רַק לְאַחַר מֵאָה שָׁנָה נוֹלַד בֵּן לְאַבְרָהָם אָבִינוּ - יִצְחָק, וְהוּא גָּדֵל וְהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ טוֹבָה, וּלְפֶתַע הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לוֹ לָקַחַת אֶת בְּנוֹ חֲבִיבוֹ, יִצְחָק בֶּן הַשְּׁלוֹשִׁים וְשֶׁבַע, וּלְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ לְעוֹלָה! הוּא הָיָה יָכוֹל לִשְׁאֹל: הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמַר לוֹ 'כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זָרַע', אַתָּה בְּעַצְמְךָ אָמַרְתָּ, וְאֵיךְ אֶעֱשֶׂה הַדָּבָר הַזֶּה לִשְׁחֹט אֶת בְּנִי?! וְאַבְרָהָם לֹא שׁוֹאֵל שְׁאֵלוֹת, הוּא מְזַדְּרֵז לָקוּם מֻקְדָּם בַּבֹּקֶר הוֹלֵךְ לִשְׁחֹט אֶת בְּנוֹ. נִסְיוֹנוֹת שֶׁאֵין כְּמוֹתָם!!

מַדּוּעַ הָיָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צָרִיךְ לְנַסּוֹת אֶת אַבְרָהָם? וְכִי לֹא יָדַע אֶת עֹצֶם אַהֲבָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אֵלָיו וְשֶׁיַּעֲמֹד בְּכָל הַנִּסְיוֹנוֹת!! אוֹמֵר הַמִּדְרָשׁ מָשָׁל לְמִי שֶׁמּוֹכֵר כַּדִּים, הוּא חוֹבֵט בָּהֶם בְּמַקָּלוֹ בְּכָל הַכֹּחַ, כְּדֵי שֶׁיִּרְאוּ כֻּלָּם שֶׁהֵם חֲזָקִים. כָּךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְנַסֶּה אֶת אַבְרָהָם בְּנִסְיוֹנוֹת כְּדֵי לְהַרְאוֹת לָנוּ מִי זֶה אַבְרָהָם.

דְּהַיְנוּ, אִם לֹא הָיוּ הַנִּסְיוֹנוֹת לֹא הָיִינוּ יוֹדְעִים מָה הַמֵּיחָד בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁהוּא קוֹרֵא לוֹ אַבְרָהָם אֹהֲבִי. הוּא מַאֲמִין בָּהּ' בְּכָל לִבּוֹ שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו אֱמֶת וְצֶדֶק לְלֹא פְּגָם וְדִפֵּי חֶסֶד וְשָׁלוֹם.

מִכָּאן, שֶׁהַנִּסְיוֹנוֹת מְרִימִים אֶת הָאָדָם לְדַרְגּוֹת גְּבוֹהוֹת וְנִשָּׂאוֹת. **מַעֲשֶׂה** בִּיהוּדִי אֶחָד שֶׁהָיָה עוֹבֵד בְּבֵית מַרְזֵחַ, שֶׁחָכַר מֵהַפָּרִיץ, הַפָּרִיץ הָיָה מִסְתַּדֵּר אִתּוֹ, וְאִם לֹא הָיָה לוֹ לְשַׁלֵּם הָיָה דּוֹחֶה לוֹ אֶת הַתַּשְׁלוּם לַשָּׁנָה הַבָּאָה, אוּלַי יַרְוִיחַ יוֹתֵר.

שָׁנָה אַחַת הַפָּרִיץ הָיָה צָרִיךְ לִנְסֹעַ מֵעֵבֶר לַיָּם וּמִנָּה אַחֵר תַּחְתָּיו. אוֹתוֹ מְמֻנֶּה, הָיָה אַכְזָר וְשׁוֹנֵא יְהוּדִים, בְּסוֹף הַשָּׁנָה, הִגִּיעַ הַזְּמַן לְשַׁלֵּם וְלִיהוּדִי לֹא הָיָה כֶּסֶף.

הַמְּמֻנֶּה לֹא הִסְכִּים לִדְחוֹת הַתַּשְׁלוּם, וְכָל תַּחֲנוּנֵי הַיְּהוּדִי עָלוּ בְּתֹהוּ, וְהִלְקָה אֶת הַיְּהוּדִי בְּאַכְזָרִיּוּת רַבָּה אַרְבָּעִים מַלְקוּת. כְּשֶׁחָזַר הַפָּרִיץ הִתְחִיל הַיְּהוּדִי לִבְכּוֹת לוֹ, סִיפֵּר לוֹ מָה שֶׁעָשָׂה לוֹ הָאִישׁ, כָּעַס הַפָּרִיץ וְאָמַר לוֹ, עַל כָּל מַכָּה תִּקַּבֵּל מֵאָה זוּז, עַל 40 מַלְקוֹת שָׁוֶה אַרְבָּעַת אֲלָפִים זוּז. וְעוֹד, אוֹתוֹ מְמֻנֶּה יֵשׁ לוֹ 80 דּוּנָם אֲדָמָה, 40 דּוּנָם שֶׁלְּךָ. בֹּא הַבַּיְתָה רָאֲתָה אוֹתוֹ אִשְׁתּוֹ בּוֹכָה, שְׁאֲלָה אוֹתוֹ מָה קָרָה? אָמַר לָהּ חֲבָל שֶׁלֹּא נָתַן לִי 80 מַלְקוּת, הָיִיתִי מְקַבֵּל אֶת כָּל הַשְּׁמוֹנִים דּוּנָם.

אוֹמְרִים בְּעֵלִי הַמּוּסָר: יָבוֹא אָדָם לַשָּׁמַיִם וְיִצְטַעֵר מַדּוּעַ לֹא הָיוּ לִי עוֹד יִסּוּרִים. שָׁם בַּשָּׁמַיִם יוֹדְעִים לְהַעֲרִיךְ אֶת הַיִּסּוּרִים, כָּאן בָּעוֹלָם, אֲנַחְנוּ לֹא מְבִינִים. אִם בָּאִים חָלִילָה יִסּוּרִים - קַבֵּל אוֹתָם בְּאַהֲבָה, נִסְיוֹנוֹת וְיִסּוּרִים מְקַדְּשִׁים וּמְרוֹמְמִים אוֹתָנוּ אִם נְקַבְּלֵם בְּאַהֲבָה! וּכְשֶׁמְּקַבְּלִים בְּאַהֲבָה מִלְּבַד מָה שֶׁמִּתְרוֹמְמִים לְדַרְגּוֹת גְּבוֹהוֹת זוֹכִים לְהִפָּטֵר מִכָּל הַיִּסּוּרִים. [עַל פִּי הָרַב אֶלְבָּז שְׁלִיט"א]

כְּשֶׁהָרַב שְׁטֵיינְמַן חָזַר מֵחוּץ לָאָרֶץ כְּשֶׁנָּסַע לְמַעַן הַכְּלָל, הוּא סִיפֵּר לִי כִּי נִכְנְסוּ אֵלָיו גְּבִירִים יְקָרִים מֵרַחֲבֵי תֵּבֵל לְשׁוֹחֵחַ וְלִשְׁפֹּךְ לֵב. וְהִנֵּה אִישׁ אַחֲרֵי אִישׁ מֵהֶם סִפְּרוּ וּבִקְּשׁוּ בְּרָכָה עַל צָרוֹת פְּרָטִיּוֹת שֶׁיֵּשׁ לָהֶם, לְכֻלָּם. וְהֵם לֹא הִתְאוֹנְנוּ עַל צָרוֹת סְתָם שֶׁל מָה בְּכָךְ, אֶלָּא לְהֵפֶךְ, רַחֲמָנָא לְצַלַּן.

אָמַר הָרַב שְׁטֵיינְמַן בְּצַעַר: לֹא שָׁוֶה בִּכְלָל לִהְיוֹת גְּבִיר! אָמְנָם כֶּסֶף יֵשׁ, אֲבָל כָּאֵלּוּ צָרוֹת אֲחֵרוֹת כְּנֶגֶד זֶה, שֶׁכְּבָר יוֹתֵר שָׁוֶה שֶׁהַנִּסָּיוֹן יִהְיֶה בְּמַחְסוֹר הַכֶּסֶף. וְנִסָּיוֹן זֶה נִתְּנַת כֹּחַ לְהִתְמוֹדְדוּת.

וּמֵאִידָךְ גִּיסָא יֵשׁ אֶת נִסָּיוֹן הָעֲנִיּוּת שֶׁיָּכוֹל לִגְרֹם חָלִילָה לִפְרֹשׁ מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה: סִיפֵּר מָרָן הָרַב יִצְחָק יוֹסֵף שְׁלִיט"א עַל הָעֲנִיּוּת הַגְּדוֹלָה שֶׁהָיְתָה בְּבֵית אָבִיו הַגָּדוֹל מָרָן הָרַב עוֹבַדְיָה: בְּשַׁבָּת הָיָה בַּקְּבוּק בִּירָה אֶחָד לְכָל הַמִּשְׁפָּחָה, וְהָיֵינוּ אוֹכְלִים אֲרוּחַת עֶרֶב לֶחֶם עִם בָּנָנָה.

סִיפֵּר הָרַב מֹשֶׁה צְדָקָה זָכִיתִי עוֹד בְּיַלְדוּתִי לִהְיוֹת בְּאוֹתָהּ שְׁכוּנָה שֶׁגָּר בָּהּ רַבֵּנוּ מָרָן הָרַב עוֹבַדְיָה יוֹסֵף זצ"ל וְלִרְאוֹת אֶת הַחֶדֶר הַקָּטָן, שֶׁהָיָה מַמָּשׁ אַרְבַּע אַמּוֹת עַל אַרְבַּע אַמּוֹת, לֹא הָיָה אֶפְשָׁר אֶפִלּוּ לְהַכְנִיס בּוֹ אֶת הָרְהִיטִים שֶׁל הַבַּיִת, וְשָׁם גָּר הָרַב עוֹבַדְיָה עִם כָּל יְלָדָיו וְהָגָה בַּתּוֹרָה עַד כְּלוֹת הַכּוֹחוֹת, כְּמוֹ כֵן הָיָה לְרַב בְּבֵיתוֹ רַק כַּמָּה צַלָּחוֹת וּמַזְלֻגּוֹת, וּפַעַם בָּאוּ לְבַקְּרוֹ הָרַב עֻזְּרָא עֻטְיָה זצ"ל וְעוֹד רַבָּנִים, וְהָיְתָה לוֹ בּוּשָׁה וּכְלִמָּה מֵהָעֲנִיּוּת, עַד כְּדֵי כָּךְ שֶׁסִּפֵּר הָרַב שֶׁרָאָה אֶת רַבִּי עֻזְּרָא עֻטְיָה בּוֹכֶה עַל מַצָּבוֹ.

לְיָמִים סִפְּרָה הָרַבָּנִית עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם שֶׁמֵּרֹב הָעֲנִיּוּת שֶׁהָיְתָה לָהֶם בְּצִעְרוֹתָם, הָיָה הָרַב יוֹשֵׁב בַּפִּנָּה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִרְאוּ אֶת הַתִּקּוּנִים בַּחֲלָצָה.

וּלְבַסּוֹף לַמְרוֹת הַקְּשָׁיִים הָרַבִּים וְהָעֲנִי שֶׁשָּׂרַר, זָכָה הַדּוֹר שֶׁלָּנוּ בְּתַלְמִיד חָכָם עָצוּם - גְּדוֹל הַדּוֹר, שֶׁחִבֵּר עֲשָׂרוֹת חִבּוּרִים וּפִסְקִים שֶׁמְּאִירִים לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה. זְכוּתוֹ תָּגֵן עָלֵינוּ, אָמֵן.

בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה

"לְאָדָם מַעֲרֻכֵי לֵב וּמֵה' מַעֲנֵה לָשׁוֹן" [משלי ט"ז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק : מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף : הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה : הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רוזה : אברהם בן שמעה : גורג'י בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה : בן ציון קליין שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל : אפרים בן מדלן אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם : רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה: מרדכי בן אוסנת משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : נפתלי ממן בן יקוט שמחה בת סרח : יפה נדרה בת נעימה : רוזה בת שמשון : דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה : כתון בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה : חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה : רבקה בת רחל : מורבריד אוסנת בת מרים

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי

זיווג הגון: אליעד יעקב בן פאולה : יצחק בן חיה : אליהו בן אילנה : רחלי בת זהבה עדינה בת שמחה : בתיה בת אסתר: הדר ברטה ורוני איילת בנות כרמית נעמה בת אסתר : תמר בת פאולה : אריק בן חיה : שלי בת חיה : הילה בת דניאלה

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל : יובל בן שלומית
רחל בת חיה : לאה רחל בת איריס : טריק בת למלם
ויקטוריה תקוה בת רינה : דניאלה בת עופרה
מאיר יעקב בן רחל : הילה בת ישראלה
מירי בת סוזן :חיים יוסף בן איריס :סהר בת שהאין

לרפואת:
אהרון בן רוזה :משה בן רוזה :אהרון בן מרים
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט
עודד בן הגר : גולן בן דינה : אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליט בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות : מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה : אסתר בת שולמית
רחל בת נוארה : רות בת לינה : נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

להזמנות, להקדשות **ולתרומות** במייל:
Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

בס"ד עלון מס' 770 23.10.2026
יב' מרחשוון תשפ"ז

כניסת שבת: 17:39
צאת שבת: 18:36
רבנו תם: 19:12

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.com
לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

פָּרָשַׁת לֶךְ לְךָ

וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ (יב,א)
כותב הרה"ג שקד בוהדנה שליט"א (עלון 'דברי קודש' גיליון 91): חז"ל (מדרש רבה ל"ט ט') **שואלים מדוע הקב"ה לא גילה לאברהם אבינו לאן הוא שולח אותו ואומר לו רק שילך אל הארץ אשר אראך.** והתשובה שלהם היא: בשביל לתת לו שכר על כל פסיעה ופסיעה. ולכאורה קשה, **ואם ה' יתברך היה מגלה לאברהם אבינו ללכת לארץ ישראל, האם לא היה לאברהם אבינו שכר פסיעות?** בפשט הדבר יש לומר שהשכר על הליכתו לארץ ישראל בלי לדעת לאן ללכת הוא יותר גדול מאשר שכר הליכה בידיעה לאן ללכת, והקב"ה רצה להגדיל את השכר של אברהם אבינו.

אבל מעניין מאוד שראיתי באחד הספרים שכתב שאם הקב"ה היה מודיע לאברהם אבינו לאן צריך ללכת, אברהם אבינו היה עושה קפיצת הדרך, ולא היה מקבל שכר פסיעות על הליכתו מכיוון שלא יהיו פסיעות בהליכתו. ידוע שאברהם אבינו היה בקי בקפיצת הדרך (כמו שכתוב בשער 'מאמרי רז"ל' לרבנו האר"י זצוקללה"ה במאמר 'ארבע פסיעות של אברהם אבינו').

הרה"ג ראובן גולן שליט"א הביא את תירוצו של 'רבינו בחיי': פירש ש"לך לך" הוא מלשון לכלוך, כלומר לך לך כדי שלא תתלכלך ותיטנף מדרכיהם הרעים של אנשי ארצך ובית אביך. **והקשה רבי שמשון פינקוס,** וכי אצל אברהם אבינו יש חשש שיושפע מסביבה רעה, והרי אדרבה, זו היתה מהותו ומידתו המיוחדת שהיה לבד בלי שום חבר, הורה או מורה, ועליו אמרו חז"ל (ב"ר מב, ח): "אברהם העברי. למה נקרא שמו עברי? שכל העולם כולם בעבר האחד והוא בעבר השני", והיינו שעמד איתן כנגד השפעת בית אביו שהיו עובדי עבודה זרה, וכנגד השפעת כל העולם כולו, והפיץ את הדת האמיתית בכל העולם, ואם כן איזה חשש היה שיושפע לרעה מאנשי סביבתו.

וביאר, שהתשובה טמונה בדבריו של רבינו בחיי שביאר את ענין לך לך מלשון לכלוך, שכמו שהלכלוך נדבק באדם מבלי שתהיה לו כוונה ומחשבה לקרבו אליו, אלא מהאויר ומאליו ידבק בו, כן היא השפעת הסביבה, שגם אם יזהר האדם לא להשתייך אליהם ולא להתחבר איתם, בעל כורחו תדבק בו השפעת דרכיהם. **(עלון 'בארה של תורה' גיליון 918)**

וַיֹּאמֶר הַבֶּט נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ (טו,ה)
ביאור נפלא ביאר **רבי מאיר שפירא מלובלין,** שהרי כל בר דעת יודע שאי אפשר לאדם לספור ולדעת מנין הכוכבים. ומכל מקום כאשר אך שמע אברהם את ציווי הבורא "**סְפֹר הַכּוֹכָבִים**" מיד החל לסופרם בלא לחשוב חשבונות שאין ביכולת בשר ודם לסופרם ומה לו להתחיל לסופרם כלל. ועל כן אמר לו השי"ת "**כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ**", כלומר, רצוני שכך ינהגו בניך אחריך, שלא יתפעלו ממחשבות ייאוש, ויקפצו מיד אל תוך העבודה, וה' כבר יהא בעזרם. כי "לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לִגְמֹר" (אבות ב, טז), ואת גמר המלאכה ישלים הקב"ה בעדו, כמו שנאמר (תהלים מ,ג): לָאֵל גֹּמֵר עָלָי".
(עלון 'בארה של תורה' גיליון 918)

טוטמיה - דפוס ספיד פרשת לך תשפ"ה

וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה (טו,ה)
רש"י מביא שהקב"ה אמר לאברהם: צא ממה שראית במזלות, כיון שלאברם אין בן, אבל לאברהם יש בן, לשרי אין וולד , אבל לשרה יש וולד, זאת אומרת, שיש מצב ואפשר לשנות את המזל שלך, על יד י כך שבורא עולם שינה לו את השם והוסיף את האות ה' לשמותיהם. ישנה אפשרות נוספת לשנות את המזל והיא על ידי תפילה, אם אדם מתפלל הוא יכול לשנות הכל בתפילתו.

הרב פינקוס זצ"ל בספריו המדהימים "תפארת שמשון" על התורה, מביא סיפור: על **ה"חוזה מלובלין"** ששנה אחת אמר לתלמידו **ר' בונים מפשיסחא** שבצעירותו עסק במסחר: בשנה הבאה, אתה תפסיד את כל כספיך, אחרי שנה הגיע ר' בונים ל"חוזה מלובלין" ואמר לו: הנה עברה השנה ולא הפסדתי את כספי, שאל אותו החוזה: מה עשית במשך השנה? סיפר לו: התפללתי הרבה שלא אפסיד את כל כספי, אמר לו החוזה: אני אמרתי שתפסיד בלי תפילה, אבל עם תפילה זה משהו אחר.. עם תפילה אפשר להשיג הכל!

אנחנו לא יודעים על כוחה של התפילה, איזה כח יש לנו בפה, צריך להחדיר בבית את כוחה של התפילה, אם אתה רוצה שיסתדר משהו, אל תחכה שתהיה תקלה ואז תתפלל, אלא תבקש ותתפלל לפני, וגם תפילה על דברים פשוטים בורא עולם שומע, סיפר לי אברך יקר: שהוא תמיד עושה קניות באמצע שבוע שאז אין עומס של אנשים בחנויות. שבוע אחד, אשתו ביקשה ממנו שהיא חייבת שהוא יערוך קניות, וזה היה ביום חמישי... ולהיכנס לסופר ביום חמישי זה בערך שעתיים המתנה, והוא רוצה להספיק להגיע לכולל ערב בזמן, הוא סיפר, שכל הדרך ל"סופר" הוא אמר תהילים שלא יה יו תורי ם ארוכים בקופות, ושיסיים מוקדם, ובאמת, באותו הרגע שסיים את קנייתו הוא נכנס ישר לקופה ללא שום המתנה, שזה נדיר ליום חמישי בשעות הערב, תפילה, זה גם על דברים כאלה שנראים לנו קטנים, כמו ילד קטן שפונה לאביו גם בשביל שקל לכוס ברד. **(מקשיבים לקולך' לך-לך תשפו)**

וַיְהִי רִיב בֵּין רֹעֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי מִקְנֵה לוֹט.. וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט אַל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָּ (יג,ז-ח)
אם מתבוננים, בהתחלה, אמר "**רִיב**" ואח"כ שינה את הלשון ל"**מְרִיבָה**", מדוע שינה את הלשון???
והתשובה: ש"ריב" זה בלשון זכר, בהתחלה זה ריב, משהו קטן, אבל בהמשך זה עובר להיות "מריב ה" בלשון נקב ה, משהו שפורה ורבה ומגיע לממדים שאף אחד לא חלם. ההבדל בין ריב ל-מריבה זה האותיות מ' ו-ה'. הגמרא בנדרים (מא') אומרת: "דעה קנית מה חסרת" הפירוש הפשוט, שאם יש לאדם שכל יש לו הכל, ואפשר לומר שאם יש לאדם שכל שזה "דעה קנית" אז "מה חסרת" פירושו, תחסיר את האותיות מ' ו-ה' מה"מריבה" ואז ישאר רק "ריב".

ר' יעקב אבוחצירא זיע"א אומר: חידוש יפה על הפסוק (איוב כו,ז) "תֹּלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִי מָה" שזה נאמר על הבולם פיו בשעת מריבה , שעליו עומד העולם, אומר ר' יעקב: בלימה, פירושו בלי—מ ה, בלי האותיות מ' ו- ה' ואז במקום "מריבה" זה נשאר "ריב" משהו קטן עד שזה הולך ונעלם.

השאלה הגדולה: אם עשו לך, לקחו לך ועקצו אותך , מהו המתכון להפוך את המריבה לריב? איך מכבים את אש המחלוקת??? והתשובה: על ידי ויתור!!! כשאתה מוותר, אז באותו רגע העולם עומד עליך, ובזכותך!!!
ת- ו-ו -ת-ר רק תרויח! !! סיפר אחד הדרשנים: יום אחד בשעה שהוא נסע באוטובוס, הוא היה עד למקרה מדהים של ויתור, וראה איך שבורא עולם שילם לו במזומן עם ריבית והצמדה, האוטובוס העלה אנשים ש שילמו ונכנסו, למי שזוכר פעם היו יכולים לשלם לנהג, ואם היית מביא לו שטר גדול, הוא היה מחזיר לך עודף, היום הכל עם "רב קו" אם אתה לא מטעין את הכרטיס לפני הנסיעה, אתה לא יכול לנסוע, מאוד מזכיר את מאמר חז"ל: "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, ומי שלא טרח בערב שבת מה יאכל בשבת". והנה כאשר האוטובוס התחיל בנסיעה, עוברות מספר דקות ומגיע אדם שנראה "יושב טוב" ואומר לנהג: נהג החזרת לי עודף ועכשיו שאני מסתכל חסר לי 50 שקלים.

אמר לו הנהג: אתה נורמלי כל אחד יבוא ויגיד לי שנתתי לו עודף וחסר לו 1,000 שקל, מה נראה לך שאני תמים? נולדתי בלילה, אבל לא אתמול והנהג לא רצה לתת לו בלילה כס ף, הנוסע ש ה' חנן אותו ב-טונים גבוהים לא ויתר והתחיל להיות בלגן "זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי".

סיפר הרב: ראיתי אחד שישב בספסל לפני שהוציא את הארנק ואיך שהוא הוציא את הארנק שלו הסתכל ימינה ושמאלה ווידא שאף אחד לא רואה אותו, וזרק שטר של חמישים שקל על הרצפה, ואז צעק לאדם שבא לנהג ואמר לו ה-ל-ו, יש פה חמישים שקל על הרצפה! אותו אדם אמר לנהג: שכנראה זה נפל כשהוא הלך לשבת במקום והוא מבקש סליחה.

לאחר מספר דקות הוא חזר לנהג, הנהג שראה אותו אמר לו: מה עכשיו??? אמר לו הנוסע: תשמע משהו מוזר קורה פה, עשיתי סדר וראיתי שכן החזרת לי חמישים, והחמישים שמצאתי על רצפת האוטובוס הם לא שלי. אמרתי לו: אני יודע של מי החמישים שהיו על הרצפה, של מי? שאל אותי, ומאיפה אתה יודע שזה שלו? אמרתי לו: אני ראיתי אותו מוציא את חמישים השקלים מכיסו וזורק אותם על הרצפה.

שאל אותו הנוסע: זה אתה זרקת? ענה לו: כן, ולמה שתעשה דבר כזה? שאל, ענה לו: שהרב שלהם אמר להם, שבשביל השלום שווה לשלם כל מחיר, וראיתי שאתה והנהג עוד שניה רבים, ולכן הוצאתי את חמישים השקלים האחרונים שיש לי, ואפילו שתכננתי בכסף הזה לאכול אני ואשתי, בכל זאת ויתרתי למען השלום, והנה אתה רואה שלא הפסדתי, שאתה עכשיו מחזיר לי את חמישים השקלים.

שאל אותו: ואם אני לא אחזיר לך? ענה לו: תשמע, אם אני נתתי חמישים שקלים כדי שאתה לא תריב עם הנהג, וודאי שש ווה לי לתת אותם שאני לא אריב איתך. אמר לו הנוסע: שמע, אני אף פעם לא נוסע באוטובוסים, אבל היום הרכב שלי עובר טיפול ולכן עליתי לאוטובוס, ומה שהתווכחתי עם הנהג זה לא בגלל הכסף, אלא בגלל שיש לי עיקרון שלא ירמו אותי, וכשראיתי שמצאתי נרגעתי, אבל בגלל המעשה האציל שלך, אני רוצה להחזיר לך קצת, נתן לו 5,000 שקלים, ואז אמר לו: שמע, יש לי רשת מסעדות, ואני רוצה להעניק לך בנוסף ארוחה זוגית לך ולאשתך, מדהים, איך שויתור מונע מחלוקת! ולדעת ולהפנים שתמיד מרויחים מויתור! וגם אם אתה לא רואה את זה במיידי, דע לך , ויתרת- הרווחת!!!

ה"משך חכמה" אומר דבר יפה על הפסוק (בראשית יג,ו): "וְלֹא נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רָב וְלֹא יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו". שלכאורה , הפסוק חוזר על עצמו, שבהתחלה אומר הפסוק את הסיבה שהם לא יכלו לשבת ביחד, ואומר שזה בגלל שהיה רכושם רב, ואח"כ חוזר שוב שהם לא יכלו לשבת יחדיו, אבל פה לא כתובה הסיבה, מדוע התורה חוזרת ואומרת שלא יכלו לשבת יחדיו??? התשובה: שהתורה באה ללמד שבמחלוקת גם אם בהתחלה היה לך סיבה כי חסמו לך את האויר , חסמו לך את החנייה, אבל אחרי שאתה עושה מחלוקת, גם אם אחרי זה הסיבה עוברת, המחלוקת נשארת, אתה פתאום מגלה שאתה רב אתו על סיבה שגדל לה "זקן לבן". **('מקשיבים לקולך' לך-לך תשפו)**

הרב איתן כהן שליט"א – ממי למד אברהם להיות עמוד החסד?

את המדרש שאני יאמר לכם, אתם מכירים אותו, ועליו אני בונה את השיחה. המדרש כותב: שאל אברהם אבינו את שם בן נח: "באיזו זכות יצאתם מן התיבה?", על זה שהם זכו להיכנס לתיבה, לא דיברו על זה, רק על הזכות שהם יצאו מהתיבה. אמר לו שם בן נח: "בצדקה שהיינו עושים שם". בצדקה הזו – זה הזכות שיצאנו. אמר לו אברהם אבינו: "מה צדקה היה לכם לעשות בתיבה? וכי עניים היו שמה? והלא לא היו שמה אלא נח ובניו, ולמי הייתם עושים צדקה?, אמר לו שם: "עם הבהמה ועם החיה ועם העופות. שלא היינו ישנים בלילות, אלא נותנים לפני כל אחד מאכלו".

אותה שעה אמר אברהם אבינו: "ומה אלו, שעשו צדקה עם בהמה וחיה, בזכות זה יצאו מן התיבה. אני, אם אעשה חסד עם בני אדם, על אחת כמה וכמה!" באותה שעה נטע אברהם אבינו אשל בבאר שבע, 'אשל' ר"ת – אכילה, שתייה, לוויה. פלא פלאים, כל מה שאיש החסד אברהם אבינו – זה הגיע מהסיפור של שם בן נח.

הסבא מסלבודקה, הרב נתן צבי פינקל, שלח את רבי ירוחם ממיר בשנה האחרונה של הסבא מקלם, שילך ללמוד אצלו שנה שלמה (הוא היה תלמיד המובהק של הסבא מסלבודקה). אמר לו: "אני רוצה שאתה תלך תלמד שנה שלמה מהסבא מקלם". הסבא מקלם היה מבוגר מאוד, חולה מסוכן מאוד. פעמים שכשהיה מדבר היה יוצא לו דם מהגרון מרוב שהיה חולה. אומר: "הגעתי לישיבה, לקלם. בתקופה של פעם לא היו מים ליטול ידיים, והיו ממלאים חבית בפתח של הבית כנסת, והיה שם איזה כיור, וצינור שמוריד את המים לחבית למטה". 3

מספר רבי ירוחם ממיר, "אני נכנסתי לישיבה, אני רואה את הסבא מקלם, מבוגר, מרים את החבית של המים – המים הלא נקיים – כדי לשפוך אותם בחוץ. אמרתי: 'מה? אף אחד פה לא עוזר לו?!' ורצתי מיד לעזור לו. איך שאני בא להניח את היד, הוא נתן לי כזאת צעקה, אני ברחתי". הוא אומר לי: "אתה בא לקחת ממני את הזכות לשמש את באי בית המדרש? מאיפה יש לך את הזכות לבוא לקחת לי את הזכות הזו? מאיפה הייתה לך מחשבה לקחת לי את הזכות הזאת לשמש את אנשי בית המדרש?".

והסבא מקלם אמר לו: "את זה היו מוכרים בקלם בשמחת תורה". כמה דפי גמרא, כמה מסכתות אתה מוכן בשביל לשפוך את המים האלו? לא היו מוכרים לא פתיחת ההיכל ולא הקפות ולא שום דבר. היו מוכרים חסד – מי יזכה לנקות את השירותים, ומי יזכה לקחת את המים לביוב, ומי יזכה לטאטא את הבית מדרש. את זה היו מוכרים. איך אפשר לעשות חסד אחד עם השני. כשהסבא מקלם שפך את המים, חזר. אומר לו: "כמדומני שאתה פה תלמיד חדש". אמר ר' ירוחם: "הרב, עכשיו הגעתי".

"אז אני אגיד לך. תראה, אלוקים החליט למחוק את העולם. היה מבול. אלוקים החליט שגמרנו, זהו, העולם הזה כבר לא יהיה יותר. אז מה עושים? אז בונים עולם חדש. איך נבנה אותו? אמר בורא עולם: 'אני בונה אותו רק בחסד, בהטבה אחד לשני'", "עכשיו תראה, נח למי הטיב? הטיב עם בהמות וחיות. זה ההטבה שהייתה לו. ובזכות זה נבנה עולם. אחריו בתור היה אברהם אבינו. אברהם אבינו עם מי הטיב? עם גויים. לא עם יהודים. כולם היו גויים. אחריו בתור הגיע משה רבנו. משה רבנו – 'וירא בסבלותם'. זה משה רבנו. רק את זה התורה מדגישה. שאר הדברים התורה לא מדגישה. כי התורה רוצה להגיד לך: אתה יודע על מה העולם עומד? העולם עומד רק על זה שמטיבים אחד עם השני".

סיפר הרב גרוסמן, הרב של מגדל העמק: "מדי פעם, כשיש לי זמן (ואין לי הרבה זמן) אני מגיע למשרד, מוציא מהקלסרים את כל השמות של הבנות שלמדו אצלי, ואני מתקשר לשאול בשלומן". "יום אחד, הגעתי למשרד מוקדם, לא היה לי מה לעשות. הוצאתי את הקלסרים, הבת הראשונה שראיתי בקלסר אני מתקשר. איך שהיא עונה לי, הבת פורצת בבכי, בוכה, בוכה. אני לא הבנתי מה קרה. שאלתי אותה, אחרי שהיא לקחה רגע להירגע: 'תגידי, למה את בוכה?'", "אני אספר לך כבוד הרב. אני מאז שעזבתי את המקום פה, הדרדרתי למטה. הגעתי עד מקום שאי אפשר יותר להידרדר, עד שאול תחתית. ונמאס לי מהחיים, החלטתי שאני עולה לעולם שכולו טוב. והתחלתי לכתוב מכתב פרידה מההורים שלי, מהמשפחה".

"כשאני כותבת עכשיו את המכתב, אני אומרת: ריבונו של עולם, תגיד, אני חשובה לפניך או לא חשובה לפניך? אם אני חשובה לפניך, תן לי סימן. כבוד הרב, עשר שניות עברו, ואתה מתקשר. עשר שניות!". התרגשתי מאוד. התחלתי לבכות. "איפה את נמצאת?" שאל הרב גרוסמן, ונסע אליה, חיזק אותה, הכניס אותה לאיזו מדרשיה. "הייתי בחתונה שלה", אומר הרב גרוסמן, "התחתנה עם חוזר בתשובה חזק מאוד. הקימה בית נאמן בישראל".

לפעמים הרגשה טובה שאתה נותן לשני. אל תחשוב שצריך הרבה דברים. מהרגשה טובה שאתה נותן לשני, אתה לא יודע מה אתה יכול לעשות. ('דרשתי קרבתך' גיליון 115)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:
ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.
בע"ה זיווג הגון, נועה בת יעל, קרן בת רחל, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.

לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. אורטל בת תקווה, עדן שירה בת גילה.
לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, , יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, משה אברהם בן גניה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

לקט פירושים משיעור בפרשת השבוע שנמסר
בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

פרשת לך לך

שנת תשפ"ז **גליון מספר 999**

וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ... וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה' (יב, א-ד)

לֶךְ לְךָ - לַהֲנָאָתְךָ וּלְטוֹבָתְךָ וְשָׁם אֶעֱשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְכָאן אִי אַתָּה זוֹכֶה לְבָנִים, וְעוֹד שֶׁאוֹדִיעַ טִבְעֲךָ בָּעוֹלָם (רש"י).

זֶהוּ, כַּיָּדוּעַ, אֶחָד מֵעֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת, שֶׁנִּתְנַסָּה בָּהֶם אַבְרָהָם אָבִינוּ.

לְכְאוֹרָה, יֵשׁ לְהָבִין, הַאִם הַנִּסָּיוֹן כָּאן כָּל כָּךְ גָּדוֹל? וַהֲלֹא בְּחָרָן אֵין לְאַבְרָהָם אָבִינוּ יְלָדִים, וְהַקָּבָ"ה מַבְטִיחַ לוֹ, שֶׁאִם יֵלֵךְ אֶל הָאָרֶץ הַהִיא, יִתֵּן לוֹ יְלָדִים וְיַרְבֶּה אֶת זַרְעוֹ. הַקָּבָ"ה גַּם מַבְטִיחַ לְאַבְרָהָם, שֶׁתִּפְלָאוֹת הַדֶּרֶךְ לֹא יִגְרְמוּ לוֹ לְמִעוּט מָמוֹנוֹ וְלֹא לְמִעוּט שְׁמוֹ, אֶלָּא לְהֶפֶךְ - הַקָּבָ"ה יְבָרֵךְ אוֹתוֹ, אִם יֵלֵךְ, בְּמָמוֹן רַב וּבְשֵׁם טוֹב וּבְכָבוֹד. אֵיפֹה, אִם כֵּן, הַנִּסָּיוֹן כָּאן?

קֻשְׁיָה נוֹסֶפֶת מִתְעוֹרֶרֶת כָּאן - 'אֲמִירָה' הִיא, כַּיָּדוּעַ, לָשׁוֹן רַכָּה, וְ'דִבּוּר' הַינוּ לָשׁוֹן קָשָׁה. מִדּוּעַ אֵפוֹא נֶאֱמַר בַּתְּחִלָּה "וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֶךְ לְךָ", וּבְפָסוּק ד': "וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה'"?

אָמְנָם, אוֹמֵר הַ'**שְׁפַת אֱמֶת**', הַתְּשׁוּבָה לִשְׁתֵּי הַשְּׁאֵלוֹת נוֹבַעַת מִיסוֹד אֶחָד, מִמַּעֲלָתוֹ הָעֲצוּמָה שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. הַהֲלִיכָה עַל פִּי צִוּוּי ה' אָכֵן הָיְתָה כַּדָּאִית לְאַבְרָהָם, שֶׁכֵּן הַקָּבָ"ה הִבְטִיחַ לְבָרְכוֹ בִּילָדִים, בְּפַרְנָסָה וּבְעֹשֶׁר וּלְגַדֵּל אֶת שְׁמוֹ, אַךְ אַבְרָהָם אָבִינוּ, בְּרֹב צִדְקוּתוֹ, לֹא שָׁמַע לְקוֹלוֹ מִפְּנֵי הַשָּׂכָר הַגָּדוֹל, אֶלָּא "וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה'" - לְלֹא חֶשְׁבּוֹנוֹת וְצִפִּיָּה לְתַגְמוּל, אֶלָּא אַךְ וְרַק מִשּׁוּם שֶׁהַקָּבָ"ה אָמַר לָלֶכֶת!

כַּאֲשֶׁר צִוָּה אוֹתוֹ ה', הָיְתָה כָּאן, אִם כֵּן, 'אֲמִירָה' בְּלָשׁוֹן רַכָּה. "וַיֹּאמֶר ה'...", כִּי יַחַד עִם הַצִּוּוּי הָיוּ הַהַבְטָחוֹת הַגְּדוֹלוֹת. אֲבָל כַּאֲשֶׁר אַבְרָהָם אָבִינוּ הָלַךְ, הוּא לֹא הָלַךְ בִּגְלַל הַהַבְטָחוֹת, אֶלָּא אַךְ וְרַק בְּשֶׁל צִוּוּי ה', וְלָכֵן נֶאֱמַר כָּאן בְּלָשׁוֹן קָשָׁה, לְשׁוֹן דִּבּוּר - "כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו ה'..."

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל אַבְרָם, לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ (יב, א)

כָּתַב **רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים** (עוֹד יוֹסֵף חַי, פָּרָשַׁת לֶךְ לְךָ) לְבָאֵר אֶת הַפָּסוּק כָּךְ:

כָּל קִנְיָן שֶׁיֵּשׁ לָאָדָם בָּעוֹלָם הַזֶּה אֵינוֹ מַמָּשׁ שֶׁלּוֹ, שֶׁהֲרֵי בְּרֶגַע אֶחָד עָלוּל הוּא לָמוּת וְלַעֲזֹב לָאֲחֵרִים אֶת כָּל רְכוּשׁוֹ שֶׁקָּנָה בָּעָמָל רַב. רַק קִנְיָן אֶחָד עוֹמֵד לָאָדָם לָנֶצַח -הוּא הַחֵלֶק הַמּוּכָן לוֹ לָעוֹלָם הַבָּא, וְאוֹתוֹ לֹא יִקְחוּ מִמֶּנּוּ, לֹא בָּנָיו וְלֹא אֲנָשִׁים אֲחֵרִים.

וְיָדוּעַ מַה שֶּׁכָּתְבוּ הַמְפָרְשִׁים, עַל מַאֲמַר הַתַּנָּא (סַנְהֶדְרִין צ ע"א): "**כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא**", שֶׁהַכַּוָּנָה הִיא שֶׁהַקָּבָ"ה הִפְרִישׁ לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא לְפִי עֶרֶךְ נִשְׁמָתוֹ, אַךְ חֵלֶק זֶה לֹא נִמְסַר לוֹ עַד אֲשֶׁר יַעֲבֹר אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְיִרְכֹּשׁ בּוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. וְלַמְרוֹת שֶׁהָאָדָם חוֹטֵא בָּעוֹלָם הַזֶּה, אֵינוֹ מַפְסִיד אֶת חֶלְקוֹ לָעוֹלָם הַבָּא, כִּי הַקָּבָ"ה פּוֹתֵחַ בְּפָנָיו שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה וּמְתַקְּנוֹ עַל יְדֵי יִסּוּרִין וְאַחַר שֶׁמְּשַׁלִּים אֶת תְּשׁוּבָתוֹ, הוּא מְקַבֵּל אֶת חֶלְקוֹ שֶׁהֻפְרַשׁ וְהוּכַן לוֹ עַל שְׁמוֹ בָּעוֹלָם הַבָּא.

אָכֵן, יֵשׁ מָקוֹם לִשְׁאֹל: אֵיךְ יִתָּכֵן שֶׁתִּהְיֶה לָאָדָם תַּקָּנָה עַל יְדֵי תְּשׁוּבָה, הֲרֵי הוּא חָטָא, וְהַכָּתוּב אוֹמֵר: (יְחֶזְקֵאל יח, כ) "**וְהַנֶּפֶשׁ הַחוֹטֵאת הִיא תָּמוּת**"? וְכָךְ הוּא מִנְהָגוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁאָדָם חָטָא בִּפְנֵי מֶלֶךְ בָּשָׂר וָדָם, אַחַת דָּתוֹ לָמוּת. אִם כֵּן אֵיךְ יִנָּצֵל עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה, וְאֵיךְ יֵצֵא אִי פַּעַם מֵהַגֵּיהִנֹּם?

הַתְּשׁוּבָה לְכָךְ הִיא, שֶׁיֵּשְׁנָן שָׁלֹשׁ טְעָנוֹת שֶׁעַל יָדָן יָכוֹל הָאָדָם לְהִנָּצֵל:

א. הָאָדָם נוֹצַר עָפָר מִן הָאֲדָמָה, שֶׁהוּא חֹמֶר גֵּס, וּמֵחֳמַת כֵּן הֶכְרְחִי הַדָּבָר שֶׁתִּהְיֶה לוֹ נְטִיָּה לְצַד הָרַע, כִּי זֶה טִבְעַ הַחֹמֶר.

ב. אָדָם הוּא בָּשָׂר וָדָם, בֵּן לְאָב וּלְאֵם שֶׁאַף הֵם בָּשָׂר וָדָם שֶׁנּוֹלְדוּ מִבָּשָׂר וָדָם, וְלָכֵן הַחֹמֶר שֶׁלּוֹ הוּא עָכוּר וְגַס יוֹתֵר מֵאָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה יְצִיר כַּפָּיו שֶׁל הַקָּבָ"ה, וְקָרוֹב הוּא לְדֶרֶךְ הָרַע.

ג. כָּל בְּנֵי הָאָדָם הֵם צֶאֱצָאִים שֶׁל אָדָם וְחַוָּה שֶׁחָטְאוּ בְּעֵץ הַדַּעַת, וּמֵאָז כְּרוּכָה בָּהֶם זֶהֳמַת הַנָּחָשׁ, הִיא הַנְּטִיָּה הַטִּבְעִית הַמַּסָּטָה אֶת הָאָדָם לַעֲשׂוֹת רַע.

לְאוֹר שְׁלֹשׁ הַטְּעָנוֹת הַלָּלוּ, יָכוֹל הָאָדָם לִזְכּוֹת בַּדִּין לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, וּלְהַחְזִיר אֶת נִשְׁמָתוֹ לְמַצָּבָהּ כְּפִי שֶׁהָיְתָה לִפְנֵי הַחֵטְא, וּמֵמֵילָא יָכוֹל הוּא לְקַבֵּל אֶת חֶלְקוֹ הַשָּׁמוּר לוֹ בָּעוֹלָם הַבָּא.

וְזֶהוּ שֶׁאָמַר הַכָּתוּב: "**וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם**" - **אַבְרָם** הוּא הַצַּדִּיק שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ כְּאָב בְּגוּפוֹ וְרָם בִּנְשָׁמָתוֹ, וְכָךְ אוֹמֵר לוֹ ה': אַל תִּדְאַג שֶׁמָּא בְּהִיוֹתְךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה תַּפְסִיד אֶת הַחֵלֶק שֶׁהִפְרַשְׁתִּי לְךָ לָעוֹלָם הַבָּא, אֶלָּא **לֶךְ לְךָ**, כְּלוֹמַר **לְךָ** לָעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה **לְךָ** הַחֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֲרֵי קַבָּלַת חֶלְקְךָ בָּעוֹלָם הַבָּא תְּלוּיָה בְּךָ, שֶׁתִּתְחֶיהָ אֶת חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה. שֶׁמָּא תֹּאמַר: בָּעוֹלָם הַזֶּה אֶחְטָא וְלֹא אוּכַל לִזְכּוֹת בְּחֶלְקִי. עַל כָּךְ אוֹמֵר לוֹ הַשי"ת: יֵשׁ לְךָ שְׁלֹשָׁה תֵּרוּצִים שֶׁבַּעֲבוּרָם אֶסְלַח לְךָ עַל חֲטָאֶיךָ וְתוּכַל לִזְכּוֹת בְּחֶלְקְךָ הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁלְּךָ - וּמֵהֶם: **מֵאַרְצְךָ, מִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ**. **מֵאַרְצְךָ**, הַיְנוּ שֶׁנּוֹצַרְתָּ מֵעֲפַר הָאָרֶץ שֶׁנָּתַן בְּךָ חֹמֶר גַּס וּמַחְטִיא. **מִמּוֹלַדְתְּךָ**, הַיְנוּ שֶׁחִנְּךָ בֶּן לְהוֹרִים בָּשָׂר וָדָם, וַעֲכִירוּת זֹאת גָּרְמָה לְךָ לַחֲטֹא. **וּמִבֵּית אָבִיךָ** -הוּא אָדָם הָרִאשׁוֹן שֶׁחָטְאוּ אֱלֹקֵי יַעֲקֹב'. יָכוֹל יְהוּ חוֹתְמִין בְּכֻלָּן? תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְהָיָה בְּרָכָה' - בְּךָ חוֹתְמִין, וְאֵין חוֹתְמִין בְּכֻלָּן (רש"י)

בְּאוֹר הָעִנְיָן, שָׁמַעְתִּי מִידִידִי רַבִּי **נַפְתָּלִי רַאנְד** שליט"א:

הָאָבוֹת הַקְּדוֹשִׁים הֵם שִׁלְשֶׁת עַמּוּדֵי הָעוֹלָם. אַבְרָהָם עַמּוּד הַחֶסֶד, יִצְחָק עַמּוּד הָעֲבוֹדָה [-תִּפְלָה] וְיַעֲקֹב עַמּוּד הַתּוֹרָה.

עַל זֶה אוֹמֵר רש"י: "יָכוֹל יְהוּ חוֹתְמִין אֶת **הַגְּלוּת** - בְּכֻלָּן, תַּלְמוּד לוֹמַר 'וְהָיָה בְּרָכָה' - בְּךָ חוֹתְמִין". כְּלוֹמַר: לִקְרַאת סוֹף הַגָּלוּת, 'עֲבוֹדָה' כְּבָר אֵין, וַאֲפִלּוּ עַמּוּד 'הַתּוֹרָה' כְּבָר נֶחְלָשׁ, רַק עַמּוּד הַ'חֶסֶד' עוֹמֵד עַל מְקוֹמוֹ, וּבוֹ "חוֹתְמִין".

לְפִי זֶה תּוּבַן בַּקָּשָׁתֵנוּ בַּתְּפִלָּה: "יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ... שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ, וְלִכְאוֹרָה מַה הַקָּשֶׁר בֵּין שְׁתֵּי בַּקָּשׁוֹת אֵלּוּ - בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְתוֹרָה?

אָמְנָם, כָּל זְמַן שֶׁאֵין לָנוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ חָסֵר לָנוּ גַּם בָּעֲבוֹדָה וְגַם בַּתּוֹרָה, וְעַל כֵּן אָנוּ מְבַקְּשִׁים "שֶׁתִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ" וְאָז נִזְכֶּה לְ"וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְשָׁם נַעֲבָדְךָ".

וַיִּנַּע ה' אֶת פַּרְעֹה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת בֵּיתוֹ עַל דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם (יב, יז)

עַל דְּבַר שָׂרַי **אֵשֶׁת אַבְרָם** - מַדּוּעַ מַדְגִּישׁ הַפָּסוּק שֶׁשָּׂרַי הִיא אֵשֶׁת אַבְרָם, וְכִי עֲדַיִן לֹא יָדַעְנוּ זֹאת?

וְעוֹד יֵשׁ לְהָבִין - מַה פִּשְׁעוֹ וּמַה חַטָּאתוֹ שֶׁל פַּרְעֹה בְּלָקְחוֹ אֶת שָׂרָה, וַהֲרֵי סָבוּר הָיָה שֶׁהִיא אֲחוֹתוֹ?

שְׁתֵּי הַשְּׁאֵלוֹת הַלָּלוּ - כָּתַב הַ'כְּלִי יָקָר' - יִתְרָצוּ בְּתֵרוּץ אֶחָד: אָמְנָם לַהֲמוֹן הָעָם אָמְרָה שָׂרָה 'אֲחוֹתוֹ אֲנִי' אֲבָל לְפַרְעֹה אָמְרָה אֶת הָאֱמֶת, שֶׁהִיא אֵשֶׁת אַבְרָם. הִיא חָשְׁבָה, שֶׁמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִּין לֹא יַעֲשֶׂה עָוֶל, וְלֹא יִפְגַּע בְּאַבְרָם. אַךְ פַּרְעֹה הִקְשָׁה אֶת לִבּוֹ, וְאָמַר - 'מַאֲמִין אֲנִי לִדְבָרֶיךָ הָרִאשׁוֹנִים, שֶׁאָמַרְתָּ בְּאָזְנֵי כָּל הָעָם שֶׁאָחִיךָ הוּא. וְאֵינִי מַאֲמִין לִדְבָרֶיךָ הָאַחֲרוֹנִים'.

עַל כֵּן הֵבִיא עָלָיו הַקָּבָ"ה נְגָעִים, "עַל דְּבַר שָׂרַי", עַל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבְּרָה שָׂרָה וְאָמְרָה לוֹ, וְהוּא לֹא שָׁמַע לָהּ. וּמֶה הָיָה דִּבּוּרָהּ? - "אֵשֶׁת אַבְרָם", שֶׁאִשְׁתּוֹ שֶׁל אַבְרָהָם הִיא, וְלֹא אֲחוֹתוֹ.

וַיְהִי רִיב בֵּין רֹעֵי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי מִקְנֵה לוֹט... וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט אַל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וּבֵין רֹעַי וּבֵין רֹעֶיךָ כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנָחְנוּ (יג, ז-ח)

וַיְהִי רִיב - לְפִי שֶׁהָיוּ רוֹעָיו שֶׁל לוֹט רְשָׁעִים, וּמַרְעִים בְּהֶמְתָּם בִּשְׂדוֹת אֲחֵרִים, וְרוֹעֵי אַבְרָם מוֹכִיחִים אוֹתָם עַל הַגֵּזֶל... (רש"י)

אֲנָשִׁים אַחִים - קְרוֹבִים, וּמ"א דּוֹמִין בְּקַלְסְתֵּר פָּנִים: (רש"י)

הַאִם הַגֵּזֶל שֶׁל לוֹט וְשֶׁל רוֹעָיו הָרְשָׁעִים, הוּא מְעִנְיָנוֹ שֶׁל אַבְרָהָם? מַהי הַקֶּשֶׁר שֶׁל אַבְרָהָם לַגֵּזֶל הַזֶּה, שֶׁגּוֹזְלִים לוֹט וְרוֹעָיו?

וְאִם נֹאמַר, שֶׁבִּגְלַל מִצְוַת 'הוֹכֵחַ תּוֹכִיחַ אֶת עֲמִיתֶךָ' פּוֹנָה אַבְרָהָם בִּדְבָרִים אֶל לוֹט - כְּבָר אוֹמַר לָנוּ הַפָּסוּק "וַיְהִי רִיב", כְּלוֹמַר, הַתּוֹכָחָה שֶׁנֶּאֱמְרָה עַד עַכְשָׁיו כְּבָר גָּרְמָה לְרִיב, וְאֵין בָּהּ תּוֹעֶלֶת. עַל מַצָּב כָּזֶה נֶאֱמַר, כַּיָּדוּעַ, "הַלְעִיטֵהוּ לָרָשָׁע וְיָמוּת", אֵין כְּבָר מִצְוַת תּוֹכָחָה, מְנִיחִים לָרָשָׁע לְהַמְשִׁיךְ לְגָזֹל, וְהוּא יִשָּׂא אֶת הַתּוֹצָאוֹת הַקָּשׁוֹת שֶׁל עֲוֹונוֹ. מַהי אֵפוֹא הַסִּבָּה שֶׁאַבְרָהָם פּוֹנֶה שׁוּב אֶל לוֹט בְּעִנְיַן הַגֵּזֶל?

בְּאֹר הַ'חָתָם סוֹפֵר', שֶׁהַתְּשׁוּבָה טְמוּנָה בַּמִּלִּים "כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנָחְנוּ". אַבְרָהָם וְלוֹט דּוֹמִים הָיוּ מְאֹד בְּקַלְסְתֵּר פְּנֵיהֶם. אָמְנָם אַבְרָהָם הָיָה מְבֻגָּר מִלּוֹט בְּשָׁנִים, אַךְ בִּזְמַנָּם לֹא הָיָה הֶבְדֵּל בֵּין זָקֵן לְצָעִיר, עַד שֶׁבִּקֵּשׁ אַבְרָהָם מֵהַקָּבָ"ה שֶׁיִּרְאוּ אֶת הַהֶבְדֵּל. אַבְרָהָם וְלוֹט הָיוּ אֵפוֹא דּוֹמִים מְאֹד זֶה לָזֶה, וּבְנֵי אָדָם הָיוּ טוֹעִים בַּגֵּזֶל שֶׁל לוֹט, וְחוֹשְׁבִים שֶׁאַבְרָהָם אֲבִינוּ גָּנַב. מִכָּאן נָבְעָה דַּאֲגָתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם מֵהַגֵּזֶל שֶׁל רוֹעֵי לוֹט!

הֶסְבֵּר נוֹסָף, שׁוֹנֶה לַחֲלוּטִין, כָּתַב הַ'חָתָם סוֹפֵר': "אַל נָא תְּהִי מְרִיבָה...", הַטַּעַם עַל הַמִּלָּה 'נָא' הוּא פְּשָׁטָא, שֶׁהִנּוֹ טַעַם מַפְסִיק. הַמִּלִּים "אַל נָא" אֵינָן מִצְטָרְפוֹת לַהֶמְשֵׁךְ, אֶלָּא יֵשׁ לִקְרֹא זֹאת עִם הֶפְסֵק, כְּדֵךְ: "אַל נָא", אֶלָּא - "תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ".

שָׁכֵן, הַחֶבְרָה, כְּפִי שֶׁאוֹמֵר **הָרַמְב"ם**, הִיא הַגּוֹרֶם הַמַּשְׁפִּיעַ בְּיוֹתֵר עַל הַפֶּרֶט וְלָכֵן רָצָה אַבְרָהָם לְהַפְרֵד מִלּוֹט וּמֵרוֹעָיו הַמַּשְׁחִתִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵשְׁפַּע מֵהֶם לְרָעָה. הוּא רָצָה שֶׁתִּהְיֶה מֵעַיִן 'מְרִיבָה' בֵּינוֹ וּבֵין לוֹט, שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁלוֹם לְבָבִי מִדַּי, שֶׁלֹּא יִהְיוּ בְּיַחַד כְּפִי שֶׁהֵם בַּיּוֹם, שֶׁאֲנָשִׁים אַחִים הֵם.

לְפִי זֶה יֵשׁ לְהָבִין אֶת הַפָּסוּק כָּךְ: "אַל נָא" נִחְיֶה יַחַד, בְּקִרְבַת מָקוֹם וּבְקִרְבַת לְבָבוֹת, אֶלָּא – "תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ", כְּדֵי שֶׁלֹּא נֵשְׁפַּע מֵהַנְהָגוֹתֶיךָ הַמַּשְׁחָתוֹת, כִּי עַתָּה אָנוּ בְּסַכָּנָה רוּחָנִית, "כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנָחְנוּ", קְרוֹבִים מִדַּי אֵלֶיךָ.

מִסֵּפֶר בְּ'פְּרִדֵּס יוֹסֵף', שֶׁהָאדמו"ר **רַבִּי שִׂמְחָה בּוּנִים מִפְּשִׁיסְחָא** הוֹרָה לְמְשַׁמְּשָׁיו לִשְׁכֹּר עֲגָלָה, נָסַע לְוַרְשָׁא, וְעָמַד בְּפֶתַח בֵּית מַרְזֵחַ. שְׁנֵי סַבָּלִים הָיוּ שָׁם, וְשָׁתוּ יי"ש. שָׁאַל אֶחָד מֵהֶם אֶת חֲבֵרוֹ: "הַאִם לָמַדְתָּ הַיּוֹם חֻמָּשׁ?" וְהֵשִׁיבוֹ: "כֵּן, אֲבָל הָיָה לִי קָשֶׁה, שֶׁבְּפָרָשַׁת וַיֵּרָא פֶּרֶק כ"א פָּסוּק כ"ז כָּתוּב "וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית", אֵיךְ כָּרַת אַבְרָהָם בְּרִית עִם הַגּוֹי, עִם אֲבִימֶלֶךְ?" וְהֵשִׁיב הַשֵּׁנִי: "וְלִי הָיָה קָשֶׁה, מַדּוּעַ נֶאֱמַר "וַיִּכְרְתוּ **שְׁנֵיהֶם**" - הֲרֵי, לְכְאוֹרָה, מַסְפִּיק לִכְתֹּב "וַיִּכְרְתוּ בְּרִית"? אַךְ בָּזֶה תִּהְיֶה מְיֻשֶּׁבֶת קושיתך - שֶׁאָמְנָם כָּרְתוּ בְּרִית, אַךְ עִם כָּל זֶה נִשְׁאֲרוּ שְׁנַיִם וְלֹא בַּאֲחָדוּת... וּמִמַּיָּד נָסַע הָאדמו"ר בַּחֲזָרָה, וְאָמַר שֶׁלֹּא נָסַע אֶלָּא לִשְׁמֹעַ אֶת זֶה...

כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה (טו, יג)

כְּשֶׁמִּתְבַּשֵּׂר אַבְרָהָם אָבִינוּ בִּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים עַל גְּזֵרַת הַגָּלוּת שֶׁבָּהּ יִהְיוּ בָּנָיו, נֶאֱמַר לוֹ: "כִּי גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם", בְּפַשְׁטוּת הַכַּוָּנָה לְמִצְרַיִם - שָׁם יִהְיוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְשָׁם יְעַנּוּ אוֹתָם.

אוּלָם **הַמהרי"ל דִּיסְקִין** מְבָאֵר, שֶׁפַּרְעֹה נָתַן לְשָׂרָה אֶת אֶרֶץ גֹּשֶׁן בְּמַתָּנָה, וְלָכֵן אֶרֶץ גֹּשֶׁן הִיא הָאָרֶץ שֶׁלָּהֶם. כָּל זְמַן שֶׁיִּהְיוּ בְּגֹשֶׁן - לֹא יִהְיֶה שִׁעְבּוּד, אֶלָּא בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִהְיוּ רַק גָּרִים שָׁם, וְכָל עוֹד הֵם יִשְׁהוּ בָּהּ, עוֹלִים לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל יְמֵי שִׁבְתָּם שָׁם לְמִנְיַן הַגָּלוּת, שֶׁפֵּרוּשָׁהּ שָׁהוּת בִּמְדִינָה זָרָה. אַךְ כַּאֲשֶׁר יֵצְאוּ מִגֹּשֶׁן, וְיֵלְכוּ לְהִתְעָרֵב בַּגּוֹיִים בְּמִצְרַיִם, בְּהֵיוֹתָם "בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם" - אוֹ אָז, "וַיַּעַבְדוּם וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה", הֵם יָחֵלּוּ לִסְבֹּל מִקְּשֵׁי הַשִּׁעְבּוּד.

כָּךְ, אָכֵן, הִתְרַחֵשׁ בְּמִצְרַיִם: בָּרֹגַע שֶׁהִגִּיעוּ לְמַצָּב שֶׁל "וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ אֹתָם" (שְׁמוֹת א, ז), כְּלוֹמַר הֵחֵלּוּ לְהִתְעָרְבֵב בֵּין הַגּוֹיִים, לְהִתְבַּלְבֵּשׁ כְּמוֹתָם, וּלְהֵרָאוֹת כְּמוֹתָם - וּכְכָל שֶׁנִּשְׁמְטוּ לְהֵרָאוֹת כְּמוֹתָם - כָּךְ גָּדְלָה שִׂנְאַת הַגּוֹיִים לַיְּהוּדִים כְּפִי שֶׁאוֹמֵר זֹאת דָּוִד הַמֶּלֶךְ: "וַיַּפֵּר אֶת עַמּוֹ מְאֹד וַיַּעַצְמֵהוּ מִצָּרָיו: הָפַךְ לִבָּם לִשְׂנֹא עַמּוֹ לְהִתְנַכֵּל בַּעֲבָדָיו" (תְּהִלִּים קה, כד-כה), וְאוֹמֵר הַמהרי"ל דִּיסְקִין שֶׁאָז גַּם הֵחֵל תַּהֲלִיךְ הַהִתְנַכְּרוּת שֶׁל מֶלֶךְ מִצְרַיִם, "וַיָּקָם מֶלֶךְ חָדָשׁ אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף" (שְׁמוֹת א, ח).

כָּךְ הֵם פְּנֵי הַדְּבָרִים לְכָל אוֹרֶךְ הַהִיסְטוֹרְיָה, אִם הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא רוֹאֶה שֶׁאֵינֶנּוּ יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת 'קִדּוּשׁ', הוּא מֵבִיא אֶת הַגּוֹיִים שֶׁיַּעֲשׂוּ לָנוּ אֶת הַ'הַבְדָּלָה'... מִכָּאן צְאוּ וּרְאוּ מַה גָּדֵל הֶעָוֹן שֶׁל יְהוּדֵי הַפּוֹרֵץ גָּדֵר בִּתְחוּם הַהִתְקָרְבוּת לַגּוֹיִים.

וּבְעִנְיָן זֶה הָיָה **רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר** זצ"ל אוֹמֵר: "מַיִם [-הַגּוֹיִים] רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה [-אֵשׁ]", הַכַּוָּנָה לְאַהֲבַת ה' לְעַם יִשְׂרָאֵל. לְמָרוֹת שֶׁמַּיִם מְכַבִּים אֶת הָאֵשׁ, וּבְוַדַּאי אִם הַמַּיִם הֵם רַבִּים?!

אֲבָל אִם הַמַּיִם נִמְצָאִים בְּסִיר וְהַסִּיר מֻנָּח עַל הָאֵשׁ, בְּמַצָּב זֶה הַמַּיִם לֹא יְכוֹלִים לְכַבּוֹת אֶת הָאֵשׁ, כְּלוֹמַר, כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ הַבְדָּלָה וְהַפְרָדָה בֵּין יִשְׂרָאֵל לַגּוֹיִים, הַגּוֹיִים לֹא יְכוֹלִים לְכַבּוֹת אֶת הָאֵשׁ. אַךְ אִם מוֹרִידִים אֶת הַהַפְרָדָה וַדַּאי שֶׁהַמַּיִם יְכוֹלִים לְכַבּוֹת אֶת הָאֵשׁ! כְּשֶׁמְּנַסִּים לְהַדֵּמוֹת לַגּוֹיִים, כָּכוֹל, חַס וְשָׁלוֹם, לְהַגִּיעַ מַצָּב שֶׁהַמַּיִם יְכַבּוּ אֶת הָאֵשׁ.

עִנְיָנִים מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר "מְתוֹק הָאוֹר"
עַל סֵפֶר תְּהִלִּים חֵלֶק רִאשׁוֹן

אָמַרְתָּ לַה' אֲדֹנָי אָתָּה טוֹבָתִי בַּל עָלֶיךָ (טז, ב)

בְּסֵפֶר **"נְפוּצוֹת יְהוּדָה"** בֵּאֵר כַּוָּנַת הַפָּסוּק, שֶׁהַמְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ אֶת עֹל מַלְכוּת ה', "טוֹבָתִי בַּל עָלֶיךָ" - אֵינוֹ עוֹשֶׂה טוֹבָה לַמָּקוֹם, אֶלָּא לְעַצְמוֹ, וּכְדִבְרֵי הַמִּדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה יג, ג): "לֹא נָתְנוּ הַמִּצְוֹוֹת לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא לְצָרֵף בָּהֶן אֶת הַבְּרִיּוֹת", שֶׁבְּקִיּוּם הַמִּצְוֹוֹת הַתּוֹעֶלֶת הִיא לַמְקַיֵּם וְלֹא לַקָּבָ"ה. וּכְעֵין זֶה פֵּרֵשׁ גַּם **הָרַדַ"ק**.

לעילוי נשמת
מרת **שרה** ע"ה
ב"ר יצחק יעקב
לקס
נלב"ע י"ד אב תשפ"ד
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ר' **מרדכי יוסף**
ב"ר משה אליעזר
נלב"ע י"ז אייר תשס"א
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ר' **יצחק זאב הכהן**
ב"ר גדליה
נלב"ע ד' ניסן תש"פ
תנצב"ה

לעילוי נשמת
ר' **משה אליעזר**
ב"ר אלתר יצחק
לקס
נלב"ע י' כסלו תשע"ח
תנצב"ה

בכל עניני הגליון נא לפנות למיכאל0504-147001

"אבי ואימי עזרוני"

שיעור מס' 295 | פר' לך לך תשפ"ז

"**היה** זה בשנת 1942" מספר ר' סנדר אפלבוים ז"ל, יליד בריסק. "עברנו להתגורר בעיירה פולנית "רפובלקה", כשפרצה המלחמה הכניסו אותנו היהודים שהתגוררו בעיירה לגטו".

"**יום** אחד לפני שיצאנו מהבית ל"ספירה" במגרש העירוני, ניגשה אלי אמא וביקשה להמתיק איתי סוד: 'תחושתי היא שהגרמנים ימ"ש מתכננים להרוג אותנו היום, ולכן אני מבקשת, תנסה נא בכל כוחך לברוח. יש לי הרגשה שכך תצליח להציל את חייך'. בכיתי לאמא והתחננתי שאיני רוצה להתנתק מהמשפחה. 'אחרי שתברח ראשון כולנו נרוץ אחריך', הבטיחה אמא. כשהוציאו אותנו למגרש התחלתי לרוץ תוך כדי ריצה אני שומע יהודי שזועק שם בקול: "יהודים יקרים! הגרמנים ימ"ש החליטו לחסל אתכם! תברחו ליער... שמע ישראל!" ברחתי בכל כוחי. כשהגעתי לגדר קיפצתי מעליה, אך רגלי נתקלה בגדר ונפצעה קשות. הרגשתי שנוזל ממנה דם, אך המשכתי לרוץ בכוחות לא לי עד שהגעתי לרפת סמוכה, שם התחפרתי במהירות בתוך תלולית קש ותבן. השוטרים שרדפו אחרי נכנסו לרפת לחפש אותי. אחד מהם אף דרך על ערמת הקש תחתיה שכבתי, אך בחסדי שמים, לא מצאו אותי. שכבתי שם רועד ומפוחד ובפי תפילה חרישית לאלוקי אברהם שיהיה בעזרי. עם רדת החשיכה יצאתי מתוך ערימת התבן. קרעתי חלק מחולצתי וחבשתי את רגלי הפצועה. נשארתי להתחבא שם כחודש ימים, כשבלילות הייתי יוצא לגינות של הכפרים הסמוכים ללקט ירקות, איתם החייתי את נפשי. את השעות הקשות הצלחתי לשרוד בעזרת ספר תהילים אותו החבאתי בכיסי. במזמורי התהילים מצאתי מרגוע לנפשי, ומהם שאבתי כוחות לשרוד מעל המזל והטבע".

"**כשישראל** קיבלו את התורה יצאו מתחת המזל, ואין מזל לישראל. ואף אברהם שקיים כל התורה ראוי הוא לצאת מהמזל, ולכן הוסיף לו הקב"ה אות ה"א בשמו: 'אברהם'. לומר שבשביל שקיים חמשה חומשי תורה יצא מן המזל. "ויוצא אותו ה-חוצה"- ה"א חוצה". לשון הזהב של רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו.

"**החורף** הפציע. הטמפורה בלילות ירדה משמעותית, והפצע ברגלי התפתח לדלקת. הרגל כאבה לי מאוד. כשיצאתי כדרכי באותו לילה לאסוף ירקות למחייתי, הכאב הכריע אותי, ולא הייתי מסוגל לחזור למקום מחבואי. שכבתי חסר אונים בתעלה בפאתי הגינה. כיסיתי את עצמי במעט עלים שמצאתי שם. בבוקר, כשהגיעו האיכרים הפולנים לעבד את השדות, גילו אותי שוכב פצוע ומיוסר. בחסדי השם עלי הם הכירו את אבי והעניקו לי מחבוא אצלם ברפת. במקביל פנו לרוקח העיירה והביאו לי תרופות, חבישות ומשחות לרגלי הפצועה. כשמידי פעם התעניינו בשלומי. בוקר אחד הפתיעו אותי כשנכנסו לרפת יחד עם אבא, ר' שלמה ז"ל. ממנו הבנתי שאחותי ואמי נהרגו, הי"ד, אבא שהצליח לברוח. עבר מבית לבית עד שמצא אותי, בחסדי ה' יתברך.

כשהשוטרים האוקראינים החלו לעבור מבית לבית לחפש יהודים שמסתתרים. המארחים אמרו לנו שנאלץ לעזוב את ביתם בשל הסכנה המוחשית להם ולנו. כך נאלצנו לברוח ליער, שם נפגשנו לפתע עם פלוגה של שוטרים אוקראינים שניסו לרוץ אחרינו. ב"ה הצלחנו לברוח ולהסתתר ביער במשך כמה לילות, אך הקור החודר לעצמות לא אפשר לנו להישאר בלילות ביער. אבא נזכר כי היו לו קשרים עסקיים טובים עם גוי בשם מיפודה לוגצקי. צעדנו לילה שלם כארבעה עשר קילומטר, עד שהגענו לביתו כשעינינו נשואות למרום בתפילה שנמצא חן בעיני אלוקים ואדם, ומיפודה יסכים להכניס אותנו. בחסדי שמיים מיפודה הסכים לארח אותנו באסם התבואה שלו, לצד שישה יהודים נוספים שהסתיר שם. בהתאם למצב, התנאים שם היו נוחים, יחסית.

"**חלפו** כמה שבועות ולילה אחד אני חולם," "כי אמא מצווה עלי לעזוב מיד את האסם של מיפודה: 'נשקפת לכם סכנת חיים מידיית', אמרה. שיתפתי את אבא בחלום ואמרתי לו שאני מרגיש שעלי לשמוע בקול אמא, שכן כבר פעם קודמת ניצלתי בזכותה וברחתי. 'ליבי אומר לי', אמרתי לאבא, 'שעלינו לעזוב את המקום בדחיפות'. אבא, לעומתי, ממש לא רצה לעזוב. אבא טען ובצדק כי נדיר למצוא גוי כמו מיפודה שמוכן להסתכן בסיוע ליהודים, ואסור לנו לעזוב כזה מקום בעקבות חלום.. גם מיפודה עצמו הצטרף למסע השכנוע, שלא כדאי לעזוב בעת מלחמה, 'בעת כזו לא עוזבים מקום בטוח אל הלא נודע!' אבל האינטואיציה הפנימית שלי לא נתנה לי מנוח. התעקשתי והודעתי שאני עוזב בעקבות אזהרתה של אמא. כשאבא ראה את נחישותי, החליט להצטרף אלי. נפרדנו ממיפודה כשהוא נותן לכל אחד מאיתנו חצי שק של מזון צידה לדרך, ויצאנו אל היער- אל הבלתי נודע.

לאחר כשבוע של נדודים הגענו למקום חילופי. או אז התברר לנו גודל הנס, שכן עוד באותו לילה פשטו שוטרים אוקראינים לצד חיילים גרמנים על אחוזתו של מיפודה והוציאו להורג אותו יחד עם כל היהודים שהסתיר באסם התבואה שלו, הי"ד. כך תפילתה ועצתה של אמא הצילה אותנו בצורה ניסית ממוות לחיים.

"**כל** אותה הלילה היתה שרה שטוחה על פניה ואומרת: 'רבון העולמים, אברהם יצא בהבטחה, ואני יצאתי באמונה'". ופירש היפה תואר בשם התנחומא את דברי המדרש הללו: "אברהם יצא בהבטחת השם, והיא יצאה באמונה שהאמינה בו יתברך". מטעים רבנו ה"זרע שמשון" זצוק"ל: "אמנם שרה הצדקת היתה לה סברא אחרת, שאף בלא הבטחה שעשה הקב"ה לאברהם, שרה היתה מאמנת בקב"ה שיעשה עמה ניסים, בין קרובים בין רחוקים מהטבע, משום דכתיב: "ולא יעזוב את חסידיו לעולם נשמרו", "רגלי חסידיו ישמור"... וכל אותה הלילה היתה שטוחה על פניה, מתפללת ואומרת: 'אברהם יצא בהבטחה, והבטחה זו אינה כדאית לסמוך עליה, לפי דעתו של אברהם שהקב"ה יעשה עמו ניסים קרובים לדרך הטבע, אך אני יצאתי באמונה ובוטחת בהשם שיעזור לי אף בדרך רחוקה מהטבע...' אמר לה הקב"ה: 'בוודאי שאני מציל אותך, וכל מה שאני עושה אגלה, שגדול זכותך יותר משל אברהם'". דברי רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו.

"**עברנו** גלגולים רבים, ביער מצאנו יהודים נוספים, ויחד איתם חפרנו בונקר גדול, שהיה עבורנו מחסה עד שחלפו ימי הזעם.

"**לאחר** המלחמה רצינו לעלות לארץ ישראל, אך התברר שהבריטים השולטים בה מגבילים מאוד את עליית פליטי המלחמה. ולאבא לא אישרו סרטיפיקט, או אז התגלה שדווקא הפציעה ברגלי, ממנה סבלתי כה רבות, דווקא בזכותה קבלתי יחד עם בן דודי, שגם הוא היה פצוע, סרטיפיקט מהבריטים לעלות ארצה דרך רומניה. משם הפלגנו באוניה בשם 'טרנסילבניה' לנמל חיפה. בנמל חיכו לי כעשרים מכרים וקרובי משפחה, כשכל אחד מהם מבקש ממני לבוא לגור אצלו. הבחירה הייתה קשה. בסוף בחרתי בבני דודים מצד אמא, משפחת נימוביץ.

"**ארבע** שנים לאחר מכן, כשהערבים ניסו ללחום ולהתנכל בכל כוחם לישוב היהודי המתחדש בארץ ישראל, לקחתי גם אני חלק בשורות ההגנה על היישובים היהודיים. שובצתי יחד עם שני חברים לאייש עמדת מרגמה. יום אחד קיבלתי מברק משמח, שאבא הצליח בחסדי השי"ת להגיע לארץ הקודש. חבריי הסכימו להחליף אותי בעמדת השמירה כדי שאלך לקיים כיבוד אב ולקבל את פני אבי".

"**במה** אדע כי ארשנה" שאל אברהם אבינו את הקב"ה על הבטחת ארץ ישראל. "ובאמת שיש לתמוה על אברהם שנראה שח"ו לא האמין בדברי הקב"ה " שואל רבנו ה"זרע שמשון" זצוק"ל ומתרץ ע"פ דברי הגמרא בברכות: "שלש מתנות נתן הקב"ה לישראל, וכולן לא נתנן אלא על ידי ייסורים: תורה, ארץ ישראל ועולם הבא". מסביר רבינו ע"פ הסברו של ה"עיון יעקב" המוכיח מהפסוקים ששלושה דברים אלו נקראים ירושה: "וכמו שהירושה מן הסתם באה לאדם על ידי אבל וצער, כך שלושת אלו אין אדם יכול לירש אלא על ידי ייסורין, והשתא אתי שפיר שאלת אברהם אבינו 'במה אדע כי אירשנה', אם ארץ ישראל היא ירושה, בעל כורחך צריך ייסורים כדי לזכות בה, רק שאברהם, לפי שהיה מתייירא פן יהיו ייסורים קשים, היה רוצה להתפלל שלא יהיו כל כך קשים". עכ"ל.

"**נפגשתי** עם אבא בתל אביב. ארגנתי לאבא דירת מגורים נוחה באחת הדירות הריקות ביפו, ממנה ברחו הערבים ואבזרתי אותה ברהיטים ככל אשר השיגה ידי. התנצלתי בפני אבא שאני חייב לחזור לחזית מול הערבים, שכן אני מאייש מרגמה המיועדת להגן על ישובים רבים. משחזרתי לעמדת השמירה התברר לי שבזכות כיבוד אב ניצלתי ממות בטוח. שכן אמש ירו הערבים ימ"ש פגז על העמדה שלנו. החבר שהחליף אותי נהרג במקום, ושני חברים אחרים נפצעו אף הם. או אז הפנמתי שבזכות הורי חיי ניצלו כמה פעמים הפעם בזכות אבא, ובפעמים הקודמות הצילה אותי אמא ז"ל ממות לחיים. יישר כוח להרה"ח רבי יוסף שוחט שליט"א שהביא את הסיפור המדהים מזיכרונותיו של ר' סנדר אפלבוים ז"ל קרוב משפחתו.

נסיים בדברי רבנו זיע"א אודות כוחם של האבות והאמהות הקדושים לעזור ולסייע בידינו: "ונברכו בך"- שזכות הצדיקים המתים מועלת לחיים, להשפיע להם משפע הטוב, ולהצילם מהצרות ולקרבם לתשובה. אכי"ר.

להצטרפות ולשליחת סיפורים hbzs3587@gmail.com

© כל הזכויות שמורות

פניני בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ג' › לרכישת הספר חייגו 0586666447 | 0585664447

גמילות חסדים – מפתח לגאולה

בְּ פָּרָשָׁה נִכְתָּב הַנְּסָיוֹן הָרִאשׁוֹן שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ: "לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ". מִמִּשִׁיכָה הַתּוֹרָה: "וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וֶהְיֵה בְּרָכָה". מָה הָעִנְיָן שֶׁל בְּרָכוֹת אֵלּוּ? מִפְּרֵשׁ רַשִׁ"י בַּמָּקוֹם, הֱיוֹת שֶׁאַבְרָהָם יוֹצֵא לְדֶרֶךְ אֲרֻכָּה שֶׁאֵין אֶפְשָׁרוּת לָדַעַת כַּמָּה זְמַן תֶּאֱרַךְ, הַדֶּרֶךְ גּוֹרֶמֶת בְּדֶרֶךְ כְּלָל לִשְׁלֹשָׁה דְּבָרִים: א. מְמַעֶטֶת פְּרִיָּה וּרְבִיָּה. ב. מְמַעֶטֶת מָמוֹן כִּי אֵין אֶפְשָׁרוּת לַעֲבֹד בַּדְּרָכִים. ג. שְׁמוֹ הַטּוֹב מִתְמַעֵט כִּי לֹא מַכִּירִים אוֹתוֹ כְּשֶׁהוֹלֵךְ בַּדְּרָכִים.

הַקָּבָ"ה מַבְטִיחַ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ אֶת שְׁלֹשֶׁת הַדְּבָרִים: "וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל", יִפְרְצוּ מִמְּךָ כָּל הַדּוֹרוֹת כֻּלָּם, "וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ", יִהְיֶה לְךָ שֵׁם טוֹב, "וֶהְיֵה בְּרָכָה" יִהְיוּ לְךָ בְּרָכָה, פַּרְנָסָה, עֹשֶׁר וְכָבוֹד. זֶה הַבֵּאוּר הַפָּשׁוּט שֶׁרַשִׁ"י מֵבִיא. יֵשׁ פֵּרוּשׁ נוֹסָף שֶׁל רַשִׁ"י עַל פִּי הַגְּמָרָא בְּמַסֶּכֶת פְּסָחִים בְּסוֹף הַמַּסֶּכֶת (דַּף קי"ט): "וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל" זֶהוּ שֶׁאוֹמְרִים "אֱלֹקֵי אַבְרָהָם", "וַאֲבָרֲכֶךָּ" זֶהוּ שֶׁאוֹמְרִים "אֱלֹקֵי יִצְחָק", "וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ", זֶהוּ שֶׁאוֹמְרִים "אֱלֹקֵי יַעֲקֹב". יָכוֹל יִהְיוּ חוֹתְמִים בְּכֻלָּם? תַּלְמוּד לוֹמַר "וֶהְיֵה בְּרָכָה", בְּךָ חוֹתְמִים וְלֹא בָּהֶם.

נָבֹאר אֶת דִּבְרֵי רַשִׁ"י וְאֶת דִּבְרֵי הַגְּמָרָא: יֵשׁ כָּאן יְסוֹד נִפְלָא שֶׁקָּשׁוּר לְחַיֵּי הָאָדָם. בִּתְפִלַּת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה אוֹמְרִים כַּמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם: "בָּרוּךְ... אֱלֹקֵי אַבְרָהָם אֱלֹקֵי יִצְחָק וֵאלֹקֵי יַעֲקֹב". זֶה בְּדִיּוּק מַה שֶּׁאוֹמֵר הַקָּבָ"ה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ. "אֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל" כְּנֶגֶד "אֱלֹקֵי אַבְרָהָם", אַחַר כָּךְ "וַאֲבָרֲכֶךָּ" כְּנֶגֶד "אֱלֹקֵי יִצְחָק" וַ"אֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ" כְּנֶגֶד "אֱלֹקֵי יַעֲקֹב". בַּהַתְחָלָה מַזְכִּירִים אֶת שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת שֶׁהֵם שְׁלֹשֶׁת עַמּוּדֵי הָעוֹלָם. לְאַחַר מִכֵּן יֵשׁ חֲתִימָה: "בָּרוּךְ אַתָּה ה'". לְכְאוֹרָה אֵיךְ הָיְתָה צְרִיכָה לִהְיוֹת הַחֲתִימָה? "בָּרוּךְ אַתָּה ה' מָגֵן אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב". הֱיוֹת שֶׁהִזְכִּירָנוּ אֶת שְׁלֹשָׁתָם בַּהַתְחָלָה צָרִיךְ לְסַיֵּם בִּשְׁלָשְׁתָּם, אֲבָל לֹא כָּךְ. תַּלְמוּד לוֹמַר: "וֶהְיֵה בְּרָכָה". חוֹזֵר לְאַבְרָהָם אָבִינוּ. רַק בּוֹ חוֹתְמִים וְלֹא בִּשְׁאָר הָאָבוֹת.

> כְּשֶׁמְּדַבֵּר בְּחֶסֶד לֹא עוֹשִׂים חֶשְׁבּוֹנוֹת! אַבְרָהָם בָּחַר בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת. נָכוֹן שֶׁלּוֹט בָּחַר בְּדֶרֶךְ קַלּוֹקֶלֶת, אֲבָל כְּשֶׁצָּרִיךְ לְהָצִיל וְלִגְמֹל חֶסֶד, לֹא עוֹשִׂים אֶת הַחֶשְׁבּוֹן הַזֶּה. יֵשׁ כָּאן אַחְיָן שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁנָּפַל בַּשֶּׁבִי, וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַכֹּל כְּדֵי לְהַצִּילוֹ

צָרִיךְ לְהָבִין אֶת פֵּשֶׁר הַדְּבָרִים. מָה הַמְיֻחָד בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ? וְדַאי שֶׁהָיָה הַיָּחִיד בַּדּוֹר, וּמִמֶּנּוּ הִתְחִילָה הַשּׁוֹשֶׁלֶת שֶׁל הַחֶסֶד, אֲבָל יֵשׁ עוֹד אָבוֹת, וּבְפֶרֶט שֶׁכְּשֶׁאֲנַחְנוּ פּוֹתְחִים בְּבָרֲכוֹת בְּשִׁמּוֹנֶה עֶשְׂרֵה, אֲנַחְנוּ פּוֹתְחִים בְּכָל הָאָבוֹת שֶׁהֵם יְסוֹדוֹת הָעוֹלָם. לָמָּה בַּחֲתִימָה מַשְׁמִיטִים אֶת שְׁאָר הָאָבוֹת וּמַזְכִּירִים רַק אֶת אַבְרָהָם אָבִינוּ?

יֵשׁ לְךָ בְּאוּרִים רַבִּים, אֲבָל הַבֵּאוּר שֶׁמְּקֻבָּל לְפִי דַּעַת רֹב הַמְפָרְשִׁים הוּא, שֶׁהַבְּרָכָה הַזֹּאת שֶׁאֲנַחְנוּ מְסַיְּמִים: "בָּרוּךְ אַתָּה ה' מָגֵן אַבְרָהָם", הִיא בְּרָכָה שֶׁמְּיֻחֶדֶת לְעַקְּבָתָא דִּמְשִׁיחָא, לִזְמַן הַגְּאֻלָּה. הֲרֵי אוֹמֵר רַבִּי שִׁמְעוֹן מֵאוֹסְטְרוֹפּוֹלָא שֶׁהָעוֹלָם קַיָּם עַל שְׁלֹשָׁה עַמּוּדִים: הָעַמּוּד הָרִאשׁוֹן הוּא הַתּוֹרָה, בְּלִי הַתּוֹרָה הָעוֹלָם לֹא קַיָּם. כְּשֶׁיּוֹשְׁבִים וְלוֹמְדִים וּמְחַדְּשִׁים חִדּוּשִׁים, מַרְבִּים בַּתּוֹרָה - בִּזְכוּת זֶה הָעוֹלָם קַיָּם. "אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וָלָיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׂמְתִּי". הָעַמּוּד הַשֵּׁנִי לְקִיּוּם הָעוֹלָם הוּא הַתְּפִלָּה. אֵין עֲבוֹדָה בְּלִי תְּפִלָּה וְהַשְּׁלִישִׁי הוּא גְּמִילוּת חֲסָדִים שֶׁגַּם בִּלְעָדָיו אֵין קִיּוּם לְעוֹלָם. שְׁלֹשֶׁת הָעַמּוּדִים הֵם כְּנֶגֶד שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת. אַבְרָהָם כְּנֶגֶד חֶסֶד, יִצְחָק כְּנֶגֶד הַתְּפִלָּה, וְיַעֲקֹב "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב" כְּנֶגֶד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. לַמִּדּוּד לוֹמַר "וֶהְיֵה בְּרָכָה - בְּךָ חוֹתְמִים". מָה הַכַּוָּנָה בְּךָ חוֹתְמִים? חוֹזֵר לְסוֹף הָעוֹלָם, עִקְּבָתָא דִּמְשִׁיחָא, חֲבָלֵי מָשִׁיחַ, זְמַן הַגְּאֻלָּה. אָז צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה יְסוֹד גָּדוֹל, דָּבָר עָצְמָתִי שֶׁבִּזְכוּתוֹ נִזְכֶּה לַגְּאֻלָּה. מַה נִּשְׁאַר לָנוּ הַיּוֹם מִכָּל הָעַמּוּדִים לַגְּאֻלָּה?

עַמּוּד הַתּוֹרָה - אֵין אֶפְשָׁרוּת לוֹמַר שֶׁהַתּוֹרָה נִמְצֵאת הַיּוֹם בְּטָהֳרָתָהּ וּבִשְׁלֵמוּתָהּ. אֵין אֲנָשִׁים שֶׁלּוֹמְדִים אֶת הַתּוֹרָה בְּכָל מָקוֹם וּבְמִסִּירוּת. יֵשׁ רִפְיוֹן, לְצַעֲרֵנוּ הָרַב, וּבִירִידַת הַדּוֹרוֹת נֶחֱלָשׁ כֹּחַ הַתּוֹרָה. הָרַבֵּה מְחַפְּשִׂים קְלּוֹת כְּדֵי לִלְמֹד פָּחוֹת. כָּתוּב בַּגְּמָרָא שֶׁאִם אָדָם אָמַר פַּעֲמַיִם קְרִיאַת שְׁמַע - יָצָא יְדֵי תַּלְמוּד תּוֹרָה! הַכֹּל נֶהְפָּךְ לְהִיוֹת דָּבָר מְגֻדָּר. כִּבְיָכוֹל לְמִדּוּד הַתּוֹרָה שֶׁלָּנוּ הַיּוֹם נִשְׁעָן עַל קְלָא מִסְיֶמֶת. וַדַּאי שֶׁיֵּשׁ תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, אֲבָל כְּשֶׁרוֹאִים אֶת הַמַּצָּב בִּכְלָלוּתוֹ, בָּרוּר שֶׁדִּבְרֵי תּוֹרָה צְרִיכִים חִזּוּק וְצָרִיךְ לְהַרְבּוֹת בִּלְמוּד הַתּוֹרָה.

עַמּוּד הַתְּפִלָּה - גַּם הַתְּפִלָּה צְרִיכָה חִזּוּק. נִדְרֶשֶׁת מְסִירוּת רַבָּה בְּיָמֵינוּ בִּשְׁבִיל לָבוֹא לַתְּפִלָּה. יֵשׁ הַיּוֹם תַּשְׁלוּמִים בַּהֲלָכָה, אִם מִישֶׁהוּ לֹא הִסְפִּיק, הוּא יְשַׁלֵּם וּמִי שֶׁלֹּא נִזֵּן בְּאָבוֹת צָרִיךְ לַחֲזֹר... אֲבָל הַיּוֹם לֹא מְכַנְּנִים. יֵשׁ הַרְבֵּה קְלּוֹת בַּתְּפִלָּה, הִיא לֹא כְּמוֹ שֶׁהָיְתָה צְרִיכָה לִהְיוֹת, תְּפִלָּה שֶׁהִיא נְטוּ תְּפִלָּה. אָנוּ מִסְתַּפְּקִים בַּקְּלּוֹת שֶׁנָּתְנוּ לָנוּ חַזַ"ל.

הַדָּבָר הַיָּחִיד שֶׁעָכְשָׁו, בַּגְּלוּת הָאַחֲרוֹנָה, בַּזְּמַנִּים הַקָּשִׁים בְּיוֹתֵר, אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְקַיֵּם בִּשְׁלֵמוּת וּבַצּוּרָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר - הוּא גְּמִילוּת חֲסָדִים! דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ שִׁעוּר. גְּמִילוּת הַחֲסָדִים שֶׁיְּכוֹלָה לִהְיוֹת הַיּוֹם בָּעוֹלָם, הִיא דָּבָר שֶׁלֹּא רָאִינוּ מִיָּמֵינוּ. אוֹמֵר הַקָּבָ"ה: "וֶהְיֵה בְּרָכָה". אַבְרָהָם אָבִינוּ, בְּךָ חוֹתְמִים! בְּךָ יַחְתְּמוּ אֶת כָּל הַגָּלְיוֹת. בִּזְכוּת הָעַמּוּד שֶׁלְּךָ עִם יִשְׂרָאֵל יִזְכּוּ לַגְּאֻלָּה. "מָגֵן אַבְרָהָם" זֶה גְּמִילוּת חֲסָדִים, הַפְלָא וָפֶלֶא!

אִם עַם יִשְׂרָאֵל מִתְחַזְּקִים וּמִתְעַצְּמִים בְּחֶסֶד בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ, מַרְבִּים חֶסֶד בָּעוֹלָם, זֹאת הַזְּכוּת לַגְּאֻלָּה. זֶה מָה שֶּׁנּוֹתֵן הַיּוֹם אֶת הַתִּקְוָה, שֶׁזֶּהוּ, אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים בַּגְּאֻלָּה. רוֹאִים אֶת זֶה בְּחוּשׁ. לְפָעָמִים הַקָּבָ"ה מֵבִיא עַל עַם יִשְׂרָאֵל כָּל מִינֵי טְרַגֶּדְיוֹת וַאֲסוֹנוֹת, וְהֵם פִּתְאֹם מִתְאַחֲדִים! הַיּוֹם רוֹאִים אַחְדוּת שֶׁלֹּא נִרְאֲתָה מֵעוֹלָם, וְהַכֹּחַ שֶׁל הַחֶסֶד יָכוֹל לְהַצִּיל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל וּלְהָבִיא אוֹתָנוּ לִמְמַדִּים אֲחֵרִים שֶׁאֲפִלּוּ לֹא יָדַעְנוּ עֲלֵיהֶם. כְּשֶׁאֵין חֶסֶד אֵין שׁוּם דָּבָר, אֵין עוֹלָם, אֵין בְּרִיאָה, אֵין חַיִּים. זֶה מַה שֶּׁאוֹמֵר ה' לְעַם יִשְׂרָאֵל - גְּמִילוּת חֲסָדִים.

לְפִי זֶה נָבִין אֶת אַבְרָהָם אָבִינוּ. אָנוּ יוֹדְעִים שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ הָלַךְ עִם לוֹט. בַּדֶּרֶךְ, הִבְחִין אַבְרָהָם בְּכָךְ שֶׁלּוֹט רוֹעֶה בְּשִׂדוֹת זָרִים. מָה עִם גֶּזֶל? נוֹרָא וְאָיֹם. אַבְרָהָם אָבִינוּ לֹא יָכוֹל לִרְאוֹת זֹאת וְאָמַר לְלוֹט מֵיָּד שֶׁהֵם נִפְרָדִים! שׁוֹאֵל עַל כָּךְ הַחֲתָם סוֹפֵר לָמָּה הוּא בָּחַר לְהַפְקִיר אֶת לוֹט בַּגֵּכְר? אוֹמֵר הַחֲתָם סוֹפֵר שֶׁמָּה שֶׁלּוֹט עָשָׂה, הָיָה חִלּוּל ה'. כְּשֶׁהֵיוּ רוֹאִים אֶת לוֹט הָיוּ רוֹאִים אֶת אַבְרָהָם. הָיוּ אוֹמְרִים שֶׁאִם לוֹט גּוֹזֵל, כַּנִּרְאֶה זֶה בְּגָלַל אַבְרָהָם אָבִינוּ. אַבְרָהָם פָּחַד מֵחִלּוּל ה'. בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ חִלּוּל ה' לֹא חוֹלְקִים אֲפִלּוּ כְּבוֹד לְרַב, אֵין בְּרֵרָה! אוֹמֵר הַחֲתָם סוֹפֵר שֶׁאַבְרָהָם הָיָה חַיָּב לְהִפָּרֵד מִלּוֹט.

לְאַחַר שֶׁהָיָה אֵצֶל אַבְרָהָם, עַמּוּד הַחֶסֶד וְרָאָה מַהי נְתִינָה, הָלַךְ

המשך בעמוד 3 ››

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
17:22	18:32	19:11

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

העלון מוקדש לעילוי נשמתו של המקובל הקדוש והטהור
רבי **רחמים עטייה** בן ג'מילה זצוק"ל
וכן לע"נ אשת חבר הרבנית **שושנה** בת פרחה ע"ה תנצב"ה

גלגל חוזר בעולם

דקות ארכו וסיום הבדיקה לא נראה באופק. סבלנותו של משה עמדה לפקוע והוא קיווה שאכן הרכב תקין. לאחר עשר דקות נוספות מורטות עצבים סיים הבודק וניגש אל קונה הרכב מר משה סלומון: 'הרכב מעולה, אין בו בעיות ואתה יכול לקנות אותו בלב שקט'. משה היה מרוצה. את כל חסכונותיו הוא עומד לתת עבור הרכב המשפחתי החדש מסוג מיצובישי 'ספייס וואגן'. חלפו שנים והמשפחה התרחבה והגיעה העת לקנות רכב משפחתי מרווח שיוכל להכיל את כל בני המשפחה.

הם ניגשו לסניף הדואר הסמוך, ומשה ביקש מן הפקידה לבצע בדיקה האם הרכב ממושכן או מעוקל. פרטי הרכב הועלו על מסך המחשב 'זה בסדר הכול תקין, לא גנוב ולא מעוקל' אמרה הפקידה ומילאה את טופס העברת הבעלות, בעוד משה שולף מכיסו מעטפה שמנה ובה 80 אלף שקל במזומן ומעבירו למוכר הרכב, מר כץ. העסקה נסגרה בשעה טובה. ואולי היא הייתה בעצם לא כל כך טובה.

שבוע לאחר מכן משה היה צריך לשאול את בעל הרכב שאלה כלשהי אודות תפעול הרכב, אבל כאשר התקשר לטלפון של משפחת כץ הגיע כל הזמן לטלפון ציבורי הנמצא בתוך בית ספר. לאחר בירור יסודי במוקד 144 של בזק הוא קיבל את המספר החדש. 'שלום, זו משפחת כץ?' 'כן' ענתה אישה מעבר לקו. 'מדבר מר משה סלומון, קניתי מכם את הרכב לפני שבוע ורציתי לברר האם...' 'סליחה, אדוני', קטעה אותו גברת כץ, 'אבל לא מכרנו את הרכב, הספייס ואגן עומד בחניה הסמוכה לביתנו'.

'רגע', שאל משה כשחשד קל מתחיל להתגנב לליבו, 'האם מספר הרכב שלכם הוא 81-793-02?'. 'כן, אדוני, אולי תסביר לי במה מדובר?'. 'את בטוחה שהרכב בחניה? לא גנבו לכם אותו?! ואולי בעלך מכר אותו ואת לא יודעת?!', ירה משה צרור שאלות בבהלה. 'תראה אדוני', ענתה האישה שלא הבינה במה מדובר, 'אולי כדאי שתדבר עם בעלי, יתכן שהוא יבין אותך הרבה יותר טוב ממני'.

לאחר שיחת הבהרה קצרה עם מר כץ ולתדהמתם הרבה, התברר שבבעלות שניהם ישנו אותו רכב מאותה שנת יצור ועם מספר לוחית רישוי זהה... משה סלומון הבין מיד שמשהו פה מאוד לא בסדר, אחד הרכבים הוא רכב גנוב בוודאות. ומירב הסיכויים הם שמדובר ברכב שלו...הוא החליט לבדוק את מספר השלדה של הרכב, והוא אכן לא תאם למספר שהיה נקוב ברישיון הרכב.

לאחר התייעצות עם כמה ידידים ש'מבינים' בעסקי הרכב, הציעו לו כולם פתרון קצר וקל. בקבוק נפט וחבילת גפרורים, והרכב עולה בסערה השמימה, לאחר מכן לא נותר אלא לגשת ולתבוע את חברת הביטוח ולאחר חודש, הכסף שהשקיעו שב אל כיסם בחזרה. 'לא יעלה על הדעת!' החליטו משה ואשתו.

למחרת היום ניגש משה לתחנת המשטרה הקרובה. 'שלום אדוני', פנה משה לשוטר התורן, 'רצינו להודיע שהרכב שלנו גנוב!'. 'כן, אני מבין', ענה השוטר המנומנם, 'מתי הוא נגנב לך?' 'לא, לא הבנת אותי, הרכב שבבעלותי הוא גנוב', השיב משה וסיפר לו את כל הסיפור. השוטר הביט בו בפליאה ותהה מיהו האיש המוזר שלפניו 'סע לשלום אדוני!', ענה השוטר, 'אין לנו פתרון לבעיות מהסוג הזה, כרגע יש לך חצי שנה עד הטסט, בינתיים אתה יכול לנסוע ברכב עד שיגיע מועד הטסט של הרכב ואז כמובן יגלו שהוא גנוב ויקחו לך אותו, בינתיים תהנה ממנו!'.

משה הנדהם עזב בזעם את תחנת המשטרה 'אם זה שוטר, אז מה עליי לעשות?', הרהר. 'כנראה שעלי למצוא לבד את בעליו של הרכב, על מנת שאוכל להשיב לו אותו', חשב וניגש בזריזות לספר הטלפונים וחיפש מספרים של סוכני ביטוח. 'בוקר טוב!' ברך משה את סוכן הביטוח שענה לטלפון, 'אולי במקרה מישהו מלקוחותיך התלונן שנגנב לו רכב מיצובישי מדגם 'ספייס וואגן' בחודש האחרון?', לקח לסוכן הביטוח כמה דקות להבין מה בן שיחו מחפש, אך הוא ענה לו שלא הגיעה אליו תלונה על גניבת רכב מסוג זה.

לאחר טלפונים למספר סוכנים מודיע לו אחד מהם שאכן הוגשה להם תביעה בגין גניבת רכב ספייס וואגן שמספר שלדתו זהה למספר שאותו הקריא משה. 'תתאם פגישה ביני לבין בעל הרכב ואני אגיע עם הרכב מידי!', הודיע משה. בעל הרכב שפשף את עיניו בתימהון כאשר ראה את רכבו עומד מחוץ לסוכנות הביטוח. 'אתה רוצה לומר לי שחיפשת אותי בכדי להשיב את הרכב ששילמת עליו מחיר מלא?!! אינני מאמין שקיימים אנשים כאלו בעולם', הוסיף.

למחרת היום ניגש משה לתחנת המשטרה הקרובה. 'שלום אדוני', פנה משה לשוטר התורן, 'רצינו להודיע שהרכב שלנו גנוב!'. 'כן, אני מבין', ענה השוטר המנומנם, 'מתי הוא נגנב לך?'

אך מתברר שאכן ישנם אנשים מזן אחר, אנשים שהערך העליון שלהם הוא יושר ואמת, אפילו במחיר של הפסד כל החסכונות שהם חסכו בעשר שנים האחרונות. שבוע לאחר מכן הם קיבלו שיחת טלפון ממפיק תכניות של איש תקשורת מפורסם, 'שמענו את סיפורכם המדהים והיינו רוצים להזמין אתכם אל אולפננו כדי לשמוע את הסיפור ממקור ראשון, וכמובן לפרסם אותו בכל הארץ!'. לאחר התייעצות עם רבו החליט משה שזו הזדמנות לפרסם את הסיפור ולקדש שם שמים וללמד דרכים טובות לעוד אנשים, והסכים להשתתף בתכנית.

שבוע לאחר מכן הגיע הטלפון. 'שלום מלכה, יש לך כיסא לידך?', היה זה קולו של בעלה שבקע מן הטלפון. 'מה קרה עכשיו?' החווירה מלכה. 'הפעם זו בשורה טובה, אפילו טובה מאוד, הייתי אומר. וגם מפתיעה', מתח אותה משה. 'נו!' 'לא תאמיני, אבל הרגע קיבלתי טלפון מנציגות חברת מיצובישי בארץ, אחד המנהלים האזין לתכנית שבה סיפרנו את סיפורנו והוא התרגש מאוד, לאחר התייעצות עם ההנהלה של חברת מיצובישי בארץ ובעקבות הפרסום הרב שעשינו להם הוחלט להעניק לנו מכונית ספייס וואגן במתנה!!!'.

מקידוש ה' אף פעם לא מפסידים, ובעיקר אם עושים מעשה שמקדש את שם ה' ללא פשרות כלל. כי גלגל חוזר הוא בעולם, ולפעמים חוזרים גם עם ארבע גלגלים...! זה היה כל מהותו של אברהם אבינו, שכל חייו קידש את שמו של הקב"ה, להביא עוד ועוד אנשים תחת כנפי השכינה, לזכות עוד בריות להכיר את ריבונו של עולם, וכאמור גלגל חוזר בעולם, הקב"ה לעולם לא נשאר חייו, כי נאמן הוא בעל מלאכתך, שישלם לך שכר פעולתך, והקב"ה שילם לאברהם בדור ישרים מבורך, ובזכות מעשיו זכה להיות אבי האומה. ה' יזכנו ללכת בדרכי האבות הקדושים, ולקדש את שמו יתברך בעולם! (אור שרה)

לע"נ הרב אשר בן מרים ז"ל

לע"נ שאול חי בן מרים ז"ל

לע"נ יצחק שם טוב בן שרה ז"ל

לע"נ רחל בת שושנה ע"ה

לע"נ ישראל בן חביבה ז"ל

לע"נ הרבנית חסיה ליליאן בת סוליקה ע"ה

לע"נ רפאל פואה בן רוזה ז"ל

לע"נ אברהם אבוהרון בן ג'נינה ז"ל

המשך מעמוד 1 ‹‹

לוֹט לַמָּקוֹם הֵכִי שָׁפָל שֶׁיֵּשׁ - סְדוֹם וַעֲמוֹרָה. הוּא רָצָה אֶת תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה. זֶה הָיָה נִתּוּק רוּחָנִי וְטוֹטָאלִי! אַבְרָהָם הָיָה בְּצַד הַנְּתִינָה וְהֶחֶסֶד וְלוֹט הָלַךְ לַמָּקוֹם הֲכִי מְזַעְזֵעַ שֶׁיָּכוֹל לִהְיוֹת, שֶׁמִּתְגּוֹרְרִים בּוֹ רוֹצְחִים, הַמָּקוֹם הַנּוֹרָא בְּיוֹתֵר. וְזֶמֶן מָה לְאַחַר מִכֵּן שָׁמַע אַבְרָהָם שֶׁלּוֹט נָפַל בַּשֶּׁבִי. אַבְרָהָם יָכוֹל הָיָה לְהַגִּיד לְעַצְמוֹ שֶׁזֹּאת שֶׁל לוֹט, הוּא הָלַךְ לִסְדוֹם, הוּא נוֹתֵן יָד לִפּוֹשְׁעִים וּלְרוֹצְחִים. לָמָּה לוֹ לְהַצִּילוֹ? הַמִּלְחָמָה הַזֹּאת לֹא הָיְתָה מִלְחָמָה פְּשׁוּטָה. הוּא יָדַע שֶׁהוּא מַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ לְמִלְחָמָה שֶׁיְּכוֹלָה לְסַכֵּן אוֹתוֹ מְאֹד. דָּבָר נוֹסָף, שֶׁכְּשֶׁאַבְרָהָם הָיָה עִם לוֹט, לֹא שָׁרְתָה עָלָיו שְׁכִינָה. הוּא לֹא יָכוֹל הָיָה לְדַבֵּר עִם הַקָּבָ"ה. לְאַחַר שֶׁנִּפְרַד מִמֶּנּוּ, שָׁרְתָה עָלָיו רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. לָמָּה אַבְרָהָם צָרִיךְ לְהַכְנִיס אֶת עַצְמוֹ לְסַכָּנָה, וּבִפְרָט אַחֲרֵי שֶׁלּוֹט בָּגַד בּוֹ?

הַתְּשׁוּבָה פְּשׁוּטָה: כְּשֶׁמְּדַבֵּר בְּחֶסֶד לֹא עוֹשִׂים חֶשְׁבּוֹנוֹת! אַבְרָהָם בָּחַר בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת. נָכוֹן שֶׁלּוֹט בָּחַר בְּדֶרֶךְ קַלּוֹקֶלֶת, אֲבָל כְּשֶׁצָּרִיךְ לְהַצִּיל וְלִגְמֹל חֶסֶד, לֹא עוֹשִׂים אֶת הַחֶשְׁבּוֹן הַזֶּה. יֵשׁ כָּאן אַחְיָן שֶׁל אַבְרָהָם שֶׁנָּפַל בַּשֶּׁבִי, וְצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת הַכֹּל כְּדֵי לְהַצִּילוֹ, יֵשׁ כָּאן גְּמִילוּת חֲסָדִים וְעַל זֶה הָעוֹלָם עוֹמֵד. בְּגְמִילוּת חֲסָדִים אָדָם צָרִיךְ לִהְיוֹת נָקִי, בְּלִי חֶשְׁבּוֹנוֹת, כֵּן רָאוּי, לֹא רָאוּי - זֶה לֹא מְשַׁנֶּה! אַבְרָהָם אָבִינוּ נִלְחַם, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם נִצַּח בִּזְכוּת הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה, זֶה חֶסֶד אֲמִתִּי.

לִפְנֵי שְׁמוֹנָה שָׁנִים, בְּשָׁנַת תשע"ו, י"ב בְּאִיָּר, מָסַפֵּר עַל יְהוּדִי יָקָר בְּשֵׁם שִׁמְעוֹן שֶׁהָיָה עוֹבֵד בַּלֵּילוֹת וְיָשֵׁן בַּיָּמִים. בְּיוֹם שִׁשִּׁי אֶחָד הִגִּיעַ לְבֵיתוֹ עָיֵף מְאֹד, וְאִשְׁתּוֹ בִּקְּשָׁה מִמֶּנּוּ לַעֲזֹר לָהּ וְלָקַחַת אֶת הַיְלָדִים, כִּי הִיא צְרִיכָה לְבַשֵּׁל לְשַׁבָּת. הוּא הִסְכִּים, לָקַח אֶת הַיְלָדִים לַפַּארְק לְמֶשֶׁךְ כְּמָה שָׁעוֹת וְחָזַר גָּמוּר וְעָיֵף לִקְרַאת הַצָּהֳרַיִם. הוּא הָיָה חַיָּב לִישֹׁן כַּמָּה שָׁעוֹת, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ כֹּחַ לְשַׁבָּת. הוּא יָדַע שֶׁאֵין סִכּוּי לִישֹׁן בַּבַּיִת עִם הָרַעַשׁ שֶׁל הַיְלָדִים, בִּפְרָט אַחֲרֵי שֶׁהָיָה אִתָּם בְּגַן הַשַּׁעֲשׁוּעִים וְהֵם חָזְרוּ מְלֵאֵי הִתְלַהֲבוּת, וְהֶחְלִיט לָלֶכֶת לְאָחוֹתוֹ, שֶׁגָּרָה קָרוֹב אֵלָיו, שָׁם יִהְיֶה שָׁקֵט. יָרַד, הִתְנִיעַ אֶת הָרֶכֶב וְנָסַע לַאֲחוֹתוֹ. אָכֵן קִבֵּל מִמֶּנָּה נוֹחָה וְשֶׁקֵּט מִסָּבִיב וְהִצְלִיחַ לִישֹׁן שָׁעָה וְיוֹתֵר.

לְפֶתַע הֵעִיר אוֹתוֹ צִלְצוּל הַטֶּלֶפוֹן הַנַּיָּד שֶׁלּוֹ. תְּחִלָּה לֹא הִתְיַחֵס כִּי רָצָה לְהַמְשִׁיךְ לִישֹׁן, אֲבָל הַצִּלְצוּל לֹא הִרְפָּה. הוּא לָקַח אֶת הַמַּכְשִׁיר וְרָאָה עַל הַצָּג אֶת הַמִּסְפָּר שֶׁל יוֹסִי הַשָּׁכֵן שֶׁלּוֹ. מַה הוּא רוֹצֶה עַכְשָׁו בְּיוֹם שִׁשִּׁי? עָנָה לוֹ. יוֹסִי הַשָּׁכֵן בִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לָלֶכֶת לַיְּשׁוּב הַסָּמוּךְ וּלְהָבִיא לוֹ מִשָּׁם חֲלָב עִזִּים. כְּבָר כַּמָּה יָמִים שֶׁהוּא סוֹבֵל מִפְּצָעִים בַּפֶּה, וְלֹא יָכוֹל לְהַתְפַּקֵּד. הוּא מַמָּשׁ הִתְחַנֵּן שֶׁיַּעֲזֹר לוֹ וְאָמַר שֶׁזֶּה חֶסֶד שֶׁהוּא לֹא יִשְׁכַּח לוֹ לְעוֹלָם.

נָתָאר לְעַצְמֵנוּ אֶת שִׁמְעוֹן, חֲצִי רָדוּם, שֶׁמִּתְחוֹלֵלֶת בְּתוֹכוֹ מִלְחֶמֶת עוֹלָם. הַיֵּצֶר הָרַע צוֹעֵק לוֹ, "תַּעֲזֹב אֶת הַכֹּל, תַּמְשִׁיךְ לִישֹׁן, יֵשׁ לְךָ עוֹד זְמַן, זֹאת מִצְוָה שֶׁאֲחֵרִים יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת, מָה רוֹצִים מִמְּךָ?" וְהַיֵּצֶר הַטּוֹב צוֹעֵק לוֹ: "זֶה חֶסֶד! בְּחֶסֶד לֹא עוֹשִׂים חֶשְׁבּוֹנוֹת! אִם נִזְדַּמְּנָה לְךָ מִצְוָה כָּזֹאת סִימָן שֶׁהַיא שֶׁלְּךָ, אַל תְּדַחֶה אוֹתָהּ. מֻחֶסֶד לֹא מַפְסִידִים". לָקַח לוֹ כַּמָּה שְׁנִיּוֹת וְהוּא אָמַר לַשָּׁכֵן שֶׁלּוֹ: "יוֹסִי, אַל תִּדְאַג, עָלַי! אֲנִי אַחֲרַאי שֶׁזֶּה יַגִּיעַ אֵלֶיךָ!" יוֹסִי בָּרַךְ אוֹתוֹ בְּכָל הַבְּרָכוֹת: "תִּהְיֶה בָּרִיא, יִהְיוּ לְךָ עֹשֶׁר וּבְרִיאוּת וְנַחַת, עָזַרְתָּ לִי, אֲנִי מוֹדֶה לְךָ מֵקֶרֶב לֵבָב!" שִׁמְעוֹן הֵבִין שֶׁאֵין לוֹ בְּרֵרָה וְהוּא צָרִיךְ לָקוּם, לְהִתְלַבֵּשׁ וְלִנְסֹעַ לַיְּשׁוּב הַסָּמוּךְ כְּדֵי לְהָבִיא לוֹ אֶת הֶחָלָב.

הוּא הִתְלַבֵּשׁ, יָרַד וּפָתַח אֶת הָרֶכֶב וְכִמְעַט נָפַל בַּהֶלֶם גָּדוֹל! בְּתוֹךְ הָאוֹטוֹ יָשַׁב בְּנוֹ הַקָּטָן! הוּא כַּנִּרְאֶה שָׁכַח אוֹתוֹ בָּרֶכֶב לְאַחַר שֶׁחָזַר מִן הַפַּארְק. הַיֶּלֶד הָיָה אָדֹם! שִׁמְעוֹן הִתְקַשֵּׁר מִיָּד לְהַצָּלָה, הִגִּיעוּ חוֹבְשִׁים שֶׁהִצְלִיחוּ לְיַצֵּב אֶת מַצָּבוֹ. אָמְרוּ לוֹ הַחוֹבְשִׁים שֶׁאִם הָיָה מְחַכֶּה עוֹד קְצָת, לֹא הָיָה אֶת מִי לְהַצִּיל, הוּא הִתְקַשֵּׁר בַּזְּמַן וְקִבֵּל אֶת הַיֶּלֶד בְּמַתָּנָה. שִׁמְעוֹן חָשַׁב לְעַצְמוֹ שֶׁאִם חַס וְשָׁלוֹם הָיָה אוֹמֵר לִשְׁכֵנוֹ שֶׁקָּשֶׁה לוֹ, וְשֶׁיְּבַקֵּשׁ מִמִּישֶׁהוּ אַחֵר לַעֲזֹר לוֹ, הוּא הָיָה נִמְצָא עַכְשָׁו בַּלְּוָיָה שֶׁל הַבֵּן שֶׁלּוֹ, בְּטֶרְגֶּדְיָה נוֹרָאָה. בִּזְכוּת הַחֶסֶד הַזֶּה הוּא קִבֵּל חַיִּים שֶׁל יֶלֶד. זֹאת גְּמִילוּת חֲסָדִים!

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהָבִין שֶׁבַּדּוֹר שֶׁלָּנוּ בּוֹרֵא עוֹלָם רוֹצֶה לִרְאוֹת אוֹתָנוּ מְאֻחָדִים וְעוֹשִׂים חֶסֶד אֲמִתִּי, לִשְׁמָהּ, אֲפִלּוּ בְּמִסִּירוּת - כִּי זֶה מַה שֶּׁיְּחַתֵּם אֶת הַגְּאוּלָּה. "בְּךָ חוֹתְמִים", בְּאַבְרָהָם אָבִינוּ, בְּחֶסֶד. זֶה מַה שֶּׁיְּקָרֵב אוֹתָנוּ לִגְאֻלָּה. לִפְעָמִים אָדָם חוֹשֵׁב, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בְּשָׁבִיל הָאַחֵר? אֲבָל תָּמִיד יֵשׁ מַה לַּעֲשׂוֹת. בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם נִתְחַזֵּק בְּחֶסֶד וּבְנִתְינָה, וְהַקָּבָ"ה יְגָאֲלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָמִים.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (ס"א) – כֻּלּוֹ אֹהֵב שֹׁחַד

במאמר הקודם הבאנו את נבואת ישעיה הנביא לפני 2700 שנים שמערכת המשפט היא זו שתהווה הגורם המעכב את השראת השכינה וביאת המשיח, וסיימנו בעובדה שהנביא טוען שמעורבים בה אנשים לא הגונים שהיו בימיו (ואף באחרית הימים כפי שנראה בהמשך).

ממשיך הנביא (ישעיה א, כ"ב): "כַּסְפֵּךְ הָיָה לְסִיגִים, סָבְאֵךְ מָהוּל בַּמָּיִם" - בהתחלה היה בך מסלתה ומשמנה של אנשי אמת, ככסף יקר, אך עם הזמן התערבו בך אנשי בליעל, כמו סיגים שאינם שייכים לכסף. אותה דוגמא לגבי היין של ירושלים, אנשי הצדק והאמת, שהתערבו בהם פושעים, כמו מהילת היין במים, המה המים הזידונים.

ממשיך ישעיה (פס' כ"ג) בכאב ואומר: "שָׂרַיִךְ סוֹרְרִים וְחַבְרֵי גַּנָּבִים, כֻּלּוֹ אֹהֵב שֹׁחַד וְרֹדֵף שַׁלְמֹנִים". פירש המלבי"ם: "שריך - ר"ל והסיבה היותר ראשונה לפרצות העם, היו השרים והסגנים, שהם סרו מני דרך והתחברו אל הגנבים שנתנו להם חלק מן הגניבות למען יעלימו עין. והגם כי זה לא היה כולל לכל השרים, כי לא כלם היו חברי גנבים, אבל "כלו אהב שחד", באהבת השחד הושוו כל השרים, לא היה אחד נקי מחטא זה".

כזכור, הנביא התנבא גם לשעתו וגם לדורות. הרשעים לא מתים - רק מתחלפים. וכמו שהנביא מדבר על בעלי השררה הבכירים הסוררים בתקופתו, כך מדבר על בעלי השררה בדורנו, ומציין המלבי"ם שבאחרית הימים יהיו שרים בכירים שחולקים את מיסי הציבור ביניהם כמו גנבים, ויהיו כאלה שעיוות הדין בשוחד של "תן וקח" ינחה אותם בשררותם, או יותר נכון בסוררותם. וכל בר דעת מבין שהאמת לובשת צורה בערוצי התקשורת והמדיה, ואין המקום לפרט את מעלליהם כאן. אך את האמת מטייחים, את הסירחון מסיתים אל מתחת לשטיח האדום, האצילי והנקי כלפי חוץ, השר הבכיר פושט טלפיו ואומר "טהור אני". וזו בדיוק אידאולוגיית עשו! וכי זו המערכת שאמורה להוציא את האמת לאור ואת הדין לאשורו?

ממשיך הנביא ואומר: "יָתוֹם לֹא יִשְׁפֹּטוּ וְרִיב אַלְמָנָה לֹא יָבוֹא אֲלֵיהֶם", מהסיבה הפשוטה, שאלמנה ויתום הם החלשים באוכלוסיה, מה ירוויח השופט כיוון שכולו אוהב שוחד, ואם אין מה לתת, למה שישפוט לטובתם? בעל המאה הוא בעל הדעה! מערכת המשפט בימיו של ישעיה הלכה רחוק, אך שלא נתפתה לחשוב שהמציאות השתנתה. גם בימינו, הכח נמצא אצל מי שקרוב לצלחת. האמת תהא נעדרת, אם יש לך מה לתת, ניצחת, אין לך מה לתת, אתה בבעיה.

וכיוון שכך, הקב"ה מבשר את ירושלים שיבוא יום והוא יטהר אותה מכל הרשעים, וכמו שממשיך הנביא ואומר: "לָכֵן נְאֻם הָאָדוֹן ה' צְ-בָקוֹת אֲבִיר יִשְׂרָאֵל, הוֹי אֶנָּחֲם מִצָּרַי וְאִנָּקְמָה מֵאוֹיְבָי. וְאָשִׁיבָה יָדִי עָלַיִךְ וְאֶצְרֹף כַּבֹּר סִיגָיִךְ וְאָסִירָה כָּל בְּדִילָיִךְ". אך אין זו נבואת פורענות על אנשי ירושלים שבאותו הדור בלבד, אלא גם הבטחה לעתיד לבוא: הקב"ה לא ישאיר את עיר הקודש נתונה לעולם ביד בעלי זרוע, אנשי מרמה ומעוותי משפט. כשם שהצורף מכניס את הכסף לכור ומפריד ממנו את הסיגים, כך עתיד הקב"ה לצרף את ירושלים, להסיר ממנה את הרשעה ולטהר את הנהגתה דרך טיהור המשפט והשבת הצדק לירושלים כבראשונה ממש.

באחרית הימים יהיו שרים בכירים שחולקים את מיסי הציבור ביניהם כמו גנבים, ויהיו כאלה שעיוות הדין בשוחד של "תן וקח" ינחה אותם בשררותם, או יותר נכון בסוררותם

וזהו שנאמר: "**וְאָשִׁיבָה שֹׁפְטַיִךְ כְּבָרִאשֹׁנָה וְיֹעֲצַיִךְ כְּבַתְּחִלָּה, אַחֲרֵי כֵן יִקָּרֵא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק קִרְיָה נֶאֱמָנָה. צִיּוֹן בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה**". "שופטיך... יועציך..." לא צריך להיות גאון כדי לדעת שהם בדיוק אלה בעלי השררה והכח חסר והרסן בדורנו, מספיק לפתוח כתבה חדשותית ולהכיר את המציאות. במאמר הבא אי"ה נכנס לרובד הדרש והסוד על מערכת המשפט מבית היוצר של המלכות הרביעית.

הרב עמירם טובי הי"ו
לשאלות ובקשת מאמרים קודמים ניתן לשלוח מייל:
otubon1@gmail.com
לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו 7* ואז 956363

אופק חדרה

	הדלקת הנר	יציאת השבת	רבינו תם
לוח מקומי	17:28	18:34	19:11
אור החיים	17:40	18:30	19:07

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (יב, א)

את הניסיון של אברהם אבינו באור כַּשְׂדִּים התורה כותבת רק ברמז. לעומת זאת את הניסיון של "לך לך" היא כותבת באריכות. יש להבין מדוע.

אומרים המפרשים: התורה אינה ספר מעשיות. היא באה ללמד אותנו מה לעשות וכיצד להתנהג. "אור כַּשְׂדִּים" הוא ניסיון ליחידי סגולה, בעלי דרגה, המוכנים למסור את נפשם על קידוש השם. "לך לך" הוא תפקידו של כל יהודי שרוצה לגדול.

כדי לדעת איך מתחילים להיות יהודי, עלינו ללמוד מהיהודי הראשון בעולם - מאברהם אבינו. האל"ף בית הוא "לך לך": תמיד תמשיך ללכת!

נשאלת השאלה: מדוע כתוב "לך לך"? באופן שהמילה לך נראית כתובה פעמיים?

התשובה: צריך להמשיך ללכת כל הזמן! לא לעצור!

לך! קשה לך! לך!

לעולם אל תתייאש. יהודי אף פעם לא מתייאש. תלמד מאברהם העברי, שלמרות כל הקשיים והניסיונות, המשיך תמיד ללכת.

אברהם אבינו עבר את הניסיון של אור כַּשְׂדִּים והביא לקידוש שם שמים אדיר בעולם. הוא היה הראשון בעולם שניצח את נמרוד, שעליו נאמר (בראשית י, ט וברש"י) "גיבור ציד לפני ה' - צד דעתם של בריות בפיו ומַטְעֶם למרוד במקום".

אברהם יצא חי מהאש הלוהטת שנמרוד השליך אותו לתוכה.

איך מרגיש אדם לאחר שקיים מצוה גדולה, והביא לקידוש שם שמים בעולם? אדם רגיל היה לבטח אומר לעצמו: 'חסד ה'! עכשיו אפשר ללכת קצת לנוח'...

ומה אומרת התורה לאברהם מיד עם סיום הניסיון של אור כַּשְׂדִּים? "לך לך!" - תמשיך, אל תעצור. אין דבר כזה לעצור. יהודי תמיד הולך הלאה, קדימה. מי שעוצר - נופל.

אדם בגיל שבעים וחמש יוצא לפנסיה. הוא סיים כבר את התפקיד שלו. לא כן יהודי. בגיל הזה הקב"ה אומר לאברהם: תתחיל את התפקיד שלך! מאברם עליך להפוך לאברהם ולהיות אב המון גויים.

הרב מפוניבז' הקים את הישיבה בהיותו בגיל שישים וחמש, וזאת לאחר שהישיבה שהיתה לו בליטא נמחקה, הקהילה וכל בני משפחתו נמחקו, והוא נותר לבד. אדם אחר, בגיל כזה ולאחר שעבר כל כך הרבה טראומות, היה הולך לישון. לא כן הרב מפוניבז'. לך לך! לא מאוחר! צריך להמשיך הלאה.

זוהי מהותו של יהודי, שאותה לימד אותנו אברהם אבינו: יהודי לא עוצר.

אברהם אבינו נקרא "אברהם העברי" על שם שהוא עמד מעבר אחד של העולם - וכל העולם מעברו השני. אולם החיד"א מביא פירוש מחודש: אברהם היה אומר על כל ניסיון, או קושי: "גם זה יעבור", והיה ממשיך הלאה.

קראתי סיפור שסיפר יהודי שטס במטוס, ולפתע במהלך הטיסה, הוא שומע קולות המולה: מחפשים רופא. זוג ישראלים טסו בפעם הראשונה בחייהם במטוס, ולפתע האשה לא הרגישה טוב. רופא מארצות הברית, מנהל מחלקה נוירולוגית, שהיה גם הוא במטוס, חש למקום, אך מכיוון שהזוג הישראלי דיבר רק עברית, והרופא רק אנגלית, היה צורך במתרגם. יהודי חרדי, ראש כולל, היה המתורגמן.

הרופא הסביר שככל הנראה האשה לקתה בדלקת קרום המח ויש לבצע נחיתת חירום במהירות האפשרית כדי להביהל אותה לבית חולים ולנסות להציל את חייה. הבעל ניסה לשאול את הרופא אם יש דרך להימנע מזה, שכן כאמור היתה זו הנסיעה הראשונה שלהם לחו"ל, אך הרופא השיב במבט חמור: "אתה רוצה אשה, או גופה?"

אותו רב החל באמירת תהילים, כשרבים מצטרפים אליו. בתחילה הבעל סירב להצטרף לאמירת התהילים, אולם לאחר שנוכח שנוסעים רבים - שלא הכירו את האשה - התפללו עליה בכוונה גדולה, הוא הרגיש לא בנח, והצטרף... וברגע של התעלות אף ביקש מהרב שיורה לו במה להתחזק לרפואת אשתו. הרב אמר לו שיקבל על עצמו שמירת שבת, כשרות וטהרת המשפחה. הם החליפו ביניהם מספרי טלפון. המטוס ביצע נחיתת חירום, והאשה הובהלה לבית חולים באמבולנס שהמתין במקום.

כעבור זמן הרב מקבל ממנו שיחת טלפון. הוא מספר שאכן היתה זו דלקת קרום המח ובחסדי השם האשה ניצלה ברגע האחרון. הרופאים אמרו פה אחד, שעוד עיכוב קטן וכבר לא היה מה לעשות... הוא הוסיף וסיפר שברוך ה' הוא מתחזק בשלוש המצוות שהרב הורה לו והבטיח לשמור על קשר.

הקשר לא איחר לבוא. כעבור תקופה קצרה האיש שב והתקשר לרב וסיפר לו שהוא ואשתו חזרו בתשובה שלימה.

"אודה על האמת", אמר הרב. "כשביקשתי ממנו במטוס להצטרף אלי לאמירת תהילים על אשתו, והוא סירב, רציתי גם אני לסגור את התהילים... אם הוא לא דואג לאשתו - למה אדאג אני? בתוכי גם קוננה מחשבה שלאדם כזה לא מגיעה ישועה... אבל החלטתי להתחזק, להתעקש, להמשיך להתפלל, דבר שהוביל בסופו של דבר לחזרתם בתשובה".

"לך לך". אל תעצור. קשה? תמשיך! לך ועוד פעם לך. אל תיבהל ממפריעים, מקשיים, מניסיונות. יהודי ממשיך תמיד להתמודד. זהו סוד ההצלחה.

"וילך אברם כאשר דיבר אליו ה' " (יב, ד)

כאמור הניסיון הקשה של אור כַּשְׂדִּים לא מוזכר בפירוש בתורה. שום פסוק לא מספר על הוויכוח שהיה לאברהם אבינו עם נמרוד, ועל מסירות הנפש של אברהם אבינו שהיה מוכן להיזרק לכבשן האש. גם על נס ההצלה של אברהם אבינו לא נכתב בתורה שאופן מפורש.

לעומת זאת, התורה מאריכה על הניסיון של "לך לך".

לכאורה, הניסיון הזה קל בהרבה מהניסיון של אור כַּשְׂדִּים. לא זו בלבד שאין בו מסירות נפש, אלא שהובטחו לאברהם אבינו הבטחות גדולות, ואם כן, איזה ניסיון יש כאן?

התורה מעידה על אברהם אבינו, שהלך "**כאשר דיבר אליו ה'** " - רק בגלל ציווי ה', ולא בגלל ההבטחות והברכות הצפויות לו.

רבי חיים פרידלנדר זצ"ל כתב בספר "שפתי חיים" יסוד גדול: כאשר אין ציווי של הקב"ה, ואדם עושה מעשה בגלל שהוא מבין שכך ראוי וצריך לעשות, מעורב במעשה הזה חלק מה"אני" של האדם. ומאחר שהוא מבין בשכלו שכך נכון לעשות, וזו החלטה שלו, קל יותר לעשות את המעשה.

קשה יותר לאדם לעשות מעשה מסויים, כאשר מצווים עליו לעשות את המעשה, ובפרט אם הוא לא מבין את הסיבות שבגללן נחוץ המעשה, ולא רואה את התוצאות של המעשה.

בניסיון של אור כַּשְׂדִּים, אברהם אבינו היה מוכן למות על קידוש השם בכבשן האש, אבל לא היה ציווי על כך, ולכן כתבה התורה את כל עניין אור כַּשְׂדִּים רק ברמז.

בניסיון של "לך לך" נאמר לאברהם אבינו ציווי, והוא עשה את דבר ה' בלי להבין סיבות ובלי לדעת תוצאות. אברהם אבינו עשה את ציווי ה' בלי שום חשבונות, ובלי לשאול שום שאלות.

זו העבודה הקשה ביותר, וזה הניסיון הגדול ביותר בחיינו לעשות רצון ה' בלי לשאול שאלות.

בכולל אחד למד אברך מתמיד וירא שמים, שכל חייו היו קודש ללימוד תורה. משפחתו ברוך ה' הלכה וגדלה, והפרנסה נעשתה דחוקה יותר ויותר, עד שהגיעו מים כמעט עד נפש. האברך ביקש להתייעץ עם ראש הישיבה, רבי אלעזר מנחם שך זצ"ל.

"הרב, אני לא מצליח לעמוד בלחץ הכספי", תינה האברך את צערו. "חוששני שאאלץ לחפש איזו משרה כדי להתפרנס".

"אתה צודק", אמר לו הרב שך.

האברך קם ופנה לצאת, ואז אמר לו הרב שך: "אבל איך?"

האברך לא הבין. מה 'אבל איך'?

אמר הרב שך: "אתה צודק, אבל איך אתה יכול לעזוב את הלימוד?"

שמע האברך והחליט על אתר, שהוא נשאר ללמוד בכולל. ומה יהיה עם פרנסה? ה' יעזור.

וה' באמת עזר, וגלגל את העניינים באופן פלאי:

פעם אחת הגיע ראש הכולל לאיזו אזכרה, ותוך כדי הזכרת שבחו של הנפטר, הוסיף גם דברי חיזוק באמונה. קבלן חילוני שהשתתף באזכרה התרשם מדברי הרב, ונכנס לשיחה איתו. הוא שמע מהרב שיש לו כולל, והציע לתרום סכום נאה.

יום אחד קיבל ראש הכולל שיחת טלפון מאותו קבלן. הוא סיפר, שהוא מאושפז בבית חולים אחרי אירוע מוחי קשה, לא עלינו. הוא לא יכול להזיז את שרירי הפנים, וגם יד שמאל ורגל שמאל שלו משותקים. הוא היה מיואש ומדוכא, וביקש שיתפללו עליו.

ראש הכולל החליט ללכת לרבי חיים קנייבסקי זצ"ל לבקש ממנו ברכה על הקבלן החילוני.

להחזקת העלון: 055-6700349

"תפילין הוא מניח?" שאל רבי חיים.
אמר ראש הכולל: "לא".
אמר רבי חיים: "תפילין של ראש יפתרו לו את הבעיה בראש, הפנים יסתדרו. תפילין של יד יפתרו לו את הבעיה ביד שמאל".
"ומה יהיה עם הבעיה ברגל?" שאל ראש הכולל.
אמר לו רבי חיים: "תגיד ליהודי הזה שילמד במסכת בבא קמא פרק 'כיצד הרגל' ".
מיהר ראש הכולל וסיפר לקבלן החילוני כל מה שאמר לו רבי חיים.
"בסדר", אמר הקבלן, "אני מקבל עלי להתחיל להניח תפילין כל יום. אבל מה זה 'כיצד הרגל'?"
ביקש ראש הכולל מהאברך, שעליו סופר בתחילת סיפורנו, שילמד עם הקבלן פרק "כיצד הרגל". התחיל האברך ללמוד גמרא עם הקבלן, והוא ממשיך להיות חברותא שלו על היום...
בזכות התרומה הראשונה שנתן אותו קבלן לכולל, הוא זכה להניח תפילין, ולהתרפא מהשיתוק בפנים, ביד וברגל. ויתרה מזו, הוא זכה להתקרב ליהדות וללמוד תורה. ומחמת אהבת תורה שבו, הוא נותן בכל חודש מענק כספי גדול לאברך, בעין יפה ובנפש חפצה.
אותו אברך זכה - בזכות מסירות הנפש שלו לתורה, לזכות את הקבלן מבחינה רוחנית ומבחינה גשמית. הוא לא שאל שאלות, הוא לא אמר "אין לי מאיפה להתפרנס ומה יהיה". הוא אמר - אני ממשיך בעזרת ה' ללמוד בכל מצב!
בזכות זה הוסרו מעליו טרדות הפרנסה, וזכה להמשיך לעמול בעמל התורה. (שש באמרתך)

מעשה הצדיקים

שמעתי על הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל סיפור נפלא:
בעת שכהן כרב ראשי, הגיעה אליו אשה מסורתית, ובפיה שאלה נוראה. הרופאים אומרים לה שהיא חייבת להפיל את הולד, כיוון שעל פי כל הבדיקות שעשו לא יוולד תינוק בריא, וצפויות בעיות קשות. האשה החליטה שלא תעשה צעד הרי גורל כזה בלי לשאול רב גדול, והגיעה אל הרב עובדיה.
הרב שמע את השאלה ואמר: "לפי הנתונים שמסרו הרופאים, אסור להסכים בשום פנים להפיל את הולד. את תסרבי, והכל יהיה בסדר, בעזרת ה' ".
"ומי ידאג לילד אם הוא לא יהיה בסדר?" שאלה האשה.
"אני אדאג לו!" אמר הרב. "אני לוקח אחריות".
בשעה טובה ומוצלחת, נולדה בת בריאה ושלמה. כל החששות התבררו כמוטעים, ולא היתה שום בעיה. הפחד הנורא היה, כנראה, כפרת עוונות, ובפועל היתה השמחה שלמה.
עברו שנים, הבת הזאת כבר למדה בסמינר, אבל באמצע הסמינר היא נחלשה יותר ויותר מבחינה רוחנית. יום אחד, לאחר שהתעוררו בעיות קשות בצניעות, החליט מנהל הסמינר שאין ברירה והוא חייב לסלקה.
בערב הגיע המנהל לחתונה שאליה הוזמן, ופגש שם את הרב עובדיה יוסף שסידר חופה וקידושין. המנהל החליט, שלפני שהוא עושה את הצעד הקשה של סילוק תלמידה, ראוי שישאל על כך את הרב עובדיה.
ניגש המנהל את הרב, ותיאר באוזניו עד היכן הגיע המצב. אמר לו הרב עובדיה: "אתה צודק, צריך לסלק אותה כי היא מקלקלת את הבנות האחרות. אין ברירה. אבל תעשה לי טובה, לפני שתסלק אותה תגיד לה שתבוא אלי".
הרב עובדיה, שכל רגע היה יקר לו, הכניס את הבת אל ביתו, וישב ודיבר איתה במשך רבע שעה, כשדמעות זולגות מעיניו. "את יודעת מי את?" הוא אמר לה, "את בת מלך!"
הוא הראה לה מכתבים עם שאלות שנשלחו אליו מכל רחבי העולם, ואמר לה: "את יכולה לזכות לבעל שיאיר את כל העולם בתורה שלו! את יכולה לזכות ולהיות אמא של גדול הדור! למה את מקלקלת לעצמך בהתנהגות שלך? לא מתאימה לך התנהגות כזאת!"
מחוץ לחדר כבר היה תור של אנשים, שכולם מחכים להיכנס אל הרב, אבל הרב עדיין שוחח עם אותה בת בלב נשבר.
ראתה הבת שכך, ואמרה: "הרב, בסדר. אני מקבלת על עצמי לתקן את ההתנהגות שלי, ומה שהסמינר יגיד - אני אעשה".
הרב כתב מכתב למנהל הסמינר, וביקש לתת לה ניסיון אחרון.
הבת אכן חזרה בתשובה בלב שלם, והתחזקה ביראת שמים ועבודת ה', והיום היא מורה באותו סמינר.
אמא שלה, שסיפרה את הסיפור, הוסיפה ואמרה: "תראו מה זה, הרב עובדיה הבטיח לפני שהבת שלי נולדה, שהוא ידאג לה. הוא בכלל לא הכיר אותי כשהבטיח את ההבטחה הזאת. שבע-עשרה שנים אחר כך, כאשר התעוררה הבעיה עם הבת, הקב"ה גלגל שמנהל הסמינר יפגוש את הרב עובדיה באקראי כביכול, והרב ידבר איתה ויצליח להפוך את הלב שלה לטובה. הוא באמת דאג לה, כפי שהבטיח!"
(שש באמרתך)

הלכות

הלכות שניים מקרא ואחד תרגום - המשך

- לכתחילה צריך לקרוא כל-פסוק ופסוק שניים מקרא ואחד תרגום. ומכל-מקום, מי שזמנו דחוק, יכול לקרוא כל הפרשה פעם אחת, ויחזור לקוראה בלחש עם השליח ציבור, ואחר התפילה יאמר כל-התרגום פעם אחת.
- לכתחילה יש לקרוא המקרא בטעמים, אבל את התרגום יש להקפיד לקוראו בלי טעמים.
- מן הדין אין איסור להפסיק בדברים באמצע קריאת שניים מקרא ואחד תרגום. מכל-מקום, על פי הקבלה אין להפסיק בשום דבר. לפיכך הנכון שלא להפסיק כלל, ורק אם צמא ורצונו לשתות, רשאי לברך תחילה וסוף. וכן רשאי לענות 'אמן' וכיוצא בזה.
- לא יקרא שניים מקרא ואחד תרגום במרוצה, שנראה כפורק עול מעליו. אלא צריך לקרות בנחת ולהבין הפרשה.
- לכתחילה, גם אם לא הספיק לקרוא שמיים מקרא ואחד תרגום עד יום שבת בבוקר, יקרא קודם סעודת שחרית. ואם לא השלים עד אחר סעודת שחרית, ישלים עד מנחה, ויש אומרים עד רביעי בשבת, ויש אומרים עד שמיני עצרת. אבל לכתחילה לא יאחר מיום השבת.
- פרשת 'וזאת הברכה' יקרא שניים מקרא ואחד תרגום ביום הושענא רבה. ואם שכח לקרוא בהושענא רבא, יקרא בשמיני עצרת אחר תפילה מנחה. (אורות ההלכה)

פנינים

"וְאֵבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ, וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר" (יב, ג)
כתב הגאון רבי יהודה אלבז זצ"ל שכיהן כדיין בספרו שבמרוקו לפני כמאתיים שנה בספרו 'שבות יהודה': **מְבָרְכֶיךָ** - בלשון רבים **וּמְקַלֶּלְךָ** - בלשון יחיד לומר לך שאדם שעוסק במעשי חסד ובהכנסת אורחים כאברהם אבינו, רוח המקום ורוח הבריות נוחה הימנו. רבים רבים הם המברכים אותו, ומעטים בלבד, בודדים וספורים יהיו אויביו, אם בכלל... (מעיין השבוע)

"הלא כל הארץ לפניך היפרד נא מעלי... וישא לוט את עיניו וירא את כל כיכר הירדן" (יד, ט-י)
מובא בפרקי דרבי אליעזר על פסוקים אלו:
עד עכשיו לוט הלך עם אברהם, וזכה מכוח כך לשכר רב: "וגם ללוט ההולך את אברם היה צאן ובקר ואוהלים", ואמרו חז"ל (בראשית רבה מא, ד): "שני אהלים - רות המואביה ונעמה העמונית". אם הוא היה ממשיך ללכת עימו - מי יודע למה עוד היה זוכה.
והנה הוא שומע שאברהם אבינו אומר לו: "היפרד נא מעלי". הרי לוט היה צריך להתחנן לפניו: "אבא, רב'ה, חטאתי עוויתי פשעתי, כל הפורש ממך כפורש מן החיים, איך אני יכול לעזוב אותך?!"
אבל לא! כשאברהם אומר לו "היפרד נא מעלי", מיד - "וישא עיניו וירא", הוא כבר רואה את סדום.
מה שברגע אחד אפשר להפסיד! (יחי ראובן)

שבת שלום לכל בית ישראל

לעילוי נשמת: יואב בן מוחא בן סימי, שושנה שירה חג'בי בת אברהם, מיכאל חג'בי בן סעדיה, לזכות אריה חג'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, מיטל ודיקלה בנות אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, סעדיה בן שלמה, חנניה ספורטס בן קלרה, אופיר בן יצחק, יאיר נגר בן זכריה . הראל בן הדסה, דוד בן פריחה, חיים כלאפו בן אסתר, אליעזר בן זולה, ציון בן רחל, אריאל בן זילפה, בניהו בן יהודית, איל בן צדוק, כרמלה בת גורג'יה, כוכבה בת אורה, אהרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואהרון, רוזט רייזל בת יהודית, זכריה בן יפת חסן יעקב, שושנה שמעה בת ישראל, שושנה קמר בת עוואד.
לרפואת: נוי בת הילה, חנה בת סין-שרה שפירנצה, רונית בת זהבה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מזל, אסתר בת מרים, ליאת בת אסתר, מאיר רפאל בן מסעודה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי, צבי כהן בן אמירה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע
לע"נ יואל בן ברוך
גליון 72 פרשת לך לך תשפ"ז
ביאורים בספר משלי

תועבת ה' מחשבות רע וטהרים אמרי נעם (טו, כו)

על תיבות תועבת ה' אומר התרגום 'מרחקתיה דאלקה'. כלו', הפסוק מדבר על דברים המרחיקים מעבודת הבורא, ולא על גוף האיסור ממש. והיינו שהוא מתמקד כאן בתולדה הרעה הנמשכת מ'מחשבת רע', ולא על עצם התכונה והמידה הרעה.

הענין יתבאר ע"פ דברי הרמב"ם (איסו"ב פכ"ב הי"ח - סוף), המדבר על הקושי לפרוש מעריות בכלל, וממחשבת עריות בפרט, ובתחילה שם כותב 'לפיכך ראוי לו לאדם לכוף את יצרו בדבר זה ולהרגיל עצמו בקדושה יתירה ובמחשבה טהורה ובדעת נכונה להנצל מהן וכו' '. ובהמשך מביא הרחקות נוספות כגון זהירות מייחוד, ומסכם 'יתירה מכל זאת אמרו יפנה עצמו לדברי תורה וירחיב דעתו בחכמה, שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה, ובחכמה הוא אומר אילת אהבים ויעלת חן, דדיה ירווך בכל עת באהבתה תשגה תמיד'.

מעתה יש לומר, שהמשלי שוב נותן כאן מסלול עוקף, וכעת לפתרון של הריחוק. היינו, שנגד עצם המחשבות ירגיל עצמו בהפך, כמו שכתב הרמב"ם בראשית דבריו, אבל כדי לתת תרופה מיידית לריחוק, ל'מרחקתיה דאלקה', הפתרון הוא לעסוק ב'אמרי נועם' של התורה, ובעיקר בחכמתה (- לימוד בעיון), כמו שכתב הרמב"ם (בסופו).

כך ישבור את מעגל המחשבות הכולל 'מחשבות' רעות שכתוצאה מהם נוצר 'ריחוק' מה', ואותה תחושת ריחוק שמולידה עוד מחשבות רעות וכו'. ע"י דברי ה'נועם' של התורה המעגל נפרץ, ובמקום 'מרחקתיה' נוצרת 'טהרה' שמאפשרת קירוב מחדש, ואז יקל על העבודה העקרית של ההתרגלות בקדושה ובמחשבות טהורות.

זהו שנאמר '**אמרי** נועם', אמירה דווקא, בגדר דיבור מוציא מידי מחשבה. כי מלבד העיסוק בקדושה ובמחשבות טהרה נזקק גם הטיפול'חרום של דיבור באמרות נועם התורה.

***

נערך מתוך כתבי אאמו"ר הר"ר **הוד יעקב בן מרנין** זצ"ל הכ"מ, שדבריו הם שהתפרסמו במדור זה, ככל שהדבר התאפשר תוך כדי מחלתו.
נלב"ע י"ג תשרי תשפ"ז, מתוך יסורים נוראיים שאין ניתן להביעם בכתב. קידש שם שמים בהליכותיו, ודאג לסובביו אף בשעותיו האחרונות, הגם שהיה שרוי בצער.
נפטר מתוך דעה צלולה, ובבוקר האחרון לחייו אף התפעל מדברי הרמב"ם (יסודי התורה ח, א - ב) שאמונת בני ישראל במשה נובעת מכך שכולנו מעידים עליו, שעינינו ראו את מסירת התורה על ידו, ולא זר. רצונו היה לפרסם את עדותו וחזר על כך שהוא יעד למעמד הר סיני.
ת.נ.צ.ב.ה

סיפור לפרשת השבוע

הקיצור הארוך

ויתרתי על שמונת אלפים דולר בגלל ארבעה לוחות עץ עקומים, ואז רפי הודיע לי סופית שאני אדם שלא יודע לעשות חשבון.

"ואתה עוד עצמאי", הוא הוסיף. "זה החלק שבאמת מפחיד".

עמדנו מאחורי מפעל לעיבוד דגים בצפון קנדה, יומיים לפני סוכות, בשעה אחת ועשרים בלילה. הרוח דחפה פתיתי גשם קשים לכל עבר, וחתיכת ניילון שניסינו לקבע לקיר התנפחה שוב ושוב כאילו גם היא מבקשת לעזוב את המקום.

האמת? הבנתי אותה.

גם אני רציתי לעזוב.

באתי לכאן לשישה ימים. אני שמחה בונם, בן שלושים ושמונה, נשוי ואב לחמישה, טכנאי מערכות קירור מהסוג שמטפס לתוך חדר מכונות ומתחיל לדבר עם מדחסים כאילו נולד איתם באותו בית יולדות. רפי בן עמי, שלושים וארבע, רווק וטוב ממני כמעט בכל דבר שדורש אלתור. כשאני בודק בורג פעמיים, הוא כבר הפעיל את המערכת והלך להכין קפה.

"בחיים צריך לדעת לשחרר" הוא אומר.

אני שונא את המשפט הזה. אולי מפני שאני - לא יודע.

הגענו לתקן את מערכת ההקפאה המרכזית של המפעל. אם נסיים לפני יום רביעי בשבע בבוקר, נקבל בונוס של שמונת אלפים דולר, חצי לכל אחד.

לרפי הכסף היה נחמד. אצלי הוא היה חמצן.

אף אחד בבית לא ידע שבחודשיים האחרונים העסק שלי במעט הפסיק לנשום. עסקה מטופשת עם קבלן שלא שילם השאירה אותי עם הלוואה, ספק זועם ושבעים ושניים אלף שקלים שהבנק זכר טוב יותר ממני. אפילו לאשתי סיפרתי שהנסיעה לקנדה היא "פרויקט מצוין לקראת החורף".

איזה חורף.

שמונה אלף דולר, והייתי חוזר להיות אדם נורמלי. רגוע.

ואז אבנר הופיע.

הוא היה יהודי בן שישים ושלוש, אלמן, יצוען דגים שחי באזור כבר שמונה עשרה שנה. איש נמוך עם זקן לבן קצר ומעיל שבכל פעם שפתח אותו נפלו מאחד הכיסים קבלות ישנות.

"יש בעיה קטנה", אמר לנו בערב הראשון.

אצל אנשים כמו אבנר, למדתי מהר, אין בעיות קטנות.

הסוכה שהוזמנה עבורו ועבור כמה יהודים העובדים באזור נשארה ברייקיאוויק בגלל תקלה בהובלה.

"יש לך כלי עבודה?" שאלתי.

רפי סובב אלי את הראש.

"שמחה בונם".

"מה?"

"אל תתחיל".

"אני לא מתחיל. שעה עבודה".

הוא הסתכל עלי במבט השמור לאנשים שמודיעים שהם קופצים רגע ברגל לסהרה.

"שעה", חזרתי.

זו היתה הטעות הראשונה.

***

אדוארד, מנהל התחזוקה הקנדי של המפעל, היה בן חמישים ושתיים, גבוה בצורה לא סבירה, עם זקן אדמדם ויכולת נדירה לשתוק ליד ישראלים בלי להיבהל.

בבוקר ביקשתי ממנו כמה לוחות.

"למה?"

"אנחנו בונים בית קטן".

"כאן?"

"לשבוע".

הוא הביט בי.

"אתה בונה בית לשבוע?"

"כן".

"בחוץ?"

"כן".

אדוארד פתח את הדלת, נתן לרוח לחבוט בה בחזרה, והביט בי שוב.

"אתם עם מעניין", פסק.

בהתחלה מצאנו מסגרות עץ ישנות מאחורי מחסן האריזות. אחר כך התברר שחלקן שייכות לספק ואסור לקחת אותן. מצאנו אחרות, עקומות יותר.

רפי הסתכל עליהן ואמר:

"הן לא עקומות. הן אמנות מודרנית".

הקמנו קיר אחד.

הרוח פירקה אותו.

הקמנו שוב.

הפעם הברגים החזיקו והלוח עצמו נסדק.

לקראת עשר בלילה, אחרי יום שלם בתוך חדר המכונות, הרגשתי את טעם המלח על השפתיים. ריח מתכתי של מי ים ודגים דבק בבגדים. האגודל הימני שלי, זה ששברתי בגיל אחת עשרה כשנפלתי מאופניים באשדוד, התחיל לכאוב מקור.

ודווקא אז נזכרתי בסבא.

סבא דוד היה בונה את הסוכה לבד. כל שנה.

אותם קרשים בערך, אותם ברגים שחלקם כבר שכחו מה תפקידם בעולם, ואותו ילד אחד חסר סבלנות שהתפלל בשקט שיום אחד ימציאו סוכות מתקפלות.

הילד הייתי אני.

"תחזיק ישר", סבא היה אומר.

"אני מחזיק".

"אתה מחזיק עקום".

"אז המסמר עקום".

"המסמר בסדר גמור".

דודה מסעודה היתה יושבת במרפסת וצוחקת. פעם אמרה לסבא: "לי פאתס בלילה פאתס בחילה". מי שקדם לך בלילה, קדם לך בתחבולה. כלומר, המבוגר כבר מכיר כמה טריקים שהצעיר עוד ילמד בדרך הקשה.

שנאתי את האמירה הזאת.

בעיקר מפני שסבא תמיד חייך אחריה כאילו ניצח בוויכוח שלא ידעתי שהתנהל.

עכשיו, בשלוש מעלות מעל האפס, חצי עולם מאשדוד, ניסיתי ליישר קורה שהתעקשה להיות בננה ונזכרתי בכפות הידיים שלו.

מוזר מה העץ מוציא מבנאדם.

***

למחרת הצטרף אלינו אבנר.

"עזוב, אנחנו נסתדר", אמרתי.

"אני מסתדר עכשיו", השיב והרים מברגה.
הוא עבד לאט. לא יעיל בכלל. לפעמים הייתי צריך לפרק אחריו ולחבר מחדש בלי שיראה.
רפי, לעומתו, סירב.
"בקור הזה אנחנו בגדר מצטער".
בשעת ערב מאוחרת ישבנו בחדר קטן שהקצה לנו המפעל לתפילה. אבנר הניח חומש על השולחן בזהירות, עיין בפרשה ואמר:
"תראה דבר יפה ברש"י. 'אל הארץ אשר אראך - לא גלה לו הארץ מיד, כדי לחבבה בעיניו'".
שתקתי.
"למה דווקא עכשיו?" שאלתי.
"סתם. חשבתי על זה היום".
"אם היו מגלים לי מיד איפה יש כאן עצים נורמליים, הייתי מחבב גם את זה".
אבנר חייך.
רפי לא.
הוא ישב בקצה החדר ושיחק במפתח מספר שלוש עשרה בין האצבעות.
"יש משהו לא הגיוני בכל הסיפור הזה", אמר פתאום. "אם מצווה חשובה, למה להפוך אותה למסלול מכשולים? תביא סוכה, תקים, גמרנו. למה שאדם יצטרך לירוק דם בשביל דברים טובים?"
אבנר סגר את החומש.
"שאלה טובה".
"נו?"
"אמרתי שאלה טובה. לא אמרתי שיש לי תשובה בשלוף".
רפי גיחך.
משום מה זה היה הוויכוח הכי רציני שהיה לנו בכל הנסיעה.
***
בחצות כבר עמדו שלושה קירות.
בשתיים נשאר להשלים את הרביעי ולחזק את המסגרת העליונה.
ואז צלצל הטלפון של אבנר.
הוא דיבר שתי דקות באנגלית קנדית, סיים, והפנים שלו קיבלו מין הבעת "אוי ואבוי" מנומסת.
"הסוכה הגיעה".
רפי התחיל לצחוק.
אני המשכתי להחזיק את הקורה.
"איזו סוכה?"
"הסוכה שהזמנתי. הנהג מצא דרך להגיע. היא במחסן של המלון".
רפי צחק עכשיו בקול.
"שמחה בונם, תגיד לי שאתה מבין את גודל האירוע. עבדת פה שתי לילות כדי לבנות משהו שכבר קיים בתוך קרטון".
הנחתי את המברגה.
פתאום הרגשתי כמה החולצה שלי רטובה. כמה קר לי. כמה אני עייף.
הסוכה המוכנה עלתה כמה מאות יורו. קלה להרכבה. מסודרת. ישרה.
אצלנו הקיר המערבי נטה מעט שמאלה. גם אחרי שני ניסיונות.
"יאללה", אמר רפי. "למפעל. יש לנו עוד שש שעות. מתקנים, לוקחים בונוס, שלום על קנדה".
הוא הלך.
אבנר נשאר עוד רגע.
"שמחה בונם?"
"לך לישון".
"מה אתה עושה?"
"לא יודע".
וזה היה נכון. נשארתי לבד.
חתיכת נסורת נדבקה לי ללשון. האצבע המורה נפתחה קודם מברג, ובכל פעם שלחצתי על המברגה הרגשתי שם צריבה מעצבנת.
שמונה אלף דולר.
הבנק.
הספק.
הקול של אשתי ביום ראשון, שאלה אם אפשר להזמין לילד משקפיים חדשים עכשיו או להמתין לחודש הבא.
הנחתי יד על הקורה.
עץ מחוספס, לח.
יומיים קודם היא היתה אשפה מאחורי מחסן דגים.
עכשיו ידעתי איפה היא נוטה. ידעתי איזה בורג צריך עוד חצי סיבוב. ידעתי שבפינה הצפונית צריך שתי זוויות מתכת, כי אחת לא תחזיק ברוח הזאת.
כל לוח שיישרתי עשה אותה קצת פחות "הסוכה של אבנר" וקצת יותר משהו שלא הצלחתי לקרוא לו בשם.
הרמתי את המברגה.
"אתה באמת דפוק", אמר קול מאחוריי.
רפי.
"חשבתי שהלכת".
"גם אני".
הוא לקח קורה אחרת.
"איפה לשים?"
***
בשבע ועשרה נכנסנו למפעל.
איחרנו.
אדוארד עמד ליד מערכת הקירור עם שתי כוסות קפה.
"הבונוס", אמר רפי באנגלית, "הלך?"
אדוארד משך כתף.
"כנראה".
לא היה לי כוח לבעוס.
עבדנו עד אחת בצהריים. מצאנו את התקלה האחרונה, החלפנו שסתום, הרצנו לחץ ובדקנו טמפרטורה. כשהמערכת התייצבה על הנתון הרצוי, אדוארד טפח על גוף המדחס כאילו מדובר בסוס זקן שסוף סוף הסכים ללכת.
"עבודה טובה", אמר.
זה הכל.
לא שאלתי על הבונוס. לא רציתי לשמוע.
***
בערב נכנסתי לסוכה שלנו.
המילה "שלנו" יצאה לי בראש בלי רשות.
הסוכה המתקפלת עמדה מקופלת במחסן המלון. אבנר הציע בבוקר להרכיב אותה ליד שלנו, ורפי אמר לו בצורה גסה למדי שאין מקום לשתי סוכות.
ישבנו שבעה אנשים סביב שולחן פלסטיק צר.
הרוח משכה בקירות.
הם חרקו. החזיקו.
אדוארד בא לראות. הוא עמד בפתח עם הכובע ביד והביט סביב בפליאה.
"כל זה", שאל, "בשביל שבוע?"
"שבעה ימים", תיקן אבנר.
אדוארד העביר כף יד על אחת הקורות.
"את המפעל בנו לשלושים שנה. אף אחד לא בדק את הברגים ככה".
רפי הוריד את הראש כדי שלא אראה אותו מחייך.
אחרי שאדוארד הלך, אבנר ניגש אלי.
"רפי ביקש ממני לא לספר לך משהו".
"אז אל תספר".
"אני בן שישים ושלוש. בגיל הזה מותר לאדם להתעלם מבקשות מטופשות".
רפי הפסיק לחייך.
אבנר המשיך:
"שבוע לפני שהגעתם הוא התקשר אלי. שאל אם תהיה פה סוכה. אמרתי שהזמנתי אחת. הוא התקשר עוד פעמיים לבדוק".
הסתכלתי על רפי.
"מה?"
"כלום".
"שלוש פעמים?"
"הבנאדם אוהב שהכל בטוח. צריך לוודא".
רפי משך בכתפיים.
"לא רציתי להגיע עד סוף העולם ולגלות שאין", אמר. "בסדר? מיצינו!".
אחרי כמה דקות הוא התחיל לסדר את הסכך בקצה, במקום שבו הרוח הזיזה שני ענפים.
"עזוב", אמרתי. "זה מחזיק".
"עקום".
"קצת".
"אתה לימדת אותי שעקום זה לא מקצוע".
עמדתי לידו.
הרוח ניסתה שוב את הקיר המערבי.
הקורה הישנה חרקה.
רפי הניח עליה את כף היד, כמעט מתוך אינסטינקט.
"עזוב", הוא אמר לי. "אל תיגע. היא יושבת טוב".

ידוע תדע - ידיעות מעניינות ממרחבי הש"ס

* ברש"י (כתובות לד. ד"ה רבה הא') ר' פפא תלמידו של רבא היה, ואביי תלמידו של רבה.
* יסורי המלכות קשים ממיתה, ולרב סמא בריה דרב אשי רק במכות אין להם קצבה (כתובות לג:).
* הכל בידי שמים חוץ מציינים פחים פירש"י ש**פעמים** שבאין בפשיעה (כתובות ל.).
* אף כשמעיז לא לגלות האמת מחמת מורא ואהבה, מ"מ לא יקום וישקר (כתובות כז:).

לקבלת העלון בדוא"ל וכן לתרומות הנצחות והקדשות או להזמנת סיפורים יש לפנות ל - nerleyoel@gmail.com.

הַנֶּפֶשׁ בְּפַרְשָׁה

שלום ושלווה
ייעוץ וגישור | הדרכות והרצאות
שלום בתוכך - שלווה בביתך

לך לך תשפ"ז

מסע בנפש האדם לאור הפרשה

הרב אהרן רכניצר

– הרגל לטובה –

לך-לך מעצמך! כיצד גם הַהֶרְגֵּלִים הטובים עלולים לעצור אותנו?

שלום לך מוישה!

זה אני. אתה מכיר אותי? "**מה אמרת**, מי זה '**אני**', תאמר לי את שמך האמיתי ואל תהתל בי".

זה אני פה בפנים בתוכך, לא שמת לב אליי? אולי בגלל שאני אחראי רק על חצי מהדברים שבחרת לעשות ולא עשית. הייתי שם אתמול, כשרצית מאוד ללמוד את הדף היומי, ובמקום זאת קראת עיתון. הייתי שם כשהחלטת ללכת לישון בשתיים עשרה בלילה **ולרגע אמרת לעצמך שרק תבדוק את המייל שקיבלת ופתאום מצאת את עצמך אחרי חמישים דקות קם ומתמתח מהכיסא**, ומסתכל על השעון, **אוי ויי, כבר כמעט אחת בלילה!** כן זה הייתי 'אני'. כשהחלטת על דעת עצמך להוריד במשקל, לא שיתפת אותי, אבל זה היה 'אני' שבזכותי רק עלית עוד במשקל.

אני אולי לא עושה רושם מאיים, אבל בגדול, **אני שולט בחייך**. רגע לפני שאתה כועס עלי, אני רוצה לספר לך שיש לי גם את הצדדים היפים שלי: בזכותי אתה מקפיד לצחצח שיניים ושומר על היגיינה בסיסית, בזכותי אתה מניח תפילין כל יום ומתפלל באופן שגרתי בלי מאמץ ועוד הרגלים רבים שסיגלת לעצמך ואתה אפילו לא זוכר איך הכל התחיל.

"אז שלום לך מוישה. נעים להכיר **זה אני הַהֶרְגֵּל**"

אני ההרגל **נהדר ונוראי** מאותה סיבה בדיוק: כל מה שהראית לי כיצד עושים, פעם ועוד פעם, **החלטתי לעשות אותו בשבילך על אוטומט**. הרגל טוב או רע, לי זה לא משנה, אני לא מתלבט, **אני פועל באופן אוטומטי, במהירות וביעילות**, אין לי עודף זמן ולכן קשה לי להבחין ביניהם. אני אוכל לעזור לך בהרבה דברים, **אבל אתה זה שצריך לשים לב להבחין בין הרגל מקדם להרגל מזיק**. אני מאמין שמדי כמה דקות אפציע בהבלחה שוב ושוב, בלי שתשים לב. מוישה תרגיש טוב, זה המוטו שלי. ביי.

* * *

| אל תיתן להרגל לרוקן את המעשה מהכוונה והלב.

רובנו יודעים שיש דברים רבים **שאנחנו צריכים לעשות אחרת – ממה שהורגלנו**. שינויים בעבודת ה'. שינויים מתבקשים בהרגלי אכילה, פעילות גופנית. וסתם שינויים ביחסים אל סביבתנו בתוך הבית, במשפחה הסובבת, או בעבודה, וביחסי השכנות והחברים. **כל אחד יודע היטב מה נדרש ממנו, ובכל זאת אנו נשבים בהרגלים כמעגלי קסם.**

הדבר הזה נקרא 'פער תפקודי', לרוב אנשים יודעים בדיוק מה הם צריכים לעשות אבל פשוט לא עושים. **שאלת השאלות היא: למה??** למה אנשים לא מוציאים לפועל את כל מה שהם יודעים שטוב להם ונכון עבורם? וזה לא יעזור גם אם הם ישבו עם אנשי מקצוע שיזהירו ויגידו להם '**זה קריטי לכם לחיים, הם לא יעשו את זה**'.

מדי יום חולפות בראשנו אינספור מחשבות. חלק גדול מהן קשור לדפוסי החשיבה המוכרים לנו, לדאגות שחוזרות על עצמן ולהרגלים שרכשנו במשך השנים. כך, **בלי שנרגיש, אנחנו נוטים לחשוב ולפעול היום בדומה לאתמול**. ההרגלים אמנם חוסכים מאיתנו מאמץ מחשבתי, אך לעיתים ההרגלים גם מקבעים אותנו בדפוסים ישנים ומקשים עלינו להשתנות ולפעמים מונעים מעצמנו להתייעל.

כדי להבין כיצד אפשר להשתחרר מהרגלים ישנים, כדאי שנביר תחילה את הדרך שבה הם נוצרים. **שהרי ההרגל אינו נולד ביום אחד**. בדרך כלל הוא מתחיל בפעולה שחוזרת על עצמה פעם ועוד פעם, עד שיום אחד אנחנו מגלים שהיא כבר מתרחשת כמעט מאליה, בלי שנצטרך לחשוב עליה או להחליט מחדש.

לצורך ההמחשה, **נתבונן בחמישה מרכיבים שעשויים להשתתף בתהליך היווצרותו של הרגל:**

1. **מחשבה** 2. **החלטה** 3. **התנהגות** 4. **חוויה** 5. **רגש**.

כלומר דבר ראשון אנחנו יוצרים מחשבות על משהו שראינו, שבגלל זה אנחנו רוצים את זה. בשלב הבא אנו מחליטים להגיע לזה. ואז אנחנו מתנהגים בצורה כזאת שנשיג את מימוש ההחלטה. **משם אנחנו חווים את ההנאה שבהשגת היעד** וזה מייצר את **הרגש החיובי** בהשגת היעד שרצינו, כאשר התהליך הזה חוזר על עצמו שוב ושוב, הוא עשוי ליצור הרגל קבוע.

נחזור למוישה שלנו. מדי בוקר הוא משכים קום, מתעטף בטלית, מניח תפילין ומתפלל במנין. הוא הבין את חשיבות התפילה בציבור והחליט להתמיד בה. ובכל פעם שהצליח לעמוד בהחלטתו חש סיפוק ושמחה. אבל השנים חלפו, **ומה שהתחיל כהחלטה מודעת הפך בהדרגה להרגל קבוע.** מוישה כבר אינו צריך לשכנע את עצמו בכל בוקר לקום לתפילה. הוא פשוט קם והולך לבית הכנסת. ההרגל הטוב הפך לחלק בלתי נפרד מחייו.

אלא שכאן מתרחש לפעמים דבר מעניין: מוישה מגיע לבית הכנסת, פותח את הסידור ומתחיל להתפלל. **שפתיו נעות, המילים המוכרות זורמות מפיו, ולפתע הוא מגלה שכבר הגיע ל"מודים". רגע, איך הגעתי לכאן?** הרי רק לפני רגע התחלתי שמונה עשרה! היכן הייתי בכל הדקות שחלפו?

התשובה פשוטה ומטרידה כאחת: הגוף היה בתפילה, הפה אמר את המילים, אבל המחשבות נדדו למחוזות אחרים. **ההרגל עשה את שלו, גם בלי שמוישה היה שותף מלא למעשיו**. וכאן נשים לב לפרדוקס: אותו הרגל נפלא שסייע למוישה להתמיד בתפילה, עלול גם לאפשר לו להתפלל בלי להקדיש תשומת לב מספקת למילותיה.

זהו כוחו הגדול של ההרגל, לטוב ולמוטב. מצד אחד הוא חוסך מאיתנו את הצורך להחליט בכל פעם מחדש, ומאפשר לנו להתמיד

לנפש תדרשנו
כמה בגיליון ?

האם ייתכן שאדם עושה הכול נכון – ובכל זאת משהו מהותי חסר לו?

למה אנחנו ממשיכים לעשות דברים שאנחנו יודעים שאינם טובים לנו? מי באמת מנהל את חיינו – אנחנו או ההרגלים שלנו?

מתי בפעם האחרונה עשית משהו טוב – לא מפני שהתרגלת, אלא מפני שבחרת?"

במאמר השבוע נגלה כיצד נוצרים הרגלים, איך אפשר להשתחרר משליטתם?

ומהו החידוש המפתיע של ה"שפת אמת" שמעניק לציווי "לך לך" משמעות חדשה ומטלטלת.

ואיך הוא יכול לשנות את הדרך שבה אנחנו מתפללים, לומדים תורה ומנהלים את חיינו?

קריאה מאירה ומעשירה!

תפוצת גיליון זה הינו בתפוצה דיגיטלית, אם ברצונך ליהנות ממנו מידי שבוע שלח לנו מייל: AR3107200@gmail.com

במעשים טובים. מצד שני, כשהפעולה נעשית אוטומטית מדי, **אנחנו עלולים לאבד את המודעות ואת החיות הפנימית שהעניקו לה משמעות מלכתחילה.**

איך שוברים את המעגליות?

כבולעו כך פולטו! **כשם שההרגל נבנה באמצעות פעולות חוזרות, כך גם שינויו מחייב תרגול חוזר.** אלא שהפעם, במקום להניח להרגל להוביל אותנו, ננסה להחזיר לידינו את ההגה. לשם כך אפשר להיעזר באותם חמישה מרכיבים, אבל להתחיל דווקא מהסוף: מהרגש ומהחוויה שאנחנו מבקשים להשיג.

נחזור למושיה. הוא כבר מתפלל שלוש תפילות ביום, אבל מרגיש שמשהו חסר. **התפילה הפכה אצלו לשגרה מוכרת, ולעיתים הוא מסיים אותה בלי שהרגיש שבאמת עמד לפני בוראו.** כיצד יוכל להחזיר לתפילתו את החיות שאבדה?

בשלב הראשון עליו לשאול את עצמו: **איזה רגש אני רוצה לחוות בתפילה?** אולי תחושת קרבת אלוקים, אולי הכרת תודה על הטוב שבחייו, ואולי פשוט את ההרגשה שהוא עומד לפני מלך מלכי המלכים ומדבר אליו.

בשלב השני הוא יחשוב: **איזו חוויה תוכל לעורר בי את הרגש הזה?** למשל, להתבונן במשמעותה של ברכה אחת בתפילת שמונה עשרה, להבין את המילים ולהרגיש שהוא אינו רק אומר אותן, אלא באמת מתכוון אליהן.

בשלב השלישי עליו לבחור **התנהגות מעשית** שתאפשר לו להגיע לחוויה הרצויה. למשל, להקדים לבית הכנסת בכמה דקות, להתיישב לרגע לפני התפילה, ולבחור ברכה אחת שבה יקפיד במיוחד על כוונה.

בשלב הרביעי מגיעה ההחלטה: **לא להסתפק ברצון כללי** ש"ממחר אתפלל בכוונה", אלא **לקבוע לעצמו פעולה קטנה** ומוגדרת שעליה יקפיד בכל יום.

ובשלב החמישי עליו **להפעיל מחשבה מודעת ברגע האמת.** כאשר יתחיל לומר את המילים המוכרות, יעצור לרגע ויזכיר לעצמו: אני לא רק קורא מתוך הסידור. אני עומד עכשיו לפני הקב"ה!

מובן שלא בכל יום יצליח מושיה לחוות התעוררות מיוחדת. גם תפילה שנאמרת מתוך התמדה וקבלת עול, בלי התרגשות מורגשת, היא בעלת ערך. **אבל ככל שיתרגל להקדיש תשומת לב למילותיו, הוא עשוי לגלות שבתוך השגרה המוכרת נפתח לו עולם חדש.**

וזהו סוד השינוי: לא בהכרח להפסיק את ההרגל, אלא להפסיק לתת לו לפעול במקומנו. שהרי המטרה אינה להשתחרר מההרגל להתפלל, חלילה, **אלא להשתחרר מהאוטומטיות שמאיימת לרוקן אותו מתוכנו הפנימי.** וככל שנתרגל לעצור, להתבונן ולבחור מחדש, נוכל להפוך את ההרגל ממנגנון שמנהל אותנו לכלי שמשרת את צמיחתנו.

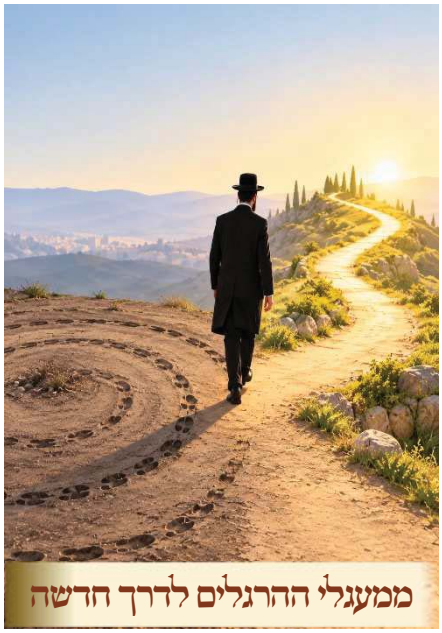
חידוש וריגוש בהרגלים טובים.

אבל כאן מתעוררת **שאלה עמוקה הרבה יותר:** האם הבעיה בהרגלים היא רק שהם גורמים לנו לעשות דברים שאינם רוצים? **ומה עם ההרגלים הטובים?**

מתברר שגם בהם עלולה להסתתר סכנה! כי יש הבדל עצום בין **אדם שעושה את הדבר הנכון, לבין אדם שבוחר לעשות אותו.** הראשון עלול לפעול מכוח האתמול, ואילו השני יוצר בכל יום מחדש את המחר שלו.

וזו בדיוק האזהרה החריפה שמשמיע הנביא ישעיהו (כט, יג): **"יַעַן כִּי נִגַּשׁ הָעָם הַזֶּה בְּפִיו וּבִשְׂפָתָיו כִּבְּדוּנִי וְלִבּוֹ רִחַק מִמֶּנִּי וַתְּהִי יִרְאָתָם אֹתִי מְצֻוַּת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה."** נשים לב: הנביא אינו מתריע כאן על אנשים שחדלו לעבוד את ה', אלא על כאלה שממשיכים לכבד אותו בפיהם ובשפתיהם, **אך ליבם כבר אינו שותף למעשיהם. הם עושים את מה שהתרגלו לעשות,** אלא שהמעשים איבדו את החיות הפנימית שלהם. המצווה נשארה, אבל הלב התרחק.

ספרי המוסר והחסידות מרבים לעורר אותנו להיזהר ממצב של "מצוות אנשים מלומדה". **שהרי ההרגל הוא כלי נפלא המסייע לאדם להתמיד בדרך הטובה, אבל ברגע שהוא מחליף את הבחירה והכוונה, הוא עלול להפוך ממנוע של צמיחה למעצור שלה.**

אבל **כיצד מצליח האדם להשתחרר מכבלי ההרגל, ואפילו מהרגליו הטובים, ולהפוך את חייו למסע מתמיד של התחדשות וצמיחה?** דומה שהתשובה טמונה בשתי המילים הראשונות שנאמרו לאברהם אבינו: "לך לך".

* * *

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך, ממולדתך ומבית אביך וגו'.

השפת אמת (תרנ"ז) מגלה לנו דרך סלולה להצלחה בחיים בכלל ובפרט לעבודת השם שלשמה באנו לעולם והרי לשונו הזהב: "כי האדם נקרא מהלך, וצריך לעולם לילך ממדרגה למדרגה, ולצאת מן ההרגל והטבע. ואפילו כשזוכים לאיזה מדרגה בעבודת הבורא יתברך מכל מקום גם בזה ההרגל נעשה טבע שני, ולכן צריכים בכל עת לחדש דרכים בעבודת השם בנפשו.

שימו לב לעומק דבריו: השפת אמת אינו מדבר רק על אדם המקיים מצוות ללא כוונה, אלא אפילו על מי שכבר זכה למדרגה רוחנית גבוהה! **גם הוא עלול** להתרגל למעלתו, **להסתפק במה שהשיג ולהפסיק להתקדם.**

נמצא שהאתגר אינו רק לצאת מן ההרגלים הרעים, ואפילו לא רק להפיח חיים בהרגלים הטובים, אלא להבין שבעבודת ה' אין תחנה סופית. **המדרגה של אתמול, גבוהה ככל שתהיה, אינה יכולה להיות תקרת השאיפות של מחר.** וזהו עומק הקריאה "לך לך": אל תפסיק ללכת, גם כשנדמה לך שכבר הגעת לפסגה. עוד ממשיך השפ"א "ואברהם אבינו נתנסה בעשרה נסיונות ובכל ניסיון נעשה כבריה חדשה עד שזכה לצאת מכל הטבע... **שלעולם יש שליטה מ'כח הטבע' להפוך הכל אל הטבע".**

אז בפעם הבאה שההרגל יופיע אצלך וילחש לך: "עזוב, **ככה אתה רגיל. למה לך להתאמץ ולהשתנות?**", כדאי שתיזכר בשתי המילים הראשונות שנאמרו לאברהם אבינו: "לך-לך"! **כי ההרגל מספר לנו מי היינו אתמול, אבל הבחירה קובעת מי נהיה מחר.** וזוהי אולי הבשורה הגדולה של פרשתנו המלמדת אותנו "לך לך": **לא משנה לאן כבר הגעת ולמה התרגלת – תמיד יש עוד לאן ללכת ובכח ההרגל הטבעי להשתנות בהרגל לטובה.**

ניתן להזמין הרצאות
מרתקות מלוות
במצגות המחשה,
שמספקות דרך
חדשה להבין את
עולם הנישואין.

שלום ושלווה
ייעוץ וגישור | הדרכות והרצאות

אהרן רכניצר | 0533107200 | Ar3107200@Gmail.com

מוסיפים משמעות לחיי הנישואים
הדרכת חתנים ונשואים. מסידי/ישיבתי
בהעשרה אינטלקטואלית בתורת הנפש,

מגשרים על פערים בחיים
ההדרכה כוללת 'גישורי חיים' המוטמעים בהדרכה
פרטנית במתן כלים פרקטיים ישימים, הנותנים
פרספקטיבה לחיים.

בס"ד

פרשת לך לך תשפ"ז | **שנה ג'** 147

הורינו

הוריכם מעל הכל

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס
מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג

לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ. (י"ב א)

ידועים דברי המדרש:[1] לפי שהיה אברהם אבינו מפחד ואומר; אצא ויהיו מחללין בי שם שמים, ויאמרו הניח אביו לעת זקנתו והלך לו, א"ל הקב"ה לך לך. **לְךָ** אני פוטר מכבוד אב ואם, ואין אני פוטר לאחר מכבוד אב ואם וכו'

בספר פנים יפות כתב על זה: נראה פירושו, שאם אביו בחוץ לארץ אין מצות עליית הבן לארץ ישראל דוחה מצות כיבוד אביו. ודווקא לך אני פוטר ממצוות כיבוד אב עבור מצוות א"י, משום שתרח אינו עושה מעשה עמך, אבל לאחר - לכל אדם כשר, אין מצות עליית ארץ ישראל דוחה מצות כיבוד. שהיה הווה אמינה לומר שהואיל שעליית ארץ ישראל היא מצווה חשובה, ולכן זה נחשב שאביו מעכב ממנו לשמור דין תורה ולא ישמע לו, קמ"ל לך אני פוטר - אפילו שזה על מנת לעלות לא"י, רק לך אני פוטר מכיבוד אב.

ומביא ב'פנים יפות' קצת ראיה לדבר, שהרי נענש יעקב אבינו ע"ה כ"ב שנה שביטל כיבוד אב ואם[2] ולא נענש על ישיבת חוץ לארץ שלא עלה לארץ ישראל. אלא כיון שעבר על שתי המצוות יחד, נענש על החמורה דהיינו מניעת מצות כיבוד אב ואם, ולא נענש על מניעת עליית ארץ ישראל כיון שכבר נידון בחמורה.

וכתב שם שאמנם דין זה שאין להעדיף מצוות ארץ ישראל על כיבוד אב, הוא רק כאשר הבן נולד בחו"ל, אולם אם הייתה דירתם בארץ ישראל ואביו הלך לדור בחוץ לארץ, אין הבן מחויב לעבור (על מצוות א"י) בקום ועשה, לילך מארץ ישראל לחוץ לארץ. וקצת ראיה שהרי נענשו מחלון וכליון בני אלימלך על שיצאו מארץ ישראל לחוץ לארץ, אף שהלך אלימלך לחוץ לארץ והלכו עמו מפני כבוד אביהם אלא וודאי שלא היה להם לילך עמו מארץ ישראל לחוץ לארץ.

ומביא שאחר כך מצא יסוד זה גם בספר 'נחלת יעקב' על התורה, שכתב שאע"פ שאברהם הלך מחו"ל לארץ ישראל, היה צריך היתר מיוחד מהקב"ה. וכך כותב: **מכאן מוכח למי שיש לו אב ואם זקנים לא ילך מהם אף לארץ ישראל, דאמר ליה הקב"ה לך אני פוטר (ממצוות יישוב א"י).**

ובזה מתורץ למה אמר הקב"ה בכיבוד אב ואם שכר **למען יאריכון ימיך**, כי שכר א"י גם כן אריכות ימים, כפי שאמרו חז"ל שהגמרא תמהה, איכא סבא בבבל? (האם יש אנשים זקנים בבבל?) הרי כתוב למען ירבו ימיכם **על האדמה**. רואים אם כן שלא"י יש סגולת אריכות ימים מיוחדת, ואם כן אם אדם ירצה לעלות לארץ ישראל, ואביו יאמר לו שלא יעלה ויניחו לבד לעת זקנותו, שחייב לשמוע לדברי אביו, כפי שאמרנו, ואם כן יהיה לאותו בן הפסד שכר אריכות ימים של ארץ ישראל, לכן כתיב אצל כיבוד אב ואם **למען יאריכון ימיך** שלא יהיה הפסד לאותו בן השומע לאביו.

1. מדרש רבה בראשית פרשה ל"ט פיסקא ז', ילקוט שמעוני רמז סב, 2. מגילה י"ד.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס
מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

לטפל בהוריו כאשר נחלשים לעת זקנתם

כשאפשר הדבר, צריך הבן לטפל בהוריו בביתו, אולם אם אשתו מתנגדת שהוריו ישהו בביתם, עד שהדבר גורם לפגיעה בשלום בית, כבר פסק הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר[1] שיכול לשלוח את הוריו למושב זקנים אף שיודע ששם יטפלו בהם פחות טוב. אולם אם יש חשש שעל ידי שלא יטפל הוא עצמו בהוריו, יש לחוש שיתקצרו ימיהם מחמת טיפול לקוי וכדו', יש מי שכתב שצריך לטפל בהם בכל אופן[2]. באופן שצריך לטפל בהם בכח, כגון שצריך לקשרם שלא יוציאו מכונת חמצן וכדו', ימנה אחרים שיטפלו בהם ויעשו את הנדרש.

יש אומרים שאפשר לקיים המצווה ע"י שליח, ולפי שיטתם אם אינו יכול לכבדם יש לו לשלוח שליח שיעשה רצונם אפי' הוא שליח גוי. ויש חולקים שלא עוזר שליחות כיון שהוא 'מצווה שבגופו'. ומ"מ אם האב מקפיד שהבן ישמש אותו בעצמו דווקא, מחויב לעשות כן. וזה הכל לגבי עצם השימוש והטיפול באביו, אבל ללכת לקנות משהו או כל צורך עקיף הנדרש לטיפול בהם, שזה לא השימוש עצמו הישיר להורים, וודאי שאפשר על ידי שליח.

באופן כללי ימי הזקנה של ההורים מזמנים לאדם ניסיונות - וגם הזדמנויות גדולות לכבד את הוריו באופן של זכות נדירה ועצומה כאילו נתנו לו לאסוף יהלומים ממש.

בתנא דבי אליהו (כ"ה) כותב: אפילו רירו של אביו יורד על זקנו ישמע לו מיד. ובמדרש תנחומא מזהיר את מי שצוחק ממעשה שנעשה שלא בצלילות ע"י הוריו, "כל המשחק באביו ואימו, כאילו עובד עבודה זרה" שהרי השווה הקב"ה כבודו לכבודם והמזלזל בהם כמזלזל בכבודו של מקום. והגר"ח פלאג'י כתב[3], שאדם המכבד את הוריו אף כשהם שוטים וכבדים עליו הרבה, יזכה לזקנה ושיבה.

> התבטא פעם בחריפותו בעל ה"ויואל משה": מילא מה שחושבים הצעירים את עצמם תמיד 'חכמים' יותר מהוריהם - ניתן עוד לסבול, אבל מה שחושבים את עצמם יותר 'מבוגרים' מהוריהם - את זה אי אפשר לסבול... (מתוך 'טיב המעשיות' וישב)

1. שבט הלוי חלק ט' סי' קצ"ז. וע"ע מש"כ בעניין הורים חולים. והביא סייעתא מספר חסידים סי' תקס"ג 2. כ"כ הרש"ש בסוגיה (קידושין ל"א:) לפרש הא דאמר רב אסי אי ידעי לא נפקי, היינו שהתחרט על שעזב את אמו מפני שחשש שזה גרם לקיצור ימיה. <?> ספר קול החיים אות ו'

להצלחה וס"ד
אילנית בת רבקה

לזיווג
רחל בת אסתר

לזרע של קיימא
בעילום שם
89

לרפואה שלמה
בנימין יהושע בן חנה

לעילוי נשמת
מנחם מנדל בן יהושע דב

טומאיה - דפוס ספיד פרשת לך תשפ"ד

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת נח

עשיו זכה שראשו נקבר במערת המכפלה בזכות כיבוד אב (ארצות החיים שער א' אות ל"ד) רמ"ח איברים הם כנגד רמ"ח מצות ומצות כיבוד אב היא כנגד העיניים ולכן עשו שקיים כיבוד אב זכה שעיניו קבורים במערת המכפלה. (עטרת משה לפורים עמוד קע"ח)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

מעשה אבות

סיפור מהחיים

נהג בזלזול באימו המעורערת ונשתטה

פעם אחת ראה האדמו"ר רבי אברהם יהשע העשיל דרך חלון ביתו אסיפת אדם רב, ושאל מה זאת, אמרו לו שאשה אחת חסרת דעת הנודעת בעיר התעוררה בשיגעונה. והביט הוא ז"ל וראה בחור אחד נוטל כלי מלא מים ושפך על האישה. ושאל רבי אברהם יהשע העשיל מי הוא זה, ואמרו לו שזה הוא בנה, ופתח את חלונו וצעק אל הבחור בחרון אפו, ואמר לו אשר בזמן קרוב יהי' גם הוא למשוגע ולאנשים שעמדו שם אמר הטעם בעבור שמצות כיבוד אב ואם' היא מצוה שמתן שכרה בצדה גם בעולם הזה, כמו שכתוב 'למען יאריכון ימיך ולמען ייטב לך על האדמה' ודרשו חז"ל - בעולם הזה! וכן הי' שלא ארכו הימים והי' הבחור ההוא למשוגע ר"ל ונרצה עוונו (דור ישרים (לינר) פרק ה')

כיבוד אם של הגאון רבי משה שטרנבוך

מספר פעמים הגיעה אמו של הגאון רבי משה שטרנבוך לארץ ישראל והתארחה בביתו. וסיפרו בניו, כי עיניהם ראו ולא זר גודל פחדו ויראתו מכיבוד אם - כאשר היה מסתובב מפעם לפעם בסמוך לחדרה בשעות המוקדמות לפנות בוקר, ומצמיד את אוזנו לדלת החדר לשמוע אם יש שם קול תזוזה, אולי כבר התעוררה והגיע העת לשמשה. ובהגיע העת ששמע קול רחש מהחדר, מיד קפץ כארי להגיש לפניה כוס תה שתברך 'שהכל', ואף שלעצמו לא הכין מעולם כוס תה, ורק זוגתו הרבנית ע"ה הייתה מכינה עבורו, כאן לא הניח לרבנית ע"ה להכין.

את כוס התה היה מגיש לה במגש מיוחד של כסף שהרבנית ע"ה קנתה, ומלכתחילה סברה הרבנית ע"ה לייחד את המגש לכבוד חג הפסח, אבל הגאון רבי משה אמר שכבוד אמו עדיף מכבוד הפסח, וכדאי להוציא את הכלי היפה ביותר בבית כדי לשמש בו את האמא, ואשתו הצדקנית ע"ה הסכימה לכך בחפץ לב.

בהגישו את כוס התה, לא הלך מיד בחזרה לחדר לימודו, אלא התיישב לשוחח עמה על הא ועל דא, וציינו הבנים כי מעולם לא ראו דבר כזה אצלו שיישב וישוחח שיחת חולין, אבל כבוד אמו היה אחרת מהכל, וישב עמה זמן ממושך לשוחח - אמנם מיד כשיצא מחדרה, קפץ בזריזות וניתר לחדרו, ומיד השקיע עצמו בעולמה של תורה. (הרב אברהם פוקס)

בספר עליות אליהו (דף כ"ג) כתב מעשה, שהגר"א רצה ללמוד איך משתמשים בסמי רפואה, ואביו אסר עליו מחשש שיתבטל מהתורה.

ניתן לקבל את גיליונות הורינו במייל גם באנגלית ובאידיש

כתבו לנו הצטרפות - אנגלית / אידיש
וקבלו את הגיליון מדי שבוע לתיבת המייל שלכם

הצטרפו עכשיו: horeinuorg@gmail.com

והשיב לב

שאלות ותשובות משולחנם של יועצים רבניים ומטפלים

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

? אנחנו, אחים ואחיות בוגרים, נשואים ובעלי משפחות, מלווים את הורינו המבוגרים שחיים לבדם בביתם. שניהם סובלים ממצבים רפואיים, וחלק מהזמן הם זקוקים לטיפולים ולביקורים אצל רופאים. אנחנו דואגים להם מאוד, ובעיקר מהפער בין רצונם בעצמאות ובין מה שהם מסוגלים לעשות בפועל.

כרגע הדאגה המיידית ביותר היא הנהיגה. הם ממשיכים לנסוע לבדם, ובשנה האחרונה היו להם פעמיים תאונות קלות אמנם, אבל ככל הנראה בגלל שליטה חלקית ברכב. בשני המקרים איש לא נפגע, אבל אנחנו חוששים שבפעם הבאה זה יסתיים אחרת, והסכנה היא גם להם וגם לאחרים בכביש. הם מצידם אומרים שהכל ב"ה בסדר ואלו היו שני צירופי מקרים שלא מעידים על כלום.

ניסינו לשוחח איתם על מעבר לדיור מוגן, שם יהיו מוגנים יותר, עם סיוע זמין וליווי רפואי קרוב. הם סירבו בתוקף. אבא אמר שהוא "לא מוכן לגמור את חייו בין זרים", ואמא טענה שהם מסתדרים מצוין ושאנחנו מגזימים. מצד אחד, אנחנו מכבדים אותם מאוד וזו זכותם להחליט על חייהם. מצד שני, אנחנו חוששים שהמשך המצב כפי שהוא יגרום לנזק חמור, וחלקנו מרגישים שאנחנו מתבוננים מהצד בעוד הסכנה גוברת.

לכן אנחנו שואלים: האם יש נקודה שבה מותר, ואולי אף חובה, להפסיק לשאול את דעתם, ולפעול למענם גם בניגוד לרצונם? ואם כן, מהם הסימנים שמעידים שהגענו אליה, ואילו צעדים ראוי לנקוט לפני כן?

! באופן כללי כשההורים נזקקים לעזרת ילדיהם עלולה להתעורר התנגשות בין דרכם ואופיים, לבין דרכם של הילדים. במצב זה צריך לזכור כמה נקודות חשובות.

ראשית לכל, הילדים אינם מורים להוריהם או מצווים אותם מה לעשות וכיצד לנהוג. דרכו של עולם שההורים מלמדים ומחנכים את בניהם ולא להיפך, ואפילו כשהבן עולה עליהם ביכולת, בחומר או ברוח. ולכן הילדים רשאים להציע להורים לעבור לגור בקרבתם או לדיור מוגן, אך כל עוד ההורים אינם מסכימים, יישאר המצב על כנו.

שנית: ההורים אנשים נבונים, וזכותם להחליט כיצד יבלו את שנות זקנתם. גם אם נראה לכם שדרך חייהם עלולה, חלילה, לגרום לבעיות או קושי או אפילו הידרדרות רפואית, זה עדיין עניין שלהם. (כמובן אם אין סכנה לאחרים ע"י החלטתם. ואת זה אפשר לפתור בצורה שתציעו להם ליתר ביטחון לגשת לאיזה שהוא מבחן כשירות בנהיגה, שלא יהיה מצב שאחרים נפגעים) ויתרה מזו, אם יוכרחו לעבור לדיור מוגן וייתקלו שם במועקה נפשית, עלול הלחץ להכריעם, ונמצא שכרם בהפסדם. במצבם הנוכחי, לעומת זאת, ברור שהם מצידם שמחים, ויתכן שיאריכו ימים גם אם יסבלו לפרקים מבעיה רפואית.

שלישית: אם הם לא מוכנים לעבור לידכם, או לדיור מוגן, תחשבו על אפשרות שמישהו מכם או בתורנות או באופן קבוע, יבוא לגור לידם כדי לעזור להם. זה באמת מהלך לא פשוט, אבל הזכות הגדולה של כיבוד אב ואם, ובמיוחד בשנים אלו שאתם יודעים את האמת כמה הם זקוקים לעזרתכם, תעמוד לכם שתראו מזה רק שפע ברכה והצלחה.

בנימה אישית

שורות שנכתבו מליבו של בחור ישיבה מתבגר, בן להורים בזיווג שני.

מדור חדש!

כשאבא או אמא מודיעים שהם עומדים להינשא בשנית, הלב של הילדים נפתח בבת אחת לכיוונים רבים. יש מי שמתרגש, ויש מי שמרגיש געגוע עמוק להורה שהלך. יש מי שמתקשה לראות אדם אחר במקום המוכר, ויש גם כעס שקשה לשים עליו מילים. אלה רגשות אנושיים לגמרי, ואין בושה בהם.

ובכל זאת, כאן נבחנת מצוות כיבוד הורים בעומקה. כיבוד הורים אינו רק לעמוד מפניהם ולספק את צרכיהם הפיזיים. הוא כולל גם לשמוח בשמחתם ולהיות שותפים לטוב שלהם, כי עבורם זה צורך חיוני וחשוב. הורה שאחרי שנים של בדידות או אבל זכה לפתוח פרק חדש ולמצוא מי שיעמוד לצדו, זקוק שילדיו יעמדו לצדו ולא מולו. החיוך בחופה, המילה הטובה והברכה שיוצאת מן הלב הם כיבוד הורים הלכה למעשה, ולעיתים הם המתנה היקרה ביותר שאפשר לתת.

על הפסוק שנאמר בתורה **וַיִּצְחָק בָּא מִבּוֹא בְּאֵר לַחַי רֹאִי** (כ"ד, ס"ב) רש"י מפרש בשם המדרש: שהלך להביא את הגר לאברהם אביו שישאנה. רואים שגם העניין הזה הוא חלק ממצוות כיבוד אב, שיצחק דאג לאברהם שלא יישאר אלמן אלא יחזור לשאת את הגר. (ויש אומרים שעשה כן משום כל המתפלל על חברו וע"כ זכה לשאת את רבקה) מובן מאליו שאין לגרום למתיחות ביניהם, לא בדברים, לא ברמיזות ולא בהתרחקות מכוונת. שלום הבית של ההורה יקר מכול.

אין צורך להכחיש את הרגשות הקשים. אפשר לשאת אותם בשקט, לשוחח עליהם עם אדם קרוב ולבקש עזרה כשצריך. אבל ברגע ההכרעה, הבחירה היא לשמוח. שמחה שנבחרה מתוך כוונה, גם כשהיא עולה במאמץ, היא אחת הדרכים היפות והחשובות לומר להורים: אנחנו כאן, ואנחנו איתכם.

יש לכם השגות על הנכתב? רוצים לשתף התמודדות אישית שלכם? מוזמנים לשלוח אלינו ונפרסם בעז"ה ככל האפשר:
horeinuorg@gmail.com

בס"ד

לע"נ אבי מורי הרב ר' אורי בן שמואל הכ"מ ע"ה

הדלקת-נרות

י-ם -----5:23

ב"ב -----5:38

צאת שבת

י-ם ------6:35

ב"ב ------6:36

ר"ת ------7:15

– פניני משה –

דִּבְרֵי תּוֹרָה לְפָרָשַׁת לֶךְ לְךָ

א} "**לך לך מארצך**" וסמיך ליה בסוף פרשת נח המילה "בחרן" וי"ל שחרן זה מלשון חרון אף וידוע שתיקון לבעס הוא שינוי מקום וזה מה שכתוב כאן "חרן" דהיינו חרון אף "לך לך מארצך" מה התיקון "לך לך מארצך" דהיינו לשנות מקום. {הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע}

ב}"**מארצך ומולדתך ומבית אביך**". י"ל שפה מרומז המשנה באבות {פ"ג משנה א'} "מארצך"=מרמז "לאן אתה הולך" "ממולדתך"=מרמז ל "מאין באת", "ומבית אביך"= מרמז על "לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון". {חשבה לטובה}

ג} "**ואברכה מברכיך ומקללך אאור**" בברכה נאמר "**ואברכה מברכיך**" ואילו בקללה נאמר להיפך כי ידוע מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ומחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה , לכן בברכה אם הוא רוצה לברך הוא דהיינו שיש לו מחשבה לברך הוא כבר מתברך אבל המקללים יתקללו רק לאחר המעשה שקללו ולא על המחשבה לקלל . {כלי יקר}

ד} "**למענך ייטב לי בעבורך**" יתנו לי מתנות {רש"י}וכי באמת היה אברהם להוט כל כך אחרי מתנות? הלא אחרי מלחמת סדום לא רצה לקבל את אשר הגיע לו ביושר, וביצד אפשר לומר שהיה מחפש על ידי תחבולות איך לקבל מתנות? ברם נאמר במדרש, כי כל ירידתו של אברהם מצרימה באה רק כדי לכבוש דרך בשביל בניו לעתיד- "צא וכבוש הדרך לפני בניך" שבהיותם במצרים לא ילכו לטמיון, אלא יהיה פרעה מוכרח לשחררם על ידי המכות שיבואו עליו, כשם שהוכרח עכשיו לשחרר את אברהם ושרה בגלל הנגעים. רצה איפוא, אברהם להכשיר עכשיו גם את ה "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" שעל כורחו יצטרך פרעה לתת לבניו מתנות רבות לדרך, ומשום כך ביקש לקבל מתנות מאת פרעה כדי שזה יהיה לאות סמלי לשעת יציאת מצרים בעתיד, שיצאו ישראל ברכוש גדול.
{ {שם משמואל מהרה"ק ר' שמואל מסובטשוב}

ה}"**וזויתה נפשי בגלגלך**" ידוע הפסוק במשלי פרק "יח" " פסוק "כא" "מות וחיים ביד לשון" ויש לומר שזה מרומז פה, דהיינו "בגללך" בגמטריא 85 פה בגמטריא 85 ש"וחיתה נפשי" איך "בגללך" שזה הפה.
{אבי מורי זצ"ל}

ו} "**ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לקל עליון**" כאשר שני צדיקים מזדמנים יחד, הרי האחד לומד מחברו ומקבל ממנו את מידותיו הטובות. והנה, שם בן נח היה תמיד עוסק בתורה ועבודה בבית מדרשו {של שם ועבר} ולא היה נותן כלל דעתו על עניני העולם הזה מאידך היתה מידתו העיקרית של אברהם אבינו- הכנסת אורחים שהיה פותח את דלתות ביתו בפני זרים, מאכילם ומשקם וכך היה מקרבם אל תחת כנפי השכינה. עתה משנזדמנו שניהם ביחד הרי "ומלכי צדק מלך שלם {שם בן נח רש"י} "הוציא לחם ויין" הוא הוציא מאברהם את מידת הכנסת האורחים, לתת לאנשים לאכול ולשתות מן הטוב והמובחר, "והוא" אברהם למד מאת "שם" "כהן לקל עליון" להוסיף ולשקוד יותר על התורה והעבודה, ככהן בבית המקדש. {שיחות צדיקים}

"שַׁבַּת–שָׁלוֹם"

"אֲגוּדָּן שַׁבָּת"

משה יוסף שטרן

מליצי יושר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך. במדרש (ב"ר לט:ז): מה כתיב למעלה 'וימת תרח בחרן', אמר ר' יצחק הרי לענין החשבון עדיין מתבקש לו עוד ס"ה שנים. אלא בתחילה אתה דורש שהרשעים בחייהם קרויים מתים, לפי שהיה אברהם מפחד ואומר אצא ויהיו מחללים בי שם שמים, ויאמרו הניח אביו לעת זקנתו והלך לו, אמר לו הקב"ה: לך אני פוטרך מכיבוד אב ואם, ואין אני פוטר אחר מכיבוד אב ואם, ולא עוד אלא שאני מקדים מיתתו ליציאתך, בתחילה 'וימת תרח בחרן', ואח"כ 'ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך, ע"כ. ותמוה, שהלא תרח היה עובד עבודה זרה, ומחמת זה היה אברהם פטור מלכבדו, וא"כ מדוע אמר הקב"ה 'לך אני פוטרך מכיבוד אב ואם, ואין אני פוטר אחר מכיבוד אם ואם', הלא כל מי שאביו עובד עבודה זרה הרי הוא פטור מלכבדו. ועוד צ"ב דמה מועיל שהקדים הכתוב לכתוב שתרח מת קודם שכתב 'לך לך מארצך', ובכך יהיה נראה שאכן מת תרח קודם שיצא אברהם, הלא כל בר דעת יראה בעיניו שתרח מת הרבה אחר שאברהם יצא מחרן, שהרי אברהם נולד כשתרח היה ע' בן שנה, ותרח חי ר"ה שנים, וכשאברהם יצא היה בן ע"ה שנה, נמצא שתרח חי אחר שיצא אברהם מחרן עוד ס' שנה, ומה מועיל הא שהקדימו הכתוב.

וי"ל שהטעם שאמר הקב"ה לאברהם שיכול לעזוב את אביו כאילו הוא כבר מת, היינו משום דרשעים בחייהם קרויים מתים. אמנם אע"ג דתרח אז רשע היה, אבל היה לו כבר מחשבות והרהורים לחזור בתשובה, ואברהם היה מפחד לעזוב אותו פן ישאר כך ולא יחזור בתשובה. וזה כוונת המדרש 'לפי שהיה אברהם מפחד ואומר אצא ויהיו מחללים בי שם שמים', כלומר עכשיו שתרח אבי מתחיל להתחרט מעונותיו ולשוב בתשובה, אני אתרחק ממנו? הלא אדרבה ראוי לי להביאו עמי לארץ ישראל, וכשם שזכות ארץ ישראל תועיל לי להוליד בנים, כך תועיל לו להתחרט לגמרי ולשוב בתשובה שלימה. על כך אמר לו הקב"ה: 'לך אני פוטרך מכיבוד

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה, נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא, די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

הנה צדיקים אשר לא פגמו בנפשם רוחם ונשמתם מעודם, ומקבלים עליהם יראתו ואמונתו אפילו מחיצוניות העולמות, וכאמרם ז"ל עה"פ 'העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ', הביטו בשמים שבראתי לשמשיכם כלום שינו מדתם, וההנהגה אשר לא ישתנה מכל צבא השמים, נמשכה מיחוד התמידי, שלא יתבטל העולם ע"י מעשה איש הישראלי, שהיה ביטול הבחירה, כי תיכף בעשות הישראלי נגד רצונו יתברך היה איבוד עולם, וכידוע מהמשנה (אבות פ"ה מ"א) להפרע מן הרשעים שמאבדין, ותיכף בעשות המצוה היה נראה קיום העולם לצדיקים שמקיימין העולם, והיה ביטול הבחירה, שלזה נברא העולם [כדי שיהיה בחירה].

אבל ח"ו מי שנאבדה האמונה ממוחו ולבו, כי הוא שורש הבחירה, אין לו עזר מזה, כי כבר לא שלטה בו אמונתו ויהי להיפך. והעצה לזה כפי שקבלנו מפי סופרים וספרים קדושים, לקבל על עצמו מסירת נפש באמת, כשרואה השתקעותו בעומקי הקליפות, וכל מיני מדות גרועות ותאוות חיצוניות, ואין לבו ומוחו שומעין להבין דרכי התורה והעבודה לשמור לעשות ולקיים, שאינו מרגיש בחסרונו כלל, וח"ו הוא מרוחק ומתועב מסיטרא דקדושה, אשר הם בטלים לרצונו תמיד, ויהי להיפך. וע"י כן גומר בדעתו למסור נפשו רוחו ונשמתו על קידוש שמו כביכול, בכדי לשבר כל הקליפות שמשוקע בהם, ושיתגלה אלהותו יתברך בעולם על ידו למלאות רצונו, כי כח זה יש בכלל כל ישראל גדולים וקטנים למסור נפשם על קדושת השם, וכידוע מקדמונינו.

וכשיתמיד להתבונן בזה מה טוב ויפה לו למסור נפשו רוחו ונשמתו בכל יום, ובפרט בק"ש שחרית וערבית, עיד"ז נעשה יחוד פנימי בב' שמות אלו, ונתייחדו מוחו ולבו בכח חדש ממש, ועיד"ז יתפשטו הטוב והחסד באמונתו יתברך, בחידוש אמונה חזקה, ובבטחון חזק ובשמחה, שהאמונה והבטחון והשמחה דביקים זה לזה, וכדכתיב 'אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף', ר"ל אם רוצה לשוב לבו אליו יתברך, ושלא יפרד הלב מהמוח. העצה לזה, 'רוחו ונשמתו אליו יאסוף', כי כל זמן שהלב נפרד מהמוח, ע"י שלא קיים 'העדותי בכם היום השמים והארץ', אזי רוחו ונשמתו מפוזרים. וכידוע מהחובות הלבבות (שער הבטחון הקדמה ד"ה ומתועלת הבטחון), שאמר 'ה' יצילני מפיזור הנפש', כי הנפש לא תמלא כתיב, ותמיד משתנה מרצון לרצון, וח"ו אם הוא נפש לא טוב, אזי משוטט תמיד בעומקי הקליפות, כי כל תאוותו מושכים אותו, זה לכאן וזה לכאן. וזהו 'רוחו ונשמתו אליו יאסוף', ר"ל כשיקבל עליו מסירת נפשו רוחו ונשמתו, לאסוף אותו מהפיזור, עיד"ז יזכה לשום אליו לבו, וזהו 'ה' אור"י', שהוא ר"ת ר'וחו ו'נשמתו א'ליו י'אסוף, כי עיד"ז יתפשט בו הטוב והחסד, שהוא 'וירא אלהים את האור כי טוב'.

אב ואם', לפי שכבר הבטחתי לך בעת ברית בין הבתרים: 'ואתה תבוא אל אבותיך בשלום', ופירש"י ללמדך שעשה תרח תשובה, וממילא אין אתה צריך להוליכו עמך לארץ ישראל ולא להתעכב אצלו עד שיתחרט לגמרי, היות שבודאי יתחרט מעצמו. אבל 'אין אני פוטר אחר מכיבוד אב ואם', דאיש אחר שאביו עובד עבודה זרה ועכשיו מתחיל להתחרט על מעשיו, בודאי אין לבנו רשות להתרחק ממנו, כי שמא ישוב לסורו, והרי אין לו הבטחה מאת ה' כמו שהיה לאברהם שיחזור בתשובה.

ואם תאמר עדיין לא היתה לו לאברהם הבטחה זו, שלא נאמרה אלא בברית בין הבתרים שכתובה לאחר מכן בסוף הפרשה. משום הכי סיים לומר 'ולא עוד אלא שאני מקדים מיתתו ליציאתך', והיינו כפי שכתבו התוס' (ברכות ז: ד"ה לא היה) דמעשה דברית בין הבתרים היה חמש שנים קודם אמירת הקב"ה לאברהם לך לך וגו', שכאן היה אברהם בן ע"ה שנים, ובמעשה דברית בין הבתרים היה בן ע' שנים ע"ש, וכדי שידעו הכל שאין מוקדם ומאוחר בתורה, ויאמינו שמעשה של ברית בין הבתרים היה קודם נסיעתו של אברהם, משום הכי הקדים לומר 'וימת תרח בחרן' שזהו מופת חותך שאין מוקדם ומאוחר בתורה.

מלא העומר

לע"נ הג"ר מאיר יהודה שפירא ב"ר יעקב שמשון זצ"ל יא"צ ז' חשון

ויאמר ה' אל אברם לך לך. בתנחומא (פיסקא א'): ילמדנו רבינו אדם מישראל מהו שיקבל עליו מלכות שמים כשהוא מהלך וכו'. אפשר ששאלו כן, משום דקאמר 'לך לך', ונאמר בזוהר בפרשתין 'לאתקנא גרמך' (-לתקן את עצמך). ויובן על פי מה שאמר לקמן 'אני הנה בריתי אתך, והיית לאב המון גוים, ולא יקרא עוד את שמך אברם, והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך', ויש לדייק למה באה הרי"ש של 'אברהם', ועיין פירוש רש"י שם.

ויש לומר ד'אברהם' בגימטריא רמ"ח, וזכה ל'אב המון גוים' על ידי שתיקן גופו ברמ"ח מצות נגד רמ"ח איברים, וכאשר נצטווה על המילה, נתקנו כל רמ"ח איבריו, וזהו 'התהלך לפני והיה תמים'. וא"כ ע"י שתיקן שמו 'אברהם' ברמ"ח מצות עשה, עיד"ז זכה להיות 'אב המון גוים', [ולכן נשארה הרי"ש בשמו, כי ע"י שתיקן רמ"ח איבריו שבגימטריא 'אברהם', זכה להיות 'אב המון גוים', וכמשמעות הכתוב 'אני הנה **בריתי** אתך והיית לאב המון גוים'].

ואברהם נגד רמ"ח איברים, שרמ"ח מצוות עשה הם מסטרא דחסד, ו'עולם חסד יבנה', לכן נאמר 'אלה תולדות השמים והארץ בהבראם', ודרשו חז"ל 'בהבראם' אותיות 'באברהם'. ובזה מובן מה שאמר '**והיה** שמך אברהם'. וביעקב נאמר 'כי אם ישראל **יהיה** שמך, ובאברהם נאמר 'והיה' שמך אברהם, רומז שכבר היה שמך 'אברהם' כאשר נרמז רמז 'בהבראם' אותיות 'באברהם'. וזה ע"י שתיקן אברהם רמ"ח איברים שלו, [וזהו פירוש דברי הזוהר 'לאתקנא גרמך', היינו תיקון רמ"ח האיברים שלו], לכן זכה להיות 'אב המון גוים', לכן אמר 'לך לך' לתקן גופו, רמ"ח איברים שלו, ועיד"ז 'ואעשך לגוי גדול', שתהיה 'אב המון גוים'.

והנה תיקון רמ"ח איברים הוא ע"י קריאת שמע, רמ"ח תיבות נגד רמ"ח מצות עשה, ונרמז בכתוב 'ויעבור אברם בארץ ע'ד מ'קום ש'כם', ראשי תיבות 'שמע' למפרע, ו'שכם' ראשי תיבות ש"ם כ'בוד מ'לכותו, רומז לקריאת שמע שהוא תיקון רמ"ח איברים כנודע. [ולכן דן המדרש בריש פרשתין כיצד מקבלים עול מלכות שמים, כי הכתוב 'לך לך' - לאתקנא גרמך, יש בזה רמז להשלמת רמ"ח איברים שבו, שעל ידי זה 'ואעשך לגוי גדול', וזה נעשה על ידי רמ"ח תיבות שבקריאת שמע].

אבני נזר

לע"נ הג"ר מיכאל אליעזר פארשלעגער ב"ר אברהם משה זצ"ל יא"צ ט"ו חשון

העמיד קדירה על האש ונתבשל במוצ"ש, והמל בשבת ולא עשה הפריעה אם חשיב מקלקל. [המשך משבוע העבר]. הבאנו לעיל שביאר האבני נזר מדוע אם עשה החיתוך בשבת, והפריעה במוצ"ש חייב חטאת, אע"ג שנגמר המלאכה במוצ"ש, דהיינו משום שגם החיתוך לבד הוי תיקון, דאם ינטל ערלה הנשאר, הרי הוא מהול מעכשיו. אבל לפי מה שכתב החלקת יואב דחייב משום הוצאת 'דם ברית', לא שייך סברא זו. דאם ינטל הערלה הנשאר, הרי יצא עוד דם, ונמצא דאין צריך לדם שהוציא תחילה, וא"כ לא תיקן כלום בדם שהוציא.

וז"ל: יש לשאול דבזה שוב דומה לדברי התוס' (חולין כט:) בשוחט סימן אחד לא חשיב מתקן, ומה שאמרתי דהכא דומה להוציא כזית משני זיתים כיון שאם ינטל השני, הכא אם ינטל מקצת הערלה הנשאר, בודאי יצא עוד דם, ואין צריך לדם שהוציא תחילה, וממה נפשך לא תיקן בדם שהוציא, שאם לא יגמור אין כאן מילה, ואם יגמור יהיה דם אחר. אך זה אינו, דאנן אליבא דהרמב"ם קיימינן, והוא ז"ל כתב בפיה"מ (פ"א חולין) דחייב בסימן ראשון, וחולק על התוס' (פ"ב חולין), גם בלאו הכי אין זה שאלה כל כך, עכ"ל.

ובגוף הראיה שכתב החלקת יואב מלשון הרמב"ם 'אם לא השלים עד מוצ"ש', דמשמע דאינו חייב אלא בגמר המילה בחול, כתב האבני נזר דאינו ראיה, דאורחא דמילתא נקט. וז"ל: מה שכתב הרמב"ם 'אם לא השלים עד מוצ"ש', אורחא דמילתא נקט, דבזה משכחת בפשטות שהיה חושב שיש שהות ביום ומל, והמבינים התרו בו שהיה בדעתם שאין עוד שהות, ואח"כ באמצע מילה ראו היטב שהוא לילה, כמו שהבינו תחילה, אבל המוהל שחשב שיש שהות, ובאמצע מילה שעיניו בתינוק ולא בכוכבים, בודאי לא הבין שהוא לילה, ומסתמא גמר, עכ"ל.

והנה הבאנו לעיל דמפשטות הגמ' (שבת קלג:) משמע דרק אם עשה החיתוך בשבת, והפריעה במוצ"ש, אז חייב

חטאת. אבל אם לא גמר לעשות הפריעה במוצ"ש לאו תיקון הוא כלל ופטור מחטאת. ואילו השאגת אריה ורעק"א כתבו, דאפי' בלא גמר לפרוע במוצ"ש חייב, דגם החיתוך לבד חשיב תיקון.

וכתב האבני נזר דיש לומר להיפך, דאם לא גמר לעשות הפריעה במוצ"ש, אז ודאי חייב חטאת, כיון דעדיין הוא ערל ולא קיים המצוה, וחילל שבת בחנם. והחידוש של הגמ' הוא דאפילו אם עשה הפריעה במוצ"ש, ג"כ חייב, אע"ג דבמוצ"ש נעשה מהול, מ"מ בשבת עדיין לא הוי מהול.

וז"ל: גם יש לומר דאם לא גמר [לעשות הפריעה במוצ"ש] ודאי חייב, דלא נעשה המצוה, ועדיין הוא ערל כמו שהיה. אך אם גמר בלילה, הרי יצא מערלות. ואף להרמ"א (יו"ד סי' רס"ב ס"א) דמל בלילה צריך להטיף דם ברית, הכא הטיף דם ברית ביום ויצא מערלות, [ולכן הו"א דפטור, ולכן] הוצרך להשמיענו דחייב. ואף שאם היה פטור בזה [אם עשה החיתוך בשבת, אז] גם כשלא גמר [לעשות הפריעה במוצ"ש] היה פטור, כיון שבידו לגמור, כמו אם התחיל באמצע יום דפטור דיכול לומר עבידנא פלגא דמצוה, מ"מ עיקר החידוש [של הגמ' הוא] מה שחייב אם גמר [הפריעה במוצ"ש]. סוף דבר, כת"ר כתב שברמב"ם מבואר להדיא [דאינו חייב אלא בגמר המילה בחול], ואינו כן, והוא דקדוק קלוש, ועל כיוצא בזה ראוי לומר 'דקדוקי עניות מעבירין' וכו' להמציא דין שמוקצה מן הדעת, לחייב בגמר שעשה במוצ"ש, עכ"ל.

והנה בחלקת יואב שם הביא ראיה נוסף לשיטתו, וז"ל: וכן חזינן במל תוך שמונה, דהיינו את של אחר השבת בשבת, דמבואר (שבת קלז.) דחייב, אי לאו דנחשב טעה בדבר מצוה, אע"ג דבעת שמל מקלקל הוא. אך כתב הצל"ח (פסחים ע"ב) דהתיקון בא ביום השמיני, דאז מתחייב על המעשה שעשה בשבת וכו'. ובודאי דאם מת התינוק קודם ח', פטור מטעם מקלקל, וא"כ חזינן דחייב בחול על המעשה שעשה בשבת, עכ"ל.

אבל האבני נזר חולק עליו וסובר דאפילו אם מת התינוק קודם יום השמיני חייב, דאין חילוק במלאכת שבת אם יש לו תועלת במלאכה לשעתו, או לאחר זמן, דאם עשה מלאכה שיש לו תועלת אחר זמן, ג"כ חייב, ואין חילוק אם לבסוף לא הגיע הזמן.

וז"ל (סימן מ"ח): הביא ראיה ממל של אחד בשבת בשבת דחייב משום דלא עבד מצוה, וקשה דהא מקלקל הוא, ועל כרחך משום דבהגיע יום ח' מצוה הוא, דכתב הרמ"א (יו"ד סי' רס"ב סעיף א') מל תוך ח' יצא, אף דעכשיו לא תיקן, רק בהגיע יום ח', ואם מת הולד בנתים ודאי פטור, רק משום שהוא חי ביום ח' הוא אחד בשבת שהוא יום חול, והוא הדין המניח פת בתנור בשבת ונאפה באחד בשבת חייב. והם דברים תמוהים, דודאי אפילו מת קודם יום ח' חייב, [אם לא שהיה עתיד תחילה למות קודם ח'], דמילה גמורה עשה עכשיו, רק שאין צריך לה עכשיו שאינו מחויב במילה, ובהגיע יום ח' שנתחייב במילה, יוצא בה מצוותו. ודומה לקושר לולב קשר של קיימא בשבת שקודם החג, דחייב אפילו נחתך הלולב קודם החג, דמעכשיו מתקן שיש לו לולב לחג, ואין חילוק במלאכת שבת בין יש תועלת במלאכה לשעתו או לאחר זמן.

וכת"ר כתב בשם הצל"ח דבהגיע יום ח' [והיינו ביום ראשון], נתחייב [על המלאכה שעשה בשבת]. ולא היו דברים מעולם, ותלה בוקי סריקי בצל"ח, דפשוט שנתחייב עכשיו [בשבת, ולא ביום הראשון], עכ"ל.

וכוונת האבני נזר, דהצל"ח כתב רק דמצוה מילה מתקיים ביום השמיני, אבל לא כתב דבנוגע מלאכת שבת מתחייב ביום השמיני, וז"ל הצל"ח: אם מלו תוך ח', כשיגיע יום ח' מתקיימת מצוה זו, שהתורה אמרה 'ביום השמיני ימול', שכשיגיע יום שמיני יהיה נימול, עכ"ל.

והנה אמרו בכריתות (דף ז:) דאע"ג דרבי סובר דיוה"כ מכפר אפי' לשאינם שבים, אבל מודה רבי בעבירות דיוה"כ גופיה דלא מכפר, והיינו דאם עבר על מצות יוה"כ עצמו, לא מכפר עליו יוה"כ, דאי לא תימא הכי, כרת דיוה"כ שנאמר בתורה לעושה מלאכה ביוה"כ, לרבי שסובר דיוה"כ מכפר אפי' בלי תשובה, כיון דבכל שעתא ושעתא של יוה"כ מכפר, היכי משכחת לה שיענש כרת, והרי מיד שעבר כבר נתכפר לו. אלא ודאי שאליבא דרבי יוה"כ לא מכפר על עבירות היום עצמו בלי תשובה. ודחי הגמ', דמשכחת לה כרת ביוה"כ, 'כגון דעבד עבידתיה סמוך לשקיעת החמה, ולא הוה ליה שהות ביממא', דהיינו שלא נשאר רגע אחד מהיום לאחר העבירה דלכפר עליה. 'אי נמי, כגון דבהדי דעביד עבידתיה פסקיה מרא לשקיה ומית', שתוך כדי עבודה הוא פגע עם המעדר שעבד בו בשוקו, ומת, דלא הוה ליה שהות ביממא לאחר העבירה דלכפר ליה.

והביא החלקת יואב ראיה מגמ' זו, דאם האפייה נגמרת בחול הוא פטור, דאם נימא דחייב, א"כ מדוע לא תירצה הגמ' דמשכחת חיוב כרת על מלאכה ביוה"כ באופן שהאפייה נגמרה לאחר יוה"כ, דכיון שהחיוב כרת חל רק לאחר יוה"כ, אין יוה"כ שכבר עבר מכפר עליו, אלא מוכח דאם גמר האפייה לאחר יוה"כ הוא פטור[א].

וכתב האבני נזר (או"ח סימן מ"ט אות א'), וז"ל: למד מש"ס כריתות דמשני הש"ס דמשכחת כרת דיומא לרבי במלאכה דעביד סמוך לשקיעת החמה, או דבהדי דעביד עבידתא פסקיה מרא לשקיה. ולמה לדחוקים הללו, הא משכחת בפשיטות [חיוב כרת לרבי גבי העושה מלאכה ביוה"כ] בהדביק פת בתנור מבעוד יום ונגמר [האפיה] בחשיכה, דחל החיוב לאחר יוה"כ, דאי אמרת דכהאי גוונא חייב [שפיר משכחת לה חיוב כרת לרבי, דאי אפשר שיוה"כ מכפר על זה, דהא עדיין לא דאז עושה כל המלאכה [ואז נתחייב] דהרי אח"כ אינו עושה כלום, רק שאם לא תאפה אף בדרך נס, וכן אם הוציאו מהתנור אז נתבטלה מלאכתו ואיגלאי שהדבקה זו לא היתה מלאכה [ופטור, לכן] לא קשה כלום, דכיון דלרבי נתכפר גם בלא תשובה, לכן אף שמה שלא הוציאו מהתנור להנצל מאיסור מלאכה שעשה - ברור שלא שב, הרי לרבי מכפר בלא תשובה, ע"ש עוד.

א אך באגרות משה (או"ח ח"ב סימן י') דחה ראיה זו, וכתב דאפי' דחיוב הכרת הוא רק אם לבסוף הפת נאפית, אין הפירוש דהחיוב חל רק בזמן שנאפית הפת, אלא דהחיוב חל מיד כשנתן את הפת לתנור, רק דהחיוב תלוי ועומד אם תהיה אפייה לבסוף, כיון דאם הוציא הפת מהתנור קודם אפייה אינו חייב. אך אם הפת נאפית, החיוב הוא משעת הכנסת הפת לתנור, ואז יוה"כ מכפר עליו.

וז"ל: ומה שהוכיח מהא שלא אמר הגמ' דמשכחת כרת דיומא לרבי במלאכת אפיה בהדביק פת סמוך לחשיכה ונגמרה האפיה לאחר יו"כ דנתחייב על המלאכה לאחר צאת יו"כ, [ומוכח] דפטור בכה"ג, הנה למה שבארתי [בסוף הסימן] שהחיוב [אינו לאחר יוה"כ כשנאפה הפת, רק החיוב] הוא על הדבקתו

'שמן המאור'
להגה"ק רבי מנחם מנדל אפרים פישל ב"ר דוד טרייבר זצ"ל, המגיד מסאמבור

תלמידו של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ורבי צבי הירש מדזיטשוויב זי"ע כתב בהקדמת ספרו

וכל מי שילמוד בספר הזה בכלל אחינו בני ישראל, יפתח להם ארובות השמים ברכה עד בלי די מפתח הפרנסה והצלחה ורחמים וחיים ושלום ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים וכו'. והשי"ת יעזור לכל מי שיעיין בזה הספר, יזכה לזכך לבבו, ויזדככו כל אבריו, ויהיו כולם אהובים וכולם ברורים לעשות רצון בוראם, ויזכה לשתי שולחנות כשורה, בהצלחה וטובה חיים ושמחה בתפארה, ויגבה מזלו למעלה בגזירת הבורא, ויזהר כזוהר הרקיע כשמש ברה

ואמרו אשתו זאת והרגו אותי ואותך יחיו. קשה וכי אברהם שכח מה עשה לכמה מלכים, ונתן הקב"ה העפר לחרבות כמו שאמרו חז"ל, וכאן ירא אולי יהרגו אותו. גם קשה הלשון 'ואותך יחיו', וכי אברהם הרע עינו על חייה, לא הוי ליה למימר אלא מה שירא, והיראה לא היה רק שמא יהרגו אותו, אבל לא מה שלא יהרגו אותה. וגם הלשון קשה 'ואותך יחיו', וכי הם יתנו לה חיים, הל"ל 'ואותך לא יהרגו', אבל 'ואותך יחיו' משמע שיתנו לה חיים. גם קשה הלשון 'למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך', מהו הכפל ושנוי לשון. גם קשה אברהם אשר היה ראש המאמינים, יקווה לבני אדם שייטב לו בעבורה.

ונראה לי, דאמרו חז"ל דאסור להנות ממעשה ניסים, ואברהם היה צריך לינצל ממיתה, וגם היה צריך פרנסה, כי מטעם זה הלך למצרים כי היה רעב בארץ, והיה רוצה שהש"י יעזור לו בדרך הטבע בכל הצריך לו, לכן אמר חושש אני שמא ירצו להרוג אותי, וזהו 'והרגו אותי', ולא נאמר 'ויהרגו אותי', כי אברהם לא היה חושש שמא יהרגו אותו, כי היה בטחונו חזק בה' שלא יעזוב את חסידיו, אך היה חושש שירצו להרוג אותו, וזהו 'והרגו אותי', שבעיניהם יהיה דבר קל הריגתי כאלו כבר הרגו אותי, ולא רצה שהשי"ת יעשה לו נס, כי כל העושין לו נס מנכין לו מזכיותיו, והיה רוצה שהקב"ה יעזור לו בדרך הטבע. וגם היה חושש עליה שיתנו לה פרנסה, וזהו 'ואותן יחיו', שיספיקו לך מים ומזון, וזהו ג"כ אינו בדרך הטבע, ורצונו היה שהש"י יעזור לו שהוא יפרנס אותה כאורח כל ארעא.

ולכן אמר שתאמר שהוא אחיה ויאהבהו מחמתה, ויתנו לו מתנות, והוא יספיק לה פרנסה. וזאת הוא בדרך הטבע שאיש עני נושא חן ונותנין לו מתנות, והוא היה עני באותה שעה, כדכתיב 'ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה', מפני הרעב כדי להחיות את נפשו. וזה שאמר 'למען ייטב לי בעבורך', ר"ל שיתנו לו מתנות, וזאת יהיה לצורכה לצורך פרנסה, וזהו 'בעבורך', בעבור פרנסתך, שאני אפרנסך כדרך כל הארץ, ולא הם יחיו אותך, אך הם יתנו לי מתנות, ואני אקבל זאת בעבורך כדי לפרנסך, [ובזה מתורץ מדוע במלך סדום לא רצה לקבל, כי שם היה לו פרנסה כמ"ש 'ולא תאמר אני העשרתי את אברם'], וממילא 'וחיתה נפשי' שאחיה בדרך הטבע, וזהו הכל 'בגללך', בגלל דבורך, ובגולגלך תגלגל עלינו כל זאת, והאי 'בגללך' קאי על הכל, ולא קאי על 'וחיתה נפשי' לבד.

הרה"ק רבי **מנחם מענדל** ב"ר **יוסף** מרימנוב זי"ע אמר:
בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתי (ספר מנחם ציון).
נתפרסם ע"י **הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א**

נתחייב, ועל כרחך דאינו חייב בכהאי גוונא], ראיה זאת טובה מאוד. וכבר דברתי מזה עם רום מעלתו להוכיח מפרש"י שבועות (דף יג: ד"ה ומקשינן) דפירש קושית הש"ס ['וכרת דיממא לרבי לית ליה'] גם אמלאכה, [ולא רק על אכילה, דרש"י שם כתב וז"ל: והא בהדיא כתיב כרת דיממא דכתיב בין בעינוי בין **'במלאכה'** בעצם היום הזה, עכ"ל. וכיון דקושית הגמ' היא גם על מלאכה, א"כ יש להוכיח מהא דלא אמרה הגמ' דאיירי באופן הנ"ל דאפיית הפת נגמרה לאחר יוה"כ, דאינו חייב].

אך לפי מה שתירץ הש"ס בשבועות רק אעינוי [**דאכל** סמוך לשקיעת החמה, א"כ חזינן דלא מיירי הגמ' ממלאכה, רק בנוגע אכילה, ולכן פשוט מדוע לא אמרה הגמ' דאיירי באופן דעשה 'מלאכה' של אפייה סמוך לשקיעת החמה, דהגמ' לא מיירי בנוגע מלאכה, ולכן] אין זו ראיה מכרעת, דיש לומר דבאמת היה יכול לתרץ כן, [אבל כיון דהגמ' לא מיירי ממלאכה, לכן] הוצרך לדחוק [ציור של כרת] בעינוי [של אכילה]. אבל מש"ס כריתות [דמיירי ממלאכה, ולא מעינוי, שפיר יש להוכיח דפטור אם נאפה אחר יוה"כ, אבל] לא זכרתי אז [מש"ס כריתות], עכשיו כתב כבודו מש"ס כריתות, והיא ודאי ראיה אלימתא.

לע"נ הג"ר אליהו יוסף ב"ר גדליה אהרן רבינוביץ זצ"ל יא"צ י"ג חשון

עשה דוחה ל"ת באפשר לקיים שניהם, ושליחות במילה. כתב הש"ך (חו"מ סי' שפ"ב) דמי שהוא מוהל, אינו רשאי ליתן לאחר בנו למולו, דומיא דכיסוי הדם דמי ששפך הוא יכסה, ואותם האנשים המכבדים לאחר למול בניהם אף שהם בעצמם מוהלים, הם מבטלים מצוה גדולה דמילה, ויש לבי"ד לבטל זה, ע"ש היטב. וראיתי להתבואות שור (יו"ד סימן כ"ח ס"ק י"ד) שהאריך להשיב על הש"ך בזה, וגם בגוף דמיונו לכיסוי נחלק עליו, וכתב דגם בכיסוי יכול לכבד לאחר לפרקים, דשלוחו של אדם כמותו, יעו"ש שהאריך להביא ראיות דלא כהש"ך בין במילה ובין בכיסוי. ולפי ענ"ד יש להשיב על ראיותיו, ובמאי דסיים אפתח. שכתב להביא ראיה דלא כהש"ך משבת (דף קלג.) דאמרינן דקמ"ל קרא ד'מול' אפי' באומר האב לקוץ בהרת בנו הוא מתכוין, אתי עשה ודחי ל"ת, ופריך ואי איכא אחר ליעביד באחר, דאמר ר"ל כל מקום שאתה מוצא עשה ול"ת אם אתה יכול לקיים שניהם מוטב וכו', ומשני בדליכא, ע"ש. ולפי הש"ך מאי פריך, אכתי הא מיעקרא עשה דאבי הבן, אלא ודאי דהיכי דאביו מרשה לאחר, הוי ליה מקיים העשה, עכ"ד.

ולפענ"ד י"ל כי אנכי דנתי לסברת הש"ך ג"כ למצוא תקנה לכבד לאחר למול, והוא דהא היכי דליתא האב קמן, בי"ד מחוייבים למולו, וא"כ מצי האב לילך מכאן, והוי ליתא לאב, ואז ימול האחר, ותו לא מיקרי האב מבטל מצוה. ובהא לא הוי מבטל מצוה במה שהלך האב כדי דיהיה ליתא קמן וכו'. והכי נמי אשכחן לענין נשיאת כפים, דהביא הב"י (או"ח סי' קכ"ח) בשם הירושלמי, דר' שמעון בן פזי כד הוי חליש ולא היה רוצה לישא כפיו, הוי נפיק לברא יעו"ש. הרי דבזה לא הוי מבטל מצוה, כיון דהולך ובשעת חיוב המצוה ליתא קמן, וא"כ הכי נמי לא הוי האב מבטל מצוה כשילך קודם המילה ולא יהיה שם, כה דנתי לפי ענ"ד להלכה.

ולפ"ז לא קשה מידי קושיא הנ"ל, דשפיר פריך הגמרא אי איכא אחר, ליעביד אחר בלבד ולא האב (דהתם איירי בדליכא לאב, וכדפירש"י שם ד"ה ואי), וכגונא דקאמינא כדי לקיים שניהם. ומשני דליכא אחר, והשתא ליכא למימר דילך לו האב מכאן כדי שיהיה אפשר לקיים שניהם, זה אינו, דאם ילך האב איך יקיים שניהם, הלא תבטל מצות מילה כל עיקר והבן. אבל ודאי היכי דאיתא לאב קמן אינו רשאי לכבד לאחר למול וכן ללמדו ספר וכו'.

והנה רבינו ירוחם (ני"ט ח"ג קסט:) כתב, וז"ל: חוטי פשתן פוטרים בבגד של צמר, וכן בהיפוך דכלאים בציצית מותר, ודוקא כשאינו מוצא ממינו, אבל אם מוצא ממינו לא יטיל בו כלאים, כדאמר ריש לקיש כל מקום שאתה מוצא עשה ול"ת, אם אתה יכול לקיים שניהם - מוטב, ואם לאו - יבא עשה וידחה ל"ת, עכ"ל. וכתב הב"י (או"ח סי' י"א), וז"ל: ואינו נראה לי, אלא אע"פ שאין מצוי לו ממינו, מאחר שאפשר לקיים את שניהם אילו היה מצוי לו, לא דחינן את ל"ת, עכ"ל.

סגולה פאר
ערליכע קינדער
סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- א ת"ח וי"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פריוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין. באזונדערע עבודה און תפלות פאר א ענגערע צייט. אלעס וועדט געטוהן מיט גרויס איבערגענעבנהייט. מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די נאמען נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויזוען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין. ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'לאזט אייך וויסען ווען די שטיין וועדט געבאקען. שהוא עת רצון להתפלל. כדי איר זאלט קענען מיט זאגען די תפילה.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל. נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין וועדט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג. און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מ'זאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דוקא אויף דעם מקובל'דיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** ועהט מען ווי עס וועדט מקויים די וועדער פון אריה"ק אויפן האר: **יבער הלב (-אנצינדען זיין הארץ צו אידישקייט). שיתהפך לבו לשמים לטובה (-סדורשט די נאמען מענטש). ותראה פלאים (-וועסט זעהן וואונדער).** מ'קען עס נעמען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טעקסט מכון דורות ישרים

dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכון דורות ישרים זאגן:

- מיין קינד איז נעווארען א אנדערע מענטש. עד לערענט מוסר, עד וויל ענדיגען א מסכתא
- מיין זוהן בעהט מיך יעדען טאג פאר סוף זמן קריאת שמע 5 מינוט
- מיין יצחק האט אריפגעלייגט א פילטער
- איך האב נישט גענאטט קיין מנוחה פארדעם. נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט
- כ'האב ענגאהיבען זאגן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכדען מנדב זיין פאר מיין חבר'ס קינד

והקשה הגאון המנוח מ' עזריאל הלוי אבד"ק קראשניק על דברי הב"י, מגמרא דשבת הנ"ל דבדליכא אחר דחינן הל"ת אע"ג דהיה אפשר לקיים אילו היה אחר.

ולפי מה שכתבתי לא קשה מידי, דודאי כל שאפשר ובמציאות לקיים, אע"ג דעכשיו אי אפשר לקיים ולעשות ככה, מ"מ אפשר לקיים שניהם. רק דהתם בשבת עיקר הקושיא דגמ' היינו על כרחך דכיון דאיכא אחר, ילך לו האב כדי שיהיה ליתא קמן והאחר ימול, הא אילו קמן הוי האב, אינו מועיל כלל מה דאיכא אחר, דעדיין איכא מצוה דעל האב למול בנו. רק דקושיית הגמרא כיון דאיכא אחר, נצוה להאב לילך מכאן ויתקיים מצות מילה בהאחר. וא"כ שפיר משני בדליכא אחר, ומוכרח האב למול ואין יכול לילך, וא"כ כיון דהאב קמן וצריך למול שלא לבטל מצות מילה כל עיקר, ממילא שפיר מיקרי אי אפשר לקיים שניהם, דהא השתא דהאב קמן, אף אי הוי אחר, לא היה אפשר לקיים שניהם, דהא איכא מצות עשה דאב חייב למול בנו. רק דאז לא היה האב קמן, אבל עכשיו דליכא אחר וצריך האב למול והוא קמן הוא מל, דעשה דחי ל"ת דלא הוי אפשר לקיים שניהם ואתי שפיר, והבן.

עוד כתב התבואות שור והביא ראיה מיבום דקיי"ל מצוה בגדול לייבם, ותנן ביבמות (דף מג:) אם רצה הגדול לייבם כולם הרשות בידו וכו', אלמא דאי לא בעי רק שאחד מאחיו ייבם קצתם, נמי הרשות בידו, [והיינו מטעם שליחות, והוא הדין דמועיל שליחות במילה], עכ"ד. ודבריו תמוהין, ופה קדוש איך יאמר כן דכשייבם אחר בלעדי הגדול שליחותיה דגדול קעביד ושלוחו של אדם כמותו, דא"כ יהיה גדול רשאי לעשות שליח לכל אדם גם בלעדי אחיו, אלא ודאי מדבעינן דוקא אחיו, על כרחך דאחיו הוא דעביד מצוה [ואין זה מטעם שליחות]. ותו דבהדיא אמרינן (כתובות עז.) דחליצה ליתא ע"י שליח, וכן ביאה דהיינו יבום [ליתא ע"י שליח], וברור דלאו מטעם שליחות הוא, רק דכך שורת הדין, דאם אין הגדול רוצה ליבם, הולכת אצל הקטן, ואם ייבם הקטן, גדול לאו כלום עביד, וליכא מצוה גבי גדול כלל אך גבי קטן. (אוצר המלך פ"א ת"ת ה"ג).

לזכות ח.ב.י.י. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

לך לך מבית אביך מארצך וממולדתך אל הארץ אשר אראך. איתא במדרש (שוחר טוב תהלים א'): 'והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו', זה אברהם, עליו נאמר 'כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו', 'והיה כעץ שתול על פלגי מים', שלקחו הקב"ה ושתלו בארץ ישראל.

ויש לפרש הכוונה, דהנה מבואר בספרים החילוק בין ארץ ישראל לשאר ארצות, שארץ ישראל אינה תחת הנהגת השרים והמזלות, רק תחת יד הקב"ה בעצמו, והוא מושגח בהשגחה פרטית, על דרך הנאמר בקרא 'ארץ אשר עיני ה' אלהיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה', משא"כ שאר הארצות הם מסורים מהקב"ה ביד שרי מעלה בהשגחה אלקית מלובש בטבע, והוא בחינת השגחה כללית. וזה כוונת הקב"ה במה שציוה לאברהם לאמר 'לך לך מארצך', וציוה לו ללכת לארץ ישראל, ואמר לו 'כאן אי אתה זוכה לבנים, שם אתה זוכה לבנים', שאברהם לא היה מסוגל להפקד בדרך הטבע, אמנם כיון שנכנס לארץ ישראל, ובארץ ישראל הרי הוא רק תחת השגחת ה' לבדו, יוכל להפקד ע"י השי"ת. וזה כונת המדרש מה שנאמר על אברהם 'והיה כעץ שתול על פלגי מים', שלקחו הקב"ה ושתלו בא"י, היינו שיהיה מושגח בארץ ישראל על ידי הקב"ה בעצמו ושם יזכה לבנים.

לזכות ר.ב.ש.ה. להצלחה בכ"ע ולזווה"ג בקרוב ובניקל

ויאמר ה' אל אברם לך לך. בבראשית רבה כאן: אמר ר' לוי שתי פעמים כתיב 'לך לך', [כאן, ובפרשת עקידה], ואין אנו יודעים אי זו חביבה אם השנייה אם הראשונה, ממה דכתיב 'לך לך אל ארץ המוריה', הוי השנייה חביבה מן הראשונה, ע"כ. ונראה דכבר מבואר בחובת הלבבות כי לעשות מצות כמו תעניות לשם שמים, אינו קשה כל כך כמו לאכול ולהתענג בשבת לשם שמים, כי בתענית

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

עבודתו מסייעת לו, דאם לא לשם שמים, למה לו להתענות ולסגף גופו. אך אם אוכל למעדנים, לסלק פניית הנאתו בטבע ולייחד לבבו בו לשם שמים, צריך יותר כבישה.

והנה אברהם אבינו בא כאן בנסיון כפול הזה, כאשר נאמר לו 'לך', א"כ הוא נסיון גדול לשמוע מצות ה' ולענות בדרך כחו לילך מארצו וממולדתו לא"י. אך שוב נאמר עוד 'לך', וכפירש"י 'להנאתך ולטובתך, דשם אתה זוכה לבנים', אך בזה כבר נתבלבל דעתו, והיה צריך כבישה גדולה לסלק כל פנייה מן להנאתך וטובתך, כי אם לעשות כן בלתי לה' לבדו, אשר הרבה היה נוח לו אם היה נאמר לו רק 'לך' בלבד, ללכת אחריו למדבר עם מסירת נפשו כדרכו בקודש, לכן א"ר לוי שני פעמים כתיב 'לך לך', ואין בידינו להכריע עיקר הנסיון המכריע בו את השניה, אם ב'לך לך' הראשונה, או עם 'לך לך' השנייה, שהיה מקום לבעל דבר לטעון כאשר טען קודם העקדה כי הלך אברהם אבינו לא"י יען היית מבטיח לו להנאתו וטובתו כל כך, אך שוב מן 'לך לך אל ארץ המוריה' כאשר בא אל הר המוריה לעקוד גם את יצחק בנו עם כל תקותו עמו ביחד להקריבו לה' עולה, אז למפרע נודע שכל מעשיו לשם שמים בלתי לה' לבדו, באשר כן כל מעשיו היו לשם שמים, כאשר אחד היה אברהם אבינו זיע"א.

לע"נ הג"ר שלמה קורח ב"ר יחיה זצ"ל יא"צ י"ג חשון

בן פקועה אם נחשב כשחוט. כתב הגר"י ענגיל (אתוון דאורייתא כלל י"ד), וז"ל: נלענ"ד דלפי מאי דנסתפקה הגמ' (חולין עד.) אי בן פקועה ניתר גם בשחיטת עצמו, וד' סימנין אכשר ביה רחמנא, ב' סימנים דאם, וב' סימנים דידיה. או דילמא ניתר רק בשחיטת אמו לבד, אבל לא בשחיטת עצמו.

והנה אם נאמר דניתר רק בשחיטת אמו לבד, אזי נראה דאין לעובר במעי אמו שום שחיטה כלל. דאין לומר דכיון דעכ"פ ניתר בשחיטת אמו, א"כ שחיטת אמו היא שחיטתו ושייך ביה שחיטה, דזה אינו, דהא דשחיטת האם מתרת העובר שבבטנה, מאן לימא לן דהוא מטעם שע"י שחיטת האם נחשב העיבור כנשחט, דלמא באמת אין העיבור נשחט כלל וראוי שיהיה אסור, אלא שהתורה התירה איסור כזה הנמצא במעי האם בקרא ד'כל בבהמה תאכלו' דילפי' מיניה היתר בן פקועה, ומנ"ל לומר דזה נחשב לשחיטת העובר, כיון שהיתר בעלמא הוא שהתירתו תורה.

והנה אם נאמר כן, אזי נראה פשוט דגם עשה דשאינה זבוחה לא שייכא בעובר במעי אמו, דכיון דאין היתירו ע"י מה שהוא נזבח, כי אם שנעשה היתר מאיליו ע"י שחיטת האם, א"כ לא שייך ביה ג"כ קודם שחיטת האם עשה דשאינה זבוחה, דאע"פ שחסר עדיין שחיטת האם, הוי זה רק כחסר מעשה המתיר בעלמא, אבל לא כחסר זבוחה, ובחסר מעשה המתיר בעלמא, שייך רק איסור אבר ובשר מן החי, אבל לא עשה דשאינה זבוחה וכו'.

ועוד נלענ"ד די"ל דאפי' אי ד' סימנין אכשר ביה רחמנא, עם כל זה כיון שאין לו שחיטת עצמו לבד, רק גם שחיטת אמו מתירתו, וע"י שחיטת אמו הרי אינו נחשב זבוח רק היתר בעלמא הוא וכנ"ל, לכן לית ביה במעי אמו עשה דשאינו זבוח, דנהי דשייך ביה זביחה בשחיטת עצמו, עם כל זה אי אפשר שיאסר מכח אינו זבוח, כיון שיש לו היתר שלא ע"י זביחה דהיינו ע"י שחיטת אמו, ואינו צריך להיות זבוח בדוקא, ודו"ק היטב.

והנה מה שכתבתי דהיתר בן פקועה איננו מפאת שנחשב העובר לנשחט ע"י שחיטת האם, רק היתר בעלמא הוא שהתירתו תורה. לכאורה יש ראיה לזה ממה שמותר גם בנמצא מת במעי אמו, דלא שייך ביה תו שחיטה כלל כיון שמת מקודם, וכבר נאסר משום נבילה. ועל כרחך דהיתר גרידא הוא שהתירה תורה כל הנמצא בה ואפי' איסור נבילה, ועל כן גם בבן ט' חי הנמצא בה, שפיר נראה דאין טעם ההיתר מפאת שנחשב העובר לנשחט, רק ששחיטת האם מתרת את האיסור אבר מן החי שבו היתר גרידא, כמו שמתרת במת את האיסור נבילה, דאין שום סברא לחלק ביניהם, כיון דתרוייהו מחד קרא ילפינן להו מקרא ד'כל בבהמה תאכלו'.

ועוד שהרי בבן ט' חי עצמו, מצינו שהיא מתרת את האיסור שבו, שהרי אפי' בן ט' חי טריפה הנמצא בה - נמי שרי, ואז ג"כ איסור טריפה הניתר בו הרי איננו מפאת שנחשב כנשחט, שהרי לא עדיף שחיטתו ע"י האם משחיטת בהמה בעצמה שאין השחיטה מתרת איסור טריפה, ועל כרחך דהיתר גרידא הוא מה ששחיטת אמו מתרת איסור טריפה שבו, וא"כ מניין לנו לחלק בין איסור טריפה שבו לאיסור אבר מן החי שבו ולומר דאיסור אבר מן החי אין שחיטת אמו מתרת היתר גרידא, רק שנחשבת שחיטת אמו כאילו שחט גם את העובר.

אולם י"ל דטעם ההיתר לפי שנחשב העובר כחלק ממנה וכאחד מאיבריה, ועל כן גם במת וגם בטריפה שפיר שרי, דלא שייך מיתה וטריפות באבר אחד, רק בכלליות של בהמה, דאפי' באבר המדולדל בבהמה שאין בו חיות, קי"ל דאין שחיטה עושה ניפול וניתר האבר ע"י שחיטת הבהמה, וכ"ש העובר שנחשב כאחד מאיבריה המחוברים בה, דאין שייך ביה מיתה. וגם טריפות לא שייך ביה, מפאת שנחשב רק לאבר של בהמה, דאפי' בחצי חיות הוא פלוגתא (חולין לב:) אי שייך טריפות. ולכן גם בשחיטת האם שפיר נחשב העובר לנשחט ככל שאר איבריה, ואפי' למ"ד דעובר לאו ירך אמו היא, עכ"ז לעניין שריותא דבן פקועה, י"ל דלפרט הזה גילתה תורה דהוא ירך אמו ונחשב כחלק ממנה וכנ"ל.

לע"נ הג"ר אהרן ב"ר יחיאל טויבר זצ"ל אבד"ק באטורקעס בעל 'יד אהרן' יא"צ ד' חשון

לא תקרא שמה שרי כי שרה שמה. הנה כתיב 'אני הגבר ראה עני בשבט עברתו (איכה ג:א). תיבות אלו 'אני הגבר', גימטריה 'אריה גנב'. דהנה איתא במדרש (הובא ברש"י מלכים א' י:יג) שנבוכדנצר היה בנה של מלכת שבא שהולידה משלמה המלך, וידוע דחותם מלכי בית דוד היה אריה, וכתבו הטבעיים דטבע הארי רחמני, ואם יפגע בתינוק לבדו ביער אפילו יהיה רעב מאד לא די שלא יטרפנו, אך גם יעשה בידו עיגול סביבות התינוק, וזה חותמו שכל חיה העוברת דרך שם תכיר חותם המלך שלא תזיק אותו התינוק. ונבוכדנצר היה להיפך אכזרי מאד והרג רבוא רבבות מבני ישראל, ואפילו על הקרובים אליו לא חס כמבואר בתרגום שני למגילת אסתר, א"כ אין מגיע לו חותם האריה, והוא גנוב אצלו, דאדרבה טבעו היפך מטבע הארי, וזה 'אריה גנב'.

ואם תאמר מה שייכות לירמיה לומר 'אני הגבר' ולרמז על נבוכדנצר. אודיעך מה שמצאתי בנחל אשכול (ג:א) להגאון רבינו חיד"א זי"ע שהביא ממדרש כתב יד אשר ירמיה ונבוכדנצר היו חברים בנערותם, ומטיילים יחד בשוקי ירושלים, ואמר נבוכדנצר לירמיה, שאילו היה מלך היה מחריב ביהמ"ק ומגלה בני ישראל, ע"ש ותבין הרמז שכתב האריז"ל (ספר הגלגולים פס"ד) דירמיה היה גלגול שלמה, וראה בעיניו שיצא ממנו מי ששרף ביהמ"ק וביטל המלוכה מבניו.

ועל כן 'ראה עני בשבט' עם הכולל גימטריה 'מרת י', דאמרו חז"ל (שמו"ר ו' סימן א'): עמד שלמה המלך והחכים על גזירתו של הקב"ה, ואמר למה אמר הקב"ה 'לא ירבה לו נשים', לא בשביל שלא יסור לבבו, אני ארבה ולבי לא יסור, אמרו רבותינו באותה שעה עלתה יו"ד שב'ירבה', ונשתטחה לפני הקב"ה ואמרה: רבון העולמים לא כך אמרת אין אות בטלה מן התורה לעולם, הרי שלמה עומד ומבטל אותי, ושמא היום יבטל אחת ולמחר אחרת עד שתתבטל כל התורה כולה. אמר לה הקב"ה שלמה ואלף כיוצא בו יהיו בטלין, וקוצה ממך איני מבטל, ומנין שבטל אותה מן התורה וחזר לתורה, שנאמר 'שרי אשתך לא תקרא שמה שרי כי שרה שמה', והיכן חזר, 'ויקרא משה להושע בן נון יהושע', ע"כ. [וזה 'מרת' מלשון קטרוג], דאות י' עלתה למרום וקטרגה עליו לפני כסא הכבוד שביטלה והפרישה מ'לא ירבה'.

לע"נ הג"ר צבי הירש מטאמשוב ב"ר ישראל לייב זצ"ל יא"צ ד' חשון

מקום הילוך לרבים והרשות הוא של יחיד, אם זה רה"ר. איתא בתוספתא (שבת פ"א ה"ד): הים והבקעה והכרמלית וכו' אינן לא רשות היחיד ולא רשות הרבים, אין נושאין ונותנין לתוכן, ואם נשא ונתן פטור, ע"כ. והנה 'הבקעה' הוא מקום שדות שאינו מוקף מחיצות. ובגמ' (שבת ו:) מפרש דבקעה הוא כרמלית אפילו בימות החמה שאין שם זרעים, מטעם שאיננה מקום הילוך לרבים, שאין רבים מסתלקים מן המסילה לילך בשדה.

והקשה החזון יחזקאל (תוספתא שם), וז"ל: ולכאורה קשה תיפוק ליה בבקעה כיון שכל אחת משדותיה היא של יחיד, אין לה דין רשות הרבים אפילו אם רבים נוטים מן המסילה ללכת דרך שם, דהלא לענין דין רשות הרבים לכאורה תרתי בעינן: א) שהרשות תהיה של רבים. ב) שתהיה מקום הילוך לרבים. אבל אם הרשות היא של יחיד, אע"פ שאינה מוקפת מחיצות, ורבים בוקעים והולכים דרך שם, אינה רשות הרבים, כדמשמע בעירובין (דף צד.), שנאמר שם: 'ור' אליעזר משום דנפרצה לרה"ר הויא לה רה"ר'? פי' הלא אינה שלהם, וכל שאין הדרך מסור לרבים, אפילו היא מסלה גמורה אין לה דין רה"ר, כיון שהבעלים יכולים תמיד לעכב עליהם את הדרך. ומשני הגמ' 'אין, ר' אליעזר לטעמיה דתניא ר' יהודה אומר משום ר' אליעזר רבים שבררו דרך לעצמן, מה שבררו בררו'.

גם שם בעירובין (דף נ"ט) גבי עיר של יחיד, כתב הריטב"א בחדושיו בלשון כזה: קשה לי לישנא דמתניתין דקרי לה 'עיר של יחיד', דמשמע שרחובותיה ושוקיה הם שלו, ואינם מסורים לכל, דכל כהאי גוונא אפילו יש בה רשות הרבים כדעת רש"י, היינו ס' רבוא בוקעים שם בכל יום, אין בה משום רשות הרבים, כדאמר לעיל (בראש פרק עושין פסין) גבי שבילי בית גלגול: 'יהושע אוהב ישראל היה, ותיקן להם דרכים וסרטיאות, כל היכא דלא ניחא תשמישתיה, מסרה ליחיד'. אלמא רשות שהיא של יחיד, אע"פ שרבים עוברים בתוכה, ודרך רחב ט"ז אמה כבוש להם שם, אין חייבים עליה משום רשות הרבים.

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו

'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

ובחדושי הרשב"א שם, אחרי שכתב כדברי הריטב"א, מסיק וז"ל: וכענין זה ג"כ היא ממה ששנינו חצר שרבים נכנסים לה בזו ויוצאים לה בזו, הוה רשות היחיד לשבת, עכ"ל.

אבל התוס' (עירובין כב: בד"ה יהושע) כתבו, וז"ל: חצר שרבים נכנסים לה בזו ויוצאים בזו, הוה רשות הרבים לר' יהודה אע"פ שהיא של יחיד, עכ"ל. ואפילו לרבנן שהוא רשות היחיד, היינו רק מטעם דלא אתו רבים ומבטלי מחיצה, ולא מטעם שהיא של יחיד. וגם לדידהו קשה ממה שנאמר בסוגית הגמרא בעירובין דף צ"ד בפירושא דמתניתין כמו שהובא לעיל.

ויש ליישב ולומר, דרש"י והתוס' (בעירובין דף כב:), חולקים על הרשב"א והריטב"א והתוס' בעירובין סוף דף צ"ג, וסבירי להו שאפילו רשות של יחיד, אם רבים דרסי שם, יש לה דין רשות הרבים. אך היינו דוקא אם אותו מקום נעשה עתה מחמת עצמו מקום הילוך לרבים, כמו כל דרך מפולשת, ומחמת זה חל עליו דין רשות הרבים, כמו בחצר שנפרצה ונכנסים לה בזו ויוצאים בזו, או בעיר של יחיד. משא"כ שם בעירובין דף צ"ד שמיירי בחצר שנפרצה אחת מד' מחיצותיה הפונה לרשות הרבים במלואה, או ביתר מעשר, ומשאר ג' רוחותיה עודנה מוקפת ג' מחיצות גם עתה, ולפי מהותה אינה נעשה רשות הרבים מחמת עצמה, אלא מפני דעיילי לה רבים מרשות הרבים הסמוכה לה, בזה סובר ר' אליעזר שבטלה היא לרשות הרבים להיות כמותה. ולכן פריך שם שפיר: 'ור' אליעזר משום שנפרצה לרשות הרבים הויא לה רשות הרבים', כלומר וכי בשביל זה בטלה היא לרשות הרבים הסמוכה לה. ומשני: 'אין ר' אליעזר לטעמיה דתניא רבים שבררו דרך לעצמן מה שבררו בררו', וכיון שנעשה דרך של רבים, בטלה שפיר לרה"ר להיות כמותה.

לע"נ הג"ר שמחה עלברג ב"ר אהרן שמעון זצ"ל יא"צ ד' חשון

ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה. כתב הרמב"ן, וז"ל: ודע כי אברהם אבינו חטא חטא גדול בשגגה, שהביא אשתו הצדקת במכשול עון מפני פחדו פן יהרגוהו, והיה לו לבטוח בה' שיציל אותו ואת אשתו ואת כל אשר לו, כי יש באלהים כח לעזור ולהצילו, גם יציאתו מן הארץ שנצטוה עליה בתחילה מפני הרעבון אשר חטא, כי האלקים ברעב יפדנו ממות, ועל המעשה הזה נגזר על זרעו הגלות בארץ מצרים ביד פרעה, עכ"ד. וצ"ע כוונתו, מה היה כאן החטא הגדול של אברהם אבינו, ואיך יכולים להתבטא כך על אברהם אבינו, כך שואלים המפרשים קושיא מהסברא. ועוד מקשים על הרמב"ן מגמ' בב"ק (דף ס:): ת"ר רעב בעיר, פזר רגליך, שנאמר 'ויהי רעב בארץ, וירד אברם מצרימה לגור שם'. הרי הגמ' לומדת מאברהם אבינו שאם יש רעב בעיר פזר רגליך לצאת מהעיר, וא"כ היה מותר לאברהם לצאת.

והנראה לענ"ד בעומק כוונת הרמב"ן, דהנה מצינו שני דרכים בבטחון: א) שהקב"ה מנהיג את העולם בדרך הטבע, והכל מהבורא יתברך שמו, אבל הנהגת העולם זהו על פי דרך הטבע. ב) שהקב"ה מנהיג את העולם למעלה מדרך הטבע. כמו שמספרים על הצדיק הגדול המפורסם רבי נחומקה הורדנר זיע"א, שהיה בעל צדקה גדול, והיה מסתובב בקופות של צדקה בשביל עניים ואלמנות ויתומים ופדיון שבוים, והיה בעל בטחון גדול, וקרה פעם שקופת הצדקה של ר' נחום נתרוקנה לגמרי, כיון שחילק הכל לעניים ולנצרכים, ובאותו היום היה זקוק למאה וחמשים רובל לפדיון שבוים, ואם לא היה מקיים המצוה באותו יום, היה האיש אובד וגם כל בני ביתו אובדים בצרתם, כשנודע הדבר לר' נחום, נכנס תיכף לביתו של עשיר אחד וביקש ממנו הלואה מאה וחמשים רובל עד למחרת היום שעה שתים עשרה, אמר לו העשיר: בודאי הייתי מלוה לך, אבל עלי לנסוע לרגל מסחרי, ואשאל את אשתי שהיא מנהלת את העסק שלי. והשיב לו הצדיק: אל תדבר על כך עם אשתך, כי נשים דעתן קלות, אני אבטיחך באמונה שלמה שלמחר בשעה שתים עשרה אביא לך את כל המאה וחמשים רובל. ואז השיב לו העשיר, אולי תוכל ללוות ממקום אחר. אמר לו הצדיק ר' נחום, כבר לויתי הרבה מנכבדי העיר, והשעה דוחקת, ואז לא היה יכול לסרב לו, והלוה לר' נחום כל הסכום, ור' נחום היה לו בטחון שהקב"ה ודאי יזמין לו את הסכום שיוכל לעמוד בהתחייבותו. ויהי למחרת ופעמון העיר כבר צילצל אחד עשר פעמים, וכסף אין לו להחזיר. פגשו הגביר בר' נחום, הסתכל בתרמילו ואמר לו, שעיניו נשואות לתרמיל זה שיספיק לו הכסף שהוא צריך להחזיר בעוד שעה.

השיב לו הצדיק בעל בטחון האמיתי ר' נחום, הלא יודע ספר אתה, ובודאי אתה יודע מה שמפרש הרמב"ם הפסוק 'אהיה אשר אהיה', דאמר הקב"ה 'אהיה' לעזר לכל איש 'אשר' מאמין הוא כי 'אהיה' עמו. שאם אדם בוטח בה' כי יכול לעשות נסים ונפלאות שלא כדרך הטבע, אני עוזרו. אבל זה שאינו מבין שאני מנהיג הטבע, אני משאירו ביד המקרים, ואז יקרא ואני לא אענה. והוסיף ר' נחום: ואני מאמין בלב שלם בהקב"ה, וכל הנסים שעשה עמדי מנעורי ועד היום הזה, ובודאי יעשה עמי חסד גם היום הזה. העשיר חזר לביתו, והנה ניגשו ב' אנשים לר' נחום מבני דלת העם, ואמרו לו: רבי אם יש לו פנאי נא ישוב הביתה, כי יש בידינו סכום של ק"מ רובלים כסף נדוניה שאנו רוצים להשליש ביד רבינו. שאלם ר' נחום, האם תתנו לי רשות להשתמש בכסף הזה לדבר צדקה, והשיבו לו בודאי, והרי לשם כך אנו מפקידים בידיך הכסף, שאם לא כן היינו מוסרים הממון בהיתר עיסקא הנהוג. ר' נחום בירך אותם בברכת מזל טוב, ושניהם פנו לדרכם, וכרגע הביא הכסף להעשיר, אחרי שהוסיף עשרה רובל משלו, ויהי הדבר לנס גדול, אבל ר' נחום ביקש מן העשיר שלא יפרסם הדבר. רואים יסוד הדברים שאם יש בטחון בהקב"ה שהוא מנהיג את העולם למעלה מדרך הטבע, אז הקב"ה מתנהג עמו גם למעלה מדרך הטבע, ואם אדם חושב שהכל טבע, אז הקב"ה מתנהג עמו כדרך הטבע.

וראיתי שמביאים תלמידי הגה"צ הגדול המפורסם רבי הירש מיכל שפירא בעל ציץ הקודש זיע"א, שהיה רגיל בפיו לאמר את דברי הספר ראשית חכמה (שער האהבה פ"ו), כי בזמנו היו אנשים יחידים שנתפרנסו ע"י אליהו זכור לטוב, ואחד מהם עודנו חי בצפת, ע"ש. וא"כ אנו רואים מדריגת הבטחון בה' עד הסוף, שלא יחסר לו די מחסורו בצרכיו ההכרחים, ואז הקב"ה עוזרו ששולח אליהו הנביא לפרנסו, ואם אין לו זכות ע"י אליהו, ישלח לו הקב"ה שליח אחר, אבל לא יעזוב את האדם הבוטח בה' בטחון אמיתי שבודאי הקב"ה יעזור לו.

ולפ"ז יבואר עומק כוונת הרמב"ן, דכיון שיש המידה בבטחון מדריגה שלמעלה מדרך הטבע, שהקב"ה מנהיג את העולם למעלה מדרך הטבע, וגם מה שהיה הצדיק רבי הירש מיכל היה משתמש בדברי הראשית חכמה שאליהו הנביא היה מפרנס צדיקים בעלי בטחון, וא"כ אברהם אבינו שהיה כבר מלומד בנסים שניצל מאור כשדים, וא"כ היה לו לבטוח בהקב"ה בטחון גדול שיפרנס אותו ואשתו וכל אשר לו, וא"כ במצב הזה שאברהם אבינו נהג בדרך הטבע וירד למצרים וסיכן את אשתו וכו', זהו חטא גדול בשגגה כפי מדריגתו של אברהם אבינו, ולכך נגזר על זרעו גלות בארץ מצרים. ובאמת שאם אדם יש לו בטחון בהשי"ת שהוא מנהיג את העולם בדרך הטבע, זהו גם בטחון שיש מנהיג לבירה, אבל במידת הבטחון שהשי"ת ישנה הטבע בשבילו, היא מדריגת צדיקים אמיתיים, וא"כ מובן מאוד דבריו הקדושים של הרמב"ן, שדוקא על אברהם אבינו שהיה כל כך גדול בבטחון בה', וכאן נהג כדרך הטבע.

ואחרי שאמרתי כל דברינו להבין עומק הרמב"ן, מצאתי גם סמך לדברינו אלה, דראיתי שמביאים מה שאומר אחד מגאוני הדור ז"ל ביאור הגמ' בברכות (דף לה:) גבי מחלוקת ר' ישמעאל ורשב"י, ודעת הרמב"ם להורות לרבים כמידת ר' ישמעאל דהנהג בהם מנהג דרך ארץ, אבל כל יחיד ויחיד אדרבה צריך הוא להשתדל ולהגיע למדרגת הרשב"י שאומר: אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה וקוצר בשעת קצירה ודש בשעת דישה וזורה בשעת הרוח תורה מה תהא עליה, אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, מלאכתן נעשית ע"י אחרים. ועי' בקידושין (דף פב.) דאברהם אבינו נהג כדרכו של רשב"י, ואומר הגאון דלפי"ז נראה דהנה אמרו חז"ל אברהם אבינו נקרא 'אברהם העברי', על שם שכל העולם מצד זה והוא מצד אחר, והיתה דרכו כנגד כולם, והלך ממקום למקום, ודרש ברבים את מציאות ה' ובטחון בהקב"ה, וכיון שהיה נוהג בדרכו של רשב"י, הרי גם בדרשותיו לאחרים חזר ואמר שיעזבו הבלי העוה"ז ויתעסקו בתורת ה' ובעבודתו, והקב"ה יספק להם את כל צרכיהם וכו', וזה כנגד מדת כל העולם, וזה 'אברהם העברי', עכ"ד. וא"כ אנו רואים שיש ב' דרכים: א) הרבים צריכים להתנהג כמידת ר' ישמעאל דהנהג בהם מנהג דרך ארץ. ב) כל יחיד ויחיד צריך להתנהג במדת רשב"י, ואברהם אבינו התנהג במידת הרשב"י לגבי בטחון. וא"כ זהו כמו שביארנו שלפי ר' ישמעאל הבטחון צריך להיות לבטוח בה' בדרך הטבע שהקב"ה נוהג העולם בדרך הטבע, וזהו הנהג בהם מנהג דרך ארץ. אבל לרשב"י צריכים לבטוח בה' שהשי"ת מנהיג העולם למעלה מדרך הטבע. וא"כ מובן דברי הרמב"ן, דכיון שהתבאר שמידת אברהם אבינו תמיד כמו רשב"י, וא"כ לגבי בטחון מידת רשב"י זהו למעלה מדרך הטבע, ובכל מקום אברהם אבינו מתנהג כמו רשב"י, וכאן בעת הרעב נהג כמנהג דרך ארץ כמידת הטבע, וזהו היה חטא גדול של אברהם אבינו בשוגג כמו שמבואר ברמב"ן, ודברינו נפלאים.

ועכשיו יתורץ הקושיא מה שמקשים על הרמב"ן שהזכרנו לעיל מגמ' ב"ק דבזמן שרעב בעיר פזר רגליך, שצריך לעבור בעיר אחרת שאין שם רעב, והראיה מאברהם אבינו שירד למצרים, וא"כ זהו קשה על הרמב"ן. אבל כפי שהסברנו דדעת הרמב"ם להורות לרבים כמידת ר' ישמעאל הנהג בהן מדת דרך ארץ, וזהו בטחון בה' שמנהיג העולם על פי דרך הטבע, וכך היה נוהג אברהם אבינו שירד למצרים, לא כפי שנהג תמיד כמו מידת רשב"י למעלה מדרך הטבע, וזהו עומק דברי הרמב"ן, וא"כ מיושב הקושיא על הרמב"ן, שהגמ' אומרת שיש רעב פזר רגליך, זהו כמנהג דרך העולם לכולם, ורק יחידים צריכים לנהוג כמנהג רשב"י, וכיון שאברהם אבינו נהג בזה כמנהג העולם שכך צריכים לנהוג בעת הרעב, ולכך מביא הגמ' ראיה מאברהם אבינו, אף שבזה כפי גדלותו היה צריך להתנהג אחרת, וא"כ אין כאן קושיא על הרמב"ן, ודברינו נכונים.

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתי - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

בסייעתא דשמיא

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

המפעל העולמי תורה שבכתב
עידוד לימוד וידיעת התורה הקדושה עם פירוש רש"י

יו"ל ע"י קרן תרי"ג לזיכוי הרבים
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד
הרה"ח ר' אריה (לייבל)
בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

פרשת לך לך

גיליון קמ"א (שנה ד') | מרחשוון תשפ"ז

נְסִיונוֹת לְאַבְרָהָם וְהַבְּרִיתוֹת שֶׁכָּרַת ה' עִמּוֹ

תוכן

בְּסוֹף פָּרָשַׁת נֹחַ לָמַדְנוּ עַל הִלֵּדֶת אַבְרָהָם וְהֵלִיכָתוֹ עִם אָבִיו מֵאוּר כַּשְׂדִּים לְחָרָן, בְּפָרָשָׁתֵנוּ אָנוּ מַמְשִׁיכִים לִלְמֹד כַּמָּה פְּרָקִים מֵחַיָּיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְחֵלֶק מֵהַנְּסִיונוֹת שְׁנִּסָּה ה' אוֹתוֹ, וְכֵן נִלְמַד עַל 'בְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים' וְעַל מִצְוַת 'בְּרִית מִילָה'.

נושאים

הֲלִיכַת אַבְרָהָם לְאֶרֶץ כְּנַעַן | הַבְטָחַת הָאָרֶץ וְהַבָּנִים | הָרָעָב | יְרִידַת אַבְרָהָם לְמִצְרַיִם | ריב הָרוֹעִים וְהִפְרֻדוּת מִלּוֹט | מִלְחֶמֶת הַמְּלָכִים וְהַצָּלַת לוֹט | בְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים | בְּרִיחַת הָגָר | הִלֵּדֶת יִשְׁמָעֵאל | שְׁנוּי הַשֵּׁמוֹת לְאַבְרָהָם וְשָׂרָה | מִלַת אַבְרָהָם.

זמן

פָּרָשָׁתֵנוּ מַקִּיפָה תְּקוּפָה בַּת 30 שָׁנָה, מֵאָז בְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים שֶׁהִתְקַיְּמָה כְּשֶׁהָיָה אַבְרָהָם בֶּן 70 שָׁנָה (רש"י שמות יב, מ). יְצִיאָתוֹ לְאֶרֶץ כְּנַעַן – כַּעֲבֹר 5 שָׁנִים בְּהֵיוֹתוֹ בֶּן 75 שָׁנָה. נִשּׂוּאֵי הָגָר בְּהֵיוֹתוֹ בֶּן 85, וְהִלֵּדֶת יִשְׁמָעֵאל בְּהֵיוֹתוֹ בֶּן 86. בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם כַּעֲבֹר 13 שָׁנָה כְּשֶׁהָיָה אַבְרָהָם בֶּן 99.

מקום

בְּפָרָשָׁתֵנוּ אָנוּ עוֹבְרִים עַל פְּנֵי מְקוֹמוֹת רַבִּים. מֵאוּר כַּשְׂדִּים - שָׁם הָיְתָה בְּרִית בֵּין הַבְּתָרִים. יְצִיאַת אַבְרָהָם מֵחָרָן לְאֶרֶץ כְּנַעַן, שָׁם הִתְגּוֹרַר בִּשְׁכֶם וְלִפְנֵי בֵּית-אֵל. בַּהֲמְשֵׁךְ יָרַד לְמִצְרַיִם, וּבַחֲזָרָתוֹ לָאָרֶץ הִתְגּוֹרַר שׁוּב לִפְנֵי בֵּית אֵ-ל וְאַחַר כָּךְ בְּחֶבְרוֹן. מִלְחֶמֶת הַמְּלָכִים הִתְקַיְּמָה בְּסְדוֹם וּבְעוֹד כַּמָּה עָרִים. בַּהֲמְשֵׁךְ אָנוּ לוֹמְדִים עַל בְּרִיחַת הָגָר לַמִּדְבָּר בְּדֶרֶךְ 'שׁוּר'.

מבט

סיכום הברכות וההבטחות לאברהם על הליכתו לארץ

וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל	בארץ תזכה לבנים ואעשה אותך לאומה גדולה	זהו שאומרים 'אלקי אברהם'
וַאֲבָרֶכְךָ	אברכך בממון	זהו שאומרים 'ואלקי יצחק'
וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ	אפרסם בעולם את שמך ואודיע את הטבע והמהות שלך	זהו שאומרים 'ואלקי יעקב' — אגדיל וארחיב את שמך 'אברם' בתוספת האות ה', שיהיה שמך 'אברהם'.
וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר	אברך את כל מי שיברך אותך. כל מי שיקלל אותך, אני אקלל אותו	
וְהְיֵה בְּרָכָה	עד עכשיו היו הברכות מסורות בידי בלבד ובירכתי את אדם הראשון ואת נח, מעתה הברכות מסורות בידך לברך את אשר תחפוץ	רק בן אברהם יחתמו את הברכה, ולא ביצחק ויעקב
וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה	כל אדם ממשפחות האדמה כשירצה לברך את בנו יאמר 'תהיה כמו אברהם!'	

תמצית 'הלימוד היומי' לפרשת לך לך:

יום ראשון, ז' במרחשוון

הליכת אברהם לארץ כנען

בהיותו בן 75 שנה, כאשר אברהם (שנקרא עדיין בשם 'אברם') התגורר עם אביו בחרן, ציוה לו ה' לעזוב את בית אביו וללכת לארץ כנען לטובתו ולהנאתו. אברהם אכן יצא לדרך עם שיירה הכוללת עבדים וגרים שהוא גייר. בבואו לארץ הוא עבר בשכם, שם התגלה ה' אליו והבטיחו שיזכה לבנים שיירשו את הארץ. כהודאה לה' על הבשורה, בנה שם אברהם מזבח. לאחר מכן הוא קבע את מגוריו בין העיר 'בית אל' ובין העיר 'עי', ובנה שם מזבח. בהמשך הוא נדד ממקום למקום מצפון לדרום, כאשר מגמתו להתקרב לכיוון ירושלים. כעבור תקופה ניסה ה' את אברהם ורעב פקד את הארץ, בעקבות כך הוא ירד למצרים, כשהוא מבקש משרה (שנקראה עדיין 'שרי') לומר שהיא אחותו כדי שהמצרים לא יהרגוהו.

יום שני, ח' במרחשוון

לקיחת שרה אל פרעה | חזרת אברהם לארץ

בכניסה למצרים גילו את שרה, שאברהם הטמין אותה בתיבה, והיא נלקחה לבית פרעה שנתן לאברהם מתנות רבות. כאשר ה' הביא על פרעה ואנשי ביתו נגעים גדולים, קרא פרעה לאברהם והחזיר את שרה ואמר לו לעזוב את הארץ, כשהוא שולח מאנשיו לשמור עליו בדרך. אברהם חזר לארץ כנען טעון משא כבד, וקבע שוב את מגוריו בין בית-אל ובין העי.

יום שלישי, ט' במרחשוון

היפרדות מלוט | הבטחות לאברהם

ריב פרץ בין רועי אברהם לרועי לוט, לאחר שרועי לוט היו רועים את הבהמות בשדות לא להם, ורועי אברהם גערו בהם על כך. אברהם הציע ללוט להיפרד זה מזה, תוך הבטחה לעמוד לימינו, ולוט בחר לגור במישור הירדן עד סדום, סמוך לאנשים רשעים. לאחר מכן התגלה ה' לאברהם והבטיח לתת לו את הארץ ולהרבות זרעו. אברהם עבר לאלוני ממרא בחברון ובנה שם מזבח.

יום רביעי, י' במרחשוון

מלחמת המלכים

ארבעה מלכים גיבורים, בראשותו של כדרלעומר, נלחמו מול חמשה מלכים וביניהם גם מלך סדום, לאחר שהחמשה מרדו בארבעה. במלחמה זו לקחו ארבעת המלכים את לוט בשבי מסדום. בדרכם אל המלחמה היכו ארבעת המלכים עוד כמה אומות שניצבו בדרכם. כששמע אברהם שנשבה לוט, הוא יצא בליל פסח יחד עם אליעזר עבדו ושאר עבדיו להילחם בארבעת המלכים, הוא הכה אותם וחילץ מהשבי את לוט ואת שאר השבויים. בחזרתו מהמלחמה יצא שם בן נח, מלך ירושלים, לקראת אברהם וברכו, ואברהם נתן לו מעשר מכל רכושו. גם מלך סדום יצא לקראת אברהם להודות לו.

יום חמישי, י"א במרחשוון

חלוקת שלל המלחמה | הבטחות לאברהם

לאחר שמלך סדום הציע לתת לאברהם את השלל, סירב אברהם לקחת מאומה, רק לנערים שלחמו או שמרו על הכלים נתן מהשלל. אחר המלחמה אמר ה' לאברהם שלא ידאג מעונש על הריגת נפשות ולא ידאג ממיעוט שכרו. לבקשת אברהם שהקב"ה יתן לו זרע, הוציאו הקב"ה מחלל העולם אל מעל הכוכבים, והבטיח שיהיו לו צאצאים רבים ככוכבים, ואברהם האמין בה'.

יום שישי, י"ב במרחשוון

ברית בין הבתרים | הגר וישמעאל | ברית אברהם

הקב"ה כרת עם אברהם ברית, במהלכה אמר לאברהם לחתוך תשע בהמות לשני חלקים, ואז ראה מראה של תנור מלא עשן ולפיד העוברים בין הבתרים בשליחות הבורא כדרך כורתי ברית. במעמד זה הודיע ה' לאברהם על גלות מצרים וירושת הארץ, ובישר לו שהוא ימות בשיבה טובה.

שרה שעדיין לא נפקדה בבנים, הציעה לאברהם לקחת את הגר שפחתה לאשה, אך כאשר הגר זלזלה בשרה, החלה שרה לענות אותה, והיא ברחה למדבר. מלאך בא ואמר לה לשוב ולהתענות תחת שרה, ובישר לה על הולדת ישמעאל. כשהיה אברהם בן 99 אמר ה' לאברהם שיתן את בריתו עמו ושינה את שמו מ'אברם' ל'אברהם', והבטיח לתת לזרעו את הארץ ולהיות להם לאלקים.

יום שבת קודש, י"ג במרחשוון

הבטחות לאברהם | מילת אברהם

ה' ציוה לאברהם למול את בשר הערלה של כל זכר בן שמונת ימים, וכן את ערלת עבדיו הכנענים. גם שינה ה' את השם 'שרי' ל'שרה', והבטיח שהיא תלד בן. אברהם צחק מרוב שמחה ואמונה, וביקש שישמעאל יחיה בירא ה', וה' אמר לו שיקרא לבנו הנולד בשם יצחק. באותו היום בו הצטווה למול, מל אברהם את עצמו ואת ישמעאל ואת כל עבדיו אנשי ביתו.

לְהִתְעַמֵּק בְּתַעֲנוּגִים

עונג שבת בעומק פירוש רש"י

יש לי אח עני

אִמְרִי נָא אֲחֹתִי אָתְּ לְמַעַן יִיטַב לִי בַּעֲבוּרֵךְ וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ (בראשית יב, יג)

רש"י: לְמַעַן יִיטַב לִי בַּעֲבוּרֵךְ – יִתְּנוּ לִי מַתָּנוֹת.

רבים מהמפרשים תמהים על דברי רש"י אלו: איך יתכן שאברהם אבינו רצה שיתנו לו מתנות, והלא 'שׁוֹנֵא מַתָּנֹת יִחְיֶה' (משלי טו, כז), ומה גם שהרי מצאנו בהמשך הפרשה (יד, כג) שאברהם אבינו לא רצה לקבל ממלך סדום שום מתנה מחוט ועד שרוך נעל, ואיך יתכן שיאמר כאן 'לְמַעַן יִיטַב לִי בַּעֲבוּרֵךְ - יִתְּנוּ לִי מַתָּנוֹת'.

רבינו דוד הלוי זי"ע, ה'ט"ז', בחיבורו 'דברי דוד' על רש"י מאיר את עינינו במהלך משובב נפש בדברי רש"י אלו: הנה אברהם רצה שתאמר שרה 'אחי הוא', אולם דבר זה שייך רק אם ישאלו אותה אם בעלך הוא, אז תשיב ותאמר 'לא, אין הוא בעלי, אלא אחי הוא', אבל מה תעשה אם לא ישאלו אותה שום שאלה, הרי במקרה כזה אם היא מעצמה תתחיל ותאמר 'אחי הוא', הדבר יעורר חשד, כי מי בקש זאת ממנה להגיד אם הוא אחיה או בעלה, ויחשדו שהיא מסתירה דבר מה.

על כן היה אברהם ירא שמא לא ישאלו אותה שום שאלה, אלא מיד יחליטו שהוא בעלה ויהרגו אותו, על כן אמר לה אברהם: הנה אם יבואו אנשים, עוד בטרם ישאלו שאלות, **אָתְּ** תתחילי ותאמרי להם: 'הנה יש לי כאן אח עני, ואני מבקשת שתתנו לו מתנות', כך תוכלי להודיע שאני אחיך בלי לעורר חשד.

זהו פירוש הכתוב: **אִמְרִי נָא** – מעצמך ובלי שישאלו אותך - **אֲחֹתִי אָתְּ** - ומדוע? - **לְמַעַן יִיטַב לִי בַּעֲבוּרֵךְ - יִתְּנוּ לִי מַתָּנוֹת** - כלומר, הסיבה שתתחילי לומר מעצמך שאחותי את, היא כדי שתבקשי מתנות עבורי, אבל איני מתכוון לעצם קבלת המתנות, כי איני חפץ במתנות, אלה המטרה היא רק - **וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ**, שתוכלי לומר שאני אחיך ולא יהרגוני.

למה לא הוציא בשר?

וּמַלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לֶחֶם וְיַיִן (בראשית יד, יח)

רש"י: וּמַלְכִּי צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם – מֶלֶךְ יְרוּשָׁלַיִם, רָמַז לוֹ עַל הַמָּקוֹם וְעַל הַמִּקְרִיבִים שֶׁיַּקְרִיבוּ שָׁם בָּנָיו.

רש"י מבאר כאן שכאשר הגיע אברהם אבינו לירושלים, הגיע מלכי צדק, הוא שם בן נח, שהיה מלך בירושלים, והוציא לקראתו לחם ויין, לרמז לאברהם אבינו שבניו עתידים להקריב שם בירושלים 'מנחות ונסכים', דהיינו שהלחם – רומז לקרבן מנחה העשוי סולת, והיין – רומז ליין שהיו מנסכים במזבח.

יש לשאול על דברי רש"י אלו: מדוע לא הוציא מלכי צדק לקראת אברהם אבינו גם בשר, לרמז על רוב הקרבנות שהקריבו בשר בהמות ועופות, ומדוע רמז רק על מנחות ונסכים?

ביאור נפלא בעומק רש"י כותב **רבינו דוד הלוי זי"ע, בעל ה'ט"ז', בחיבורו 'דברי דוד' על רש"י**: מבואר בגמרא (זבחים קיח, א) שלפני בנין בית המקדש בירושלים, כאשר הקריבו 'ישראל קרבנות בבמה, הקריבו רק קרבנות של בשר, ולא הקריבו מנחות ונסכים. זהו שדקדק רש"י מאד בלשונו: **רָמַז לוֹ עַל הַמְּנָחוֹת וְעַל הַנְּסָכִים שֶׁיַּקְרִיבוּ "שָׁם" בָּנָיו**. כלומר, שם בבית המקדש בירושלים, התחדשו הקרבנות של נסכים ויין, אבל בשר כבר הקריבו קודם לכן בבמה.

מהלך אחר כותב **רבינו המהר"ל מפראג ב'גור אריה'**: בכוונה תחילה לא הוציא מלכי צדק בשר לרמז על הקרבנות, משום שבהוצאת בשר יש חשש שנראה כאילו מקדיש קדשים ואוכל אותם מחוץ למקדש (כעין מה שכתבו הפוסקים שהקונה בשר לחג הפסח לא יאמר שזה הבשר הוא לפסח, שנראה כמקדיש קדשים ואוכלם בחוץ), אבל בלחם ויין לא הוי דומה כמקדיש קדשים, משום שכבר כתב רש"י בפירוש הראשון שכן דרך לעשות ליגיעי המלחמה להוציא לחם ויין, והרואה אותו מוציא לחם ויין אינו סובר שמקדיש קדשים, אלא סובר שעושים כאן כדרך שעושים ליגיעי מלחמה.

לב לדעת
הכרת והבנת מושג בתורה

עָנֵר אֶשְׁכֹּל וּמַמְרֵא

וְהוּא שֹׁכֵן בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא הָאֱמֹרִי אֲחִי אֶשְׁכֹּל וַאֲחִי עָנֵר וְהֵם בַּעֲלֵי בְּרִית אַבְרָם (בראשית יד, יג)

ענר אשכול וממרא היו שלשה גוים אמוריים שאברהם כרת עמהם ברית, והם נתנו לו עצה על המילה (רש"י כא). בשעה שיצא אברהם למלחמת המלכים, שמרו הם על הכלים, ואברהם אמר אחרי המלחמה למלך סדום שיתן להם חלק בשלל (להלן פסוק כד). נחלקו המדרשים האם היו צדיקים, במדרש רבה (נח, ד) מובא: 'למה הוא קורא אותה קרית ארבע, שדרו בה ארבעה צדיקים, ענר, אשכול, וממרא, אברהם'. אולם במדרש אחר (שם מב, ח; מדרש תנחומא וירא ג, וכן הביא בילקוט מעם לועז) מבואר שענר ואשכול היו רשעים והם אמרו לאברהם שלא ימול עצמו, ורק ממרא לבדו אמר לו למול עצמו, ולכן נגלה הקב"ה לאברהם רק בחלקו של ממרא ולא בחלקם של ענר ואשכול.

עיניים לראות
הבנת מילה אחת בתורה

ריב | **וַיְהִי רִיב בֵּין רֹעֵי מִקְנֵה אַבְרָם** (יג, ז)

במחלוקת וחוסר הסכמה בין אנשים, יש חמשה סוגים, ונסביר את ההבדל ביניהם כפי שמבארים רבותינו המפרשים בעלי הדקדוק:

א. מדון - אין ממנו תועלת, אלא חיפוש על מה להתקוטט ולעורר מדנים, ולכן תמיד נזכר לגנאי כמו (משלי ו, יט): 'פֵּיחַ כְּבָבִים עֵד שָׁקֶר וּמְשַׁלֵּחַ מְדָנִים בֵּין אַחִים'.

ב. מצה (משורש נצה) - מחלוקת מופלגת המתפשטת לשנאה עד שיפגעו זה בזה בגידופים שאינם מיסוד המחלוקת, ולכן בדרך כלל מגיעים מכות אחרי מצה. כמו בעת שמשה ראה שני אנשים נצים, ושאל 'למה תכה רעך', או 'כי ינצו אנשים', ומכאן לשורש 'נאץ'.

ג. קטטה - כאשר המטרה לצער את השני ולהקניטו, ולכן השתבח דוד 'ובתקוממיך אתקוטט'.

ד. עשק - מחלוקת קלה וקלושה, שאינה אלא ויכוח דברים (כִּי הִתְעַשְּׂקוּ עִמּוֹ).

ה. ריב - מחלוקת שנוגעת לתועלת לתיקון העולם, זה סובר האמת כך וזה סובר האמת אחרת. ועל זה נאמר 'דברי ריבות בשעריך', זה אוסר וזה מתיר.

ומכאן לחידוש המיוחס בשם השל"ה ועוד: יש הבדל בין 'ריב' ל'מריבה', כי ה'ריב' הוא ענייני לגופו של עניין, הרי ש'מריבה' בלשון נקבה, אופייה הוא להפרות את הריב ולא לסיים אותו, ולכן ביקש אברהם 'אל נא תהי מריבה', אף שכבר יש ריב, אלא שה'ריב' אינו פרה ורבה, וכעת מבקש שלא יתהפך למריבה המתפתחת.

אזניים לשמוע
כללי רש"י חק' בדקדוק הלשון

תְּמִימוֹת שֶׁהֵן קַיָּמוֹת | **הֲלִבְנֹן מֵאָה שָׁנָה יִוָּלֵד** (בראשית יז, יז)

מתווך הנדל"ן הציע לר' יעקב דירה להשקעה, והבטיח שרכישת הנכס תניב לו רווחים נאים, וניתן למצוא בקלות שוכרים שיכסו את גובה המשכנתא.

ר' יעקב תמה על ידיעה זו, "וכי באזור כזה ניתן בקלות למצוא שוכרים הגונים?!". - זו דוגמא של שאלת תמיהה הבאה להטיל ספק ולשלול את מה שנאמר קודם לכן.

אך כעבור חודש, לאחר שיעקב השתכנע וחתם על החוזה, הוא התחרט ושאל אל עצמו: 'זה אמת? האומנם אני עשיתי את הטעות הזו?' – זו דוגמא של שאלת תמיהה שאינה באה להטיל ספק במציאות, אלא באה להעצים את החידוש והפלא שבדבר.

כאשר אברהם אבינו אמר 'הֲלִבְנֹן מֵאָה שָׁנָה יִוָּלֵד' מבאר רש"י שבוודאי לא יעלה על הדעת שאברהם יתמה ויפקפק בהבטחת ה' שיוולד לו בן בגיל מאה, אלא: "יֵשׁ תְּמִיהוֹת שֶׁהֵן קַיָּמוֹת, וְכָךְ אָמַר בְּלִבּוֹ: הֲנַעֲשֶׂה חֶסֶד זֶה לְאַחַר, מַה שֶּׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לִי?"

כאן אנו לומדים את הכלל של 'תמיהה של קיום', לעומת 'תמיהה שוללת'. פעמים שאדם שואל שאלה להעצים את החידוש, כמו שרש"י מוכיח מהפסוק שאמר איש האלוקים לעלי, 'הֲנִגָּלֹה נִגְלֵיתִי אֶל בֵּית אָבִיךָ' (שמואל א' ב, כז), וכוונתו, הרי כבר נגלה ה' לאבותינו במצרים, וכמו שאמר דוד המלך לצדוק הכהן, 'הֲרֹאֶה אָתָּה' (שמואל ב' טו, כז).

דוגמא נוספת יש בפרשתנו, בדברי הגר 'הֲגַם הֲלֹם רָאִיתִי', תמהה על כך שראתה מלאכים, אך לא התכחשה. אף כאן, תמיהתו של אברהם אינה שוללת, אלא נחשבת כתמיהה קיימת, איך ייתכן שנעשה לי נס שכזה.

כח הוויתור

וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל אַבְרָם הִנֵּה נָא עֲצָרַנִי ה' מִלֶּדֶת בֹּא נָא אֶל שִׁפְחָתִי אוּלַי אִבָּנֶה מִמֶּנָּה (בראשית טז, ב)

רש"י: בְּזִכּוּת שֶׁמַּכְנִיס לָרֵהִי לְתוֹךְ בֵּיתִי

יסוד עצום וסגולה נפלאה למדים אנו כאן בפסוק זה עם פירוש רש"י: לפעמים כאשר אדם זקוק לישועה גדולה, העצה היא שיעביר על מידותיו ויתחזק במידת הוותרנות והסלחנות, כמו שאמרה שרה אמנו שבזכות שתכניס לביתה 'צרה' דבר הכרוך רבות בעבודת המידות, בזכות זאת תזכה לבנים.

הבן היחיד – בזכות מה?

נער צעיר לימים היה הגאון **רבי יעקב יצחק וייס** זי"ע, בעל 'מנחת יצחק' וגאב"ד העדה החרדית בירושלים, כאשר הוצע עבורו שידוך, בת ישראל כשרה וצנועה המתגוררת בעיירה מרוחקת. ברוח אותם הימים, נסגר השידוך לפני ששני הצדדים התראו, כל משפחה ישבה במקום מושבה, ודרך שליחים ומכתבים נסגר השידוך ואף קבעו מועד לחתונה.

בהגיע מועד החתונה, כאשר משפחת החתן הגיעו ופגשו לראשונה את הכלה, גילתה אמו שהכלה היא בעלת מום, והשדכנים הסתירו זאת מידיעתם. אֵם החתן דרשה לבטל לאלתר את השידוך בטענה שמדובר במקח טעות, אלא שכאן הפתיע החתן עצמו, רבי יעקב יצחק, ואמר בגבורת נפש: וכי איך אבייש נערה בישראל? הלא היא כבר הכינה עצמה לנישואיה, ואיך אשאיר אותה נכלמת ובושה?... הוא הוסיף ואמר לאמו שאם ייווכח בהמשך החיים שיצטרך לגרשה הוא יעשה זאת בלית ברירה לאחר נישואיהם, אבל כעת אינו רוצה לבייש אותה ולבזותה.

שנה לאחר נישואיהם, זכו להיפקד בבן זכר, שהיה למעשה בנו יחידו של המנחת יצחק, הלא הוא הרה"ג רבי בעריש וייס זצ"ל.

לאחר שנים מועטות, פרצה מלחמת העולם השניה, ואשתו של המנחת יצחק נספתה על קידוש ה'. לאחד המלחמה נישא המנחת יצחק עוד שתי פעמים, אך משני זיווגים אלו לא זכה להיפקד בזרע של קיימא, ולא נותר לו אלא בנו יחידו, רבי בעריש, שנולד מהזיווג הראשון.

סיפר המנחת יצחק, שלימים התברר שבדרך הטבע לא היתה מציאות שהם יזכו לזרע של קיימא, והיה צריך להישאר ערירי כל ימיו, ואין לו כל ספק שזכה לבן אחד מזיווגו הראשון, למעלה מדרך הטבע, וממנו יצאו דורות שלמים, רק כשכר על זה שהעביר על מידותיו ולא גרם בושה לנערה מישראל!

הצלה ממוות – בזכות מה?

גאב"ד אנטוורפן, הגאון **רבי חיים קרייזווירט** זי"ע סיפר על עצמו, שבימי בחרותו בלימודו בישיבה, היה עליו ללכת מדי יום מרחק עצום מהישיבה עד לאכסניה שם היה לן, כך נמשך הדבר במשך שנה וחצי, עד שנמצא עבורו מקום להניח מיטה בסמוך לישיבה, והיה אותו היום בשבילו כיום טוב וחג שמעכשיו לא יזדקק לכתת את רגליו ולבזבז זמן יקר בכל לילה.

אך בלילה הראשון כשהלך לישון על המיטה החדשה, הוא פגש בחור עיוור שבור ורצוץ ששאל את רבי חיים: היכן המיטה שלי נמצאת? מתוך השאלה הבין רבי חיים כי אין לו מיטה לישון. התגבר רבי חיים והעניק לו את המיטה החדשה שלו, והמשיך לכתת את רגליו עד לאכסניה המרוחקת...

עברה תקופה ופרצה השואה איומה. באחד הימים נכנסו הנאצים הצוררים ימש"ו לישיבה ורח"ל טבחו בכל הלומדים ללא רחם, הם תפסו בחור אחר בחור וירו בו וזרקו אותו מהחלון. כשהגיע התור של רבי חיים, הוא הסתובב לקיר ולחש תפילה: ריבונו של עולם! אתה לבדך יודע כמה קשה היה עלי לוותר על המיטה לטובת אותו עיוור, אנא ה' בזכות הוויתור הזה תרחם עלי שהנאצי ימ"ש יוותר גם לי! ואכן, כשהנאצי תפס אותו וכבר כיוון עליו את הנשק שלו, הוא התחנן לפניו שירחם עליו, והנה למרבה הפלא הוא נשא חן בעיניו של הנאצי שלחש באוזנו: אני יורה על הקיר, תעשה את עצמך נופל כמת, ואז אני אזרוק אותך מהחלון...

כך היה. לאחר ש'כאילו' ירה בו והרג אותו, הוא זרק אותו מהחלון, וכך בחסדי ה' יתברך הוא ניצל. כל ימיו היה רבי חיים מספר לשומעי לקחו סיפור זה, לידע עד כמה כוחו של וויתור!

מרגליות בפרשה

היכן מפורש בתורה 'שעבודא דאורייתא'?!

וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן (בראשית יב, ה)

הגאון רבי **ישראל יהושע טרונק מקוטנא** זי"ע, בעל **'ישועות מלכו'**, שאל פעם אברך: היכן מוזכר לראשונה בתורה עניין 'שעבודא דאורייתא'?

האברך החל לצטט סוגיות בש"ס העוסקות בעניין שעבודא דאורייתא... אך הגאון מקוטנא הפתיע ואמר לו בדרך צחות שעניין זה מפורש בפסוק שלנו! כפי שמתרגם כאן אונקלוס: "וְיָת נַפְשָׁתָא דְּשַׁעְבִּידוּ לְאוֹרַיְתָא".

למה דווקא 'תהא כאברהם'?!

וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה (בראשית יב, ג)

מפרש רש"י: "אָדָם אוֹמֵר לִבְנוֹ תְּהֵא כְּאַבְרָהָם". לכאורה יש לדקדק: מדוע יברך אדם את בנו שיהיה דווקא כאברהם, ולא כמשה רבינו או כאהרן?

מבאר הגאון **רבי נתן גשטטנר** זי"ע: לו היה האב מברך את בנו שיהיה כמשה רבינו, יתכן לפעמים שהילד יאמר בלבו: הרי אביו של משה היה עמרם, שהיה מגדולי הדור ומת רק בעטיו של נחש, ומשום כך מובן שמשה הגיע למדרגות נשגבות... אבל אבי הרי אדם פשוט, וכיצד ייתבע ממני להיות כמשה?!

לכן אומרים לאדם "תהא כאברהם"! הרי אביו של אברהם היה תרח עובד עבודה זרה, ואף על פי כן הכיר אברהם את בוראו. ללמדנו, שהתורה אינה ירושה מאבות, ואף מאבא פשוט יכול לצמוח בן כאברהם!

היעוד שלך

לֶךְ לְךָ (בראשית יב, א)

כל אדם נשלח לעולם הזה לעבודה מסוימת בתיקון המידות, ואינו יכול לתקן את מה שעל חברו לתקן.

'לֶךְ לְךָ' - אל הייעוד שלך, אל התיקון שמוטל אך ורק עליך.

(נתיבות שלום)

חסד עם גבולות ברורים

אַל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ וגו', הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי (בראשית יג, ח-ט)

הרה"ק בעל **'אמרי חיים' מויז'ניץ** זי"ע ניחן באהבת ישראל עצומה, אך בד בבד הקים 'שיכון' נפרד כדי להתבדל ולהתרחק מהשפעות הרחוב הקלוקל. הוא הבהיר שאין בכך כל סתירה, שכן כך נהג כבר אברהם אבינו.

אברהם עמוד החסד ראה שרועי לוט מתנהגים בצביעות וגוזלים, ופסק בתקיפות "הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי" – הבה נהיה מחולקים. אך בשעה שלוט נקלע לסכנה, מיד "וַיָּרֶק אֶת חֲנִיכָיו" ורץ במסירות נפש להצילו.

את אותה דרך נקט אברהם גם כלפי אורחיו כשחשב שהם ערביים. הוא אירח אותם כיד המלך, אבל הציב להם גבול מראש ואמר "וְאַחַר תַּעֲבֹרוּ" – לאחר שתסעדו לבכם לכו לשלום, כי איני רוצה להיות עמכם במחיצה אחת.

שלוש ארצות שעדיין לא קיבלנו

מי הן האומות 'קיני קניזי קדמוני'? והיכן נמצאות שלש הארצות שהקב"ה הבטיח לתת לנו לעתיד לבוא ועדיין לא ירשנו אותם?

בפרשתנו נאמר (טו, יט-כא) שה' הבטיח לאברהם אבינו כי זרעו יירש את ארץ ישראל מידיהם של עשרה עמים: 'אֶת הַקֵּינִי וְאֶת הַקְּנִזִּי וְאֶת הַקַּדְמֹנִי. וְאֶת הַחִתִּי וְאֶת הַפְּרִזִּי וְאֶת הָרְפָאִים. וְאֶת הָאֱמֹרִי וְאֶת הַכְּנַעֲנִי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי וְאֶת הַיְבוּסִי'. למעשה, בכניסה לארץ ישראל מוצאים אנו רק ארץ שבעה עמים (דברים ז, א): 'כִּי יְבִיאֲךָ ה' אֱלֹקֶיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה בָא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ וְנָשַׁל גּוֹיִם רַבִּים מִפָּנֶיךָ הַחִתִּי וְהַגִּרְגָּשִׁי וְהָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי שִׁבְעָה גוֹיִם רַבִּים וַעֲצוּמִים מִמֶּךָּ'. והשאלה העולה מעצמה: היכן נעלמו ארצות שלשה עמים בכניסה לארץ?

רש"י כאן מתייחס מיד לשאלה זו וכותב: "עֶשֶׂר אֻמּוֹת יֵשׁ כָּאן, וְלֹא נָתַן לָהֶם אֶלָּא שִׁבְעָה גּוֹיִם, וְהַשְּׁלִשָּׁה אֵדוֹם וּמוֹאָב וְעַמּוֹן, וְהֵם קֵינִי קְנִזִּי וְקַדְמוֹנִי, עֲתִידִים לִהְיוֹת יְרֻשָּׁה לָעֲתִיד".

ממשפחות כנען?

מחלוקת ענפה יש בין הראשונים ומקורה בתלמוד, מי הן שלשת העמים 'קיני קניזי קדמוני' שעדיין לא ירשנו את ארצם?

ישנם שתי שיטות מרכזיות בין הראשונים בשאלה זו: דעה ראשונה סוברת שהן אינן מבני כנען, וכפי שרש"י המובא לעיל כותב כי הן אדום עמון ומואב. דעה שניה סוברת שהן מבני כנען.

לדעה השניה שהן מבני כנען, אף ששמות אלו 'קיני קניזי קדמוני' לא הוזכרו בפרשת נח בין צאצאי נח, צריך לומר, שבתחילה בימי נח קראו להן בשמות המנויים בפרשת נח, ובהמשך הדורות נשתנו שמם לשמות שונים. וכפי שכתב האבן עזרא בפרשתנו (טו, יט) לגבי קיני קניזי וקדמוני: "מבני כנען, ויש להם שני שמות".

זאת ועוד כותב האבן עזרא (פסוק כ) שארץ כנען, כוללת גם הארץ המובטחת, וכלשונו: "ועשתי עשר בנים היו לכנען. ואחר שהזכיר הששה יאמר הכנעני על הנשארים".

היכן הארצות?

בגמרא (בבא בתרא נו, א) ובירושלמי (קידושין פ"א ה"ח) ובמדרש (ב"ר מד, כג) הובאה מחלוקת אמוראים מי הן אומות הללו, ונביא את לשון המדרש: "רבי אומר, ערביה שלמייה, נוטייה. רבי שמעון בן יוחאי אומר, דרמוסקוס, ואסייא, ואספמייא. רבי אליעזר בן יעקב אמר, אסיא ותרקי וקרטגינה. רבנן אמרי, אדום ומואב, וראשית בני עמון".

בביאור שמות האומות כתבו מפרשי המדרש (הסתייענו במדרש רבה מהדורת ארטסקרול): לדעת רבי מדובר בארצות המצויות מזרחית דרומית לארץ ישראל, 'ערביה' - היא חצי האי ערב, 'שלמייה' - היא ארץ הקיני, ו'נוטייה' - היא ארצם של השבטים הנוודים שבירתם היא פטרה שבירדן.

לדעת רשב"י ארצות אלו בצפונה של ארץ ישראל, 'דרמוסקוס' - היא דמשק שבסוריה, 'אסייא' - בערוך (ערך אסיא, ע"פ המדרש בר"ר לז, א) כתב שהיא אשכנז, אכן במפרשי המדרש יש שייחסו זאת לאסיא הקטנה שנמצאת כיום במדינת טורקיה, ו'אספמייא' - היא מדינת ספרד.

לרבי אליעזר בן יעקב, 'אסיא' כדעת רשב"י, 'תרקי' - היא אזור ה'תרקי' הכולל את הקצה הצפון מזרחי של טורקיה, מרכז ודרום בולגריה, והקצה הצפון מזרחי של יון, ו'קרטגינה' - יש המזהים אותה כאזור בצפון אפריקה המגביל ליוון.

לדעת רבנן מדובר במדינות בגבול המזרחי של ארץ ישראל, 'אדום' בדרום, וצפונה יותר 'מואב' ו'עמון'. וכפי שכתב בחזקוני בפרשתנו (טו, יט): "את הקיני הוא עמון, ואת הקניזי הוא מואב, ואת הקדמוני הוא אדום". ורבינו מיוחס ביאר את החלוקה באופן שונה במקצת.

לקחום מבני כנען

לדעת רבנן, שרש"י נקט כדעתם, לכאורה אין מדובר בארצות בני כנען, כך גם כותב בכפתור ופרח (פ"י): "ורבי אברהם פירש וכו' מבני כנען ויש להם שתי שמות. ולרש"י [הסובר שאינם מבני כנען] שומעין - שאמר כהלכה". אולם לדעות האחרות המובאות במדרש, סברו הרבה כי המדובר הוא בארצות בני כנען, היות ובני כנען עברו לשם.

חידוש נפלא מחדש הגר"א, לדעת רבנן (אדרת אליהו, תליתאה במדבר כב, ה) כי הקיני קניזי קדמוני הן מארצות כנען, ואדום עמון ומואב לקחום מהם, לכך נקראות ארצות אלו גם כעת על שמם. בכך מתיישבת גם דעת רש"י עם דעת האחרים.

מתנה שנדחתה

עוד מחדש הגר"א (אדרת אליהו דברים א, ז), כי עד לחטא המרגלים היו בני ישראל צריכים לרשתם מיד בכניסה לארץ ישראל, אולם בחטא המרגלים נדחתה המתנה לימות המשיח, ולכך לא הורשינו לרשת את ארצות אדום עמון ומואב בכניסה לארץ.

ומה שנאמר בתורה כי כבשו ישראל את עמון ומואב, מיישבים הראשונים (רמב"ן, ריטב"א, ר"ן ב"ב נו, א) כי בני ישראל כבשו רק חלק קטן מארצות אלו שטוהרו בסיחון אך את עיקר ארץ בני עמון ומואב עדיין לא כבשו והן עתידות לנו לימות המשיח.

לִלְמוֹד

בראשית יז, יח:

וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל הָאֱלֹקִים לוּ יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ.

רש"י: יִחְיֶה לְפָנֶיךָ – יִחְיֶה בְּיִרְאָתֶךָ, כְּמוֹ (לעיל פסוק ח) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי, פְּלַח קֳדָמַי.

לְהָבִין

שאלות להתבוננות:

הבה נתעמק יחדיו בעומק הפשט בפירוש רש"י על פסוק זה, ונחקור ונדרוש בכמה עיונים ושאלות שיש לתת לב עליהם בדברי רש"י אלו:

א. מה ההכרח של רש"י לפרש הכתוב 'יִחְיֶה לְפָנֶיךָ - יִחְיֶה בְּיִרְאָתֶךָ', ולא כמו הפירוש הפשוט שישמעאל יחיה חיים ארוכים בעולם הזה.

ב. האם כוונת רש"י שאברהם התפלל אך ורק שישמעאל יחיה 'בְּיִרְאָתֶךָ', או שמא בנוסף על התפילה שיחיה חיים כפשוטו, ביקש גם שיחיה בירא ה'.

ג. כבר תמה הרמב"ן על רש"י, שהרי הקב"ה אמר לאברהם (להלן פסוק כ') 'וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ', דהיינו שתפילתו של אברהם התקבלה, ואם אברהם התפלל שישמעאל יחיה בירא ה', נמצא שתפילתו לא התקבלה, שהרי ישמעאל לא היה ירא ה', ואכן מחמת קושיא זו חולק הרמב"ן על רש"י, וכותב שכוונת הכתוב כפשוטו שאברהם התפלל שישמעאל יחיה וגם יתקיים זרעו כל ימי עולם, עכ"ד הרמב"ן. ומוטלת עלינו החובה והזכות ליישב את דעת רש"י, מה יענה על תמיהת הרמב"ן, שהרי נאמר 'וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ'! והיכן התקבלה תפילה זו של אברהם?

לְהַשְׂכִּיל

נפתח נא את ספרי מפרשי רש"י, אשר התייגעו ועמלו להבין את כוונת רש"י כאן, ונראה כיצד דבריהם שופכים אור חדש ובהיר על דברי רש"י, לסלק כל תמיהה ולהפוך את העקוב למישור.

תיבת 'לפניך' מיותרת?

פתח דברינו יאירו בדבריו של **רבינו אליהו מזרחי - הרא"ם**, המבאר ומיישב את דברי רש"י בטוב טעם: תחילה הוא מבאר, שלרש"י היה קשה ייתור הלשון, שאם הכוונה לחיים ממש, הרי תיבת 'לְפָנֶיךָ' היא מיותרת, והיה די שיאמר 'לוּ יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה', ומדוע הוסיף אברהם וביקש תיבת 'לְפָנֶיךָ'? אלא מכאן ההכרח שאברהם התפלל 'יִחְיֶה בְּיִרְאָתֶךָ', וזו הכוונה בתיבת 'לְפָנֶיךָ' דהיינו לעמוד ביראת שמים לפני ה', כשם שאמר הקב"ה לאברהם לעיל (פסוק א) הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי, ותרגם שם אונקלוס 'פְּלַח קֳדָמַי', כך גם האמור כאן 'לְפָנֶיךָ' היינו 'ביראתך'.

'יהיה' או 'יחיה'

אולם, מוסיף הרא"ם, אין הכוונה שאברהם התפלל אך ורק על יראת שמים לישמעאל, כי אם כן לא היה צריך לומר 'יִחְיֶה לְפָנֶיךָ', אלא היה לו לומר 'יהיה לפניך', וכיון שהזכיר בתפילתו תיבת 'יִחְיֶה', בוודאי הכוונה שאברהם התפלל על ישמעאל שתי תפילות: א. 'יִחְיֶה' – כפשוטו, ב. 'לְפָנֶיךָ'– ביראת ה'.

שתי תפילות ושמיעה אחת

מעתה, מוסיף הרא"ם, מיושבת תמיהת הרמב"ן, כי הנה בתשובתו של הקב"ה לאברהם נאמר: 'וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֲבָל שָׂרָה אִשְׁתְּךָ יֹלֶדֶת לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתּוֹ לִבְרִית עוֹלָם לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו, וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ וגו', הרי שקשר את בשורת הבנים לשרה עם קבלת התפילה על ישמעאל, ומעתה יש לומר, שאכן אברהם ביקש שתי בקשות, שישמעאל יחיה וגם יהיה ירא ה', אבל כאשר הקב"ה השיב לו 'וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ', קיבל ושמע רק את הבקשה הראשונה, דהיינו שישמעאל 'יִחְיֶה' כפשוטו, כי לתפילה זו יש שייכות עם בשורת הבנים משרה, דהיינו שהיא תוליד עוד בן וגם הבן של הגר יחיה, אבל הבקשה השנית, שאין לה שייכות עם בשורת הבנים משרה, על כך לא השיב לו, כי באמת ידע הקב"ה שעתיד ישמעאל לצאת לתרבות רעה לא רצה לבשרו על הרעה.

הטעם והסיבה לחיים

לעומת זאת, **רבינו המהר"ל בגור אריה**, וכן **רבינו מאיר בנימין באנון בספרו 'באר בשדה'** כותבים מהלך אחר, ליישב את תמיהת הרמב"ן על רש"י, שמה שכתב רש"י 'יחיה בירא"ת', אין כוונת רש"י שאברהם התפלל שישמעאל יהיה ירא שמים, שהרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, אלא הפירוש שהוא שאברהם התפלל רק שישמעאל יחיה כפשוטו, אלא שאברהם פירש והסביר את טעם בקשתו, מדוע אני מבקש שהוא יחיה, כי שיהיה עובד לך וירא ממך, אבל התפילה והבקשה היתה רק על החיים, ותפילה זו אכן התקבלה.

תנאי בתפילה

כעין זה כותב **רבינו יעקב סולניק ב'נחלת יעקב'**, שמעולם לא עלתה על דעת רש"י שאברהם ביקש שישמעאל יהיה צדיק, שהרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ועוד שבקשה זו אין לה שייכות כעת עם בשורת הבנים משרה, אלא אברהם ביקש רק שישמעאל יחיה, רק הוסיף אברהם תנאי בתפילה – 'בְּיִרְאָתֶךָ', כלומר, אני מבקש שיחיה רק בתנאי אם יהיה צדיק, אבל אם יהיה רשע אינני מליץ על הרשעים ואיני רוצה שיחיה.

התפילה התקבלה

ואילו **רבינו הט"ז בדברי דוד**, נוקט בדעת רש"י, שאברהם אכן התפלל שישמעאל יחיה ביראת ה', וגם על כך נאמר 'וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ', כי באמת גם תפילה זו התקבלה, שהרי עשה ישמעאל תשובה בסוף ימיו (רש"י להלן כה, ט), כך שבסוף ימיו חי חיים של יראת שמים.

מוסיף הט"ז, שזה מרומז בתיבת 'שְׁמַעְתִּיךָ', שלכאורה מיותר הוא, שהרי כבר נאמר בהמשך הפסוק 'הִנֵּה בֵּרַכְתִּי אוֹתוֹ', אלא שהמשך הכתוב מדבר על קבלת התפילה לחיים כפשוטו, ובתחילת הכתוב 'וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ' רמז לו שקיבל תפילה שישמעאל יחיה ביראת ה', אך לא אמרו בפירוש אלא ברמז, לפי שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, ע"כ אין להזכירו בפירוש, כי עדיין הבחירה ביד ישמעאל, אלא שהקב"ה הודיע לו ברמז שאכן בסוף ימיו יבחר ישמעאל בטוב.

לְהִתְבּוֹנֵן

מבואר בדברי דוד שהקב"ה קיבל תפילת אברהם שישמעאל יעשה תשובה בסוף ימיו, ויש לעיין, שהרי דבר זה כבר הובטח לאברהם לפני שנים רבות, עוד בטרם התפלל תפילה זו, כפי שלמדנו לעיל בפרשה שכבר בברית בין הבתרים אמר הקב"ה לאברהם (בראשית טו, טו) תְּקֻבַר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה, ופירש רש"י: 'בְּשָׁרוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה יִשְׁמָעֵאל תְּשׁוּבָה בְּיָמָיו', ע"כ. וצריך עיון.

נקודה למחשבה ותוספת עיון

מבחן חדש ומיוחד לקוראי הגיליון השבוע:

את התשובות על שאלת 'להתבונן' ניתן להשיב בקו 'קול התורה', או בנדרים+

ומתן שכרה בצידה - הגרלות שבועיות בין המשיבים כהלכה

תורתך שעשועי

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע

תשובות למדורי 'תורתך שעשועי' ניתן לשלוח דרך קו 'קול התורה' או נדרים+

חֵקֶר דָּבָר

חקירה למדנית בפרשת השבוע

חיוב המילה, על הבן או על האב?

בפרשת השבוע נאמר (בראשית יז, יב) וּבֶן שְׁמֹנַת יָמִים יִמּוֹל לָכֶם כָּל זָכָר. ויש לחקור בגדר חיוב האב למול את בנו:

האם עיקר החיוב הוא רק על האב (ומה שהבן צריך למול עצמו כשהגדיל אם האב לא מל אותו, זה חיוב חדש שהתחדש בגדלותו), **או שמא, גם בתינוק בן שמונה ימים עיקר החיוב מוטל על הבן, אלא שמאחר והוא קטן ואינו יכול למול עצמו, וגם עדיין אינו חייב במצוות, אזי האב מל אותו במקומו אבל לעולם האב מל את הבן במקומו?**

כן יש לחקור: כאשר האב לא מל את בנו בקטנותו, שהבן צריך למול עצמו בגדלותו (קידושין כט, א), **האם החיוב כעת מוטל רק על הבן ופקע חיוב האב, או שמא גם בגדלותו חייב אביו למולו?**

יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה

בקיאות בחמשה חומשי תורה

א. בפרשת השבוע נאמר (בראשית טז, יא) וְקָרָאת שְׁמוֹ יִשְׁמָעֵאל כִּי שָׁמַע ה' אֶל עָנְיֵךְ.
1. היכן עוד בחמשה חומשי תורה נזכר הלשון 'שָׁמַע ה'?
2. והיכן נזכר הלשון 'וְלֹא שָׁמַע ה'?
3. והיכן נזכר לשון תפילה 'שָׁמַע ה'?

ב. בפרשת השבוע נאמר (בראשית טו, ט) וְאַיִל מְשֻׁלָּשׁ וְתֹר וְגוֹזָל. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מוזכר המושג 'גּוֹזָל'?

ג. בפרשת השבוע נאמר (בראשית טו, יז) וְהִנֵּה תַנּוּר עָשָׁן וְלַפִּיד אֵשׁ. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מוזכר המושג 'לפיד'?

מְחֻדָּדִים

שאלות בפרשת השבוע

א. מי רצה לעוף ולקפוץ?
ב. ומי יצא מחוץ לחלל העולם?
ג. ומי נמשל לעוף הפורח על הנבלות?
ד. ומי הם שנמשלו לעננים הפורחים וכלים?

קְטָן הַיּוֹדֵעַ

חִדּוּדִים בְּתֵבוֹת וּפְסוּקֵי הַפָּרָשָׁה

לְפָנֶיךָ מִסְפָּר שְׁאֵלוֹת מִתּוֹךְ לְשׁוֹנוֹ שֶׁל רַשִׁ"י בְּפָרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ.

הַתְּשׁוּבָה לְכָל שְׁאֵלָה מַתְחִילָה בְּאוֹת מְסֻיֶּמֶת (הַמּוֹפִיעָה בְּפֵרוּשׁ רַשִׁ"י). כַּאֲשֶׁר תַּרְכִּיב יַחַד אֶת הָאוֹתִיּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁל כָּל תְּשׁוּבָה תִּתְקַבֵּל מִלָּה הַמּוֹפִיעָה בְּפָרָשָׁה:

א. מַדּוּעַ לֹא גִּלָּה הקב"ה לְאַבְרָהָם אֶת הָאָרֶץ מֵיָּד?
ב. לְפִי מִדְרָשׁ אַגָּדָה, מָה הֵפְרִישׁ אֲנָשִׁים אֲחִים?
ג. לְפִי מִדְרָשׁ אַגָּדָה, מִדּוּעַ הוֹצִיא מַלְכֵי-צֶדֶק לֶחֶם וְיַיִן?
ד. מַדּוּעַ שָׁאַל הַמַּלְאָךְ 'אֵי מִזֶּה בָּאתָ'?
ה. מָה אוֹמֵר מָשָׁל הֲהֶדְיוֹט עַל 'הַנָּהָר הַגָּדוֹל'?
ו. לְאֵלּוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים גּוֹרֶמֶת הַדֶּרֶךְ?
ז. לָמָּה נִקְרָא מָלֵךְ סְדוֹם בַּשֵּׁם 'בֶּרַע'?

מַהִי הַמִּלָּה?

אֶת הַפִּתָּרוֹן יֵשׁ לְהָזִין בְּמַעֲרֶכֶת 'תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב' (לְרִשּׁוּמִים בִּלְבַד)

שִׁימוּ לֵב - מִבְצָע מְיֻחָד וְנוֹשֵׂא פְּרָסִים יְקָרֵי עֶרֶךְ, לְפוֹתְרִים אֶת הַחִידָה יַחַד עִם בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה בְּשֻׁלְחַן הַשַּׁבָּת!

פתרון המילה השבועית פרשת בראשית - מתושלח

פְּתָרוֹנוֹת פרשת בראשית

משיב כהלכה

תמצית חלק נבחר מתשובות אלפי הלומדים, מעט מזעיר למדור 'חקור דבר' – פרשת בראשית

החקירה: הכוכבים – סימן או סיבה?

בפרשת בראשית נאמר (בראשית א, יד) יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה, ואמרו בתחילת מסכת ברכות שהלילה מתחיל בצאת הכוכבים. ויש לחקור: האם המציאות של הלילה הוא החושך, והכוכבים הנראים הם רק 'סימן' שנעשה לילה. או שמא הופעת הכוכבים, זאת היא המציאות של הלילה, כך שאם נעשה חושך ואין נראים כוכבים, חסר במציאות של הלילה, ולא חסר רק ב'סימן' שנעשה לילה?

נפקא-מינא:

א. בקובץ שיעורים ריש מס' פסחים דן בחקירה זו, וכתב שיהיה בזה נפק"מ כאשר שלשה כתי עדים באים להעיד על צאת הכוכבים, וכל כת העידה רק על כוכב אחד, האם נחשב 'חצי דבר' ואין מצטרפים, שהרי מבואר בבבא בתרא (דף נז, ב) ששני כתי עדים על שתי שערות כי שהשערות אינם סימן אלא עצם הגדלות, הוי חצי דבר, אבל עדי חזקה שכן עדות רק על הסימן, אין בזה דין של חצי דבר.

ב. בפשטות יש בזה נפק"מ, כאשר החשיך הלילה במוצ"ש ואין רואים כוכבים כלל, בגלל שהוא יום המעונן וכדו', שאם הוא רק סימן, אזי כאשר אנו יודעים בבירור שעכשיו שעת הלילה אין בזה חסרון בלילה, אבל אם הכוכבים הם סיבה, אזי כשאין רואים עושים לא נעשה לילה. אבל זה דוחק לומר שאם לא יראו עד למחרת את הכוכבים יהיה שבת עד למחרת.

ג. כן יש לומר נפק"מ להיפך, כשרואים את הכוכבים ביום, שאם הוא סימן, הרי יש לנו סימן שהתחיל כבר לילה (וזה דבר דחוק לומר שכאשר עדיין אור הרי זה לילה), אבל אם הוא סיבה הרי סיבה זו היא רק בהצטרפות החושך, ואם חסר חלק מהסיבה אין זה לילה.

ראיות והוכחות:

א. בקובץ שיעורים שם כתב לפשוט ספק זה ממעשה בראשית שהרי הכוכבים נבראו רק ביום, הרביעי, וכבר ביום הראשון כתוב 'ויהי ערב', הרי שאפשר להיות לילה בלי כוכבים.

אך בחידושי הגר"ש היימן (מכתב י"ט) דחה דבריו דאף אם קודם בריאת הכוכבים היה גם כן לילה בלי כוכבים, מכל מקום אחר שנבראו לא יהא לילה בלא כוכבים. דכי היכי דסריס הוי גדול בלא ב' שערות, ה"נ בלילה שקודם בריאת הכוכבים הוי לילה בלא כוכבים.

עוד יש להקשות על דברי הקובץ"ש, שהרי החמה נבראה רק ביום הרביעי, ובכל זאת כתוב שהיה בוקר כבר ביום הראשון, אף שזריחת החמה בבוקר בוודאי אינו סימן אלא סיבה.

ב. כן יש להוכיח מלשון הכתוב ביום הרביעי עצמו, שהרי כתוב "את המאור הקטן לממשלת הלילה", דהיינו שזה הלילה, ורק אח"כ כתוב "ואת הכוכבים", מבואר שהכוכבים אינם מציאות הלילה.

ג. יש לפשוט ספק זה מלשון הגמרא במסכת ברכת (ב, ב) 'סימן לדבר צאת הכוכבים', הרי שהכוכבים הם רק סימן ללילה ולא מציאות הלילה.

ד. לכאורה נראה דהכוכבים הם רק סימן דהרי מבואר במסכת שבת (לה, א) ובשו"ע (או"ח סימן רל"ה וסימן רצ"ג) דשלשה כוכבים גדולים הנראים ביום אינם לילה, ומוכח שזה רק סימן, וכוכבים הגדולים הנראים באור אינם סימן טוב, אבל אם הכוכבים הם סיבה מה יש לחלק בין גדולים לקטנים, ודוחק לומר שרק הבינונים הם מציאות של לילה, ואגב, ראה שם בביאור הלכה (רצ"ג ד"ה שלשה) כתב ואין לנו "סימן" אחר לילה זולת בכוכבים.

ה. יש לתלות זאת בחקירת הקדמונים אם הלילה הוא רק העדר אור או שהיא מציאות לעצמו, שאם הלילה אינה מציאות רק העדר אור היום, מסתמא גם הכוכבים אינם מציאות של לילה רק סימן שהגיע הזמן של העדר אור, אבל אם הלילה הוא מציאות של חושך אזי הכוכבים יכולים להיות מציאות של לילה.

יודעים את התורה

א. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מוזכר 'כינור'?
ב. היכן עוד בחמשה חומשי תורה אשה בשם 'עָדָה'?
ג. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מצאנו הלשון 'מִקוה' על מים? (2 תשובות)

תשובות:

א. בפרשת ויצא (בראשית לא, כז) וָאֲשַׁלְּחֵךְ בְּשִׂמְחָה וּבְשִׁרִים בְּתֹף וּבְכִנּוֹר.
ב. בפרשת וישלח (בראשית לו, ב) עָשָׂו לָקַח אֶת נָשָׁיו מִבְּנוֹת כְּנָעַן אֶת עָדָה.
ג. 1. שמות ז, יט: עַל יְאֹרֵיהֶם וְעַל אַגְמֵיהֶם וְעַל כָּל מִקְוֵה מֵימֵיהֶם. 2. ויקרא יא, לו: אַךְ מַעְיָן וּבוֹר מִקְוֵה מַיִם יִהְיֶה טָהוֹר.

מחודדים

א. אימתי יאכלו הצדיקים דג מלוח?
ב. היכן מצאנו תבלינים מסוכנים, שאינם לאכילה?
ג. האם אנשים אוכלים עשבים?

תשובות:

א. רש"י בראשית א, כא: והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבא.
ב. רש"י בראשית ד, כב: תובל אומנתו של קין. תובל **לשון תבלין**, תיבל והתקין אומנתו של קין לעשות כלי זין לרוצחים.
ג. רש"י בראשית א, כט: ולא הרשה לאדם ולאשתו להמית בריה ולאכול בשר, אך **כל ירק עשב** יאכלו יחד כלם.

אהבת תורה

פרי עטם של לומדי תורה שבכתב

ילדים יודעים, ואני לא?!

לכבוד מערכת תורה שבכתב! בדרך כלל בחורי ישיבות יש להם פחות זמן (או שהם חושבים שיש להם פחות זמן...) להשקיע בלימוד הפרשה עם רש"י, אבל מאז שהתחלתי לקרוא את הגיליונות שלכם, ראיתי וגילתי כמה מושגים פשוטים שיש ילדים בגיל שבע שיודעים אותם, ואני בחור בישיבה לא ידעתי עליהם עד היום, החלטתי שאני חייב להשתנות, ובאמת באותו שבוע קבעתי לימוד עם חברותא, כל יום אחרי מנחה אנחנו יושבים יחד ולומדים את העלייה של אותו היום עם רש"י, וב"ה לימוד זה כבר מחזיק מעמד שנה וחצי, ועל כך אני רוצה להודות לכם מקרב לב, המשיכו במפעלכם הגדול!

י. מישיבת עטרת שלמה

מבחנים בשדה התעופה

שלום וברכה! בתקופה זו מסתיימת שנה מאז שזכיתי להצטרף ללגיונו של מלך, ולהיבחן במבחנים שעל ידי המפעל העולמי תורה שבכתב. למיטב ידיעתי, מאז לא פספסתי אף מבחן בלימוד היומי בפרשת השבוע. האמת שלימוד חומש ורש"י אינו חדש בשבילי, וכבר לפני יותר משלושים שנה, כשלמדתי בישיבה קטנה, הייתי מעמיק מאד בלימוד זה, עד כדי כך, שצוות הישיבה היו ניגשים אלי לפעמים לפלפל בדברי הרש"י והמפרשים. בשבוע שעעל"ט הייתי בחו"ל לרגל שמחה משפחתית, ואף מרחוק לא וויתרתי על המבחנים, כולל בתוך שדות תעופה במקומות נידחים, ועל המטוס בשחקים, ואולי זכיתי להיות הראשון לעשות זאת במקומות אלו.

ש.א.ר. ירושלים

בזכות התורה

שמות הזוכים בהגרלות בפרשת וזאת הברכה

זוכים בהגרלות אברכים ותלמידי ישיבות גדולות

סיכום יומי - 200 ₪: הרב **מרדכי אנגלס** - ירושלים, בית ישראל | הרב **יצחק מרדכי יחיאל** - בני ברק, פונוביז' | הרב **חיים יצחק צבי ברזל** - עמנואל, כלל חסידי | הבה"ח **אשר מאיר סגל** - אשדוד, סדיגורא | הרב **יהודה ווייל** - כרמיאל | הרב **יצחק שחר** - ירושלים, הר המור | הרב **יאיר זיגדון** - אשדוד | הרב **נתן שפירא** - ירושלים, צדקה וחסד | הבה"ח **שי כהן** - אלעד, אוהל יוסף | הרב **אברהם בוצקובסקי** - מודיעין עילית, רצופות | הבה"ח **יעקב צבי ארנטרוי** - ירושלים, מגדל עוז | הרב **חנניה כהן** - חצור הגלילית, גור | הרב **חיים הרץ** - בני ברק | הרב **אלחנן קורניץ** - חיפה, פני מנחם | הבה"ח **יוסף הלפרין** - פתח תקווה | הרב **יצחק ביר** - אלעד, פוניבז' | הרב **חיים שטרן** - אשדוד, אמרי חיים | הבה"ח **יהודה קסטיקה** - מודיעין עילית, בית שמעיה | הבה"ח **ראובן כהן** - מודיעין עילית, כתר תורה | הרב **אלימלך קופשיץ** - מודיעין עילית, ובחרת בחיים | הרב **מנחם שבזמן** - ירושלים | הרב **חיים נאמני** - בני ברק, יודעי תורתך | הרב **דב אבא שאול** - מודיעין עילית | הרב **אהרן הרשברג** - אשדוד, "בית ישראל" | הבה"ח **אלעזר יצחקי** - בני ברק, קרית מלך | הרב **מנחם בן אבו** - נתיבות, רב פעלים | הרב **יוסף חיים פריד** - אשדוד | הרב **יצחק מנשה רוזנפלד** - ירושלים, פינסק קרלין | **מבחן שבועי 500 ₪:** הרב **מרדכי פודרבינינץ** - בית שמש, היכל התורה | הרב **יוסף שלום רביע** - ביתר עילית, בני משה | הרב **שמעון בטיסט** - בני ברק, מעלות התורה | הבה"ח **שלמה זלמן קניג** - ביתר עילית, סלבודקא | **יוסיף דעת - 100 ₪:** הרב **יואב דהן** - מודיעין עילית, בית יוסף ברכת יצחק | הרב **שלמה זיאת** - ירושלים, נזר מרדכי | **חיזוד בפרשה - 100 ₪:** הרב **מרדכי אליהו איגל** - ביתר עילית, ראחמיסטריווקא | הבה"ח **שמעון נדרולדה** - מודיעין עילית, בית מדרש עלין | **מבחן גמרא - ש"ס ובלכתך בדרך:** הבה"ח **שלמה אישה** - ירושלים, נתיב הדעת | **כמונה בקופסא - 150 ₪:** הרב **שמואל גדליה גרינבוים** - בני ברק, מורשה ודעת | הרב **מאיר טוקזינסקי** - מודיעין עילית, מגדל עוז | **מבחן הפטרה - סט נ"ך:** הרב **ישראל קניג** - בית שמש | **נבחנים קבועים - 100 ₪:** הרב **נחמן זיגלמן** - אשדוד, בעלזא | הרב **שמואל נויפלד** - ירושלים, בית הכרם | הרב **חיים מאיר פולק** - בית שמש

זוכים בהגרלות תלמידי ישיבות קטנות וילדים

סיכום יומי - 50 ₪: הבה"ח **יחיאל חיים שטערן** - ירושלים, דרכי חיים | יניק וחכים כמר **אברהם סופר** - בית שמש, | הבה"ח **יאיר בנשק** - בית שמש, | הבה"ח **אליהו היילברון** - ירושלים, אמרי משה | הבה"ח **אלעזר מנחם בלוי** - ירושלים, קמניץ | יניק וחכים כמר **אברהם כהן** - ירושלים, | הבה"ח **ברוך זומר** - מודיעין עילית, הליכות משה | הבה"ח **יהושע וולמן** - מודיעין עילית, עטרת יוסף שלום | הבה"ח **אריה יהודה מאיר** - בני ברק, סלבודקה | יניק וחכים כמר **מרדכי שלמה ברייאר** - ירושלים, חכמת שלמה חסידי | יניק וחכים כמר **בן ציון יצחק דייטש** - ביתר עילית, אור עולם | יניק וחכים כמר **חיים הלל מינצברג** - ביתר עילית, מעשי חייא | יניק וחכים כמר **יצחק זאב מינצר** - בני ברק, קרלין סטולין | יניק וחכים כמר **אלחנן נוביץ** - בני ברק, חדרי תורה | יניק וחכים כמר **חיים ווייל** - אבטליון, תשב"ר | יניק וחכים כמר **נריה חיזקיה** - צפת, אלקבץ | יניק וחכים כמר **דב מילגרום** - ביתר עילית, עורלי | יניק וחכים כמר **יעקב ורסנו** - ביתר עילית, תורת חיים | יניק וחכים כמר **יעקב חיים אורלנציק** - מודיעין עילית, ברסלב | יניק וחכים כמר **יעקב זלמן בלוי** - בית שמש, נודע בשערים | יניק וחכים כמר **יהושע לודמיר** - ירושלים, ברכת אברהם | **סיכום יומי - 50 ₪:** יניק וחכים כמר **ברוך קפלן** - ירושלים, קמניץ | יניק וחכים כמר **אשר לוריא** - ירושלים, תורת העמק | **חיזוד בפרשה - 50 ₪:** יניק וחכים כמר **אברהם ישעיהו זלוטניק** - ירושלים, תורת העמק | **כמונה בקופסא - 50 ₪:** הבה"ח **דוד וולך** - בני ברק, דברי מרדכי **נבחנים קבועים - 50 ₪:** הבה"ח **אפרים גולומבק** - ביתר עילית, שערי דעת | הבה"ח **משה פנחס שוורץ** - ירושלים, בעלזא

שימו לב - החל משבוע הבא יחלו להתפרסם בעז"ה הזוכים בתמהיל ההגרלות החדש עם כל השינויים והתוספות שהחלו מפרשת בראשית בס"ד

בקשה חשובה!

שלום רב לאוהבי התורה שבכתב והמוני לומדיה עיניכם הרואות את המאמצים המרובים שנעשו כדי לסייע למאות אלפי לומדי התורה שבכתב בכל אתר ואתר עם התחלת התורה מ'בראשית', ע"י הפצת החומש המבואר 'אור התורה' שבס"ד האיר עיניהם של רבבות אלפי ישראל בהבנה בהירה וידיעה נעימה. אמנם כבר אמרו חז"ל כי אי אפשר כן כבר בלא תבן, אי לכך **בקשתנו שטוחה בפני המוני הלומדים והמתעננים על הפירוש 'אור ההבהיר', באם נמצא איזה טעות, הערה או הארה, תוספת או ענין הצריך ביאור וליבון, חסרון בפשט וכדו', להביא הדבר לידיעתנו בהקדם** על מנת שנוכל ללמוד מתשובה ברוב יועץ ולהוציא תח"י בס"ד דבר נאה ומתוקן.

את ההערות וכו' ניתן לשלוח בדוא"ל: TB6707871@gmail.com או בפקס: 077-6707871

בברכת התורה – מכון 'תורה ברורה' עיה"ק ירושת"ו

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב':

02-500-2018

מארה"ב: 4433-0613-0131 | מאנגליה: 351-9881-1518

מכון הוצאה לאור | אגף 'שיעורי תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במגוון שפות וסגנונות | סיכומים ומבחנים | שעשועי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | ניוזלטר יומי

לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com

טוֹמאיה - דפוס ספיד פרשת לך תשפ"ב

וארטים לפרשת השבוע

יב א. לך לך .. אל הארץ אשר אראך. אומר רש״י לא גילה לו הארץ מיד כדי לחבבה בעיניו ולתת לו שכר על כל דיבור ודיבור. וכעי״ז הביא במדרש לתת לו שכר על כל פסיעה ופסיעה. ולפי״ז י״ל שלכן לא גילה לו את הארץ מיד, כי אם היה מגלה לו להיכן הולך אז ההליכה היתה הכשר מצווה, וכעת שלא גילה ההליכה עצמה היא מצווה ולכן מגיע שכר על כל פסיעה ופסיעה. רבי ברוך בער מקמניץ.

יב ב. והיה ברכה. פרש״י הברכות נתונות בידך עד עכשיו היו בידי ומעכשיו אתה תברך את אשר תחפוץ. יש לדייק מהי האריכות הזאת היה יכול לומר בקצרה והיה ברכה תברך לכל מי שתרצה. וי״ל שנפסק שאין אדם יכול למנות שליח למילי כגון להקדיש שור דמילי לא מימסרן לשליח (ועיין בזה שו״ת מהרי״ט קכז ד״ה ותו, ועוד) ולכן הקב״ה לא אמר לו לברך, כי היה זה מדין שלוחו שלא נמסרה לשליח דהוה מילי, ולכך אומר רש״י שהקב״ה אמר לו עד עכשיו היה בידי וכעת הוא בידך, אתה תברך כי הזכות ניתנה לך ולא מדין שליחות. החיד״א.

יב ט. ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה. פרש״י כל מסעיו הנגבה ללכת לדרומה של ארי״ו וגו׳ להר המוריה שהיא נחלתו. וצ״ע מדוע הר המוריה נקראת נחלה של אברהם? וי״ל עפ״מ דאיתא בתנחומא וירא כב על הפסוק וירא את המקום מרחוק וכתיב בהר ה׳ יראה בתחילה מקום ולבסוף הר? אלא שאברהם ראה את מקום המקדש שהוא היה בעמק, ואמר אי״ז מכבודו של מקום שיבנה ביתו בעמק, והתפלל ונעשה הר. וא״כ י״ל דלכך הוא נחלתו של אברהם כי נברא על ידו שהוא עשה את זה להר בתפילתו ולכן קנאן להיות שלו (רש״י יד יט) משא״כ שאר חלקי הארץ עדיין לא עשה בהם שום קניין להיות שלו. ולפי״ז החת״ס מתרץ עוד קושיה דיש להקשות איך אברהם אבינו לקמן בנה מזבח בהר המוריה הא אמרינן בע״ז דכל הר בארץ ישראל בידוע שיש עליו ע״ז? אלא י״ל דמכיוון דהוא עשה את ההר, לא היו יכולים לאוסרו ע״י ע״ז דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו. ר״נ גשטטנר.

יב יז. על דבר שרי אשת אברם. יש להקשות דהנה לקמן כ ג אצל אבימלך שלקח את שרה כתוב הנך מת על האישה אשר לקחת והיא בעולת בעל, ומשא״כ הכא לא נקטו והיא בעולת בעל. ומאי טעמא בזה? וי״ל דהנה הרמבים ט ח ממלכים כתב דבן נח אין להם גירושין בכתב אלא כל זמן שירצה הוא או היא לפרוש זה מזה פורשין. והנה הכא אמרה שרה שהיא אחותו וא׳כ נחשב כאומרת אין אני רוצה בו וא״כ באותו הרגע פוקע האישות ואין עונש לפרעה שהיא בעולת בעל, אלא רק שהיא אשת אברהם והיינו שנענש בזכות אברהם ולא מטעם אשת איש, משא״כ אצל אלימלך לאחר שנימול אברהם ואיתא בחגיגה ג. שעי״ז נתגייר וכעת הוא זקוק לגט וממילא גם כשאמרה אחותו היא היא עדיין בעולת בעל. ולפי״ז מובן למה כאן אמר וינעע ה׳ דהיינו שם הויה ולהלן אמר ויבא אלוקים לאבימלך שהוא גדר דין כי כאן זה לא מדינא כי מדינא היא לא אשת איש משא״כ אצל אבימלך זה מדין לכן כתב שם אלוקים. צפנת פענח.

יב יח-יט. למה לא הגדת לי כי אשתך היא. למה אמרת אחותי היא. יש להקשות דלכאו׳ יש כאן כפילות בשאלה: א. למה לא אמרת כי אשתך היא. ב. למה אמרת אחותי. והל״ל רק למה לא אמרת אשתך היא? וי״ל דמצינו במגילת אסתר שמרדכי צוה על אסתר שלא תגיד את עמה ואת מולדתה, והטעם בזה כדי שיחשוב אחשוורוש שהיא ממשפחה בזויה ויימנע מלשאתה. ועל זה כעס פרעה, שהיה לאברהם לומר על שרה שהיא אינה אשתו בלי להוסיף ׳אחותי היא׳, שאז ממילא פרעה היה נמנע מלהינשא לה, כי אולי היא ממשפחה בזויה. וע״י שהוסיף ואמר אחותי היא, גילה שהיא ממשפחה מכובדת ולא היתה סיבה לפרעה להמנע מלהינשא לה, וע״ז הוא התלונן.

יג ח. כי אנשים אחים אנחנו. אומר רש״י קרובים, ודומים בקלסתר פנים. יש להקשות מה ראה להוסיף הטעם שדומים בקלסתר פנים? וי״ל כיוון שהם דומים אז מעשה הגזל של לוט יכול לגרום לחילול ה׳ כי יחשבו שרועי אברהם גוזלים כיוון שהם דומים, וזה גם טעם למה אברהם לחם בחירוף נפש נגד המלכים למען הציל את לוט משום שלא יגרם חילול ה׳ שלוט הדומה לאברהם נהרג ויחשבו שאברהם נהרג. רבי עובדיה יוסף.

יג יג. ואנשי סדום רעים וחטאים לה׳ מאוד. דרשו חז״ל (סנהדרין קז) רעים בעוה״ז וחטאים בעוה״ב שאין להם חלק לעוה״ב. לכאו׳ למה לה דרש כפשוטו רעים בשפיכות דמים, וחטאים בג״ע וכדו׳. ותירץ בספר מעייני הישועה מכיוון שאין דנים דיני נפשות בשבת (סנהדרין ה.) ואיתא שם בתוס׳ דבשלמא הבערה הוי מלאכה, אלא מיתה הוא קילקול, ותירצו בתוס׳ שזה תיקון כיוון שמכפר על החטא. והנה סדום נהפכה בשבת (מדרש רבה) וקשה הא אין דנים דיני נפשות בשבת? וע״ז י״ל שחטאים הכוונה שאין להם עוה״ב וממילא זה לא תיקון כלל כלפיהם, לכן שרי.

יד טז. וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב. יש להקשות אמאי הקדים שהשיב את כל הרכוש הרי העיקר הוא הצלת לוט? וברש״י פרשת מטות לב טז כתב דגנאי הוא לבני גד שהקדימו מקניהם לבניהם. אך י״ל דהנה מלחמה זו היתה בליל פסח וכפרש״י (טו) ויחלק עליהם לילה, ואעפ״כ ׳יהותר׳ לחלל יו״ט למלחמה לא רק משום פק״נ דהצלת לוט, אלא גם בשביל הצלת רכוש, וכדאיתא בשו״ע אור״ח שכט ו. בעכו״ם שבאו בשביל עסקי ממון מותר לחלל שבת, וזהו הרבותא כאן דלאברהם הותר לחלל שבת גם בכדי להציל הרכוש.

יד יח. ומלכי צדק הוציא לחם ויין. בשבת (וה״ה ביום חול בשביל לפתוח את התאבון) שותים קודם יין ואח״כ אוכלים לחם, ולמה כאן הוציא קודם לחם ואח״כ יין? וי״ל דהנה קשה למה כתוב אח״כ והוא כהן לאל עליון. מה התורה באה לומר בזה? וי״ל שקושיה מיתרצא בחברתה. דלכהן אסור לשתות יין, שמא יבנה ביהמ״ק והוא יוצרך לעבודה ושיכור לא יכול לעבוד, ואיתא בגמ׳ דיין שבתוך הסעודה אינו משכר, וא״כ כיון שהוא כהן לכן הוא לא שתה יין קודם הסעודה, אלא רק לאחר הלחם הוציא יין. ומובא ברש״י שמלכי צדק הוא **שם,** ששמר את כל התורה.

יד כ. ויתן לו מעשר מכל. כתב הרמב״ם בהלכות מלכים ט א. אברהם התפלל שחרית ויצחק הפריש מעשר. והשיג עליו הראב״ד הלא אברהם ג״כ הפריש מעשר שנאמר ויתן לו מעשר מכל? ותירץ הכסף משנה דנתינת אברהם לא היתה מדין מצוות מעשר אלא סתם מתנה. ויש לעיין מהיכי תייתי לומר שלא נתן מדין מעשר וכו׳ הלא פשטות המקרא הוא שהוא נתן מעשר? וי״ל שאברהם אמר למלך סדום שהוא לא לוקח מחוט ועד שרוך נעל כדי שלא יאמר אני העשרתי את אברהם, והנה אם היינו אומרים שנתן למלכי צדק מעשר, יש להקשות הלא כיוון שנתן מהשלל של מלך סדום למלכי צדק מעשר, הרי מעשר מעשיר כמ״ש עשר בשביל שתתעשר וא״כ יוצא שהוא התעשר ממלך סדום, לכן הוכרח לרמב״ם שאברהם לא נתנה בתורת מעשר.

יד כג. אם מחוט ועד שרוך נעל וגו׳ ולא תאמר אני העשרתי את אברם. יש להקשות דהנה למלך סדום אמר אברהם לא אקח ממך מחוט ועד שרוך נעל. ולמצרים אמר לשרה למען ייטב לי בעבורך שיתנו לי מתנות וכו׳? וי״ל דהנה ידוע שכל מעשה אברהם בירידתו למצרים מפני הרעב ואח״כ נגעים גדולים שנעשו לפרעה הכל בא לרמז על אשר יארע לבניו כשירדו למצרים מפני הרעב ויירעו להם המצרים ויפשטו ידיהם בנשותיהם ואח״כ יענישם הקב״ה בנגעים גדולים ויוציאם בכסף וזהב. וא״כ הוא הטעם שרצה אברהם לקבל מתנות מבית פרעה וכך הוא סלל הדרך לבניו שייצאו ברכוש גדול ממצרים. אבני שהם.

טו א. אל תירא אברם אנכי מגן לך. ידוע שהציור בעל שש קצוות נקרא מגן דוד, ויש להקשות למה לא מגן אברהם ע״ש שהקב״ה הגן על אברהם כמבואר בפסוק זה? וי״ל שעל אברהם הקב״ה הגן כדרך מלך שמגן על חייליו מארבע רוחות השמים צפון דרום מזרח ומערב. משא״כ אצל דוד מצינו שהקב״ה הגן עליו גם מלמטה ולמעלה. כמבואר בסנהדרין צה שישבי אחיו של גלית ביקש להרוג את דוד כנקמה על הריגת אחיו והוא תפס את דוד כפתו וניחוח מתחת קורת בית הבד וכשהוריד הקורה נעשה לדוד נס והתרככה הארץ מתוכה ושקע בה. ואח״כ מסופר שישבי זרק את דוד השמימה ותקע את רומחו בארץ כדי שדוד יפול עליו ובאותו רגע אבישי בן צוריה העמיד את דוד באוויר ע״י שם קדוש, וכך ניצל מיד ישבי גם משמים וארץ, וא״כ מצינו אצל דוד שהקב״ה הצילו לא רק במלחמות שזה מארבע רוחות העולם אלא גם מלמעלה ולמטה והיינו משש רוחות, לכן הציור בעל שש קצוות נקרא מגן דוד ולא מגן אברהם שאצל אברהם מצינו שהקב״ה הגן עליו במלחמות והוא מארבע רוחות ולא משש. פרדס יוסף.

טו א – ב. שכרך הרבה מאוד. ויאמר אברם אדני אלוקים מה תתן לי ואנכי הולך ערירי וגו׳. רבים נתקשו למה רק כעת לעת זקנותו נזכר אברהם לבקש ילדים? וי״ל עפ״מ דאיתא בשבת דאין מזל לישראל ובני חיי ומזוני לא במזלא תליה מילתא אלא בזכותא, וא״כ י״ל דזהו מה שנאמר כאן: אברהם כל החיים לא התפלל כי לפי מזלו אינו יכול להוליד, אבל כעת כששמע מהקב״ה ששכרו הרבה מאוד מיד ביקש א״כ בזכות זה שיהיו לי ילדים. המהר״ל צונץ.

טו ה. הבט נא השמימה וספור הכוכבים. ולהלן הוא אומר ויהי השמש לבא. ומקשים התוס׳ ברכות ז׳. דלכאורה הפסוקים סותרים עצמם דלעיל הוא אומר שיספור את הכוכבים משמע שהיה לילה ואח״כ הוא מזכיר שהשמש שוקעת משמע שעדיין היה יום? ומתרץ המלא הרועים דהנה רש״י כאן אומר ע״פ נדרים שהקב״ה הגביה לאברהם מעל לכוכבים וא״ל לספור אותם. והנה איתא (תוס׳ חגיגה יב) שהכוכבים נמצאים גם ביום רק הם ברקיע השני ומכוסים ע״י וילון שנפתח בלילה. וכאן הרי הקב״ה הגביהו מעל לוילון ובאמת היה יום.

טו ח. במה אדע כי אירשנה. וביאר ברש״י ששאל באיזה זכות הוא יקבל את ארץ ישראל ולא ביקש אות או סימן שיקבל. יש להקשות הא כבר בפרק יב ז, וכן בפרק יג טו אמר הקב״ה לאברהם שהוא יתן לו את הארץ ומדוע רק כאן שאל במה אדע כי אירשנה? וי״ל דמצינו בב״ב סלע זה לצדקה ע״מ שיחיה בני הר״ז צדיק גמור וזהו דווקא בישראל אבל בעכו״ם שאומר כן חטא הוא לו. ואיתא בפסחים ח. שה״ה בשאר מצוות האומר כן הר״ז צדיק גמור. ולפי״ז י״ל שנסתפק אברהם האם הוא ייצא מכלל בן נח, ולכן כל זמן שלא הבטיחו הקב״ה בבן חשש אברהם שמא הוא נחשב בן נח, אבל לאחר שהבטיחו הקב״ה בן ראה אברהם שאינו מונהג ע״י כוכבים ומזלות כמבואר בחז״ל צא מאיצטגנות שלך שראית במזלות אינך עתיד להעמיד בן, וכיוון שאינו נתון להנהגת המזלות מוכח שדינו כישראל שמונהגים רק ע״י הקב״ה ולכן שאל באיזה זכות יתקיימו בו הברכות האלו. פרשת דרכים.

טו יד. וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול. ישנה משמעות בפסוק שבגלל שהקב״ה דן את הגויים לכך יצאו ברכוש גדול וצ״ב הטעם. ויש ליישב שהרי מבואר שהשכר שישראל נטלו כשיצאו ברכוש גדול הוא עבור שבנו את פיתום ורעמסס, והנה לכאורה מדוע נטלו ע״כ שכר, הרי פיתום ורעמסס נחרבו ע״י הצעקה של יהודה כשנלחם על בנימין אצל יוסף. אלא י״ל שאיתא בב״ק שאם אדם שיבר כלי ע״י צעקה הוא פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, וא״כ כאן יהודה היה פטור מדיני אדם, ורק חייב בדיני שמים. וזמש״כ וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי, היינו הכוונה למה שיהודה עשה, את זה רק הקב״ה דן וממילא הם פטורים בדיני אדם כי רק בדיני שמים חייבים, ולכך יצאו ברכוש גדול מהמצרים. משנה למלך.

טו טו ואתה תבוא אל אבותך בשלום, וברש״י מכאן שתרח עשה תשובה. והראיה היא מזה שהוא יבא אל אבותיו בשלום סימן שאבותיו בגן עדן. ע״כ יתכן. הנה יש להקשות מנלן שאביו עשה תשובה, אולי מה שאביו בג״ע משום הא דאיתא בגמ׳ שצדיק בן רשע מעלה את אביו לג״ע שלא יאמרו אביו בגהינום ובנו בג״ע, וא״כ קשה דהרי יכול להיות שהוא כלל לא עשה תשובה. וי״ל, אומר המהרש״א, שהנה קשה אמאי כתיב תבוא אל **אבותך** בשלום, בלשון רבים, הרי היה לו רק אבא 1. אלא י״ל שגם סבא של אברהם דהיינו אבי תרח היה בג״ע ולכן כתוב אבותך ברבים ולא אביך ביחיד. והרי בן מכניס רק את אבא שלו אבל לא את הסבא, סימן שתרח עשה תשובה, שגם הוא הכניס את אבא שלו, דהיינו סבו של אברהם.

טז יג-יד. ותקרא שם ה׳ הדובר אליה וגו׳ כי אמרה הגם הלום ראיתי אחרי רואי. ע״כ קרא לבאר באר לחי רואי הנה בין קדש ובין ברד. יש להקשות מה אמרה הגר ראיתי אחרי רואי. ועו״ק למה כתב כאן בין קדש ובין ברד למאי נפק״מ היכן היה הדבר הזה. וי״ל, אומר רבי חיים מוולאז׳ין ע״פ יחזקאל א ג וברש״י שם, שאין השכינה שורה בחו״ל אא״כ שרתה השכינה על הנביא לפני״כ בארץ ישראל. והנה בתחילת גיטין ב. איתא דהמביא גט מרקם וחגר ופרש״י בין קדש ובין ברד הווי כמביא ממדינת הים. ולפי״ז מובן כאן מה שאמרה הגר: הרי היא נמצאת בחו״ל דהוא בין קדש וברד, וא״כ איך שרתה עליה השכינה, לכן הקדימה ואמרה ראיתי אחרי רואי, והיינו שכבר ראתה השכינה אצל אברהם בהיותה בביתו בארץ ישראל.

עוד יש לפרש מאי ראיתי אחרי רואי. דהנה מבואר בגיטין סו. ובמגילה ג. שלא מדברים עם מלאך הנגלה שמא שד הוא. וא״כ מוציא ש״ש מפיו, וכאן איך דיברה עם המלאך אולי הוא שד. וי״ל דאיתא בגיטין שם דאם יש למלאך צל סימן שאינו שד. וא״כ י״ל דהכא ראתה אחרי רואי והיינו צל. לכן הבינה שהוא מלאך ולא שד. ישמח משה.

עוי״ל מדוע רק כעת נוכחה לראות שהוא מלאך, י״ל רק כשראתה אותו הלום - והיינו בבאר מים הבינה שהוא לא מכשף, כי א״א לעשות מעשה כישוף על המים כמבואר בסנהדרין סז: וע״כ קרא לבאר באר לחי רואי, כי ע״י הבאר גילתה שהוא מלאך. תוספת ברכה.

יז ה. ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם. כאן אצל אברהם כתוב ולא יקרא עוד ׳**את** שמך׳ אברם. ואילו ביעקב כתוב לא יעקב יאמר עוד שמך, והיינו שאצל אברהם הוסיף **את**. ויש ליישב הטעם בזה ע״פ ברכות יג. כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה או בלאו ע״ש, ופרכינן למה ביעקב לא נאמר דין זה? ומשני הגמ׳ דהתם ביעקב, ישראל עיקר ויעקב טפל, והיינו שלא התבטל לגמרי השם יעקב. והנה איתא בגמ׳ ב״ק מא: שבשור הנסקל נאסרה הנאת עורו כי כתוב **את** בשרו את הטפל לבשרו. וא״כ י״ל שאצל אברהם כתוב ולא יקרא עוד את שמך והיינו גם הטפל לשמך, ולכן יש לאו כי גם טפל אסר, אבל אצל יעקב לא כתב **את** והיינו שהשם העיקרי לא יהיה יעקב, אבל הטפל ישאר יעקב, ולכך לא כתב את כי לא מיעט את הטפל. רבי שאול קצנלבוגן.

יז כד. ואברהם בן 99 שנה בהמלו את בשר ערלתו. בשבת פח׳. רבא הוי קא מעיין והוציא דם מאצבעו אמר לו מין אחד עם פזיז אתם שהקדמתם נעשה לנשמע, וקשה מה הקשר. וי״ל אומר רבי משולם איגרא דהנה יש להקשות, כידוע יש מחלוקת בגמ׳ האם מצווה ועושה עדיף, או אינו מצווה ועושה עדיף, ויש להקשות למ״ד אינו מצווה ועושה עדיף למה אברהם לא מל עצמו קודם גיל 99 הרי הוא קיים כל התורה כולה, וי״ל שס״ל שאסור לאדם לחבול עצמו, ומ״ד מותר לאדם לחבול בעצמו, יסבור שגדול המצווה ועושה לכן הוא חיכה שהקב״ה יצווה אותו. וכעת הכל כפתור ופרח. למעתה מוכח דלמ״ד חובל בעצמו פטור ס״ל שמצווה ועושה עדיף, וכמו שנתבאר, ולכן אמר אותו מין לרבא (שוודאי ס״ל שמותר לחבול בעצמו, כי כך הרי הוא עשה) למה הקדמתם נעשה לנשמע, הרי גדול מצווה ועושה.

שם. פרש״י נטל אברהם סכין ואחז בערלתו ורצה לחתוך והיה מתירא מפני שהיה זקן בא הקב״ה ואחז עמו. וע״י״ל בטעם שהקב״ה אחז עמו עפ״י שבת קלו: דמילה שלא בזמנה אינה דוחה שבת ויו״כ והנה מילת אברהם הייתה שלא בזמנה וזה היה ביו״כ (תוס׳ ר״ה יא) והיאך שרי? וי״ל שנפסק ששניים שעשו פטורים. וזהו שהיה מתירא למול מילה שלא בזמנה ביו״כ, והיה זקן - היינו שקנה חכמה וקיים כל התורה, ולכן אחז עמו הקב״ה ושרי מדין שניים שעשאוה. חת״ס.

נסיונות

שנינו בפרקי אבות: עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכולם להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו עליו השלום עכ"ל. ומעשה אבות סימן לבנים, כל אדם עובר נסיונות בחיים, יש יותר ויש פחות, אבל אין לך אדם שאינו עובר נסיונות, ותכלית כל הנסיונות היא לזכך את האדם ולהביא אותו אל תיקונו. אנחנו קוראים בפרשיות אלו על אברהם אבינו שהיה עובד ע"ז ומעצמו הכיר קונו, ונלחם מלחמת ד' ומסר עצמו למיתה בכבשן האש, והגדיל לעשות נפשות בחרן, עבד את ד' באהבה עד שהכתוב מעיד עליו אברהם אוהבי. הקב"ה מנסה אותו בעשרה ניסיונות קשים, והוא נשאר באמונתו שלם ותם. הקב"ה אומר לו לך לך אל ארץ אשר לא ידעת, הקב"ה מבטיח לו ואעשך לגוי גדול, והיה ברכה, וברכות למכביר. אברהם מציית ויוצא מיד לדרך, וכשבא לארץ כנען מיד תוכפים אותו צרות, ויהי רעב בארץ, הוא חייב לרדת מצרימה. אח"כ לוקחים את אשתו ולא שאל הרי הקב"ה בעצמו אמר לו ואעשך לגוי גדול ואברכך והיה ברכה, וא"כ היכן הם הברכות שהבטיח לי הקב"ה?! ורק לאחר מאה שנה נולד בן לאברהם אבינו, והוא גדל והולך בדרך טובה, ולפתע הקב"ה אומר לו לקחת את בנו חביבו, יצחק בן השלושים ושבע, ולהעלות אותו לעולה! הוא היה יכול לשאול: הקב"ה אמר לו כי ביצחק יקרא לך זרע, אתה בעצמך אמרת, ואיך אעשה הדבר הזה לשחוט את בניי?! ואברהם לא שואל שאלות, הוא קם מוקדם בבוקר הולך לשחוט את הבן. ניסיונות שאין כמותם. מדוע היה הקב"ה צריך לנסות את אברהם? וכי לא ידע את עוצם אהבתו של אברהם אליו ושיעמוד בכל הניסיונות?! אומר המדרש משל למי שמוכר כדים, הוא חובט בהם במקלו בכל הכח, כדי שיראו כולם שהם חזקים. כך הקב"ה מנסה את אברהם בנסיונות כדי להראות לנו מי זה אברהם. אם לא היו הניסיונות לא היינו יודעים מה המיוחד באברהם אבינו שהוא קורא לו אברהם אוהבי. עוד ניסיון ועוד ניסיון, עד ניסיון העקדה. ובשום שלב אין אברהם מהרהר אחר מידותיו של הקב"ה, הוא מאמין בד' בכל ליבו שכל מעשיו אמת וצדק ללא פגם ודופי ח"ו. הניסיונות מרימים את האדם לדרגות גבוהות ונישאות. מעשה ביהודי אחד שהיה עובד בבית מרזח, שחכר מהפריץ, הפריץ היה מסתדר איתו, ואם לא היה לו לשלם היה דוחה לו את התשלום לשנה הבאה, אולי ירוויח יותר. שנה אחת הפריץ היה צריך לסיוע לחו"ל ומינה אחר תחתיו, אותו ממונה היה אכזר ושונא יהודים, בסוף השנה, הגיע הזמן לשלם וליהודי לא היה כסף. הממונה לא הסכים לדחות התשלום, וכל תחנוני היהודי עלו בתוהו, והלקה את היהודי באכזריות רבה ארבעים מלקות. כשחזר הפריץ התחיל היהודי לבכות לו, סיפר לו מה שעשה לו האיש, כעס הפריץ ואמר לו, על כל מכה תקבל מאה זוז, על ארבעים מלקות ארבעת אלפים זוז. ועוד, אותו ממונה יש לו שמונים דונם אדמה, ארבעים דונם שלך. בא הביתה ראתה אותו אשתו בוכה, שאלה אותו מה קרה? אמר לה חבל שלא נתן לי שמונים מלקות, הייתי מקבל את כל השמונים דונם. אומרים בעלי המוסר: יבוא אדם לשמים ויצטער מדוע לא היו לי עוד ייסורים. שם בשמים יודעים להעריך את הייסורים, כאן בעולם, אנחנו לא מבינים. אם באים חלילה ייסורים – קבל אותם באהבה, ניסיונות וייסורים מקדשים ומרוממים אותנו אם נקבלם באהבה! וכשמקבלים באהבה מלבד מה שמתרוממים לדרגות גבוהות זוכים להיפטר מכל היסורים. הרב אלבז.

נביא כאן מדברי רבותינו כיצד על האדם להתייחס לנסיונות. הרמב"ן על הפסוק והאלקים נסה את אברהם כתב: שכאשר הקב"ה רוצה לתת משהו טוב לצדיק הוא עושה לו נסיונות בשביל להצדיקו, משא"כ רשעים הוא לא עושה להם נסיונות. ודע כי השם צדיק יבחן, כשהוא יודע בצדיק שיעשה רצונו וחפץ להצדיקו יצוה אותו בנסיון, ולא יבחן את הרשעים אשר לא ישמעו. והנה כל הנסיונות שבתורה לטובת המנוסה. וכן **כותב השל"ה שהקב"ה ניסה את אברהם אבינו בשביל לתת לו את השפע שקיבל, ולכן** כ"א כשמגיע לידו נסיון האם לדבר לשה"ר, האם לדבר באמצע הלימוד, האם לקום בזמן לתפילה, האם לכוין בתפילה, האם לעשות חסד וכו' יידע שהכל נשלח לו כנסיון מהקב"ה שרוצה לתת לו שפע רב וע"י שיתגבר ויעמוד בנסיון ויעשה רצון ה' יזכה לקבל את השפע שהקב"ה שולח לו כעת. והנסיונות שיש לנו הם המרוממים אותנו ומביאים אותנו למקומות הגבוהים והנעלים ביותר, והדברים נאמרים גם כשיש לאדם איזה צער או עצבות עליו לעשות רצון ה' ולהמשיך להאמין שהוא יכול להפוך הכל לטובה ולקבל הכל בשמחה ובידיעה שהכל מאתו יתברך. וז"ל החפץ חיים בספר דבר בעתו פרק י': והנה בדרך כלל צריך האדם להתחזק עצמו בכל זמן וזמן ואף אם סבבוהו הרבה עניינים ממצוקות הזמן אל יהיה מיצר ודואג אלא יקבל אותם באהבה כי הכל מיד ה' הוא שהוא טוב לכל, כי באמת כל נפשות האדם ירדו לניסיון לזה העולם יש שניסיונו הוא בעוני או שארי מצוקות הזמן. ויש שניסיונו הוא ע"י עשירות [ולחק אותם הקדוש ברוך הוא לכל אחד ואחד כפי שידוע לו ערך נפשו ובאיזה נסיון ראוי לה להתנסות לפי ענין התיקון הנדרש ממנה] וכדאיתא במדרש רבה וז"ל אשרי אדם שעומד בניסיון שאין אדם שאין הקדוש ברוך הוא מנסה אותו מנסה לעשיר אם תהיה ידו פתוחה לעניים ומנסה העני אם יוכל לעמוד ולקבל היסורין ואינו כועס ואם עמד עשיר בניסיונו ועושה צדקות הקדוש ברוך הוא מצילו מדינה של גיהינום ואם עמד עני בניסיונו ואינו מבעט הרי הוא נוטל כפלים לע"ל. עכ"ל. וא"כ הדבר שכל אדם מתנסה בזה העולם אם נזדמן לו איזה ענין שהוא מצוקה גדולה אל יפול לבו עליו כי רק מנסה ה' אותו אם יקבלם ולא יהרהר אחרי מידותיו ובעבור זה יתגדל שכרו מאוד ויהיה לו רק טוב כל הימים. מה שצריך זה להכיר שהכל מאיתו יתברך ולהתפלל לפניו שהכל יעבור. ואם הצדיק עליו מדת הדין באמת ולא הרהר אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא סוף שאין היסורין מתעכבין עליו ועוברין הן ממנו. וכמה חשובין מאוד בעלי יסורין אצל הקדוש ברוך הוא שהוא מיחד שמו עליהן אפי' כשהן חיין. והוסיף ע"כ הרב שטינמן זצ"ל שאדם צריך לדעת שאם העמידוהו בניסיון הוא יכול להצליח דאם לא היי יכול להצליח לא היו מעמידים אותו בניסיון. והנה בן אדם הרבה פעמים מרגיש את עצמו במצב קשה. יש מצבים קשים, אבל צריך להתבונן דאם יש לו נסיון ויעמוד בו זה יביא אותו לעליה וממילא יסתכל על כל הדברים בצורה אחרת, כל דבר שבא עליו היצר הוא יסתכל שזה נסיון אולי אוכל לעלות, מזמנים לי אפשרות והקב"ה בודאי יעזור לו. וצריך להיות מאושר מניסיונות שיש לאדם כי אם לא נותנים לו נסיון סימן שלא רוצים להעלות אותו וכמו שהקב"ה אמר לאברהם אבינו קח נא בבקשה ממך עמוד בנסיון זה שתעמוד במלחמה החזקה ותהי' מאושר אז. ובתחילת הספר מסילת ישרים, כשהוא עונה על השאלה מה חובתו בעולמו הוא כותב נמצינו למדים, כי עיקר מציאות האדם בעולם הזה הוא רק לקיים מצוות ולעבוד ולעמוד בנסיון. הניסיון הוא עיקר התפקיד של האדם העולם הזה!

נסיונות יש לכולם, ולכל אחד יש את החבילה שלו ואת הקשיים שלו ואדם לא צריך לבקש מהקב"ה שיתן לו נסיון אחר כי לכ"א נותן הקב"ה נסיון שיכול לעמוד בזה ואילו יהיה לו כסף למשל אז יהיו לו קשיים אחרים רח"ל, ובוודאי שהנסיונות באו לחשל אותנו ולגרום לנו להתפלל ולתקרב אליו יתברך. כשהרב שטינמן חזר מחוץ לארץ כשנסע למען הכלל, הוא סיפר לי כי נכנסו אליו גבירים יקרים מרחבי תבל לשוחח ולשפוך לב. והנה איש אחרי איש מהם סיפרו וביקשו ברכה על צרות פרטיות שיש להם, לכולם. והם לא התאוננו על צרות סתם של מה בכך, אלא להיפך, רח"ל. אמר הרב שטינמן בצער: לא שווה בכלל להיות גביר! אמנם כסף יש, אבל כאלו צרות אחרות כנגד זה, שכבר יותר שווה שהנסיון יהיה במחסור הכסף. ונסיון זה נתינת כח להתמודדות.

נביא להלן סיפורים מגדולי ישראל ועוד איך הם התמודדו עם נסיונות: מסופר על הסטייפלר שבזמן שנאלץ לשרת בצבא הרוסי, היה צריך לשמור על מחסנים בקור מקפיא של בערך ארבעים מעלות מתחת לאפס, והסדר היה שכל חייל צריך לשמור שעתיים שזה זמן שאפשר לשרוד בקור כזה, וכדי שיוכלו לעמוד בקור העז הזה, היה הצבא נותן מעיל מיוחד שכל חייל היה מעבירו בתום משמרתו לחייל של המשמרת הבאה. פעם אחת נפל בגורלו של הסטייפלר לשמור בליל שבת קודש, והחייל שנגמרה משמרתו היה צריך להעביר את המעיל לסטייפלר, אך באותו הזמן היה הרב מתפלל, החייל הרוסי שלא ידע ששבת היום, וקל וחומר שלא ידע מה מותר ומה אסור ליהודי בשבת, ראה אותו מתפלל והבין שלא יוכל למסור לו את המעיל שעבר מחייל לחייל, וממשמרת למשמרת לכן תלה את המעיל על העץ הסמוך. כששיים הרב את תפילתו, ראה את המעיל תלוי על ענפי האילן שליד המחסנים, ועל ידי זה מצא הסטייפלר את עצמו פתאום בנסיון עצום. מצד אחד אסור בשבת להשתמש באילן בשבת, אמנם מצד שני היצר לוחש, ששהייה בלי מעיל בקור כזה הוא מצב של פיקוח נפש שדוחה את השבת אף במלאכות דאורייתא ואין ספק שמותר להוריד המעיל וללובשו. הסטייפלר החליט, הרי חמש דקות אפשר להישאר בלי מעיל ואין בזה חשש של פיקוח נפש בדבר, אם כן אחכה 5 דקות ואחר כך אוריד את המעיל מן העץ, וכן עשה. לאחר שעברו החמש דקות המקפיאות, אמר לעצמו, חמש דקות נוספות לא יגרמו לי נזק, חמש דקות מקפיאות בהם הסטייפלר מזיע את גופו מצד לצד כדי לחממו ולא לקפוא למות ח"ו. אחר זמן זה החליט הסטייפלר, שאף שיתכן שצריך להוריד את המעיל מן העץ מדין פיקוח נפש שדוחה שבת, אמנם הרי כבר עברו עשר דקות וברוך ה' הרי הוא בריא ושלם בלי פגע, והרי חמש דקות יחידות הרי אפשר לסבול את הקור הנוראי ולהישאר חי על ידי הזזת הגוף מצד לצד כדי לחממו, אם כן אמתין עוד חמש דקות שהם אינם בגדר פיקוח נפש ולאחר מכן אוריד את המעיל. וכך עברו שעתיים תמימות שבהן עמד ללא מעיל, ללא כיסוי הולם לשלג ולקור, במינוס של 40 מעלות, שעתיים שהיו בעצם קבלה קטנה של חמש דקות ועוד חמש דקות ועוד חמש דקות, עד שבא החייל הבא בתור להחליפו. כאן למדנו כיצד להתמודד עם הניסיון, כיצד מתמודדים עם ההר הגדול הלוא הוא היצר הרע, אם הסטייפלר היה חושב בתחילה כיצד אשמור כאן על המחסנים בקור של מינוס ארבעים מעלות אין כזו אפשרות, הרי אי אפשר לעמוד בזה כלל, זה נראה כהר גבוה, מיד היה מתיאש, אבל על ידי שהוא ניפץ את הנסיון הגדול לחלקים ולרסיסים קטנים, חמש דקות ועוד חמש דקות, וכך לא היה צורך להתמודד עם כל עוצם וגודל היצר בבת אחת. באופן מעשי אנו נתקלים במציאות זו כמעט בכל צעד ושעל, למשל בחור נכנס לישיבה, ושם יש סדר של שלוש שעות, וזה נראה לו קושי גדול, שלוש שעות לשבת מול הסטנדר? אבל אם הוא יפרוט את זה ויגיד לעצמו חצי שעה אני מסוגל, נלמד חצי שעה, ואחר כך עוד חצי שעה וכו' וכך בסיעתא דשמייא יוכל להתמודד עם המטלה שעומדת. וכן בכל עניין יקבל ע"ע לתקופה קצרה לשמור על הפה או להגיע בזמן לתפילה וכדו' ואח"כ יקבל עוד איזה זמן. ועל ידי שקבלותיו יהיו לזמנים קצרים, וכך ילך הלאה תמיד. וכך כותב החפץ חיים בספר אהבת חסד (חלק ב הערה לפרק יא) כתב: ושמעתי בשם גאון אחד שאמר: שהאדם צריך לשער בנפשו וכו', שאין לו אלא פרק משניות אחד או דף גמרא אחד מה שהוא עוסק בו עתה וכו', ממה שיחשוב שאין לו אלא מעט ללמוד, ממילא שוב לא יתעצל בזה, לאפוקי מהיצר שמרחיב הדבר בלבו, ואומר לו: כמה תהיה מוכרח עוד לעמול משך זמן רב עד שתגמור הסדר או המסכת ועל ידי זה הוא מרפה ידו. **לכל גדולי** ישראל היו נסיונות, הפרעות, קשיים וכו' ומיום שעמדו על דעתם הם התגברו על הקשיים ועמדו בנסיונות ולא נתפתו לעצת היצר הרע. בשיחה שנשא רבי יצחק הוטנר אמר: שיש לו טענות על כל ספרי התולדות על גדולי ישראל, שמתארים כאילו נולדו כך קדושים מרחם, וכל אחד חושב לעצמו אני לא נולדתי קדוש מרחם, אלא צריך לספר את הקשיים והנסיונות שעברו עד שהגיעו להיות גדולי ישראל, ולכזה אהבת תורה מוכרח עמל התורה.

שנים אחדות אחרי נישואי החפץ חיים, בתקופה זו הוא חי בעוני ובדוחק רב, אשתו היתה קונה מדי יום לחם ישן אצל האופה במחיר מוזל ובהקפה, לחם זה היתה מגישה לבעלה עם כוס קפה, והוא היה שורה את הלחם בקפה ואוכלו. באחד הימים הגיעה הרבנית אל האופה כדי לקנות לחם והלה סירב למכור לה בטענה שהצטבר חוב גדול, עד שלא תפרעי את החוב אמר לה האופה איני מוכן למכור לך לחם. הרבנית שבה לביתה במפח נפש וליבה היה דווה עליה, היא הגישה לבעלה כוס קפה בלי לחם, ומיד פרשה לקרן זוית ופרצה בבכי מר. בתו של החפץ חיים שהיתה נוכחת למחזה קורע לב זה, סיפרה לרב מפוניבז' על אודות תגובתו של אביה. תחילה כך סיפרה אבא שתק ולא הגיב, אולם כעבור כמה דקות היכה בחזקה על השולחן, ואמר בקול: שטן שטן אני יודע מה אתה רוצה! אתה רוצה שאסגור את הגמרא ואפסיק ללמוד, דע לך שלא אשמע בקולך. ואנו יודעים דבר נוסף שאילו היה שומע בקולו, לא היינו זוכים לחיבור האדיר של 'משנה ברורה' היינו חסרים את 'חפץ חיים הלכות לשון הרע' ו'ליקוטי הלכות' על סדר קדשים כמו כן לא היו יוצאות לפועל כל פעילויותיו הענפות, ולא היו אלפי תלמידיו שהפיצו תורה בעולם, זאת אנו יודעים היום, אבל כאשר אירע המעשה הנ"ל רק אחד ידע זאת בבירור 'השטן' ולכן עשה מה שעשה כדי למנוע את התרומות הכבירות שעתיד היה החפץ חיים לתרום לעולמו של הקב"ה. עד כאן דבריו.

בשנת תרע"ד פרצה מלחמת העולם הראשונה שטלטלה את ישיבות ליטא מקצה לקצה, המוני בחורים נסו לבתיהם בעקבות החשש שיגוייסו לצבא, והיכלי התורה גלו גולה אחר גולה מחמת השלטונות שרדפו אותם עד חורמה. הרב שך שהיה אז נער צעיר, ביקש אף הוא לשוב לביתו, אך קיבל מענה מאמו, מקומך הוא בישיבה. במשך שנה וחצי הסתתר הרב שך בעזרת הנשים של הישיבה בסלוצק, ושם שהה ללא תנאים מסודרים בודד ועזוב. וכמעט שלא ראה את הרחוב מאימת השלטונות. בספר תולדות חייו הביאו עדות אישית ומרטיטה של הרב מתנאי החיים הנוראים באותם שנה וחצי ששהה שם: לא היה לי כלום, ממש כלום, מאז סיפר הרב שך לא ראיתי את הורי. מזון לא היה לי, ניזונתי משיירי לחם שהותירו אחריהם הזקנים שסעדו נפשם בבית המדרש, ארוחתי הסתכמה בלחם יבש וכוס תה, כששולי הפרוסה הקשה משמשים תחליף לסוכר, אך המתיקות האמיתית היתה בדברי התורה בהם הגיתי. הנעליים שעל רגלי היו קטנות ממידת רגלי ואצבעותי ביצבצו מהן. מגבת לרחצה לא היתה לי, שערות ראשי שגדלו פרא במשך כל אותה שנה וחצי, דבקו זו לזו. מסופר עד כדי כך היה מצב השערות איום ונורא, שכאשר הזמינו דודו ר' איסר זלמן מלצר ואשתו את הספר כדי לספר אותו, פניו של הספר הביעו אי נוחות, מיד בבואו הבהיר, כי כלי התספורת העומדים לרשותו אינם מיועדים לגוש השיער שלפניו, קיים צורך דחוף לרכך תחילה את השיער בנפט (השמפו של הימים ההם) אכן קערת נפט הובאה, שערו של המתמיד המופלא רוכך בעמל כפיים, רק לאחר פעולה ממושכת זו ניתן היה לספרו כאחד האדם. רוב שעות היממה ישב ולמד בשקידה עצומה, ומשתיש כוחו היה מטיל עצמו על ספסל העץ הגס והמגושם וישן שעה חטופה ומוטרדת, כאשר מצא זרדי עצים להניחם תחת ראשו במקום כרית, חש עשיר ומאושר. בהעדר כל תנאי היגיינה אנושיים, מכנסיי נקרעו, והפצעים שברגלי נתגלו, עד שנאלצתי להפוך את מכנסי לצד בו הקרע בלט פחות וכך ללובשם. היתה לי חולצה יחידה, וכשהתלכלכה הייתי הופכה לצד השני, וכשגם צד זה נתלכלך הייתי זקוק לכבס אותה, וכיון שלא היתה לי חולצה אחרת כדי להחליף אז הייתי מתעטף בבושה לתוך מעילי, עד שתתייבש החולצה וממשיך ללמוד, תוך שאני מחזיק בשני דשי המעיל לקרבם אחד לשני, כדי לכסות את גופי. ופעם אמר הרב שך: אם אכתוב את הצרות שהיו לי במשך ימי חיי, זה יהיה גדול פי כמה מכל הספרים שחיברתי, כי לא היה לי שום עולם הזה, ובכל זאת מילדותי עד היום הזה אני האדם הכי מאושר בעולם, ולמה כי אני לומד תורה.

סיפר הרב יצחק יוסף על הענויות הגדולה שהיתה בבית אביו הגדול רבי עובדיה, בשבת היה בקבוק בירה אחד לכל המשפחה, והיינו אוכלים ארוחת ערב לחם עם בננה, סיפר הרב משה צדקה זכיתי עוד בילדותי להיות באותה שכונה שגר בה רבנו ולראות את החדר הקטן, שהיה ממש ארבע אמות על ארבע אמות, לא היה אפשר אפילו להכניס בו את הרהיטים של הבית. ושם גר הרב עובדיה עם כל ילדיו והגה בתורה עד כלות הכוחות, כמו כן היה לרב בביתו רק כמה צלחות ומזלגות, ופעם באו לבקרו הרב עזרא עטיה זצ"ל ועוד רב, והיתה לו בושה וכלימה מהעניות, עד כדי כך שסיפר הרב שראה את רבי עזרא עטיה בוכה על מצבו. לימים ספרה הרבנית ע"ה שמרוב העניות שהיתה להם בצעירותם, היה הרב יושב בפינה כדי שלא יראו את התיקונים בחולצה. **בזמן שהיה** הרב שטינמן ראש ישיבת 'כפר סבא' שהתנהלה על ידי צעירי אגודת ישראל, סוכם עמו על גובה השכר החדשי שינתן לו, אך מצבה הכלכלי של הישיבה לא אפשר לה לעמוד בהתחייבות. ראש הישיבה לא חפצה להפתיע אותו. בסעודת שבת לאחר שבצע על החלה הגישה לו מנה אמיתית של דג, ראש הישיבה לא שאל מאומה ואכל את הדג, אבל כשהגישה לו גם מנת העוף, התעניין אצל הרבנית מנין היה לה הכסף לקנות מוצרים יקרים שכאלו? והיא השיבה בשמחה כי המנהל החדש נתן לה את המגיע להם. הרב שטינמן הרהר מעט, ופנה לרעיתו ושאל אותה האם היה לך כל כך רע 'החצילים'?! והיא ענתה בנחרצות לא. אם כן פסק הרב, חבל על כספי הישיבה, במוצאי שבת קדש השיבי את יתרת הכסף ונמשיך לענג את השבת בחצילים. סיפורים אלו אולי לא מתאימים לבני דורינו, דור התענוגות והפינוקים, אבל מוסר השכל יש כאן, גם אם אין את האוכל שאני אוהב, ויש קושי מסוים, לא לעשות מזה הר גבוה, לא לנפח את הקושי לממדים גדולים, הקושי הוא עוד נסיון בדרך לעליה בתורה ויראת שמים. **ויש להוסיף את דברי הסטייפלער שיסורים שנגזרו על האדם אפשר להמירם ביסורים ע"י העמל והיגיעה בתורה. מתוך דברי חיים לרבי יוסף חיים אליהו שליט"א**

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שאלה ותשובה

שאלה: ידוע שאברהם היה מגייר את האנשים ושרה את הנשים, מה זה המעשה אבות הזה שמחייב אותנו? **תשובה:** אדם לא יכול לבוא ולומר אני עסוק בלימוד התורה אין לי זמן לאחינו בני ישראל, אלא צריך מאוד להתאמץ ולהשתדל בקירוב רחוקים ככל שניתן, וגדולי ישראל בכל הדורות התאמצו רבות מאוד להוציא יקר מזולל והשתדלו בכל עד אין קץ למרות זמנם הדחוק. ידוע שהגאון מוילנא שכל שניה הייתה מדודה אצלו היה המייסד של השיעורים לבעלי בתים העמלים למחיתם. וזה לא דווקא בקירוב רחוקים אלא תמיד צריך להשתדל בשביל השני. הנה אברהם אבינו עשה מלחמה אדירה למען אחיינו לוט כשהיה בסכנה, רבי בן ציון אבא שאול היה אומר ע"ע שזכה לכוח הברכה בזכות שהשתדל מאוד בקירוב רחוקים. ואיתא בחז"ל אמר רבי שמעון בר יוחאי כל מי שיש לו חלק בקירוב רחוקים זוכה לראות בנים ובני בנים זוכה לעשירות וזוכה לעולם הזה ולעולם הבא.

שאלה: איך אדם יידע באיזה עניין הוא יכול להיות אדם גדול? **תשובה:** בספר שבט מוסר סוף פרק כז וכע"ז בצדקת הצדיק לרבי צדוק הכהן כתב שכל דבר שייצרו תוקפו והוא מתגבר ע"ז סימן שבהתגברות הזאת הוא יצליח להיות אדם גדול. והיינו מי שרגיל לכעוס ומתגבר על הכעס ע"ז יצמח לאדם גדול זך ונקי, וכן מי שרגיל לדבר לשה"ר ומתגבר ע"ז הוא מזדכך ומיטהר להיות אדם גדול, וכן מי שנסחף אחרי עיניו למקומות לא טובים ומתגבר ע"כ, וכן מי שרגיל להתבטל מללמוד וכיו"ב ע"י שמתגבר ע"מ שייצרו תוקפו יזכו לצמוח ולהצליח עד מאוד.

שאלה: אנו נמצאים כעת לפני בחירות, אדם שחובב מאוד נייעס וכו', איך אפשר למנף את זה להצלחה? **תשובה:** יש כאלו שמעניין אותם מאוד נייעס מה קורה, איזה ממשלה נסגר וכדו', וודאי שיש כאלו שיש להם ניסיון גדול להתעסק עם זה ולשמוע קווי נייעס וכדו' כדי להתעדכן, אבל כל זה הוא נסיון ומי שעומד בניסיון זוכה בזמן חורף להצליח מאוד כי כשהקב"ה רוצה לתת לאדם איזה מתנה הוא מעמידו בניסיון וע"י שמתגבר על הניסיון הוא מקבל המון ס"ד, לא לכל אחד מגיע ס"ד וגישמאק בלימוד, לכן הקב"ה שולח ניסיונות שאם נעמוד בזה אז נקבל ס"ד להצליח, ועין בהרחבה במאמרי מוסר על ענייני ניסיונות.

שאלה: בהקדמה לקובץ אגרות חלק א הביא שנשמה באה לבקש תיקון מהחזו"א מי זה הנשמה ההיא?

תשובה: רבי חיים קניבסקי סיפר שהיה מחלוקת ברבנות בעיירה קאסווא היכן שאביו היה רב ומינו שם רב כנגד אביו של החזו"א ואותו הרב בא לבקש מחילה ותיקון מהחזו"א.

שאלה: הבט נא השמימה וספור הכוכבים. כמה כוכבים יש בעולם? **תשובה:** חכמי אומות העולם הקדמונים ובניהם אריסטו סברו שיש כמה מאות, ויש שהרחיקו לומר שיש כמה אלפים, עד שהמומחים בדורות האחרונים מלפני כמאה שנה גילו שיש מליארדי מיליארדים של כוכבים עד אין מספר (1 פלוס 18 אפסים אין כזה מספר) וכל הזמן עד ימינו זורמים עוד ועוד נתונים שיש עוד מליארדי מליארדים כפול מליארדי מליארדים, וכל הדברים האלו שהמומחים מגלים רק בשנים האחרונות ממש כבר נכתבו בתורתנו הקדושה באותיות השחורות והקטנות של מסכת ברכות דף לב: וזה עדיין ממתין למדענים שיגמרו להזיע וינסו להבין שורה אחת בגמ'.

שאלה: מה היה גובהו של עוג מלך הבשן? **תשובה:** יש מדרש שעוג היה ענק מימדים עד ששלושים אמה (15 מטרים) הגיעו רק לקרסוליים שלו... ולפי החשבון הוא היה בגובה בערך 250 מטר. קרוב למאה קומות. מדרש אחר אומר שרק פרסות רגליו היו באורך ארבעים מיל (ארבעים ק"מ) וכך יש מדרשים נוספים רבים העוסקים בנושא, יש שיטות שגובהו היה 'רק' כעשר מטר.

שאלה: מה יש להתחזק ממידותיו של אברהם אבינו? **תשובה:** בפרשיות אלו אנו קוראים על אברהם אבינו שכתוב בחז"ל שהיה עומד החסד ואף מסר נפשו על החסד, ומי שעושה חסד הקב"ה עושה עמו חסד אף כשלא מגיע לו, ואין מידת הדין שולטת בו. ותפילתו נשמעת. **ידוע בשם רבי חיים מוולאז'ין** שכל מטרת האדם בעוה"ז היא לעזור ולסייע לשני. **רבי חיים עוזר גרודזינסקי** כתב באחרית ימיו בזה"ל 'העונג היותר גדול לי בחיי לגמול חסד עם זולתי ולהטיב למישהו' ועוד התבטא באחרית ימיו 'לפנים בימי עלומי הייתי סבור שאצל אדם כמוני העיקר הוא להרבות בחידושי תורה וחיבורים. ואילו כעת חיבורי ספרים הוא כמשחק שעשועים לעומת הצורך לעסוק בחסד..' ובית שעוסקים בו בחסד יש בו ברכה וס"ד, ואם אין בבית חסד אז יש הרבה תקלות, וצריך לזכור שחסד לא צריך שיהיה על חשבון בני הבית רק בהסכמתם ורצונם ועידודם.

שאלה: מה צריך לעשות אחרי אכילה, ויש להימנע מלא לעשות את זה? **תשובה:** חז"ל אמרו: אכל ולא הלך ד' א אכילתו מרקבת, וידוע שגדולי ישראל הקפידו מאוד על מאמר חז"ל זה, ויש להיזהר בזה מאוד. וידוע שהליכה אחרי אכילה אפי' כמה דקות יכולה לסייע בשיפור מערכת העיכול, ומונעת מחלות קשות וכן מונעת החמרה במחלת הסוכר, ומסייעת בבריאות האדם בכל התחומים.

שאלה: מה הדרך לאדם שביתו יהיה מלא בשפע ברכה אושר ועושר כל הימים? **תשובה:** על הפסוק בפרשתנו למען ייטב לי בעבורך אמרו חז"ל בב"מ נט. לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו שאין הברכה מצויה בביתו של אדם אלא בעבור אשתו, שנאמר ולאברהם הטיב בעבורה. ורבא היה אומר לבני מחוזא תכבדו נשותיכם ועי"ז תתעשרו. ואם יש לו ממון קונה לה כל צרכיה בשמחה, וכשאין לו ינהג כמו רבי עקיבא שאמר לאשתו בת כלבא שבוע אילו היה לי כסף הייתי קונה לך בלי גבול. והאר"י היה אומר שכשהבעל לא מתקמצן עבור אשתו אפי' שאין ידו משגת כ"כ אז הקב"ה לא מתקמצן בעבורו ומעשירו, אך כשמקמץ עבור רצונות וצרכיה של אשתו אז הקב"ה מקמץ בעבורו ולא מתעשר רח"ל. (ושמעתי מרבי מאיר פרישמן לבאר מדוע כשמכבד אישה הוא נהיה עשיר, משום שאדם הראשון נתקלל בזיעת אפיך תאכל לחם והאישה נתקללה והוא ימשול בך, וכשלא מושל בה אז ממילא גם לא מתקיים בו בזיעת אפיך..)

שאלה: כשילד נכשל באיזה משהו האם לבקר אותו בשביל שיתחנך או לא? **תשובה:** ילדים הם חסרי נסיון ואחריות ולא עושים דברים מתוך רוע ובדווקא ואם קרה טעות צריך **להיזהר** מלבקר את מה שעשה כי ביקורת לא מקדמת את הילד לשום מקום ופוגעת בו בביטחון העצמי ומורידה לו את המצב רוח ורק מתעורר אצלו כעס ומרד. ולכן יש להיזהר לא להאשים לכעוס לפגוע או לזלזל בילד, אלא לעודד שיש שעות וזמנים טובים ויש זמנים של ירידה ולהיות לצידו, ולעצם העניין צריך למצוא איזה זמן ולשעת כושר ברוגע ובכבוד בכדי שישפר את ההתנהגות וכו'.

שאלה: השבוע חל יום פטירתו של החזו"א מה הייתה גישתו בענייני חינוך? **תשובה:** החזו"א הכניס חזק בדורינו שהחינוך צריך להיות ע"י אהבה וכך הוא כותב במכתביו: בזמן הזה למשכו בעבותות של אהבה ולא לדחותו כלל והיה מורה שבשביל לגמול ילד מדרכיו הרעים צריך לתת לו תחליף - כיף אחר בעניינים הרוחניים. ובחור שהיה עוזב את דרך הבית היה מורה לקרבו ולשמור עמו על קשר כמה שיותר וע"י יחזור לבסוף.

חידות:

חידות שינון הפרשה: מותאם גם לילדים: מתוך עלון לענינינו: א. מלך שנער? **א**מרפל. **ב.** "ואברכך ואגדלה שמך ואהיה ____"? **ב**רכה. **ג.** והיית לאב המון ____? **ג**ויים. **ד.** בן משק ביתו של אברהם הוא ___ ___? **ד**משק אליעזר. **ה.** שפחת שרי? **ה**גר. **ו.** "למען יטב לי בעבורך ____ נפשי בגללך"? **ו**חיתה. **ז.** "ושמתי את ____ כעפר הארץ"? **ז**רעך. **ח.** אחד העמים שאברהם עתיד לרשת____? **ח**תי. **ט.** השם מבטיח לאברהם שיקבר בשיבה ____? **ט**ובה. **י.** "עמק השידים הוא ____"? **י**ם המלח. **כ.** זרעו של אברהם נמשלו ל____? **כ**וכבים. **ל.** בן אחיו של אברהם? **ל**וט. **מ.** "קחה לי עגלה, ועז ואיל ____"? **מ**שולשים. **נ.** מילה נרדפת לברחו ____? **נ**סו. **ס.** עיר שאנשיה היו רעים וחטאים? **ס**דום. **ע.** מי היה ה'פליטי'? **ע**וג מלך הבשן. **פ.** המלאך אמר להגר שישמעאל יהיה ___ ___? **פ**רא אדם. **צ.** "ויאמן בד ויחשבה לו ל____"? **צ**דקה. **ק.** "ימה ו ____ צפונה ונגבה"? **ק**דמה. **ר.** אברהם ירד מצרימה בגלל ה ____ בארץ? **ר**עב. **ש.** "מחוט ועד ____ נעל"? **ש**רוך. **ת.** אברהם נמול כשהיה בן ____? **ת**שעים ותשע.

חידות על פרשת השבוע: א. מכנה משותף בין שרה אמנו לנח דינה ומשה רבינו? **ב.** שני עניינים בפרשה שכתוב עליהם כבד? **ג.** המילה דן בפרשה פעמים במשמעות שונה? **ד.** מילה בת ארבע אותיות מתוכן 3 פעמים אותה האות? **ה.** איזה דבר בפרשה קושרים אותו? **ו.** איזה שם של עיר ערבית מפורסמת מוזכרת בפרשה? **ז.** היכן מוזכר בפרשה מצווה תדירה שנתינה לעניים אך בהקשר אחר? **ח.** היכן בפרשה שתי מילים רצופות שנקראות כמעט אותו הדבר אך הן באות אחת שונה מהשניה? **ט.** איזה שני בני אדם בפרשה אחד הורידו לו 5 והשני הוסיפו לו חמש?

תשובות: א. כולם היו בתיבה. **ב.** אברהם כבד בכסף וזהב. הרעב כבד בארץ. **ג.** וירדוף אחריו עד דן. הגוי אשר יעבודו דן אנכי. **ד.** ויעתק משם **ההרה**. **ה.** שרוך נעל. **ו.** **דמשק** אליעזר. **ז.** ויחשבה לו **לצדקה**. **ח.** הימול ימול. **ט.** לשרי הורידו 5 כי נקראת שרה . לאברהם הוסיפו 5 כי נקרא **אברה**ם.

חידות ידע תורני: א. מתי צריך בשבת ללבוש בגד חול ולאכול מאכלי חול? **ב.** מתי עדיף לקנות מגוי מאשר מיהודי חרדי? **ג.** איזה דבר אומרים בכל יום כמה פעמים והוא מורכב מארבע פרקים בתהילים? **ד.** מי גונב ומתחייב ע"ז מיתה? **ה.** האם מצינו שאפשר להתפלל על תפילה של מישהו אחר שלא תתקבל? **ו.** מתי מזכירים לכתחילה טל גם בימי החורף? **ז.** מתי מוציאים יותר משלושה ספרי תורה?

תשובות: א. עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות. **ב.** קרקע בארץ ישראל, תפילין ומזוזות ביד הגוי בשניהם יש עניין לפדות מהם. **ג.** אשרי: אשרי הפסוק הראשון הוא מפרק אחד בתהילים, השני הוא מפרק אחר. תהילה לדוד עד תהילת מפרק שלישי. ואנחנו מפרק רביעי. **ד.** בן נח נהרג על הגזל. בן סורר ומורה. בא במחתרת. גונב איש ומכרו. עכן שגזל מהחרם. גונב קסווה. **ה.** הכהן הגדול מתפלל ביו"כ: שלא תכנס לפניך

תפילת עוברי דרכים. **ו.** ותן טל ומטר לברכה. **ז.** בשמחת תורה.

חידות כלליות: א. לאדם יש שלושה שקיות על השקית הראשונה כתוב מכיל תפוחים, על השקית השניה כתוב מכיל תפוזים, על השקית השלישית כתוב מכיל תפוחים ותפוזים. הכל נכתב בטעות על השקית הלא מתאימה איך אפשר לדעת מה מכילה כל שקית ע"י הוצאת פרי אחד מכל שקית? **ב.** אדם מונח לפני שלוש קערות על אחד כתוב התפוח פה, על השני כתוב התפוח לא פה, על השלישי כתוב התפוח לא בקופסה אחד. רק אחד משלושת המשפטים נכון, באיזה קופסה נמצא התפוח? **חידות לשאול את הילדים: ג.** איזה דבר יש בכל חדר בבית ובבית כנסת כולל בחדרי שרות ואמבטיה? **ד.** ג' צרופי מילים למילה חול? **ה.** 9 צרופי מילים למילה שעון? **ו.** איזה מספר יש בשעון מחוגים 5 פעמים? **ז.** איזה דבר יש בגופינו (לא משהו פנימי) עשרות פעמים? **ח.** איזה מספר גדול כשכותבים אותו הוא נקרא כמו אות אחת?

תשובות: א. מה שכתוב תפוחים ותפוזים נוציא ממנה פרי אחד אם ייצא תפוז סימן שזה השקית של התפוזים כי הרי לא כתוב נכון על השקיות, וה"ה אם ייצא תפוח. ואז השקיות הנותרות רק להחליף את הכיתוב על כל שקית כי על כל שקית יש כיתוב שגוי. **ב.** התפוח בקופסה 2 כי אם היה בקופסה אחד אז 2 המשפטים נכונים גם הכתוב על קופסה 1 וגם הכתוב על קופסה 3. וגם אם היה בקופסה 3 אז שני המשפטים נכונים גם הכתוב על קופסה 2 וגם הכתוב על קופסה 3. **ג.** דלת. **ד.** חול המועד. שעון חול. יום חול. **ה.** שעון יד, שעון מחוגים, שעון קיר , שעון מעורר, שעון שבת, שעון זהב, שעון חול, שעון מעורר, שעון דיגטלי. **ו.** המספר אחד נמצא במספר 1 במספר 10 במספר 11 פעמיים, ועוד פעם במספר 12. **ז.** שינים שערות אצבעות וציפורנים. **ח.** המספר אלף הוא גם אות אלף.

חידון משמעויות מילים לפרשת לך לך: ז' משמעויות למילה בית: א. בית - בני הבית. "נגעים גדולים ואת ביתו" רש"י: כתרגומו אנש ביתיה. (בראשית יב יז). **ב.** בית - פנים, תוך. "מבית ומחוץ תצפנו". אונקלוס: מגיו ומבראי. (שמות כה יא). **ג.** בית - מבנה: בית מגורים. "מי האיש אשר בנה בית חדש" (דברים כ ה). **ד.** בית - מקום אחסון: בית מזוזה. בית מנורה. בתי ידיים. בתי נירין. בית הבליעה. **ה.** בית - קבוצה שיש לה מכנה משותף: בית הלל. בית אב. בית יעקב. בית קברות. **ו.** בית - קטע מובנה בתוך שיר: שיר בן חמישה בתים. **ז.** בית - אות באלף בית.

שאלות גפ"ת לך לך [ענייני מלחמת המלכים] מאת הגאון האדיר רבי זעליג אמזלג שליט"א 1. בן כמה היה אברהם במלחמת המלכים (תוס', ותוס') 2. האם אמרפל היה שמו העיקרי? (גמ') 3. למה זכו בזכות שאמר אברהם אם מחוט ועד שרוך נעל (גמ') 4. "רק אשר אכלו הנערים" מה לומדים מהא דאברהם לא החזיר את מה שאכלו הנערים (גמ') 5. מה פירוש ויחלק עליהם לילה (2) (גמ') 6. למה עוג סיפר לאברהם שלוט נשבה (תוס') 7. "תן לי הנפש", האם אברהם נתן למלך סדום ומה הגיע לאברהם עבור זה (גמ' ור"ן) 8. מה דרשו חז"ל על הפסוק וירק את חניכיו ומה הפירוש (גמ' ור"ן, תוס') 9. מי הוא מלכי צדק (גמ' ור"ן) 10. "מלך שלם", על איזה מקום מדובר (תוס')

תשובות: 1. בתוס' ברכות ז: כתב שהיה בן ע"ג, ובתוס' שבת י: כתב כן מתחילה, והביא מהסדר עולם שהיה בן ע"ה שנים. 2. עי' עירובין נג. דפליגי רב ושמואל, חד אמר נמרוד שמו ולמה נקרא שמו אמרפל שאמר והפיל לאברהם אבינו בתוך כבשן האש וחד אמר אמרפל שמו ולמה נקרא שמו נמרוד שהמריד את כל העולם כולו עליו במלכותו 3. בגמ' סוטה יז. איתא שזכו לחוט של תכלת ורצועה של תפלין 4. חולין פט. "א"ר אבא קשה גזל הנאכל שאפילו צדיקים גמורים אינן יכולין להחזירו שנאמר בלעדי רק אשר אכלו הנערים" 5. בגמ' סנהדרין צו. איתא אמר רבי יוחנן אותו מלאך שנזדמן לו לאברהם לילה שמו וכו' ורי יצחק נפחא אמר שעשה עמו מעשה לילה שנאמר מן שמים נלחמו וכו'. ופירש"י מלאך שנזדמן לאברהם לילה שמו. והוא סייעו: מעשה לילה. שנלחמו בשבילו כוכבי לילה כמו שעשו בשביל ברק. 6. בתוס' נדה סא. (ד"ה זה עוג) כתבו "דאמר במדרש עוג אמר בלבו אלך ואומר לאברהם וילחם וימות ואשא שרה אשתו". 7. אברהם נתן לו אותם, ולדעת ר' יוחנן בנדרים לב. נתבע אברהם על זה שלא הכניסן תחת כנפי השכינה ולכן נשתעבדו בניו מאתים ועשר שנים. 8. בגמ' נדרים לב. איתא רב אמר שהוריקן בתורה, ושמואל אמר שהוריקן בזהב, והוריקן בזהב פי' הר"ן שנתן להם זהב הרבה כדי שילכו; והוריקן בתורה- הר"ן פי' הוריקן בתורה בב' אופנים: [א] זרזן בתורה [ב] הריקן מהתורה, מלשון והבור ריק, ובתוס' סוכה לא: פי' דהוריקן בתורה היינו בפרשת שופטים, שגרם להם להתבייש (הוריקו פניהם) במה שחזרו מחמת עבירות שבידן כדכתיב בפרשת שופטים מי האיש הירא. ועוד הביאו תוס' שם מהמדרש שהוריקן באבנים טובות ומרגליות, ופירשו שנתן להם אבנים טובות ומרגליות כדי שלא יהיו להוטין אחר הממון ויתעסקו בהצלת נפשות, ועי' גם תוס' חולין מז: 9. בגמ' נדרים לב: מוכח דהוא שם בן נח, וכן פי' הר"ן שם, ועי' גם רש"י סוכה נב: 10. בתוס' תענית טז. הביא י"מ דמתחילה נקרא ירושלים שלם, ולבסוף נקראה ירושלים ע"ש יראה ושלם ע"ש.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים. אין לנו אחריות על הנכתב כאן: א. אחסנת ספרים בצורה טובה שלא יהיה עובש - לחות וחום זה מה שיוצר עובש לכן צריך לאחסן את הספרים כשהם יבשים בסביבה יבשה וקרירה וכן שלא יהיו לחוצים מדי כגון הרבה ספרים אחד על השני. **ועוד כתבו:** לשים את הספרים בתוך קרטון, את הקרטון לעטוף בשקית זבל עבה ולקשור ושוב פעם בעוד שקית זבל **ב.** לגבי מדבקות שנגמר להן הדבק יש בחנויות דבק דו צדדי, דק כמו נייר צריך לקנות דבק כזה רחב אבל חשוב שיהיה דק כמו נייר **ג.** לאיזון כולסטרול יש מוצר טבעי 100%של חברת "וולאופרו" פלא :0533131949

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. בן 18 ביקר 4 פעמים אצל רופא אף אוזן גרון לשם הוצאת פקק באוזן. כבר שלושה חודשים מטפטף שמן לריכוך. הפקק נותר קשה הרופא לא מצליח להוציא והשמיעה לא מיטבית. האם יש עצה? **ב.** מה עושים עם כתמים לבנים (נראה כמו כתמי זיעה) שנוצרים בקצה השרוולים שבחליפה **ג.** אגזמה בעור עם גירודים האם מישהו מכיר איזה פיטרון ללא כדורים ואיך שלא יתפשט לעוד מקומות בגוף **ד.** שואב שוטף של טינקו, הכניסו לו חומר של חברת סנו וכל המיכל של החומר התלכלך ונהיה בצבע שחור, מחפש רעיון איך לנקות **ה.** אשמח לשמוע עיצה להקל על מי שיש לו פרוסטטה קצת מוגדלת. **ו.** איך ניתן להוריד ממכנסיים כתמים של ספריי מבודד (ספריי מתנפח)

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם תועלת מזה

האנשים האלה שבודקים אם השטר שנתת להם הוא מזויף **נא לא לומר** השנה הגזונטע ויינטר שלא יעבור את אחוז החסימה

חבל שהמבצע זה לקונים מעל מאה ומה עם הצעירים שרוצים גם?

ככל שיש יותר מחבלים מתאבדים יש פחות מחבלים מתאבדים

היה מבצע אצלינו בכולל והפרס הראשון היה דירה בדימונה לשבוע הפרס השני היה לשבועיים

הגיע מישהו לאיזה גדול אמר לו שהבת שלו בשידוכים מקבלת הצעות דפוקות.....בסוף התברר שבקידוש שהוא עשה לבת שלו הוא הביא רק רוגאלאך.

ידוע ששאלו לרבי יונתן איבשיץ בילדותו איך קראו למלך סדום? והוא ענה מפרשתנו שכתוב ברע מלך סדום. חזרו ושאלוהו הרי כתוב מלך (מלח) סדומית רבע. ענה ר"י שכשהפכו את סדום נתהפך השם מ'ברע' ל'רבע'.

מישהו שאל פעם אשת משולח איך היא מסתדרת, הרי בעלה נוסע מיד במוצאי סוכות לחו"ל וחוזר רק בערב פסח, ושוב נוסע ממוצאי פסח עד לערב סוכות. ענתה לו האשה "נו, שבועיים בשנה זה לא כל כך נורא!".

היה סיפור אמיתי שאחד קיבל במשכורתו 2000 שקל יותר, הוא ראה זאת ולא אמר מילה. חודש אחרי הורידו לו 2000, הוא רץ לבעה"ב ושאל למה הורידו לו? הבעה"ב ענה למה חודש קודם שהוסיפו לך לא באת? הוא ענה פעם אחת מותר לטעות, אבל פעמים זה כבר לא.

שום דבר לא יכול לערער משפחה יותר משינוי הסדר בשולחן שבת

אמא שואלת בטלפון את בתה הנשואה: למה את נשמעת לי כל כך עייפה? - עונה לה הבת: בגלל שכבר אין לי כח לשמור על הנכדים שלך.

במוצ"ש מזיזים את השעון חצי שנה אחורה

אולי הגיע הזמן להפסיק לציין בתעודת זהות "כולל ספרת ביקורת" כולנו יודעים את זה, בואו, זאת ספרה רגילה, היא כמו שאר המספרים , תעשו לי טובה.

מה האינסטלטור עושה בחיים: 1% פותח סתימות. 99% מדביק מגנטים על הדלתות.

עד שמצאתי מיטה נוחה אפילו עם מנורה קטנה לקריאה, אני מתיישב ואז מגיע מישהו ועוקר לי את השן...

לא רבים יודעים אבל כנראה יותר קל לפתוח צנצנת כשמכוונים הפרצוף

עוקף בתור לפלאפל: 'אני רק שואל משהו' ואז ניגש אל המוכר 'אפשר 3 מנות, המבורגר ו 2 שקיות צ'יפס?'

הלוואי שמישהו היה מתלהב ממני כמו ששני נהגי אגד שנוסעים זה מול זה מתלהבים לראות אחד את השני בכביש

אתמול הייתי אצל הפסיכולוג שלי הוא נתן לי דף ואמר לי לצייר בית, אז ציירתי בית בקצה הימני של הדף. הוא שאל אותי: למה ציירת את הבית בצד? עניתי: למי יש כסף לבית במרכז? כפרה.

הצעת חוק! בנות יעברו לשעון חורף ובנים יישארו בשעון קיץ, ככה נחכה להן רק שעה וחצי לפני היציאה. (הכוונה לגוויים כמובן).

אמא: אל תזרוק את הסכך אני עושה מזה ריבה

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת זו alonalon+subscribe@googlegroups.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@1alon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. ב'כל העלונים' בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים\עברית\תנך\קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומוריד'ם מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות . **במחשב** ניתן להוריד בדרשו בבינינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. פרטים על מקומות נוספים להשגת העלון התפרסמו בשבועות קודמים ואי"ה יפורסמו בשבועות הבאים.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביהז"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי ששילם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חסר רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המייל היא ללא תשלום,** וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי (וכמובן שהמפיצים שלא לוקחים את העלון מהמקום הנ"ל ומפיצים באופן עצמאי ברור ופשוט שלא צריך לשלם). כל המפיצים הקבועים שרוצים להמשיך להפיץ את העלון נא לשלוח למייל הנ"ל את מקום הפצתם ובע"ה נפרסם אותם. תודה ויישר כח לכולם על זיכוי הרבים.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: בישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א. או אצל הגאון האהוב רבי אבי פרידנר שליט"א. עוד בירושלים בבית הכנסת 'בית מרים גיטל' מעלות דפנה, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. **ניתן להדפיס את העלון במודיעין עילית** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ד קהילת משך חכמה -רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בבית שמש:** בבית הכנסת אור אליהו. ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גלזק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים. **בביתר עילית:** בבית הכנסת שלום רב ברחוב שלום רב גבעה בי. **בהר יונה:** אצל הגאון המופלא רבי שמחה שולמן שליט"א. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד אצל הבחור הגאון רבי יהודה רוזן שליט"א. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א הצדיק הגדול. **באופקים:** אצל הבחור הצדיק והמופלא צבי המברסטון שליט"א פאר הגידולים של אופקים שרק פורח ועולה.. **עוד באופקים** בבית הכנסת אמרי חיים אצל הנער יהושע דוד הכהן גליק נ"י שתפילותיו כמונה מעות ויש לו הליכות של אדם גדול. **בנתיבות:** באהל החדש בשכונה החרדית החדשה "נחלת בראשית". **בחריש:** במתחם בתי כנסיות בשכונת בצוותא. בבית הכנסת חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חברון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י הגאון רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בראשון לציון:** בישיבת עטרת שלמה. אצל הנ"ל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 /חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חיידר ראשון לציון. **באלעד:** בתפארתה בחוץ. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י הגאון רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהכ"נ בני הישיבות רח' רש"י או אצל האיש שזכה דורינו להתכבד בו הגאון רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דחסידי ויזניץ וכן בביהכ"נ בית ישעיה רח' יצחק שדה. **ברעננה:** בישיבת חייל אורייתא וכן בעלי מוהר 15 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-6903395. **בבית שאן:** אצל הגאון רבי משה חדש בקהילת בית שאן החדש בבית הכנסת בראשות הגאון רבי יהושע ליב שכטר שליט"א. וכן אצל הגאון רבי יהונתן בכור - בית שאן.

{ אז נדברו }

פרשת לך לך תשפ"ז | גליון מספר: 751 | לסדר: "אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד"

תושבי פתח תקווה: האם פעם התגוררתם ב'עמק עכור'??

בתחילת פרשת לך לך יש כמה פסוקים אפופי מסתורין... ויקם אברם בארץ עד מקום שכם, עד אלון מורה... ויעתק משם ההרה בית אל מים והעי מקדם.. ורש"י מבאר שבכל מקום שאברהם הגיע... היו בזה סודות טמירים, הוא הלך למקומות מסוימים בשביל להתפלל שם וליצוק תשתית מקדימה של רחמים לכל מיני מאורעות קשים שעתידים להתרחש עם בניו שם... ואחד מהמקומות שמוזכרים שם זה 'בית אל מים והעי מקדם...' אומר רש"י: התפלל שם על מעשה עכן!!!! ותמיד היה לי תמוה: מעשה עכן ? ! ? נו נו... בסיידר... היה פעם איזה מעשה עכן... יש פרק ביהושע שמספר על עכן שמעל בחרם ובגלל זה למחרת ישראל נפלו במלחמה... ורק אחרי שמצאו שעכן מעל בחרם והרגו אותו, רק אז הם ניצחו את העי... נו בסיידר... חסרים מאורעות הרבה הרבה יותר משמעותיים ומטרידים שעברו על האומה היהודית?? מה ראה אברהם אבינו להתפלל ולהיות מוטרד ממעשה עכן יותר נניח מפילגש בגבעה?? ובפרט שלפתע מצאתי גמ' סנהדרין (מב:) אמר רבי אלעזר: לעולם יקדים אדם תפלה לצרה, שאילמלא הקדים אברהם תפלה לצרה בין בית אל ובין העי לא נשתייר משונאיהן של ישראל שריד ופליט!!!

כתוב כאן שמעשה עכן היה אירוע מסוכן בכזה היקף שזה היה עלול לצאת מכלל שליטה, ואילולי התפילה של אברהם אבינו, זה היה מסתיים בכיליון של כלל ישראל... רבש"ע: מה קרה? האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף?? כולא יהודי אחד בשם עכן, כולא מעל בחרם ולקח איזה אדרת שנער, (אפילו על יהושע כתוב 'ויציקם לפני ה', שיהושע הטיח את החרם לפני ה' ודיבר עזות: על זאת יפלו שבעים אלף מישראל) וסיפור כזה עלול להסתיים בגזירת כליה? מה קרה?? על מה ולמה?? וסתם ככה: מעניין לציין: שהנביא הושע מתנבא 500 שנה לאחמ"כ ואומר: **ונתתי לה את עמק עכור לפתח תקווה...** משמע שעוד שנים רבות לאחמ"כ עדיין מעשה עכן המשיך להעכיר את ישראל... והושע מתנבא שיום יבא אנחנו נצא מזה... ועמק עכור יהפוך לפתח תקווה... השאלה היא: מה?? מה קרה שם במעשה עכן?? ואתה יודע מה? אני אתרגם את השאלה לפרקטית: האם כבר התקיימה נבואתו של הושע? האם אנחנו כבר אוחזים בפתח תקווה או שאנחנו עדיין עמוק בעמק עכור... אה תושבי פתח תקווה, מה אתם אומרים??

ובכן: הביאור בזה הוא כך:

כל יהודי חי מול הקב"ה בשתי מערכות יחסים שונות וקוטביות!!! יש את מערכת יחסים האישית... ביני לבין קוני... מה שנקרא: כח היחיד!!! ולעומת זאת יש את הנהגת הכלל!!! כלל ישראל!! וההבדל בין שתי ההנהגות האלו זה שמים וארץ... כמעט דבר והיפוכו...

לצורך העניין: בא נשתמש בדוגמא פרקטית מהחיים... בחור יקר: אני יודע שאתה טיפוס מסודר ויקה. ואני מודיע לך מראש שיום אחד אתה תתחתן... ואתה תסכם מראש עם אשתך שבשעה 6.00 בצהרים יוצאים לחתונה... והנה בשעה 6.00 אתה כבר עומד עם השעון... ואיפה... היא בכלל לא פה... היא בחנות... 6.05... כעת סו"ס היא חזרה... נו... מה קורה?? עוד היום הגדול... היא כעת מדברת בטלפון בנחת... 6.15... אוהו... כעת היא התחילה להתארגן... 6.50... כעת היא סו"ס מתחילה להתנצל... כן... עוד רגע אני מוכנה... ולך לא תהיה ברירה!!! אתה תאלץ להכיל... לבלוע... להתאזר בסבלנות, עוד דקה, ועוד עשר דקות, ועוד חמישים דקות... רגע... בעצם למה אתה מחכה לה? תשאיר אותה בבית ותלך לבד? מה פירוש... זה אשתי... זה הבית שלי... זה מה שיש... זה החיים שלי... ואני שלם עם זה...

ואז!!!! סו"ס, בשעטו"מ אתם תגיעו לתחנה... להספיק את האוטובוס השלישי... הגעתם לתחנה והופ!!! פספסתם את האוטובוס... תן ניחוש ב... בכמה זמן פספסתם?? בעשר דקות? **לאו!!** בחמש דקות? **לאו!** בשתי דקות? **גם לאו** בדקה?? **גם!! גם לאו!!** פספסתם אותו **בחצי דקה!**

לפני חצי דקה הוא היה פה ואתם לא הייתם וכל טוב... הפליג לו...

אני לא הייתי מוותר!! אני במקומך הייתי מחר ניגש לנהג ומסביר לו:

תקשיב: אני מצפה ממך למינימום של נושא בעול!!! אני מחכה לאשתי 50 דקות עד שהיא מגיעה... לא ביקשתי שגם אתה תחכה 50 דקות, גם לא ביקשתי עשר דקות... אתה יודע מה... אפילו שתי דקות אני לא מצפה ממך שתחכה... אבל חצי דקה?!? מה ביקשתי? שתחכה בתחנה חצי דקה!!! תחשוב שיש פה בעלים שחיכו לנשותיהם 50 דקות... מה.. אתה לא יכול לחכות חצי דקה?? מה יענה לך הנהג?? לא!!!!! אתה תמשיך לחכות לאשתך 50 דקות...

ואילו הנהג אוטובוס לא יחכה אפילו חצי דקה!!! והוא צודק!!! ולמה??

כי אתה ואשתך זה משהו **פרטי**, ואילו אני תחבורה **ציבורית!!!**

בעולם הפרטי שלך, באחד על אחד, זה עולם בפני עצמו... יש מקום להכלה וסבלנות עד אין קץ... בתוך כתלי הבית הכל פתוח לפי המצב... מצידי תזרוק את שעון... אבל ברגע שמדובר במערכת ציבורית... בציבור אין אופציה להכלה!!! זמן זה זמן!! וכללים זה כללים ואוטובוס לא אמור לחכות אפילו חצי דקה... (ואין כאן המקום להאריך בהסברים למה זה ככה, כי אף אחד מאיתנו לא טיפש, כולנו מבינים מה היה קורה אם האוטובוס היה מחכה חצי דקה לכל אברך שחיכה 50 דקות לאשתו... האוטובוס היה צריך 'ללבוש' כיפה של מונית פרטית... כל עוד זה תחבורה ציבורית, זה אפס סובלנות!! אין ויתורים!! לא לחינם אסור להוציא בשבת מרה"י לרה"ר... רה"י זה רחמים, ורה"ר זה דין גמור)

ההמשך בעמוד 6 בגיליון זה...

להצטרפות לרשימת התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

--

לתגובות בפקס:
077-4448588

לקבל את העלון בפקס:
מערכת אוצר הגליונות:
02-3132641
קוד עלון: 1233

לתרומות ולהוראות קבע לעלון:
באשראי:

"נדרים פלוס"

(קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי
סניף 182
חשבון 747815
ע"ש: שב שמעתא
(מוכר להחזר מס)

למענה אנושי:

052-7683095

לרגל תחילת חודש מרחשוון

ניתן לרכוש את החוברת שאמנם יצאה לראשונה בחודש אלול אך מעיקרה נועדה במיוחד עבור חודש חשון:

נושא זה ביתר הרחבה בדף 4

יש לציין: שחוברת זו שיצאה לראשונה בחודש אלול הפתיעה בהצפת רגשות יוצאות דופן ובתגובות חמות חסרות תקדים!!! אני מצידי נערכתי לחוברת פנימית שכתבתי על תקן של קבוצת תמיכה לי ולידידי שנמצאים בקבוצת סיכון משותפת... ולפתע גיליתי שיש לי יותר מידי הרבה חברים שם... הרבה יותר ממה שדמיינתי... (גם התגובות ההפוכות לצד הנגדי היו חסרות תקדים והעניקו אינדיקציה זועקת עד כמה הפעם זה הגיע לנקודה וגע בעצב) אי לכך: מומלץ להעביר הלאה... לא יודע איך וכיצד, אבל מי שקרא ומבין עד היכן הדברים מגיעים (יותר ויותר ממה שנכתב) ומודע לזה שתוכן מסוג זה יכול להועיל לעוד כמה יהודים שזה יכול לשקם את האימון שלהם בנאמן הוא אתה ה' אלוקינו ונאמנים דבריך ודבר אחד מדבריך אחור לא ישוב ריקם כי קל מלך נאמן ורחמן אתה, ברוך הקל הנאמן... מי שרוצה לזכות לצרף גם את חבירו וליישר לו את הקמטים ולפזר עננים באימון שבינו לבין ה' שיקום ויזכה..

ניתן לרכוש במוקדי המכירה של העלון הפרוסים (כמעט) בכל רחבי הארץ:

לבירור מוקד המכירה הקרוב אליך:

055-6728458

052-7683095

גדולי ישראל הורו לפעול... ובשורות אלו הנני כמצוותם...

יצא לי בעשי"ת להיות בביהכנ"ס בית ה' בבני ברק (למי שמכיר) ושאלתי מישהו האם יש פה מנין של סליחות... הוא חייך ונשם נשימה עמוקה: תקשיב טוב... יש פה 3 מנייני סליחות במקביל באותה שעה!! מנין מהיר של חצי שעה!! מנין בינוני של ארבעים דקות, ומנין איטי של צדיקים חמישים דקות... מה אתה בוחר?? נאנחתי ואמרתי לו: אוי ואבוי... מה עשיתם לי פה?? הצמדתם אותי לפינה!!! אני אמור כעת בשעה 12.30 בלילה לקבל החלטה זריזה איפה אני ממקם את עצמי...?? מה ביקשתי... בסה"כ רציתי להגיד סליחות... לא יותר...

תבין: קרה לי יום אחד שהטסתי סליחות ותוך עשרים דקות גמרתי... קרה לי גם יום אחד שבכלל לא אמרתי סליחות... קורה. פעם ככה ופעם ככה. פעם מסתדר יותר, ופעם פחות. אבל ברגע שאני מגיע ובאותה שעה במקביל יש לי שלושה מניינים ברמות רוחניות שונות!!! זה אומר שמצמידים אותי לפינה עם אקדח לרקה: תחליט מי אתה!!! אמור באיזה מנין סליחות אתה ונאמר לך מי אתה. (אבל אל תדאג... בסוף יצאתי מזה באלגנטיות... בסוף התפללתי במנין הכי קצר... והנוסחה הייתה: אמור לי באיזה **מנין** אתה, ואומר לך באיזה **מינון** אתה לוקח ריטלין... שיהיה...)

תכל'ס... כלפי מה הדברים אמורים??

שוב אנחנו בערב בחירות!!! והמשפטים הנדושים עד כמה הבחירות גורליות מתמיד, מה לעשות שאוהו כמה שזה נכון... אבל עזוב... עזוב גורלי... עזוב את גודל האחריות... אני מדבר כעת על משהו מאוד פנימי ואישי!! מה לעשות... העובדה המוגמרת היא שביום זה מצמידים כל אחד מאיתנו לפינה ותגיד מי אתה!!! איפה אתה ממקם את עצמך!!

אז ביהכנ"ס בית ה' עשו לי את זה בשעה 12.30 בסיטואציה של סליחות... ואילו מדינת ישראל עושה לי את זה חודשיים לאחמ"כ ביום הבחירות... זה לא משנה מה הרקע ומה הנסיבות... בסוף בשורה תחתונה, העובדה היא שכל אזרח עומד מאחורי הפרגוד ומגדיר את השייכות שלו!!! אומר מה הוא!!! ומהסיבה הזו **ולו רק מהסיבה הזו** אני חושב שיום הבחירות הוא יום מתח בעיקר בשמים!! התוצאות של הבחירות ממש לא מעניינות בשמים, כי מה יקרה ומי הפעם יקבל מה' את הבאנא בראש ויזוז לפינה, זה כבר נגזר... המתח בשמים זה כך וכך מיליונים יהודים שנדחקים לפינה ויוצא מהם האמירה הפנימית שלהם! ולכן גם מי שסבור שהבחירות טמאות, בסוף אי אפשר להתעלם מהעובדה שכ"כ הרבה יהודים עומדים מאחורי הפרגוד, ואומרים לרבש"ע איפה הם ממוקמים בייחס לכבוד שמים וכבוד התורה!!! זה רגע דרמטי בעיקר בעיקר כלפי שמיא... (לכל חילוני יש הזדמנות להגדיר באופן כירורגי, האם אני מנותק לגמרי מהיידישקייט או רק חצי... האם רק לא איכפת לי מלומדי התורה, או ששנאת התורה זה המוטו שלו? זה לא סוד שכיום אין מפלגה שאין לה משנה סדורה בייחס ללומדי תורה)

ואי לכך ובהתאם לזאת: יהודי יקר: שתדע לך: שאם ח"ו תשים פתק למפלגה שלא חרטה על דגלה את הנאמנות המוחלטת ללומדי התורה ולדעת תורה... אתה יודע מה יקרה לך?? שום דבר!!! הדבר היחיד שיקרה לך זה שרק אתה וה' יודעים שביום הזה הכרזת מי אתה!!! ביום זה אמרת מה השייכות הרוחנית שלך!! זה הכל!! כל מילה נוספת מיותרת.

שתבין: כמה שאני נראה לך דוס חזק... מה אתה חושב... לא תמיד אני חרדי לגמרי... גם לי קורה (כמו כל חרדי) שלפעמים עולים לי העשנים לראש ואני מתעצבן ומקטר על החרדים בדיוק כמו שאחרים מתעצבנים עליהם... שישאר בינינו... לכל יהודי ירא שמים יש רגעים ש... שהוא לא לגמרי ירא שמים... וזה טבעי ונורמלי... סו"ס אנחנו בני אדם... אבל יש רגעים של אמירה!!! יש רגעים מסוימים שאני נצמד לקיר, ונדרש ממני להגיד בדיוק מה השייכות שלי... ושם אני לא מפספס!!! שם אני מבטא את האני האמיתי שלי!! ושם המבחן שלי!!!

זה כמו שאני מכיר חרדים שיש להם אהדה לשלל דמויות... אם זה כוכבי זמר... עיתונאים... וגם שחקני כדורגל... כן... יש חרדים שיש להם אהדה לכמה כוחות לבעוט... גם זה קיים.. אבל כשמגיע הרגע שאותו בחור צריך להחליט מי הולך להיות המסדר קידושין שלך!! מי היית רוצה שיברך אותך תחת החופה... אני לא מכיר בחור אחד שהיה רוצה שכוכב זמר יקבל קריאת הכתובה ושחקן כדורגל יקבל ברכה אחריתא.. אה... אתה 'חחולה' עליו?? אז מה... יש רגעים שבהם אני מבטא את נקודת השייכות הפנימית שלי!! ושם אני נצמד לדמויות אחרות! ולכן לענ"ד יום הבחירות הוא יום גורלי בעיקר כלפי שמיא! (אגב: יש כאלו שע"פ הוראת רבותיהם לא מצביעים בכלל... אין בעיה! זו גם אמירה!! אמירה של יהודי שנאמן לרבותיו)

כולנו יודעים ששם של אדם מסמל על המהות שלו!!! והסיפור הידוע על ר"מ שהגיע בע"ש לפונדק. ושמע ששם בעה"ב כידור, ר"מ שמר ממנו מרחק כי הוא חשש ל'כי דור תהפוכות המה', ומעתה: אנחנו כמובן טיפוסים מיסטיים ומיד לוקחים את זה למשהו מופשט ונשגב. שלהורים יש רוה"ק מיוחדת מה השם של הילד... ומסתמא זה גם נכון, אבל מותר לדעת שלא מוכרחים ללכת רחוק, יש בזה גם היגיון מאוד פשוט... ברגע שנולד ילד... מצמידים את ההורים שלו לפינה: תקשיבו, יש לכם שבוע ימים להחליט מה השם שלו!! היולדת נכנסת ללחץ... מה... כבר?? כבר לתת שם? רגע... אפשר כמה שמות? תבינו: מצד אחד אני רוצה שהוא יהיה צדיק כמו סבא אליהו, אבל מצד שני הוא בלונדיני כמו סבא גיא... והייתי רוצה שהוא יהיה כריש כמו השחקן דודו וכו' וכו'... אולי אפשר לתת 12 שמות?? לא לא!! שם אחד!! מקסימום שנים... ואין ברירה, יושבים להם אבא ואמא, הם מוכרחים להתחיל לסנן... להחליט מה יותר חשוב לנו ומה פחות, על איזה שמות וערכים אפשר לוותר ולשים בצד... וככה הם מסננים ומסננים עד שהם מגיעים לנקודה!!! לשם הסופי שמבחינתם מסמל את עצם האישיות שלהם!!! אי לכך ובהתאם לזאת אומר ר"מ: אמור לי מה השם שההורים שלך בחרו לך, ואומר לך איזה חינוך קבלת... ומכאן ואילך יש לי כבר 80% מהאינדקציה על האישיות שלך... זה כל הסיפור!! זה ששם מסמל מהות זה לא חייב להיות רק משהו שמימי... היות וצריך לבחור שם אחד לילד!! ופתק אחד בקלפי!!! אז כל אחד נצמד לפינה ומה שבסוף יוצא זו הנקודה שלו!!! וממילא... תשמע לי... כמו חבר... עזוב את ההשפעה בפועל שאתה נותן בקול שלך... עזוב אפילו את הקידוש ה' שיש בזה... כי סו"ס על זה עוד אפשר תמיד להתווכח... אני מדבר איתך על משהו שרק אתה יודע ואי אפשר להתווכח עליו, ביום הבחירות, איזה פתק ששמת, אמרת לרבש"ע איפה אתה ממקם את עצמך!!!! ועם זה לא הייתי מתחיל... ובינינו... בנקודה הזו אין תירוצים!! אתה מבין מצוין על מה אני מדבר... תאמין לי שאין לי שום אינטרסים... שום מפלגה לא מממנת אותי.. על זה נאמר: ריווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו... אל דאגה... אם אתה לא תתן את האצבע שלך, לא זה מה שיעלה ויוריד... ריווח והצלה בסוף יגיע לכלל ישראל ממקום אחר... אבל אתה?? את האמירה שלך אמרת וזה ילך איתך בין כך!!! אני חושב שאף חרדי לא חשוד שהוא חושב שהקול שלו מזיז משהו במבחן התוצאה... אבל באותה מידה אם שמת את הפתק בשייכות הלא נכונה, גם את זה אף אחד לא יכול להזיז!! ההורים שלך ז"ל כבר לא יוכלו להליץ עליך יושר שגם הפעם לא התכוונת.. לא שמת לב. כי את הפתק הזה שמת במודע!!! ואת השייכות הזו אף אחד לא יוכל להזיז... נא לחשוב.

שש.. לא לפרסום... אבל יש לי רוח הקודש!!

מישהו לאחרונה ניגש אלי ושאל אותי בתום לב: האם יש לי רוח הקודש??

תוך רגע נכנסתי 'למצב..' לבשתי ארשת רצינות וכובד ראש, התעטפתי בשתיקה אפופת מסתורין, ולבסוף הפטרתי: ש... ש... ש'אין לי רשות משמים לדבר על הנושא הזה...' אה... למה לא?? אם עדיין פראק אין לי... לפחות רוח הקודש 'יש לי...' אבל!!! אחר כך התחלתי לחשוב על זה ברצינות... והגעתי למסקנה ש-כן!!!! זכור לי פעם אחד שנצנצה בי רוח הקודש, (והפעם ברצינות) זה קרה, כשהייתי בחור ממש צעיר והיו לי אז המון המון התמודדויות בקדושה ולפעמים גם מעידות... ואז יום אחד החלטתי שאני יוצא לקרב חיי!! נשמתי עמוק והתחלתי להיאבק עם עצמי בכל הכח... מדובר היה במאבקי רוח ונפש כידוע למי שיודע...

וידעתי בבירור שבכל התגברות שלי איפה שאף אחד לא רואה, אני זוכה להיות יוסף הצדיק בכבודו ובעצמו ולהיות מרכבה לספירת יסוד!! כך ראיתי במאמרי חז"ל ובזוה"ק וכך כתוב בספרי יראה שמתי נר לרגלי את המעשה ב'נתן דצוציתא', שעמד בניסיון איפה שאף אחד לא יודע ונר של אור זרח עליו מראשו ועד השמים, ורק צדיקים גדולים יכלו לראות את זה, אמרתי לעצמי: בכל פעם שאני מתגבר ושולט על עצמי הנר הזה דולק לי על הראש!!! אה... אבל אף אחד עדיין לא בא בהתרגשות לספר לי שהוא ראה עלי את האור הזה?? נכון... כי אין לנו את העיניים לראות... אבל הרבש"ע יודע וזה מספיק...

אלא שאז!!!! יום בהיר מישהו הציע לי ללכת להתברך אצל צדיק אחד שהיה ידוע בתור עיר וקדיש... וכולם אומרים עליו שיש לו רוח הקודש... אתה רק נכנס והוא רואה עליך את הכל והוא אומר לאנשים כל מיני דברים שהם בהלם מאיפה הוא יודע... רק שמעתי את זה נדלקתי!! אמרתי לעצמי: סוף סוף יהיה לפחות מישהו אחד שידע מי אני..

הרי אף אחד לא יודע באיזה ניסיונות אני עומד, וכמה נדרש ממני להתגבר, אף אחד בישיבה לא חולם שאני בבחינת יוסף ממש, כי כלפי חוץ אני נראה כמו כולם... אבל כעת!!! ברגע שאני אלך לצדיק שיש לו רוח הקודש הוא מיד יראה עלי קדושה מיוחדת!! סו"ס יהיה מישהו אחד שבאמת יעריך אותי... המחשבה הזו מאוד ריגשה אותי ונסעתי אליו...

יש לציין שהייתי די בלחץ... עוד שעתיים אני נכנס אצל צדיק שיש לו ראיה למרחוק!!! ובשניה שהוא יראה אותי הוא לא יוכל להישאר שאנן... הוא בטח יגיב!! מעניין איך... האם הוא יקום מלא קומתו... או אולי יגיש לי כסא לשבת... ואכן הגעתי לשם... (לא ניסיתי לדחוף או להתבלט... אדרבה, השתדלתי להיבלע בין כולם... סו"ס אין לי פה כוונה להרשים כלפי חוץ.. אני רוצה שהצדיק ישים לב דווקא למשהו שלא רואים כלפי חוץ.) והנה!! הגיע הרגע הגדול ונכנסתי אל הקודש פנימה... ו... ותן ניחוש מה קרה?? כככככלום!!!

הוא התייחס אלי כמו שהוא התייחס לכולם... הוא לא ראה עלי לא קדושה ולא נעליים... לא הפגין כלפי שום התפעלות או הערכה מיוחדת... גאנישט... אם כבר, הוא היה קצת שארף... קצת תקיף... בקיצור: הוא 'פטר' אותי מאוד מהר לחיים ולשלום...

יצאתי וברגע הראשון הייתי שבור לחלוטין!!! מה?? הצדיק לא ראה עלי כלום? הוא לא ראה עלי קדושה מיוחדת? אז אולי אני לא צדיק כמו שחשבתי?? אולי סתם דמיינתי שאני מרכבה לספירת יסוד... אולי סתם עפתי על עצמי ולמעשה שום דבר... ואז כבר התחלתי לחשוב.. רגע... בעצם לפי צורת ההתייחסות זה היה נראה שהוא אפילו רואה עלי רוח דמסואבא, ודינים... אז לך תדע: אולי טעיתי בגדול... לא צדיק, ולא עמודא דנורא... שום דבר... כולי רשע וטמא מכף רגל ועד ראש...

ככה חשבתי לעצמי בדכאון... ואז לאט לאט נרגעתי, ואז פתאום תפסתי את עצמי... קמתי בכעס מלא קומתי ואמרתי:

לא!!!! סטופ!!!! לא טעיתי!!! זה לא עובד ככה!!! אם זה נכון שבחודש האחרון עמדתי בניסיונות משמעותיים בקדושה, וכתוב על זה בחז"ל שאני קדוש אז אני קדוש!!! ואם כבר בזוה"ק שנר ה' מבהיק עלי מסוף העולם עד סופו, אז נר מבהיק עלי!!! כך חז"ל אומרים!!!! וככה זה!! זו האמת ולא אחרת!!!!!! אה... אז אם ככה, איך יכול להיות שהצדיק שיש לו רוח הקודש לא ראה עלי שום קדושה ולא עמודא ולא נהורא??

אמרתי לעצמי: על כרחך, מכאן מוכח ש... ש... ש... שאין לו!!! אין לצדיק הזה רוח הקודש!!! מה לעשות... חשבתי שיש לו רוח הקודש... וכעת התברר שאין לא!!! היות והוא היה אמור לראות עלי קדושה מיוחדת והוא לא ראה... אז הוא לא זכה... לא כל אחד זוכה לרוה"ק... (ואז חשבתי לעצמי... בעצם עזוב... אולי כן יש לו רוה"ק... אבל במקרה הספציפי שלי ה' החליט להעלים ממנו... כן... זה הגיוני!!!! סו"ס אל תשכח שבניסיונות שלי אני לבד עם ה'... למה לבד? כי כנראה שה' רוצה אותי איתו לבד!!!! נו... אז כעת מתברר שגם לצדיקים אין רשות כניסה לשם... כנראה שאפילו רוח הקודש חסומה מ-לצפות בקדושה שאני מוריד לעולם בבלעדיות... אז לצדיק הזה יש בדר"כ רוח הקודש... אבל אצלי הוא פספס!!!)

אז זהו!!! שתדע לך קורא יקר: אם אתה הוא זה ששאלת אותי אם יש לי רוח הקודש?? אז כן!!! בסיפור הספציפי הזה אני חושב ששרתה עלי רוח הקודש!!! כי ההבנה הבהירה הזו שאם לפי הנתונים הידועים שלי ולפי חז"ל אני עומד כעת בהגדרה של צדיק יסוד עולם... וברגע שהבנתי ככה אז אפילו צדיק עם רוח הקודש לא הצליח לבלבל אותי!!!!! ואם הצדיק לא ראה... אז מקסימום לצדיק אין רוח הקודש...

להבין כזה דבר... מבחינתי זה רוח הקודש לכל דבר ועניין!!!

כי תבין: הרי מהי ההגדרה הבסיסית ביותר של רוח הקודש??

רוח הקודש זה מי שיש לו עיני השכל שהוא מסוגל לראות דברים שאחרים לא רואים אותם!!! ואני שואל אותך: בחור שעומד בניסיונות איפה שאף אחד לא נמצא... האם שורה עליו קדושה מיוחדת? **כן!!** בטוח שכן? **כן!!!!** האם מישהו רואה את זה?? **לא!!!!** האם צדיקים רואים את זה? אולי כן... תנסה... והיה: אם הצדיק יראה עליך קדושה מיוחדת, מה טוב... נו.. ואם גם הצדיק לא יראה... אז עוד יותר טוב... זה אומר שכעת סופית אף אחד לא רואה!!! אם סופית אף אחד לא רואה עליך קדושה מיוחדת, וכל זה לא מפריע לך להמשיך לראות ב'עיני השכל' את האמת הצרופה שנר דולק על ראשי מהשמים... נו... מי שרואה דברים שאף אחד לא רואה... איך קוראים לזה??? רוח הקודש!!! מה יש פה להבין... (אז פעם באמת היה לי רוח הקודש, אבל לצערי הרב, כיום אני כבר לא אוחז שם... היום אין לי רוח הקודש... מאיפה אני יודע?? כי היום כל פעם שאני מסתפק כמה אני שווה, אני רץ מהר מהר לשוק לבדוק מה אומרים עלי... היום אני כבר לא מסוגל לראות דברים אם אחרים לא רואים אותם... לא נותר לי אלא לבקש בכל לשון של בקשה... כל מי שאולי במקרה רואה על הראש שלי נר דולק... שיעדכן אותי!! זה יעזור לי להתחזק... לזה נקרא נישט רוח הקודש... אבל לא נורא... אפשר להיות אגוטע ייד גם בלי רוה"ק)

אז זהו!!! שאני רוצה לספר לך קורא יקר: שאני באופן אישי מכיר כמה וכמה בני עליה שיש להם את הרוח הקודש הזו... מדובר בבני עליה שיש להם התמודדות איפה שאף אחד לא יודע, אם זה בקדושה. או לחילופין בשלל התמודדויות מגוונות שהמינימום של תפקוד בתור יהודי, סוחט ממנו מקסימום מאמץ (הבנת את המשפט האחרון? מי שמבין מבין...) וכשאותו בחור עומד בניסיון, אף אחד לא מעלה על דעתו כמה דם הנפש ניגר כאן. וגם אחרי כל מה שהוא עשה, הוא לא מרגיש צדיק בכלל... אדרבה... אם כבר, יש לו את כל הסיבות להרגיש רשע, או במקרה הטוב אולי הפעם קצת פחות רשע מתמיד... והבחור הזה בכל זאת שואב כוחות עילאיים להמשיך!!!!! מאיפה? מההבנה הבהירה ש... שנכון!!!! כלפי חוץ אף אחד לא רואה כלום, אבל יש בורא עולם ושנינו יודעים שנר דולק מהשמים על ראשי... אה... אבל אף אחד לא רואה את זה??

נכון!!! אף אחד לא רואה... אז מה... אז מה והם לא רואים... לכן מה? לכן חז"ל משקרים בכל מה שהם אומרים עלי?? וכי בגלל שיוסף נשלח מיד אחר אותו מעשה לבור האסורים לכן הוא לא צדיק יסוד עולם? אז נכון... אף אחד לא רואה עלי שאני צדיק יסוד עולם... אז בשביל זה אני פה!!! אני פה בשביל **<u>לראות מה שאף אחד לא רואה!!!</u>** לזה קוראים רוח הקודש!!!! אז זהו שאני זוכה להכיר כמה כאלו באופן אישי...

הגיע הזמן שנבין: שהמובן הפשוט והבסיסי של רוח הקודש... זה פשוטו כמשמעו... **<u>רוח של קדושה!!!!</u>** תבין: אם הייתי חוזר מאותו צדיק והיה יוצא לי כל **<u>הרוח</u>** מהמפרשים כי הצדיק לא ראה עלי שום קדושה... הייתי עלול לאבד הכל. נו.. אז בזכות מה לא יצא לי **<u>הרוח</u>** מהמפרשים? כי התמלאתי ב**<u>רוח!!!! רוח של קדושה...</u>** רוח איתנה ועמידה!! רוח של היצמדות מוחטת לאמת של התורה... רוח זו היא היא רוח הקודש!!!

כן... כתוב שחנה אם שמואל דיברה ברוח הקודש... איפה רואים שהיא דיברה ברוח הקודש?? שאחרי שהיא מסיימת לבכות את החיים שלה במרירות אין קץ... והיא מתאמצת להתמלא בתקווה, בה' מוריש ומעשיר שבין רגע יכול לעשות ש-עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אומללה', ברגעים אלו מה היא מצפה?? שיגיע הצדיק ויעריף עליה טל תחיה ויגיד לה

מילה... שיגיד: אה... אגיוואלדיג... התפילה שלך זיעזעה את כסא הכבוד... ותכל'ס... במקום לקבל עידוד מהצדיק... במקום זה עלי הכהן קדוש ה' פונה אליה ושואל אותה: גברת... את שיכורה??

חנה כעת אמורה להתרסק עד הסוף... לא רק שהנביא לא מעודד אותי, שהתפילה שלי התקבלה, אלא הוא עוד אומר לי שאני שיכורה... ותחשוב שעלי הכהן עוד אומר לי את זה בראש השנה... אוי ואבוי... לך תדע מה הוא ראה בשמים... אולי הוא ראה שכתבו אותי בספרם של שיכורים... (שיכור בעזרה זה מיתה בידי שמים... כלומר: ספרם של מתים)

אבל חנה לא מתבלבלת!!!! חנה עונה לעלי: לא אדון אתה בדבר זה ולא רוח הקודש שורה גבך!! עם כל הכבוד העצום שאני רוחשת לעלי קדוש ה' (שרק בגלל זה היא התעקשה להתפלל 'עמכה', בתוך ד' אמות של הצדיק, שבזכותו יעלו לה התפילות) אבל אני יודעת בדיוק מה עשיתי עכשיו!!! אף אחד לא יכול לקחת לי את 'והיא מרת נפש' שהיה לי עכשיו... ואף אחד גם לא יכול לקחת לי את הרבש"ע שהבטיח 'זבחי אלוקים רוח נשברה, לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה... ומי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כשה' אלוקינו' וכיוון שכך!!!! אני לא זקוקה לשום הסכמות ואישורים מה מתחולל בשמים, כי אני יודעת לבד... ואפילו אם הנביא יגיד אחרת. זה לא יזיז אותי!!! במקרה הגרוע, לא תהיה לי ברירה, ואני אאלץ להסיק מזה: שלא אדון אתה בדבר זה ולא רוה"ק שורה גבך!! כנראה שה' העלים ממך הפעם את הרעש הגדול שעוררתי בשמים, ועלי הכהן נזעק מיד!!! הוא מקבל לאלתר את תוכחתה של חנה... ומברך אותה מעומק לב שאלוקי ישראל יתן את שלתך. מה עלי ראה בתשובה של חנה?? **<u>הוא זיהה שם רוח הקודש!!!</u>** אישה שמסוגלת לעמוד מול נביא שהוא בעל רוח הקודש!!! והיא לא נבהלת ממנו!! היא נצמדת לאמת של התורה ואין לה בעיה להגיד לו: צר לי... אם הנביא חושב אחרת... אז הפעם אין לו רוח הקודש!! מי שככה רואה בבהירות בעיני השכל את האמת של התורה כמות שהיא, לזה קוראים רוח הקודש! עלי מיד מברך: אל דאגה... את עוד תזכי לשמואל **<u>הרואה!!!</u>**

בקיצור: רוח הקודש זה משהו בהישג יד!!! פשוט להיצמד באמונה מוחלטת לאמת של התורה... וללכת עם זה גם ודווקא כשלא רואים!!!

אחד משמונה כינויים של התורה המפורשים בקי"ט בתהילים (תורתך, דברך, משפטיך, עדותיך, פיקודיך, חוקיך) אחד מהם זה **<u>אמרתך..</u>** מה זה אמרתך?? אמרתך- זה **<u>מה שה' אמר עלי!!!</u>** בתורה יש כל מיני דברים **<u>שה' אמר עלי!!</u>** אם זה והייתם לי סגולה, ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וכו' וכו'... כעת תן ניחוש מה הדבר הכי הכי גדול **<u>שה' אמר עלי???</u>**

שש אנוכי על **<u>אמרתך</u>** כמוצא שלל רב!!! דורשים חז"ל: שש אנוכי על אמרתך זה ברית קודש!!!! (דכתיב 'כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו)

בפרשת השבוע שלנו ה' כרת עם אברהם י"ג בריתות... ובמעמד הזה ה' חתם חוזה עם אברהם, אם אתה תשמור לי את הברית שנכרת עליה י"ג בריתות... אני מוסר בידיך את כל מושכות ההנהגה והשפע של י"ג מידות של רחמים... במילים אחרות: בחור צעיר שנוטר ברית קודש הוא למייעשה המשביר לכל עם הארץ!! הוא יושב על השיבר הראשי של כל ההשפעה... (יתכן שאף אחד עדיין לא יודע את זה... כן... גם יוסף התחיל להיות משביר לכל עם הארץ לא רק כשהריצוהו מן הבור ונהיה משנה לפרעה... מה פתאום!!! הוא התחיל לשבת על השיבר הראשי כבר אז, מהשניה שהוא מיאן ועזב את המכשיר בבגדה וינס ויצא... אה... כעת הוא בכלל בבית האסורים ושום דבר לא קרה?? אז מה... זה לא הפריע לו להיות מרכבה לשיבר הראשי של העולם... כעת כל העולם עומד עליו בשלב זה באתכסיא... ואח"כ בסה"כ באתגליא) ואת זה ה' אמר עלי!!! על מי?? על אותו רווק הדר בעיר ומתמודד ונאבק בלי סוף איפה שאף אחד לא יודע... רגע... אבל בעצם מי אמר שה' אמר את זה בדיוק עלי?? אולי לא עלי??

אוהו... זה בסדר... את זה תשאיר לי... אף אחד לא יספר לי איזה ניסיונות ופיתויים יש לי... אף צדיק גם לא יוכל 'לקחת לי' את היצר הרע ה'מכובד' שלי שברגע שהוא נכנס לטראנס הוא כמעט ולא רואה אותי ממטר... אני ממש ממש לא זקוק למישהו שיאמת לי את הזירה המדממת היומיומיות שאני חי בה.. ואני נאבק ויורק דם ומנצח וגם מפסיד וממשיך עם כל הכח ושוב חוטף קליעים ושוב נופל יומיים ושוב ממשיך עד הקצה...

אני זקוק לאיזה צדיק שיאמת לי ברוח הקודש את הקרבות שלי??

ממש אין צורך!! אז זהו ששם!!! בקרבות הבלתי פוסקות האלו, ה' אמר עלי!!! שאני צדיק מושל ביראת אלוקים ואני מרכבה לספירת יסוד...

אומר דוד: שש אנוכי על אמרתך!!! על מה שה' יתברך אמר עלי ב-כי שמרו אמרתך ובריתך ינצורו... אה... אחרים אומרים עלי אחרת?? אה... הליגער שמעי בן גרא לא רואה עלי שום קדושה מיוחדת... אדרבה, אם כבר הוא רואה עלי שאני נואף?? אמר עלי מואבי, רוצח, צורר, תועבה? בסיידר... יש מה שהוא רואה... ויש מה שאני רואה ב'עיני השכל...'

יש מה שהוא אמר עלי... אבל אותי מעניין מה ה' אמר עלי...

וזאת!!!! זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתני!! מה שאתה ית' אמרת עלי זה מה שמוביל אותי!! ואם ככה, אז גם כשזדים הליצוני עד מאוד, זה לא מפריע לי... מתורתך לא נטיתי... **<u>זה רוח הקודש נוסח דוד!!!</u>**

דוד הוא היחיד שנאמר עליו שלא תמיד היה לו רוה"ק מהרגע הראשון, והכלל הוא: שכל פרק תהילים שמתחיל ב'מזמור לדוד', זה אומר שבתחילה לא שרתה עליו רוח הקודש... קודם כל דוד התחיל לשורר ורק אח"כ שרתה עליו רוח הקודש, (ורק כשכתוב 'לדוד מזמור' אז מההתחלה שרתה עליו שכינה, לשם השוואה: 28 פעמים כתוב מזמור לדוד ורק 7 פעמים לדוד מזמור) מה פירוש? דוד לא חיכה שרוה"ק תספר לו מה קורה כעת בעולמות העליונים... תודה... אין צורך... **<u>יש לי תורה!!!</u>** וע"פ הנתונים של התורה אני כבר יודע מה ה' אמר עלי... אין צורך באישורים... זה פירוש הפסוק: רוח ה' דיבר פי!! אני צמוד לרוח ה'!!! ורק אח"כ 'מלתו על לשוני!!! אחרי... אחרי שאני נאמן לרוח ה' וושש אנוכי על אמרתך, אני מאושר כי אני יודע בשכל מה ה' אומר על המעשים שלי... אח"כ!!! שרתה עליו שכינה... כעת הוא גם קיבל את האישור של השכינה... ואת האישור של הצדיקים, שגם הם התחילו לראות עליו קדושה מיוחדת ובאותה שעה הבינו שהוא היכין והבועז... אבל דוד לא מחכה להם... **<u>וגם אתה לא!!!</u>**

זה כל הפואנטה!! להצליח להיצמד ל-מה שה' אמר עליך בלי אישורים נוספים... אל תחכה שצדיקים יראו עליך דברים... אל תצפה גם שה' ישלח לך חיווכים... כי כל הרעיון הוא שאני פה צמוד לתורה!! ל-מה שה' אמר עלי!!! ואדרבה, שש אנוכי על אמרתך כמוצא שלל רב!!! אני שש על כל יום נוסף שאני מאמין במה שאמרת עלי בלי פלומבא ואישורים... כי ביום שיגיעו האישורים אני קצת אפסיד את המומנטום... כי כל עוד אני צריך להיאחז בכל הכח ב-אמרתך... אז זה לא רק אמרתך... זו גם ובעיקר אמירה שלי!!! אני כאן עומד ומכריז נאמנות גמורה לאמת של התורה... יום יבא וה' כבר לא יתן לי להגיד את האמירה שלי... יגיע תורו של ה' ל-ויריצוהו מן הבור ואני ה' ומבלעדיך לא ירים איש את ידו... אבל אנחנו פה בשביל להיות נאמנים לאמרתך עוד בשלב של 'אשר יחלתני'.

עקרונית כאן נגמר המאמר... אבל בכמה שורות בודדות אני רוצה להגיד את אותם דברים בדיוק... רק ברובד טיפ טיפה יותר עמוק!!! ובכן: כאמור: זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חייתני- מה שה' אמר עלי... מה באמת ה' אמר עלי??

אז ברובד הפנימי העניין הוא: ה' ברא את העולם בעשרה **<u>מאמרות!</u>** שמה זה אומר?? שכל מאמר בודד של ה' שווה עשירית מכל הבריאה כולה... וזהו!! בי' מאמרות אלו ה' סיים את האמירה שלו... מכאן ואילך אין חדש תחת השמש... נכון ל-6000 שנה לאחמ"כ אין צפי למאמר נוסף ובריאה חדשה מאת ה'... ברור?? **<u>רק מה כן יש???</u>** יש משהו אחר!! יש וידבר ה' אל משה **<u>ל א מ ר ! ! !</u>** ה' מסר דיבור למשה והוא אמר לו **<u>לאמר</u>**- כלומר: ה' דיבר למשה **<u>לומר עלי!!!</u>** מה ה' אמר למשה **<u>עלי???</u>** שמעכשיו כל דיבור ש-וידבר ה' אל משה... אם אני אקבל על עצמי לאמץ את הדיבור הזה בדחילו ורחימו במחשבה דיבור ומעשה, אז **<u>לאמר!!</u>** האמירה של ה' מסורה לי להמשיך לברא שמים חדשים וארץ חדשה... ה' מסר לי את המאמרות שלו... מעכשיו אני בורא עולמות... במה?? ב-וידבר ה' אל משה!!! בזה אני 'לאמר'!! אני מחזיק במושכות של המאמרות...

ואת זה ה' אמר למשה עלי!!! רק מה... מי אמר שהוא אמר את זה בדיוק עלי? פשוט מאוד: כל עוד זה מה שאני עושה!! אז זה נאמר עלי!! ואני היחיד שיודע מה אני עושה ומה לא... אף אחד לא יכול לקחת ממני את מה שאני יודע שאני עושה... רוצה בכל זאת לקחת לי? תוכיח לי שאני לא עושה רצון ה', כל עוד אני צמוד לרצון ה'... **<u>אמר</u>** אלוקי ישראל, **<u>לי דיבר</u>** צור ישראל צדיק מושל יראת אלוקים... כי אמרתך חייתני, אמרת עלי שאשים דברי בפיך... ודו"ק היטב.

היום נדבר ביזנ'ס!!! כסף כסף כסף!! כל היום כסף...

יענקי הגיע היום לכיתה עם הארנק התפוח שלו... אתה קורא לזה ארנק?!? איזה ארנק... זה שק!!! שק מלא במטבעות... כן... יענקי הוא עשיר גדול... יש לו אוסף של מלא כסף... בהפסקה יענקי ומוישי שוב ספרו את הכסף... אוה... ליענקי יש כבר 200!!! לא פחות מ-200 פרוטות!!! אוה... אתה יודע מה שזה?? שתבין: עם כל 10 פרוטות אפשר ללכת בחנות הכל בשקט ולקנות פריט בודד... (אגב: בשנים האחרונות יתכן שמספיק 9 פרוטות, כי פרוטה שווה 11 אגורות של ימינו) ומה אתה חושב... שמוישי הוא עני ואביון?? לא... אל תראה אותו כזה... כי נכון אמנם שלמוישי אין מאלאנתות פרוטות כמו ליענקי... אבל למוישי יש 30 איסרים!!! ואיסר אחד בלבד כבר שווה שמונה פרוטות... (בטח, אין ילד יהודי שלא מכיר את המשנה הראשונה בקידושין שאפשר לקדש אישה בפרוטה, 'וכמה היא פרוטה? אחד משמונה באיסר האיטלקי...) ובדיוק היום הרבה הודיע בסוף היום בחגיגיות שמחר יהיה סיום על פרק השוכר את האומנין... וכל ילד שנדבה אותו רוחו לקנות 'דברים טובים' לכבוד הסיום תבא עליו ברכה... אני ומוישי יצאנו מהחידר והחלטנו... הרי יש לנו כסף משלנו!!! אז קודם כל בא נקנה משהו לכבוד סיום... (ואחר כך, אם ההורים יסכימו אז הם ישלמו בשבילנו את זה על חשבונם...) תכל'ס... הלכנו לזונדל האופה וביקשנו ממנו חלה מכובדת... הרביהשע חלה... זונדל הוציא לנו גלוסקא נאה... יענקי כבר בא להוציא את השק מטבעות ברוב חשיבות ושאל: כן... כמה זה עולה??? זונדל ענה במקום: פונדיון!!! (כן... מה אתם לא יודעים... אין פוחתין לעני העובר ממקום למקום 'מככר בפונדיון', ככר מכובדת עולה פונדיון, כמובן כשהשער של החיטים הוא ארבע סאין בסלע ואכמ"ל) אבאלה... שנינו נבהלנו!!! מה זה בכלל פונדיון?? מה זה המטבע ה'מפחידה' הזו?? זה גדול עלינו...

יענקי אמר לזונדל... מצטער, יש לי רק מלא פרוטות... ומוישי גם אמר בשקט: גם לי יש רק איסרים... אין לי פומנדיון... זונדל חייך!!! הכל בסדר... פונדיון זה בסה"כ שני איסרים... אה... אם ככה הכל בסדר...

מוישי הוציא איסר אחד שלו!!! ואני הוצאתי שמונה פרוטות שלי שזה איסר והכל ביחד זה פונדיון, נתנו לזונדל... ורצנו עם הכיכר הבייתה... מוישי צחק ואמר לי.. הככר הזו ממש עירוב!! אנחנו משתתפים בה.

--- אבל מה אתה חושב... אנחנו בסה"כ ילדים בכיתה ב'... אצלנו המושגים זה פרוטה או איסר... לאחרונה כבר התחלנו להכיר מושגים בפונדיון (פונדיון אחד זה 16 פרוטות, אגב: מעניין לציין: המטבע של פרוטה לא דומה לאיסר, אבל איסר ופונדיון הם ממש תאומים.. ולכן במוצאי שבת כשמברכים מאורי האש צריך להשתמש לאורה כדי שיבין בין איסר לפונדיון עכ"פ לעולא... אבל ההלו... לא לזלזל בפרוטה!!! כי מספיק למעול בהקדש בשווה פרוטה בלבד ואתה כבר חייב אשם מעילות...) אבל הילדים הגדולים וה'מפחידים' האלו של כיתה ג' ד' וה'... הם לא מתבזבזים על הכסף הקטן הזה.. אצלם במתמידים כל המבצעים זה כבר על מעות!!! אתה יודע מה זה מעה אחת?? תנשום עמוק. כל מעה אחת זה 32 פרוטות... (כן... ראיתי ילד אחד בכיתה ה' נכנס להכל בשקל, קנה פריט אחד ושילם מעה... אוה... כולם נאנחו, עכשיו הולך להיות תור, המוכר צריך להחזיר לו בערך 22 פרוטות.. אבל המוכר בסוף נתן לו שני איסרים, שזה ביחד 16 פרוטות, ועוד שש פרוטות)

אבל חכה עם כל הכבוד למעות שכיתה ג' ד' וה' משוויצים בהם עלינו שכל מעה בודדת שווה 32 פרוטות... אבל מוישי סיפר לי שזה עדיין כסף קטן... כי מכיתה ו' ז' ח'... זה עוד עליית מדרגה!!! אצלם כבר הייתה פעם אחת הגרלה על זוז!!!! אתה יודע מה זה זוז אחד?? 192 פרוטות!! זה המושגים של כיתה ח'...

ומה אתה חושב... אם ליענקי יש ביזנס חובקי עולם בחידר... אז בבית יש לו גם עימותים חובקים עולם..

בין יענקי ושרי יש ויכוח מר מי שווה יותר כסף!!! האם הילדים או הילדות... יענקי טוען בתוקף שהבנים הם חזקים ויכולים להרויח מלא כסף... כי השכן פה, כל בוקר עומד בחוץ ומחפש בנרות ילד שרק יסכים 'הא לך איסר זה ותקטוף לי ירקות גינה שגדלים כאן מעצמם...' בשניות אני יכול לעשות כסף... אבל שרי לא ויתרה!!! היום שרי חזרה מהכיתה וסיפרה ליענקי בדרמטיות... חברה שלי מלכה קיבלה אתמול קידושין מאיש אחד גדול (בחור בגיל 14)... והוא רשם לאבא שלה דף... ואתה יודע כמה כסף הוא התחייב לה בדף?? מאתיים!!!! **לא** מאתיים **פרוטות**, **לא** מאתיים איסרים, **לא** מאתיים פונדיונים, וגם **לא** מעות... אלא מאתיים זוז!!!!

יענקי כמעט התעלף.. את בטוחה?? את בטוחה שהיא הולכת לקבל ממנו מאתיים זוז?? כן!! ענתה שרי בבטחון... יענקי נכנס לסחרחורת... איך יכול להיות?? אבל זה ההמון כסף... רגע רגע... אני חחחייב לבדוק כמה פרוטות זה יוצא... ליענקי יש ראש טוב של גמ', הוא טוב במתמטיקה... הוא נכנס לחדר ועשה חשבון זריז... 8 פרוטות זה איסר אחד!! 2 איסרים זה פונדיון אחד, 2 פונדיונים זה מעה אחד. 6 מעות זה זוז אחד!!!! תעשה חשבון... יוצא שבכל זוז יש 192 פרוטות!!! אבאלה... כעת מאתיים זוז? קח 192 פרוטות ותכפיל אותם ב-200... יענקי יצא מהחדר בסערה וקרא לשרי בצעקה: לא יכול להיות!!!!! אין סיכוי!!! עשיתי חשבון: מאתים זוז זה יוצא 38.400 פרוטות!! אני לא מאמין שחברה שלך בגיל שש קיבלה כ"כ מלא כסף... שרי ענתה בקול מנצח... כן!! ככה זה ילדות!!! ילדות שוות הכי הרבה כסף...

יענקי היה המום... עכ"פ נכון לערב זה מדדי השערים נגעלו לטובת שרי... אבל!!! לא לעולם חוסן... למחרת שרי חזרה הבייתה בעיניים מושפלות... ואמרה ליענקי בכנות... אני מוכרחת להודות שהייתה לי טעות קטנה במספרים... כי ביררתי אצל מלכה בדיוק כמה כסף החתן נתן לה והתברר שזה היה קצת פחות כמו שחשבתי... יענקי בבת אחת ניתר ממקומו... נו... כמה?? תגידי לי בדיוק כמה כסף?? שרי שתקה כמה שניות ואז היא ענתה בשפל קול... אאההמ... **פרוטה אחת!!!!** (בטח, האישה נקנית בפרוטה, מתברר שהחתן נתן לאבא שלה שיביא לה תמר מג'הול בודד ששווה פרוטה) מה??? יענקי פרץ בצחוק מתגלגל: פרוטה אחת בלבד ? ! ? איך זה צנח ממאתיים זוז לפרוטה אחת... נו... אמרתי לך... ככה זה הילדות.. נותנים להם פרוטה אחת וזהו!!! אבל שרי לא ויתרה!!! אני לא סתם זרקתי מאתיים זוז... האיש הזה באמת כתב לאבא של מלכה שאם ח"ו הוא לא ירצה יותר להיות הבעל שלה והוא יחליט לגרש אותה שתלך חזרה לבית שלה, אז הוא יתן לה פיצוי של מאתיים זוז!!!! **אההה...**

אמר יענקי... טטטוב... נו... אם ככה, אז הוא בחיים לא יגרש אותה... כי זה יעלה לו מלא מלא כסף... הוא תמיד יגיד לה להישאר בבית שלו, כי מאיפה הוא יביא כ"כ הרבה כסף... שרי הבינה... ואז לפתע היא אמרה בקול עצוב... אתה יודע... יש לי עוד ילדה אחרת בכיתה... שאיש אחד התחתן איתה וגם הוא רשם לאבא שלה בדף מאתיים זוז.. ולפני שבועיים היא חזרה לכיתה ואמרה שזהו... הוא גירש אותה ומעכשיו היא כבר לא אשתו... מממה?? צעק יענקי? איזה כככיף לה!!! זה אומר שהוא נתן לה 38.400 פרוטות... אוה.. בטח כל החדר שלה מלא מלא בכסף... לא ראיתי את הריצפה... העיניים של יענקי נוצצות... איזה חברה עשירה יש לך... אבל שרי ממש לא מסכימה עם יענקי... לא נכון, החברה שלי בכלל לא שמחה. היא דווקא נראית מאוד עצובה! היא אפילו בכתה ואמרה שמהיום היא כבר לא אמה... הפוך!!! אם כבר, אני הרבה יותר מקנאה בחברה שלי שבעלה ממשיך להחליט עליה. הוא נותן לה רק מעה כסף כל שבוע לבזבוזים ולא יותר... אז נכון שאין לה מלא כסף, אבל יש לה בעל!!! והכי הכי: ילדה כזו שבעלה אומר שהוא כ"כ בטוח שהיא ילדה חרוצה ש... שאם לא אז הוא מוכן 'להתערב' על כ"כ הרבה כסף... הכי כיף לה... היא ילדה שמוכנים להתערב בשבילה על 38.400 פרוטות... כסף מעניין אותך יענקי?? הרבה יותר כיף להיות שווה וערכי יותר מכסף. לך תסביר את זה ליענקי קודם שהמבוגרים יבינו שהכיף הגדול ביותר זה כמה הערך העצמי שלי שווה יותר כסף... גם אם את זה לא הבנו.. לפחות תרגלנו ערכים של פרוטה, איסר, פונדיון, מעה, זוז.

אל תגרום להשי"ת להיות בצד המפסיד בבחירות

השבוע השתתפתי יחד עם כולם בעצרת בחירות... זכינו וגדולי ישראל הגיעו... והיו שם כמה שעמדו ממש מול הרבנים והסריטו עם אייפון... וזה היה מאוד בולט ובעיקר בוטה!!! (אמנם יש לי כבר היסטוריה עם נעל שהוצאתי והיסרטתי איתה... אבל הפעם הנעל במצב קצת 'פחות טוב', עם כזו נעל אי אפשר 'להסריט')

ניסיתי לנזוף בהם... לגעור בהם... להזהיר אותם שיסתלקו משם... לפחות שלא יעשו את זה מול גדולי ישראל!! (תבין: מול גדולי ישראל זה ממש חשש חילול ה'... שזה נעשה בפני עיני העדה ואף אחד לא פוצה פה...) בשלב מסוים ניגש אלי המסריט והתנצל: מה אתה רוצה מהחיים שליז? שכרו אותיז! הוזמנתי כאן בשביל להסריט, זו הפרנסה שלי... אמרתי לו: אם ככה, סליחה!! לא אמרתי כלום... אם הוא שכיר אני לאו בעל דברים דידיה... יש לי עסק עם אלו ששכרו אותו... (אני יודע שיהיו כאלו שיתווכחו... ואני מודה: יש על מה להתווכח ולדון בזה... אבל עדיין!! מותר לדעת שאייפון זו שאלה של איסור והיתר, ושכיר בשכרו זו שאלה לא פחות חמורה של חושן משפט... סו"ס לשכיר יש גם תוקף של נשבע ונוטל)

אח"כ ניגשתי למי ששכר אותו... אמרתי לו: תקשיב!!! פעם הבאה שקורה כזה דבר... שעומד לי פה מישהו עם אייפון מול גדולי ישראל ומסריט... אתה יודע מה אני אעשה?? אל תבהל... אני בסה"כ אביא שלט ענק של ש"ס ואני אעמוד איתו מול גדולי ישראל של סיעת ג'... אה... מה דעתך?? אני חלילה לא אניף שלט של הדמוקרטים ח"ו, וגם לא הכיפות הקטנות.. סו"ס 'זאת עשו וחיו, את האלוקים אני יראי', אבל ש"ס??? מה יש... מפלגה חרדית כמונו בדיוק!!! מה רע?

אגב: גם אתם מצביעי ש"ס... תאמצו את הרעיון... אם מישהו בשבוע הקרוב יעמוד עם אייפון בעצרת בחירות ויסריט מול מרן הראשון לציון שליט"א... מה דעתכם להביא שלט ענק של ג'?? **אה. באמת מה הבעיה?? מה אתה אומר?**

כולם מבינים שזה לא שייך!!! זה לא אנושי!!! זה כמו שיעשו מצ'נג לטובת מוסדות קבר רחל... ומישהו יעמוד שם ויחתים הוראות קבע ל'אור הרשב"י', ההלו... כאן זה קבר רחל.. אין אחד שלא מבין מה הבעיה לעמוד עם שלט של ש"ס בעצרת של ג'... **אז קח את הדוגמא ותעשה קו וחומר בן בנו של קל וחומר...** עומדים כאן בעצרת בחירות ומכריזים ללא הרף שאנחנו במערכה גורלית על היידישקייט... ולכן מחויבים לשמוע בקול גדולי ישראל שעומדים בפרץ... מי שתוך כדי עומד עם מכשיר פרוץ ומסריט... הוא למייעשה עומד עם שלט של מפלגה עויינת מבפנים שמכריזה בעזות מצח: אין לנו שום מחויבות ולא שייכ'ת עם הסכמת הציבור שהעמידו עליהם גדרים שהינחו גדולי ישראל מול פגעי הטכנולוגיה... תאמין לי שהמפלגה הזו מסוכנת לאין ערוך יותר מכל מפלגות הסף שחותרות תחת ההנהגה... צריך לזכור שסוף כל סוף המערכה הגורלית באמת לא מחכה לנו מול היועמשי"ת... ולא מול אלו שיצביעו אחרת מההוראות של גדולי ישראל... המערכה האמיתית שלנו זה בהתמודדות שלנו מתוך הבית!!! תכל'ס, רק נפ"מ אחת קטנה... ע"פ לקחי העבר... בחור יקר... אם קראו לך לעבוד במטה ביום הבחירות וזה כרוך בגישה לרשת לא מסוננת. אלף קולות ואחת יאבדו למפלגות החרדיות, והאצבע שלך לא תלחץ על מקש אחד לא מבוקר!!! אתה מוזמן לשאול את גדולי ישראל ולא יהיה אחד שיורה לך אחרת... אתה מוזמן להתעמת מול העסקן התורן שינסה להסביר לך ברהיטות שאתה סתם עושה עסק... לדאבוננו הרב אני מכיר מערכות בחירות שדווקא הצליחו מאוד... אבל ליידער ליידער... הקב"ה היה בצד המפסיד... נשמות יקרות שנפתחה להם ביום הזה חזית רוחנית חדשה... שגרמה לרבש"ע להיות בצד המפסיד של הבחירות... אז אנא... אל תגרום לרבש"ע להיות בצד המפסיד!!! יתן ה' שתהיה הצלחה גדולה בבחירות ליראי ה' וגם הרבש"ע יהיה בצד המרוויח...

(המשך-) הקשר בין עמק עכור לפתח תקווה?!?

וזה בדיוק שתי המערכות הכ"כ סותרות ביהדות...
מצד אחד לכל יהודי יש את המערכת הייחסים האישית שלו מול ה' אחד על אחד ושם זה עולם של ידידות... אימון וקשר שנבנה שנים ע"ג שנים... ושם יש המון סבלנות ואורך רוח ואף פעם זה לא נגמר...
מצד שני יש את הנהגת הכלל!! והנהגת הכלל זו מערכת של גבולות מאוד ברורים... ואפס סובלנות!! בא ניקח דוגמא פשוטה: קרה כמה פעמים שהטרפתי סירים בבית שלי... שמתי מזלג חלבי בסיר הבשרי... נו... קרה משהו? לא!! וכולי האי ואולי הלוואי וזה לא יקרה שוב, (בפעם הבאה שאשתי תהיה במחנה בתור רכוש בית הספר,) אבל תאר לעצמך שאני טבח באטליז והטרפתי בהמה, הוא מסולק לאלתר ואין צריך התראה!! כך ע"פ הלכה!! כנ"ל בחינוך ילדים... כמויות הפשלות שיש לי בחינוך הילדים שלי... אל תשאל. אבל מלמד תינוקות שפשע בתנוקות, ויום אחד או יומיים לא הגיע, ע"פ הלכה הרי הם כמותרים ועומדים והוא מפוטר לאלתר, למה?? **הואיל והעמידו אותם הציבור עליהם!!** כל דבר מערכתי וציבורי הוא אפס סובלנות!! ולכן: קח יהודי חילוני ששנים הוא מחלל שבת בפרהסיא, ועובר על כרתות... ויום אחד החליט לחזור בתשובה, אנחנו נקבל אותו?? **בטח!!!** בזרועות פתוחות... אה... אבל מה עושים עם כל העבירות שלו? הכל בסדר... מעביר ראשון ראשון... שובו בנים שובבים ארפה משובותיכם, נכון?? אבל לעומת זאת: לך רגע אחורה, בזמן שביהמ"ק היה קיים, יהודי ירא ושלם יום אחד, לא ברור מה קרה, התעצבן... והחליט באופן חד פעמי לחלל שבת במזיד ובהתראה... מה עושים לו?? ביום ראשון נידון בבית דין. למחרת גומרים דינו לסקילה!!!
רגע... ואם הוא יחזור בתשובה..?? שום דבר!! תשובה לא יכולה לפטור אותו מסקילה... גם אם הוא ימרוט שערות ראשו כר' אלעזר בן דורדיא.. זה מאוחר!!! תשובה היא לא אופציה להימלט מחיוב מיתת בי"ד...
הנה לך הבדל בין הנהגת היחד להנהגת הכלל!!!
תחשוב שתפסו את אותו יהודי מחלל שבת וגמרו דינו לסקילה... והוא בהלם... מה?? אתם סוקלים לי?? סליחה... מי הירשה לכם? מי אמר לכם לעשות את השערוריה הזו?? ואנחנו עונים לו: בורא עולם!!!
מה???? בורא עולם? נפלתם על השכל... אתם תספרו לי מי זה בורא עולם... אני כבר שנים איתו... עשרות שנים ש-פה ושם אני מחלל שבת בשקט, ואז אני מתחרט ומבקש סליחה מה' והוא סולח לי ושוב זה קורה... כבר ששים שנה שכל מוצאי יו"כ ה' מבשר לי שהוא סלח לי גם על חילול שבת... רק מה??? פעם אחת!!!! פעם אחת בלבד התפקשש לי ולשם שינוי חיללתי שבת מול העיניים שלכם... וזהו... התבלבלתם לגמרי... איבדת את השיווי משקל... אתם אומרים לי שה' הורה לסקול אותי... סליחה... אתם כנראה חדשים פה... יש לי ותק של מאות ואלפי חילולי שבת עם ה' ותמיד הסתדרנו בסוף? מה התשובה?? זה לא סתירה!!
ה' סלח לך אינספור פעמים על חילול שבת כשזה היה אחד על אחד... (כמו בעל ואבא שיש לו סבלנות אין קץ לתת לבני הבית את הקצב שלהם) אבל ברגע שזה נכנס לקטגוריה של הנהגת הכלל... לכלל ישראל אין פריבילגיה לתת למחלל שבת בפרהסיא להמשיך להתהלך כאן לאור השמש!! האכיפה של בית דין לא יכולה לתת אפילו צאנס אחד... אתה בן מוות וזהו!!!
רגע... אז לא הבנתי... המושג של תשובה נמחק?? מה... אין תשובה?? חלילה וחס!! ברור שיש תשובה... באחד על אחד מול ה', יתכן שה' ממזמן מחל לך (תשובה תולה, יו"כ מכפר, אולי יסורים ממרקים, וגם את זה ניתן למנוע) אבל בהנהגת הכלל?!? הכפרה היחידה שלך זה רק במיתתך!!!
אני לא מקנא באותו יהודי!!! אני מאוד מבין את ההלם שלו!! הוא לא יודע מאיפה זה נחת עליו... מבחינתו זה כאילו שתי תורות... יש אבא טוב שבשמים שכולו ארך אפיים, ויש הנהגת הכלל שאין שם טיפת הכלה.. זה מאוד מבלבל וקשה להכיל את הניגוד הזה בד בבד... ובדיוק בשביל זה יש לנו שתי מלכויות!! יהודה ויוסף!! מלכות יוסף מייצגת את הנהגת הכלל... ואילו יהודה זו הנהגת היחיד, עד כאן ההקדמה...

ומעתה: אברהם אבינו הוא אבי כח היחיד!!! בכל מהותו הוא אחד היה אברהם... וכי מישהו פנה אליו?? וכי הוא גדל במוסדות חרדיים?? אברהם למד בישיבות? שום דבר!! אברהם מעולם לא קיבל הוראות מלמעלה מה צריך לעשות... הכל יוזמה אישית מצידו מתחילה ועד סוף... וכי מישהו חייב אותו ללכת מארצו וממולדתו ומבית אביו?? לא!! רק להנאתך וטובותך... מישהו תדרך את אברהם לרוץ לפני ה' כסוס שרץ בין בצעי המים ולהצית את כל העולם בלהאהיב שם שמים על הבריות? לא!!! הכל נימה אישית... הכל נעשה באחד על אחד מול ה'... אברהם הוא הרבי הגדול של הנהגת היחיד!!! אברהם מלמד אותנו שניתן לפתח מערכת יחסים חמה ורותחת ביני לבין ה' בארבע עיניים... ה' אוהב אותי בלי סוף וללא תנאים.. ואני אשיב לו אהבה בכפליים... אבל!!!! אברהם אבינו בתור אבי האומה היהודית... אברהם יודע שיום יבא רצונו יתברך להקים כאן עם!!! עם ישראל!!! כלל ישראל!!
יום יבא ועם ישראל ימצאו את עצמכם בתקופה מאוד רגישה ומסוכנת... תקופת החפיפה של העברת המושכות!!!! תקופה שמשה מת ויהושע מכניס... ואז יגיע שלב דרמטי מאוד!!! שעם ישראל יתייצבו בהר גריזים והר עיבל ושם תתקבע לראשונה ההנהגה של 'היום הזה נהיית **לעם'** בבת אחת ישראל יהפכו לעם!!!! ברוכים הבאים להנהגת הכלל... זהו... מהיום לא הכל ומתחיל ונגמר במערכת של אחד על אחד מול ה', מהיום עונשים על הנסתרות ועל הנגלות.. יש גם הנהגת הכלל יידישקייט!!!
יהושע נשיא שבט יוסף נבחר להניח את אבן הפינה של הנהגת הכלל... ושלב המעבר הזה מאוד מדאיג... ומי הכי מוטרד מהשינוי הזה?
אברהם אבינו!!! מי כמו אברהם יודע כמה קשה המעבר הזה.
אברהם חי בעולם של אהבה... של ידידות... ולחשוב שביום בהיר אתה נוחת למערכת חדשה ונוקשה של כללים ברורים והנהגת הכלל...
אברהם אבינו מתחנן לה' על הטבילת אש הראשונה שתעבור בשלום... נו... מהי טבילת אש הראשונה? **מעשה עכן!!!**
עכן משבט יהודה שמייצג את הנהגת היחיד... עכן היה צדיק... בן של ה'... וכמו כל ילד של ה'... היה לו מידי פעם מעידות (כמובן במדרגה שלו) מידי פעם הוא 'עבר על חמשה חומשי תורה' (סנהדרין מד.(אבל הכל בסדר.. בסוף הוא תמיד חזר בתשובה. עכן ממשיך להיות צדיק!! למה? כי גם כשיש לו מעידה, שבע יפול צדיק וקם... גם כשהוא נכשל רח"ל בנע' המא'... אבל תתפלא לשמוע שגם על זה יוה"כ מכפר, וממשיכים עסקים כרגיל עם ה', והנה... השבוע כבשו את יריחו, ויהושע הזהיר שלא ליהנות מהחרם... ועכן דווקא השתדל מאוד!! עד שהוא ראה לפתע איזה אדרת שנער... וגם אז הוא ניסה להתגבר ו... ובסוף הוא לא עמד בניסיון ולקח... זן בהחלט עבירה חמורה!! אבל אל תדאג, אני מבטיח לך שעכן עוד יחזור בתשובה ויתפייס עם ה'! (בדיוק על זה נאמר: אם ראית ת"ח שעבר עבירה ביום, אל תהרהר אחריו שודאי עשה תשובה בלילה) אתה לא תספר לי.. אני משבט יהודה... אנחנו אלופים בלשוב אל ה' בכל מצב ולפתוח דף חדש...
אבל הפעם ? ! ? אל תשאל מה קרה...
עם ישראל יוצאים למלחמה ונופלים... וימס לב העם ויהי למים... כלל ישראל מרגישים שה' עזב אותנו... כבר לא חפץ בנו... וכולם שבורים ורצוצים... לא יודעים על מה ולמה... ויהושע עושה גורל ועכן עולה... יהושע שואל את עכן: עשית משהו? האם עברת איזושהי עבירה אי פעם? עכן מנסה לאמץ את הזכרון... מה יכול להיות?? איזה עבירה עשיתי?? אההההה... אולי... אולי יהושע מתכוין לאדרת שנער שלקחתי??
לא!! לא יכול להיות!! כי נכון... לקחתי מהחרם... אבל מה קרה בדיוק עכשיו?? זו הרי לא פעם ראשונה שלי ולא שניה וגם לא שלישית שאני מועל בחרם. (בגמ' סנהדרין מג: פליגי, לר"א בר"ש: עכן מעל בחרם 4 פעמים בימי משה ורק פעם אחת בזמן יהושע) לצערי הרב, כבר נכשלתי כמה פעמים בחרם, ובעוד כמה חטאים, ותמיד חזרתי בתשובה וה' קיבל את זה... אז מה קרה בדיוק עכשיו?? אז נכון... **אמנה חטאתי!!!!** מקסימום, תן לי כמה דקות להיכנס לחדר ולהסדיר את העניין מול ה'.. אמרתי אודה עלי פשעי לה' ואתה נשאת עוון חטאתי, וזהו... אז מה הדרמה?? מה עושים עסק?
אבל לא!!! הפעם יהושע החליט שכל כלל ישראל נענשו בגלל העבירה שלי?? ההלו מה הקשר, מצטער מאוד, אבל 'כנראה שאתם חדשים פה', אני כבר שנים ע"ג שנים בתנודות של רצוא ושוב מול הרבש"ע... אף פעם ה' לא אמר לי.. זהו סיימתי איתך... אתה חייב מיתה... אדרבה... כי לא אחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכיו וחיה.. אז מה זה העונש מוות הזה?? ממתי זה השפה של הרבש"ע?? וסתם ככה: אף פעם הקב"ה לא שלח לי מסרים דרך אחרים... תמיד הכל נסגר ביננו... וגם זה אף פעם זה לא הודלף החוצה... אז לבא פתאום ולהגיד שישראל נענשו בגלל הפשלות האישיות שלי מול ה'?? מה הקשר? מבחינת עכן זה... זה כמעט חוסר צניעות!!! ממש חדירה לצנעת הפרט!!! יש לי עולם שלם של מערכת יחסים ביני לבין ה' שרק אנחנו שם לבד ולאף אחד אין רשות לחדור לתנודות בינינו... ופתאום מוציאים לי את זה החוצה ואומרים לי שמלחמת העי קשורה אלי? ועוד להגיד שאחרים נהרגו בגלל העבירה שלי? איפה שמענו כזה דבר? ומה איתם...?? מה... להם אין מערכת אישית שלהם בינם מול ה'?? ופה!!! בשלב הזה מתפתח כאוס נוראי!!! והמדרש אומר: שכל שבט יהודה מגדול ועד קטן התגייסו בכל הכח לגונן על עכן!!! **ונהייתה מריבה גדולה בישראל...** כן!!! עכן בטענות שלו ייצג את ההנהגה של יהודה... אנחנו מחונכים על הנהגת היחיד!! אצלנו אין כזה דבר חיוב מיתה... ממתי אבא הורג את הבן שלו?? יש תשובה...
וכאן התפתחה הסלמה מסוכנת מאוד!!! ובעיקר מוצדקת!! שבט יהודה מתקשים לעכל את הנהגת הכלל... כי זה באמת לא פשוט...
ועל זה אברהם אבינו עומד ומתפלל!! אנא ה'... אני כ"כ מבין את הבנים שלי... אני כ"כ מבין את מי שחי איתך בהנהגת היחיד... הוי כמה קשה לו לבלוע את הנהגת הכלל... אוי כמה שהיא נוגדת וסותרת את כל המערכת יחסים של הנהגת היחיד... ואברהם מתפלל בין בית אל ובין העי... אנא ה'... ששני הצדדים יגיעו להבנה... ששבט יהודה יצליחו להתעלות ולהבין שאין מנוס!!! חייבים גם את הנהגת הכלל!!! חייבים לשלב בין העולם הפנימי לבין המערכת שאחראית על הגבולות...
כי אם ח"ו שבט יהודה יעמדו על שלהם ויתעקשו שלא לקבל את הנהגת הכלל... לא ישאר ח"ו מכלל ישראל שריד ופליט... כן... אני מודה!! אני אנטי ממסדי גאה!! אני שבט יהודה בכל הווייתי... אני שונא את המערכת!! אני לא מסוגל לחיות בתיבת נח... יש לי פחד ממקומות סגורים שכאלו... ואני כאן בתור מלאך רע מודה שבלי המערכת החרדית... בלי הממסד... והקהילות קודש, והמנהגים, והחסימות, הייתי היום בלי כיפה... בלי השמרנות של ה-לא קבלנו מרבותנו שמהלכת עלי אימים... אני מודע לכך שבלי זה ספק גדול אם אני ואתה היינו נשואים לנשים יהודיות... אברהם אבינו עומד בעיר עי ונושא תפילה... אנא ה'... שהבנים שלי יבינו עניין... והתפילה של אברהם התקבלה... ומה קרה בסוף?? עכן בכבודו ובעצמו החליט להציל את כלל ישראל... ונעמד והתוודה לעיני כל כלל ישראל!! כן... חטאתי לה' ומגיע לי מיתה... ולמרות ששנים ע"ג שנים אני סוגר פינות מול ה'... אבל כעת יש הנהגת הכלל!! יש ערבות!!! והמערכת של כלל ישראל לא יכולה לעבור בשתיקה על הפקרות!! אפילו נקודתית!! (את ההבנה הפרקטית בשטח, למה מערכת לא יכולה לסלוח... את זה יסבירו לך אלו שמבינים בניהול ובניית מערכות... בניית מערכת זו מיומנות שלפחות מי שאין לו את זה יודע שאין לו!!! ולפחות את זה אני יודע!)
ויהושע משבח את עכן!!! יעכר ה' ביום הזה, היום הזה אתה עכור ואי אתה עכור לעוה"ב, אל דאגה, בעולם הבא אתה מסודר!! ה' סלח לך!! אבל זה רק בתנאי שהיום הזה אתה עכור! רק בתנאי שאנחנו במערכת גודרים את הפרצה בחיוב מוות!!! ואכן מעשה עכן נהפך מעמק עכור לפתח תקווה!!! כשיהודי מוכן לקבל את השילוב בין הנהגת היחיד להנהגת הכלל... יש פתח תקווה... תכל'ס... האם אנחנו כבר בפתח תקווה או עדיין בעמק עכור?? תלוי את מי אתה שואל... והכי הכי: תלוי בהחלטה שלך!!! עד כמה אתה מוכן להכיר בקיומה של מערכת!!! או ש'איני מכיר', 'כופר הכל', 'לא היו דברים מעולם', אין אף אחד... יש רק מה שאני מבין. יש רק את ההסתכלות שלי... איך שהדברים מתחילים ונגמרים ביני לבין קוני... אברהם עדיין מתפלל שם ב-עי... יהיה מי שיגיד שחתרתי לבחירות... אבל ממש לא... חלש ביותר... אברהם מתפלל על דברים הרבה יותר משמעותיים... אולי בשבוע הבא אפרט קצת יותר..

גליון 1133 - שנה כבי

יהדות באהבה

המאור שבתורה

פרשת לך לך

הפטרה "למה תאמר"

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

© כל הזכויות שמורות

שבת יג' חשון התשפ"ז

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	17:42	18:32	19:11
ת"א	17:40	18:30	19:07
חיפה	17:41	18:31	19:08
ב"ש	17:42	18:32	19:10

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

רבי אליהו מוילנא זצ"ל המכונה הגאון מוילנא או הגר"א, היה מגדולי האחרונים ומגדולי חכמי ישראל בכל הדורות. רבי אליהו בן שלמה זלמן קרמר (ט"ו בניסן ה'ת"פ – י"ט בתשרי ה'תקנ"ח). אגדות רבות נכרכו בו. הוא היה ידוע בצניעותו ובפשטות הליכותיו, וסירב לשמש ברבנות של וילנה, **בשל ענוותנותו הרבה** ובשל הרצון לא להתבטל מלימוד תורה. הוביל את המאבק נגד תנועת החסידות במזרח אירופה

סיפור חסידי צריך להביא לידי פתיחת המוח ופישוט העקמומיות שבלב. לכן נקרא ספר בראשית, שרובו סיפורים, בשם **'ספר הישר'**, שכן הסיפורים הקדושים מיישרים את הלב ואת המוח, שיהיו כלים **לקבלת תורה ועבודה.**

בין מסירת שיעורים בישיבה ובחינת התלמידים וטיפול בבעיות של כלל ישראל הגיע באחד הימים תלמיד חכם תל אביבי אל ראש הישיבה הרב **עזרא עטיה** זצ"ל וביקש ממנו להיתערב במחלוקת בין שני רבנים **בתל אביב** בעניינים שונים של בני הקהילה "אין ספק כי אם ראש הישיבה יגיע אליהם וידבר על ליבם תישקות המריבה "אמר האיש. "אם כן אסע בעצמי השיב רבי עזרא, הוא דחק הצידה את כול עיסוקיו **הבוערים נטל את ספריו ויצא לדרך** ושם פעמיו אל עיר החוף הוא הגדיש למשימה זמן יקר כול הטירחה היתה כדאית למען הזכות להשכין שלום בין אדם לחברו

כלל שיכיר יותר בגדולת ה', קבלת השכינה תהיה גדולה יותר

סיפר הרב הגאון הרב **אברהם מוגרבי** (מח"ס מעשה ניסים על מרן אביר **יעקב אבוחצירא** זיע"א ועל נכדו רבנו **הבבא סאלי** זיע"א ועוד) פעם לקחתי מישהו אל רבנו הבבא סאלי במוצ"ש בדרך אמרתי לו תזכור **שכל מה שיגיד לך הרב תעשה** ואל תגיד אני לא יכול ללא סיבה

והנה כשהגענו נישקנו יד הרב והרב אמר תיכף תעשו נטילה והבן אדם שבא איתי התפלא שהרב מצווה לאכול ומצווה שיטפלו בו טוב מאוד אח"כ אמר לו באמת **כל השבת לא אכלתי** כי האוכל לא ערב לי במלון והייתי רעב מאוד.

באם האמונה פועמת בלבך בכל עוז יהיה הביטחון לך למעוז.

לע"נ רחל (רשל) אלבז בת קלרה ואליהו

נקודה למחשבה

היו שני האחים הצדיקים, רבי **אלימלך** מלִיזֶ'ענְסְק ואחיו, רבי **זושא**. השניים היו מגדולי הצדיקים. מפעם לפעם היו שני הצדיקים **עורכים 'גלות'** -העייפות והקור לא הותירו להם ברירה, ושני האחים נכנסו לפונדק עמוס-השיכורים.. כל העיניים ננעצו בשנאה בשני היהודים וכמה איכרים פלטו לעברם קללות,, 'מה אתם רוצים, יהודונים?' שאל בחיוך אווילי. 'רצוננו בשתי מיטות להניח עליהן את גופנו העייף', ענו רבי אלימלך ורבי זושא. בעל הפונדק הצביע ביד לא-יציבה לעבר התנור המוסק בקצה הפונדק. 'הנה, יש לכם שם שתי מיטות',. חבורת השיכורים המשיכה לשתות עוד ועוד, והאווירה סביב השולחן הלכה ונעשתה פרועה יותר ויותר. באמצע הלילה קם אחד הגויים והכריז: 'אח, הלוואי שהיה לי פה איזה יהודון **להוציא עליו את כל העצבים שלי**... ' . 'הנה, ידידי, יש לך פה יהודי', צחק ברשעות.

גיהק השיכור השלישי, וגיחך בהסכמה: 'כן... בואו נתפוס את היהודון ונרקיד אותו כמו שצריך'. הם היו כה שתויים, עד שלא הבחינו שיש שם שני יהודים. הם ראו רק את רבי זושא שישן במיטה התחתונה. הם משכו אותו מתוך המיטה, והחלו להרקיד אותו ולדחוף אותו מהאחד לשני כאילו היה כדור משחק,. רבי זושא קיבל את המכות ואת ההשפלות בשתיקה, ולחש לעצמו כל הזמן: 'ריבונו של עולם, יהיו נא הייסורים הללו כפרה על עוונותיי המרובים. ריבונו של עולם, יהי רצון שבזכות הביזיונות שאני סופג, תשלח גאולה וישועה לעם ישראל'. ריחם רבי אלימלך על אחיו, 'רבי זושא אחי היקר, דַי סבלת מידי הגויים הרשעים. **הבה נחליף** את מיטותינו. עלה אתה למעלה ואני ארד למטה, כדי שאם הגויים יחזרו, הם ייקחו הפעם אותי ולא אותך'. בתחילה סירב רבי זושא, אך רבי אלימלך הפציר בו עד שהסכים. 'רק רגע,' צעק אחד הגויים שהיה מעט יותר פיכח, 'אני רואה שיש פה שני יהודים. קודם שיחקנו עם זה שלמטה, בואו ניקח את זה שישן למעלה,...'

וכך נגרר רבי זושא פעם נוספת מהמיטה, וספג שוב מכות ודחיפות, ואילו רבי אלימלך נותר במיטתו בלא כל פגע. 'אמור נא לי, אחי יקירי,' פנה רבי אלימלך לרבי זושא, 'מה עלינו ללמוד מכך בעבודת ה'?' 'למדנו לימוד גדול', אמר רבי זושא, 'אין עצה ואין תבונה נגד רצון ה'. כאשר נגזר על מישהו שיקבל מכות מגויים, הוא יקבל אותן

גם אם יחליף מקום וינסה לברוח מגורלו. ואילו אדם שלא נגזר עליו לספוג מכות, לא יקבל מכות גם אם יתאמץ ויכניס את עצמו למקום הסכנה.'

לפעמים רואים אנשים שרצים אחרי הפרנסה בכל כוחם ועושים מאמצים עילאיים להרבות את כספם– הקבה **גזר כמה כסף** יהיה לכל אחד וכמה פרנסה תהיה לו. כמה שאדם יתאמץ יותר ויעבוד קשה - הוא לא יקבל יותר ממה שנקבע לו בראש השנה. (העורך)

העלון לעילוי נשמת: הרב **בנימין זאב חשין** זצ"ל הרב **מרדכי שרעבי** זצ"ל **זכותם תגן עלינו**

פעם קבע מרן **החזון איש** זצ"ל קביעות במסכת מנחות עם שנים מבחירי תלמידיו, והתלמידים התכוננו רבות בלימוד הסוגיא בתחילת המסכת כדי לבוא אל השיעור מן המוכן בשליטה איתנה במהלכיה.

בהגיעם,פתח מרן זצ"ל **בביאור מושגי מנחות**, וכה אמר בערך:"מפורש בתורה שיש ד' סוגי מנחות שאדם יכול להקריב על המזבח, ופירטן כסדרן בתורה,וחזר על הדברים **עשרות פעמים** עד גמר זמן הקצוב לשיעור.

וזה היה כל תוכן השיעור הראשון. והגם שהתלמידים היו מובחרים ובעלי מעלה והבנה ודימו בנפשם לשמוע דברות קודשו וחידושים מופלאים

מ"מ כך החדיר מרן זצ"ל **את סדר לימודו**-לדעת תחילה את עיקרם של דברים להתמקד על היסודות ותוך כך אפשר להמשיך להכנס לעומק הסוגיא.וזהו עמל התורה.לא לחפש את החידוש אלא את ההבנה, גם בדברים שאין השכל נהנה מהם

כאשר הרבי הריי"צ **מליובאוויטש** זצ"ל נאסר בידי השלטון הקומוניסטי נלקחו ממנו הטלית והתפילין. הרבי הכריז על **שביתת רעב**. החוקרים ניסו לאיים עליו ולהפחידו, אך הרבי לא נרתע.

כעבור יום, ביום שישי, נכנעו הסובייטים והחזירו לו את הטלית והתפילין.באותו מעמד הודיע הרבי: "לא אוכל את המזון של הכלא, אלא רק מזון **שיביאו בעבורי מביתי**, ואפילו יהיה זה לחם בלבד". החוקר התרתח: "וכי אתה חושב לתת הכשר על מטבח בית-הסוהר?!"."אינני נותן הכשרים", השיב הרבי והניח מיד את התפילין

כל ספרי מוסר הם טובים, אך ספר מסילת ישרים הוא נותן ומראה הדרך לעלות מיד מעלה מעלה.

כאשר האדמו"ר רבי **אהרון מבעלזז** זצ"ל שהה בעיר באד-המבורג בגרמניה בא לבקרו רבי **יעקב רוזנהיים**, בלוויית עוד אנשים מכובדים, ובפיהם חמש-עשרה שאלות שביקשו לשאול אותו.

אחת השאלות הייתה: הלוא חייבים לעבוד את ה' מתוך שמחה, ואיך יכולים להיות שרויים בשמחה בימי בין-המצרים?

השיב להם הצדיק: "כשזוכרים **שבמהרה ייבנה בית-המקדש** יכולים להיות שרויים בשמחה גם בימי בין-המצרים, כי מרגישים את השמחה על בית-המקדש השלישי שייבנה בעוד רגע-קט".

הבוטח בה' אינו נעזב בתוחלתו אינו נכזב, אין הוא בודד חסד ה' אותו יעודד.

מגיד ששמו הולך לפניו, הוזמן לדרוש בעיר אחת. אמר המגיד: "לא אדרוש, אלא אם כן תשלמו לי דמי-דרשה מראש". תמהו אנשי העיר:" מה ראית לשנות ממנהג המגידים שנוטלים שכרם רק אחרי הדרשה?" השיב להם המגיד:" אתם מסתמכים על מנהג, ואילו אני מסתמך על מקרא מפורש:**"לי הכסף ולי הזהב". ורק אחר כך: "נאום"...**

האמונה כדמיון אילן והביטחון כמו פריו.

התורה אינה רוצה, שיפסידו ישראל ממון . על פי עיקרון זה אמרו חכמים, שבקיום מצוות מסוימות יש לנהוג בחיסכון . יש מי שהסביר על פיו גם את העובדה, שאף על פי שמן התורה אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות ב"דרישה וחקירה" דהיינו, שמצווה להרבות בחקירת העדים - תיקנו חכמים, שדיני ממונות **אינם צריכים דרישה וחקירה**.

זאת כדי למנוע הפסד של המלווים מחמת החקירות, וכן כדי שלא יימנעו המלווים מלהלוות, מחשש שמא יכפור הלווה, ולא תהיה עדות העדים מכוונת, דבר שיביא להפסד הכסף שהלוו.

התכלית, שלא יבוש ולא יכלם לעולם ועד בעולם האמת הנצחי.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז** שליט"א

אם היו מוכרים סבלנות בסופרמרקט סביר להניח שהיה זה המוצר המבוקש ביותר בארצנו.

כדאי יהיה ללמוד מן המסופר בגמרא על מדת הסבלנות:

רבי פרידא היה לו תלמיד קשה הבנה, בכל יום היה רבי פרידא שונה לו את תלמודו ארבע מאות פעם. ובסופו של דבר היה התלמיד מבין.

באחד הימים הוצרך רבי פרידא ללכת לעורך עניין חשוב והודיע על כך לתלמידו לפני שהתחילו ללמוד. למרות שלמדו כמו בכל יום ארבע מאות פעם עדיין לא הבין התלמיד.

כששאל אותו רבי פרידא מה נשתנה יום מיומיים? אמר לו התלמיד: מאז שאמרת לי כי צריך אתה ללכת לא הייתה דעתי מיושבת עלי.

ישב עמו רבי פרידא ושינן לו עוד ארבע מאות פעם עד שהבין. יצאה בת קול משמים ושאלה את רבי פרידא במה הוא בוחר, האם בארבע מאות שנות חיים נוספות, או בחיי עולם הבא לו ולבני דורו?

רבי פרידא בחר באופציה השניה.

ובסופו של דבר זכה בשניהם.

זו כוחה של סבלנות.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

לא דיי בלכוון היטב - צריך גם לדעת מתי ללחוץ על ההדק

שואלים את השוטרים בארה"ב איך אתם בודקים בלילה נהג שהוא שיכור? ענו: נותנים לו ללכת על פס לבן ישר 10 מטר. אם הולך ישר, בסדר. אם הולך עקום הוא שיכור.

נהג אחד אמרו לו השוטרים תלך על הפס הישר. אמר להם **אני אלך אבל קודם תיישרו את הקו , הוא עקום .**

עלוני השבוע

הצטרפו לרשימת התפוצה שלנו במייל!

מייל לנרשמים חדשים בלבד

newalonim@gmail.com

"**אמרו קדיש אחרי**" – ביקש המתבולל אשוויץ, פולין, בשנות הזעם בעלותו לגרדום באשוויץ, ביקש העציר באוכוויץ, המתבולל מהעיר שטטין בגרמניה, להשמיע דברים קצרים באוזני היהודים: ,אני כיהודי ומבקש אתכם, יהודים, אמרו 'קדיש' אחרי מותי... נולדתי יהודי ומה שאני זוכר מיהדותי, הן כמה מילים מתפילה אחת: "**אלוקי אברהם, יצחק ויעקב**..."

העציר באוכוויץ היה אחראי על קבוצת הודים, שעבדו מחוץ למחנה, וכאשר ברי אחד מהם, נטל על עצמו את האחריות, פן ייהרגו עשרה איש תחת הבורח. כאשר נודע דבר הבריחה, החליטו לתלותו.

באוכוויץ רצה לברור לעצמו מיתה יפה יותר ופנה למרצחים בבקשה אחרונה: "**הייתי קצין גרמני** מלחמת העולם הראשונה ולחמתי ליד וורדן. מכל הבטליון שלי נותרו בחיים בודדים, ואני קיבלתי את "צלב הברזל" מ"דרגה ראשונה". בתור איש צבא מבקש אני שיירו בי ולא יתלו אותי".

אבל הנאצי לעג לו והשפילו: "לדידי אתה יהודי ויתלו אותך"...

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לולויה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, החסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יורם אברגיל, יחזקאל ושמואל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמגי הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איזה, יעקב בן שרה ברסקה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

מותגים חזקים
מתחילים באריזה מנצחת.

בסיטונאות בלבד!
מינימום 1,000 יחידות

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה!
Vidank מתמחה בייצור שקיות ומארזים
בסיטונאות, באיכות בלתי מתפשרת,
ובמראה שעושה את הרושם הראשוני.

בסיטונאות בלבד!

Vidank
שקיות ומארזים בסטייל

עיצוב וסטיילינג למותג
שקיות ממותגות בעיצוב פרימיום
פיתוח קונספט למארזים ממותגים

052-647-8000
office@vidank.com | www.vidank.com

בס"ד

שירות
ויחס
אישי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

התבלבלתם?

תתרגלו למהירות של דפוס ספיד!

בקשו לשאול מתוך מרכזים שמספקים מהמהירות והאיכות של דפוס ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

>> קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 <<

ספיד
דפוס מהיר ומתקדם